

ספר לקוטי נ נח

באר היטב

כתוב בתורתינו הקדושה (פרשת כי תבוא כז:ח) וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת באר היטב, ואיתא במס' סוטה ריש פרק אלו נאמרין בכל לשון (דף לב.). שבאר היטב זה בשבעים לשון, וכתבו המפרשים (יעו' בתוספות יו"ט שם) כי היטב בריבוע, ה- הי- היטב, בגימטריא שבעים. וגם מפורש בליקוטי מוהר"ן (תורה כז:ה) שענין באר היטב, שבאר הוא ר"ת וירא בצר להם ב'שמעו א'ת ר'נתם ע"ש, ועל כן רציתי גם לכתוב על אבן לבי לפרש קצת עיקר הר"נה הוא ר'בינו נ'חמן, נ נח נחמ נחמן, הוא נ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה, שיורד לעמקי הקליפות ע' האומות להשקות נשמות צמאות, ובתוך התהום מכלה הפרוטה מהכיס, ופריטא שפתיה בפרסומי ניסא ותהום כל העיר, בא"ר היטב! ותשוב לב האבן ללב בשר, ברסלב, נ נח אמיתי.

מאתי ב

שמחה בן ר' משה וחווה ברכה
מחבר ספרים דברים חדים על מרובה הג"ע ושבעת העדות, ספר החמשה על בראשית, פתחו לי על הרמח"ל ועוד.

מצוה גדולה להיות תמיד בשמחה (פצפצי"ה)
שנת ה'אש שלי ת'וקד ע"ד ביאת המשיח (התשע"ד)
ולחיותם ברעב

נ נחמ נחמן מאומן

(תהלים לג רננו צדיקים - תשע"ד)

מפתחות

- 4
5
11
13
15
16
16
17
17
17
18
18
19
19
20
20
20
21
21
21
21
21
21
22
22
23
24
25
26
27
27
28
29
29
30
39
43
45
46
51
52
54
57
58
58
59
60
65
65
67
68
68
69
70
73
74
75
75
76
78
10. במקום הסכמה
20. הקדמה
30. מה הענין של נ נחמ נחמן מאומן?
40. אלקים עשה את האדם ישר והם בקשו חשבונות רבים
50. יהדות זה ברסלב
60. אמירת נ נחמ נחמן מאומן – מהפך הכל לטובה! (תורה ה)
70. על ידי נ נחמ נחמן מאומן נתקבלים כל התפלות וכל הבקשות שאנו מבקשים... (תורה א)
80. נ נחמ נחמן מאומן, תיקון הד' יסודות וביטול להאין סוף ב"ה! (תורה ד)
90. נ נחמ נחמן מאומן, כבוד אלוהי שעל ידי כוונות אלול! (תורה ו)
100. נ נח – הרחב פיך ואמלאהו! (תורה ח)
110. נ נח – טל אורות שמשלים כבוד ה"י ומאיר הדיבור להורות תשובות המשקל ולהשיג תבונות התורה! (תורה יא)
120. נ נח – ממשך השגחה שלימה עליך ועל כל העולם! (תורה יג)
126. נ נחמ נחמן מאומן הוא שלמות לשון הקודש!
130. שכל העולם יעבדו את השם יתברך שכם אחד (תורה כז)
140. התגלות מלכות דקדושה (תורה מט)
150. זיווג דנשיקין וזיווג דגופין (תורה ס)
160. נ נח דופק ומזכיר לאדם עבודת השם יתברך! (תורה קס)
170. לא צריכים לפחד – יש נ נח!
180. גן עדן!
190. מציל מגהנום
200. מבריא מלאך המות
210. כל הגאולה תלויה ב נ נחמ נחמן מאומן
220. רואים נסים על ידי אמירת נ נחמ נחמן מאומן!
230. איך יכול להיות שרק באמירה גרידא יתקן הכל?
240. אם רק צריכים להגיד נ נח, למה אין יכולים לעשות כל מה שהצה"ר מהסת ולשוב.
250. למלאות כל העולם עם נ נחמ נחמן מאומן, עם הפתק, ועם ספרי מוהר"ן
260. מה פירוש 'אני נ נחמ נחמן מאומן', ואיך אומרים כן, האם אתה ר' נחמן?
270. להבין מה שסבא אמר 'אני ראשי תיבות נ נחמ נחמן מאומן'
280. מתי ר' נחמן זצ"ל קיבל את השם נ נחמ נחמן מאומן?
290. רבינו מגמגם!
300. הסכמת רבי משה פיינשטיין ז"ל
310. האם מוהר"ן ידע מהשם הקדוש נ נחמ נחמן מאומן?
320. האם גדולי חסידי ברסלב קבלו את הפתק?
330. מסורה בברסלב
340. בענין פעולות הנחמנים, ובפרט בענין הרקדה ברחובות ופרסום ורעש, ומה שיש טוענים...
350. תיקון הראש והסוף
360. עסק הצדיק ואנשיו
370. ענין השגעון
380. איך אומרים שעיקר הנהגתינו צריך להיות בשמחה, הלא בגמ' ובשו"ע לכו' מעדיפים...
390. ענין כתיבת נ נחמ נחמן מאומן על הקירות [גרפיטי]
400. ענין שיהא עיקר הלימוד רק בספרים הקדושים של מוהר"ן
410. מכתבי ר' יצחק ברייטער (הובא בקונט' ודעת הצדיק)
420. מכתבי ר' אהרן לייב ציגעלמאן (הובא בקונט' ודעת הצדיק)
430. מכתבי שמואל
440. מכתבי הרמח"ל
450. גמרא או קבלה?
460. אם עיקר הלימוד צריך להיות רק בספרי רבינו, מה התכלית והתועלת של שאר התורה הק'
470. הלכה: נ נחמ נחמן מאומן
480. מה הענין להגיד נ נחמ נחמן מאומן במקום שלום עליכם?
490. מה התגובה הנכונה לברכת נ נחמ נחמן מאומן?
500. מה ענין התגובה 'שמע ישראל'?
510. תוכחה
520. מפרסמים של שקר
530. רמח"ל
540. מופתים של המפרסמים של שקר
550. החקירות והחכמות של המפרסמים
560. העם יבחר
570. ברסלב לאומי
580. תיקונא דרישא ותיקונא דסיפא

נ נחמ נחמן מאומן

- 78 .590 שני דרכים ראשיים לקרב העולם לתשובה
80 .600 מי זוכה להתקרב לנ נח?
82 .610 איך מתיחסים לצדיקים, שבאמת נראים שהיו לשם שמים, ועכ"ז לא התקרבו לברסלב
84 .620 איך אומרים סתם נ נח נחמ נחמן מאומן בלי להקדים רבי?
84 .630 עבודת הנחמנים: מה מוטל חובה על מי שרואה עצמו נ נח?
87 .640 מוהר"ן אמר שהחולקים כאשר אינם יכולים לדבר ולהתחיל עם הצדיק, מדברים על חסידיו
88 .650 הימים האלו בבחינת חולו של מועד
88 .660 תפלה תורה תפלה
89 .670 מה הענין ללבוש כיפה שכתוב עליה נ נח נחמ נחמן מאומן?
91 .680 האם מותר לכנס לשירותים עם כיפה של נ נח נחמ נחמן מאומן?
91 .690 שאר בגדים של נ נח
91 .700 תפלה לצדיק והתקשרות
94 .710 תשטוף את המוח על ידי נ נח נחמ נחמן מאומן!
95 .720 כמה פעמים צריכים להגיד נ נח נחמ נחמן מאומן?
96 .730 מה עדיף להגיד, הרבה פעמים נ נח נחמ נחמן מאומן, או האם טוב יותר מעט בכוונה?
96 .740 מה הענין להגיד רק נ נח?
97 .750 למה (לפעמים) איני מרגיש שום דבר באמירת נ נח נחמ נחמן מאומן?
98 .760 האם הפתק והשם הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן שייך גם לגויים?
99 .770 מי שאינו מאמין בפתק או ב נ נח נחמ נחמן מאומן, האם הוא חשוב כאפיקורס וכופר?
99 .780 האם מותר להרויח ולהתפרנס מהפתק ומהשם הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן?
99 .790 האם מותר לומר נ נח נחמ נחמן מאומן בתוך התפלה?
99 .800 האם מותר להפריע ולהעיר אנשים על ידי אמירת נ נח?
100 .810 להביא הציון של רבינו הקדוש לארץ ישראל
102 .820 קמיע של נ נח
102 .830 חילים: גיוס לצבא (גזירת הפונקטין, עיין ריש ספר חיי מוהר"ן אות א)
102 .840 במקום סכנה
102 .850 התבודדות
103 .860 מלבוש
103 .870 בגדי לבן
104 .880 חותמים נ נח בידים
105 .890 שכל הבנות תהיו נ נח
105 .900 אהבת חברים
106 .910 האם מותר לקבל כסף או רווחים בהפצה?
106 .920 כמה מצות מקיימים באמירת נ נח נחמ נחמן מאומן
106 .930 משיח
107 **940. רמזים**
166 .950 עיקר תיקון הכללי זה נ נח נחמ נחמן מאומן
167 .960 סוד כל הדרכים מגיעים לאומן
167 .970 דרוש מספר עוד יוסף חי (דרשות) מהבן איש חי
167 .980 ספר חזיונות למוהר" חיים וייטל זצ"ל
167 .990 שיר חדש – פשוט כפול משולש מרובע – מקורות בחז"ל – זוהר הקדוש
168 .1000 תרגום יונתן בן עוזיאל ריש שיר השירים
169 .1010 יוצר לפרש החודש
169 .1020 ליקוטי מוהר"ן
169 .1030 ליקוטי הלכות
172 .1040 עלים לתרופה
172 .1050 כוכבי אור
172 .1060 אבי הנחל
172 .1070 שפחה כי תירש גבירתה
174 .1080 עמוד הצדיק
175 .1090 מעשה ממלך שנתעלם
175 .1100 תפלה קצרה
176 .1110 דיבורים מסבא ישראל, מתוך קונטרס אני נ נח נחמ נחמן מאומן
178 .1120 מכתב יד של ר' געצל תלמיד ר' אברהם בן הר"ן – מה שניבאו על סבא והפתק. מכתב מר' שמואל הורוויץ – הימי שמואל
178 .1130 מכתב מר' שמואל הורוויץ – הימי שמואל
181 .1140 בעניין אחרים
181 .1150 נתיב מצותיך – קאמרנא
181 .1160 מגלה עמוקות – ביאור ספר איוב לרבי משה דוד וואלי
182 .1170 עמוד גמרא בצורת נ נח
182 .1180 פתוחי חותם – הקדמה לשו"ת חתם סופר חלק יורה דעה
185 .1190 שמות הצדיקים הקצר

נ נחמ נחמן מאומן

186	1200. דיבור עם האברים
189	1210. מלילות התפילות – תפילות קצרות תמצית תורות לקוטי מוהר"ן
193	1220. אני רן – חידושים על הספר הקדוש לקוטי מוהר"ן
221	1230 הערות על שאר ספרי רבינו
226	1240. נ נח בדף – חידושים להבין סוגיות בתלמוד בבלי על פי רבינו נ נחמ נחמן מאומן בלקוטי מוהר"ן
247	1250. בעידן ריתחא
248	1260. הלכות עשיית עבירה
249	1270. הרגע האחרון
252	1280. מי אמר למי
256	1290. זמירות ושירים של נ נח

במקום הסכמה

איתא במסכת אבות, עשה לך רב וקנה לך חבר, ורבי נתן פירש (לקוטי הלכות, הלכות ראש חודש ו:נה על פי לקוטי מוהר"ן תורה סא) עשה לך רב, ואם אינך יכול למצוא התקון על ידי קנה לך חבר הינו על ידי הספרים הקדושים וכו' ע"ש. והנה כמו כן יכולים לפרש על פי המבואר בתורה סא שם, שהספרים הרבה שנתוספים זה מהחידושים של האדם עצמו, בזה שחוזר בתשובה על שלא האמין בעצמו הוא מרבה ליתן חשיבות ולכתוב את החידושים שלו. ובודאי העיקר הוא לקבל הסמיכה שמאיר להכתב, אבל כאשר אין הרב בנמצא, אז התיקון שעל כל פנים לא לסמוך רבי שאינו הגון, ואדרבה להיות תקיף באמונת האמת, שיש רק את רבינו, וכל אחד חייב להאמין בעצמו חזק בנקודה זו, שהש"י לא עזב אותנו ח"ו, ורבינו הקדוש לא עזב לנו, והפתק הקדוש הוא באמת הארה בכתב ידינו, וסבא ישראל אמר שבמכוון לא כתב שמו בפתק כי כל אחד צריך לראות את הפתק כאילו שנכתב לו, והרי זה הנקודה של אמונה בעצמך, שעל ידי זה מרבים לכתוב החידושים של עצמך בלי להסתכל על הרבנים שאינם הגונים שגורמים גלות והסתרה לעם ישראל השם ירחם. ולכן אע"פ שבודאי העיקר בכתובת והדפסת ספרי רבינו הקדוש, ובפרט הפתק הקדוש והנ נחמ נחמן מאומן שזה עיקר כתב ישראל, גם יש ענין וחשיבות לכתוב את החידושים של עצמך אפילו שלא יסכים שום רב ומפרסם, ואדרבה העיקר שלא לכבדו להסכים בעדיך.

במקום הסכמה השני

יש מקשים דמצינו שמוהר"ן התפאר ואמר הרבה דברים גדולים על עצמו, וא"כ למה לא רצה להדפיס ההסכמות שניתנו לו מהרבה צדיקים וגאונים קדושי עליון על ספרו הקדוש? וי"ל ע"פ היסוד מובא בספר לב השמים על פסח (ר' שלמה קרלבוך) שמה שהשי"ת נותן לבן אדם, צריך להיות גאה עליה, ומה שהאדם השיג מעצמו על ידי עבודתו (כביכול) צריך לשמרו בצניעות וענוה. ולפ"ז י"ל שמה שמוהר"ן דיבר על עצמו, ושכינה מדברת מתוך גרונו, הוא כאילו אומר ראו כל זה מעשה ה' כי נורא. אבל כאשר צדיקים מקלסים אותו, הרי הם משבחים אותו אישי, עובדתו וכו', ולכן דייקא על כזה משובח הצניעות וענוה.

אמונת הנ נח, יהדות.

באר היטב

הקדמה

[א] דע את אלהי אביך ועבדהו, וידעת היום והשבת אל לבבך וכו', וכן עוד פסוקים מורים לנו לדעת את השם יתברך. ואין הכוונה ח"ו להתעסק בחקירות, כי עליהן כתוב 'כל באיה לא ישובון ולא ישיגו אורחות חיים', כידוע ואין כאן מקום להאריך בזה. אלא שהכוונה פשוטה, להתאחד בידיעת השם יתברך, וכמו שכתוב והאדם ידע את חוה, שאין הכוונה שהוא חקר אותה ע"י חכמות וכדומה, אלא שהוא התאחד איתה, והיו לבשר אחד. כן אנו צריכים להתאחד עם השם יתברך, להכירו ולחיות אתו ועמו עד שנתאחד ממש בו יתברך.

גם דוד המלך לא מתוכח ומוכיח למה חייבים להגיד תהלים, רק אומר, טעמו וראו כי טוב, תיכנס ותטעם ותראה, אבל כל זמן שאתה עומד בחוץ לא תדעהו ולא תשיגהו, רק מבפנים תוכל לראות מה זה ולעלות מעלה מעלה על ידו.

ומקרא מלא בירמיהו (כב:טז) דן דין עני ואביון אז טוב הלוא היא הדעת אתי נאם ה'. ומבואר בפירוש שדעת נחשב רק למי שנכנס בעובי הקורה להתדמות ולהתאחד לבוראו.

[ב] וזה הענין – שהדעת אי אפשר להשיגה מבחוץ, רק מיניה וביה, הוא האמת עדות לעצמו, ותוצאותיו בכל מקום. וכמו שמצינו בשם חכם קדמון שאמר על השי"ת, אילו ידעתיו הייתיו, כי השי"ת ודעותיו אחד, וכל מה שתופסים בדעותיו יתברך ע"כ מתאחדים בו, וכן להיפך כל מה שמתאחד בו יתברך ע"כ משיגים דעותיו יתברך. ומאחר שבאמת אין חוץ ממנו יתברך, כי הכל ברא לכבודו ואין זולתו וכו', הרי כל מחקר וידיעה שאינו אמיתית בו יתברך, ע"כ לא חשיב לידיעה, וכן כל ידיעה שאינו מוכשר בענין התאחדות בו יתברך ע"כ אינו חשיב ידיעה.

וכעין זה הוכיחו הבעלי מוסר ממה שחז"ל מוכיחים שגבול היקף העיגול הוא שלשה פעמים של קו החוצצו (מה שבאנגלית קוראים פי דיאמטר) מים של שלמה, שהנביא כותב מידותיה, והקשו למה צריכים ראה מהמקרא, כל אחד יכול לראות לנפשו, שיקח חוט וימדד עיגול ויראה שכך הוא. ותירצו שאמיתית המציאות אין להוכיח אלא מהתורה הקדושה (ובעזה"י להלן נבאר קצת ענין מה שהענינים רואים, שזה בחי' אמונה). היינו שאין לבוא לידיעה אמיתית מהשי"ת רק מיניה וביה.

[ג] וכיון שכל נפש ונפש מבני ישראל הם מאותיות התורה (לק"מ ב:ו) בחי' ישראל דייקא (בחי' אמת ותורה, וע' בתורה עד, שהדיבור בחי' יעקב יוצא מצדק מלכות, ונראה שזה הענין הכתוב בזה"ק שצדק כד אתחברת לאמת היינו אמונה, שהצדק דינא דלמכותא מוליד הנפש שהיא בחי' דיבור אמת, ושלימותה מבואר שם להעלותה למקום שורשה לחכמה בחי' כבוד, שהוא בחי' אמונה כידוע, וזה גופא הסימן שהדין קדוש שאין בה מניעת התפלה בחי' אמונה) ידע איניש לנפשיה את האמת. שכל מה שאדם רואה ומרגיש וכל מה שיעבור עליו נבחנת בנפשו אם הוא אמיתי.

ובודאי כל מה שהנפש טהורה יותר טוב תהיה נבחנת אמיתית כל דבר ודבר. וכל מה שהנפש מטונף ומשוחך בעיני עולם הזה ודמיונותיו, דהיינו מהדברים שהם כביכול חוץ מידיעתו כי הם מחלל הפנוי, קשה ביותר תהיה להנפש לעמוד על נפשה לקיים דבר אמת זו הלכה. אכן עכ"פ הנפש תכיר ותרגיש רחוקה מנקודתה.

וכמה שהנפש מרגשת צרתה, כן היא מתפללת וצועקת לצאת ולעלות להאמת, וכמה שהיא מתפללת כן היא מאמנת שיש אמת גבוה. דהיינו אם הנפש רק כואבת מעט, אז תשוקתה לצאת ותפלתה אינה כ"כ חזקה, והרי לא תעמוד על אמת כל כך גבוה ממנה, רק תאמין שיש איזה אמת טובה ממה שהיא מכרת עכשיו. אבל אם הנפש ממש בצערה וצוקה גדולה מאד, וחושקת ומשתוקקת ומתפללת בכל מאמצה, אז משגת הנפש אמונה שיש אמת גבוה מאד.

[כי יש כמה מדרגות של אמת, כמבואר בספרים הקדושים. ולמשל מה שמבואר שפעם רבינו הקדוש פקד את מוהרנ"ת להיות רב באיזה עיר, ומוהרנ"ת, שכפי מה שהוא היה מבין מרבינו לא זו היא הדרך בעבודת השם, שאל את רבינו אם זה באמת רצון השי"ת, ורבינו אישר שזה באמת רצון השי"ת. ומוהרנ"ת לא ידע עצה לנפשו, אז התעקש ולבש

נ נח נחמ נחמן מאומן

עזות דקדושה, ושאל את את רבינו עוד, האם זה האמת האמיתי של רצון השי"ת, ואז רבינו נענה לו, שבודאי האמת אמיתי שרצון השי"ת הוא שיתרחק מהרבנות, ושלא יפול ברשתו, רק יקדיש חייו לעבודת השי"ת.

[ד] הרי שכל דרגה שהאדם עומד בו, זה האמת שלו, וזה בחי' המאה אדנים של המשכן, שכנגדם נתיסדו מאה ברכות, בחי' הודאה, שהם בחי' הלכות שנתחדשו (לקמ"ת ב). ועלית המדרגות זה בחי' אמונה, בחי' ראייה ועינים, וכמו שכתוב עיני כל אליך ישברו, וכל עיניך הלוא לאמונה, וכמו שאומרים ראייה זו אמונה (seeing is believing), וכמו שכתוב (משלי) טוב מראה עינים מהלך נפש, שעיקר ההליכה הוא בראית העינים (וע' בזה בתורה עו). ובאמת העינים לא יראו אלא כפי מה שהאדם מסוגל להאמין, כי לפי האמת שהאדם נמצא בו כן צופה בעיניו ורואה מה שהוא רוצה להאמין. ולכן חכמה בלא אמונה מזקת מאד. (וכל זה אביא בעזה"י בפירוש מרבינו בשיחות הר"ן אות קו). [אגב ראוי לציין למה דאיתא במס' שבת (פט.) בשעה שעלה משה למרום אמר להן לישראל לסוף ארבעים יום בתחלת שש אני בא לסוף מ' יום בא שטן ועירבב את העולם אמר להן משה רבכם היכן הוא אמרו לו עלה למרום אמר להן באו שש ולא השגיחו עליו מת ולא השגיחו עליו הראה להן דמות מטתו ע"ש הרי שמראות עיניהם הטעו אותם, וע' בפרשת חקת (במדבר ככט) ויראו כל העדה כי גוע אהרן וברש"י שם כז"ל כשראו משה ואלעזר יורדים ואהרן לא ירד אמרו היכן הוא אהרן, אמר להם מת. אמרו, אפשר מי שעמד כנגד המלאך וכו' ישלוט בו מלאך המות? מיד בקש משה רחמים והראוהו מלאכי השרת להם מוטל במטה, ראו והאמינו, עכ"ל, והנה כלל ישראל כבר ידעו שטעו בראות דמות מטתו של משה, אז איזה הוכחה יש בראית מטת אהרן, וי"ל שזה גופא מדויק לשון רש"י ראו והאמינו, כי אפילו אחר שראו לא ידעו ממש, אלא האמינו – והראיה, מה שראו היה בחי' אמונה בדברי משה, ויש פה הרבה חילוקים ואכמ"ל].

אכן שורש האמונה הוא למעלה מחכמה וראיה (ע' תורה צא שחכמה בא ע"י אמונה), כי היא הסייג לחכמה, ושם צריכים לשתוק כמבואר היטב בלק"מ תורה סד, ורק הצדיק בחי' משה רבינו משיג את הנגון, בחי' שיר פשוט כפול שלוש רבוע, בחי' נ נח נחמ נחמן מאומן, שהיא ניגון של שורש האמונה שקיימת אפילו את החלל הפנוי.

וכל עיקר עלית נפש האדם, מהאמת שלו להשגת אמת גבוהה, שהעליה הזו מכונה תפלה ואמונה כנ"ל, הוא בעיקר רק ע"י הצדיק כמבואר בלק"מ תורה ב' ובעוד כ"מ.

וזו בחי' צ' אמנים, שגדול העונה אמן יותר מהמברך, כי האמן בחי' אמונה היא עליה מעל האמת של ההודאה שבברכה, והיא דווקא ע"י הצ' – הצדיק.

[ה] ולפמש"כ בס"ד נראה שגם ההלכות בחי' הודאה שהם בחי' תהלוכות הדמים כמבואר בלקמ"ת ב', הם בחי' הליכה כמבואר שם, וגם בחי' ריבוע הדיבור, אלא שהם בחי' ד' אמות של הלכה שהאדם נמצא בהם, דהיינו שאינם הליכה בדרך אלא הליכה במקומו ובסביבה שלו. שזה הענין של הודאה שמכירים ומודים על כל פרטי וכללי המציאות שבו נמצא. והדם שהיא הנפש מתהלך בתהלוכה, וצריכים לעבוד את השם בכל הדם (כמבואר בלק"מ תורה ויז נצחם). אמנם שיהיה הלכה כמותו שמבואר שם (לקמ"ת ב) שלזה צריכים להאיר האמת בריבוע הדיבור וזה ע"י שלימות לשון הקודש והמשכת קדושת ושמת שבת קודש לתוך החול, שזה בחי' אמונת היחוד בתוך פעולות המשתנות ע"ש, זה כבר בחי' הליכה בדרך של אמונה (בחי' מאומן, ע' בפנים בקונט' מה שפירשנו סוד נ נח ע"פ הרמח"ל בענין תיקונא דסיפא ע"י ההיכלות). [וי"ל שזה מעלת עשית תפילות מהתורות].

ובדקדוק יותר, נומר ע"פ תורה סב, שמבואר שיש מקום שמצוה לדעת, ולמעלה ממנה יש מקום שא"א לדעת ורק צריכים להאמין, וההלכה היא משורש המקום שצריכים לדעת, שהיא ע"כ מסוף המקום שא"א לדעת רק צריכים להאמין. ושם כותב רבינו ז"ל כי אם תשאל את המאמין איזה טעם באמונה, ודאי אינו יודע להשיב לך טעם, כי אמונה אינו שייך אלא בדבר שאינו יודע טעם. ואף על פי כן: וגליא – היינו שאצל המאמין הדבר גלוי, כאלו רואה בעיניו את הדבר שהוא מאמין בו, מחמת גודל אמונתו השלימה, ע"כ. דהיינו באמת ראייה צריך להיות שייך לדעת, כי מה שרואים יודעים (אלא שרוב בני העולם גם הידיעה שלהם הוא הבל ושקר). אכן ע"י אמונה שלימה משיגים הדעת והחכמה ורואים.

וזו מה שכתוב (ישעיה לג:ו) והיה אמונת עתיך חסן ישועת חכמת ודעת, ופרש"י ז"ל והיה לך לחוסן ישועות ולחכמה ודעת את אשר תאמן לבוראך, עכ"ל. שע"י האמונה יזכה להשלמתה בחכמה ודעת.

שוב ראיתי בלק"מ (תורה צד) שרבינו בעצמו מסביר גדר האמונה הידיעה והראיה ז"ל להעלות ניצוצות להשם יתברך העצה הוא כך: כשיסתכל בדבר מה, תיכף יאמין באמונה שלימה שיש בדבר הזה אותיות וניצוצות, ומן האמונה הזו נעשה זי"ן, שנאמר (תהלים לג): וכל מעשיהו באמונה. והעשייה היא ששת ימי החול, והאמונה היא השביעית, ואחר כך יצרף אל האמונה החכמה, כמו שכתוב (דה"א כח): דע את אלהי אביך. ו"אלהי אביך" היא בחינת אמונה, כמו: מעשה אבותיהם בידיהם (חולין יג:), שאנו מאמינים בו יתברך שהוא אלקי אבותינו, זהו העיקר: ו"דע" היא החכמה והשכל, וחכמה היא יו"ד, כמו שפירש רש"י (שמות טו) אז ישיר – שר לא נאמר, אלא ישיר. יו"ד על שם המחשבה

נ נח נחמ נחמן מאומן

נאמרה. ומהיו"ד והזיי"ן הנ"ל נעשה עין, כי ז' פעמים י' בגימטריא ע., ועוד, העין הוא חכמה, כי חכמי העדה נקראים עיני העדה (במדבר טו), וממילא, כשיש לו עין כזה, כשמסתכל בדבר מהעולם בודאי נתעלין הניצוצות עכ"ל ע"ש }זזה ממש בסוד נ נח נחמ נחמן מאומן, כי ז' פעמים ע' (עם הכולל) עולה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

הרי שלפעמים יכולים לראות ע"י אמונה לבד, שכ"כ מתחזק באמונה עד שמשיג הראיה רק ע"י אמונה, ואם לא צריכים לצרף אל האמונה, חכמה [ובאמת החכמה גופא באה מן האמונה כמש"כ רבינו בתורה צא ז"ל בא מן האמונה אל השכל, וכל מה שמחזיק את עצמו באמונה, בא אל שכל יותר, כי הדבר שהיה צריך מתחלה להאמין, עכשו כשבא אל אמונה יותר גדולה, מבין הדבר הראשון בשכל, עכ"ל], וזה מה מצינו ג"כ במ"א מרבינו שיש ענין לצרף שכל להאמונה, עיין לקמן.

[ו] והרי דרך אגב יישבנו היטב שאלת המפרשים בריש ספר המצות, איך נצטוונו להאמין בהשם יתברך, הלוא אמונה על כרחך היא מדעת האדם מעצמו שיאמין במה שהוא באמת מאמין, ואם הוא לא מאמין במה שהוא אי אפשר לצוות אותו להאמין בו. והנה מה שפירשו המפרשים שעיקר הציווי הוא על ההכנה וההכשרה, דהיינו לנקות את שוחד התאוות וכדומה וממילא ישאר מאמין חזק בהשם יתברך, לא צריכים להבין דבריהם באופן שטחי שהמצוה הוא רק בהכשרה וההכנה. אלא כיון שבאמת צדקת האמונה הקדושה הוא אמיתת המציאות, שפיר אנו מצווים ללכת בכל דרכיו ולטעום ולסלול בדרכו. ומי שמנקה את עצמו מאיזה תאוה, אין זו רק הכשרה וההכנה, אלא זה בעצמו הוא מעשה אמונה בהשם יתברך שעובד אותו באיבוד התאוה. וכל מה שהאדם מחפש את האמת להחיותו מציית הוא מצוה זו להאמין בהש"ת, והאמונה הקדושה מקרבתו ומדריכו במעגל ישר. ואם הוא מבקש חכמה, לא זה הוא ביקוש אמונה, אלא כמו ביקוש כל המדות הקיימים בעולם, ולא דוקא יבוא להכרה שהא דקי"ל כולם בחכמה עשית, היינו כל מעשהו באמונה. כי האמונה היא קיימת באמת. וכל אחד או שמאמין בהש"ת או שמאמין ח"ו שאין בורא, אבל אמונה יש. ועד כמה שהוא חי בהאמונה שלו, ומחפש להחיותו, כן יעלה במעלות קיום המצוה הראשי להאמין בהש"ת. כי אם הוא מאמין ח"ו באמונות כזביות, וינסה את עצמו להאמין יותר ויותר בודאי יבוא לאמונה האמיתית הקדושה (וכמו שמצינו באברהם אבינו ע"ה, שעבד את השמש עד שהגיע הלילה ולא היה יכול להמשיך, אבל שאר העולם היו עובדים את עצמן, ולא הפריע להם שאין קיום ואמת לעבודתם).

ובאמת זה מה שמוהר"ן לימד שיכולים להשיג אמונה ע"י שמדברים מאמונה וכמש"כ אודיע אמונתך בפי, כי הדיבור גופא בחי' אמונה (מלכות פה), ועל כן מיניה וביה תתחזק האמונה.

וצווי התורה הקדושה להאמין בהש"ת היא כח אמיתת הנפש להכיר בהאמת ולהתחזק בהאמת שהיא יודעת. עד שמזה נולד ההלכות שהיא מכרת מקומה ומודה עליה להש"ת, ומעבר לזה היא משתוקקת באמונה ובתפלה לאמת יותר גבוה.

[ז] וע' בשיחות הר"ן (ריז) ז"ל אמר: שאיתא בספר אחד שמה שמובא בספרי המחקרים ראה שצריכים לחקר מפסוק (דברים ד:לט) 'וידעת היום והשבות אל לבבך' וכו' שצריכים לדעת אותו יתברך על פי חקירות. זה הפרוש הוא מכת הקראים שהם מפרשים פסוק זה כך, שצריכין לדעת אותו יתברך על פי חקירות אבל האמת לא כן הוא, כי באמת העקר לדעת אותו יתברך הוא רק על ידי אמונה שלמה, שעל ידי זה דיקא זוכין אחר כך לדעת והשגה גדולה בידיעת רוממותו יתברך שמו. וכמו שכתוב (הושע ב:כב) 'וארשתוך לי באמונה וידעת את ה' [וע"ש ב"ש בתרגום יב"ע ז"ל ותידעון למדחל מן קדם ה' -! ותדע ליראה לפני ה']'. וע' בלקוטי הלכות ביו"ד הלכות גלוז ה"ג, שם מבאר היטב שעקר הידיעה הוא על ידי אמונה, ע"ש.

"ובאמת עקר הפרוש הפשוט של פסוקים אלו המזהירים לדעת אותו יתברך, כגון 'וידעת היום והשבות וכו', וכן 'דע את אלהי אביך ועבדהו' (דברי הימים א:כח-ט), וכן 'דעו כי ה' הוא אלהים' וכו' (תהלים ק:ג). עקר האזהרה זו היא בפשיטות לדעת ולזכר אותו יתברך תמיד בכל עת ואל ישכח אותו יתברך ח"ו, בשום עת כמו למשל שדרך המלכים והאדונים שמזהירין את עבדיהם שידעו שיש עליהם מושל, ובפרט אנשי חיל של המלכים שמלמדין אותם שידעו מי המלך והקיסר שלהם 'למען תהיה יראתו על פניהם' (שמות כ"ז) ויעבדו עבודתם בשלמות וכו' וכו'. כלומר קחו זאת בדעתכם היטב עד שיהיה קשור וחזק בדעתכם ולבבכם בכל עת, וזה 'וידעת היום והשבות אל לבבך' וכו', כי זה עקר שלמות הידיעה כשמקשרין הדעת אל הלב לידע בלב היטב כי ה' הוא אלקים וכו'. כי בכל עת שמשימין זאת אל לבבו היטב כי ה' הוא האלקים, בודאי נופל פחדו ואימתו ויראתו עליו לבלתי יחטא. ואי אפשר לדבר בזה יותר כי ידעת אלהותו יתברך הוא לכל חד כפום מה דמשער בלבה כידוע.

"וכל חד כפום מה דמשער בלביה יבין היטב דברינו אלה. אבל חלילה לומר שכונת הפסוקים לדעת אותו יתברך על פי חקירות אנושיות הבנויים על שכל המטעה כי עקר הידיעה ממנו יתברך כבר הודיעו לנו אבותינו הקדושים שיגעו וטרחו כל ימיהם ופשטו את עצמם מגשמיות לגמרי, כי שברו כל התאוות והמדות בתכלית, ובפרט הרע הכולל שהוא תאות המשגל. ועל ידי זה היה דעתם בשלמות וזכו להכיר את בוראם בתכלית השלמות והניחו לנו ירשה טובה כזאת וכו' ע"ש.

נ נח נחמ נחמן מאומן

וע' בשיחות הר"ן אות קו ז"ל אמונה בחינת אור כמו שכתוב (תהלים פט:ג) 'ואמונתך בלילות'. ואמונה שהוא על פי חכמה בחכמות התורה ומשיג את ה' (ה"ע כמו שא"י בספרי והובא ברמב"ם, לענין מצוה ואהבת, איך באים לידי אהבה, ע"י שמסתכלים בתורה, אלא שהרמב"ם כתב עוד מה שכתב, ומוהר"ן הורה שאפילו דברי הספרי הם בדיעבד, והבן, ושוב ראיתי ת"ל ממש כעין מש"כ בליקוטי הלכות הל' חושן משפט הל' חזקת מטלטלין ה"ב, בענין הבגדים) ועל ידי זה יש לו אמונה, הגם שהוא טוב עם כל זאת עקר אמונה הוא שיהא מאמין בהשם יתברך בלא אות ומופת וחכמה. וזה הוא עקר אמונה בשלמות ובחינת אור, כמו שכתוב 'ואמונתך בלילות' כנזכר לעיל.

ויש חכם שהוא חכם אפילו בחכמות התורה ואין לו אמונה בה'. ואלו החכמים שאין להם אמונה נקראים בעלי ראתן. כי חכמה אמיתית דהינו עם אמונה נקרא ראייה, כמו שכתוב (קהלת א:טז) 'ולבי ראה חכמה' וכו'. ולעמת זה החכמים שאין להם אמונה נקראים בעלי ראתן וכמו שפרש רש"י שיש להם שרץ במחם (הינו שיש להם טמאה וכפירה במחם). וצריכין להרחיק מאנשים אלו שהם בחינת בעלי ראתן אפילו משכנותם כי ההבל פיהם מזיק לאדם כשר שיפיל לתאות נאוף.

"כי זווג דקדשה הוא על ידי בחינת דעת כמו שכתוב (בראשית ד:א) 'והאדם ידע' ואלו הבעלי ראתן שדעתם מקלקל ופגום ויש להם שרץ במחם על כן זווגם נאחז בקלפה ועל כן הם נואפים (כי נאוף תלוי בעינים). כי חכמת אמת שהיא בחינת ראייה כנ"ל בחינת עינים, על אלו החכמים נאמר (איוב לא:א) 'ברית כרתי לעיני' וכו'. אבל הבעלי ראתן הם נואפים. וזה שדרשו רבותינו ז"ל (על במדבר טו:לט) 'ולא תתורו אחרי לבבכם' – זהו מינות 'ואחרי עיניכם' – זהו נאוף (ברכות יב: כי זה תלוי בזה כנ"ל. ועל ידי חכמה עם אם אמונה נצול כנזכר לעיל, עכ"ל. והנה מה שסיים שצריכים חכמה עם האמונה כדי להנצל כנ"ל, ולכא' בתחילה היה משמע להיפך שהעקר הוא אמונה בלי חכמה. ולכא' מבואר שבאמת עקר האמונה הוא בלי חכמה, אבל ראייה, דהיינו לקחת את האמונה ולראות אמיתתו בכל מקום כמו שפירשנו לעיל, והזיווג דקדושה, דהיינו להוציא פירות ולהגדיל האילן הוא על ידי חכמה עם אמונה. וכן מבואר בלק"מ תורה צד הנ"ל, שיש ענין שאחר שיש אמונה כיאות אז מצרפים לה את השכל. ויש שזוכים רק ע"י התגברות האמונה לבחי' ראייה כנ"ל, אבל עכ"פ מי שיש לו אמונה כיאות, יכול לצרף לה את השכל ולזכות לראיה.

ח] ובאמת כל זה מבואר בתורה הראשונה של לקוטי מוהר"ן שמפרש את הפסוק בתהלים (ק"ט) אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה', שאשרי לשון שור, לשון הסתכלות, תמימי, לשון חכמה בחי' יעקב איש תם, ההולכים בתורת השם, בחי' צדיקים ילכו בם, שעל ידי שלומדים תורה בכ"ח מכניעים את היצר הרע – מלכות דסטרא אחרא, ונותנים כח למלכות דקדושה, שע"י ז יכול המלכות, בחי' לבנה, לקבל חכמה ושכל, בחי' שמש. ותורה זו גילה רבינו על ידי שאחד שאל את רבינו מה לעשות כדי לפעול שתפלותיו יתקבלו, ורבינו אמר לו ללמוד אחר התפלה (שבאמת נראה כעצת הגמרא במס' ברכות, ובמקום אחר הארכנו בזה בס"ד). וידוע שתפילה היא בחי' אמונה. הרי שעל ידי שמצטרפים לימוד התורה הקדושה להאמונה זוכין לראיה, וזה בחי' הליכה.

ט] וע' בלקוטי מוהר"ן (רנה) ז"ל כשהאדם הוא מאמין בהצדיק בלי שום דעת, אפשר לו לפל מהאמונה, כי מאמונה לבד אפשר לפל, אבל אם יש לו גם דעת, שמבין גם בהדעת, אזי אי אפשר לו לפל, עכ"ל. ולפי מה שהבאתי מהשיחות וככל הנ"ל, מבואר שהדעת שצריכין ללוות את האמונה הוא הדעת שנוולד מהאמונה, ולא הדעת שלפעמים ע"י באים לאמונה, וק"ל. וע"י התחזקות האמונה באמת משיגים ממילא את הראיה, אבל עכ"פ ע"י אמונה כיאות יכולים לצרף את השכל.

והנה במכתב בהתחלת הספר מכתבי ר' שמשון בארסקי מביא התורה הנ"ל וכז"ל מובן ומבואר משיחתו הקדושה הנ"ל, כי עיקר התקרבות אל הצדיק תלוי בהשגת והרגשת דעתו הק' באופן שיוכלו לקבל ממנו עצות להתחזק לעמוד על עמדו לבלי להיות נדחה מן האמת מחמת השינויים והיסורין העוברין על כל אחד עכ"ל. ומדבריו נראה ממש כדברינו הנ"ל, שצריכין לראות שע"י אמונה יביע דעת. וכמו באמונה בהשי"ת שאין אנו חוקרים כלל איך הוא ית' בא לברוא העולם וכו', רק אנו מאמינים בני מאמינים בו יתברך שכן הוא ית' עשה כרצונו ית', אכן ע"י אמונתנו בו יתברך אנו זוכים לדעת, שאנו קונים התקשרות בו יתברך ואנו מבינים הרבה דברים בתורתו הקדושה כפי גילוייה בעולמינו. וכן אמונה בהצדיק, אל תהיה אמונה ריקה ח"ו, אלא אמונה כזה שמביא התקשרות להצדיק שע"י זוכים לינוק מדעתו.

י] (ואגב מה שכתבנו שמי שדבוק בהשי"ת ע"כ יתחכם, כי השי"ת וחכמתו אחד (וכן הוא מפורש בספרים, למשל בעל הסולם כותב כן להדיא. וע' בספר המדות ערך דעת סוף ח"א – אות לד ז"ל: לפי הגדלת מעשים טובים של אדם כן הקב"ה מעמיק מחשבותיו של אדם, הינו: שנותן לו מח גדול, עכ"ל. וע' בלק"מ תורה טו:ה ז"ל עכשו נתגלה על ידי התפלה, וקדשא בריך הוא ואוריתא כלא חד, ואז על ידי התפלה נתגלה אוריתא, ע"ש. ובתורה יז:ב ז"ל שעל ידי מעשים רעים נתחשך שכלו בכסילות וכו' ע"ש, וכן הוא בסוף התורה שם ע"ש. וק"ק ממה דקי"ל שאין המעשה מביא לידי (תלמוד). יש להקשות מהסיפור הידוע מהאדמו"ר שדן דין תורה מסובכת מאד לאמיתה תוך חצי שעה, ואח"כ הגיע אותו דין תורה לפני גאון גדול שלקח לו שבועיים, והגיע לאותו פסק, והבעלי דין אמרו לו שהלוא הרב הקטן פסק כן תוך חצי שעה, והלך הגאון לבקר האדמו"ר, ודבר אתו בלימוד וראה שהוא אינו כל כך כשרוני, ושאל אותו איך עמד על הפסק הנכון תוך חצי שעה, ואילו הוא בעצמו שהוא גאון גדול, לקח לו שבועיים, והאדמו"ר ענה לו, שמיד כששמע

נ נח נחמ נחמן מאומן

הדין תורה הבין שהוא מסובכת מאד, והיה קרוב לשבת ולא היה לו זמן, ועל כן בכה והתפלל להשי"ת שיאיר לו האמת, ובא אליו הש"ך בעצמו והראה לו הדין לאמיתו. וקשה שאם האדמו"ר היה כל כך דבוק להשי"ת למה לא היה גאון גדול? ויש לדחות שבאמת האדמו"ר היה גאון גדול מופלג יותר מהמבקר, אלא שכן היה דרכם של הצדיקים להסתיר את עצמן, ובפרט כאן שרצה להורות שיש דרך אמיתי בעבודת השי"ת שכדאי לעבוד לזכות ללכת בדרכו. וגם יש לדחות שהאדמו"ר לא רצה החכמה כמו שמצינו לפעמים. אכן באמת מצינו כמה צדיקים גדולים בעלי רה"ק ואין ספק שהיו בקיאים בש"ס וש"ע מדרש זוה"ק וכתבי קודש, ומ"מ לא היו ידועים כלמדנים בעלי תורה, וכמו שהעולים מספרים על ר' נחמן הורדנקא (ומוהר"ן בעצמו סיפר כן עליו) ור' זוסיא, והם ז"ל היו משיגים התורה בשורשה ודבקים בה בפשיטות ותמימות ולא עסקו כ"כ להלבישה בחכמה ושכל של עולם הזה. וע"ע במס' ברכות (כ). בהבדל בין דורות ראשונים לדורות אחרונים (וע' בחידושי הרמב"ן למס' בבא בתרא דף יב בענין נבואת הנביאים שהוא המראה והחזון ונבואת החכמים שהיא בדרך החכמה).

ומענין לענין יש להקשות על הסיפור עם החבריא של הבעש"ט שכאשר התפללו עמו היה להם מחשבות של גאון והוכיח אותם, ואיך היה להם עליות נשמה עם גאות? והנראה שיש חילוק בין הנשמה ולבושי הנשמה, וכמש"נ בלקמ"ת לג שהגר אע"פ שנשמתו גבוה מאד גופו נוצר מטפה טמאה ואי אפשר לשנות את זה ולא יכול לשמוח עם גופו ע"ש, ולפ"ז מובן שיכולים להשיג נשמה גבוה ועם כל זה לא לראות תוקפה כאשר נסתרת בלבושה, וכן יכולים לראות כחות רוחניות גדולות לעומת כחות העולם הזה, כמו שליטה בהרבה ידיעות וכח לעשות קצת ניסים, מצד זיכוך לבוש הנשמה אע"פ שעצם הנשמה נמוכה, ודו"ק. ויותר מזה מצינו בזוה"ק (פקודי דף רמא ע"א) שמשנה רבינו ע"ה נתקשה בעשיית המשכן כי הוא היה משורש תת דאצילות ואילו המשכן רק ביצירה של מט"ט. וכן מצינו שותרב חכמת שלמה בחכמה תתאה אפילו יותר ממשה רבינו.

[י] היוצא מדברינו הוא שאמיתת מציאת הנפש היא מאותיות התורה שהיא אמת, והאמת גופא היא אמונה, והבן (דהיינו שאמיתת המציאות אינו אלא אמונה, כי כולם בחכמה עשית, וכל מעשהו באמונה, אז ע"כ המציאות אינו אלא אמונה, אלא שהנפש היא בחי' האמת של האמונה). ויש לה שני עבודות לעבדה ולשמרה, דהיינו לשמור האמת שהיא יודעת בסביבה שבה היא נמצאת, ולזה כיננו לעיל תהלוכות הדמים בלימוד התורה להלכה ובהודאה להשי"ת על כל מה שמשיגים (ואפשר שזה בחי' המבואר בלק"מ תורה צב, על ידי מה שאדם נע ונד בתוך ביתו יכול להחיות מתים וכו' וע"י שהחמשה כנפי ראה נעים ונדים וכו' ע"ש שמבואר שהאדם והראה הם בחי' התורה. והרי נע ונד בחדר אינו ממש הליכה רק ענין של הכרת הסביבה שבו נמצא, והנעת הראה הוא בחי' תהלוכות הדמים). ולעבוד את ה', עבודה זו תפלה שהיא אמונה (כמפורש בדברי מוהר"ן כ"פ), והיא עליה. (והליכה בדרך, היא בחי' ראייה, שהיא ע"י אמונה וחכמה, שהולכים וגם מכירים איפה שהולכים. ואולי לעומת תהלוכות הדמים של הלשמו, בעבודה זה בחי' הלבנת הדמים בחי' אה"ה באחוריים המבואר בתורה ו'. וגם ביארנו שהלכה כמותו כבר מגיע לעבודה, ונראה מפני שלקבוע הלכה כמותו זה כבר אינה הלכה פרטי השי"ך רק לאותו נפש, וע"כ זה שייך למשהו גבוה ממנה. ולכן גם ענין לוקח נפשות חכם, המבואר בלק"מ שהצדיק כאשר אומר תורה הוא מעלה הנשמות הנמצאים אצלו ומורידם עם התורה שמחדש, זה אותו בחי' של עבודה כמו המבואר בתורה ב' שהנשמות מתחדשים בתפלה שזה ג"כ ע"י הצדיק. כי לימודו של הצדיק אינו רק בחי' לשמור אלא עבודה לקבוע ההלכה).

ומבואר שהכל תלוי בהאמונה מה שבאמת אי אפשר לדעת, וכל עלית האמונה היא רק ע"י הצדיקים, בחי' מעשה אבותינו. וזה עיקר הדרך של יהדות שאנו סומכים על הצדיקים אמיתים שזכו לדעת את השם, שהם יאירו לנו שנזכה גם כן. ובלתי הצדיקים, אם ננסה להגיע שם על פי דעתינו, אין שום סיכוי. והצדיקים יודעים מלאכתם איך ומה לעשות ללמד אותנו ולהורות ולהאיר לנו (ובנושא הזה של אמונה ודעת האריך מוהרנ"ת בכמה מקומות ובפרט בהל" יורה דעה וכנ"ל הל" גילוח גי', ועוד שם הל" שבועות ביד, הל" רבית היכ ובעוד כ"מ באריכות).

[וע' בפנים בכותרת 'גמרא או קבלה' ד"ה הנה למשל, מש"כ בענין הסכנה ללמוד סוד, שרק הצדיק האמיתי בעצמו יכול ללמד, וע"ע מש"כ 340 - 'בענין פעולות הנחמנים וכו' ד"ה ורואים, שענין סוד האמונה אינה כ"כ פשוטה ואפילו שבת לוי לא הצליחו לזכות לה, רק בחירי צדיקא ע"ש. וע' בחיי מוהר"ן (עבודת השם אות לט) ז"ל פעם אחת ספר עמי מענין ענוה ואיך הוא האמת וכו'. וכן ספר עמי מענין על מנת שלא לקבל פרס (ה"ע שלפי בעל הסולם זה עיקר יסוד הכל), והלא אעפ"כ בהכרח שאני רוצה איזה דבר וכו' וכו' לי מחשבתי כי אלו הקשיות בענין ענוה ובענין זה היו עולים על דעתי והוא ז"ל בקדשתו הנפלאה כון לי מחשבתי. אך לא אמר שום ישוב ותרוץ על זה רק דבוריו היו כאומר שהוא יודע כל מחשבתי שעולים על הלב אך א"א עתה לישב לי כל זה. והבנתי מדבריו שצריכין לזה רק יגיעה גדולה בעבודת השם ותפלה ותחנונים הרבה, אז נזכה לידע דרכי ענוה באמת, וכן לזכות לעבד את השם שלא על מנת לקבל פרס, עכ"ל. ומבואר קצת מזה שעיקר האמונה והשגות בעבודת השם, אי אפשר להשיג סתם ע"י חכמות, אלא שצריכים ליכנס בתוך מעגל האמונה, ועיקר ההוכחה של האמונה הוא האמונה בעצמה, וכאשר זוכים ליכנס לפנים אז כבר תבין ענינה, ופה בהקדמה זו השתדלתי לפתוח ולהאיר דרך האמונה הזו שנצטוינו עליה].

וזה המבואר בריש ספר מסילת ישרים במשל גן המבוכה, שמי שנבוכ בפנים צריך לשמוע למי שעומד מלמעלה להורות לו הדרך לצאת, והנמשל שרק הצדיקים שכבר נצחו יצרו הטוב וכבר זכו לכון דרכם דרך בית אל, הם יהיו המורי דרך לנו שעדיין במלחמה עם היצר הרע.

נ נח נחמ נחמן מאומן

יא] והנה לפי דברינו, כאשר נבוא לדבר על הנושא מה הוא הענין של נ נח נחמ נחמן מאומן, לא הייתי יכול לומר לך רק שכך קבלנו מצדיקים אמיתיים, שהוא עיקר שורש וכלל גדול בתורה, ואם תזכה תטעום דרכה ותצלח ותזכה לנצח נצחים. ואם לא תטעום בו, רק תחקור בחכמות לעולם לא תשיג שמץ מינה.

אכן על כל פנים, יש מקום שצריכים להוכיח קצת שכן קבלנו מצדיקים אמיתיים, ושכן יש מקום כבר לחשוש לדבריהם הקדושים וכו', וכן ליתן איזה דרך שהאדם המאמין יכול לבנות הידיעה באמונתו. אכן גם באלו היה הביאור צריך להיות בקיצור, ומי שהולך בדרך האמת ומבקשהו ורודפהו הוא ישיגנו, ימלט נפשו משאול וישיג אורחות חיים בארץ החיים, תאמין. ומה ענין לכתוב כל כך על זה ולצלול במים אדירים?

יותר מזה מבואר שאפילו לכתוב האמת לאמיתו לפעמים אינו תיקון וכמו דאי' במסכת אבות (א:יא) אבטליון אומר חכמים הזהרו בדבריכם שמא תחובו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו ונמצא שם שמים מתחלל, ופי' הרע"ב ז"ל כלומר אע"פ שבמקום שאתה בו אין שם מקום לטעות יש לחוש שמא יגרום החטא ותתחייבו גלות ותגלו למקום שיש שם אנשים שמראים פנים בתורה שלא כהלכה והם כנוי למים הרעים. ויבינו מתוך דבריכם דברים שאינם הגונים וישתו התלמידים הבאים אחריכם מאותם דברים דברי מינות וימותו בעונם. ונמצא שם שמים מתחלל. שישארו אותן דעות בטלות בעולם כמו שקרה לאנטיגנוס איש סוכו עם צדוק ובייתוס תלמידיו שאמר להם אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס (שלפי בעל הסולם זה עיקר היסוד של כל חכמת הקבלה). ואמרו הם אפשר פועל עושה מלאכה כל היום וטורח ולערב אינו מקבל פרס. ויצאו מן הדת הם ותלמידיהם ונקראים צדוקים ובייתוסים עד היום, עכ"ל. וע' בליקוטי הלכות (יו"ד סימני בהמה וחיה טהור ד:לב) שכז"ל ועל כן הדם של חיה צריך כסוי דיקא, כי עכשיו אי אפשר לגלות האמת בשום אופן, ואפילו מי שזוכה לאיזה אמת לאמתו אי אפשר לו לגלותו כי אם על ידי שמכסה אותו בכמה כסויים ולבושים עד שנתכסה באמת מרב בני אדם, רק זעירין אנון שזוכין להבין האמת מתוך הכסוי דיקא. כי עתה בהכרח לכסות האמת כי אם יגלה האמת בפרוש יוכל השקר להתגבר יותר ויותר על ידי זה האמת דיקא כנ"ל באריכות, שכל מה שמגלין איזה אמת, הם מתגברין על ידי זה דיקא בשקרים יותר ויותר, ובשביל זה החכמים האמתיים צריכין להזהר בדבריהם האמתיים מאד מאד איך לאמרם, לכסותם בכמה כסויים, באפן שלא יתגבר השקר ח"ו ע"י התגלות האמת דיקא, שזהו בחינת חכמים הזהרו בדבריכם וכו' וכו"ל. וכן מובן בדברי רבנו ז"ל בכמה מקומות שבכמה וכמה כסויים צריך הצדיק האמת לדבר עם העולם וכו' ע"ש כל דה"ק.

ומצינו עוד כמה טעמים והקפדות בענין כתיבת יסודי האמונה ואי אפשר להאריך פה כל כך בזה. ובעזה"י אכתוב קצת טעמים וענינים ודרכים שמאשרים לנו לכתוב מה שכתבנו בס"ד.

יש משל מר' אברהם בן הר"ן על בן אדם שטעה ביער ולאחר כמה ימים פגש באיש אחר ושמח מאד. וזה האיש שהוא מצא אמר לו, תדע שאני כבר טועה כמה שנים ואיני יכול לעזור לך, רק להודיע לך מה שעכ"פ כבר נסיתי. והנמשל מובן שאע"פ שבעיקר צריכים לשמוע מהצדיק כנ"ל עכ"ז יש ענין שכל אחד מסביר לחבירו האמת שהוא גילה. וכן איתא בליקוטי מוהר"ן שבשעת שלום באים לגלות האמונה הקדושה, כי כל אחד מסביר לחבירו האמת שלו.

יותר מזה, רובא ממה שכתבתי אינם אלא דברי הצדיקים, ומראה מקום נתתי כפי הבנתי והמעין יבחר ויבחון.

וע"ע בחיי מוהר"ן (להתרחק מחקירות אות יג) ז"ל יש כמה דברים שהם בתחילה סוד, ואחר כך שוב אינו סוד, כגון קצת סודות הקבלה שקדם רבי שמעון בר יוחאי והאר"י ז"ל היו אלו הדברים בסוד גדול, ולא היו מדברים מזה כי אם בסוד גדול מאד, ואחר כך, בימי רבי שמעון בר יוחאי והאר"י ז"ל, שוב לא היה סוד, והתירו לגלות הסוד קצת. וכן יש כמה וכמה דברים שהם עכשו סוד, ואחר כך בימים הבאים לא יהיו סוד, עכ"ל (וע' בפנים בקונטרס, שלכאור' זה מובן ביחד עם מה שידוע שכל תקופה אילו היה להם התורה שנתחדש ע"פ הצדיק הדורות שהיה אחר כך, היו נתבטלים מהבחינה). ובספרי בעל הסולם האריך לבאר נושא זה, ואכמ"ל (ובענין גילוי סודות ע"ע משיבת נפש אות קיז).

עוד דבר שהביא אותי לכתוב מה שכתבתי, הוא מה שמבואר בחיי מוהר"ן (עבודת השם אות ד) משל מעשיר שהלוח להרבה אנשים הרבה כסף ולא פרעו, ואחד מהלויים התחרט מאד, והסביר מצוקתו להעשיר כי אין לפרוע חובו, והעשיר א"ל החוב שלך כלא חשוב לעומת עוצם שאר החובות, לכן זאת עשה, תסובב ותזכיר לשאר הלויים לפרוע חובם, ואפילו אם כל אחד ישלם רק קצת הרי הרווחתי הרבה והרבה יותר מחובך עכ"ל והפשטות הוא שזה הלוח הוא המשל לאנשים שלא זכו לשלם חובם להשי"ת לגמרי, שעדיין אינם בכלל צדיקים ברמה הנ"ל שיצאו לגמרי מגן המבוכה של תאוות והבלי עוה"ז, ועכ"ז לא רק שמוטר, אלא טוב הדבר שהם יעסקו לעורר בני אדם בעבודת השם.

אשרי הזוכה להאמין ולאחוז בתמימות ופשיטות בדרך הקדוש של רבינו הקדוש נחל נובע מ'קור ח'כמה נ נח נחמן מאומן, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דבריו הקדושים, לעבדה ולשמרה. אם אתה עושה כן אשרך בעולם הזה ובעולם הבא ולימות המשיח וכו'.

30. מה הענין של נ נח נחמ נחמן מאומן?

'ורבנו הקדוש כבש כל העולם, נ נח נחמ נחמן מאומן, זה תורה של רבנו הקדוש, מי ידע מזה בעולם? שום צדיק לא גלה את זה, לא ידע מזה. לא רשום בשום גמרא מה זה נ נח. רק רבנו הקדוש בעצמו גלה את זה, שהוא נחמן, זה פרוש נ נח נחמ נחמן, תכלית השלמות! שום צדיק לא ידע מזה, מה זה נחמן, עכשיו רבנו הקדוש מגלה לנו מה זה נחמן - נ נח נחמ נחמן מאומן, בזה תלוי כל התורה וכל האמונה וכל האמת וכל האורות!

רבנו הקדוש הוא בעצמו גלה זה, עוד לא היה שום התגלות מזה בעולם, עכשיו הוא בעצמו גלה מי הוא זה - נ נח נחמ נחמן, אתם יודעים מי אני? אני נ נח נחמ נחמן מאומן... יש כבר 'לקוטי מוהר"ן', 'ספורי מעשיות', 'לקוטי הלכות', עכשיו הגיע זמן הגאולה, התחיל להתעורר קצת פרסום רבנו. משהוא שמע דבר כזה, פתק מן השמים? לא שמענו אם יש בעולם פתק כזה, 'עליך אמרתי'. נו, זה דבר חדש, נגון חדש בעולם - נ נח. כל בני ישראל, כל ארץ ישראל שואלים 'מה זה נ נח?' הם לא יודעים מה זה, אבל ברוך השם אנחנו יודעים שרבנו הקדוש גלה את זה - שהוא זה נ נח!
כלם יתפלאו 'מה זה נ נח?' כל החכמים, החילוניים, החילוניים כל העולם, לא יודעים מה שזה - נ נח. ולאט לאט הם ידעו, הם ישאלו: 'מה זה, אני רוצה לדעת מה זה נ נח, איזה נגון זה?' וכשהם ידעו ויתקרבו לרבנו, יהיה נעשה עולם חדש!

יש חדש, כל העולם שואל: 'מה זה נ נח, עוד לא שמענו נגון כזה'. הלומדים, החסידים, הם מקשים: 'מה זה, מה זה נ נח?'

ירושלים, מאה שערים וכל העולם ישאלו: 'אנחנו רוצים לדעת מה זה נ נח, יש לך נגון כזה, נגון פלא כזה, מה זה?'

זה נגון עולמי - נ נח נחמ נחמן מאומן, זה 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד', הנגון הזה הוא בלי סוף. כל העולם משוררים את זה, כל העולם, אפילו גויים משוררים את זה. רואים שכל העולם מקבלים את הנגון הזה, אנשים באים ומספרים: 'שמענו נגון כזה, נ נח', מתמלא כל צרפת וכל אנגליה בנ נח. איטליה, סין, וכל המדינות, הם ישאלו: 'מה זה נ נח?' אין להם שום שאלה לשאל, רק על נ נח: 'מה זה נ נח?'

זה הנגון, אתם יודעים מה זה נגון נ נח? זה נגון שהוא מסגל לרפאות כל המחלות, הוא יכול כל דבר! כן, נ נח, להגיד בתמימות, בפשיטות, באמונה. נ נח נחמ נחמן מאומן, זה קל מאד להגיד. הם רואים בעיניהם מחלה כזה שאין לה רפואה, סרטן, סרטן כזה... ורבנו הקדוש אומר למחלה 'תלכי מכאן!' אז החולה נעשה חדש!
'מה זה, מה קרה, איפה הלכה המחלה?'

ואנחנו משוררים נ נח....' (ישראל סבא קעז-ח).

א] ידוע העיקר ותכלית הבריאה כולה מראש ועד סוף הכל היה בשביל שמו יתברך שהוא כבודו כמו שכל (ישעיה מב) אני ה' הוא שמי וכבודי וכו', וכתוב 'וברוך שם כבודו וכו' וכן הרבה. ובשביל זה ברא כל העולם בשביל לגלות שמו וכבודו כמו שאמרו רבותינו ז"ל (יומא לח, וע' ליקוטי מוהר"ן תנינא תורה יב ובעוד מקומות) כל מה שברא הקדוש ברוך הוא לא ברא אלא לכבודו שנא' (ישעיה מג:ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, והכבוד הוא השם כנ"ל (ליקוטי הלכות, או"ח הל' ברכות השחר ג:לב, וע"ש באריכות נפלא איך שתמצית הכל תלוי רק בזה לפרסם שם ה' השם דייקא ואכמ"ל). וז"ל הסבא - ר' ישראל דב אודסר ז"ל (ספר ישראל סבא פרק נס הפתק עמוד קמז) ככה רבנו כתב בהתורה ח' חלק ב', הוא מגלה 'שם השם משתף בשם הצדיק. אם שם הצדיק מתפרסם בעולם - מתפרסם השם יתברך בעולם'. זה הכל תלוי בפרסום שם הצדיק! ופה הוא חותם שהוא זה הצדיק של השיר פשוט כפול משלש מרבע, הוא בעצמו - הוא זה השיר. על ידי הפרסום של רבנו הקדוש - יתגלה ויתקדש שם השם עכ"ל. וע' בלק"מ תנינא תורה ס"ז שכז"ל כי יש צדיק שהוא היופי הפאר והחן של כל העולם כולו ... כשזה הצדיק נתגלה ונתפרסם בעולם זה בחינת שם, דהיינו שמתפרסם ויש לו שם בעולם, ובתוך זה השם של הצדיק אמת, מלובש ומשותף שמו של השי"ת, ע"ש. וע' בספר המדות (ערך צדיק קמז) השבח שמשבחין את הצדיקים כאלו משבחין את הקדוש ברוך הוא. וע"ש ערך נגינה, ז"ל כשהצדיקים נתפרסמים בעולם, על ידי זה נתחדשים נגונים בעולם, עכ"ל, וכעת זכינו לדעת שהשם של הצדיק, נ נח נחמ נחמן מאומן הוא בעצמו התחדשות נגונים בעולם, כי הוא מקור כל השירה, הוא זה השיר, שיר פשוט כפול משולש מרובע!

נ נח נחמ נחמן מאומן

ובזה א"ש ג"כ מה דאיתא בריש אותיות דר"ע (אות א) ז"ל אמר הקב"ה שאלמלא שירה זמרה שהם אומרים לפני בכל יום לא בראתי את עולמי, ומנין שלא ברא הקב"ה את העולם אלא בשביל שירה זמרה שנא' הוד והדר לפניו עוז ותפארת במקדשו וכו' עכ"ל. כי השירה היא התוצאה של פרסום הצדיקים, והעיקר בשם הצדיק, שעי"ז יש פרסום והתגלות שם ה"י בעולם. [ויש להתבונן איך שמציאות כבוד השי"ת ופרסום הצדיקים דוקא ממשמש בשירה, וכמו שמצינו בכמה מקומות, למשל בלכה דודי, התעוררי התעוררי כי בא אורך קומי אורי עורי שיר דברי כבוד ה' עליך נגלה, שבהשראת כבוד השם יתברך מתחילים לשיר, וכן יהיה לע"ל בגן עדן, שהשי"ת יעשה מחול לצדיקים וכו', ואכמ"ל]. והרי פשוט וברור מאד שבצדק יכולים לומר שתכלית בריאת העולם היה בשביל לשיר נ נח נחמ נחמן מאומן!

וע' בליקוטי הלכות או"ח ג' הל' שבת ה:ט, י. ז"ל עיקר הכח ללחום בעמלק למחות שמו וזכרו מן העולם הוא על ידי שבת שהוא שמא דקב"ה כנ"ל.

כי עיקר מלחמת עמלק שבכל דור, הוא כנגד שם ה' שהוא שם הצדיק האמת שהוא שם ה' כי שמו משותף בשם הצדיק. אשר הצדיק הזה האמת הוא הפאר והיופי וההידור של כל העולם הוא החן האמת של כל העולם, הוא בחי' יסוד הפשוט בחי' נהר היוצא מעדן וכו' אשר ממנו נמשכין כל הד' יסודות שהוא כלליות כל העולמות כולם שכולם נמשכין ממנו וכל חיותם נמשך על ידו אשר כל מי שנכלל בשם האמת של זה הצדיק הוא מסתכל על עצמו בכל הארבעה יסודות שהם כל המדות וזוכה לחזור בתשובה להשם יתברך וכו' כמבואר שם במקומו בהתורה הזאת ע"ש ואם זה הצדיק האמת שבכל דור היה נתגלה בעולם, וכל העולם היו מקורבים אליו באמת היה העולם כבר מתוקן ...

וזאת הקליפה הרעה שהוא המן עמלק כל תחבולותיו וכל מלחמתו הוא להסתיר ולהעלים שם הצדיק האמת הזה שהוא הראש בית האמת. כי קליפת עמלק מרוצה שיתקרבו ישראל לכל הראשים שבעולם. לא מבעיא הראשים של הסטרא אחרא ממש שהם עיקר שם הטומאה כמו ראשי הכתות של הפילוסופים והאפיקורסים. כי גם אצלם יש להם ראשים עליהם שלומדים אצלם אלו החכמות החיצוניות הנבוכות העוקרות אותם מן העולם. ולצודד נפשות לקרבתם לאלו הראשים ימח שמם בוודאי הן הוא משוש דרכו. ועל זה מניח עצמו בודאי לאורכו ולרחבו. אלא אפילו ראשים שיש להם חלק בקדושה שהם אנשים כשרים קצת ואפילו אם הם צדיקים רק שיש בהם עדיין איזה אחיזת הרע ואין להם כח להוציא את ישראל מרע לטוב. על כן מרוצה עמלק שכל אלו הראשים יהיו גדולים ומפורסמים בשם גדול בעולם. ויהיה להם התנשאות גדול. וכל כוונתו הרעה רק כדי להעלים על ידי זה שם הראש בית האמת שהוא הראש של כל הראשים שבעולם וכו', עכ"ל.

(ואפילו תמצא כאלו דברים בספרם, יעו' בריש ספר פתחי שערים לר' יצחק אייזיק חבר ז"ל תלמיד תלמידו של הגר"א, בפתח א' ז"ל ועוד אמר הנביא כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. והיינו, שרצונו יתברך הוא שמו כמש"י בסמוך בס"ד. ולכן רצונו עולה בגימטריא שמ"ו. והצדיק העובד אותו יתברך, ומשלים רצונו לרצון בוראו, הרי נקרא שמו יתברך עליו ממש, ונעשה הכל רצון אחד. ולכן ארז"ל שצדיקים נקראים על שמו של הקב"ה עכ"ל).

[ב] וגודל מעלת הזכרת שמות הצדיקים ע' בהקדמה הארוכה לספר שמות הצדיקים. וע"ש שאפילו הזכרת העיר שבו נמצא הצדיק מזכיר זכותו לפני השי"ת, שעל כן כל בוקר בבית המקדש היה מזכירין חברון סתם, כדי לעורר זכות אבות - בבית המקדש! ויש להוסיף שגם מעלה עצומה בכתיבת שמות הצדיקים, שזה באמת לשון הספר מדות 'מי שהקב"ה חשוב בעיניו יכתוב בספר כל שמות הצדיקים והתנאים והיראים לזכרון, עכ"ל (אות צדיק יט). וכן מצינו בריש פ' תצוה, ונשא אהרן את שמותם לפני ה' על שתי כתפיו לזכרון (פסוק יב), ופרש"י ז"ל שיהא רואה הקב"ה את השבטים כתובים לפניו ויזכור צדקתם, עכ"ל. והנה עיני ה' תמיד בארץ ישראל, ועל כן בודאי טוב לכתוב בכל הארץ את השם הקדוש הזה נ נח נחמ נחמן מאומן לזכרון לפניו יתברך. וכן מצינו בדברי הסבא (ישראל סבא עמוד קמט) יכתבו - נ נח נחמ נחמן מאומן!

[ג] והנה גודל מעלת מצות תלמוד תורה הוא גופא מצד זה שכל התורה כולה שמותיו של השם יתברך (זוה"ק, הקדמת הרמב"ן לפירושו עה"ת, ועוד. ויעו' בליקוטי מוהר"ן שאדם הקורא בתורה הוא קורא את השם יתברך אליו כמו מי שקורא מישהו בשמו. ובספר תניא מדבר על זה), שע"י הקריאה והלימוד בה, מאירין שמותיו של השי"ת (ואפילו להשיטה שלומדים תורה בשביל ידיעת התורה (ר"ל) היינו לרכוש ידיעה בזאת התורה שהיא שמות השם יתברך, וזה אינו אלא ענין של הארת ופרסום שם השם).

והאריז"ל הדגיש מאד למהר"ו ז"ל שהעיקר לעסוק ביחודים (דהיינו ליחד כל הדיבורים וכל התורה בשורשן בשמותיו של השי"ת), שיש בהם מעלת היחודים וגם תלמוד תורה. ובמכתב שהבעש"ט כתב לגיסו שכ' איך שמשיח א"ל שהוא יבוא 'בעת שיפרסם למוךך ויתגלה בעולם ויפוצו מעינותיך חוצה מה שלימדתי אותך והשגת ויוכלו גם המה לעשות יחודים ועליות כמוך וכו'" כותב שם ז"ל 'שאיני נפטר עדיין כי הנאה להם למעלה כשאני מיחד יחודים למטה על ידי תורתיהם הקדושה'. וכעת ראיתי מפירוש הגר"א על התיקונים שללמוד על מנת לעשות היינו לעשות יחודים. [ובפרט בענין היחודים רואים איך ששמות הצדיקים הם ממש משותפים בשם ה', למשל ע' במכתב הקדוש של ר' שמשון מאסטרופולייא ז"ל שנדפס בכמה ההוצאות של ההגדה של פסח בתחלה ז"ל וזוה שכתב האר"י ז"ל והשם שפו אמר

נ נח נחמ נחמן מאומן

והכה אותם במצרים עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות רמז לרבי יוסי הגלילי, כי רבי יוסי הגלילי בגימטריא שפו. ומה שכתב שבו אחז דוד בן יש, רמז גם כן דוד בן יש גימטריא שם שפו, שבאותו השם דוקא בא דוד בן יש וכו' ע"ש].

ובעזה"י נאריך הדיבור בזה להורות איך שמהנ"ל פשוט ומובן מה צריך להיות תכלית הלימוד שאנו לומדים, מה ללמוד ולשם מה (פרק 400 ענין שיהא עיקר הלימוד, ובפרקים הנמשכים שם).

[ד] וזה היה דרכו של אברהם אבינו שהיה בונה מזבח וקורא בשם השם, ופירשו המקובלים (הובא בספרי הרא"ק ז"ל) דהיינו כפשוטו שהיה מבטע שם המפורש. וזה היה פועל לתכליתו לפרסם שם ה' כפשוטו. וכן היה עבודת כהן גדול ביום הכיפורים בקודש הקדשים, לבטע שם השם.

אכן לא כל אדם ולא כל זמן ומקום מוכשר לזה, ואי' בגמ' (ע"ז יז:) שר' חנניא בן תרדיון מהעשרה הרוגי מלכות נתיסר על זה שהיה מבטע שם המפורש, ואע"פ שבודאי היה נוהג בקדושה ובטהרה יתירה לשם שמים וכו'. (וע' בספרי רבינו אברהם אבולפיא זלה"ה שעצתו דוקא להגות את השם ע"ב ע"ש, וע' בשער רה"ק תקון ג' שצריכים שני תנאים כדי להשתמש בשמות, אפר פרה ליטהר מכל הטומאות, ולהיות נקי מכל עון. וגם צריכים לדעת השמות לאמיתתן. וע' בהקדמה לשערי אורה).

ולכן כיון שכלל גדול בידינו, מהמקרא ומחז"ל בכמה מקומות, ובפרט בספרי רבינו הקדוש ששם הצדיק משותף בשם ה', בודאי אין ספק שאין לנו עבודה גדולה להגיד ולפרסם שם של הצדיק, שע"ז פועלים לתכלית כל (שוב ראיתי שכע"ז כתוב בקונטרס אני נח נחמ נחמן מאומן, ע"ש עמוד קנח).

[ה] והנה גם כל הפגמים הנעשים ע"י עבירות ח"ו, היינו שפוגמים בשמותיו של השי"ת כמו שמצינו במפורש בלשון הוידוים, ובתיקונים ויחודים שנתן לנו האר"י זל. וגם אלו הפגמים נתקנים דוקא על ידי מה שמתבטלים ונכללים בהצדיק כמבואר בליקוטי מוהר"ן תורה ד' ע"ש.

[ו] בענין זה שיהא עיקר עבודתנו לפרסם שם השם ראוי לציין להכתוב בהקדמה לשי"ת חתם סופר יו"ד, 'פיתוחי חותם' (וכמדומני שהראש ישיבה של א"א שליט"א קבל מהדבר אברהם לציית לו) שמאריך שם בזה, ומוכיח שאברהם אבינו עזב עבודתו הרוחני, כדי לקרב את העולם להשם יתברך, ותמצא העתק דבריו בסוף ספר זו [אכן רבינו הקדוש גילה בליקוטי מוהר"ן (תורה נג) שאדרבה, אברהם אבינו וכל הצדיקים היו מיגעין את עצמן ורודפים אחר בני אדם לקרבם לעבודתו יתברך כדי להשלים דעתם, בבחינות (מכות י) ומתלמידי יותר מכללם ע"ש. ואם כן כל שכן וכל שכן זה העבודה המוטלת על הבני עלייה].

40. אלקים עשה את האדם ישר והם בקשו חשבונות רבים.

השם יתברך ברא אדם הראשון ושם אותו בגן עדן, ובתוך הגן, דהיינו מרכז הגן ויסודו, היו שני אילנות, עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע. והנה עץ החיים זה ענין האמונה, כמש"כ צדיק באמונתו יחיה, דהיינו עבודת השם יתברך בפשיטות ותמימות. ועץ הדעת טוב ורע, על כרחך צריכים להבין שהוא דעת תורתנו הקדושה, דהיינו ישיבה שבו לומדים תורה הקדושה, ולא רק פשט, גם רמז דרוש וסוד, לחתור ולהעמיק ולהעמיד העבודה בחכמה ותבונה. דאי אפשר בשום אופן לחשוב שבתוך גן עדן קיים חכמה חיצונית, פילוסופיה, וכפירות ח"ו, אלא ע"כ כנ"ל. והנה השם יתברך אמר לאדה"ר בכל זאת אל תאכל מעץ הדעת, כעת זה לא בשבילך, רק תאכל משאר עצי הגן. ולא צוה בפירוש לאכול מעץ החיים, כמו שכבר העירו המפרשים (בריש ספר המצות) שעל אמונה אי אפשר לצוות כמובן, רק יכולים לצוות על ההכנות שעל ידם ממילא נשאר העובד עולה מעלה מעלה באמונה.

אמנם חוה לא עמדה בניסיון, ובתחילה הוסיפה מדעתה שאפילו לנגוע בעץ הדעת אסור ח"ו, ולאחר שנגעה בה, חמדה מאד לחכמתה ותפארתה, ולא ידעה לחלק שאם רק נוגעים בה, יכולים לאחוז בו מאד ולהקימה, אבל לאכול ממנו צריכים כח זכות מיוחדת שעדיין לא היה לה. והתגברה עצת הנחש והסיטה לאכול, והיא האכילה את אדה"ר.

והנה אחר שאכלו מעץ הדעת טוב ורע, האם לכל הפחות היו יותר חכמים ומוכשרים לעבוד את השי"ת ע"י חכמתם החדשה? לא, הם החביאו את עצמם מהשי"ת! ולכן השי"ת אמר לחוה, בתי, תהיה לך הרבה צער גידול בנים, כי הבן צריך לדעת ולהרגיש שכאשר הוא נמצא באיזה צרה עליו לברוח ולרוץ לאבא ולאמא ולא לברוח ולהתחבא מהם, וכמו שרואים בילדים קטנים, רק שלאחר שמתגדלים קצת ומתחכמים בחכמות וכדומה כבר מטמינים את עצמם מהוריהם. ולכן אמר השי"ת לחוה, בתי, עד שאת יכולה ללמד את זה לבניך, תסבול הרבה צער גידול בנים ר"ל (רוב דברי תורה אלו על החטא הראשון למדתי מר' שלמה קרליבך ז"ל).

נ נח נחמ נחמן מאומן

ידוע מאמר שלמה המלך ע"ה שאלקים עשה את האדם ישר והם בקשו חשבונות רבים, והרמח"ל האריך בזה בספריו הקדושים ובפרט בשה"ק אדיר במרום. שאדם הראשון היה לו מצוה אחת לאכול מעצי הגן ולא לאכול מעץ הדעת, אבל הוא בקש את החכמות, וחטא ונפל, ואז הוכרחו בני אדם לקבל שבע מצות בני נח, ולאחר שנח גם כן חטא ונפל, העולם היה מוכרח לקבל תיקון מבני אדם שיקבלו עליהם תרי"ג מצות, שאילו לא חטאו וקלקלו את העולם, עבודת התרי"ג מצות היה נתקיים ע"י הבהמות. [וזוה דבר מבואר בחז"ל שע"י העבירות וחטאים ניתוסף תורה לישראל, שרק על ידי החטאים נשלמה התורה הקדושה בכ"ד ספרים של הנביאים וכתובים, וכן דיבר על זה מוהר"ן (וע' במי השילוח על ס' יהושע שמסיים שם ז"ל כי כל ד"ת שנתגלו למרע"ה לא נתגלו אלא על ידי מבוכה שהזמין לו השי"ת שיהיה נצרך לזה ע"כ)].

וזו פשוט וברור שעכ"פ המצות הם אחדות פשוט עם השם יתברך, אכן מבואר היטב שצריכים להשתדל לזכות לפנימיות המצות, בחי' שבת של המצות, בחי' השמחה והאמונה שבמצות (כמבואר בליקוטי מוהר"ן תורה ה'). וכמו שזכו האבות הקדושים לקיים כל התורה כולה קודם שניתנה, וכמו שזכה מוהר"ן בחזרתו מא"י להשיג לקיים את התורה הקדושה בשורשה. וכן ידוע מהזוה"ק וכן הזהיר מוהר"ן לא להתפס ולא להלכד בדקדוקי המצות וכו' רק לשמוח מאד ולעלות עם המצוה עצמה, (ואכמ"ל, ולכאו' החזו"א שבספרו על אמונה שכותב שיש לשער היראת שמים כפי דקדוק המצות, הולך נגד הזוהר הקדוש, ושאלתי את זה מאדמו"ר מפורסם אחד, ונהנה מהערה ואמר לי שהבין טוב את דברי, ועם כל זה לא צדקתי, והוא יסביר לי, אבל עדיין לא קיים דבריו. ועכ"פ נאמין שצדיק כמותו לא חלק על הזוה"ק, ועכ"ז כמוני כמוך לא מקבלים מדברי החזו"א המסר החזק והברור של הזוה"ק ושל מוהר"ן, לכוון לזכות לעצם המצוה השמחה והאמונה של השם יתברך שבה בחי' שבת. ואגב כן ראוי להזכיר שכעין זה היה דיבורו של הנצי"ב להבית הלוי, שהנצי"ב אמר שלא ירצה לעשות קרבן פסח אתו, כי הבית הלוי ידאוג כל הזמן אם מקיים הוא כראוי כל פרטי ודקדוקי המצוה הקדושה, והנצי"ב רצה להיות רק שמח וטוב לבב עם המצוה. ולאידך גיסא ידוע שהבית הלוי חלק מאד עם הנהגת הנציב את הישיבה הקדושה, שמחמת רוב אהבתו בתורתנו הקדושה ובלומדיו, היה מעלים עיניו ממעשיהם שהיו קורים ולומדים ספרים חיצונים וכו' ר"ל, והבית הלוי קנא מאד על זה והיה מחלקת גדול כידוע (וזוה שטות גדול מאד מה שהעולם מקיימים דברי הת"ת, שכותב שהמחלקת היה בגלל חילוקי דעות איך ללמוד בקיאות או בעיון. שמזה נולד מחלוקת בין התלמידים עד שהיו צריכים לעשות תקנות חזקות מאד וכו'. וזה לא יעלה על הלב אפילו רגע אחד שקדושי עליון כאלו ותלמידיהם יפלו למחלוקת כבדה על כזה, והנכון והאמת מוכח כנ"ל. ועכ"פ שגם זה קשה מאד להבין איך התפשטה לימוד 'השכלה' בישיבות, אמנם זה מציאות ידוע. וע' בלקוטי הלכות יו"ד הלכות גילוח (ב:ב, ג:ב) שהא בהא תליא במה שמגלחים את הזקן ע"ש). ואגב ספורים הנ"ל אזכיר המעשה הידוע ששנה אחד היה שאלה על האתרוג של הנצי"ב ובאמצע הלילה של יו"ט הנצי"ב קרא להגר"ח והעירו, והגר"ח פחד שהיה איזה סכנה וכו' וכו' והנצי"ב בכה שהגר"ח שהיה אמור להיות מנהיג הדור הבא היה ישן אז. ובסתמא היו לפחות מנין או כמה מנינים של חסידי ברסלב שכבר קמו בחצות וכו').

והנה יש אנשים שאוחזים שמאחר שהשי"ת קלל אדה"ר וחוה, מצוה עלינו לטרוח לקיים את הקללה ח"ו. והנה המעיין בלק"מ ריש תורה כג יראה שהקללה היא קללה ממש ופנים דסטרא אחרא וחייבים לצאת ממנה ע"ש. ויותר מזה הרמח"ל כותב בפירוש להיפך מדבריהם, והוא כותב דברים ברורים, שיש בחירה ויכולים ללכת בדרך של אדה"ר קודם החטא, ומפרש שזה מה שכתוב בזוה"ק על ר' אלעזר בר' שמעון שהיה ברוך לעתיק יומין, שזה הדרך של אדם הראשון קודם החטא. אלא שלאחר החטא והקללה אינו כל כך פשוט לזכות לזה, ויש הרבה נסיונות, ומכל מקום יש בחירה לבן אדם ללכת ולהאחז דרכו בו. [ונכלל בבחירה זו שלא צריכים כל העמל והטירחא של בירור הששה ימים של לימוד משנה וגמרא שהיא עבודה קשה כדאי' בזוה"ק, עיין לקמן תחת הכותרת: איך יכול להיות שרק באמירה גרידא יתקן הכל].

והנה ידוע שרבנו הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן היה נקי מחטא עץ הדעת, (השמטות לחיי מוהר"ן אות רצ. וכן בכוכבי אור, וע' בס' שבחו של צדיק שהביא כן מהסטמר רב), ולכן עכשיו באחרית הימים, שבודאי גומרים לתקן החטא הראשון (ואולי בשביל זה מצינו הרבה מהחברים ששם אמם חוה), עלינו לאחוז בכל כוחינו ואמונתנו ברבינו הקדוש, ולשלוך ממנו כל החכמות וכו' ('ואף על פי שנדמה לנו שההמון עם הם רחוקים מחקירות ואינם מחקרים כלל, אף על פי כן באמת כלם הם מערבים בחקירות. כי כל אחד ואחד יש לו חקירות ואפלו קטנים באים על מחשבתם חקירות ובלבולים' וכו' ע"ש בשיחות הר"ן אות לב. וע"ע בספר אוצר נחמני אות רו שהביא מר' אברהם בן הר"ן שבאותו היום שאין האדם עוסק בהתבודדות אזי לומד עמו הבעל דבר מורה נבוכים, היינו שמטיף במוחו קשיות וחכמות חיצוניות המובאים שם, כי הם עוברים במוחו ושכלו אפלו בקות שאינו מרגיש בהם וכו' ע"ש, וניכר על פניו וכו' ע"ש, ואכמ"ל). ולהקים האמונה הקדושה בהשם יתברך. שלא נשחוב 'חשבונות רבים' רק נתאחד לבבינו לב אחד, בצדיק אחד, הוא רבינו נשמת משה משיח, נ נח נחמ נחמן מאומן. ונזכה לעשות הטוב והישר בעיני אלקים ואדם.

ומכל הנ"ל מבואר שלא צריכים באמת לשום פירוש לפרש מה זה נ נח נחמ נחמן מאומן, רק להיות תמים עם זה, שהוא להרים השם של הצדיק האמת שעל ידו מחזיר את כל העולם כולו להשי"ת. להאמין שיש פתק, יש השגחה עלינו ממרומים, ויש בעל הפתק, תלמיד יקר של מוהר"ן (ע' י"ס עמ' קסא שהסבא מכנה למוהר"ן בעל הפתק, ועם כל זה פשוט שמאחר שקבל הסבא את הפתק הוא בעליו, ולכן אנו מכנים את הסבא – בעל הפתק) שגדר פרץ והקים

נ נח נחמ נחמן מאומן

חסידות ברסלב אמיתי על תלו, שעל ידו האש של רבנו הקדוש תוקד עד ביאת המשיח, ועלינו להראות שאין האש קטן ח"ו אלא אש גדול בוער עד לב השמים (עיין בזה בכוכבי אור מר' אברהם בן הר"ן).

ובחיבורנו זה להגדיל תורה ולהאדירה כוונתי להרחיב האמונה, וגם ימצאו קצת טעמים ופירושים שזכיתי לחדש או לשמוע מחבירים. אבל האמת הוא, שאפילו נכתוב גוזמאות של ספרים על המשפט הקדוש הזה נ נח נחמ נחמן מאומן, זה לא יעזור להחוקר להאמין שכן הוא באמת האמת, אנשי רע לא יבינו משפט ומבקשי ה' יבינו כל (משלי כז), שרק צריכים את זה, רק נ נח נחמ נחמן מאומן, הוא מתקן את כל העולם וממליך השי"ת על עולמו. והמאמין ומחשיב אמונתו ואינו מקנא כי אם מתרחק מבעלי החקירה והחכמות וכדומה, בעזה"י ימצא מטעמים לנפשו בחיבורינו זה הקטן, יהיה לאלף, ורובה כצמח השדה יצמח ויפרח האמת מארץ, חי החיים יודוך סלה.

50. יהדות זה ברסלב

[א] מוהר"ן אמר 'אך שיגיע גם אתרוג לפה, וואס דא איז דיא פאבריק פון יודישקייט (החומרלבד של יהדות), זהו דבר נפלא' וגם אמר שלעתיד לבוא כולם יהיו חסידי ברסלב, כי ברסלב זה אותיות לב בשר וכו', וכתוב והסרת לב האבן מקרבכם ונתתי לכם לב בשר. מאלו הדיבורים ועוד דומיהם, לומדים אנחנו שברסלב אינו סתם חסידות שמתחזקים ומקדשים עצמם על עבודת השם, אלא שחסידות ברסלב הוא עצם נקודת היהדות, ודבר זה אפרש לקמן בעזה"י (ויבאר גם כן שלא מספיק להיות כ'שבט לוי' שהרמב"ם פוסק שכל מי שרוצה לנדב לבו וכו', כמו שתראה לקמן שאפילו עם שבט לוי כמעט קט היה עיקר האמונה ולכן שלח השי"ת את משה. ובימינו שירדנו לנ' שערי טומאה, עמוקה מגלות מצרים שהיו רק במ"ט וכמו שאביא לקמן מהאו"ח, שלח השי"ת את רבנו הקדוש, נ נח נחמ נחמן מאומן, וע"י יתקיים עיקר יסוד האמונה ויהדות).

וע"ע בישראל סבא (עמ' תכ) ז"ל ... רבנו הקדוש הוא העקר היסוד של כל היהדות, של כל אחד ואחד מישראל, וגם כן הוא יתקן כל העולם וכו', עכ"ל.

[ב] יש מקשים על מה שבארנו בענין האמונה שהכל יפה אבל מנא לן שרבינו נחמן הוא הרב"י – ראש בני ישראל (לק"מ קיא), שצריכין להאמין דוקא בו. והנה באמת רבינו בעצמו גילה מי הוא, שהוא נ נח נחמ נחמן מאומן, שום צדיק גילה את זה, ופשוט וברור שזה גילה את זה הוא זה. כמו מי שבחר חתימה, אז זה החתימה שלו, ואם מי שהוא אחר יחתום אותו יהיה זיוף, אבל אם רק הוא חותם ע"כ זה חתימתו (וזה אחת מההוכחות נגד הליצנים שאומרים שהולדת הפתק היה ע"י לץ, כי ע"כ זה שחתם את זה לראשונה הוא הבעלים שלו, ואי אפשר לומר שהלץ הזה הוא נ נח נחמ נחמן מאומן. וידוע מה שהבריסקר רב אמר לפרש רש"י בריש פרשת תולדות, שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שמה הועילו בליצנותם, עיקר הנס היה ששרה היתה בת תשעים, לא שאברהם בן מאה שנה הוליד. ותירץ שזה ענין הליצנות כאילו הנס היה בשביל אבימלך. וכן כאן הנס – עוצם המסר והגילוי של הפתק הוא עצום ורב פלא נוראה, אז באים הליצנים ואומרים שנס הזה היה על ידי איזה לץ. אכן אי אפשר כנ"ל כי איך הלץ השיג קלסתר פנים של נ נח נחמ נחמן מאומן, כי עוד לא היה בעולם, ורק נ נח נחמ נחמן מאומן יכול לחתום ככה כנ"ל). והרי כל תורה ותורה שרבינו גילה, כל תורה עדות על זה שגילתה שהוא יודע ממנה, שהוא השיג ידיעתה וגילתה לעולם. משל למה הדבר דומה לילדים קטנים שמתווכחים מי יותר חכם, ואחד אומר שהוא הכי חכם כי הוא יודע לספור עד עשר, ואחד אומר שהוא יותר חכם שהוא יודע ספר שלם בעל בפה, ואחד אומר שהוא יודע עשרים ספרים בעל פה, וכו', והנה בודאי זה שאומר שהוא יודע עשרים ספרים בעל פה יותר חכם מזה שמתפאר שודע לספור לעשר, שהרי הוא כבר גילה שהוא יודע לספור לעשרים. והנה אם היה קם ילד ויתפר שהוא יודע ממחשבים, מאלגברא וקלקלוס וסטאטיסטיקת ופיזיקת ועוד ועוד, הרי הוא מזכיר ומגלה מושגים ששאר הילדים לא התחילה להתמודד אתם, ובדיבורו לבד הוכיח שהוא יודע יותר מכולם. וכן רבינו בכל תורה שגילה הראה שהוא עלה על כל הצדיקים, שלא מצינו משום צדיק אחר גילוי תורה גבוה כמותו.

שמה תאמר שאין לנו האפשרות למדוד ולשער בין צדיקים לדעת חשיבותם, ואין כח לאדם להכיר אלא במה שיש לו בעצמו (ויוע' בספר מי השילוח, שכאשר השי"ת הוכיח את מרים ואהרן על דברתם במשה רבינו ע"ה, ע"כ הטעמים מנבואת משה ע"ש), ואיך נדע אמיתת הצדיק? אחר שמוכיחים הצדקות של הצדיק, שהוא באמת צדיק, חייבים להאמין בו ולשמוע אליו. והרי רבינו העיד על עצמו שהוא הרב"י, ואין כאן מקומו להביא כל הגדולות שרבינו הקדוש העיד על עצמו ששום צדיק התפאר בהם, ורק מעין כמותו ביחידי סגולה בצדיקים האמיתיים הכי גדולים שבדורות. למשל הרמח"ל באחד ממכתביו לאחר שכותב על עצמו גדולות כותב שעליו דומיה תהלה, זאת אומרת שבכלל אין לנו שכל להבין ולהשיג גדולתו, ועם כל זה הרמח"ל כותב בפירוש שהוא לא הגיע לשליש ולרביע של האריז"ל. והגדולות של הרשב"י ידועים. ולא מצינו אצל שאר צדיקים התפארות כמותם, ואולי לפעמים איזה דיבור אבל לא בכל התוקף כנ"ל [שאל דיבורים בודדים מסתמא הכוונה לאיזה בחינה, אבל ברבות הדיבורים והגילויים ע"כ מראה ומוכיח הענין]. אלא שהיו כמה בבחי' ר'שעים ב'חשך י'דמו, שהתפארו בשקר, שמו יש"ו וש"צ ימש"ו ועוד ואחרון שהתפאר שהוא משיח, אבל כל אלו סופם מעיד עליהם יותר ממאה עדים שכל ענינם שקר וכזב. ועל כן כיון שרואים צדיק מוחזק בצדקות וביראת שמים ובחסידות, בודאי חייבים להאמין לו ככל אשר יאמר. ורבינו בעצמו היה חוזר על מה שהעולם

נ נח נחמ נחמן מאומן

היו אומרים עליו, שאו שהוא צדיק וקדוש שהעולם עוד לא ראה כדוגמתו, או שהוא וכו' ח"ו, והרי כל מי שמעיין קצת בדבריו הקדושים צריך להודות על אמיתתם, ועל כן על כרחך צריכים לקבל ולהודות לכל דבריו הקדושים, ולקבל שהוא הוא מה שאמר על עצמו. ועלינו לציית לו ולקבלו כראוי.

60. אמירת נ נח נחמ נחמן מאומן - מהפך הכל לטובה!

סגולה גדולה לכל דבר לומר נ נח נחמ נחמן מאומן, ובודאי עדיף הרבה לשיר אותו באיזה ניגון. והכי טוב לרקוד לניגון נ נח נחמ נחמן מאומן. ובאמת זה הרבה יותר מסגולה, כי זה בעצמו הוא נ נח נחמ נחמן מאומן, בחי' 'זה הדבר' זהו (ע' תורה ה' בלק"מ). לא צריכם להגיע לשום דבר אחר, כי זה בעצמו הוא העולם הבא, ששרים להשי"ת. ומי שאומר נ נח נחמ נחמן מאומן בעוה"ז יכול לומר נ נח נחמ נחמן מאומן בעוה"ב, אבל מי שלא אמר נ נח נחמ נחמן מאומן בעוה"ז לא פשוט שיזכה לומר בעוה"ב.

ישראל סבא עמ' קמח:

רבי נחמן הוא השרש שלנו ושל כל העולם. בו ובשמו נ נח נחמ נחמן מאומן, זה השרש של כל הבריאה, של כל התורה ושל הכל. וזה מסגל לחזר בתשובה ולכל הישועות. צריכים להבין שזה מסגל, כי הוא השרש של הגאלה והשרש של כל נפשות ישראל, להחזירם להוציאם ממקומות כאלו.. כל אחד מהיכן שנפל לשם. להוציא את כל העולם מהצרות. הצרות הם התאוות והכסף ותענוגי העולם הזה. ולא צריכים את הכל, צריכים לאכל חתיכת לחם. בשביל מה כל הכסף והבנינים?

רבנו הקדוש רבי נחמן, נ נח נחמ נחמן מאומן, הוא כלליות כל התורה וכל הצדיקים שהיו מיום בריאת העולם. הוא משה רבנו, הוא אברהם, יצחק ויעקב, הוא כל הצדיקים! בחיר הבריאה.

נ נח נחמ נחמן מאומן - כלול בזה כל הצדיקים וכל התורה! זה דבר קל להגיד, ומי שאומר נ נח, אז הוא מחזיק, הוא נכנס בהשרש של הבריאה, בהשרש של כל התורה ושל כל הצדיקים, נכנסים בעולם אחר! רק כשמזכירים שם רבנו רבי נחמן, ככה כמו שחתום בחתימה בפתק הזה - נ נח נחמ נחמן מאומן, זה ממתיק כל הצרות וכל הדינים וכל העוונות וכל הנפילות וכל הכפירות של העולם. זה מספיק להחריב כל הסטרא-אחרא, כל החשך, הכל, מהפך הכל! שזה כח כזה.. כח חדש שלא היה מעולם!

נ נח נחמ נחמן מאומן, הוא משמח הכל, ישמח כל העולם וכו', ע"כ.

ישראל סבא עמ' קמט:

נ נח, זה יש לו כח, זה פותח כל השערים, כל השערי רחמים, כל השערי תפלה, כל השערי תשובה, כל התורה!

העקר הוא נ נח נחמ נחמן מאומן! נ נח נחמ נחמן מאומן זה כל העולם, זה כל התורה, כל החכמות. זה ענין סודי .. סוד מכל העולם!

יכתבו - נ נח נחמ נחמן מאומן!

70. על ידי נ נח נחמ נחמן מאומן נתקבלים כל התפלות וכל הבקשות שאנו מבקשים ומתפללים והחן והחשיבות של ישראל נתעלה ונתרומם בפני כל מי שצריכין, הן ברוחני הן בגשמי.

ע' בליקוטי מוהר"ן תורה א', שמבואר כל זה בפירוש, שצריכים לבנות הנ' (המלכות דקדושה, יצר טוב), וי"ל שגם היצר הרע בחי' מלכות, בחי' נ, וכידוע שבאשרי דוד המלך דלג על הנ', וגם נ נח, מתחיל בגנות ומסיים בשבח, שמתחיל עם הנ' של המלכות שלהם, ואז מגבירים עליה מלכות דקדושה, שאחר כך יאיר בה הח' (החכמה והשכל והאלהות שיש בכל דבר. גם מבואר שם מענין אשר חנן אלקים, שהוא ענין של נח), ועי"ז יהיה חקיקה בלב של זה שמבקשים ממנו, והחקיקה הוא בחי' ת', וי' פעמים מ' (כי כל דבר כלול בעשרה כידוע) הוא ת', וגם שיעקר הפעולה בהלב הוא בחי' מ' כמבואר בתורה ח' ע"ש. וגם צריכים להכניע השגעון שיהיה מנוחה, בחי' נחמן, וזה ע"י לימוד תורה

נ נח נחמ נחמן מאומן

בכח, בחי' מאומן, בחי' ואהיה אצלו אמון. וזה ג"כ מרומז במלת ואתחנן, שמשמאל לימין זה נ נח תאו. וע"ע ברמזים (קכט) ש'תו' בגימטריא "בן שמחה" עם הכולל, ע"ש מש"כ. ויש בזה עוד דברים שבעזה"י אכתוב במ"א, כי מבואר בתורה א' שלמעלה מהחיות יש את המבוקש, ובתורה ב' לכאורה רבינו מחדש יותר שאפילו עם החן לא כל פעם זוכים לראות המבוקש ע"ש ואכמ"ל.

(ואגב יש להעיר, שמבואר בתורה א' שיעקב אבינו הוא בחי' הח', ולפ"ז א"ש מה שנאמר לאברהם אבינו לך לך – בחי' נ נ, כי הח' זה רק על ידי יעקב אבינו אשר פדה את אברהם (ישעיה כט:כב), פדה את ע"ה גמטריא נ נח נחמן מאומן).

80. נ נח נחמן מאומן, תיקון הד' יסודות וביטול להאין סוף ב"ה!

בליקוטי מוהר"ן תורה ד' רבינו גילה שכדי להוציא את המלכות מגלות צריכים להנצל מארבע דרגות של מדות רעות. א. דומם - עצבות, זה כנגד נ, שהיא עצם המלכות, בחי' דומם, וגם מלשון נע, שהוא תיקון על העצבות שמכביד על הבן אדם שאינו יכול לזוז, כמבואר בלק"מ שם במשל התינוק שרואה את אמו, שזה כראית פני הצדיק. ב. צומח - תאוות רעות, כנגדו יש נח, דהיינו נייחא מהתאוות, וכמבואר בלק"מ במשל התינוק שרואה את אמו שמניח את כל התאוות שלו, וכן לענין ראית פני הצדיק. ג. חי - דברים בטלים, כנגדו יש נחמ, אותיות חנם. וכן הוא לשון נחום אבליים על המיתה של דברים בטלים ודבה רעה כמבואר בלק"מ שם. ד. מדבר - גאווה, כנגד נחמן (גם מוהר"ן גימטריא אש), שהלכה כמותו - הלכתא כרב נחמן, ומבואר בלק"מ (קמה) שע"י שהלכה כמותו אין אדם נחשב למת, וזה תיקון להגאווה שנחשב למת כמבואר בלק"מ שם.

מאומן, זה הביטול לאין סוף המבואר בתורה שם, והכל ע"י הצדיק כמבואר שם, וא"ש שהכל נכלל בנננ"מ. ד' יסודות עם הכולל בגמטריא נ נח נחמן מאומן (א"ו נ").

90. נ נח נחמן מאומן, כבוד אלוהי שעל ידי כוונות אלול!

בליקוטי מוהר"ן תורה ו'. רבינו מביא מהגמרא סנהדרין מג, זובח תודה יכבדני, ורש"י מפרש שהשני נונים הם רמז להשני עולמות, ועל פי רבינו בתורה הנ"ל זה שני תשובות, תשובה על תשובה. שהתשובה ראשונה זה לשמוע חרפתו ולשתוק. וי"ל שזה רמז בנח, שהשני נונים כנ"ל וחית זה לשון בזיון כמבואר בלק"מ במקום אחר. נחמ, בגימטריא צ"ח, שזה ההפרש בין ס"ג לקס"א, דהיינו הבקיאיות של הנקודה תחתונה בירידה - ס"ג, והבקיאיות של הנקודה העליונה בעליה - קס"א [והנה בכמה מקומות ראינו ש'נחמ' זה המקום הקשה, וכמובן שהוא בגמטריא צ"ח שהם הקללות, וכתוב בתורה בס"פ וארא (פסוק כו) רק בארץ גשן אשר שם בני ישראל לא היה ברד, בר"ד זה גמטריא של נ נח נחמ, גשן ע"ה, בגמטריא נ נח נחמן נחמן. אכן שוב מצאתי בשער רוח הקודש, עמוד עב, יחוד ערוך על הפסוק נעברה נא בארצך, שהגמטריא של הראשי תיבות הוא כל הנ נח כסידורו, והוא פלא כמו שהבאתי ברמזים אות תנט, ועל אותן ראשי תיבות שיוציא מספרם 'נחמ' האריז"ל נתן לכוון שהם מילוי של ע"ב דיודין שהוא בגמטריא מו עם שם ב"ן שהוא בגמטריא צח, והם סוד מים זכרים ומים נקבות ע"כ. ואגב ע"ש עמ' ס' כונה כ"ה שמביא שס"ג וקס"א בגמטריא דרך, ולכוונם במילת אליך, של אליך ה' נפשי אשא ע"ש. ועוד שם עמוד סח כתב ז"ל ובתיבת ע"ץ תכוין אל כללות הבינה ששם האותיות עצמם, ושם הוא אהי"ה דיודי"ן, שהוא בגימטריא עץ (ע"ה). והנה פרטיות שם זה, הוא בחו"ב של אימא, כי בז' תחתונות שבה, הוא שם ס"ג כנדע. והרי נתבאר, כי אותיות שב"א סגול, הם בכתר דאימא, שהם ת"ג על חו"ב שבה, ששם הוא אהי"ה דיודי"ן, שהוא בגי' ע"ץ, תגעץ: ת"ג על ע"ץ עכ"ל והרבה יש להתחשב עם זה להעמיק בתורה ו' שכולו מדבר על עשיית הכתר והסגול והשב קס"א וס"ג ועל האדם בצל"ם שהוא ע"ץ ואכמ"ל]. נחמן זה לשון תשובה. מאומן, זה להיות אדם היושב על הכסא.

100. נ נח – הרחב פיך ואמלאהו!

ע' בליקוטי מוהר"ן תורה ח', שכל בני אדם יש להם חסרונות, והחסרון הוא בחי' רוח הצפון, והוא הצפון בלב האדם, ועל ידי אנחה ממשיכים רוח חיים מהצדיק האמת למלאות החסרונות.

והנה בכתיבה הרוח הצפון הוא בצד שמאל של הדף (כי מזרח הוא בראש הדף), ורואים בזה בחוש איך שהחסרונות הם ברוח צפון. וכאשר כותבים נ נח שורה למטה משורה רואים איך שהולכים וממלאים הרוח צפון.

וזה מרומז בנ נח, לשון אנחה [שוב מצאתי ת"ל לשון רבינו ז"ל בהוספות שבסוף לק"מ, בהוספה השייך לתורה קט ז"ל מי שרוצה לשוב להשי"ת בוודאי צריך לעשות עצמו ברי' חדשה, ותדע שבאנחה שְבַאנַח עושה את עצמו ברי' חדשה וכו' שעל ידי אנחה שְבַאנַח על עוונותיו מתיר את עצמו משורש הטומאה ומקשר את עצמו לשורש הקדושה

נ נח נחמ נחמן מאומן

עכ"ל, וזה קרוב מאד להמבואר בזוהר הקודש (פרשת פנחס דף רכז) בענין השיר פשוט כפול שלוש מרובע שיתער לעתיד לאחר שנצא מהמרות וכו' ע"ש ("ואל תאמר שאינו כן מפני האל"ף שאינה יסודית, הרי לנו תיבות שאין בראשם אל"ף, ונתוספה אל"ף בראשם וכו" - רש"י בראשית כהג, וע"ע רש"י בראשית מט, שמות י: כא)], ואחר כך, ממשיכים הרוח חיים בחי' מ' (כמבואר בתורה שם בענין רומח, רוח מ'), שזה נח-מ, ומאין ממשיכים מהצדיק נחמן מאומן. וזה ג"כ מרומז בהשם נחמן, ע"ש בתורה בביאור הפסוק ראיתי והנה מנורת זהב וגלה על ראשה ושבעה נרתיה שבעה ושבעה מוצקות – הם מט אורות שהוא אור הגנוז לעתיד וכו' ושנים זיתים עליה – פרש"י שני אילנות, הינו אילנא דחיי ואילנא דמותא, הינו טוב ורע כנ"ל, וזהו: אחד מימין ואחד משמאל וכו' ע"ש, וזה נחמ"ן, הנ' כפופה והנ' פשוטה הם בחי' השני אילנות, אחד לימין ואחד לשמאל, ובאמצע מ"ח עם הכולל בחי' המ"ט אורות, שתיקון הכל הוא ע"י הצדיק – רבינו נחמן - שממשיך את הרוח חיים מהתורה, בחי' מאומן, בחי' ואהיה אצלו אמון (האמורה על התורה).

הרי שכל פעם שאומרים וכותבים נ נח נחמ נחמן מאומן נעשים ברי' חדשה וממשיכים רוח חיים וממלאים כל החסרונות, בחי' אנכי ה' אלקיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלהו!

רוח חיים הצדיק בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (גם פאות, בחינת הד' כנפות של הרוח חיים, פאות עם הד' אותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן).

מכנף הארץ זמרת שמענו צבי לצדיק ואמר רזי לי רזי אוי לי בגדים בגדו ובגד בוגדים בגדו (ישעיה כד: טז), רבינו מפרש כולו על פי תורה זו, והוא מלא רמזים על הנ נח, כי הזמירות מכנף הארץ זה ממש בחינת השיר של הגאולה שסובב על שם הצדיק – בחי' צבי לצדיק (תרגום יונתן – תושבחה שמענא לצדיקא), רזי לי רזי אוי לי – הר"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, בגדים בגדו ובגד בוגדים בגדו, בג"ד בחי' כפול שלוש מרובע, אכן חסר הא' של פשוט, וזה עיקר הבגידה, מה שלא חוזרים להתחיל מחדש ומזדקנים, ובזה משתמשים בכחות ומדרגות שכבר השיגו שהיו באמת צריכים להיות עכשיו רק בבחינת בגדנים להפנימיות החדש שעובד עליה, והוא הולך ומתחזק בבגידה הזו כפול ומשולש.

והנה ע' בתורה ח' הנ"ל שמבאר איך שכל ענין של הי"ג מדות של רחמים הוא המשכת רוח הצדיק, וע' ברמזים (קלז) איך שאותיות של הי"ג מדות הם כולם מרומזים על הפתק ונ נח נחמ נחמן מאומן באופן נדהם!

110. נ נח – טל אורות שמשלים כבוד ה"י ומאיר הדיבור להורות תשובות המשקל ולהשיג תבונות התורה!

על פי לקוטי מוהר"ן תורה יא - אני י' (ראשי תיבות י"א).

הנה בפשטות יש ללמוד מתורה יא, שהזמירות מכנף הארץ, שלכאו' זה כולל גם העשרה מיני נגינה, זה רק בבחי' יחודא תתאה (וכן ידוע שהזמירות הם בבחי' עולם יצירה), ומאומן – בגמטריא קבלה, הוא בחי' יחודא עלאה. אכן אם נעייין יותר נראה בעזה"י שכל התהליך של תורה יא, דרך תשובה והשגת תבונות התורה מושרש בנ נח.

מבואר שכדי לבוא לתבונות התורה צריכים דיבור של תורה המאירה איפה לעשות תשובת המשקל. תבונות התורה זה 'נ' בחי' נון שערי בינה.

וכדי לזכות לדיבור המאיר צריכים ענוה - לראות שכבוד ה"י בשלמות. וזה בחי' 'נח' וכמו שרבינו פירש בסוף התורה ז"ל ובענין לנחותי - לשון שפלות, הינו להיות שפל וענו - ומבואר שזה הניחא - נח.

ואור הזה הוא בחינת טל אורות הכלולים בוא"ו של כבוד בבחינת (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, זה בחי' נחמ, שזה פעמים שלש - וכן גבר ע"ה בגמטריא נ נח נחמ!

והרי האור הזה רק על ידי שמירת הברית, וע"ש לשון רבינו ז"ל ועל שם זה נקרא ברית – בועז (תיקוני זוהר תיקון לא) בו עז בו תקפא, עכ"ל. ושם מבואר שאז זה פעמיים ט"ל ע"ש. והנה כבר מבואר אצלינו ש'עז' בחינת נ נח נחמ נחמן מאומן, כי ע' פעמים ז' עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ובו תקפ"א – אותיות פתקא!

ויש בזה שני בחינות יש מי שזווגו בששת ימי החל ואף על פי כן הוא שומר את בריתו על פי התורה, שאינו יוצא מדיני התורה, ויש מי שהוא שומר הברית שזווגו משבת לשבת וכו' ע"ש. וזה בחי' נחמן - כי נחמן זה בחי' קדושת שבת שהמן (שהוא פנימיות של הטל, כי המן היה בא מאורז בהטל) לא היה יורד בשבת - וזה נח-מן.

נ נח נחמ נחמן מאומן

זזה גם כן בחי' 'מאומן' כי מבואר שם שקדושת שמירת הברית של שבת קודש הוא בחי' קבלה - גמטריא מאומן. וכן ט"ל - טית למד חסר השני כוללים של התיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

ובזה נשלם המעגל לעשות דיבור המאיר לתשובת המשקל, בחי' זרקא דאזדריקת לאתר דאתנטילת (שורש טל) מתמן (תמן ע"ה = נ נח נחמ נחמן מאומן) - בחי' מאומן - בחי' לך לאומן שעשאני (תענית כ:).

והנה בהר"ת של הריעו לה' כל הארץ, יוצאת הלכה כסדרה. אבל בהר"ת של השתחוו לה' בהדרת קדש יוצאת קבלה בסדר הפוך. ויעו' בסוף התורה ז"ל וכבודי לאחר לא אתן, זה בחינת כבוד בשלמות, ע"כ. והנה לא אתן, זה גם בחי' לו אתן, שכבוד ה' הוא ע"י האחוריים, מאומן. לו אתן עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

120. נ נח – ממשיך השגחה שלימה עליך ועל כל העולם!

יעו' בליקוטי מוהר"ן תורה יג ז"ל להמשיך השגחה שלמה אי אפשר אלא עד שישבר תאות ממון, ושבירתה הוא על ידי צדקה, כי איתא בזהר: רוחא נחת לשכך חמימא דלבא, וכד נחת רוחא, לבא מקבל לה בחדוה דנגונה דליואי. רוחא זה בחינת צדקה, שהיא רוח נדיבה, על ידו מקרין חמימות תאות ממון וכו'. נגונא דליואי זה בחינת משא ומתן באמונה, ששמח בחלקו ואינו אץ להעשיר, כי הנגינה זה המשא ומתן, כמו שכתוב: שאו זמרה ותנו תף וכו' ויעו"ש בהמשך התורה שעל ידי שנשתכך תאות ממון נתבטל חרון אף ונתמשך חסד ועל ידי חסד יש דעת, ועל ידי הדעת הצדיק יכול לקבץ הנפשות בחי' לקח נפשות חכם, ועל ידי שכל שני הצדיק מעלה את הנפשות בבחינת מין נוקבין שעל ידי זה גורם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתה, ועל ידי זה נולד התורה, ויורד עז מבטחה. וההשגחה נעשה על ידי שקרובים לתורה ע"ש.

והנה ה'נ' הראשון של נ נח, זה בחי' משא ומתן באמונה, כדאי' בסוף מס' פאה ונקבע להלכה שמי שיש לו מאתים זוז אסור לקחת צדקה וכן מי שיש לו רק חמישים זוז והוא נושא ונותן בהם, הרי שנ' מסמן על זה שעוסק במשא ומתן ואינו אץ להעשיר.

'נח' זה בחינת רוחא נחת לשכך חמימא דלבא. והנה הס"ת של נ נח נחמ נחמן מאומן, דהיינו נחמן ע"ה בגימטריא צדקה, כמו שכתוב זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד, שעיקר הצדקה אינו אלא בסוף. ורוח הנדיבה, שהוא מאסף כל הנקודות טובות, בגימטריא (עם התיבות והכולל) רפ"ח ניצוצות שצריכים להעלותם, ובגימטריא עיב"ר שמבואר בתורה שם שהוא ע"ב רי"ו (חסד – גבורה) שהוא שכך החמימות (אות ה').

'נחמ' זה בחי' המיין נוקבין - מ"ן, וח' - השכל שיש להחכם לקבץ הנפשות.

'נחמן' זה הכח שיש להצדיק להוריד הנפשות עם התורה.

'מאומן' זה בעל הבירה המשגיח.

והנה מבואר בהתורה הנ"ל מאמר דרבה בר בר חנה, אשתעו לי נחותי ימא, בין גלא לגלא תלת מאה פרסי, ורומיא דגלה תלת מאה פרסי, וע"ש הענין של התלת מאה פרסי, וזה שיש ששה נונים בנ נח נחמ נחמן מאומן, שהם בגימטריא שלש מאות, והם דוקא בין גלא לגלא, בראש התיבות ובסוף התיבות. וע"י הרוח נדיבה והרוח של נגינה יש חכמה לקבץ הנפשות ולהורידם עם התורה, וע"ז יש השגחה שלמה. וכל שיש יותר נשמות יש יותר השגחה שלמה בעולם עד שיתבטל הענין של צדיק ורע לו ורשע וטוב לו, ויהיה ברור לעין כל השגחת השי"ת.

126. נ נח נחמ נחמן מאומן הוא שלמות לשון הקודש!

דבר זה מבואר מתוך דברי רבינו בליקוטי מוהר"ן תורה יט. ששלמות לשון הקודש הוא דייקא על ידי התרגום, בחי' מן ארם ינחני בלק (אות ד). אר"ם זה הגמטריא של נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה, ראשי תיבות בחינת ראש מסבי (אות ה), וזה ינחני שהוא היה הולך ממש בהיפוך מהנח"ח. וזה בחי' ארמי אובד אבי, אבי דייקא בחי' ראש בני ישראל, אבי אבי רכב ישראל, אב"י ר"ת ישראל בר אודסר שעל ידו נתגלה הנ נח. הרי שלשון ארמי הולך לאבד את הנ נח ח"ו.

ולכן נ נח, מתחיל עם נ' שהוא נפילה (כדאיתא בגמרא שלכן באשרי אין פסוק מתחיל עם נ' רק סומך ה' לכל הנופלים), בחינת לשון נופל על לשון, כי מתחילים להפיל את הרע של ארם.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ולכן אחר הנ' יש נח, בגמטריא נגה, שבנגה יש את הטוב והרע, שצריכים להפיל הרע ולהרים את הטוב. ולתקן את המן ארם ינח"ני בלק כנ"ל. ולכן נ נח בגמטריא גלעד ע"ה, השם שיעקב נתן לתקן היגר שהדוּתא של לבן הארמי. ויש כאן כל הענין של תיבת נח שהיה ממש התיקון של לשון הקודש מול לשון ארמית, כי המבול הוא ממש בחי' בבל ושם ננערו כל מתי המבול (רש"י נח ו:ז). (ולכן האדם בגמטריא נ' ובני נח, אותיות נ נח י"ב – י"ב רמז ל"ב שבטים שזה הבן נח נתוסף באיזה בחינה לעם ישראל, וגם יש עוד י"ב אותיות להשלים הנ נח – נחמ נחמן מאומן).

נחמ: בחינת נחמה על הרע, בחינת אסף ה' את חרפתי, ועל כן נחמ בגמטריא "יגדל נא" – כח אדנ"י, שכבר מתנוצצין האותיות של לשון הקודש. (וזה גם כן בחי' לשון הקודש, בחי' לא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים – בחי' עקם התורה כמה אותיות שלא להוציא לשון מגונה).

נחמן – זה אחר שכבר ניזון מהתנוצצות האותיות זוכה להארת הפנים, - נא כח אדנ"י – עם התיבות והכולל בגמטריא נחמן. ונחמן מראה על האנפין באנפין (וכן 'פניו' עם שני כוללים אחד לכל ב' אותיות כמובא מר' אברהם אבולפיא, בגמטריא נחמן), אנפין חשוכין מול האנפין מאירים – נ' מול נ', ובאמצע יש ח"מ, בחינת חם לבי בקרבי וכו' דברתי בלשוני, שמקרה חמימותו בדבור של לשון הקדש (אות ה').

מאומן – זה הענין לשמוע את התורה ממי ששמע אותה מהשם יתברך – האומן.

ולכן נ נח נחמ נחמן מאומן בגמטריא פי שנים ע"ה (ע' רמזים עט ובפרק 740). כי פי שנים זה בחינת שנים מקרא, בחינת שלמות לשון הקודש. ובחי' שנים מקרא ואחד תרגום ראשי תיבות שמות – כי דייקא בזה השם הקדוש הכלול בד' שמות זוכים לשלמות לשון הקודש. ולכן מאומן – שהוא בחוץ לארץ, בחי' תרגום, תופס ה' אותיות, ונ נח נחמ נחמן, שהוא ממש שם רבינו הקדוש בעצמו, תופס י' אותיות – פעמיים ה' – בחי' שנים מקרא ואחד תרגום!

ולכן נ נח נחמ נחמן הולך ומתרחב בחי' עשאה כאוצר של יראת שמים שע"י זוכים לשלמות לשון הקודש.

ולכן נ נח הוא התיקון של עמל שפתימו יכסמו (אות ה) כי השפתמו – אותיות שם הפתו, הפת"ו בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!

ולכן לב שמח ייטב פנים (אות ט), הר"ת ש"י עם כל התיבה האחרונה פני"ם והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!

130. שכל העולם יעבדו את השם יתברך שכם אחד

מבואר בליקוטי מוהר"ן (תורה כז) ז"ל כי למשך את כל העולם לעבודתו לעבדו שכם אחד, וכלם ישליכו אלילי כספם וזהבם ויתפללו אל השם יתברך לבד – זה הדבר נעשה בכל דור ודור לפי השלום שבדור וכו' וכו' ואי אפשר לבוא לבחינת שלום אלא ע"י הארת פנים וכו' זה בחינת דרושי התורה שהתורה נדרשת בשלש עשרה מדות וכו' ולפי ההזדככות חכמתו ב"ג מדות אלו הנ"ל, כן הזדככות קול רנתו, זקן – זה קנה חכמה (קידושין לב), הקנה מוציא קול (ברכות סא, זוהר פנחס דף רלב רלד רלה): וכו' וכשנזדכך קולו אזי על ידי השמעת קולו לבד, בלא דבור הקב"ה מושיעו בעת צרתו בבחינת (תהלים קו) וירא בצר להם בשמעו את רנתם – על ידי שמיעת קולו הקב"ה רואה מי שמצר לו, איזהו עכו"ם מצר לנו. וזהו (דברים כז): באר היטב – בשבעים לשון, שפרושים ודרושי התורה, שמשם תוצאות הקול, על ידם היטיב לנו בכל הלשונות ובכל העכו"ם, בבחינת: ב'שמעו א'ת ר'נתם, ראשי תבות **באר**, ובאר הוא לשון פרוש ודרוש. ולהדרת פנים הנ"ל אי אפשר לבוא אלא על ידי תקון הברית וכו' ומבחינת קול זוכה לשלום, בבחינת (שה"ש א:א) שיר השירים אשר לשלמה – להמלך שהשלום שלו. ובשביל זה תקף אחר קול רנה של שירת הים זכו לשבת שלום, כמו שכתוב (שמות טו) ויבאו מרתה, ושבת במרה נצטוה (סנהדרין נו). וזה (שמות טו): ו'תען ל'הם מ'רים ש'ירו לה' – ראשי תבות **שלום**, שעל ידי שירה זכו לשלום. ודוקא במרה קבלו שבת שלום, כי כן דרך השלום להתלבש במרה, בבחינת (ישעיה לח): הנה לשלום מר לי מר – כמו שכל הרפואות הם בסמים מרים, כן השלום וכו' וזה פרוש (בכורות ח) רציצא – בחי' קנה רצוץ, שהם העכו"ם וכו' דמית בביעותה – הינו להמית ולבטל בעותם וצלותם מלבקש עוד מאלהים אחרים, אלא לקרא כלם בשם ה'. היכא נפק רוחא – הינו זאת הבחינה א"א אלא על ידי תקון ברית וכו'. בהינו דעל – בזה שנכנס בו רוח וכו' בחי' תשובת המשקל (איכה ה) זקנים משער שבתו, בחורים מנגינתם, ע"כ.

הרי מבואר שכדי לבוא לשלום צריכים חכמה, ושעל ידי החכמה זוכים לבחינת באר היטב, שהשם יתברך לא צריך לשמוע מילים, רק קול בעלמא, ובזה א"ש מה שמובא במפרשים (מובא בתוס' יו"ט במס' סוטה) שבאר היטב, שדרשו חז"ל בשבעים לשון, כי היטב בירבוע: ה היטב היטב, בגמטריא שבעים. דהיינו שאפילו כאשר יש בחינת גמגום שאין מילים ברורים רק קול, ה"י עונה ומקשיב, וזה ע"י חכמה דייקא, כי ידוע שאף ששורש האותיות הם באין סוף

נ נח נחמ נחמן מאומן

ב"ה, מציאותם הם בחכמה, וכמו שכתוב, כולם בחכמה עשית, דהיינו ע"י הכ"ב אותיות (שהם ע"י ל"ב נתיבות חכמה). וזה נרמז בהריבוע, שמתחיל באות אחד לבד, בחי' חכמה, וממשיך לבנות את המלה בבחי' קול ושיר פשוט כפול עד שלא השתלשל לבינה שמצרף את האותיות באופן מובן. וכעין זה מבואר בלק"מ תורה ל' ז"ל כי על ידי פתיחת פה של המוכיח נתגלה חכמה, ועל ידי זאת החכמה נתגלה החסד וכו' ע"ש שהחסד הוא ע"י התוכחה, שמבואר בלקמ"ת תורה ח' שהשיר פשוט כפול שלוש רבוע הוא בחי' תוכחה, הרי מבואר שבפתיחת הפה בעלמא, באות אחד, בבחי' חכמה, מתחיל התוכחה, של הריבוע (רק שבתורה ל' שם מיירי בתוכחה שיכול לבזות שומעיו, משא"כ השיר פכש"ר, ועדיין צ"ת).

[ו"ל שענין השירה, שרבינו מפרש שע"י השירה מגיעים לשלום שכולם מדברים זה עם זה עד שעובדים את הש"י שכם אחד, יתכן שאנשים מדברים זה עם זה עדיין יש הפירוד שכל אחד אומר את שלו, למעלה ממנו שירה שכבר הם אומרים ביחד אותו דבר, וזה ממש בחי' שלום, שכם אחד.]

הרי ש"ל זה בחי' נ' שערי בינה, בחינה הדרת פנים זקן, ושעל ידיה יש קול השירה של הריבוע, ועל ידי השירה יש שלום. וזה בחי' נח'.

וכדי להגיע לכל זה צריכים תיקון הברית, וצריכים לעשות תשובת המשקל, וזה בחינת נחמ' בחי' וינחם ה' לשון חרטה ותשובה. ואז יש בחי' נח-מן' שהיכא נפק רוחא בהינו דעל, שמעלים את הקדושה ומכניסים השלום. ועל ידי יש זה כולם באמונה אחת, 'מאומן'.

140. התגלות מלכות דקדושה בכל תוקף

בלקוטי מוהר"ן תורה מט רבינו גילה ענין השיר פשוט כפול משולש מרובע שהוא בחי' תשובה, מי עם זאת עולה, שהד' נעשית ה', ה' בחי' ד' עם י', ד' זה שיר פשוט כפול משולש מרובע, וי' זה עשרה מיני נגינה. וזה הכבוד של השכינה בחי' שרה על כל העולם. וזה בחי' תכלת ובחי' נעים זמירות ישראל, שמצד אחד התכלת אכלי כלא ושצי כלא, כי על ידי התגלות מלכות דקדושה יתבטל מלכות דסטרא אחרא, אבל ישראל הדבוקים בה יקבלו חיותם ע"ש.

והנה ברמזים כבר כתבתי ב"ה כמה רמזים יפים ששרה מראה על השיר של נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ש (אות קס ועוד).

והנה התשובה של מי זאת עולה – מי עם זאת עולה: מי = נ, עם ע"ה בגמטריא נ נח עם האותיות. זאת בחי' נחמ כמש"כ זאת נחמתי. עולה, זה נחמן, כי הנ' עולה להיות נ' (גם עולה בגמטריא נ נח עם האותיות). והאותיות שקודמים להסופי תיבות, מעאל, עם הכולל, בגמטריא מאומן עם האותיות.

מי עם זאת, אותיות עז תמימא, תמימא בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, גם עז - שהוא בחי' הצדיק (לקוטי מוהר"ן כז:ו), ע' פעמים ז' עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ועוד, מי זאת לב – כי אלו בחינות של הלב, ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. והתיבה עם, של מי עם זאת, בא"ת ב"ש, ז"י, שזה החלל ימין של הלב ועוד אחד שמתגבר על צד השמאלי.

והנה רבינו מפרש שם את הפסוק (במדבר כח) ועשירית האיפה סלת למנחה בלולה בשמן כתיב רביעית ההין. בלולה – בגמטריא סבא

150. זיווג דנשיקין וזיווג דגופין

ע' היטב בתורה ס' באריכות, ובפרט באות ט שמפרש בפירוש התהליך להעיר בני האדם בבחי' שופר, שידוע שזה בחי' השיר פשוט כפול משולש מרובע (ר"ת כשפ"ר), וזה ענין להתיר פה אלמים (ר"ת אלף, שזה בחי' ראש השנה ורבינו), שזה ע"י בחי' יראה, שהיא בחי' עשאה כאוצר שצר למעלה ומתרחב למטה – שזה ממש ענין של נ נח שהולך ומתרחב. והדיבור בחי' זיווג דנשיקין שע"ז מקבלים הבוטחים בה', דהיינו הכלי הולדה, כח, שע"ז יש זיווג דגופין, והרי הבוטחים, זה בחי' אומן. הרי מבואר שנ נח נחמ נחמן מאומן, שהוא חינוך הדיבור ביראת השם, הוא בחי' זיווג דנשיקין, ומאומן, בחי' הכליות הבטוחות, זה בחי' זיווג דגופין.

160. נ נח דופק ומזכיר לאדם עבודת השם יתברך!

נ נח נחמ נחמן מאומן

על פי תורה קס בלקוטי מוהר"ן ז"ל הדפק דופק ונוקש באדם: לפעמים הוא נוקש באדם ומזכיר אותו לעבודת השם יתברך, בבחינת (שיר השירים ה): "קול דודי דופק", ולפעמים הוא מזכיר את האדם לעברה, חס ושלום, כי הדפק בא מן הנשימה, והנשימה בא מן האויר על-ידי הדבור, וכפי הדבור כן נעשה הדפק אם לטוב או להפך, עכ"ל. ב"ה דפק, זה שם ע"ב באחוריים, קול ע"ה גמטריא מאומן, דודי, זה בחי' שהד' נעשית ה' - דו, ויש את השיר כפול משולש מרובע שהם י' - די. והרי הסוד של קול דודי דופק הוא נ נח נחמ נחמן מאומן! אם זוכים לדיבור הזה, אז זוכים לקול דודי דופק לטובה.

170. לא צריכים לפחד - יש נ נח!

ישראל סבא עמ' רצט: מה שמספרים לעולם שיש כבר נ נח בעולם, אז אין אנחנו מפחדים מכל העולם מכל הגויים, לא מפחדים מהם. מכל העולם רוצים ללחם עמנו, ואנחנו נגיד להם: 'אנחנו לא מפחדים מכם!' אנחנו יש לנו נשק דרך השמים! ע"ש באריכות.

180. גן עדן!

רבנו הקדוש אמר 'יש לי נגון לזמר לעתיד לבוא, שהוא יהיה העולם הבא של כל הצדיקים והחסידים' (חיי מוהר"ן אות שמ, ועיין שם עוד). והסבא אמר שזה השיר נ נח נחמ נחמן מאומן! [דהיינו איך שתאמר את זה הוא שיר, וכמו שמצינו שהתורה הקדושה נקרא שיר ורנה, ואיך שתאמרה את התורה נחשב לשיירה]. נמצא שכאשר אומרים נ נח נחמ נחמן מאומן זה בעצמו בחי' עולם הבא!

190. מציל מגהנם!

ידוע ששאלו את מוהר"ן מה יעשה אם כאשר יגיע לבית דין של מעלה יפסקו לו גיהנם? ואמר שהוא יתחיל ללמוד תורה מליקוטי מוהר"ן ויבואו כל הצדיקים, וממילא יתהפך להיות גן עדן (י"ש תיא). וכמו כן עכשיו שנתגלה השיר פשוט כפול משולש מרובע, נוכל להיות בטוחים שבכל מקום זמן שנשיר ונרקוד אותו יתהפך הכל לטובה, ונזכה על ידו להתענג על ה'.

ואחר כתבי זה, מתוך מעשה שהיה, הבנתי הענין ביותר עמוק, כי שמא 'האינו מאמין' תומר, מה אפסיד, בשרירות לבי אילך, ואם בסוף אצטרך ח"ו, הרי אז אגיד ואשיר נ נח.

אכן מתוך הנסיון הבנתי שאינו כל כך פשוט. כי הנסיון גופא הוא שלא יהיה האפשרות לומר ולשיר ולרקוד נ נח. תצייר לעצמך שח"ו המשטרה לוקחים בן אדם וצועקים ומאיימים עליו וכו', האם הוא יכול אז להעז לומר ולשיר ולרקוד נ נח. וק"ו ובן בנו של ק"ו בעוצם הדין של גיהנם לא יעלה על דעתו שביכולתו לצאת חפשי אם יתגבר בעזות עצומה וישיר נ נח. אך המאמין באמת, שהלך והצליח כבר בדרכו של השיר הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן, גם בעתים החשוכים, יתחזק וישיר וירקוד נ נח, ויצא מצרה לרווחה ומאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה.

200. מבריא מלאך המות:

ישראל סבא עמ' שסא.

210. כל הגאולה תלויה ב נ נח נחמ נחמן מאומן:

ישראל סבא שטז-שיז. נ נח נחמ נחמן מאומן, זה החתימה הוא הידיעה, הוא מודיע לנו את זה. עוד לא היה חתימה כזו בחיי רבנו, זה רק נתגלה בהפתק הזה, זה התגלות חדש שהוא השיר שיתגלה לעתיד, פשוט כפול משולש מרבע, נ נח נחמ נחמן מאומן. זה התגלות חדש, זה הגאולה, כל הגאולה תלויה בו!

נ נח נחמ נחמן מאומן

אם אנחנו היינו אומרים את זה, אז מי אנחנו? אבל מה שרבנו הקדוש גלה, זה עוד לא אפילו כטפה מן הים, הוא גלה רק מועט מחזיק את המרבה וכו', ע"כ. וע"ש עמ' קנא ד"ה אוי.

קונטרס אני נ נח נחמ נחמן מאומן עמ' ס': 'אז הוא מגלה כאן בפשטות, שהוא העיקר הגאולה'

'העיקר הוא נ נח נחמ זה דבר קל להגיד וכשאומרים נ נח אז מחזיקים בהשורש של כל הבריאה ושל כל התורה ושל כל הצדיקים, כן נכנסים בעולם אחר רק כשמזכירים שם רבינו ר' נחמן כמו שחתום בחתימה בפתק הזה נ נח נחמ נחמן מאומן'

'שיזכיר בכל עת צרה ובכל עת ובכל שעה נ נח, שישיר את זה בשיר בשמחה (איך) זה דבר קל וזה העיקר הכל כי העיקר הוא רבינו ר' נחמן נ נח נחמ נחמן זה פשוט כפול משולש מרובע ועשרה אותיות הם עשרה מיני נגינה שגילה עשרה מיני נגינה שגילה בזה תלוי הכל כל הגאולה רק להגיד בבוקר נ בפה נ נח לשיר בשמחה נ נח ועל ידי זה יתקרבו כולם לרבינו, וזה זה הגאולה, עיקר הגאולה זה רבינו זה השם נ נח זה עיקר הגאולה, נ נח נחמ נחמן מאומן בזה תלוי עיקר הגאולה זה מסוגל לכל אחד בכלל ובפרט כל אחד שיתפלל ויגיד בפה זכות רבינו הקודש יגן עלינו על כל ישראל זכות נחמן מאומן....'

עוד שם עמ' ס"א: 'נ נח נחמ נחמן מאומן זהו ממתיק כל הצרות וכל הדינים!'

'נ נח נחמ נחמן מאומן? מהפך את הכל לטובה!'

עוד שם עמ' סב: אנחנו לא יודעים מה זה שזכינו בדורות הללו, זכינו לדעת כזה, לדעת מזה, מהסוד הזה, נ נח נחמ נחמן מאומן יש הרבה לדבר, אבל אני לא יכול לדבר!'

'זה כח חדש שלא היה מעולם אבל אנחנו לא זוכים לקבל את זה באמת כראוי, אבל אף על פי כן ה' יתברך גדול מאד ורק להזכיר את השם....'

'פלא כזה שלא היה מעולם חדש לגמרי, אם היה כבר, לא היה חדש! זה חדש לגמרי!'

'אשרי מי שמאמין בה' ובתורה, אנחנו לא מבינים אבל מאמינים, מאמינים בה' בתורתנו ובתורה, קודם כל רק מה שמאמינים ומזכירים את השם הקדוש הזה, זה ממתיק כל העוונות וכל הכפירות וכל הנפילות, כן, ומחדש חדש הוא עושה אותנו חדש לגמרי!..'

'מה? אנחנו שרוים מאד! אנחנו משוקעים בטומאה! אבל דיבור אחד מרבינו הוא מהפך הכל, רק להגיד נ נח נחמ נחמן מאומן זה מספיק לנו לרפאות אותנו להחיות אותנו לחדש אותנו אם יש ח"ו איזה צער אז תכף לך להגיד השם הקדוש הזה נ נח נחמ נחמן מאומן הוא מהפך הכל כל הכפירות וכל העוונות הכל הוא מהפך אשרינו אנחנו יהודים שאנחנו מאמינים בתורה ובצדיקים.'

'מה שיש ח"ו איזה יסורים איזה דבר לא טוב אז זה רבינו הקדוש מהפך הכל רק לטוב, הוא מהפך הרע לטוב! אני לא כלום העיקר, העיקר הצדיק, הצדיק, להגיד רק נ נח נחמ נחמן מאומן זה מספיק להחריב כל הסטרא אחרא כל החושך, זה ענין חדש לגמרי שרבינו הקדוש זכה לזה, בשם הזה מרומז כל מה שעובר על כל אחד מישראל והוא מהפך הכל לטוב!'

'יש איתך ח"ו איזה דבר לא טוב זה הכל לטוב נ נח תגיד נ נח נחמ נחמן מאומן, שוין (מילה ביידיש), הוא כבר מהפך הכל באופן אוטומטי רק מזכירים את השם נ נח נחמ נחמן מאומן זה באופן אוטומטי הוא מהפך הכל לטוב, כל הרע וכל העוונות וכל הכפירות וכל דבר הוא מהפך לטוב, אל תשכח את זה, תמיד יהיה לך במוח בלב נ נח נחמ נחמן מאומן הוא מהפך הכל....'

220. רואים נסים על ידי אמירת נ נח נחמ נחמן מאומן!

ישראל סבא עמ' קנו: 'שצריכים לפרסם פלאות השם, שהפתק יכול לעשות נסים מלבש בדרך הטבע. השם יתברך סבב סבות והרגשתי לפרסם אותו בכל העולם, שיקבל מי שיקבל, מי שלא יקבל - לא יקבל. צריכים לפרסם!'

(וע' י"ס עמ' קנא וזה הפתק הגיע אלי בדרך נס מלבש בדרך הטבע'. עמ' קנו: 'ואנחנו רואים שזה נס, איך הם לא מתלוצצים בכנסת מהפתק' וכו' ע"ש).

230. איך יכול להיות שרק באמירה גרידא יתקן הכל?

כח הדיבור הוא כח של עם ישראל, וכמו שארז"ל שלכן בלק שכר את בלעם לקלל את בני ישראל, וע' מה שהבאתי בחיבורנו זה מבן איש חי מספרו עוד יוסף חי, וכלל ישראל מקדשים את השם יתברך כל יום באמירת שמע ישראל וכו', ובזכותו ניצולים ומצליחים במלחמה וכו' וכו', ואין כאן מקום להאריך בזה. וע' באריכות בסה"ק השתפכות הנפש בפרט בסימנים צה- צו (אגב ראוי לציין מה שמוהר"ן אמר שידוע שיש מלה שאומרים לקנה שרפה שמונעה מלירות).

אכן עדיין תקשה, שתינח בהרבה דיבור של תפלה ותורה, אבל רק להגיד נ נח נחמ נחמן מאומן, וזהו, הכל כבר מתוקן? הלוא איתא במס' סנהדרין שאדם לעמל יולד, והגמרא מסקת שזו עמל הפה בתורה ותפלה (ומה שפירש הבא"ח שם נלע"ד שמחמת שכבר היה אור רבינו בעולם ולכן לא היה יכול להסתפק בדרך של הבעש"ט, אבל בודאי היה נוח ליה לפרש שקאי על עשית תפלה מתורה כדרך רבינו ז"ל ואכמ"ל), הרי מבואר שצריכים עמל. וכן מצינו במס' אבות שלפום צערא אגרא (אכן ע' בחיי מוהר"ן (תצב, עבודת השם מט) שמה שצריכים לעשות לאו דוקא הוא הכי קשה, וכמו שמצינו בנעמן (וראיה זו מובא גם באבן שלמה ד:טז בהגה"ה), ואכמ"ל).

והאמת כבר ביארנו לעיל מהרמח"ל שלאדם יש בחירה ללכת בדרך הישר, בדרך אדם הראשון קודם החטא, בדרך עתיק יומין, אלא שלאחר החטא יש לו נסיון גדול לקיים את זה, אבל הבחירה בידו. ומי שמחפש את האגרא השכר, בודאי צריך לעמל טובא. אבל מי שאינו מחפש ומבקש השכר, רק שרוצה את המצוה בעצמה, בחי' שכר מצוה מצוה [כמבואר בלק"מ תורה ה], שהוא רוצה רק להתאחד עם השי"ת ועם הצדיקים ועם התורה הקדושה והשכינה הקדושה, הוא לא צריך לכל הצער ועמילות הזו. ויהיה שמח וטוב לב בטוח בה' אלוהיו ובצדיקו. וכן מצינו בדברי רבינו ז"ל (לקמ"ת תורה פו) ז"ל דע, שעל ידי שהועלם הם מקטני אמנה, על כן הם צריכים לתענית (שעי"ז בונים הדיבור כמבואר במ"א), דהינו עבודות קשות. כי בודאי ידוע שאפשר לעבד השם יתברך בכל דבר וכו' ע"ש כדה"ק.

ומקרא מלא דיבר הכתוב בקהלת: עמל הכסיל תיגענו אשר לא ידע ללכת אל עיר (וע' בזה בריש דעת תבונות ב' להרמח"ל).

הרי שעיקר התיקון לא צריך להיות קשה, לא צריכים תמיד לשבור את הדלת, יכולים לפתחו. וכמו שאלישע נתן לנעמן תיקון לטבול בירדן, וכמעט לא שמע לו כי קטן בעיניו לעשותה, עד שאמרו לו הלוא מוכן היית לשמוע אליו אפילו לעשות דברים קשים ביותר, ועכשיו שהוא אומר לך לעשות דבר קטן לא תשמע אליו? ושמע ועשה ונתרפא. וכן הדבר בכל ענין התיקון הוא לעשות מה שצריך, לאו דוקא מה שיותר קשה, רק מחמת חסרון האמונה גורמים ההכרח למסירת נפש כמבואר בלק"מ שם (תנינא תורה פו). ולפי מדרגת האדם, כדי לעשות מה שצריך יהיה לו נסיונות ועמלות, ואצל הצדיקים ובפרט לאלו שהולכים בדרך הישר לא תצטרכו לעמלות כלל, רק עיקר הנסיון שלהם תהיה לדעת מה באמת רצון השם יתברך לעשותו, וכמבואר כל זה היטב בליקוטי מוהר"ן (תורה קצ) דורשהו משם. וע' לקמן.

וז"ל הסבא (ישראל סבא רעג) אנחנו לא יודעים כלל מה שיש בעולם, מה שרבונו הקדוש כבר גלה. לא צריכים לעמל, הוא מאיר כברץ הוא יכול להודיע לכלם שיזכו לראות מה זה התורה שלנו וכו' ע"ש.

והנה ידוע שיש דרך לעבוד את השי"ת ביחודים בלי שום מעשה (וכמו שע"כ צריך לומר שהיה ברשב"י ובנו במערה, בחי' לוינתן וכו' (שהוא בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן) וכו', כן ביאר הבעל התניא ואכמ"ל). וכן ידוע שעבודת צדיק גדול כל ימי חייו יכולים לעלות רק להיות אות אחד (כמסופר מכדמוני האח של ר' יחיאל מיכל זלדטשב), וידוע ממכתבי ר' מנחם מנדל ז"ל לתלמיד חבר שלו ר' אברהם קלסקר ז"ל שר' אברהם כתב שהלואי שיזכה להתפלל תיבה אחת כראוי, ורמ"מ כתב שכל מגמתו שיזכה להוציא אות אחת כראוי (כמסופר יפה ע"י ר' שלמה קרלברך). ובאמת האמונה הקדושה בהאין סוף ב"ה הוא למעלה לגמרי מהאותיות, וא"כ אין בזה שום תמיה כלל, שמספיק להגיד פעם אחת כראוי נ נח נחמ נחמן מאומן.

אכן אעפ"כ דרכו של רבינו הקדוש הוא תמימות ופשיטות ורצה והשתוקק ובחר דוקא לעבוד את השי"ת בכל לבבו נפשו ומאדו, ונתן לנו לקום בחצות שהוא באמת עבודה קשה. ואולי זה בחי' בן שעובד אביו אפילו בעבודות שעבד לא היה עושה, ואכמ"ל.

נ נחמ נחמן מאומן

(ע"ע בס' זה ינחמנו, פרק אחד היה אברהם אות 5, עמוד 119)

עוד ענין חשוב מבואר על פי מש"כ בספר המדות ערך צדיק חלק ב' אות ז, ז"ל לפעמים הצדיק בא לטלטולים כדי כשיבוא לעולם הבא, יזכר כל המקומות שהיה בהם, ועל ידי זה יבואו טובות לאלו המקומות, ע"כ. והנה נ נח זה השיר שיתער לעתיד לבוא, בחי' עולם הבא, והאומר הוא בחי' צדיק, ועל כן יכולים ללמוד מזה הלכה למעשה, שקודם אמירת נ נח, להזכיר איזה וידוי דברים של כל המקומות הנמוכות שנפלת אף פעם והגעת, ואז באמירת נ נח נחמן מאומן תביא תיקונים חזקים לכל אותם המקומות בעזה"י.

240. אם רק צריכים להגיד נ נח, למה אין יכולים לעשות כל מה שהיצר הרע מהסת, ולשוב להגיד נ נח? וכן מקשים על גודל ענין הנסיעה לציון ר' נחמן באומן ואמירת תיקון הכללי.

[א] זה באמת שטות גדול, כי אין שום היתר לעשות דברים אסורים, והרי זה בכלל האומר אחטא ואשוב שאין מספיקין בידו לעשות תשובה (וכבר כתב כזה בליקוטי הלכות יו"ד סימני בהמה וחיה טהורה ד:מב, ע"ש). אלא שכל פעם שאומרים נ נח נחמן מאומן מרימים ומנשאים הכל לטוב.

וזה לשון הסבא שסובל כמה מהטעמים שכתבתי כאן: כלם, כל העולם רחוקים מזה. אני לא אסכים לזלזל בזה. להזהר לזלזל בזה. העולם מזלזלים בזה, הם לא רוצים לקבל. יגיע הזמן שכלם יראו האמת. צריכים אמונה באמת. רבנו הקדוש גלה מי הוא, הוא נ נח נחמן מאומן, הוא הרבי של כל ישראל. הוא יתקן כל העולם, יתקן כלם. אבל אף על פי כן צריכים לשמר עצמו, כי אפילו בהתקונים יש גם כן חלוקים (וע' ליקוטי הלכות יו"ד רביית ה:ב), העולם לא הפקר, לעשות חס ושלום מה שרוצה ואחר כך ירצה כבוד ופרסום? עכ"ל (יש"ס קנז).

שוב מצאתי שרבי נתן ג"כ דיבר לענינינו (לקוטי הלכות או"ח הלכות ברכות ה:ב,ג) כי הוא מסביר איך שלפעמים רק ע"י שהאדם ר"ל עובר עבירות ונפול מאד רק על ידי זה הוא מתעורר לעשות תשובה ע"ש, והביא מרבינו ז"ל וכן שמעתי מרבינו ז"ל שלפעמים עבירה מביאה את האדם לידי תשובה, היינו ע"י שנלכד באיזה עבירה גדולה ר"ל, ע"ז נתמרמר לבו ונתעורר בתשובה עש שנעשה בעל תשובה גמור ע"ש כל דה"ק איך שלא רק עושה תשובה, אלא שגם גורם להכריח את הס"א להקיא עוד נצוצות קדושות ואפילו מעצמות הס"א, ונמצא שגורם לטובה גדולה, ולכן כותב מוהר"ת ז"ל (ד:ג) אבל בוודאי אין שום אדם יכול לסמוך על זה ח"ו, כי האומר אחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה, כי מי יודע אם יהיו לו כח לעמוד שם, כי לפעמים מתגברת הס"א גדולה כ"כ עד שבולעת אותו לגמרי ח"ו, כמו שמצינו כמה אנשים שעברו עבירות גדולות ולא שבו בתשובה לבסוף, כי יש בזה ענינים רבים לאין קץ, וכמו מסוד סתרי דרכי הבחירה, שנתן הש"י לכל אדם, שאין מי שיעמוד עליהם. אבל אחרי שכבר עבר מה שעבר ח"ו, צריך לידע ולהאמין שאין שום ייאוש בעולם כלל וכו' ע"ש כל דה"ק.

[ב] ועוד מי שיגיד נ נח בודאי ירצה פחות ללכת אחרי עצת היצר הרע.

[ג] ועוד מי שעושה דבר רע ח"ו, לא בקלות יזכה להגיד נ נח, ואפילו הוא יגיד, אבל אמונתו ירדה קצת, ויהיה לו נסיון להחזיק בו. ויותר יכולים לראות את זה בענין הנסיעה לציון הקדוש של מוהר"ן, שירט עליו הדרך ויסבול הרבה מאד עד שיזכה להגיע, וכמו שאומרים, יקבל תיקון גדול עד שיגיע, אם באמת יזכה ויצליח להגיע, ויתחרט היטב על מעשיו הרעים ויעשה תשובה שלימה. וגם כתוב בספרים שהלוא צריכים לחשוש שימות מיד בעוד שעושה הדבר לא טוב, ולא יזכה כלל לחזור לצד הטוב ח"ו.

[ד] אכן באמת כל הענין הוא להיפך, שבאמת לתקן כל העבירות וכו' לא צריכים לעשות כלום. יעו' משכ"ל בקטע אלקים עשה את האדם ישר, (וכעין ע"ד מה שהג"ר א כותב והובא בקיצור באבן שלמה (ג:ב) ז"ל ומי שלבו טוב במדת הבטחון, אע"פ שעובר עבירות חמורות, הוא יותר טוב ממי שמחסר בטחון, שע"ז בא לידי קנאה ושנאה, אע"פ שעוסק בתורה ובגמילות חסדים, שכל זה אינו אלא לעשות לו שם, ע"כ) רק להגיע להאמונה והידיעה בהש"י הנכונה ושם לא יגורך רע. רק בני אדם בפרט אלו שחטאו לא מבינים את זה וכו' וכו'. ועל כן באו צדיקים ונתנו הבטחתם על איזה עבודה שעל ידיה חוזרים לדעת את זה, והבן.

[ה] ומזה תבין עוד במה שהעולם מקשים למה צריכים את הצדיק ולא הולכים ישר להש"י (וכבר כתבנו על זה (לקמן בכותרת – מה ענין תגובת שמע ישראל), שא' בלי הצדיק כל אחד מדמה ועושה אלהות לעצמו ח"ו, וב' שענין הצדיק אינו אלא הקשר גופא להש"י ע"ש) ועפ"ד מבואר שמצד ישר-אל (הש"י) באמת אין שום דבר לעשות. רק מצידו, שאין אנו תופסים בזה, צריכים לאיזה עובדות, ודו"ק.

נ נח נחמ נחמן מאומן

[ו] ולפ"ז י"ל ששמע ישראל הוא כעין תפלה לזכות לישר - א"ל דהיינו לזכות שאצלו יהיה באמת ה"א ה' אחד ולא יצטרך שום עובדא כלל. אבל עצם התפלה ע"כ הוא מצד ישראל בחי' הצדיק ושורש נשמות ישראל כנזכר במקומו.

250. למלאות כל העולם עם נ נח נחמ נחמן מאומן, עם הפתק, ועם ספרי מוהר"ן:

ישראל סבא עמ' קמד: ובזה אגלה לך סוד והוא מלא וגדיש מקו לקו פצפצי"ה (לשון הפתק), זה סוד נורא, זה ענינים נסתרים מה שאי אפשר לדבר מזה. זה סוד, וגם כן זה לא סתם סוד, הוא סוד כזה שאי אפשר לדבר מזה ואי אפשר להסביר. על כל פנים רק בדרך כלל, המשמעות מה שאנחנו יכולים להסביר, להבין, לדבר מזה הסוד, שצריכים למלאות כל העולם בספרי רבנו כמו יותר ממלוי, 'מלא וגדיש מקו לקו', למלאות העולם בספרי רבנו מסוף העולם ועד סופו. 'מלא וגדיש', 'מלא' - לא רק מלא, גם כן 'וגדיש'. אבל יש עוד יותר ממלא וגדיש - 'מקו לקו'. 'מקו לקו' זה ענין נעלם כזה שהוא יותר מדרכי, יותר מ'מלא וגדיש'. וגם כן 'מלא וגדיש מקו לקו' הוא מלא נקדות, נקדות הרבה. נו, אני לא מבין הכל. רבנו הקדוש כותב: 'בחזוק עבודה תבינהו', אם אני אחזיק בעבודת השם - 'תבינהו'.

ישראל סבא עמ' קמט: 'כלם ידפיסו את זה (הפתק) וכו' כל העולם יקנה את זה!'

ישראל עמ' קנ: מיליונים, להדפיס מיליונים בכל יום ולמכר, כל העולם יקנו את זה, בכל בית בכל מקום, יתמלא כל העולם, כלם יקנו! יהיה רעש בכל העולם, יהיה רעש, 'יש לך הצלום של הפתק? הו.. כמה זה עולה, אני רוצה לקנות!' וכו' וכו' צריכים להדפיס עוד ועוד מן המכתב, למלאות כל העולם עם פלאות כאלה ויהיה נעשה עולם חדש. רואים בעינים פלאות כאלה וכו'. צריכים להדפיס כדי שיהיה לנו לחלק לכל אחד, זה צריך כל אחד. זה צריך להיות בכל מקום, בכל הרחובות, בכל חנות, בכל בית, בכל דלת. יש דלת - צריך נ נח!

צריכים שיהיה מלא כל העולם בנ נח!

זה חשוב מאד, צריכים למכר, למכר, להפיץ, שיהיה בכל בית, בכל בית כנסת, בכל ישיבה. זה צריכים שיהיה כמו מים, שיהיה בכל מדינה, בכל מקום, בכל העולם יהיה את זה, כן.

יש היום חברים שהם עושים שלטים עם השם הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן. הם יודעים המלאכה, יודעים טוב איך לחבר ולעשות. זהו גגון של פשוט כפול משלש מרבע, יהיה זמן שכל העולם יעשו נ נח. כן, בכל השוקים בכל מקום איפה שילך - יזמרו גגון נ נח, כי כל הנגונים סובב נ נח, כל הנגונים שבעולם!'

י"ס עמ' קעח: '.. רואים שכל העולם מקבלים את הנגון הזה וכו' מתמלא כל צרפת וכל אנגליה בנ נח. איטליא, סין, וכל המדינות, הם ישאלו: 'מה זה נ נח?....'

260. מה פירוש 'אני נ נח נחמ נחמן מאומן', ואיך אומרים כן, האם אתה ר' נחמן?

[א] כמו שאומרים כמה פעמים בכל יום אני ה', אני ה' אלקיכם וכדומה, שהוא ע"י שיש לנו נשמת אלקים ממעל, ואנו שייכים להש"ת ומתבטלים אליו ומעידים בשבילו על יחודו יתברך, יכולים לומר אני ה'. כמו כן יכולים אנו לומר שאנו באים מכחו של רבנו הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן. ועוד הלוא אם מישוהו שואל אותך מי אתה, לאיזה זרם אתה שייך, הלוא מובן מאד התשובה, אני נחמן, שמבינים שאתה חסיד ברסלב, כמו כן מובן הדבר באמרך, אני נ נח נחמ נחמן מאומן.

הנה עבודה גדולה לבני אדם למצוא את עצמם האנוכית והעצמית שלהם, כי באמת יכולים לדעת את זה רק ברוה"ק בחדס עליון, וע' בספר חזיונות ובשער הגלגולים כמה טרח מוהר"ן ז"ל בזה וכן מצינו בכמה ספרים קדושים עצות על זה ואכמ"ל. וע"ע בליקוטי מוהר"ן תורה לד, כי יש בכל אחד מישראל דבר יקר שהוא בחינת נקדה מה שאין בחברו וצריך להאירו ע"ש וע' בליקוטי הלכות הלכות גנבה (ה:ז) ז"ל שתלך לך לעצמך דהינו לעצם האמת שלך המשרש בך שרק זה נקרא 'אני' כשהאדם מדבר על עצמו וכו' ע"ש באריכות. ויותר מזה צריך האדם להאמין בעצמו וכמו שרבינו אמר למוהרנ"ת (שיחות הר"ן אות קמ). ואשרי מי שזוכה לדעת ששורשו הוא נ נח נחמ נחמן מאומן, ויחזק לדעת ענינו על ידי נ נח נחמ נחמן מאומן. שכל פעם שאומרים שם הקדוש הזה מתחזקים באישיות ואופי העצמאית והאמונה בעצמו (וע"ע ברמזים אות שפד).

ובעצם זה יסוד של חסידות ברסלב, כי רבינו אמר שלעתיד כולם יהיו חסידי ברסלב והזכיר את המדרש על הפסוק והסרתי לב האבן מקרבכם ונתתי לכם לב בשר, שהמדרש דורש לב בשר ללב בוסר, שכל אחד יהיה בוסר בחלקו של

נ נח נחמ נחמן מאומן

חברו, דהיינו יהיה ממאס חלק חבירו, יהיה איך שיהיה, אפילו חלקו של חבירו יותר חשובה, לא יעיין אותו כלל, וימאס אותו, אלא ירצה רק חלקו. וזה ממש הנקודה הנ"ל.

ואגב בזה נתיישב מה שהעולם שואלים בליצנות מה צריכים לעשות להיות נחשב נח. והתשובה הוא כנ"ל שכל עוד ששואלים את זה, אז אין אתה נח, ברגע שאתה חזק בדעתך שאתה נח, אז כבר אין שאלה.

וזה גם נקודה של רצון, שנח נח נותן לבן אדם הכח ללכת אחר רצונו הטוב (כמבואר בלק"מ וגם אצל בעל הסולם שבאמת כאשר לב האדם אחד ברצון זה בודאי לטוב. וע' ברמזים אות תסא שהשם חדש הוא "חפצי בה"), שזה אופן של חיות למעלה למשכיל, וזה בטח בא עם סכנות שעד שיזכך וייתחד לבו לרצון טוב יהיה נוטה לשגויים (וכמו שרבינו אמר בפירוש שאיש כשר, השטן עובד עליו לשגע אותו באיזה ענין), אכן מכאן מתחיל הדרך האמת בעבודת השם יתברך.

(ויתכן שפיתוח האישי והבטחון עצמי זה מבחי' האותיות של נח, והכח להרצון הטוב זה מהנקודות, וגם זה עולה יפה עם מש"כ ברמזים אות שפד שנח מצויר את האור לטוב, שזה קאי על הניקוד כמבואר בלק"מ תורה לו).

ואכן אני בגמטריא 61, וכאשר כופלים בעשרה (כי כל אחד בנוי מעשר ספירות ובסוד כולם בחכמה – י' – עשית), הרי 610, ועם השלושה אותיות של אני, הרי 613, שזה שיעור קומה של האדם ברמ"ח איברים ושס"ה גידים כידוע, ובגמטריא משה רבינו ותר"ג מצות, ובסוד הדעת בד' מילוי שם אה"ה והשם בעצמו, וכן ע' ברמזים (אות ו') שנח עם הניקוד והכוללים עולה 613.

ב' וי"ל שדוקא הסבא הוא שאמר אני נח נחמ נחמן מאומן, כי 'ישראל דוב' בגימטריא 553, שהוא גימטריא 'אני נח נחמ נחמן מאומן' ע"ה!

ג' בס' זה ינחמנו (פ' זה ינחמנו סי' 17, עמ' 171) כז"ל אני נח. כי שמי בקרב' (שמות כג) אומר רש"י 'מטטרו"ן גימטריא שד"י'. מכאן חיזוק לחיפוש קשר מספרי ורמזי הצירופים המחברים בין שם השם לשמות הצדיקים. כתוב בספר 'קהילת יעקב' כי בגלל ששם השם בקרב', מותר למט"ט לומר 'אני ה'. לפי זה, מי שיזכה ששם הצדיק יהיה בקרב', כדוגמת הסבא, גם הוא יוכל לומר 'אני נח נחמ נחמן מאומן'. וממה שכתוב לגבי יוסף: 'ה' אתו', על זה פרש רש"י 'שם שמים שגור בפיו'. מכאן נכון להקיש לשם הצדיק, ומי שיזכה שיהיה שגור בפיו, ממילא יהיה גם הצדיק אתו, ע"כ.

והוא שם בספר הנ"ל (פרק נצח ישראל סי' 4 'אני נח'), תחת הכותרת אני נח, מביא מליקוטי מוהר"ן תורה קכט – 'ארץ אוכלת יושביה', כי כשנכנס לארץ, שהיא בחינת אמונה, נאכל אצלה, היינו שנתהפך למהותה. היינו, כשדבוק להצדיק ומאמין בו, שהוא בחי' ארץ, נאכל להצדיק ונתהפך למהות הצדיק ממש, ע"כ.

ד' ע' בספר הקדוש אדיר במרום (עמוד רל) שכז"ל אמנם עיקר הכוונה הוא האנ"י לחזור לאי"ן ע"ש כל ביאור הדברים. ורואים בהדיבור הזה של סבא התיקון הזה. כי מתחילים עם אנ"י ומסיימים במאומן, אומן, זה בחי' אמונה, ובחי' אין, כי ה'מו' זה בחי' יסוד אבא כמבואר שם (עמוד רכא), בחי' יוד, הרי – אין. והנה מבואר שם ז"ל ואז יהיה אין אלהים עמדי, כי שם האלהים בהיותו נכלל בסוד האי"ן, הנה לא יתפשט עוד, ולא יצא משם הס"א, כי נאסף הכל בשורש בסוד שם הוי"ה ב"ה, ע"ש. ולכן 'נחמן, בגמטריא אלהים אין ע"ה, בחי' התכללות שם אלהים באין. אכן עד שנזכה לזה יש עוד לתקן כמבואר שם בהמשך דבריו, כי עוד יש בחי' מש"כ מחצתי ואנ"י ארפא, ע"ש. ועל כן 'נחמ' שהוא באמצע, בגמטריא ח"ץ (וכמבואר במ"א בחיבורנו בס"ד). ויש לפרש על פי דרכנו את 'נח' שהוא התחלת העלאת המלכות, וכמו שהרמח"ל מפרש שם (עמוד רלא) בענין ה' כפופה שהיא נפילת השכינה שצריכים להעלותה, שתהיה מלאה, וזה בחי' נח, כי החית, זה בחינת אלהים, בחי' חיתת אלהים. וגם יש לפרש שברישא גם כן יש את השלמות של אלהים כלול בשם הוי"ה כנ"ל, כי נח עם האותיות והכולל בגמטריא יב"ק – הוי"ה אלהים.

ה' וע"ע לקמן לפרש מה שהסבא אמר אני ראשי תיבות נח נחמ נחמן מאומן.

ו' דברים אייח ואצוה אתכם בעת ההוא את כל הדברים אשר תעשון, פרש"י אלו עשרת הדברים שבין דיני ממונות לדיני נפשות ע"כ.

ובזה י"ל רמז במה שסבא אמר אני נח נחמ נחמן מאומן. כי אני זה הנפש והנשמה (לקוטי מוהר"ן כב:ה), מאומן, אותיות ממונא, והרי בין דיני נפשות – אני, לדיני ממונות – מאומן, עשרת הדברים – עשרה מיני נגונא – נח נחמ נחמן מאומן!

ז' אני נח נחמ נחמן מאומן ע"ה בגימטריא אחרון אחרון חביב, וזה מובן היטב עם מה שפירשנו בכמה מקומות בקונטרס שדרך הקודש של נח הוא תיקון הסיפא.

נ נח נחמן מאומן

270. להבין מה שהסבא אמר 'אני ראשי תיבות נ נח נחמן מאומן' (וע' בפנים בקונטרס בכותרת 'מה פירוש אני נ נח נחמן מאומן וכו'):

- א. עלינו לדעת כיון שהוא אמר כן, באמת כן הוא שאני הוא ראש, היינו מוקדם לנ נח נחמן מאומן.
- ב. כבר מבואר בחיבורנו שנ נח נחמן מאומן הוא השיר של חס"ד של ע"ב נימין, שהוא מרומז לשם ע"ב. וידוע שאף ששם אני הוא באמצע ממש (37) אבל חשיב ראש כמו שתנו במתני' אני"ו וה"ו הושיעה נא (כידוע ש וה"ו הוא השם הראשון של ע"ב, ובמשנה הקדים השם אני"). וזה פירוש נפלא. וכן רמז לאמיתת פשט זו, מה שאמר הסבא 'אבל לגלות שאני הוא זה רק בפתק הזה'. וכן יש לעיין בפתק 'ובחזוק עבודה תבינהו', שכתוב באותיות רש"י, וסוף רגל ה'ת' אינו ניכר עד שיכולים לקרוא 'אבינהו', וכן ה'ב' יכולים לקרוא 'נ', וה'נ' יכולים לקרוא 'ו' ע"ש, ונמצא שיכולים לקרוא: ובחזוק עבודה אני"ו!! (ואגב, "ובחזוק עבודה תבינהו", שיש דיון איזה עבודה מיוחדת, "עבודהתב" עם הכוללים בגמטריא נ נח נחמן מאומן, ונשאר ינה"ו שעם הכולל בגמטריא ע"ב. וע"ע מש"כ בענין מה שסבא אמר שהוא קבל את הפתק בלי בו"ל, אכן אולי הוא קיבל דרך יונה"ה – ינה"ו!).
- ג. אני, אותיות: אלף נון יוד בגימטריא 237 ועם הג' כוללים = 240 שזה הגימטריא של הר"ת נ נח נחמן מאומן!
- ד. עוד י"ל שהסבא כיון לעצמו, דהיינו הראשי תיבות של שמו, יד"א (שזה ג"כ בחי' אני, כי הד' מתחלפת בנ' בסוד אותיות הלשון דטלנ"ת), שהי' הוא עשרה מיני זמרה, והד' הוא הפשוט כפול שלוש רבוע, והא' הוא מאומן. (שאלו הבחי' הם ג"כ בחי' ראשי תיבות, דהיינו ראש הענין של נ נח נחמן מאומן. וזה ג"כ מש"כ בפנים שישראל דוב' בגימטריא 'אני נ נח נחמן מאומן' ע"ה).
- ה. עוד י"ל שאני ישראל דב' שעם הג' תיבות בגימטריא 611 שהוא בגימטריא כשופר עם ה' אותיות, ומבואר בליקוטי מוהר"ן תנינא תורה ח', כשפר, ר"ת פשוט כפול שלוש רבוע.

280. מתי ר' נחמן ז"ל קיבל את השם נ נח נחמן מאומן?

ידוע שאחר פטירתו של האדם מעוה"ז באים מלאכי חבלה ושואלים אותו את שמו, ואם אינו יודע רק את השם שהיו מכנים אותו בעוה"ז מכים אותו עד שיזדכך לדעת שמו המבוקש (ע' בספר ראשית חכמה שער היראה). ויכולים לשאול גם על שם זה, מתי נקרא עליו. ויש לחלק. ואיני יודע. אכן יש רמז מהסבא, שכאשר מוהר"ן היה בארץ ישראל כבר השיג את השם הקדוש הזה נ נח נחמן מאומן, ע' בספר ישראל סבא עמ' רנא: כשרבנו הקדוש הגיע לארץ ישראל, הוא הגיע עם התלמיד הראשון שלו, והוא בא על ציונו הקדוש של הרשב"י, אז הרשב"י הוא שאל את רבינו: 'מי-רון, מי?'

אמר לו רבנו: 'אני רון! רבי נחמן, נ נח נחמן מאומן!'

מירון - מי זה רון?

אז אמר רבנו: 'מירון .. אני! רבי נחמן! מי רון - רבי נחמן! אני!', ע"כ.

ומכאן מוכח שכבר היה מוכר שרבנו כבר היה שר שיר שהיה מעורר את העליונים, ומשמע קצת מהסבא שכבר אז התחיל לשיר נ נח נחמן מאומן.

(והנה זה שקרא את עצמו על שם אומן, ולא הגיע לאומן עד סוף ימיו, אין ראיה, כי מוהר"ן אמר שאומר היה מקומו המיועד מששת ימי בראשית).

וכעת יצא לאור (בחי' מוהר"ן הוצאת נקודות טובות) מסורת סיפור הדברים מה שהיה בתוך המערה של הרשב"י, שרבינו ניגן את השיר של ע"ב נימין, ע"ש ודו"ק.

ויועו' עוד בליקוטי הלכות (או"ח הלכות דברים הנוהגין בסעודה ד:ו) שעיקר הגדלת השם הוא בארץ ישראל, וא"כ א"ש אם רבינו השיג ההגדלה של נ נח נחמן מאומן בביאתו לארץ ישראל.

והנה בשבת פ' ויחי תשע"ב עשיתי הגמטריא של נ נח נחמן מאומן, כאשר הן' שוה 700, הרי הוא 1791, רבינו נפטר בשנת 1811 בגיל 38 או 39, הרי בשנת 1791 רבינו היה כבן 18, ואולי אז התחיל ליכנס לסוד נ נח, ובעשר

נ נח נחמ נחמן מאומן

שנים של הכוללים של העשר אותיות זכה להשלמת הידיעה (רבינו היה כבן 27 כאשר היה בארץ ישראל). וי"ל שידיעת 'מאומן' היה רק כאשר רבי נתן נתקרב להיות חסיד רבינו בערך בשנת 1800.

(ועוד יתכן שמאז שחמיו של רבינו נתן להצדיק המבקר לבחון את מוהר"ן, ומוהר"ן אמר לו הפירוש הנפלא – הכלב והגדי שקפצו מארש – שהוא ממש בחי' "משיח תורה" שגר דוב וגדי ביחד וכו'. שרבינו כבר אז זכה לדעת מהריקודים שיהיו כאשר ימלא כל העולם דעה את ה').

ואגב יש להעיר שהגמטריא של נ נח נחמ נחמן מברסלב הוא – התרפ"א, ולכן א"ש שמיד אח"כ בשנת התרפ"ב סבא קיבל את הפתק שרבינו כבר קבע את שמו נ נח נחמ נחמן מאומן!

וע"ע מש"כ ברמזים אות תסא.

290. רבינו מגמגם!

הרבה מתלוצצים על נ נח, ואומרים שהוא גמגום, ומעולם לא התיחסתי להליצנות הזו, כי מלבד כל הפירושים המופיעים בספר זה ועוד נזכה להם בעולם הזה ובעולם הבא, אין גמגום בכתיבה, ועוד הייתי אומר שמה שרבינו היה מגמגם.

אכן כעת מצאתי סמך לפרש ש נ נח הוא כעין גמגום והוא ע"פ מש"כ בחי' מוהר"ן (חלק: להתרחק מחקירות אות ח) ז"ל גם אנכי שמעתי ממנו גם כן בבית ר' נחמן נתן באומין אחר סעדת ערבית, ונשארתי עמו לבדו אחר ברכת המזון. וישב בשתיקה, אחר כך ענה ואמר באימה וביראה גא גאט. הינו שבתחלה דבר במרתת ומזדעזע להוציא שמו יתברך בשלמות ואמר רק חצי התבה מחמת הרתת והזיע. ואחר כך יצא מפיו הקדוש באימה וביראה גדולה תבת גאט בשלמות כחץ מיד גבור. וכונתו הפשוטה היה להכניס בנו עצם אימת הבורא יתברך שמו, שראויין לרעד ולחיל מאימת שמו יתברך המלא כל העולם ועומד עלינו תמיד וכו' ע"ש ובזה יש לפרש גם כן אופן כתיבת נ נח.

ועל פי זה יכולים להבין דברי פליאה מה שכתוב בלקוטי הלכות הל' שבועות (ב:כא) שרבי נתן כותב שכמו שיש איסור להזכיר שם שמים לבטלה, כן יש להזהר לא להגיד את שם של הצדיק הגדול, ודבריו ממש לא מובנים, כי באמת הסברא לכאן להיפוך, דהינו שכל תכלית ותפקיד הצדיק הוא להשלים את הענין הזה, שאף שאסור להזכיר שם השם עכ"פ יכולים להזכיר שמו של הצדיק (ע' מש"כ בזה בענין שאברהם אבינו היה ממש קורא בשם המפורש, מה שהכהן גדול היה יכול לעשות רק בהכנה רבה ביום כיפור), ורבינו הרבה ללמד שעלינו לפרסם מאד את שם הצדיק, שכל הגאולה בפרטיות וכלליות תלוי בזה, ואיך רבי נתן כותב להעלים!?

אלא נלע"ד דהנה כמעט ברור שמוהר"ן ידע מהשם הקדוש, נ נח נחמ נחמן מאומן, כמובן מההקדמה להשיר הנעים המופיע בריש לקוטי מוהר"ן, ועוד הוכחות, ובסתמא כל מי שהיה באמת חסיד ברסלב אז ידע קצת מהשם הקדוש הזה, כפי מה ששער בלביה. אכן בתקופתו זה היה עדיין סודי, פלאי. והיה אסור לגלות, ועל כן עיקר כוונתו של מוהר"ן באיסור להזכיר שם הצדיק היה על השם הקדוש, נ נח נחמ נחמן מאומן!

ע' בחי' מוהר"ן (להתרחק מחקירות אות יג) ז"ל יש כמה דברים שהם בתחילה סוד, ואחר כך שוב אינו סוד, כגון קצת סודות הקבלה שקדם רבי שמעון בר יוחאי והאר"י ז"ל היו אלו הדברים בסוד גדול, ולא היו מדברים מזה כי אם בסוד גדול מאד, ואחר כך, בימי רבי שמעון בר יוחאי והאר"י ז"ל, שוב לא היה סוד, והתירו לגלות הסוד קצת. וכן יש כמה וכמה דברים שהם עכשו סוד, ואחר כך בימים הבאים לא יהיו סוד, עכ"ל, וע' מש"כ בזה בההקדמה.

הרי שמהיראה מוליד שמחה (כידוע, ממש"כ בתהלים וגילו ברעדה, וע' בלקוטי מוהר"ן תורה כב, ובעוד מקומות), והגיע הזמן לגלות ולפרסם את השם הקדוש הזה, נ נח נחמ נחמן מאומן!

והנה במ"א בעזה"י אפרש דרך להבין נ נח נחמ נחמן מאומן ע"פ תורה ס' בלקוטי מוהר"ן, ומבואר שם שזה ענין של להתיר פה אלמים, והרי זה מחנך הדיבור, ולפי"ז ניחא שיהא בגמגום, ומבואר שם יותר שזה בחי' עשאה כאוצר צר מלמעלה ומתרחב כשופ"ר למטה.

300. הסכמת רבי משה פיינשטיין ז"ל

הובא בספר י"ש עמ' קנח.

לכבוד אחינו בני ישראל, בברכת שלום וברכה וכט"ו.

נ נח נחמן מאומן

באתי בזה להמליץ על הגאון ר' ישראל דוב אדעסער שליט"א, שבא לכאן מארצנו הקדושה, ופגשתי עמו לפני חג הפסח, וראיתי פתק סודי שיש לו, דבר נפלא מאד. הוא איש חשוב מאד, ויש לו ידיעות גדולות בחכמת הקבלה, וכדי לקבלו בכבוד הראויה, ולתומכו כפי שאפשר, בפרט ברצונו להדפיס מספרי האדמו"ר רבינו נחמן מברסלב זצ"ל, וכל אלו שיעזרו, יתברכו בכל הברכות.

משה פיינשטיין

I am writing on behalf of a most unusual individual, Rabbi Yisroel Dov Odesser shlita, from Israel. This individual is a Goan in Torah. I had the pleasure of recently meeting with him and was inspired by a secret document which he possesses

Rabbi Odesser is soliciting funds to enable him to print Rabbi Nachmans seforim, and it is a great mitzvah to assist him in this endeavor. Hashem will reward all those that so assist him

Rabbi Moshe Feinstein

ודברתי עם המנהלים את ישיבת ר' משה ז"ל - תפארת ירושלים (פגשתי אותם בכותל המערבי ואכמ"ל), ושאלתי אותם אם הם מודים ומקיימים הדבר שיצא הסכמה זו מר' משה, והם אמרו שכנראה כן היה, ואין להם שום עירור על הכתוב.

ויש אומרים שאין בהסכמה הוכחה כל כך, כי זה דרכו של אותו צדיק לתמוך ולעזור לכל מי שצריך וכו'. והנה אפילו לפי טענה זו, עכ"פ מבורר שלדעת ר' משה אין נזק ח"ו מהפתק.

אכן באמת מי שרוצה לראות את האמת, יבין לאשורו, שאין ספק שר' משה החזיק מהפתק, כי למה לו להזכירו, היה יכול לכתוב סתם שמצוה לעזור להסבא ויברך כל מי שיעשה כן. ועוד הלוא הסבא אמר בפירוש איך שר' משה קיבל את הפתק ונתלהב ממנו.

ויש בהסכמה הזו חידוש גדול, מלבד מה שהסכים בפירוש על הפתק וכותב עליו שהוא נפלא מאד, והוא מה שכותב על הסבא שיש לו ידיעות גדולות בחכמת הקבלה. כי מי שיודע קצת מדרכו של ר' משה יודע שהוא כמעט לא מזכיר חכמת הקבלה כל עיקר. ולענ"ד בכל ספריו הקדושים, שו"ת וחידושים על הש"ס ודרושים, לא מזכיר קבלה כלל (רק שזכרני שיש לו תשובה מתי לומר בריך שמי, שהוא תפלה מהזוהר. וגם יש תשובה לענין כאשר הנגלה בניגוד להקבלה). ולמה פה בהסכמה להסבא ראה צורך ותועלת לכתוב כן (ובאמת בהתרגום לאנגלית, השמיטו את זה). ובאמת זה פליאה גדולה, שפגישתו עם הסבא וראיית הפתק גרם לו את זה.

וגם ידוע לנו שר' משה קרא לאשתו לקבל ברכה מהסבא, ולא שמענו על זאת אצל שום גדול אחר שבא לבקר ר' משה.

ויש שואלים, שאם באמת ר' משה קיבל את הפתק, למה הוא לא התחיל להגיד נ נח נחמן מאומן וכו' [אכן באמת שמעתי מכמה אנשים שר' משה התחיל ללבוש את הקמיע הקדוש של נ נח נחמן מאומן]. והנה באמת לא צריכים להתייחס לשאלה זו, כי הרי ר' משה נתן הסכמתו, שניתן לפרסם לכל העולם, ומה יותר ראויה והוכחה צריכים מזה. ומ"מ ניתן תשובה בדבר, א' שהלוא מבואר כנ"ל שמבואר מתוך הסכמות שר' משה היה ידען גם בחכמת הקבלה (כי איך יעיד על הסבא במה שהוא בעצמו אינו מכיר, אלא ע"כ כנ"ל), והנה כל מי שבא קצת בחכמת הקבלה, יודע היטב מאד שבימינו כבר צריכים ללמוד קבלה בריש כל פומבי, ולא צריכים להסתיר הלימוד וכו' וכו'. ומ"מ ראינו שר' משה כן היה מסתירו, אז רואים שהיה לו איזה טעמים להסתיר הפנימית שהוא החזיק בהם, ואולי היה לו איזה נדר על דעת רבים וכדומה, וא"א לדעת. וגם אם תשאל לי, האם אתה באמת מאמין שמאז שר' משה פגש עם הסבא והסכים להפתק, הוא התחיל להגיד תמיד להגיד בסתר נ נח נחמן מאומן ולהתמיד ולשקוד רק על ספרי מוהר"ן? יכול להיות [וכדאי לזכור שהרופאים כבר אמרו לר' משה שהוא קרוב מאד למיתה קודם פגישתו עם הסבא, ור' משה כבר הפסיק ליתן אנשים לבקרו חוץ ממשפחתו וכדומה, ובמצב כזה הוא ראה את הפתק ובקש לפגש עם הסבא, והסבא ברך אותו, והוא חי עוד כשנתיים וחצי], וגם אם לא, אינו קשה לי, כי מי שבא בצרכי ציבור, מכיר שהרבה פעמים אור גדול בא מן השמים, ורואה איך שאנשים תופסים ונשפעים ממנו כל אחד כפי ענינו. ובדאי נתרשם ממנו, והחזיקו וברכו ועזרו במה שהיה אפשר, ואז החזיק בדרכו להצליח כמו שהוא היה מלומד [וכן כאשר הסבא פגש עם הבבא סאלי, והראה לו את הפתק, והבבא סאלי קיבלו, אבל לא עשה שום רעש, חוץ מזה שכל מי שהיה שם ראה הסכמתו]. ובאמת יש בזה קצת מדרך הפתק, שמעודד כל אחד כפי שהוא, לפי שורש נשמתו (וכן נלע"ד הפשט במה שהסבא היה אומר פיינשטיין נתן הסכמה וכו' ולא היה קורא אותו רבי, שאפילו שאין רבנים היום כמו שיתבאר לקמן, עם כל זה לקרות למי שהוא רבי הוא כבוד בעלמא כמובן. והפשט הפשוט הוא, כי צריכים להבדיל ולשים הכרה שר' נחמן מברסלב, בחיר הצדיקים, לא צריך שום הסכמה מכל דהוא, כ"ש מרב שבזמנינו, ולכן הסבא הדגיש זה. אכן

נ נח נחמ נחמן מאומן

נראה לפ' יותר, כי מספר על ר' משה שכך היה קורא את עצמו לפני אחרים, פיינשטיין (ואכ"מ להביא הסיפורים), וכיון שהסבא נכנס לשרוש הבריאה, לשרש הנשמות, כאשר הוא היה מדבר על מי שהוא, הוא היה מדבר ממש כפי אותו האיש). ואם תומר שלפי דברי אני זכיתי להבין יותר ממנו. תדע, שגם אתה, אם תחזיק ברבינו ותרוממהו תבין שכן זכית, ויתבאר עוד לקמן בחיבורנו בעזה"י. אבל באמת ההסכמה שר' משה נתן, הוא דבר גדול מאד, כמו שהסבא האריך והעריך עליו, ע' בישראל סבא.

310. האם מוהרנ"ת ידע מהשם הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן?

אין ספק שמוהרנ"ת הבין על בריו ששמו של ר' נחמן ז"ל הוא השיר פשוט כפול משולש מרובע, וזה בולט מהרבה מקומות, ובאמת כותב כן בפירוש בריש ליקו"מ בהקדמה שכל להשיר נעים של מוהר"ן שבו הוא כופל משלש ומרבע את שמו, וכן כותב מוהרנ"ת שם ז"ל: וינצח בשירו להזכיר נפלאות ערבת נעימת תענוגי העולם הבא ושעשועיו לכל הזוכים אליהם, והשיר שיתער לעתיד, וכו' ושמו קדש, ושם אביו חתום בראשי החרוזות, כפול ומשלש ומרבע, עכ"ל. רק לא נתברר אם הוא זכה ג"כ למילה 'מאומן'.

וכיון שמטה לידינו השיר הנעים שבראש ספר לק"מ, אצטט חידוש ששמעתי בשם המפיץ שמשוני נ"י על מש"כ שם: מרירת הצרות איך להשקות הם דנו, נסבל עולם עד יבוא עני, בן י'חפש ב'גנזי א'ביו, נזר עטרת נעטר בבן חביב, שיר חדש אז נשיר, עכ"ל, שמרומז בר"ת ישראל בער אודסר, שהוא בחי' בן, שעל ידו שיר חדש נשיר.

320. האם גדולי חסידי ברסלב קבלו את הפתק?

כתוב בספר ישראל סבא עמ' שכ', שהביאו שם צילום של דף א' מ'פנקס חבר' וכתבו עליה: 'תקנות אלו נתקנו ע"י כ"ד חסידי ברסלב שהיו בארץ ושבאו מאומן בשנת תרצ"ב. התקנות כוללות סדר עצום בעבודת השם ע"י הנהגות רבנו הקדוש, כגון קימת חצות הליכה על קיבורות צדיקים, לימוד בליקוטי מוהר"ן בעיון והליכה עם התורה (התבודדות, תפילות, ריקודים, שיחת חברים) ועוד. וכן נקבע כי לא ניתן לשנות את התקנות אפילו בהסכמת כל החברים החתומים עליו עד כי יבוא שילה. בנוסף הייתה מטרת הישיבה להספיק ולהחזיק ידי אנ"ש העניים באומן ובכלל, שהחליטו לפרוש עצמם מכל וכל מהעוה"ז ולעסוק רק בעבודת השם במסירות נפש עצומה. יש לציין כי כל החתומים מטה האמינו בפתק הקדוש וחלקם אף טענו כי יש להביאו לפרסום בפני העולם, כמו רב שלמה וועקסלער, רב יחיאל גרינוואלד, רב נתן בייטעלמאכער, רב גדליה בערגער, רב נפתלי כהן ועוד, עכ"ל.

וע"ע בישראל סבא שמספר איך שהוא הראה את הפתק לר' נפתלי כהן ולר' שלמה ווקסלר ז"ל.

ידוע שהסבא שלח הפתק לפולניא וקיבל אותו בחזרה קודם מלחמת העולם. והנה מי שידוע קצת מהחיים של חסידי ברסלב שהיו סובלים כל מיני בזיונות עצומות ורדיפות וחוסר פרנסה וכו' וכו', לא יהיה לו שום ספיקות, שאם חששו שיש בזה שום שקר או ליצנות ח"ו, לא היו שולחים אותו בחזרה, ולכל היותר היו שמים אותו בגניזה. ומזה ששלחו אותו בחזרה, חוץ מעצם הדבר שבאמת הגיע וקבלו בחזרה קודם המלחמה, אין לך הסכמה גדולה מזו. [ואעפ"כ נאמנים דברי הסבא שאילו היו מקבלים את הפתק כראוי היו ניצולים מהשואה, וק"ל].

וז"ל הסבא (יש"ס קסג): הוא היה מונח בארון ואחר כך עבר עליו בסכנות גדולות כאלו. הוא היה בפולניא, וזה היה לפני מלחמת העולם השנייה. הם שמעו מזה, אז הם בקשו ממני לשלח להם שהם יוכלו לראות את הפתק. והם הפולנים, דבר שלא נראה להם היו קורעים את זה וקוראים לי: "אל תהיה שוטה, אתה מחלל השם, איך בדורות האלו אפשר שיהיה נסים כאלה, בדורות האלו, בחשך הזה?" ברוך השם אנחנו צריכים להודות לשם שהם החזירו אותו וקבלתי את זה בחזרה מהדאר. זה היה נס, נס. הם קבלו. אם לא, אז היו קורעים את זה. כן, הם היו אנשי אמת וכו' ע"ש כדה"ק.

אכן הגם שמוכח שגדולי ברסלב האמינו בפתק הקדוש, אם כל זה לא קבלו אותו כראוי רק כ"עוד" תורה מרבינו, הגם שהתורות של רבינו הם ממש אתחלתא דגאולה, לא הבינו בכלל שהפתק זה מה שהוא חדש לגמרי שרבינו טרח במה שהיה מאד קשה לו לעדכן את העולם. וממש כמו ההבדל של שם ועבר שהיו לומדים תורה אפילו מלמדים להאבות, אבל רק האבות הבינו את התורה כראוי למעשה, שצריכים להפוך את העולם עם התורה. כמו כן עם הפתק הקדוש, רק סבא הבין לאשורו, ואילו היו זוכים לקבל את הפתק כמו סבא אז היו ניצולין ומצילים את כל העולם מכל התהפוכה והשחתה שבא באותה תקופה, ה"י בזכות הפתק!

והנה סבא ידע שכל הגאולה תלוי בפתק הקדוש, אמנם כיון שראה שאין עם מי לדבר, ומה לעשות? וכמו שרבינו פעם אמר לר' נתן להיות רב, ורבינו ידע וגם גילה שלולא ר' נתן לא היה נשאר זכר מכל התורה שלו, והתורה של רבינו זה

נ נח נחמ נחמן מאומן

כל הגאולה, ואם ר' נתן היה מקבל עליו הרבנות בודאי לא היה לו הפנאי והאפשרות לחבר רוב הספרים שבהם הוא חקק דעת רבינו לדורי דורות, ועם כל זה רבינו הציע ויעץ את ר' נתן להיות רב, כי רבינו ידע שאם אין לר' נתן העזות דקדושה והאמת לעמוד על אמיתת דעתו להתרחק מהרבנות אז בכלל אינו ראוי להיות מיקים דברו ודעתו לדורות, וע' בענין החשוב הזה מש"כ בפרק הבא "מסורה בברסלב" (אות ו'). וכן סבא האמין בה"י וחיכה וצפה לישועתו. אז הוא ישב במושב זקנים קצת רחוק מן היישוב, ואז היה קצת התעוררות בעולם לתשובה, וכמה צעירים התחילו לקרב לברסלב וחיפשו חסידים מדור הישן להאיר ולהכיר הדרך של רבינו. ובאיזה יום נכנס לסבא נכנס בעל תשובה חדש לבקר את סבא, ויכולים לשער שכאשר סבא שמע ששמו אהרן פץ, פ"ץ כמו שכתוב בפתק הוא כבר היה מתלהב בפנים ומקוה לראות ישועת ה' (ומעניין שמצאנו שלעבר היה בן וקרא לו פלג בנבואה שבימיו נפלגה הארץ, שלכאורה זה היה פורעניות גדולה, ואילו כאן ציפו להתיקון הגדולה על ידי פ"ץ, התיקון של פ-ל' פעמים ג' = פ). וכאשר סבא הראה לו את הפתק, אהרן פץ ז"ל כמעט יצא מהכלים, ותמה מאד על סבא איך הוא יושב במושב זקנים כאילו בטל מן העולם כאשר יש בידו את הפתק של הגאולה ממש. ואז סבא שמח מאד שכבר יש מי שהוא שיש לו קצת שכל להבין מה זה הפתק הקדוש. וסבא אמר בפירוש שהשם של אהרן פ"ץ מרומז בפצפצי"ה שבפתק, ואמר בפירוש שבזכות אהרן פץ הוא התחיל את כל ההפצה והפרסום של הפתק ושל הגאולה.

330. מסורה בברסלב

[א] ע' באריכות בספר מדרכי הצדיק, מביא ומאריך להסביר ההשתלשלות של הצדיקים מהאבות הקדושים למשה רבינו, שהוא היה אבי הנביאים והנהיג את כלל ישראל בדרך הנבואה עד שכל הנביאים נקראים ממש תלמידיו אפילו אלו שהיו אלף שנים אחרי מותו. וכאשר הנבואה לוקחה מישראל שלח השי"ת את הרשב"י שהוא נשמת משה רבינו להורות ולהנהיג את כלל ישראל, אכן אז היה גזירה של גלות אלף שנה כדאי' בגמ' ועיקר העסק בעבודת הש"י היה טמון באתכסיא, עד הרבנן סבראי שהשלימו הזוהר ומאז נתגלתה הזוהר הק' בימי הראשונים. וכל מבקש השם באמת היה מוצא בו כפי דרישתו. ועם כל זה היה סתום הרבה, עד שהשי"ת שלח לנו את האריז"ל, נשמת משה רבינו, והוא הראה לפתוח שער בזוה"ק, ואיך לעבוד את השי"ת. ולא השלים להורות ולקבוע דרכו והלך לעולמו. וקודם פטירתו אמר שאילו היה לו אפילו תלמיד אחד שהיה שובע רצון ממנו היה נשאר בחיים, ואכמ"ל בזה. ועוד צוה לכל תלמידיו שלא ילמדו התורה שגלה כי לא הבינו כראוי, ושרק מוהר"ח ז"ל הבין לאשורו ורק הוא יכול ללמוד וללמד ולהורות את התורה והדרכים שגלה (וכעת שמעתי ולא בררתי אמיתתו, שמוהר"ח קבל סמיכה מהבית יוסף ובו כתוב שרק הוא, מוהר"ח מביין אותו, הבית יוסף, ושמעתי שהרבנים משתדלים להעלים את זה). ואז תלמידי האריז"ל, בנו לפניו איך הוא אוסר ומונע מהם טוב הנצחי והדרכים ברוח הקודש וכו' שגלה, עד שהאריז"ל אמר להם מי שזוכה אבוא אליו ללמדו, ושאלו אותו איך, ואמר להם אין לך עסק בנסתרות, מי שזוכה ידע. והנה האריז"ל לא אמר להם יפתח בדורו כשמואל בדורו, אין לך שופט אלא שבימך, וכדברים האלו, והרי באמת היו בין תלמידיו אנשים צדיקים גבוהי הקומה, והאלישיך, שהיה לו גילוי אליהו באופן רגיל היה רק בכת השלישית של תלמידיו. והאריז"ל אמר להם שבאמת הם צריכים רק אותו, ואפילו לאחר שיפטור מהעולם הזה אין להם שום עצה רק לזכות שהוא יבוא ללמדם, וכן הבטיח למוהר"ח שימשיך ללמדו. ולפ"ז מבואר היטב שהענין של אין לך שופט אלא שבימך הוא מוגבל, ואין נוגע לנו בענין זה למצוא אור השי"ת והתורה האמיתי והדרך הישרה והנכונה אליו יתברך, ואכמ"ל להגדיר דינו (וע"ע בשיחות הר"ן רעח ובמ"מ שם, שהרבה מהזוהר גלה ר' שמעון לאחר פטירתו). ואז שלח השי"ת את הבעל שם טוב ולו ששים גיבורים שהדריך בדרך אמת לעבוד את השי"ת (ומה שהם היו מנהיגים העם היה בהתבטלות גמורה להבעש"ט עד כדי כך שא"א לקרות שם כלל. ולכא' זה כוונת ר' שמואל הורוביץ ז"ל שכתב במכתבו על מה שהמגיד ממזריטש היה רבי אחר הבעש"ט שזה היה מחמת שפגם קצת לפי ערכו בכבוד חולו של מועד כמובא, ולכא' מה תירץ הלוא סוף סוף רואים שהיה רבי, ואין רבנים, אלא נלע"ד שכוונתו כנ"ל שע"י שפגם קצת כנ"ל היה נראה קצת הנהגתו עצמית ולא כהתבטלות גמורה להבעש"ט, ועדיין צ"ע. וע"ע במכתבי שמואל כא מש"כ על תלמידי הבעש"ט שהכל היה בכח הבעש"ט וכו' ע"ש). ולאחר פטירתו כמאה שנים כבר נשתכך אורו קצת (ע' בחיי מוהר"ן שיחות השי"ת וכו' אות יט, א"נ סימן עח הכללי, כי בתחלת ימי רבנו ז"ל כבר התחילו החסידים להתקרב וכו' ע"ש, וע' בחיי מוהר"ן מעלת המתקרב אליו אות מה על הנוסעים לרביים ואינם יודעים למה, ובעוד מקומות, גם הובא גם בשם השינוור רב, וגם האדמו"ר מסטמר, היו אומרים שהחסידות של הבעש"ט היה בתוקפו רק כמאה וחמישים שנה). ואז שלח לנו השי"ת רבינו נחמן שהוא הקים עול הדת, והאש שלו תוקד עד ביאת המשיח, שממנו עד משיח אין מקום למי שהוא לבוא לחדש לנו עבודת הש"י, רק משיח צדקנו יבוא וילמד העם בפועל ממש לקיים דרך עבודת הש"י שלימד רבינו נחמן (וכן איתא בקצרה בספר כוכבי אור בסוף חלק ספורים נפלאים).

כל זה כתבתי בקיצור נמרץ כי אין כאן מקום להאריך בזה, רק כל זה כתבתי שזה יהיה מונח, דברי קבלה ומסורה לנו שהם חמשה צדיקים שהיה להם כל הבחינות של משה רבינו ותפקידו בלך נחה העם [לך בגימטריא נ, והרי רמז שעיקר ההנהגה הוא – נ נח את העם! (וזה היה התשובה של השי"ת על מה שאמר משה רבינו ע"ה ואם אין מחני נא מספרך, שבו רמז אני נחמן מאומן, ע' ברמזים)], דהיינו שכל אחד נשלח מהשי"ת להקים דרך מיוחד בעבודת השי"ת שעל פיה ימשכו בני ישראל. ולכא' עיקר יסוד מסורה זו (שמובא גם בספרו של ר' יצחק ברייטר ז"ל חלוקי הנחל, יסוד השביעי) הוא בחיי מוהר"ן (אות לט) ז"ל שמעתי בשמו שאמר מן רשב"י שהיה חדוש כמפרסם היה העולם שקט עד

נ נח נחמ נחמן מאומן

האר"י ז"ל הינו שמרשב"י עד האר"י ז"ל לא נתגלו חדשות כמו שנתגלו ע"י רשב"י עד שבא האר"י ז"ל שהיה חדוש כמפרסם והוא גלה חדשות לגמרי שלא נמצא מי שיגלה חדשות כאלה עד האר"י ז"ל. ומן האר"י ז"ל עד הבעש"ט ז"ל היה ג"כ העולם שקט בלי חדוש עד שבא הבעש"ט ז"ל שהיה חדוש נפלא וגלה חדשות ומן הבעש"ט ז"ל עד עתה היה גם כן העולם שקט בלי חדוש כזה והיה העולם מתנהג רק על פי ההתגלות שגלה הבעש"ט ז"ל עד הנה עד שבאתי אנכי ועתה אני מתתחיל לגלות חדשות נפלאות לגמרי וכו', ע"כ. וע"ע בספר מדרכי הצדיק שהאריך להביא מעלות הצדיקים הנ"ל להפליא (ובכללים מר' אברהם בן הר"ן איתא שכל ריבוי המעלות של הצדיק הנזכרים בליקוטי מוהר"ן קאי רק על גדולי הצדיקים של כל הדורות, לאו דוקא צדיק הדור. וכן הוא בספר חלוקי הנחל של ר' יצחק ברייטר ז"ל ביסוד השביעי ע"ש).

ואפילו אהרן הכהן שאיתא בפירוש בחז"ל שהיה שוה למרע"ה, עכ"ז לא היה לו הכח והתפקיד של משה רבינו, לא בנבואה כמו שמעיד התורה וכמו שהשי"ת הראה לו ולמרים שלקתה וכו', ולא בכח של ויקהל משה, להקהיל את כל העם אליו, ולא את הכח להקים את המשכן וכו' וכו'. [וע"ע כל זה באריכות בספר מכתבי שמואל ח"א מכתב כא עמ' פו, ע"ש, וגם במכתב אחר כותב שאפילו יעקב אבינו לא היה יכול לתקן יהודה, ויהודה היה צריך לחכות למשה רבינו וכו', ע"ש].

ב] ועוד ראוי לציין שמובא בספרים שאילו היה לתלמידי האריז"ל תורת הבעל שם טוב היה נתבטל מהם הבחירה. וכן אילו היה לתלמידי הבעל שם טוב תורת מוהר"ן היה נתבטל מהם הבחירה (בספר כוכבי אור, דבורים ממוהר"ן אות יד ז"ל דבר פעם אחת מהחבריא הקדושה של הבעש"ט זצ"ל ואמר, שכפי תבערת הלבבות שהיה להם, אם היה להם גם השיחות והדבורים שלנו – היה נתבטל אצלם כח הבחירה, אבל עכשו בדורות הללו ההתגברות גדולה כל כך, שאחר כל הדבורים שלנו עדין התגברות כח הבחירה גדול ועצום מאד ע"כ. ומענין זה ע"ע בהקדמה של ספר ויקהל משה שהביא לשון הרב הגאון מוהר"ר יעקב גר צדק בעל הג"ה אוצרות חיים ועץ חיים בהקדמת ספרו אשר חיבר וקראו רנו ליעקב, לולי חכמה זאת עתה בדורינו הדורות גרועי' אין אנו יכולין לעמוד ולקיי' בגלות המר הזה אבל החכמה הזאת היא לנו עזר וסעד ומין לאחוז בלב שלם באבינו שבשמי' כי באותן דורות הראשוני' היו אנשי מעשה וחסיד' ומעשיה' הטוב' היו מצילין אותם מכל המקטרגי', ועתה אנו רחוקי' משורש עליון כמו שמרי' תוך החביות מי יגן עלינו אם לא קריאה ולימוד מחכמה העמוקה והנפלאה הזאת, בפרט על דרך מ"ש הרב ק"ק האר"י זללה"ה שהנסתרות בזמן הזה הם כמו נגלות כי בדור הזה מושל הקנאה והמלשינות ולשון הרע ושנאה שבלב ואז נתפשט הקליפה באופן שמתבייש האדם לנהוג בדברי חסידות לכן לימוד בקבלה היא שמירה מעולה מכל הקליפות ומכל המקטרגים אפילו לא יוכל לנהוג מילתא דחסידות וה' יגן עלינו וימחול עונותינו אמן כן יהי רצון זה דברי הרב ז"ל, עכ"ל – ומדבריו יכולים אנו ללמוד לעצמינו ק"ו וכן בנו של ק"ו כמה אנו צריכים היום את הדרך הקדוש של רבינו הקדוש שנתגלה מחדש ביתר שאת בפתק הקדוש). וכן נוכל לומר שאילו היה מוהר"ן מתגלה לתלמידיו שהוא זה השיר של הגאולה נ נח נחמ נחמן מאומן היה נתבטל מהם הבחירה. והרבה שואלים מה היה קודם נ נח, והרי מבואר הענין להדיא בחיי מוהר"ן (סי' רצט, מעלת המתקרבין אליו אות ט): פעם אחת דבר עמי מענין שאי אפשר להיות איש כשר באמת כי אם כשמתקרבין להצדיק האמת שבדור (ה"ע וכמו שכ' הבעש"ט במכתבו. ומוהר"ן מאריך מאד בזה בספריו הקדושים, שזה עיקר הנסיון והמלחמה בעוה"ז ואכמ"ל). ענה ואמר קדם שנמצא הצדיק האמת בעולם יכולים להתקרב להשם יתברך מעצמו. אבל אחר שכבר נמצא הצדיק האמת בעולם אי אפשר להתקרב להשם יתברך באמת בשום אופן כי אם כשזוכין להתקרב אליו וכו', ע"כ. ובימינו יש שני הבחינות, יש הבחינה שלא נתגלה צדיק הדור, ולכן כל אחד צריך לעבוד את השי"ת מעצמו, ויש הבחינה שיש לנו רבנו הקדוש ואורו נ נח נחמ נחמן מאומן, ואי אפשר להיות איש כשר באמת רק על ידו. וע' בזה בליקוטי הלכות (יו"ד יין נסך ג:ט) ז"ל ועכשיו אין לנו כהן ולא אורים ותמים ואין לנו ממי לשאל עצות כי אם על ידי הספרים הקדושים של התורה שנתרבין וכו', עכ"ל.

ג] ועוד ראוי לציין דברי האור החיים בפ' ויחי, שמה שבני ישראל היו במצרים במ"ט שערי טומאה ולא היו יכולים להשאר שם אפילו עוד רגע אחד, זה רק בגלל שעדיין לא קבלו התורה הקדושה. אבל לאחר קבלת התורה יש בכוח של בני ישראל לירד תוך נ' שערי טומאה. והנה להוציא כלל ישראל ממ"ט שערי טומאה שלח השי"ת את משה רבינו והראה להם והאיר להם תורתו. וכדי להוציאם מהגלויות המאוחרות העמוקות יותר בודאי צריך התגלות יתירה של נשמת משה רבינו. עד שעכשיו שירדנו למקומות כאלו שמעולם לא ירדו להם כלל ישראל, וכמו שכ' בתפלה שלאחר תיקון הכללי ע"ש, וכבר זה התחיל מאז, כמו שאמר מוהר"ן (חיי מוהר"ן אות שי) ז"ל כמה צלם אלקים היו מנחים ברפש שאני הוצאתים מהרפש והטיט שהיו שם, ועל ידי נתקרב אליו יתברך בהתקרבות כזה שאין להם להתבייש מצדיקים גדולים וכו'. כי נראה בחוש שהמתקרבין אלי נשתנה פניהם, ובא עליהם פנים של יהודי בחינת צלם אלקים. הלא יש אצלי אנשים שאיני יודע אם השאול תחתיות היה די להם, כי גם השאול תחתיו היה קטן לפניהם, שאם היה אפשר להם לחתר תחת שאול תחתיות היו חותרים, ועל ידי נתקרב וכו', ע"כ, ובמ"א כ' שמוהר"ן אמר לחסידיו, אני יודע היצה"ר שלכם שיכולים למלאות נהרות מדמו. ולכן א"א להסתפק עם תורת הבעש"ט והאריז"ל והרשב"י, אלא דוקא צריכים התורה שגלה לנו מוהר"ן, ורק על ידו נוכל לנצח לנצח נצחים. וכמו כן עכשיו שנתגלה הפתק בעולם והשיר חדש, מי שהוא חכם בעיניו וחושב שהוא מבין בתורת מוהר"ן ואינו צריך להפתק והשיר חדש, אינו אלא מטעה את עצמו וכו'. כי היום אין לנו רק את השיר הזאת לנחמנו ולרוממנו, ובעזה"י נרחיב הדיבור על זה לקמן.

נ נח נחמ נחמן מאומן

וע"ע בשער הכוונות בענין ברכת המינין (ענין כוונות העמידה דרוש ו' עמ' רכט). ז"ל ולהיות כי יש עוד בחי' אחרת, והוא הכתר דז"א, אשר גם הוא בא בסוד תוספות. וקודם שקלקלו המינין, היה בא מעצמו שלא על ידינו, וזה לרוב גדולתו ומעלתו. אבל אחר שרבו המינין, ונתקלקלו, בזמן ר"ג, ונתרבו הקליפות, אז נסתלק בעון הדור אז הוצרכו לתקן ברכת המינין. ועל ידי ברכה זו הוא בא גם הכתר דז"א, על ידי תפלינו ומעשינו, עכ"ל. הרי שכתר דז"א שהוא בחי' הנסתרות לה' (כי כן הוא בחי' הכתר בחי' במופלא ממך אל תדרוש כידוע) מעיקרא היה שורה בהעלם מאליו, עד שפגמו המינין והגיע הפגם לכתר (וכמש"כ להדיא בכוונות הרמח"ל), ואז היה צורך לתקן ברכת המינין לתקן הכתר. וכן יש ללמוד לענייניו שהתגלות הפתק היה בעתו ובזמנו כיון שהתקלקל העולם והתחילו לפגום במקום כל כך גבוה, שוב נתתקן את התיקון בשורשו עם הפתק של נ נח נחמ נחמן מאומן. [ואולי נוכל לומר שהנ נח הוא כברכה על תפילין של רבינו תם, ודו"ק].

ד] והנה משה רבינו מסר ההנהגה ליהושע, והפקידו על בני ישראל וכל הממרה את פיו חייב מיתה. וכן מדור לדור בסדר המסורה נתחייבו לשמוע לכל נביא. ואח"כ ע"י הרשב"י גם כן היה הקפדה גמורה על אלה אנשים צדיקים שבחר בהם הרשב"י כמבואר בזה"ק ואכמ"ל. ואח"כ האריז"ל הקפיד מאד שמסר החכמה רק למוהר"ו וכל המבקש ודרוש הש"י יכול לקבל רק ממנו. ואפילו אלו האנשים שהאריז"ל לימד בעצמו (והאלשיך הקדוש שהיה אליהו הנביא רגיל אצלו, היה נמנה רק מהכת השלישי), אמר עליהם שלא הבינו ככל הצורך, והם נצרכים וכפופים לציית למוהר"ו ז"ל. ובאמת לא הסתמך האריז"ל אפילו על מוהר"ו, כי כאשר בכו לפני האריז"ל ושאלו אותו איך הוא עוזב אותם ואיך ישיגו אורחות חיים וכו', הוא ענה להם שמי שזוכה הוא יבוא וילמדו, ושאלו איך וכו', ומבואר היטב שאין דרך אחרת למי שרוצה לזכות לדרך האמת באמת אלא לבוא להצדיק בחי' משה רבינו בעצמו, ואם הוא כבר לא נמצא בחיים בדורו, צריך לזכות שיבוא אליו באיזה דרך.

ואח"כ הבעש"ט הנהיג את העם, והקים להם גיבוריו, אבל גם הוא בעצמו שטט בעם ולימד להם דעת, עד שנתפרשה ונתפסה שיטתו בכל הארץ. ואח"כ מוהר"ן מסר לנו שלימות הדרך בעבודת השם יתברך. ואף על פי שאמר בפירוש שרק מוהר"ת ידע ממנו כמש"כ בהקדמה לס' חיי מוהר"ן, ולולא מוהר"ת לא היה נשאר ממנו אפילו דף שמות, וכאלו דברים (וע' חיי מוהר"ן סי' שלג, שמוהר"ן אמר שר' נתן כבר 'גוטער יוד' שהיה כינוי לצדיק גדול ואדמו"ר. וע"ע חיי מוהר"ן, מעלת תורתו כד, כט, ל-), מ"מ לא הפקידו להיות כממלא מקומו. כמו שהיה לפניו בישראל. ומצינו פעמים אחדים ממש שמוהר"ת לקח קצת מההנהגה לעצמו, וכמו שמצינו פעם שלבש בשלחן אחד מבגדי מוהר"ן. אבל בדרך כלל לא לקח שום שררה לעצמו. וכן ר' שמשון ברסקי ז"ל שהיה ממונה על הבעל הבתים באומן, כמובא בשילהי ספר ימי שמואל, לא היה נוהג שום שררה וכבוד וכדומה ח"ו. ומאז שנפטר רבינו ז"ל כבר היו חסידי ברסלב קרוים בידיש - הטויטא חסידים, היינו החסידים של נפטר. והיה חסיד אחד צדיק ישר וירא אלקים שהתחיל לשים עצמו כמנהג, ונשתתק, כמובא בהשמטות לחיי מוהר"ן. וגם על מוהר"ת היו אלו שחששו בו, והיה עליו קצת מחלוקת. כי התורה שמסר מוהר"ן הוא לכל אחד בשוה, שכל אחד צריך לראות את עצמו כתלמיד מובהק של מוהר"ן לשמור ולעשות ככל אשר יורוהו. וכן מוטל על כל אחד לעשות עוד נפשות לקרבם לתורה, דהיינו להרבי האמיתי של כל בני ישראל, רבינו נחמן. [ע' בשיח שרפי קודש ד: שעט ז"ל מגדל האמת שהיה ברבי ישראל מקארדאן ז"ל היה מקרב הרבה לרבנו, אולם לא היה מטפל בהם ולא הנהיג אותם לאחר שנתקרב, ולאחר שהצליח להביא אותם בין אנ"ש שבאומן לאומן, היה משאירם שם ושיחפשו כל אחד את דרכו בין אנ"ש, והיה אומר לו: מעתה והלאה השתדל נא להסתדר בעצמך, ע"כ]. (וע"ע בליקוטי עצות קח, ובעוד כמה מקומות בליקוטי תפילות כנ"ל שהיום אין לנו מנהיג אמיתי).

והסבא אמר (ישראל סבא עמ' תה) והענין של רבנו הוא רבי (מוהר"ן) ותלמידים. כל החסידים - גדולים וקטנים, אין גדולים ואין קטנים כלנו חברים, עכ"ל (וע' ברמזים אות תפא - מאן דאיהו זעיר איהו רב) וע"ש שמדבר שם על גודל האהבה שהיה בינו ובין ר' ישראל קרדונר ז"ל, שבאמת בכמה מקומות מננהו רבו, וכאן מגלה דעתו, שאם שבאמת ר' ישראל קרדונר לימד אותו והדריך אותו עד שראוי לכנותו רבו, וכמו שאי' במשנה באבות ולהלכה, עם כל זה, לא זה היה ההתיחסות ביניהם לעשות הוא הרב והוא התלמיד, אלא ששניהם היו חסידים לפני הרבי, וע' מש"כ בענין אהבת חברים.

ה] ודבר זה צריך להבין היטב. כי באמת כל יהדות נבנה על אמונת חכמים צדיקים, ולא רק על חכמים של דורות הקודמים אלא בכל דור [ומ"מ יעו' בכללים של ר' אברהם בן הר"ן, שכותב שגודל הפלגה של הצדיק המוזכר בלקו"מ לא תהיה רק בצדיקי הדורות, ולא בכל דור. והרמח"ל כ' שאפילו משיח בעצמו, קודם שיתגלה לא תהיה לו רק מדרגת נשמה. ויש להעיר גם כן שהתם בסיפורי מעשיות, אף לאחר שהיה מינסטר על כל המינסטרים, וחכם מופלג, וכו', עם כל זה לא היה במעלת הבעל שם ע"ש, שרואים מזה שענין הצדיק הוא ענין אחר לגמרי]. ואיך אמרינן שלאחר פטירת מוהר"ן אין שום הנהגה של רבנים (ונראה שזה התחיל אפילו כבר מהבעש"ט כנ"ל, שהיה כזה וכזה. וכן מצינו הלכה למעשה בדין הערמה, כותב המגיד משנה בהלכות שבת כג: שהיום - דהיינו לפני שש מאות שנה, אין צורבא מדרבנן מצוי, ובבאר היטב בשולחן ערוך א"ח הלכות שבת שלט: ח כותב בלשון מוחלטת שהיום אין תלמיד חכם! שוב מצאתי שהחיד"א האריך יותר בזה (בספרו דבש לפי מערכת ת' אות מא והוא גם נדפס כהקדמה לספרו יוסף לחק - לפנינו בספר חק לישראל) וז"ל ואלו המתגאים יתנו אל לבם מה שכתבו הפוסקים דבזמננו לא יש תלמידי חכמים. ואם זה כתב מהרי"ל זכרונו לברכה בזמנו שיש יותר מש"ן שנה שנפטר זלה"ה, מה נאמר בדור הזה, עכ"ל)?

נ נח נחמ נחמן מאומן

[ו] וצריך לדעת שהשי"ת ברא כל מה שברא בשביל האדם, בראשית בשביל ישראל הקרויים ראשית. ומלאכים יש להשי"ת אין סוף, אבל לא בשבילם כל הבריאה, רק בשביל אדם. ומהו אדם, אדם הוא בעל בחירה בצלם ודמות בוראו [ובאמת האדם נברא להתענג על השם, כמפורש במסילת ישירים (שרבינו אמר ללמדו), אלא לא תהא תענוגיו חסר מבחינת נהמא דכסופא צריך לזכות להם. אלא שקשה למה השי"ת ברא המושג של בוש, מבואר בספר דרך השם, שהתענוג הכי גדול הוא ידיעה והתאחדות בהשי"ת, וכל מה שזה אינו מושג חל בחינת בוש, נמצא שכל מה שהאדם אינו בעלים על בחירתו, שזה עיקר הצלם ודמות, חסרון הוא בתכלית בריאתו ויבוש וכלם ר"ל]. הנה בחירה יש לכל בני אדם כפשוטו שכל אחד יכול לעשות הטוב ולא נמנע ממנו. אכן יש שעבודתו הוא עדיין במלחמה עם תאוות הגוף, בעכירת הדמים שמגררו ומסיתו אחר הבלי תאוות המגושמים, ויש יצר הרע שאינו מגשם כל כך, שאינו מעכירת הדמים, אך הוא בחינת קלפה דקה. וגם זה היצר הרע אינו היצר הרע של הקדושים בעלי חכמה ודעת, כי הצדיקים כבר ניקו עצמם לגמרי מהבלי עוה"ז, ואין בהם שום משיכה אחריה ושום ניסיון, ועבודתם במלחמה עם היצר הרע הוא מלחמה עם מלאך ממש (לק"מ תורה עב), וענין מלאך הוא ענין רוחני שאין לנו מושגים בזה. ותכלית העבודה הזו ראינו אצל משה רבינו שהיה צריך לחדש מדעתו ג' דברים, וזה מבואר בלק"מ (ק"צ) ואכמ"ל (ואולי זה הענין במה שהאריז"ל היה צריך לחדש בתורה, שיהיה חלקו בתורה, ודו"ק). ונמצאו למדים שכל אחד יש לו עבודתו ובחירתו, והרבי שלו אינו בשביל לקחת ממנו הבחירה, כי זה אינו בנין אלא הירוס, להוציא אותו מלהיות בן אדם כנ"ל. אלא שהרבי היה מדריך תלמידיו כל אחד כפי ענינו. ולפעמים בשעת הכושר היו גם לוקחים הבחירה מהתלמיד, אבל הכל באופן להקים את התלמיד להיות בן אדם העובד את השי"ת כפי ענינו ובחירתו. [וע' בחיי מוהר"ן אות של ז"ל וכן אמר לאחד אם הייתי מעביר ידי על עיניך היית רואה גדולות ונפלאות אבל איני רוצה בזה רק שאתה בעצמך תיגע בעבודת השם עד שתזכה למה שתזכה. וכן אמר לי פעם אחת בענין זה אם היה השם יתברך בעצמו רוצה, שהוא יתברך בעצמו יעבד את עצמו, אם כן לא היה צריך אותך (כלומר שהצדיק יכול להמשיך רצון השם יתברך שיעזרהו בעבודתו אף על פי שעשה מה שעשה וראוי לרחקו אף על פי כן יכול הצדיק לעורר רחמי השי"ת עליו שיקרבהו לעבודתו אבל לא שהשם יתברך יעשה הכל בעצמו), ע"כ וע"ש. וע"ע במכתבי שמואל מה שהביא שא' שמע מהבעש"ט שיהיה לו נכד שיכול לעזור לבעל בחירה, והסתובב אצל צאצאי הבעש"ט ושמע מכולם שלא היו יכולים, עד שבא למוהר"ן ושמע ממנו שהוא כן יכול [ולפרש הדבר קצת בעזה"י - כי לכא' הבחירה אינה כדעת ההמון שיש כח חמישים אחוז לטוב וחמישים אחוז לרע. דא"כ מה הנסיון, למה ואיך יש ביכולתו להבריא את עצמו לטוב (ובפרט מה נאמר בילד שקבל היצה"ר בלידתו, והיצר הטוב אינו בא עד בר מצוה). אלא שהבחירה הוא מלחמה של הנשמה על הגוף - פנימיות על החיצוניות. ולזאת - ע"פ הסבר של הספר הנ"ל הכח של הצדיקים לעזור לאנשים בכפיה, היינו שהאירו נשמתם במדה שכבר לא היה ויכוח מהחיצוניות, כי נתבטל מהאור שהאירו. מה שא"כ הכח של מוהר"ן שהוא ז"ל מעורר נשמת האדם בעצמו, וזה כענין המשל שכתבנו להעיר להבן מלך שהוא המלך. ונראה שזה ענין מה שהסבא אמר (י"ס תקלג) 'אני אודיע לכם מי אני: אני נח נחמ נחמן מאומן זהו אני!', ועוד דיבורים כאלו, ובפרט מה שאמר שאני זה ר"ת נח נחמ נחמן מאומן, שמבואר מזה שלא סתם אמר על עצמו, אלא שזה שייך לכל אחד מי הוא, מי אני? אני נח נחמ נחמן מאומן. היינו עצם האנוכיות של הבן אדם - נקודה הזאת הוא נח נחמ נחמן מאומן, וכן כתבנו בקיצור במקומו (פרק 260 ע"ש). (וע"ע בליקוטי הלכות או"ח הלכות דברים הנוהגים בסעדה ד'יד) ובתוך דה"ק כז"ל ובדאי יש כח ביד הצדיק לטל הבחירה מהאדם ולהחזירו בתשובה. אבל אין זה תקון מאחר שאינו עושה תשובה בבחירתו. ועקר התקון שהצדיק מגלגל עמו כל כך בדרכים נפלאים עד שזוכה להטות לבבו אליו יתברך עד ששב מעצמו לה' יתברך ע"ש].

והנה היום בדורנו, מה שבני אדם עושים לעצמן רבנים (וכמו שאי' בליקוטי מוהר"ן (ס"א) שעיקר האשמה בזה שעושים רבנים, אינו על המפורסם בעצמו, כי יש לו תאוה גדולה לזה וכמעט שאין לו בחירה, אלא עיקר האשם על אלו שמכתירים אותו), בעיקר זה משום שרוצין לסלק מהאחריות שמוטל עליהם לפתור הקושיות בחייהם ובעבודתם. ועל כן רוצים לבנות לעצמם בטחון של שקר, ואכמ"ל.

ודרכו של רבינו הקדוש רחוק מאד מזה כנ"ל, וע' בחיי מוהר"ן (תל, ריש פ' שלא להתעקש על שום דבר) כז"ל אין דרכו ליעץ את האדם ולגזר עליו בדוקא שיעשה דוקא כמו שהוא מצוה, רק הוא מיעצו בדרך עצה טובה אם יעשה יעשה ואם לאו לאו. אף על פי שרצונו שיעשה כך, אף על פי כן אין דרכו לדחוק על שום דבר שיהיה דוקא כך, אלא אם יהיה יהיה ואם לאו לאו. ויש לי כמה טעמים על זה וכו' ע"ש. וידוע שאפילו כאשר אנשיו שאלו אותו אם צריכים להיות עמו בראש השנה למרות גודל המניעות, אמר להם לשוב הביתה, ומוהר"ן כותב שאעפ"כ, העקר והרצון אמיתי של רבינו הוא להתגבר על המניעות, ואפילו על המניעה הזו שהוא בעצמו אמר לשוב, עד שמוהר"ן כתב כאשר היה עליו מניעות גדולות, היה מתחבא מרבינו עד סמוך לכניסת החג, שלא יצוה עליו לחזור, והיה מתחזק עם חבריו שיזכו להיות עם רבינו וכו'. ויעו' בשה"ק עצות ישרות (ערך עצה אות ג') שכז"ל ידוע מאמר רז"ל: בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, ומזה באים כל העצות המקולקלות, שנדמה לו כי מאת השם הם או שהצדיק יעץ לו כך, ובאמת הכל ממנו בעצמו, כמו שכתוב: אולת אדם תסלף דרכו וכו', כי כמו ששואלין את הצדיק, כן הוא משיב על כן מי שרוצה לחוס על עצמו באמת, צריך לבקש מאד בתחנונים רבים את השם יתברך ואת הצדיק אמת, שישימו לבם היטב על מה שנעשה עמו וירחמו עליו באמת באופן שיתנו לו עצה אמתית, שיצליח על ידה לנצח באמת, עכ"ל. ואין כאן מקום להאריך בזה. ועמש"כ לעיל בסוף הפרק "האם גדולי חסידי ברסלב קבלו את הפתק?"

נ נח נחמ נחמן מאומן

[ז] ומי שהוא באמת עובד את השם יתברך, וכבר עובד היטב על כל הדברים הידועים לנו מחז"ל, ובפרט ככל התורה הקדושה שמסר לנו מוהר"ן, ואם לאחר כל עבודתו הוא יצטרך למורה דרך, כמו שבאמת יצטרך, כמו שבעל הסולם כותב שאפילו מי שלומד כל היום בדיוק הלימוד לפי שורש נשמתו וכן כל עבודתו, עד שיבוא להצדיק הרי הוא מבטל לגמרי את זמנו (וכן ע' בליקוטי הלכות הודאה ה:ח, הובא בעצות ישירות צדיק ח) - בודאי איש כזה יזכה למורה דרך. ויעו' בהקדמה לס' ביאור הליקוטים לר' אברהם בן ר' נחמן מטולטשין (הוצאת משך הנח"ל עמוד כט) אודות השאלה המפורסמת מה כל התפלות בליקוטי תפילות להגיע להצדיק, ומבואר ומוכח מתוך הרבה מהם שמדבר על צדיק הדור ולא ענין של הארה ממוהר"ן עצמו, והלוא ידוע שעד שיבוא משיח צדקינו בב"א אין רבנים (וכן עי' במכתב של ר' נחמן מטולטשין הנדפס בסוף ס' עלים לתרופה, שכל שהצדיק הדור הוא רבנו הקדוש, וכ"כ במכתבי שמואל, מכתב ד' ז"ל עכ"פ העיקר הוא התקרבות ואהבת והתקשרות להצדיק האמת שבדורינו הוא רבינו ז"ל וכו' ע"ש. וע"ש במכתב ו' שמרבינו עד משיח אין ולא יהיה רק הכל מונח בתורתו וספריו הקדושים, וע"ש גם במכתב ה' ובעוד כמה מקומות. וכן מבואר מתוך מש"כ בליקוטי הלכות יו"ד הל' עבודת אלילים ג"ח שכל שיש צדיק בכל דור ודור בחי' מרדכי, ויש רשע בכל דור בחי' המן, ומוכן שכמו שלא רואים ההמן בכל דור כמ"כ לא רואים המרדכי. וכן ע' בליקוטי תפילות על לק"מ תורה [ב] ד. ועיין היטב בלק"מ תורה כבג, ע"י הארה משבעה רועים שהם כלליות של כל מנהיגי הדור .. וכל עיקר אמונת ישראל ממשיכין הם להדור וכו' כי יש רועים של הסטרא אחרא וכו' ואכמ"ל). והיה התשובה למצוא צדיקים נסתרים, שהם יודעים מרבינו, ולמצוא משיח (וכן מפורש בליקוטי תפילות, תפילה ד, ד"ה אנא ה' רחמן ז"ל ואם אמנם בודאי אין דור יתום ובודאי יש צדיקים אמתיים גם בדור הזה, אך הם בהעלם ובסתר מעינינו, ואין אנו זוכים לידע מהם ולהתקרב אליהם, ע"כ). כי אפילו המורה דרך שיזכה בודאי יהיה נוהג רק כפי מוהר"ן. וכן מצינו שהסבא, ר' ישראל בער אודסר ז"ל זכה לזה. כי הוא אמר שמורה דרכו ר' ישראל קרדונר ז"ל היה אחד מהל"ו צדיקים, והוא זכה ע"י עבודתו ותפלתו וצעקתו להשי"ת, שהשי"ת שלח לו מורה דרך אחד מהצדיקים הנסתרים. ואפילו הכי שניהם לא התנהגו באופן של רבי ותלמיד אלא כשני חסידים של הרבי כנ"ל. [נראוי לציין שר' ישראל קרדונר ז"ל היה ידוע בברסלב כעובד ה' גדול, וגם אצל שאר העולם היה ידוע. ואפילו אמרו עליו שאילו היה חי בזמן ובדורו של מוהר"ן, היה נחשב כחידוש. ועם כל זה לא מצינו חוץ מהסבא מי שהוא שהכיר גודל מעלתו שהוא אחד מהל"ו צדיקים. כי רק מצינו בהסבא שגלה לנו שעבודתו מצא חן בעיני ה' עד שזכה לכך].

וע"ע ברמזים אות תמג רמז יפה מאד בהבנת כוונת הברכה ראשונה של שמונה עשרה לתקופתנו, שלא יהיה מנהיג עד שיבוא משיח בב"א.

וע"ע במכתבי שמואל (מכתב כא) ז"ל ובפרט לנו העיקר הוא רבינו ז"ל שהוא קרוב לדורותינו והאש שלו תוקד עד ביאת משיח וכל חיות העולם תלוי בו דייקא ואפילו שאינם יודעים ממנו (ואפילו המתנגדים עליו) מקבלים חיותם ממנו בהעלם, ובודאי הוא פגם להתקרב לאיזה איש אחר (ובפרט שכעת ההסתרה הוא גדול כ"כ שאיננו יודעים מהצדיקים שבדור הזה והם נעלמים מעינינו, כי אין לשטות את עצמו שהמפורסמים הם צדיקים אמיתיים כי אע"פ שיש הרבה כשרים בישראל, אבל צדיק הוא ענין אחר לגמרי ובפרט להנהיג נפשות צריך לידע שורשן וקלקולם ותיקונם וכו') באמת אני צריך להאמין בהטוב שיש בכל איש ולדונו לכף זכות ולמצוא טוב אפי' בהגרוע שבגרועים שאין גרוע ממנו, אבל להתקרב ובפרט לקבל מרותו ולהסמיכו לרבי אפילו קצת דקצת כגון כול שירים או לישוב על שולחנו או לשמוע חדושי בוודאי הוא קלקול באמונת והתקשרות והתקרבות וכו' ע"ש באריכות.

[ח] ויש כלל גדול מה שהיה הוא שיהיה, ואין חדש תחת השמש (קהלת). ומציאות זה שאין רבנים בישראל כבר היה. כי כן מצינו בזמן השופטים, בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה (ע' סוף ספר שופטים ובעוד מקומות. ורש"י עה"ת פירש, איש הישר בעיניו - היינו שיקרבו נדבות ולאפוקי קרבנות חובה, ודו"ק. וע' סוף פ"ק דבבא בתרא (טו): ז"ל וא"ר יוחנן מאי דכתיב ויהי בימי שפוט השופטים, דור ששופט את שופטיו (פרש"י שהיו השופטין עצמן מקולקלים, והיה פתחון פה לנשפט להוכיח את מוכיחו, שאם אמר לו השופט טול קיסם מבין עיניך הסתלק ופרשו מעבירה קטנה שבידך, יכול זה לומר טול קורה מבין עיניך פרוש מעבירה חמורה שבידך), אומר לו טול קיסם מבין עיניך אומר לו טול קורה מבין עיניך וכו', ע"כ. והנה יש עוד כמה השוויות בין תקופתנו לתקופת השופטים, וכמו ענין עבירה לשמה, שבזמן השופטים היה עסק גדול ועבודה שלימה, כידוע ומפורש (וע"ע בנועם אלימלך פשרשת וארא שמשה רבינו עשה עבירה לשמה במה שהראה את עצמו אלהים ממש לפרעה). וכפי הבנתי בהגדרת הרמח"ל ורמזיו בענין עבירה לשמה, שכתב שהיא שייך רק על פי רוח הקודש וכו', והיום הוא סוד, כי היום הוא בא רק שלא בידיעה, למשל מי שלא ידע שמעשיו אסורים ופועל ועוסק בתמימותו בכוונה נכונה דברים אסורים והבן. וע' בזה במס' יבמות (קיג-ד) רב יצחק בר ביסנא אירכסו ליה (אבד) מפתחי דבי מדרשא ברשות הרבים בשבתא, אתא לקמיה דרבי פדת אמר ליה זיל דבר טלי וטליא (הנהג תינוקות זכרים ונקבות) וליטיילו התם (שיחקו שם) דאי משכחי להו מייתי להו, אלמא קסבר קטן אוכל נבלות אין ב"ד מצווין להפרישו וכו' ע"כ. וע' במ"א בקונטרס זו שביארתי קצת יותר בעזה"י. והיום זה ממש מצוי מאד, ויש לי סיפורים נפלאים בזה ואני נמנע מלכותבם. ועכ"פ רואים שבשני התקופות האלו השי"ת רצה שהעבודה יהיה בלי גבול, אלא שבכל ענין, בין במצוה בין בעבירה (כמו שאמר רבא בסוף מס' ברכות בכל דרכיך דעהו אפילו לדבר עבירה) וכו' נעבדהו ונקדש שמו). ואי' בגמ' מאן מלכי רבנן. דהיינו שכל אחד בישראל היה עובד כפי שורש נשמתו וכפי הבנתו בתורת משה רבינו. כי משה רבינו עבד ה' מת, וכל רוח הנבואה באה על ידו (כמבואר בחומש ובפרש"י ובעוד מקומות, וכן מבואר להדיא בליקוטי מוהר"ן), וכולם היו משתדלים בדרכו שהנהיג והשאיר להם. דהיינו לעשות קשר מיוחד עם השי"ת וכו', והמעין בספר שיש לנו ממרע"ה, וכמו שמעיד עליה

נ נח נחמ נחמן מאומן

הרמ"ק, שעל דרך משל דומה לדרכו של ר' אברהם אבולפיא יבין את זה. שר' אברהם כותב בספריו אילו אלחיש מפי לאזנך אלף שנים לא תבין וכו' ואם תעשה כדרכי תזכה ברגע אחד להבין מה שלא יספיקו אלף ספרים. ודרכו הוא להצליח עליך רוח ה' וכו' אכמ"ל. והנסינות בדרך זה רבו כמו רבו ועצומים הרוגיה. ולכן לא עמדו בזה כלל ישראל, והצטרפו לשופטים ולמלך למלאות מקומו של משה רבינו עליו השלום. ובסוף באה הדיבור מהשי"ת הלואי אותי עזבו ותורתו שמרו. וכידוע שכאשר בטלו תאות ע"ז נתבטל באותו זמן הנבואה. וידוע מהזוה"ק וספרים קדושים שקודם ביאת משיח יתחדש הנבואה, וקטנים יקומו ויעידו וכו'. וכמו כן מבואר בספרים הקדושים עוצם החושך וגודל ההסתר והנסינות שיהיה קודם ביאת המשיח. והיום כל אחד כמלך ממש, שיש לו הכח והבחירה ללכת ולעשות מה שאפילו מלכים גדולים לא היה בידם לעשות. לשמוע מוזיקא בדיוק מה שרוצה באיכות עצומה, לראות בדיוק מה שרוצה, ללכת לאיזה מדינה שרוצה תוך כמה שעות, כמה רכבים פרטים, מתקלחת פרטי עם מים חמים מתי שרוצה וכו' וכו'. ורק תורתו של מוהר"ן ממש מדבר אלינו כפי דורנו זה שהוא חידוש כנ"ל. ולהיות שכל אחד כמלך, וכמו שמוהר"ן לימד בלק"מ תורה נו, והוא ז"ל מלך על כל העולם בהסתר, בהסתר דייקא, וכמו אז בימי השופטים שמשה רבינו כבר נפטר, ועל כל אחד היה העבודה להיות רבי לעצמו (וכמו שפירש מוהר"ן בתורה ג' בלק"מ את המשנה עשה לך רב, שעשה את עצמך לרב, לבנות את המלכות שלך ע"י נגינה ע"ש) על פי תורת משה. וחטא גדולה היה נחשב להם כאשר ביקשו מלך, כמבואר בס' שמואל, וכמעט נתחייבו בכליה, ונאמר עליהם אותי מאסו מילמלוך עליהם. ואף שהמפרשים האריכו בזה להבין איזה חטא חטאו לשאול מלך שהוא מצוה בתורה הקדושה. כבר בדורנו נתבאר הענין לעינינו, כי מה שהיה הוא שיהיה, ורואים שהשי"ת נתן לנו לכל אחד המלכות שלו, עם הנסינות שלו וכו', ולכל אחד יש העבודה לעשות בעבודת השם, בעסק התשובה ותפלה ותורה, וככל התורה שהשאר לנו מוהר"ן. ותורתו יתגבר ויתפשט בכל עם ישראל, ואז יבוא משיח ונכתירו עלינו וע"י נזכה לקיים באמת כל התורה הקדושה. וזה שגעון גדול ח"ו למאוס ולהתייאש מתפקידנו ולומר להשי"ת רק משיח רק משיח. ואיזה משיח יהיה זה? ונראה שזה הענין שכל בשיחות הר"ן אות קיא: 'מי שאינו מקשר ומקרב לצדיק אמתי, אזי כל עבודתו הוא רק כמו מי שמעקם עצמו ומתדמה לחברו כקוף בפני אדם' ע"ש. וע' בשיח שרפי קודש ג:רסז 'כשהרגיש רבי נחמן (מטולטשין) בדבר אמר לו אח"כ: מה הנך מחקה אותי? קוף מחקה', ע"ש. כי משיח כזה הם רוצים, שיכולים לחקות כל עבודתו החיצוני. ובזה תראה ההבדל הגדול בין עבודה חיצוני לפנימי, דהרי אצל הנחמנים כמעט שלא ראינו שנים שדומים זה לזה באופן ההלבשה וכו', רק כל אחד כפי סגונו וכו'. אבל בזה גופה תשלום עבודה פנימי, דהיינו באמונת האמת שכל אחד צריך להיות כפי אמיתותו, וזה השלמתו הצלם ודמות של השי"ת, ובזה מראים יחוד השי"ת, שכל אחד, הוא הוא בעצמו ולא אחר (וע' בלקוטי הלכות הלכות שומר שכר ב:י, שהאר"י במה שתלמידי הבעש"ט והמגיד כולם ינקו מרב אחד, ועם כל זה היו שונים הרבה בדרכם בעבודת השם, וזה עקר שעשועיו יתברך, שכל אחד יש לו דרך ונתיב כפי שרשו ברצון העליון וכו' ע"ש), ובזה הוא דומה לגמרי לחברו. משא"כ בעבודה שטחי שרוצים להתדמות בחיצוניות, ובפנימיות כל אחד חושב מחשבות וכו'. (וע' בקונטרס איש פלא שהאר"י קצת בענין חטאת ישראל בשאלם מלך ככל הגוים, שיקל להם בגשמיות של יצטרפו להשען על השם, משא"כ 'וביקשו את ה' אלוהיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל ה' ואל טוב' שהוא הדרך שכל אחד מישראל הוא ממש מקדש ומרכבה לשכינה הקדושה, וכל חסיו בו. וי"ל שזה הענין של רק מלכי דוד מותרים לישוב בעזרה (וע' מש"כ בזה בס"ד במסכת תמיד דף כז), כי על ידם האדם עצמו בחי' העזרה. וע"ע ברמזים אות קיא רמז נאה ליסוד הזה שצריכים ראש ומנהיג שאינו לוקח המלוכה מהשי"ת).

ובזה י"ל מה שאיתא בח"י מוהר"ן (אות רלח, יגיעתו וטרחתו בעבודת ה' אות ט) שרבינו אמר "אני סר מרע באמת", ובתפיסה הראשונה מפורשים שסר מדברים רעים, אכן מצינו בסוף פ"ק דבבא בתרא (טו:) שהגמרא דורשת מהכתוב שאיוב היה סר מרע שאיוב היה וותרן בממונו, ופירש רבינו גרשום (ד"ה וסר) דהיינו שלא היתה מידתו כמדת רעיו בני אדם, וכמו כן בדברי רבינו י"ל כן, שהוא היה באמת סר מדרך רעיו. וכן מצינו בדוד המלך, יעו' בתהלים (סוף מזמור פח) הרחקת ממני אהב ורע מידעי, הס"ת בגימטריא נ נח נחמן מאומן ע"ה.

ובזה י"ל מה שרבינו אמר שהוא יכול לעשות חסיד שלו "כמוני ממש" דהיינו לא לחכות אותו רק שתאיר עיניו העצמי וכמשנ"ל (הוספה מש"ק נ").

וזה ממש ענין הגדלת השם על ידי השיר נ נח נחמן מאומן, ויובן עוד על פי מש"כ בצדקת הצדיק (קפד) ז"ל עתידים צדיקים שיקראו בשמו של הקב"ה (ב"ב עה:). כי התורה כולה שמותיו של הקב"ה, וזהו מצד תורת ה'. וגם שמותן של ישראל, כנודע דיש ששים רבוא אותיות לתורה, וזה מצד תורתו. ולכך פתיחת ספר שמות שהוא ספר מתן תורה ב'ואלה שמות בני ישראל'... כי פתיחת כל ספר ופרשה הוא צורתא דשמעתא של אותו ספר ופרשה, וכך קריאת שם השישים שמות על שם שמות בני ישראל, שזהו כללות התורה, כי השם יסוד הדבר. ולכך אדם הראשון קרא שמות והמלאכים לא ידעו, כמו שאמר ז"ל (ב"ר יז), דמלאכים אין להם שם דלפי שליחותו נקרא (כמ"ש שם עח). והוא על דרך שכתבו הקדמונים כי מנהג מצרים גם כן וארץ הקדם שהאדונים יקראו לעבדיהם שמות כרצונם, להורות כי אינו רשות ובעל בחירה בפני עצמו כלל. וכפי השגת המלאכים שאין להם בחירה, כך תפיסתם בכל הנבראים, ומי שאמר לשמן וידלק יאמר לחומץ וידלק, אם כן אין לשום דבר שם מיוחד. רק האדם שנברא בבחירה, הוא משיג הנבראים מצד כח בחירתו, כח טבעם המוטבע כאלו הוא דבר נפרד ונבדל ועומד בפני עצמו בטבעו, לכך יש לו שם. וההתחלה לדברי תורה הוא מצד הבחירה, זה נקרא שמות בני ישראל, והסיום שמותיו של הקב"ה. וצדיקים נקראו בשמותיו של הקב"ה, כי שמות בני ישראל הם עצמם שמות הקב"ה, עכ"ל.

נ נח נחמ נחמן מאומן

[ט] וזה הענין של הפתק כמו שהסבא אמר (י"ש עמ' קמג-ד) 'מאד היה קשה לי לרדת אליך' מה זה 'אליך'? לא רק אלי, הכונה לכל העולם, אליך ואליך ולכל ישראל. כל הפתק הוא נכתב לכל אחד מישראל ומדבר לכל אחד ואחד!

'להגיד לך כי נהנית מאד מעבודתך, תלמידי היקר' - זה נכתב בלי שם, זה לכל אחד שלומד ספרי רבנו באמת וכו', ע"ש.

[י] - [וי"ל בזה מה דאיתא בחגיגה דף ג. ת"ר מעשה בר' יוחנן בן ברוקא ור"א בן חסמא שהלכו להקביל פני רבי יהושע בפקיעין, אמר להם מה חדוש היה בבה"מ היום, אמרו לו תלמידיך אנו ומימיך אנו שותין. א"ל אעפ"כ א"א לבה"מ בלא חדוש וכו' וכו' טף למה באיך? כדי ליתן שכר למביאייהו. א' להם מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני, ע"כ. וידוע פי' המשך חכמה כי אמו של ר"י היתה מביאו לביה"מ. וי"ל עוד, וקצת יש לדייק הלשון לאבדה ממני, דלכאו' הול"ל להסתירה או להעלימה. לכן י"ל שכל עיקר הענין של ראית פני הרב אינו סתם בשביל ללמוד או לשמוע-כאנשים ונשים בהקהל. אלא כדי לתן שכר למביאייהו. שהשי"ת נותן הכח והיכולת בבני אדם להיות כמותו להביא ולייצר ולחנך חיים ובני אדם בעולם וכמבואר בכ"מ וביניהם בכתובות ריש דף ח. שברכת חתנים מברכים יוצר האדם על ראשית יצירתו ואח"כ מברכים אשר יצר את האדם בצלמו בצלם דמות תבניתו והתקין לו ממנו בנין עד עד - שקאי על האשה שממנה יקים דורות שעל זה נקרא צלם ודמות השי"ת. הרי לענין הקהל. ולענין קבלת פני הרב - שהתלמידים בעצמן יאמרו תורה, וזה נותן הוראה על המביא אותם לכך, על רבם והתורה שגדלם והכשירם לומר תורה (וע' ריש ספר ח"י מוהר"ן איך שרבינו חייך מוהר"ת לחדש תורה וצוה אותו להשלים תורה ו' ע"ש). וא"כ כל זמן שלא אמרו תורה היה כאילו ר"י היה מאבד ביאתם. ובזה יובן גם המשך הגמ' ועוד דרש (דברים כו) את ה' האמרת היום וה' האמירך היום. אמר להם הקב"ה לישראל: אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם דכ' שמע ישראל הא"ה אחד. ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם שנא' (דב"י ז) ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, ע"כ. כי זה רצון השי"ת להראות יחודו בנו, שנקנה צלם אלקים ע"י בחירתו, וגם זהו עיקר היחוד בעולם כאשר כל אחד פועל ממש כרצונו (הטוב) - וע"ע בספר אדיר במרום (עמוד תנ) ז"ל כן אין הנשמה מתדבקת דביקות גמור בשכינה, אלא אחר שיצאה ההארה שנולדה כנ"ל, ע"ש.

[יא] ונחזור לענינינו שבדאי הרינו מחכים בכליון עינים לביאת משיח, אבל כל הענין של משיח הוא שנזכה להיות בני אדם, היינו עם משהו בפנים, ועל כן לא נדרשהו בדרך שהוא לגמרי חיצוני, אלא כל מה שאנו עוסקים בתשובה ותפלה ומעשים טובים ולימוד התורה הקדושה, כל זה הוא עיקר הדרך להביא משיח צדקנו, שאנו מעוררים את השם יתברך לרחם עלינו ולהשלים מלכותו בעולם. וכל מה שמחפשים רבנים ומשיח (באופן חיצוני) זה דרך התפקדות מהעול והאחריות לקיים כל אחד מה שכבר יודע בנפשו תפקידו. ובדאי באים לכל אחד ספיקות עצומות למעלה ממנו לגמרי, אבל זה מה שהשי"ת מבקש ממנו עכשיו כעת עתה, שיעשה כפי יכולתו. ולא יואיל כלל, ואדרבה מקלקל טובא מה שרוצה אחרים שיפתרו בעיותיו. [ונכמו שאמר מוהר"ן, 'מה עושין כאשר ביער', דהיינו מי שחולה במקום רחוק מהיישוב ואין שום בן אדם לעזור לו, בודאי אין לו אלא לצעוק להשי"ת שישלח לו רפואה, כמו כן מי שמבין שאלו הרופאים מסכנים ביותר את חייו, ירחק מהם ויצעק רק להשי"ת. וכן בענין עבודת השם וק"ל]. אלא כל עסקו יהיה לקיים התורה הקדושה כפי אשר הורה לנו מוהר"ן, להתבודד עם השי"ת ולהתפלל ולהתחנן על כל ידיעת דבר טוב שהוא צריך כאשר ילמד בספרי מוהר"ן. וה' הטוב בעיניו יעשה.

[יב] והנה התפקיד של הרבי להורות לכל אחד תפקידו בעולם, ובפרט הצדיקים אמיתים כמו הרשב"י האריז"ל (שער רוח"ק ובעוד הרבה מקומות) הרמח"ל (אגרות) ורבינו הקדוש (ע' שיחות הר"ן קפה, ובחיי מוהר"ן שכא), הרבו לומר לכל אחד תיקונים פרטים תפקידן המיוחד בעולם. והנה בכלליות העבודה אשר יש לנו מהאריז"ל, פירשה כולה באופן פשוט בעל הסולם, שהכל ענין להתדמות הצורה ליצורה, להפוך את הרצון לקבל, לא להיות מקבל אלא להיות משפיע כמו השי"ת, ולקבל טובתו יתברך ע"מ להשפיע נחת רוח אליו יתברך. ונראה לענ"ד שעל זה כיוון מוהר"ן באומרו (חיי מוהר"ן מעלת תורתו כג) שצריכין לעשות פירוש לספר עץ חיים אבל פירוש כפשוטו לא צריכים [ובמ"א (שיחות הר"ן אות רכה) א' שאחד שאל את מוהר"ן אם יכולין להבין העץ חיים בלי תעניתים וסיגופים, וענה שעיקר הטעם שקשה להבין העץ חיים הוא מחמת שלא נכתב כסדר וכו' ע"ש, והנה כבר בימיו היה ספר משנת חסידים וספרי הרמח"ל, וע"כ לא חשב אלו פירוש מספיק על דרך פשוטו]. [ונלע"ד שעוד רמז על זה מוהר"ן במה שאמר (לק"מ תנינא נה), מה שהאדם יכול להרויח בזה העולם ואין צריך על זה הוצאות משלו שקורין "אויש - לאג"ל]. כי בתקופת האריז"ל שכל הגאולה היתה תלויה בתורתו כמו שצווחו כל הצדיקים האמיתים, בני אדם היו חזקים ברצונם, וכאשר היו לומדים דעת ורצון השם, היו תקיפים לקיים ולעשות הנדרש. אבל כבר אז בזמן מוהר"ן נתמעטו הלבבות, ועל כן אפילו שילמדו דעת שכל הסודות של העץ חיים הוא רק זה להתחסד עם קונו, מי גבר יחיה ויקום להוציא בפועל הנדרש ממנו. ומשל לספינה המשטת על פי הרוח ששמים וילון שהרוח דוחפתו, ועם רוצים ללכת בכונן נגד הרוח א"א כי אם ללכת לצדדין בדרך אלכסון, דהיינו אם נוסע צפונה, א"א ללכת ישר לצפון, רק צריכין לצדד מזרחה צפונה, ואח"כ מערבה צפונה. והנמשל כי אז בשעתו כאשר גילה האריז"ל דרכו להבין תורת ה', היה להם היכולת ללכת ישר נגד התאוות וכו'. אבל במשך הדורות נתקטנו הלבבות עד שא"א לעשות כן, וצריכים גילוי תורה יותר גבוה שיכולים ליישר אפילו אנשים המתעקמים בעבודת ה' (ועמש"כ בענין שמחה).

נ נח נחמן מאומן

יג] וכמו כן מצינו (הובא בס' שארית יצחק) שיהודי אחד מחלל שבת נכנס לשטיבל ברסלב, והיו שם אנשים גדולים מאד, וניגש לא' ואמר לו שהוא מחלל שבת ורוצה לעשות תשובה, מה לעשות, וענה לו, איני יודע להדריך אותך, תלך בעצמך ותתבודד עם השי"ת ותמצא עצה להציל נפשך. ולא היה אחד בשטיבל שראה עצמו מוכשר ליתן עצה טובה מזה. ותצייר לעצמך אילו היה מגיע לאחד מהגדולים שבזמנו אז, היו נותנים לו ספרים שלמים של עצות והדרכה. אבל בברסלב הבינו, שהיום לא חסר עצות ורבנים, מה שחסר הוא שהאדם צריך למצוא את עצמו. ולמשל, רבינו כותב שלפעמים אדם נקי מתאוה חמורה, וזה רק בגלל שהוא שקוע מאד באיזה תאוה קטנה, ומי ידע זאת להבחין. ומי ידע לשקול עבירה חמורה בעבירה קלה, שכעת אנו משוקעים בכל מיני תאוות ועבירות קטנות ואי אפשר ברגע אחד להיות צדיק מושלם, ומי יכול, ובאמת אסור להורות שזה חמור מזה וכו', וע' בזה בחיי מוהר"ן אות תצב וראוי היה להביאם לולא האריכות. וע"כ אין שום עצה אלא שכל אחד יתחיל בהעבודה שמסר לנו מוהר"ן. ואין מקום לרבנים. רק מי שיזכה שבאמת הוא מוכשר לרבי, שכבר הוא מוכן לקבל ולקיים מרבי אמיתי, אז בודאי בוא יבוא ויגאלנו בגאולה פרטית, וכמו שהסבא היה אומר אני זכיתי לראות משיח, ראיתי ר' ישראל קרדונר. ואולי מה שבדורות הקודמים היו כמה מדריות מאחר שאדם זכה להגיע להרבי אמיתי למדרגה זו של גאולה פרטית, נראה על פי הנ"ל שכעת מי שמסדר חייו על דרך מוהר"ן, לא חסר לו אלא משיח, ולכן כאשר יזכה לרבי אמיתי, זה בעצמו הגאולה פרטית. וע' בלק"מ תורה ד', שיש מדרגות, ראיית פני הצדיק, דהיינו לצאת מהעצבות ועצלות והתאוות הגשמים. נתינת צדקה להצדיק, דהיינו השלמת הדיבור בקדושה ולצאת מהגאווה. ורק אז זוכים באמת להגיע להתכלל בהצדיק, ורק אז הצדיק ידריכנו כפי שורש נשמתו. ואכמ"ל.

וכדאי להזכיר שבעל הסולם כותב שעיקר צורך של רבי הוא בהיות שכל עבודת השם הוא, לפי דרך בעל הסולם, לעבוד שלא על מנת לקבל פרת, וכל מדה ומדרגה שהאדם עדיין לא השתחרר מרצון עצמית קשה לו מאד להשיג שיש דרך לצאת ולעבוד רק לרצון השם, וזה כל הטעם שהוא צריך רבי, לראות לפניו בן אדם שכן מצליח לעבוד את השם שלא על מנת לקבל פרס, ע"כ ת"ד כפי זכרוני. ויעו' בספר יושר דברי אמת שהמחבר למד גם אצל המגיד ממזריטש, ועם כל זה הוא כותב שם שכל מה שהוא למד וקבל מרבתי, הוא כבר ידע, אלא שכאשר הוא שמע מהם הוא קיבל את זה כאלו הוא שמע את זה ממארי מתניתין (כך בזכרוני), ויש להאריך הרבה להסביר כמה נקודות חשובות היוצאים מדבריו ואכ"מ, אבל לכל הפחות רואים שעיקר הדרכה (חוץ מהתיקונים הפרטים וק"ל) הוא להאיר בהתלמיד מה שהוא כבר יודע, שהוא ידע את זה אחרת לגמרי. וכן משמע מהסבא שכמה פעמים דיבר על ר' ישראל קרדונר ואמר שהוא היה מהל"ו צדיקים, והסבא קורא אותו רבו וכו' וכו', והסבא היה אומר שכל עסקם ביחד היה רק להאיר דברי וענין רבינו הקדוש, האמונה בהשם וכו'. ואולי במקום אחר אזכה להרחיב הביאור על זה כי אכ"מ.

יד] נחזור לענינינו, שעיקר המסורה הוא ע"י מוהרנ"ת. והגם שברור כנ"ל שמוהרנ"ת לא היה בשום פנים ואופן כממלא מקום של מוהר"ן, גם כן פשוט שאין כמוהו שהבין וידע דרכו ורצונו של מוהר"ן, וכמו שהעיד מוהר"ן בעצמו. ולכן פשוט שעיקר המסורה של התורה הקדושה אינו אלא על ידו.

והנה מצינו בעיקרון שני צדיקים ששמשו וקבלו ממוהרנ"ת יותר מכל החסידים. והיינו ר' נחמן מטולטשין ור' משה ברסלבר. ובאמת שניהם היו נסתרים. דהנה ר' נחמן מטולטשין, אף שהיה גלוי לפני כל מסירת נפשו ונפשות אשתו וביתו בשימושיו את מוהרנ"ת (ע' באריכות בס' כוכבי אור כרך ג'), עם כל זה היה נראה כאיש פשוט, ובנו ר' אברהם בעל ביאור הליקוטות כותב (הובא בכוכבי אור) שמחמת שאביו היה יתום בלא אב ואם לא עלה כל כך במעלת הלמוד [ובהשמטות לחיי מוהר"ן הובא שבתחילת התקרבותו למוהרנ"ת צוה עליו מוהרנ"ת לא ללמוד גמרא, וע' מש"כ על זה במקומו]. וכותב (באות מז) ז"ל ואם הייתי זוכה בימי חייו הקדושים להכיר ולידע כל כך מחשיבותו ומעלתו, כאשר שמתי אל לבבי זה ערך שלשה שנים וכו' ע"ש.

ור' משה ברסלבר שנתגדל בביתו של מוהרנ"ת (שזכו הוריו לזה ע"י מס"נ של אביו, ע' שיח שרפי קודש ה:צד, ובהשמטות לחיי מוהר"ן) 'וגדלם לשם ולתפארת, כידוע מעלת קדשתם ולמדנותם הגדולה'. ומוהרנ"ת סיפר לו איזה מעשה ורמז לו כל מה שיעבור עליו כל ימי חייו (שש"ק ד:קב). ואחר שנתגדל ע"י מוהרנ"ת היה מגיע הרבה אליו וגם נוסע אתו (כוכבי אור שם). כמעט אין בידינו שום שארית ממנו, מעשים, תורות, וכדומה. ומה שנראה לענ"ד טעם ע"ז אכתוב לקמן בעזה"י. אך שהוא השאיר תלמיד שממנו נשאר לנו עיקר המסורה כמו שאתבאר בעזה"י.

טו] דהנה לאחר התקופה של ר' נחמן מטולטשין היו קצת חדשות בהוצאות חיבורים כמו ליקוטי עצות וכדומה. וע' בימי שמואל ח"ב פרק רב איך שהוא מחלק החסידים שהיו באומן אז לד' כתות ע"ש. אבל לפי רוב הכתבים והדיבורים שיש בידינו בולט ביותר דמותו של ר' אברהם בן ר' נחמן זצ"ל, שהסבא אמר עליו שהוא איש אמת. כי ר' שמואל הורביץ ז"ל מסר נפשו להציל ולהדפיס ספריו וכותב על גודל נחיצותו וכו', וע' בימי שמואל ח"ב פרק רכה. וגם משום שראו בו, שהוא בן ר' נחמן מטולטשין, שהוא עיקר המשכת המסורה – ואף שבאמת ר' אברהם אמר בעצמו שלא קבל ממש מאביו, כי רק שלש שנים אחר פטירת אביו הוא הבין שאביו לא היה סתם וכו' כנ"ל, והרי באמת שדחוק מאד לומר שעיקר המסורה ירד דרכו. ור' אברהם בעצמו היה בורח מאד מכבוד, והיה מתנהג כעני מורד מאד, לובש בגדים קרועים ויושן בספסל בבית הכנסת. ואין צורך כלל להאריך ולהוכיח צדקותו [אבל אגב נוכל ללמוד ממנו ממה שמסופר שפעם הוא היה עומד לעשות קידושא רבא להוציא העולם, והיה קצת רעש, ור' ישראל קרדונר ז"ל התחיל להשתיקן כדי שישמעו הקידוש, ור' אברהם הקפיד על זה, ואמר לו, מה אתה חושב שעשוי אתה תכבד אותי, ואח"כ אני אכבד

נ נח נחמ נחמן מאומן

אותך?]. אבל אחריו התחילו לקום אנשים אשר רוח אחרת בהם, שהתחילו לקחת בידם ההנהגה וכו'. ואכ"מ לדבר עליהם, ובפרט שאיני מכירם ואיני רוצה לדעת מהם. רק שהם שמו עצמם כעיקר בעלי המסורה, וכממשיכי ר' אברהם בן ר' נחמן מטולטשין ז"ל שהיה תלמיד מובהק מוהרנ"ת. ועל ידם, וגם ע"י ר' שמואל הורוביץ ז"ל שפירש עצמו מהם, נהיה הדבר, שכנראה בליט ספק כלל שיש להם עיקר המסורה על דרך הנ"ל, והם עסקו הרבה מאד בלשונות כאלו, [ואת חטאי אני מזכיר, כי זה עסקי פה, וה' הטוב יכפר בעדי], שהוא היה המנהיג הדור, הוא היה הצדיק הדור וכדומה.

[וראוי לציין מה שר' אברהם בן הר"ן כותב שעד לאחר ג' שנים מפטירת אביו לא הכיר גדולת אביו, שרק אז שם לבו למה שזכה אביו על ידי שימושו הגדול במסירת נפש ובעבודתו בתמימות ובפשיטות. (חוץ ממה שמבואר מזה לעניניו איך לחשוב עיקר דרך המסורה, וגם מוכיח איך שר' נחמן מטולטשין לא הלך בגדולות וכו' והתנהג בפשטות עד שאפילו בנו, שהיה בעל רוח הקודש, לא הרגיש בו), אין כאן מקום להאריך, אכן פטור בלי כלום לא אהיה, ע' במלכים ב' פרק ב' בענין פטירת אליהו הנביא ז"ל, ובפסוק ג' שם דיברו בני הנביאים אל אלישע, 'ויאמרו אליו הידעת כי היום ה' לקח את אדניך מעל ראשך', ופרש"י ז"ל את אדוניך, ולא אדונינו, מלמד שהיו שקולים כאלהו, עכ"ל. ועם כל זה מבואר שם (רש"י פסוק טז) 'אפשר אמש אמרו לו הידעת כי היום ה' לוקח את אדוניך, ועכשיו נעלם מהם היכן הוא, מלמד מיום שנגזר אליהו, הלכה ונסתלקה רוח הקודש מן הנביאים, ושוב לא היתה רוח הקודש מרובה בישראל', ועם כל זה, אלישע שהיה טפל להם, אדרבה קיבל פי שנים מרוחו של אליהו, והבין].

והנה זה עתה ע"י שיחת חברים נתברר לי יותר השתלשלות המסורה לימינו. שדרכו של ר' אברהם בן הר"ן ועיקר נקודת עבודתו הגבוהה היה בלימוד תורת רבינו בעיון וללכת בהתורות ולחיות בהם, וכמו שמסופר עליו טובא, והיה מפורסם בגאונותו וידעותיו בכל התורה כולה. ור' שמואל הורוביץ זצ"ל המשיך בעיקר בדרך זו, וגם כן היה ידוע לגאון. ולעומת זה עיקר המסורה בברסלב שיש לנו היום שנבאר לקמן מר' ישראל קרדונר להסבא זצלה"ה, אין כל כך הדגשה בלימוד העיון בספרי רבינו, אלא במסירת נפש בתמימות ופשיטות להחזיק בכל העבודות שנתן לנו רבינו הקדוש. דהיינו לקום בחצות ולעסוק הרבה בכל ספרי ברסלב ובהתבודדות ותפילות, ושאר דברים. ובדאי שני הענפים הנ"ל הצטיינו זה בזה, שגם ידוע שר' ישראל היה לו יד ושם בכל התורה כולה וכן הסבא מסופר עליו גדולות, וגם ר' אברהם בן הר"ן ידוע שעסק הרבה מאד בהתבודדות וכו', אבל עיקר ההדגשה ומה שבולט ומה שאנשים לקחו מסר ללמוד מהם הוא כנ"ל, כנלע"ד (ולכן מצאנו במכתב מר' זוסמן שקיבל מהגרמ"ח שר' ישראל קרדונר היה יותר חשוב מר' אברהם בן הר"ן והוא תמה על זה שיתכן בעבודה אבל לא בהשגה, כי היה קשה לו להבין שע"י עבודה בפשיטות ותמימות זוכים להרבה יותר). ולכאן מזה נשתלשל הענין שלאחר שני דורות ההולכים בדרכו של ר' אברהם בן הר"ן בחרו במפרסמים, וק"ל. [וראי לציין שיש כת אחד שקוראים את עצמן ברסלב, אבל יש להם מנהיג לעצמן כמו החסידיות האחרות, ודרך המסורה שלהם דרך ר' אברהם שטיינהרץ ז"ל והם מסרבים לפתוח שום ספר מר' אברהם בן הר"ן].

וע' לקמן אות יח שהסבא אמר שהקשר שהיה לו עם ר' ישראל קרדונר לא היה אפשרי אפילו עם ר' אברהם בן הר"ן, ושמעתי מחברים שהסבא הסביר יותר, שר' אברהם לא היה לו המסירת נפש לעסוק עם הסבא – כמו המסירת נפש של ר' ישראל שעזב משפחתו ועבודתו והכל כדי ללמד להאיר ולהורות להסבא את הדרך של רבינו.

ושבו עמדי על עוד נקודה שבו יכולים אולי להבחין את ההבדל והמעליותא של דרך סבא ישראל על כולנה (כי בודאי על כל אחד להתחשב הרבה במה זכה סבא ואיך, כי בזה תלוי השאלה של מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי, כמפורש בריש ספר מסילת ישרים), כי מצאתי בהקדמה של כוכבי אור (והובא ג"כ בשש"ק א:רמט) ז"ל שמעתי מאבי, הריני כפרת משכבו, שיש לעסוק בספרי מוהרנ"ת ז"ל יותר מבספרי אדמו"ר זצ"ל בעצמו, כי בימינו אלה, שעובר על כל אחד ואחד מה שעובר בגוף ובנפש, צריך להיות עקר הלמוד בספרי מוהרנ"ת ז"ל על אשר על ידו היה ביכלת אדמו"ר זצ"ל להוריד את דבריו הנוראים ולעורר ולחזק בהם גם אנשים מגשמים ומנחים בעמק השאל תחתיות כמונו. גם כי באמת כל דברי מוהרנ"ת ז"ל מראש ועד סוף, הכל מאדמו"ר זצ"ל מעצמו, הן באתגליא, כאשר שמעתי מאבי הרי כפרת משכבו, ששמע מפיו הקדוש שאמר פעם בזה הלשון: "מיום שנתקרבתי לאדמו"ר זצ"ל, לא מבעיא דבור של תורה איני יכול לומר רק מהשרש בדבריו הקדושים [הן הכתובים וכו'], רק אפלו דברי צחות [בעסקי חל], איני יכול לומר רק המשרש בדברי אדמו"ר זצ"ל, והן באתכסיא וכו' עכ"ל. והנה הדברים פליאים מאוד, ותמהני פה קדוש איך הוציא דברים כאלו, והוא כמעט להיפוך ממש ממה תורות של רבינו, שהצדיק האמת, כל מה שהוא יותר גבוה, יותר יש בכחו לעזור ולהאיר ולהציל להרחוקים ביותר, ויסוד זה חוזר בכמה צורות כמה וכמה פעמים בספרי ברסלב. ועוד ידוע שיש הבדל עצום בין אלו התורות שיש לנו שהם בעצם לשון של רבינו ובין אלו התורות שהם בלשון של מוהרנ"ת, אפילו שכיוון להאמת ורבינו ראה והסכים, עם כל זה יש הבדל עצום, וכמו שכתוב בחיי מוהר"ן (אות שמח, ואות שסב) שמה שנתב בלשון צריכים לדקדק בו כמו במקרא וכו' ע"ש. ואפילו שמוהרנ"ת ידע ממגילת סתרים מה שיהיה עד ביאת גואל בב"א, רחוק היה מאד מאד ממעלת רבינו, שהעיד עליו (עלים לתרופה שנ) שרבינו יודע היטב בכלליות ובפרטיות כל מה שנעשה עם כל הנפשות בכל דור ודור מיום ברוא אלהים אדם על הארץ עד הנה ועד הסוף האחרון, ויודע כל התקונים של כל אחד ואחד ע"ש. ועל כן ברור ופשוט מאד, שעל אף שלימוד ספרי מוהרנ"ת נחשב ללימוד תורת רבינו, חלילה לנו ליתן לה שום עדיפות ממה שיש לנו מרבינו בעצמו (שגם זה היה בזכות מוהרנ"ת). ונגיד על דרך אפשר שר"ן מטולטשין מרוב מה שהוא קיבל ישירות ממוהרנ"ת היתה קצת כחסידי של מוהרנ"ת, ואולי מזה

נ נח נחמ נחמן מאומן

השתלשל שלאחר כמה דורות כבר התחילו לעשות מהמורה דרך להיות אדמו"ר, כי זה בעצם ענין דיבורים של אלו שעשו להם אמצעים בינם לבין רבינו (ובענין אמצעים עי' תורה ס"ב והתורה ראשונה שבכ"י לקוטי מוהר"ן) לאמר שכדי להבין את רבינו לאשורו צריכים לקבל דרך האדמו"ר שלהם, השם ירחם, וזה לא כל כך רחוק מהנ"ל שצריכים ללמוד יותר ממוהרנ"ת ממרבינו. ובאמת כבר התחילו לקרוא למוהרנ"ת אדמו"ר, למרות שידוע שמוהרנ"ת הקפיד מאד וגער באלו שאפילו דימו לעשות אותו כרבי, ועם כל זה הם עקבו דוקא אחר זה, ולמשל בהמכתב המפורסם שכתבו אנ"ש מברסלב לאנ"ש שבעיר טשעהרין (נדפס בשש"ק א:קצא והלאה) כותבים: אדמו"ר רבי נתן צ"ל, ואמר אדמו"ר לר' דוד. ולפ"ז מבואר היטב העדיפות במסורה מר' משה ברסלב, על אף שר' אברהם בן הר"ן החליט שאביו ר' נחמן שימש יותר את מוהרנ"ת אפילו מר' משה ברסלב, יכול להיות שזה היתרון המעט שהיה לר' נחמן, הוא זה שאנו תמהין עליו כנ"ל, שלכאורה נבע ממה שהחשיב את מוהרנ"ת להאדמו"ר שלו, ואילו ר' משה ברסלב שגם כן קיבל כל הדרך של רבינו הקדוש ממוהרנ"ת לא עשה את מוהרנ"ת להאדמו"ר שלו רק למורה דרכו בדרך רבינו. ואין דיבורי כאן רק לעורר לתכלית חיפוש האמת לאמיתו בעבודת השם, כי תורה היא וללמוד אני צריך, וח"ו אין רצוני להטיל שום מום בקדשים ובטוב שמו של ר' נחמן מטולטשין צ"ל שזכה וזיכה, ואפילו אם צדקתי יראתי לכתוב סתם את הנ"ל על קדוש ומזכה הרבים כמוהו. ואבקש מחילתו, וה' יסלח בעדי. ושוב הראו לי משיחות המוקלטות של סבא ישראל, ששאלו את סבא: רבי משה ברסלב הוא היה התלמיד הכי טוב של רבי נתן? וסבא ענה: כן, וודאי! ע"כ ובתחלה כאשר התחילו לדבר על ר' משה ברסלב סבא אמר: אבל הוא (ר' משה ברסלב) היה חבר עם כולם, ע"כ.

[טז] ועכשיו ניחס המסורה עי' ר' משה ברסלב ז"ל. וכבר כתבנו שהוא היה איש נסתר. והראיה הכי גדולה כי ידוע היה ומפורסם שנתגדל לשם ולתפארת עי' מוהרנ"ת בעצמו, והיה למדן גדול וכו', והיה אפילו החזן לקצת תפילות באומן, ולא נשאר לנו כמדומי אפי' חמשה סיפורים ממנו. וזה פלא גדול. אבל מה שכן השאיר לנו, הוא ר' ישראל קרדונר ז"ל וסיפור התקרבות ר' ישראל לר' משה ברסלב מובא בשש"ק (ג:שנג) ז"ל בתחלת התקרבותו של רבי ישראל מקארדאן ז"ל, הלך לשמוע ולקבל דברי התעוררות מהרב מטשעהרין ז"ל, לאחר כמה ימים שנהג כן הפסיק מעצמו הרב לדבר עמו, וכששאלו רבי ישראל על זה, ענה לו הרב כשדמעות בעיניו, ואמר לו: אני לא זכיתי לשמש הרבה את מוהרנ"ת בחייו, ומשום כן אין לי דבורים בשבילך, אולם לך למחותי רבי משה ברסלב שזכה לשמש החליט הרבה את מוהרנ"ת ושמע ממנו, ומאז דבק רבי ישראל מקארדאן ברבי משה ז"ל ונהפך לתלמידו המובהק, עד שהיה מכנהו 'רבי ומורי רבי משה', והיה שומר מדי שנה את יום ה'ארצי'ט' שלו כבן על אביו, ע"כ. וע"ש (ה:שסו) שרבי ישראל לרב התקשרותו לר' משה ברסלב ז"ל היה מכנהו בשם 'אבא'. ויש גם מוקלט מסבא ישראל מזה שר' ישראל קרדונר היה מחזיק את היאר צייט של ר"מ, והיה מתענה ולמד משניות ומדליק נר כמו אחרי אבא.

[יז] וגודל צדקתו ופועלותיו של ר' ישראל קרדונר ז"ל אכמ"ל (שוב הראו לי שיחה מוקלטת מסבא שבו סבא אמר שהוא חושב שר' ישראל עלה במדרגה יותר מר' משה ברסלב), ודרשם משש"ק ומשאר ספרים, וממש"כ בחיבור זה עליו. והוא ז"ל נשאר נסתר, כי מצינו שרק הסבא הבין לאשורו שר' ישראל הינו אחד מהל"ו צדיקים. והסבא אמר (ספר י"ס עמ' שפה, והוא עבד השם בסתר גם ממני, רק לפעמים קצת זכיתי לראות, לא הכל וכו' ע"ש ובעמ' תמה: זה זכות גדולה, זה ענין פלא גדול שאני זכיתי להכיר את רבי ישראל, כמה שזכיתי זה טוב, הוא היה נעלם גם ממני. אנשי רבנו היו נעלמים כמו רבנו, הוא היה נעלם מכל העולם וכו' ע"ש. [ולא מצאתי שום דיבורים ממנו כאלו שפלוני היה גדול הדור, מנהיג הדור וכדומה, רק כל עסקו, כמו שהסבא היה תמיד מספר, היה להאיר בו אור רבינו הקדוש].

והנה כעת יצא לאור והשגתי את הספר אוצר נחמני הזכרונות נ"ב, ומחמת שהספר לא כל כך בנמצא אביא כל דבריו שם באות קיג ז"ל: הרב הגאון מורנו הרב ר' נחמן מטשעהרין ז"ל האריך פעם בדברי רבנו ז"ל בספורי מעשיות סוף מעשה ז' מזבוב ועכביש, וז"ל "ולחק שבויים, ובתוכם היתה יפת תאר שהיה לה כל מיני חן שבעולם, ומחמת זה נדמה שיש לה כל מיני חן" וכו'. וקשר זאת הרב הנ"ל לענין מה שאמר רבנו ז"ל פעם אחת "אין יעדן דור וועט זיך געפינען א יונגערמאן וואס וועט באשיינען מיין זאך מיט א חן" (בכל דור ימצא אברך שייפה את עיני עם חן), והזכיר אז הרב מטשעהרין מאמר חז"ל המובא בתורה א' בלקוטי מוהר"ן שהתורה נקראת יעלת חן – שמעלה חן על לומדיה. והדבר הזה טובב הולך גם על מעלת ההתקרבות לרבנו ז"ל שהוא הפאר והחן והיפי של כל העולם כמובא בלקוטי מוהר"ן תנינא תורה ס"ז, והוא מעלה חן על המתקרבים אליו באמת. ואחר כך כשבא אליו החסיד רבי ישראל קארדונער להתקרב לרבנו ז"ל ושהה אצלו כמה ימים וראה אז תארו ויפיו והדרת זקנו ופאותיו ותשוקת ותבערת לבו בעבודת השם והוא כלי מפאר מלא חן, וגם אחר כך ראה עוד כמה פעמים צורתו והדרו וחן נסוך על פניו, ושמע שמעו הטוב והתעסקותו לקרב נפשות לעבודתו יתרך, אמר: "עס קען זייער זיין אז דער רבי האט גימיינט [אזא איינעם וויא] איהם" (יתכן מאד שרבנו התכון עליו), כי הוא קדש שם רבנו ז"ל בעולם אשר נתן חנו בעיניהם. וידוע שכל מי שראה אותו והסתכל בהתנהגותו ובאפן למודו ותפלתו ודבורו עם בני אדם שהיה בכל מיני חן נתפעל מאד ממנו להתעורר בתשובה לאהבה וליראה את השם יתברך. וכל פעם שהיה בא רבי ישראל קארדונער לטשעהרין היו מכבדים אותו כראוי. ויש הרבה לספר ממנו עכ"ל (ושם מביא ממי הוא שמע).

ואם אמת הדבר שיש בכל דור אברך שייפה את עיני רבינו, הרי מבואר פה, שאחר מוהרנ"ת היו ר' נחמן מטולטשין ובנו ר' אברהם, ובעיקר היה ר' משה ברסלב, ר' ישראל קרדונר, וסבא ישראל דב אודסר כדלקמן. (והדיבור הזה שיהיה אחד שייפה עיני רבינו, דומה לעוד דיבור שגם כן לא מבורר במאה אחוז, שבשנת תרל"ב ר' אברהם בן הר"ן

נ נח נחמ נחמן מאומן

יצא מן המקוה עש"ק בחודש תמוז, ולבש בגדי שבת ואמר שבעוד חמישים שנה וכו', והוא כמו נבואה קטנה על סבא שקיבל את הפתק הקדוש בדיוק חמישים שנה אח"כ).

יח] ור' ישראל קרדונר ז"ל מסר כל חייו להיות ביחד עם הסבא, ר' ישראל בער אודסר, והיה להם ברית שלא ילכו יום או לילה בלי להתראות זה עם זה. וכו' וכו', ע' באריכות בספר ישראל סבא. והסבא אמר, והבאנו דבריו בענין אהבת חברים ע"ש, שהקשר שהיה בינו ובין ר' ישראל, לא היה יכול להיות אפילו עם ר' אברהם (עמ' תו). וע"ע בישראל סבא עמ' קצ-קצב ובעוד כמה מקומות.

והנה מבואר חשיבותו של ר' ישראל בער אודסר ז"ל כעיקר בעל המסורה של ברסלב [ואצלו מצינו כבר שהוא קורא את ר' ישראל משיח, כמו שאמר, אני ראיתי את משיח, אני ראיתי את ר' ישראל וכו' ע"ש. אבל גם אלו הדיבורים כמדומני היו רק לאחר שהתחיל לפרסם את הפתק ושם הקדוש נח נחמ נחמן מאומן, וקודם לכן לא הכניס את עצמו כלל לדבר כזה. וגם על ר' ישראל ורבו ר' משה לא היה אומר שהם היו המנהיגים וכדומה]. וגם הוא היה הזקן שבדור, שהוא חי כמאה שנים.

יט] והנה בתרפ"ב (1922 למנינם) נתגלה עוד שעיקר המסורה בברסלב אינו אלא על ידי הסבא, כאשר קבל פתק מר' נחמן שמכנה 'תלמידי היקר', וכתוב בו שעל ידו האש של ר' נחמן תוקד עד ביאת המשיח.

ובימינו כבר רואים את זה בממשות. כי עיקר הדפסת הספרים אינו אלא על ידי הקרן שהסבא יסד, או על ידי האוחזין בו ומאמינים בפתק הקדוש ובשם רבינו הקדוש נח נחמ נחמן מאומן, כמו הוצאות של נקודות טובות, שמדפיס ספרי מוהר"ן בהידור ויופי גדול אשרי לו ויישר כחו. (כי המפרסמים עוסקים בעיקר רק בהדפסת ספריהם ונשותיהם וכדו', ורק כאשר יעשה מי שהוא איזה פירוש על הספרים העיקרים, או מתרגמן, או משום איזה סבה מיוחדת, אבל חוץ מאלו עיקר ההדפסה כנ"ל רק ע"י המאמינים בפתק ובשם רבינו הקדוש נח נחמ נחמן מאומן. וכן יש אחד שכל מה שמוציא מרבינו הקדוש הוא להוכיח להעולם איך שהוא צודק בהשקפתו ופעולתיו, ועל כן הוא עסוק הרבה בהפצת דבריו, והוא ממש הפך הקערה וכו', כי העיקר הוא להיפך, להשליך השכל, וכל פעם ללמוד מחדש ולהבין מחדש מה שרבינו הקדוש מלמד אותנו, והבן).

וגם עיקר ההפצה של הספרים הקדושים, נעשה על ידי הנחמנים (והרבה לא מקבלים גרוש על זה), שהולכים בית בית, דלת דלת למכרם, ולהפיץ דעת ואור רבינו הקדוש, בארץ ישראל ובכל העולם (ולא בשביל לאסוף כסף וכו'). ויש להם כמה חנויות וטנדרים בכל רחבי הארץ, ובמקומות קדושים, במערת המכפלה ואצל הרשב"י. ובמארעות, כמו הילולא של צדיק ובחנותות, הולכים ומוכרים הספרים בזול. ומרימים קרן ישראל, משברים חושך שעבוד המלכות ודרך ארץ וכו', יראו רבים עבודתם התמה, ומתחילים להבין שלא צריכים ח"ו ללכת בדרכי הגוים חקות העמים והערב רב, ויכולים לעזוב כל השקר, ויכולים לבטוח בה' ולקחת עוז לו בו. ולהשליך כל השטויות ולחיות חיי רבינו הקדוש להיות עובד ה' במלוא מובנו.

וכל זה הנחמנים מצליחים בעזה"י בלי שום תמיכה וכדומה ח"ו בשום מפרסם חס ושלום. ובאמת זה בעצמו מה שהם מפיצים כנ"ל שצריכים להיות נאמן לר' נחמן ולקיים עצותיו, ולא לנטות אחר הכבוד והכסף והתאוות והמפרסמים. ובעזה"י נפרש הדרך בחיבור זה.

340. בענין פעולות הנחמנים, ובפרט בענין הרקדה ברחובות ופרסום ורעש, ומה שיש טוענים שזה חילול ה', ובמה שיש אומרים שזה שגגון.

א] ראשית עלינו להביט לאברהם אבינו מה היה דרכו לקרב העולם להשי"ת, וכמו שצווח הנביא ישעיה, וכמו שנצטוו מפי חז"ל חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב, והרמח"ל כותב שצריכים להתבונן על זה תמיד ובעזה"י נרחיב דיבור על זה. וכבר הבאנו שאברהם אבינו היה קורא בשם ה' כפשוטו, אבל בודאי לא היה יכול לעשות את זה ברחובות העיר לקבץ הולכי הדרך ויושבי השוק אחריו. וכך רבינו הקדוש אמר (חיי מוהר"ן אות שצה):

'אברהם אבינו היה לו גם כן יסורים גדולים כאלו (כלומר כמו ענין המעשיות והיסורים שעוברים עליו) כי אברהם אבינו היה גם כן מקרב בני הנעורים להשם יתברך. כי היה מגיר גרים כידוע (ב"ר לט.).

'ודרכו היה שהיה בא בתוך העיר, והיה רץ בתוך העיר, והיה צועק הוי הוי (ה"ע נלע"ד שבזה יש שם הוי"ה ב"ה), גוואלד גוואלד (ה"ע גם בזה קריאה להשם יתברך, כי הראש תוך וסוף של המלה אותיות גאד, ונשאר וו"ל שהוא אחד מהע"ב שמות, וסופי תיבות מבטנו יורישנו אל, שהוא ענין קביצת הנדחים כידוע). והיו רצים אחריו כמו שרודפים אחר המשגע, והוא היה טוען עמהם הרבה שהם כלם בטעותים גדולים, כי היה בקי בכל השכליות והסברות של דרכי

נ נח נחמ נחמן מאומן

העבודה זרה שלהם, כי העבודה זרה של הקדמונים היו להם בזה כמה סברות ושכליות של טעות. ואברהם אבינו עליו השלום היה בקי מאד בכל סברותיהם ודרכי טעותיהם. והיה מוכיחם ומראה להם שהכל טעות, וגלה להם האמונה הקדושה האמתית. ונמשכו אחריו קצת בני הנעורים, כי זקנים לא היה מקרב, כי זקנים כבר נשרשו בטעותיהם הרבה וקשה להשיבם מדרכם עוד (ה"ע עכ"ז מצינו במדרש שאיזה זקנים ג"כ קירב), רק בני הנעורים נמשכו ורצו אחריו. והיה הולך מעיר לעיר והם רצו אחריו. והיו אביהם ונשותיהם חולקים עליהם, על אלו בני הנעורים, כי אמרו עליהם שיצאו לתרבות רעה ונשתמדו, עד שהיו מרחקים אותם מאד. עד שקצת בני הנעורים חזרו לסורם מחמת היסורים שהיו להם מביתם מחותנם ומאביהם ומנשותיהם וכיוצא, וקצתם נשאר אצלו ונדבקו בו.

והיה אברהם אבינו עוסק בזה הרבה לגלות האמונה הקדושה בעולם. והיה מחבר ספרים הרבה מאד על זה, אלפי ספרים. והיו לו בנים הרבה, ומסתמא מאחר שהיו בניו, היו כלם הולכים בדרך הישר, כי אפלו ישמעאל עשה תשובה (ב"ב טז:). אך אחר כך כשרצה אברהם אבינו להשאיר ספריו וחכמתו בעולם, היה חוקר ומתבונן בעצמו למי מבניו יניח ספריו וחכמתו, עד שנסכם אצלו להניח הכל ליצחק אבינו, ומסר לו הכל.

ואחר כך היה יצחק גם כן הולך בדרך זה, והיה מגיר גם כן גרים הרבה וחבר גם כן ספרים הרבה מאד בענין חזוק האמונה הקדושה. והיה מתבונן גם כן למי מבניו יניח ספריו וחכמתו, כי גם עשו הוטב בעיניו והטעה אותו עד שהיה אוהבו, כמבאר במקרא כמש"כ (בראשית כה) 'ואיבה יצחק את עשו כי ציד בפיו' כמו שפרש"י שם שהיה מרמה את אביו בדבריו, והיה שואלו אבא איך מעשרין את המלח וכו'. אבל אעפ"כ התבונן יצחק בדעתו עד שנתברר לו שהעקר הוא יעקב ומסר לו הכל.

וכן יעקב היה גם כן עוסק בזה לקרב בני הנעורים להשם יתברך, וחבר כמה אלפים ספרים בענין האמונה כי הוא חבר ספרים הרבה מאד בענין האמונה הקדושה, גזמאות ספרים. והוא למד עם כל בניו דרכי האמונה הקדושה, כי היו כלם צדיקים. אך אעפ"כ חקר בדעתו למי למסר כל חכמתו, עד שמסר כל חכמתו ללוי, ולכלם מסר ראשי פרקים. ועל כן שבט לוי היו דבוקים וחזקים בהאמונה הקדושה יותר מכלם. ועל כן שבט לוי לא טעו בעגל, וגם לא היה עליהם שום עבודת מצרים (ה"ע שיתבאר לקמן שלפי הזוהר הקדוש והאר"י זלה"ה והרמח"ל זאת אומרת השעבוד ללמוד דרך הפשט של ק"ו וג"ש), כי שבט לוי היו חזקים בהאמונה הקדושה יותר מכלם. ואחר כך דבר מענין עצה להאדם שיזכה לבוא אליו אחר מיתתו וכו' ע"כ (ה"ע ומבואר מאד סמיכת הענין שאחר שמוהר"ן הסביר איך שאבות העולם קירבו העולם להשי"ת, הורה לתלמידיו עצה שלא יתפרדו ממנו, וכמו שיתבאר בעזה"י שהצדיק הוא השגריר של השי"ת והעיקר להיות אצלו אתו כלומר עמו ולהתנכל לכן אפילו לאחר המיתה).

[והנה במ"א הארכתי לבאר בס"ד מה היה ענינו של אברהם אבינו שהשם יתברך בחר בו, יותר משם. וכע"ז שואל הרמח"ל באדיר במרום, מה כל הרעש על הרשב"י שכל תיקון העולם וכל העולמות עד אין סוף רק על ידו וכהנה דברים הנאמרים עליו, וז"ל (עמ' יב-ג) כי אין ידיעת האחרונים קרויה ידיעה, יען הדברים אינם לעיניהם בבירור כראשונים. כי רשב"י זלה"ה היו תמיד כל הדברים ברורים לפניו, כאיש הרואה בעיניו דבר ונצטייר בלבבו, ולא היה בידעתו שום ערבוב ומחשך. אך קודם לו, מאחרי החורבן, נאמר: ולא אתנו יודע עד מה (תהלים עד), ועד מה הוא כמו בלי מה. פי' - אין מי שידוע מה הדבר שיהיה, והיינו לא כלום. ותראה שאין אומר: ולא בנו, אלא: ולא אתנו. וזה כי באמת אעפ"כ לא חסרו לגמרי איזה חכמים גדולים מישראל. אך הענין הוא כמו מנח ועד אברהם, כי הנה היו אנשים צדיקים כגון שם ועבר ובית דינן, אך לא היו מתערבין עם שאר הדור, ולא נמצא לדורם מהם תועלת גדול, כי היו עומדים לעצמן ולא נשפע טובם לאחרים. כך משפסקה הנבואה מישראל, הנה עכ"פ נשארו הרבה חכמים. כי הלא בזמן התנאים היתה חכמה רבה בישראל, ועכ"פ היו יודעים כל אחד מהם סודות, אך לא נתיישבו בלבבותם הדברים היטב, כי אם [נ"א כי אין] כל אחד יודע מה שהשיג, והיו הדברים כדברי ספר החתום. כי מי שלא עמד על תוכן הדבר באמת, הנה הדברים סתומים הם מאד, כי נסתרה דרכם משכל בני האדם. והנה כן תראה גם אחר עלות רשב"י זלה"ה לבית מנוחתו, שהיו החכמים הבאים אחריו מגמגמים בלשונם ולא אמרו בפה מלא. ועכ"ז הנה חכמים גדולים רשומים היו ויודעים הקבלה על מתכונתה, אך לא קבעו ישיבה לעשות חיבור גדול כספר הזהר אשר נכנסו בו עליונים ותחתונים. רק היו עומדים לעצמם ולא מתחברים לאחרים, ונמצא כל העולם חסר ידיעה זאת. לכן אמר: ולא אתנו יודע עד מה, כי מה שיש אתנו, אין יש יודע עד מה, כי אין נקרא שיודעין כלום וכו' ע"ש כל דה"ק (וע"ע בשער מאמרי רשב"י להאריז"ל בפ' משפטים על הזוהר דף ק, וע' בריש ס' מתן תורה עמ' י, ובמש"כ א' אמור כ"ו לעומר ס"ד. וע"ע בהקדמה לספר ברית מנוחה. וענין של ידיעה ברורה על מתכונתה והתישבות על הלב, פעם המשלתי משל, שיש פרופסור גדול שיוודע פיסקז ויודע כל ענין של נוכליר פיסקז היטב וכו', ואם תביא לו האטו שלך שבור, יש להפרופסור שתי ידיים שמאלים ובאמת למעשה אינו מבחין טוב מה נעשה תחת מכסה האטו. ואם תביא את זה להשחור בתוך הרלם, שלא הלך לבית ספר כלל, תוך כמה דקות האטו שלך כבר ילך מאה מיל לשעה. והנמשל להבדיל וכו' וכו' שהתנאים רבותיו של רשב"י ורבי רבותיו יכולים היו לדעת סודות התורה עד אין סוף, וכל אחד קיבל מרבו רק ככלב הלוקק מהים, אבל רק הרשב"י זכה שכל ידיעותיו לא היו חוץ ממנו כלל, אלא הפעיל והנהיג את הגן כולו וכו', והבן כי (אכמ"ל).

וע' ברמב"ם הלכות ע"ז סוף פ"א שכותב שם על אברהם אבינו ז"ל: והתחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העם ולהודיעם שיש אלוה אחד לכל העולם ולו ראוי לעבוד. והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר ומממלכה לממלכה

נ נח נחמ נחמן מאומן

עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא, שנ' ויקרא שם בשם ה' אל עולם: וכיון שהיו העם מתקבצין לו ושואלין לו על דבריו היה מודיע לכל אחד ואחד לפי דעתו עד שיחזירוהו לדרך האמת, עד שנתקבצו אליו אלפים ורבות והם אנשי בית אברהם. ושתל בלבם העיקר הגדול הזה וחבר בו ספרים והודיעו ליצחק בנו וכו' ליעקב וכו' ללוי וכו' ומעולם לא עבד שבת לוי עבודה זרה וכו' וכמעט קט היה והעיקר ששתל אברהם נעקר וחזרו בני יעקב לטעות העמים ותעייתם ואהבת ה' אותנו ומשמרו את השבועה לאברהם אבינו עשה משה רבינו ורבן של כל הנביאים ושלחו וכו' ע"ש כל דבריו (והיה כדאי להאריך בזה, וע' לעיל מה שהבאתי מחיי מוהר"ן איך שמוהר"ן לימד את הענין).

ורואים שאע"פ שלוי קבל העקר מיעקב, ושמעולם לא עבד לוי ע"ז, מ"מ כותב הרמב"ם שכמעט קט העקר, והיה צורך לעשות ולשלוח משה רבינו (ויש בזה שני דינים, שהוא רבינו של כל ישראל והוא רבן של כל הנביאים. כי עיקר הדרך שמשה רבינו לימד את העם בני דורו היה דרך הנבואה, אכן הוריד ומסר לנו כל התורה אף לדורות הבאים שכבר אינם זוכים לדרך הנבואה, ויצטרכו התגלות חדש של נשמת משה רבינו שיהיה להם רבי כפי הדרך החדש שהם צריכים, כנלע"ד וכמו שביארנו במ"א), ומזה יכולים להבין קצת שענין האמונה הוא דבר נעלם מאד ועמוק מאד וגדול מאד. ושרק האבות הקדושים ומשה רבינו בכוחם להאיר אותו לעם ישראל. ואין מספיק להיות פרושים לעבודת השם יתברך בקצת אמונה כאשר היה בשבת לוי, אלא שצריכים משה רבינו להאיר את אור האמונה בהש"ת בכל תוקף, וזה פשוט וברור (וזה לפי דעת הרמב"ם, שלפי הגר"א לא זכה אפילו לדעת פנימיות התורה. אכן לפי רבינו אברהם אבולעפיא שגבה הרמב"ם בחכמת הקבלה וסוד דרכי פנימיות התורה ורוה"ק וכו' מאד מאד, וכן הוא דעת קאמרנא. אבל עכ"פ מוהר"ן הכריע שלא זכה הרמב"ם לדעת החכמה על בוריה ומתכונתה, ומשום זה עדיף לא ללמוד המקומות שהוא מדבר עליה, ואכמ"ל). ובזה מובן מה שסבא ישראל אמר "אמונה זה א פאך, א פאך" (-אמונה זה אמנות)!

והנה ע"ש בהשגת הראב"ד (על מש"כ הר"מ ז"ל והיה מהלך וקורא וכו' עד ויקרא שם בשם ה' אל עולם) שכז"ל: א"א תמה אני שהרי היו שם ועבר איך לא היו מוחים, ואפשר מוחים היו ולא אירע להם שישרו את צלמיהם לפי שהיו מתחבאים מהם עד שבא אברהם ושבר את של אביו, עכ"ל.

והנה דברי הראב"ד דומים קצת למש"כ הרמח"ל ששם ועבר לא היו מתערבין עם שאר הדור, ולא נמצא לדורם מהם תועלת גדול וכו'. ויתכן שכן כוונת הרמב"ם במה שהיה עם שבת לוי. ועכ"פ מבואר שלא היה מקרה מה שנזדמן רק לאאע"ה לשבר צלמיהם וכו'. אלא שאברהם אבינו מחמת ידיעתו השלימה בעיקר האמונה, ידע [שצריכים ו]איך להאיר אותו בכל העולם. והיה נוהג כנ"ל ללכת ברחובות ולצעוק ולקבץ המונים (וכמש"כ בריש ספר משלי, חכמות בחוץ תרונה ברחובות תתן קולה, עד מתי פתאים וכו', ובעזה"י נאריך בזה במ"א), ושוב דיבר לכל אחד כפי ידיעתו, היינו כפי שורש נשמתו, וקרוב להש"ת.

ובאמת הדרך שאברהם אבינו היה מקרבם היה בקדושה ובטהרה מאד וכמו שארז"ל שאברהם היה מקרב האנשים ושרה את הנשים, ויעו' בזוה"ק פ' וירא (דפו"י קב:): ז"ל מאי טעמא אעסק אברהם לדכאה לבני נשא בגין דאיהו טהור ואקרי טהור וכו' ע"ש ותא חזי אילנא נטע אברהם בכל אתר דדירוריה תמן ולא הוה סליק בכל אתר כדקא יאות בר בשעתא דדירוריה בארעא דכנען ובהווא אילנא הוה ידע מאן דאתאחיד ביה בקב"ה ומאן דאתאחיד בע"ז, מאן דאתאחיד בקב"ה אילנא הוה פריש ענפוי וחפי על רישיה ועביד עליה צלא יאה, ומאן דאתאחיד בסטרא דע"ז, הוה אילנא הוה אסתלק וענפוי הוה סליקין לעילא, כדן הוה ידע אברהם ואזהיר ליה ולא אעדי מתמן עד דאתאחיד במהינותא דקב"ה. והכי מאן דאיהו דכיא מקבל ליה אילנא מאן דאיהו מסאב לא מקבל ליה, כדן ידע אברהם ומדכי לון במיא ומעינא דמיא הוה תחות הוה אילנא ומאן דצריך טבילה מיד מין סלקין לגביה ואילנא אסתלקין ענפוי כדן ידע אברהם דאיהו מסאבא ובעי טבילה מיד ואם לאו מיד נגיבן כדן ידע דבעי לאסתאבא ולאסתמרא שבעה יומין. תא חזי דאפילו בשעתא דאזמין לון למלאכין אמר לון והשענו תחת העץ בגין למחמי ולמבדק בהו! עכ"ל.

ומבואר מדברי הזוהר הרבה אחרת ממה שקבלנו בבית ספר, שאברהם היה סתם מגיש לכל אורח כל תאוות לבו, אלא שברגע שהאדם הגיע לאברהם אע"ה, היה אברהם עוסק בתיקון נשמתו באופן נפלא מאד, ומיד היה טובלו במעין וכו' וכו', עד שהיה מכניס האורח בצלא דמהימנות, באמונת יחוד השם עצומה מאד.

[ב] הרי מבואר היטב בס"ד שני דברים, א' שגדולי האבות ומקימי האמונה והיהדות היו צועקים ברחובות ועי"ז היו מקרבים את העולם להש"ת, שזה ההיפך מחילול השם. וב' שגדולי הצדיקים דוקא היה להם קשר ושייכות להעם. ולפ"ז לא קשה להבין למה כל כך חשוב הריקודים שהם מתאחדים כל העולם.

והנה אין כל חדש תחת השמש, שכבר היה המעשה הזה שהחסידיים היו רוקדים ברחובות והמתנגדים אמרו שזה חילול השם וכו', וזה היה אחד מהסיבות שהחרימו אותם, אכן היום יש רק אחדים ממש שמעיזים לדבר נגד החסידיים של הבעש"ט, וא"כ אינו ראוי להם לעולל על הריקודים של הנחמנים. (וגם בהיומן של הפיאסטטסנא רבי – האש קודש – הוא מסביר ומתאר ההרגשים והתהליך מה שהביא אותו לעשות תהפוכה ברשות הרבים). ועוד כדאי לשים לב שכדומה לעלילות אלו התלוננו על הרמח"ל ע' נספח א'.

נ נח נחמ נחמן מאומן

והנה הסגולה של נ נח נחמ נחמן מאומן הוא להחזיר האדם לנקיות ופשיטות כתינוק, ודרך של ילדים קטנים שאינם תחת סבל ושיעבודי החברה וכדומה, לפרוץ בריקודים בכל עוז וחדוה.

וכן מצינו אצל דוד המלך שהיה רוקד בכל עוז לכבוד ארון ברית השם, ובעיני מיכל בת שאול היה נראה מוזר וזילזול ופחיתות במלכותו, ומן המשים ענשוה שלא תהיה לה בנים, מדה כנגד מדה, שענין החירות לרקוד בשמחה בלי צמצומים וכדומה זה ענין קדושת ילדים.

והנה איתא במס' מגילה (והובא בכתבי מוהר"ן, תורה ד' ובעוד מקומות) כמה טפשי אלו שעומדים לכבוד התורה ואינם עומדים בשביל התלמידי חכמים. נמצא למדים ק"ו שאם רוקדים בכל עוז לפני התורה הקדושה בודאי צרכים לרקוד לכבוד הצדיק ראש בית [ואגב יש להבין היטב למה הצדיק מקומו הוא לפני התורה, כי כל התורה שאנו לומדים אינו אלא כפי השגת הצדיק וכפי מה שמוריד לנו, כי הלוא אם איש אחד מאד מגושם יאמר איזה דבר תורה, הרי הוא מבונה על פי הבנתו ותאוותיו וכו'. (ור' זירא התענה מ' יום כדי לשכוח התורה שלמד בחוץ לארץ, דלפי הבעש"ט פירושו מה שלא למד בדביקות וכו'. וע' בחיי מוהר"ן (שנג) '...אפילו אם בא אצלי תורה מאלו המקומות איני רוצה בהם... ע"ש), משא"כ כאשר הצדיק אומר תורה, ממשיך בקדושה ובטהרה דברי אלקים חיים, הרי מובן שכל התורה כולה תלוי כפי הצדיק. ואם תאמר הלוא עצם התורה במקומה, לזה צריכים לדעת שנשמות ישראל בשרש בריאתן קדמה לשרש התורה, ובאמת התורה תלוי בהם, כן הבנתי מספרים הקדושים, והשם יתברך הטוב ישמרני מכל מכשל חטא ועון]. וכמו שמצינו שמחה אצל התורה הקדושה, כן מצינו שמחה אצל הצדיקים, וכמו שכל אור צדיקים ישמח ועוד הרבה מקומות. והריקודים הם גם כן לכבוד התורה ובכח התורה (ע' ליק"מ תורה י'). וגם המעיין בספרי מוהר"ן בסגולת הריקוד ומחאת כפים, שהוא המתקת הדינים ויחוד השם וכו' וכו', וגודל ענין הנגינה שבימינו שהוא עיקר הדביקות וע"י ממשיכים רוח"ק ומלקטים כל הניצוצות הקדושות, וע"י נתברר רוח האדם מרוח הבהמה ונעשים בני אדם, וכו' בליק"מ שכל רועה בהמות צריך מאד את הנגינה לשמור עליו שלא יפול למדרגת אלו שהוא שומר עליהם (וע' לקמן בכותרת שני דרכים ראשיים לקרב העולם בתשובה) וכו' וכו', וגודל ענין השמחה עד שציוה ופקד ולמד והורה שמצוה גדולה להיות בשמחה תמיד כידוע ומפורסם, והרבה להורות על זה בכל ספריו הקדושים (ולמשל ע' בחיי מוהר"ן אות פד, ספורים חדשים ד, 'ואז אמר אם אין אתם שמחים איני יודע מה לכם כלומר שראוי לנו לשמח על כל פנים מאד תמיד כשזכינו לטעם אורות נוראות כאלו וכו'. ואחר שספר המעשה הזאת אמר שאתם יכולין לומר עליה תורה כל ימי חייכם, וגער בנו על שאין אנו שמחים, ואמר שראוי לנו לשמח מאד מאד) עיין בהם ויתברר לך שאלו שאוחזין במוהר"ן אין להם דרך אחרת רק לשמוח בו ובכחו ובתורתו שהוא אור השם. ומוהר"ן אמר על ספרו ליקוטי מוהר"ן שהוא אתחלתא דגאולתא (וידעו שהגר"א לא רקד בחתונת בתו, ואמר שהוא ירקוד כאשר יבוא משיח), ושצריכים לעסוק רק בה (ובעזה"י נרחיב הדיבור על זה), ועכשיו שהוא גילה שהוא זה השיר פשוט כפול משולש מרובע שהיה מעותד לנו שיתער לנו להשיב רוחנו ולהחזירנו להשי"ת, בודאי ואין ספק נשירה ונזמרה ונתעדן בה, וישמעו רחוקים ויצטרפו ויצרפו לבם אל ה"י [ואלו העומדים בחוץ בחושך גשמיות תאוות והבלי עולם עשיה דעשיה, ואינם שומעים קול הנגינה של הצדיק, יחשבו הרוקדים למושגעים].

ואלו שטוענים שהרוקדים והמפיצים הם שיכורים והם על סמים ח"ו, [ונכבר חשבה אלי את חנה לשיכורה (ש"כ נ"ו)], וגם היא זכתה בעבודה זו לבנים כנ"ל] תדעו נאמנה שאמנם יש כמה וכמה חוזרים בתשובה שהקדישו ימיהם וכספם להפצת דעת רבינו הקדוש, לתקן עולם במלכות ש"ד, והם באים ממקומות חשוכים מאד, וכמו שרבינו אמר שיש לי חסידים שאפילו שאול תחתית לא היה מספיק להם אלא שהיו חותרים מטה וכמו שדיברנו במ"א בחוברת, ויש מהם שעדיין לא יצאו לגמרי מאיפה שבאו, ולפעמים נופלים שוב לשכרות וכדומה ה", אכן הדבר הוא הפוך ממש מההלשנה עליהם, כי אדרבה בעת שנופלים ר"ל לשכרות וכדומה לא נמצאים בהפצה הקדושה, ואין להם אז את הכח הרצון היכולת והזכות לצאת ברוקדים של מצוה להאיר פני תבל באור השם, כמובן, אלא נופלים למקומות חשוכים וכו'. ובחסדי השם שבע יפול צדיק וקם, מתחזקים בדרכו ובתורתו של רבינו, ויותר מזה מתחזקים ברבינו בעצמו – נ נח נחמ נחמן מאומן, וחוזרים בתשובה ומחזירים אתם הרבה בתשובה. וראוי לציין פה מה שרבינו אמר שאם רואים מי שהוא מקורב לצדיק עושה דברים רעים, תדע נאמנה שאם הוא לא היה מקושר להצדיק היה הרבה יותר גרוע. ועוד ראוי לציין להפרק שכל לקמן בס"ד על מי ראוי להתקרב לנ נח (ע"ש בסוף, וע"ע משם והלאה, עבודת הנחמים, אות ו), והבאנו שם מש"כ אצל יפתח ודוד המלך ע"ה שדוקא אנשים שבורים וריקים נתלקטו עליהם.

ואפרש יותר בעזה"י, דהנה אחד מהכללים היסודיים של בעל הסולם הוא שאין כפיה ברוחניות. וגם כן מצינו בפרש"י עה"ת שכאשר השי"ת היה מצוה ליקח מישהוא, מפרש"י לקחת אותו בדברים, ולא שיקח אותו בידיים ממש (וכמו שמצינו לפעמים, כמו הנפת הלויים). וכן ע' בזוה"ק ריש ספר דברים. והבן הדברים כי אין ברצוני להאריך כאן בביאור הדברים. ועכ"פ מובן שבקירוב בני אדם לדרך השם, לא תהיה בדרך כפיה וכו', כי אם ברוח וכו'. וכידוע שזה ענין כח המושך של הצדיק וכן של המשכן וכן של כל דבר שבקדושה. ולכן מהדברים הכי חשובים להמשיך בני אדם הוא על ידי נגינה, שמוהר"ן אמר שיעקר הדבקות עכשיו אינו אלא על ידי נגינה, ומוהר"ן אמר שאלו היו שומעים תורה אחת ממנו עם הנגינה וכו' היו מתבטלים לגמרי.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ג] ועוד כבר ביארנו (לקמן ב'ענין השגעון' בסוף – אות יג) שנראה לעניות דעתינו שהדרך של נ נח הוא הדרך לארץ ישראל (וכמו הראשי תיבות של ישראל ד'וב א'ודסר, ד'רך א'רץ י'שראל) שידוע שרבינו הקדוש זכה ליכנס לארץ ישראל רק על ידי שהוריד את עצמו למעשה קטנות, והיה שוחק ברחובות כמו ילד קטן. ובאמת יש לשאול, איך לא חש רבינו לחילול השם, שהרבי של כל ישראל, של כל התורה כולה, ינהג עצמו בקטנות? ובאמת זה שאלה טובה, אכן אדרבה ממנו לומדים שכאשר אדם עוסק בעבודת השם, כל מה שהוא צריך לעשות בעבודתו אינו צריך לחשוש לחילול השם (במידה שאינו עובר על התורה כמובן, וכמו שעכשיו כמה מפורסמים ממש חיללו את השם יתברך בכל העולם ר"ל), כי אם הוא באמת משתדל לעשות רצון השם יתברך על כרחך זה לא יהיה לחילול השם. ומבואר בליקוטי מוהר"ן (תורה לא) שכמו שיש בתורה סם חיים וסם מות, שיכולים ללמוד תורתנו הקדושה וח"ו תוציא ממנו דרכי מות, כמו כן אצל הצדיקים האמיתיים, צדיקים ילכו במ ורשעים יכשלו במ, שיש מקום לטעות בהם בגאווה ובוז ח"ו. וכן תיראה בליקוטי מוהר"ן (תורה ח) שלפעמים צדיק גמור מוריד את עצמו לתוך מדה רעה, על כן הרואה יכול לחשוב ולדון כפי ראות עיניו שח"ו הצדיק נפל לרעה, אבל לא בשביל זה הצדיק ימנע מלעשות העבודה הצריכה והדרושה להכניע אותה המדה. ולכן גם הנחמנים שמרימים הדרך של רבינו להכין ארץ ישראל אין להם לשים לב ולחוש כלל להמלעיגים וכל הטענות והערעורים, רק להתחזק בדרך הקדושה של נ נח נחמ נחמן מאומן!

ותראה נפלאות, כי בני ישראל נכנסו לארץ ישראל בשנת ב' אלפים תפ"ט, והנה כל אלף חוזר לא' בגמטריא, הרי שבני ישראל נכנסו לארץ ישראל ממש בנ נח נחמ נחמן מאומן!

והנה עוד סמך להיסוד הנ"ל שרבינו הוא הדרך לארץ ישראל, בסוף פרשת ויצא כאשר יעקב חוזר לארץ ישראל כתיב, ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים. ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים, ופרש"י מחנים, שתי מחנות, של חוץ לארץ שבאו עמו עד כאן. ושל ארץ ישראל שבאו לקראתו, ע"כ. מחנים, בגמטריא נחמן (וע"ע רמזים אות שצא). וכדאי להזכיר מה שראיתי מהחברים על מש"כ בפרשת מטות, 'נחנו נעבור חלוצים', שמדוייק הראשי תיבות (שלא כתוב אנחנו) נ נח! וע' בסוף הרמזים (אות ק') שבאירנו שם שבאמת רבינו כבש את ארץ ישראל, ונ נח נחמ נחמן מאומן הוא תיקון הערב רב.

שוב זכיתי ללמוד ליקוטי הלכות בסוף הלכות בית הכנסת (הלכה ה' המבוסס על לקמ"ת עח) שמבואר שם שיעקר הענין של ראש השנה הוא ארץ ישראל, שכל ראש השנה השם יתברך נותן לעם ישראל את ארץ ישראל, ע"ש, ומסביר שהעשרת ימי תשובה הם עשרת מדרגות בקדושת ארץ ישראל, ונשלמים ביום הכיפורים בחי' קודש הקדשים שאז הכהן הגדול מקטיר לפני ולפנים על האבן שתיה ממש. רק שמבואר שם שלמעלה מזה יש סוכות, שיש כח לקדש חוץ לארץ בקדושת ארץ ישראל.

ומבואר שם שהשינה, בחי' הסתלקות המוחין, שהוא בחי' ראש השנה כידוע, הוא הבחינה המבואר בלקמ"ת עח של פרסטוק, שהוא בחי' תמימות ופשיטות, שזה בחי' הדרך לארץ ישראל שהוא על ידי מתנת חנם, בדרך העשרה מאמרות, הדרך שקדמה לתורה. והשופר הוא בחי' המוחין והתורה, שע"י לידת המוחין מתחילים לעלות בעשרה קדושות של ארץ ישראל, ובענין המוחין והורה כבר אין להמון עם שום שייכות להצדיק, ע"ש כל דהקו"נ.

וידוע שהשיר פשוט כפול וכו' ר"ת כשפר (לקמ"ת ח). נמצא שזה בחי' בנין המוחין שהוא בחי' המבואר שם (בלקמ"ת עח ובליקוטי הלכות הנ"ל) עשר מדרגות קדושה בא"י גופא, לא רק הדרך לארץ ישראל. וי"ל שמאומן, זה בחי' הפרסטיק שצריכים אחר כך, בחי' סוכות כנ"ל, שזה הכח אפילו לקדש חו"ל, בחי' אומן, בקדושת ארץ ישראל (וזוה א"ש למה שכתבנו במקום אחר בכמה הוכחות ש'מאומן' הוא עוד גבוה מנ נח).

350. תיקון הראש והסוף

לשון הרמח"ל ז"ל (אדיר במרום עמ' שצה): ואז נברא אדם למטה בבחינה זאת, והבחירה בידו לעשות אחד משתים אלו, או להעביר הרע הגורם העלם הראש, ויהיה מתפשט כבראשונה בסוד יחודו. וזה הוא ענין נעשה בכלל אחד לבד, כי הראש מתפשט ביחודו, ויש מציאות רע אחד, שהוא ב"ה המציא, כלול מכל כך כחות, שעוצר כח לפי רצון העליון להעלים גילוי יחוד זה מן הנבראים. אם תעובר זאת המניעה - בבת אחת תעובר, וישוב הראש להתפשט כבראשונה. ואם זה לא יעשה, הרי הוא נותן מקום למניעה הזאת לשלוט, והיא תשלוט בכל כחותיה, ואז צריך היקף אחר, שבהעלם יתחזק כח היחוד ב"ה על ידי המשפט, עד שכל הכחות האלה, איש לא נעדר, יחזרו כולם לטובה. ונמצא שאם היה מסיר רק המניעה מן הראש, הראש אינו מהלך לשום פרטות, אלא משפיע בכל יחודו הכל טוב, בתכלית הטוב, שכבר כחו הוא כך - ששום רע לא ימנעהו. אך הסוף סודו - שאפילו שיהיה כל רע, אף על פי כן יחזור הכל לטוב. אם כן צריך להניח שיהיה כל רע, ובחזרו כולו לטוב - אז עשה הסוף פעולתו, והבן היטב. כי זה עומק כל עניני ההנהגה, וכל משפטי הספירות הולכים על דרך הזה (ה"ע אגב עי"ז יש להבין בעמקות מש"כ בשיחות הר"ן סי' פג ע"ש והבן כי אכמ"ל).

נ נח נחמ נחמן מאומן

והנה סוד הב' בחינות האלה הם עץ החיים ועץ הדעת. וכנגד ב' אלה - האדם נברא זו"ן. והנחש הוא כללות הס"א, היה לו גם כן שני כחות אלה וכו' ע"ש כל דה"ק באריכות.

וכן היה דרך כל הצדיקים האמיתים, כל זמן שהיה סיכויו לתקן דרך הרישא [ובעזה"י הרחבנו הדיבור על זה במ"א בחיבורנו], דהיינו להאיר מאור אחדות השם בעולם, שיתעלה כל העולם ויתבטל ויתיחד ביחודו יתברך. אכן בעוה"ר בזמן הבעש"ט כבר היה הדבר תולה שמא עבר זמנו ובטל היכולת לתקן תיקון הכללי דרך הרישא (ולכן באותו תקופה כבר עסק הרמח"ל ותיקן הע' תיקונים שהם באור חוזר, וגם חיבר הספר הקדוש תקט"ו תפילות שהם ממש על הדרך שפירסם רבינו הקדוש לעשות מתורות תפילות, והוא ז"ל הרחיב לבאר ענין הבחירה לתקן דרך הרישא או דרך הסיפא ואכמ"ל), ולכן מצינו לענ"ד שהבעש"ט היה עוסק לתקן משני הצדדין, והיה הולך ומדבר עם עמי הארץ, אנשים נשים וטף, ולא דוקא עושה תיקונים כמו אברהם אבינו כמבואר בזוהר הנ"ל, אלא התערב בעם ולימד אותם כל אחד את הדרך אשר ילכו בו. ולפעמים היה לוקח נשמה ומרים אותה ממש בכל תוקף אמונת השם יתברך. ובזה גם כן מובן מה שהבעש"ט פירסם שתפילה חשובה מתורה, כי תפלה הוא בחי' נוקבא בחי' תיקונא דסיפא, ולעתיד נקבה תסובב גבר (היינו שאפילו לפי תיקונא דרישא, אחר התיקון יקויים מצב כזה של נקבה תסובב גבר, ולכן גם הסודות הכי גדולות של הרשב"י הם רק בבחי' תפלה כמבואר ברמח"ל). וכן נלע"ד שמוהר"ן כבר הכניס כל עצמו לתקן תיקונא דסיפא, שאפילו תלמידו המובהק לא סתם הרים אותו באור היחוד, אלא לימד אותו דרכו, ממקום שהוא נמצא (ואע"פ שהיה גאון גדול וגם מבקש ה' באמת גדול וכו' החשיב אותו מעוכב בא' מהכ"ד דברים שמונעים מתשובה וכו' (חיי מוהר"ן שג"ג)), איך לעבוד את השם, עד שזכה מוהר"ן למה שזכה, אבל זכה בתיקונא דסיפא (ונלע"ד שאפילו ר' שמואל אייזיק שידוע שמוהר"ן הנהיג אותו על חודו של חרב, והוא עסק בתיקוני נשמות, גם זה היה בתיקונא דסיפא, דעל כל פנים כן היה מקום נשמתו ועבודתו של ר' ש"א וקל להבין).

[והנה בדורנו אין ספק כלל שע"כ אנו אוהזין בסיפא, וכמו שמוהר"ן מסביר בליקוטי הלכות, הלכות בציעת הפת, שעכשיו אנו עושים את התיקון והבירור האחרון של הצואה. ויעו' בריש ס' שיחות הר"ן אות ד' שמבואר שאז העשירות היה קשה ורחוק מאנשים כשרים מחמת שהעשירות נפל עמוק בתוך הליפ' ע"ש, והנה בימינו כבר יש הרבה יהודים ומהם גם כשרים שזכו לעשירות מופלגת, וע"כ זה מחמת עכשיו ירדנו עמוק בתוך הקליפות, וא"כ ע"כ אין לנו תקיין אלא דרך הסיפא].

וזה הענין שכבר כתבנו עליה, שמוהר"ן יש לו הכח לעזור לבעל בחירה, לא סתם להרים הבן אדם, אלא לעזור אותו בעצם פרטיות מקומו, כי זה כל ענין של התיקון מצד הסיפא.

ובזה יש לנו להבין יותר בעמקות למה חידוש כמוהר"ן לא היה מעולם, ומה שאמר (חיי מוהר"ן שצב) איך אפשר שלא יחלקו עלי מאחר שאני הולך בדרך חדש שעדיין לא הלך בו אדם מעולם, וגם הבעש"ט לא ושום בריאה לא מזמן קבלת התורה, אע"פ שהוא דרך ישן מאד אע"פ"כ הוא חדש לגמרי, ע"כ, ודו"ק [אלא דמאחר שהרמח"ל גילה הנ"ל מבואר שע"כ כוונת מוהר"ן הוא לכאו' יותר עמוק מהנ"ל והי"ת י"ע בתוה"ק. ונראה שתורת רבינו הוא ממש יחוד הרישא והסיפא, בבחינת ביאה ראשונה שנותן לנו הכח ע"י התפילה שעושים מהתורה לביאה שניה. וזה הטעם שהתורה כ"כ נעלמת ולא רואים בחוש להדיא האורות הגדולות, כי הכל טמון ממש בסיפא שמיחד עד אין סוף ועד אין תכלית, ולכן אין כ"כ מקום לחושים כמו שאר ספרים הקדושים שעיקרם מדברים מהיחודים שבאמצא, ודו"ק].

והנה היה מקום לומר שאנו בדור יתום, שאבדנו הצדיק שהוא בחי' משה רבינו, עד שיבוא משיח צדקנו, ולכל היותר אנו כמו שבת לוי, שנוכל לדעת לעצמינו במיעוט שכלינו וטהרתנו וכו' שנחזיק באמונת השם יתברך ככל יכולתינו, ולא ללכת ח"ו בחוקות הגוים, ולא להשתקע תחת סבלות עבדות מצרים רדיפת הפרנסה וכסף שהוא בחי' עבדות ושטות גדול וכו'. ולא לרדוף אחר הכבוד ושאר תאות וכו'. ולחכות לישועת השם.

אכן כיון שאנו עכשיו עוסקים בתיקונא דסיפא, זאת אומרת שבאמת התיקון עכשיו תלוי בנו. כי אנו בסיפא, כל אחד במלכות שלו. וכמו שאמר רבנו הקדוש (חיי מוהר"ן אות שיט) אני אעשה מכם כתות כתות, ע"כ, שכן ב"ה יש כל מיני קבוצות של נ נח, כל אחד פועל ומאיר כפי ענינו ובחינתו (וזה גם כן ענין ריקוד של נ נח שכל אחד רוקד לבד, וק"ל), וכן בשיחות הר"ן (קכו) כז"ל ואמר אז שקודם שיבא משיח לא אחד יהיה שיצעק על אמונה כי כמה צדיקים שיהיו אז וכו' ויהיה כמה מפורסמים ומנהיגים של שקר. ואין ספק שלא ימצא אז קיבוץ כמונו היום שנמצאים כמה בני אדם שמתקבצים יחד שחפצים באמת לשמוע דבר ה' ואף על פי שיהיה אז איזה כשרים בדור אך יהיו מפוזרים. ענה ואמר 'כתוב זאת זכרון בספר וכו', ע"ש [והנה לעיל הסברנו שמה שהיה הוא שיהיה, ועכשיו אנו בחי' בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה, ללכת לפי שורש נשמתו. והנה לפי דברי הרמח"ל הנ"ל, יש לומר שאז היה בחי' הישר בעיניו יעשה, בחי' תיקונא דרישא, אבל עכשיו, אף שבדרך פרטיות יכולים ללכת בדרך הישר, והסברנו בחיבורינו שלעניינינו זה הבחירה והאחיזה ברבינו נ נח נחמ נחמן מאומן, אבל מ"מ אופן עבודתינו ותיקונינו הוא תיקון הסיפא כמו שפירשנו כאן, הרי בחיצוניות אנו דומים למה שהיה, שכל אחד עושה כחפצו, אבל אז היה גם כן בפנימיות, ואצלינו כן הוא בפנימיות מצד הצדיק וכמו שבאר עוד בעזה"י בענין סוד ההיכלות בסוד נ נח נחמ נחמן מאומן, אבל מצידנו, אולי נקרא את זה איש הטוב בעיניו יעשה, שיהפך מקומו הפרטי לטוב כנ"ל מהרמח"ל (וגם א"ש

נ נח נחמ נחמן מאומן

לשון חז"ל ועשית הטוב והישר, שזו פשרה ולפנים משורת הדין, שדרך הישר הוא דרך שלפנים משורת הדין כמובן, שזה תיקון שמקדים להשתלשלות הדין. ותיקון הסיפא, הוא כמו פשרה ומים פשורים שמתחילה היו מים קרים לבד ומערבים בו מים חמים ונעשים פשרים, וכן הוא בתיקון הסיפא שהגיע כל דבר למקומו הפרטי, ואז העבודה הוא להראות בו יחודו יתברך].

ובאמת כבר לימד לנו מוהר"ן טובא עבודתינו המוטל עלינו להצליח בעד ה' אלקינו בעדנו ובעד עמו ישראל. ואין אנו יכולים לעשות התיקונים כמו שהיו הצדיקים האמיתים (וכמו שהבעש"ט כותב באגרת שתשובה אמיתי זה רק ע"י צדיק הדור, וכן בספרי מוהר"ן, למשל ע' עצות ישרות (צדיק ד)), אבל שפיר אנו יכולים להאיר אור תורתו של מוהר"ן לכל העולם, שידעו דרכו איך להציל נפשם מהשאול תחתית ולזכות להכנס בצלא דמהימנותא, להאמין בהש"י ולקיים התורה והמצוות וכו'. ולא נוכל לעשות כמו אברהם אבינו לתקן רק בקדושה ובטהרה עצומה, שכל מי שנדבר אליו מיד להטבילו במעיין ולעסוק בתיקון שורש נשמתו וכו'. אבל לצעוק ברחובות ולקבץ המונים וללמד דעת רבינו נ נח נחמן מאומן שפיר אנו יכולים, וכן נעשה בעזרת השם יתברך, להגדיל שמו הגדול והנורא, עד שנזכה לשלמות האמונה בו יתברך, וימלא כבודו את כל העולם אמן ואמן.

[ונראה שכעת אנו מתקנים מה שקרח לא האמין בהנהלת משה רבינו וטען כי כל העדה כולם קדושים, ואיתא במדרש שלעתידי לבוא קרח יהיה כהן גדול, שמבואר שטענתו לא היה סתם רק. אלא שבימינו בתיקונא דסופא הכל תלוי בהעם, וכמו שהסבא אמר 'העם יבחר', כי כל אחד יש לו המלכות שלו וכו'. אכן בודאי הכל ע"פ רבנו נ נח נחמן מאומן, וכמבואר בכמה מקומות בלק"מ שכל אחד לפי שורש נשמתו, אכן רק על פי הרב"י, ראש בני ישראל. אבל עכ"פ בדורנו שכבר נסתלק רבנו הקדוש, אין רואים שום התנשאות ממנו, רק רואים הרחמנות שהוא השאיר לנו קצת ידיעה מי הוא, מה תורתו, שנדע ונהיה בני אדם.

ובזה יש להבין בעמקות מה שהסבא אמר (ש'יחות מ'תוך ח"י ה'סבא דף קעט) ז"ל: הוא העיקר והיסוד והשורש, זה לשון רבינו, העיקר והיסוד, זה השורש, הכל תלוי ברבינו, כל הגאולה, ביאת המשיח וכלל התיקון שלנו ושל כל העולם תלוי בו! תלוי בזה! ברבינו! העולם מקשים מה זה רבינו למה זה? יש הרבה צדיקים, קרח ג"כ אמר 'כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' מדוע תתנשאו?' אבל התירוץ, רבינו הקדוש, כבר אמר, זה, כבר נגמר, גמרתו ואגמור! עכ"ל. ואיך זה דייקא הוא התירוץ? תגיד שאר דיבורים חזקים כמו חדוש כמוני וכדו'. וגם יש להבין מה זה גמרתו ואגמור, אם כבר נגמר מה זה אגמור. ועוד הלוא כתוב בח"י מוהר"ן (סוף אות של) 'אבל אני בלעדיך גם כן איני יכול לעשות כלל' ע"ש. והנלע"ד בזה שהוא ענין המבואר בזה"ק ובפרט בתיקונים חדשים של הרמח"ל שמשה רבינו כיון שראה שיהיה גלות התחיל לתקן בעצמו עד סוף כל הדורות. וכן מוהר"ן גמר ותיקן מה שהיה צריך ומספיק לשלמות גאולתינו ופדות נפשינו לנצח, וזה נקרא ביאה ראשונה, המכונה בנימן כידוע שהוא גימט' נחמן עם הד' אותיות, שבו שבק רוח בנו שנוכל להשתוקק ולהביא להגאולה ביאה שניה.

וענין הרוח ששבק בנו, אם נוכל להגדיר אותו בקיצור הוא שגילה עיקר נקודת היהדות. דכל אחד יש לו ענין משמעות וטעם מיוחד ביהדות. לאחד הוא מתיקת התורה"ק, ולאחד הוא התמדת התורה, לא' העמקות שבתורה, לא' אהבת חסד וכו'. ולכל אחד יש העבודות שהוא מחייב את עצמו בהם, ועל ידיהם הוא קונה ובונה הטעם שלו ביהדות - בידיעתו או שלא בידיעתו. ונכלל בזה שלאחד יהיה חשוב מאד אצלו הרגשת הטעם וכדו' ולא' לא כ"כ וכו'. ומוהר"ן הוא עצם הנקודה מה זה יהודי, ודו"ק מאד.

משל למה הדבר דומה, למלך שהיה עומד למות וצוה ליועציו באשר שיש לו בן ולא נודע איפה הוא ימלוך תחתיו. חיפשו עד שמצאוהו וראו שהוא בור, מטונף וכו'. וטיכסו עצות איך להכשירו להיות מלך. וכל אחד הדגיש מה שבדעתו נחוץ ביותר, שאחד אמר צריכים לנקותו וללמד אותו להיות נקי, ולא' זה לא היה כ"כ נחוץ, כי אצלו העיקר הוא החכמה ורצה שמיד יתחילו ללמד אותו וכו'. ולא' העיקר היה שידריכו אותו בנימוסי מלכות וכו'. והתחילו כולם לטפל בו. ויועץ אחד, העיקר שלו, ועצתו היה (שהלוא זה הבן שמצאו לא הכירו בו שום מעליותא ואדרבה כנראה הוא גרוע כמה מסתם בני אדם, רק שהאמינו שהמלך שנפטר הכיר וידע מה שהם לא היו מכירים ויודעים, ואולי אינם מסוגלים כל עיקר לידע, שהילד הזה מעולה מאד מאד, וא"כ העיקר) שידיעו ויאירו להבן שהוא המלך וידע לנפשו, והבן כי קצתו.

וזה הענין שהסברנו במ"א ההבדל העצום ומופלא שבין אפילו המתמיד וצדיק הכי גדול לבין נ נח פשוט. כי הראשון יש לו עדיין נקודה עצמית שעליה הוא דואג, ובאמת אם הוא עובד גדול, מכיר הוא בעצמו נקודה הזו ועובד להקדישו לה', אבל תמיד יש לו שני עינים, עבודת השם ועבודת נקודה זו. משא"כ הנחמן הכי פשוט אפילו הוא משוקע בשאול תחתית ר"ל, כבר מסר והקדיש הנקודה זו לשם, רק שהוא נופל למקומות שנופל, אבל כל ענינו אינו אלא עבודת השם דרכו של רבינו הקדוש נ נח נחמן מאומן, והבן.

אכן בודאי כוונת רבינו הקדוש היה הרבה יותר עמוק מכל זה, וכן בכל מה שפירשתי בכל מקום, רק לפתוח לעצמי קצת דרך מרחוק, כי תורה היא וללמוד אני צריך. ובודאי גמרתו ואגמור, כולל אפילו תיקון אומות העולם, ואכמ"ל (ועמש"כ א' אמור ס"ד).

נ נח נחמן מאומן

ב] והנה מבואר בטוב טעם ודעת שצריך דוקא ללכת בדרך האבות הקדושים ובזה מוציאים שורש וענף לדרכי הנחמנים. [ואף שמצד אחד, מהמבואר שעכשיו אנו בתיקונא דסיפא, תיקון האחרון של המלכות, היה נראה שיש ענין לדקדק על הפרטים, אכן האמת הוא להיפך, כל הפרטים ידאגו על עצמם, ועלינו המשוקעים בתוך מה שאנו משוקעים חשוב מאד לעשות מאמצים דייקא לא להיות טרודים בהדקדוקים, רק לצאת ככל היותר מהר מתוך הבוץ והצואה. ולא להקפיד על שום דבר שצריך דייקא להיות ככה או ככה, רק לעבוד בשמחה בזריזות תמימות ופשיטות, ועל דרך זה תבין ותראה כמה עצות מרבינו הקדוש].

ג] לפי יסוד המוסד פה שעבודתינו עכשיו הוא בתיקונא דסיפא יש לפרש וליישב ולהבין כל מיני חידושים בדרך של רבינו מה ששינה הרבה מצדיקי אמת שלפניו.

א' כתוב בשיחות הר"ן (אות ה', והובאו גם בלקוטי הלכות, הלכות נטילת ידים אות צט ע"ש) ז"ל ועקר הוא יראת העונש, כי היראה עלאה בגין דהוא רב ושליט וכו', הינו יראת הרוממות לאו כל אדם זוכה לזאת היראה, אבל עקר העבודה הוא רק על ידי יראת העונש אצל רב בני אדם וכו' ואף שבזהר הקדוש (בראשית יא: - וע' ביחוד היראה להרמח"ל שמפרש היטב את הזוהר) הוא מגנה יראת העונש, כבר מבאר על זה תרומים בספרי מוסר (ופה מצויין לעיין באור ישראל מהמגיד מקוֹז'ניץ על תקוני זוהר דף טו ע"א – וכיון שקשה להשיג אביא דבריו, והם בדף טו ע"א של אותו הוצאה של דפי התקו"ז, ושם הוא שואל, אם יראת העונש הוא בישא, למה כל כך חשוב לדעת העונשין, ותיריך ז"ל אלא צ"ל דהיראה צ"ל מבורא ב"ה אשר בכחו להעניש להאדם העובר על הפקודים וא"כ כשהאדם עובר רצונו ית' אז גורם חרון אף לבורא שעי"ז יענשו לכן צ"ל האדם ירא מזה שלא יביא את בוראו לידי כעס חו ומ"ש במ"א שיראת העונש נק' יראה רעה היינו כשיבא מגו העונש ר"ל עכ"ל, ומבואר שהוא מקים דברי הזוהר שיראת העונש הוא גרוע ולא עיקרי, ועוד מצויין לעיין במקור חסד על ספר חסידים סי' יג, ס"ק ט וזה כבר מעריך את יראת העונש ועל אף שמצוין את הזוהר, אינו מיישבו – ז"ל על שבת ל"א רע"ב שסיימו ע"ז מכריז ר' ינאי חבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדרתא עביד, משמע כי התורה היא שער ליראת שמים, אמנם אית יראה ואית יראה [ע' הק' תקו"ז ה' סע"ב] האחת יראת העונש ששרשה באמונת תורה מן השמים וזהו שער להתורה כי כל מי שבא להגות בתורת אל חי בלא אמונה זו נעשית לו סמא דמותא. ואית יראה עלאה יראת הרוממות מכבוד ה' והדר גאווה שאי אפשר לבוא למידה זו רק ע"י למימוד התורה ולכן נטבע ויחד לבבנו לאהבה – ואח"כ – וליראה את שמך, ובברכת החודש כופלים חיים שיש בהם יראת שמים ואח"כ חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים, מקודם יתפלל על יראה תתאה ואח"כ על העלאה שבה יתואר לומר שיאהב היראה וע' הק' זהר בראשית ז' ע"ב ושם י"א ב, עכ"ל). ועוד ראוי לציין לתפילת השל"ה הקדוש על בניו ז"ל ויעבודך באהבה וביראה פנימית לא יראה חיצונית עכ"ל, הרי שאפילו בעבודת השם השל"ה הקדוש לא רוצה ומתפלל של תהיה ביראה חיצונית) כי באמת עקר עבודת ה' היא רק על ידי יראת העונש כנ"ל, עכ"ל.

ובאמת צ"ע איך דברי רבינו הקדוש מסתדרים אם הזוהר הקדוש. וע' מש"כ לקמן 550:ד.

יש להעיר מדברי רבינו בעצמו בשיחות הר"ן (אות מח) ז"ל וכל כך הוא צריך להתחזק עד שהוא מוכרח להיות מרוצה לעבד את ה' תמיד כל ימי חייו על מנת שלא לקבל פרס. כי לפעמים נדמה להאדם שרחוק שהוא יזכה לחיי עולם הבא לפי גדל התרחקותו מהשם יתברך, אף על פי כן יהיה מרוצה לעשות מה שיוכל בעבודת ה' בלא עולם הבא. ואפלו אם נראה לו שיהיה לו גיהנם גם כן חס ושלום, יהיה איך שיהיה הוא מחויב לעשות את שלו תמיד בעבודת ה' כל מה שיוכל לעשות ולחטף איזה מצוה או תורה ותפלה וכיוצא, וה' הטוב בעינינו יעשה. וכעין מה שמספרים בשם הבעל שם טוב זכר צדיק לברכה, שפעם אחת נפל בדעתו מאד מאד עד שנדמה לו שבדאי לא יהיה לו עולם הבא חס ושלום ולא היה לו במה להחיות את עצמו כלל, ואמר: אני אוהב את השם יתברך בלא עולם הבא. וכל אדם אפלו איש פשוט אי אפשר להיות איש כשר באמת כי אם כשיכול לעמד בכל כנזכר לעיל, עכ"ל. הרי מבואר שאפילו איש פשוט צריך לעלות למעלה מיראת השכר ועונש. וצריך לדחות שעם כל זה הבסיס צריך להיות בעיקר ביראת העונש, וזה לשון רבינו בלקוטי מוהר"ן (תורה פז) ואי אפשר לבוא לאמונה (- דהיינו יראת הרוממות כמו שמפורש שם) רק על ידי יראת העונש ע"כ. ואף על פי שרבינו כותב בשיחות אות ה' שיראת הרוממות לאו כל אדם זוכה לזאת, ואילו באות מח כותב שאפילו איש פשוט אי אפשר להיות איש כשר באמת עד שמגיע לעבודת השם באמונה למעלה משכר ועונש, צריך לומר שכן הוא באמת, שרוב בני אדם לא זוכין לזה ועל כל פנים הם מחויבים להיות יראים מעונש, אבל להיות איש כשר באמת צריכים לזכות גם ליראת הרוממות.

ועוד יש להעיר שיש משמעות בשיחות הר"ן אות מח שעבודת השם של איש כשר באמת, אינו כהמשך והתגברות ביראת העונש עד שמגיע למדרגה יותר, כי האיש הזה אינו מסתכל ותולה את עצמו בכלל על השכר ועונש, ואף שמבואר בלקוטי מוהר"ן (תורה פז הנ"ל) שמגיעים ליראת הרוממות שהוא אמונה רק על ידי יראת העונש, אינו סיבה ומסובב פשוטה שזה מביא לזה, כי על כרחך יש קפיצה מדרגת הירא מעונש לזרוק יראתו מהעונש ולהאמין ולעבוד את השם מאמונה ואהבה. וזה לכא' בדיוק הטעם שהזוהר הקדוש מגנה את יראת העונש, כמו שהרמח"ל מפרש (יחוד היראה ד"ה ותראה שהזכיר) ז"ל אך לא תחשוב שכן יתעלו הדברים, שישרה על היראה הרעה יראת ה', כמי שרוכב על סוסו. כי אינו כך, אלא יראת ה' מתרחקת כשישרו אלה על האדם, ריחוק ממש, ריחוק על ריחוק. וכמעט שהיא יותר רחוקה ממה שהיא – מי שלא ידע עדיין בטיב שום יראה, שתוכל להתקרב לו כשידענה, אבל זה כבר הרחיק אותה לגמרי, עכ"ל. ועם כל זה רבינו קבע בלקוטי מוהר"ן כנ"ל (תורה פז) שאי אפשר לבוא לאמונה זו של יראת הרוממות אלא על ידי יראת העונש. ולפי זה הרי בודאי העיקר והיסוד הוא יראת העונש.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ועל כל פנים הזוהר הקדוש ממש מגנה יראת העונש, וכאילו רוצה להרחיק את האדם ממנו, כנ"ל, ואילו רבינו ביאר והעמיד שרק דרך יראת העונש יכולים. ויתכן שזה מחמת שבתוקף תיקונא של הסיפא יוצא ככה, שאין שום הארה מלמעלה שיכולים להתחיל מיראת הרוממות באמונה, ודו"ק.

ב' בשיחות הר"ן אות קפה מוהרנ"ת מדגיש שרבינו לא היה נותן יחודים וכדומה לתיקונים, אלא עובדות למעשה, ובעוד מקומות גם כן מצינו שרבינו רצה מאד שהעולם יעסקו במצוות מעשיות.

ג' מה שמוהרנ"ת הרבה פעמים כותב שעיקר הלימוד הוא ש"ס ופוסקים (ואף שגמרא כולל במשמעו קבלה כמבואר ברמב"ם עם כל זה ק"ק להעלים את העיקר), אף על פי שבדידיה גופא לא היה כן, כי בתחילה רבינו צוהו ללמוד שולחן ערוך, אבל זה המשיך רק לזמן קצר מאד, ואז רבינו צוהו ללמוד בעיקר קבלה. וכן מפורש באריכות בזוהר הקדוש וכתבי האר"י שעיקר הלימוד צריך להיות בפנימיות. וכן מה שרבינו סיפר חלום שבו ראה כבוד התורה שלא ראה דוגמתא, והיו לומדים מתוך ספרים גדולים, שמסתמא היו ספרים של נגלה. וכל זה לכאורה הוא להדגיש עיקר בסיס ומהות של יהודי, שזה גופא שיהודי אוחז מהש"ס ופוסקים כבר מקדש הרבה את השם יתברך, וכבר התחלה בדרך עבודת השם. ראה מש"כ 450:ב. וכל זה הוא בעיקר כי אנו בעיצומו של תוקף תיקונא של הסיפא. ותראה איך שענין זה של עיקר הלימוד דומה ממש לענין הראשון של חשיבות של יראת עונש.

ד' בתחנון, כ' המגן אברהם הובא בבאר היטב (אורח חיים קלא:ב) ז"ל וי"ל אחר רחום וחנון וכו' המזמור לדוד אליך ה' נפשי אשא (תהלים כה) זוהר והאר"י ז"ל, ומסיים אם אמר אליך נפשי אשא בלבא רחיקא גרם להסתלק עד לא מטי יומי ע"ש, ונ"ל דמהאי טעמא אין אומרים אותו במדינות אלו ע"כ, והנה אפילו הספרדים שאומרים המזמור הנכונה חוששים מליפול גם כן פנים על היד, אכן קבלה שמעתי מאנ"ש שרבינו הנהיג אותנו לומר בתחנון את המזמור הנכונה לדוד ה' נפשי אשא – וכן ליפול פנים על היד, ולכאורה הטעם כי בתחנון הכוונה להוריד את הנפש לתוך הקליפה כדי לברר ולהעלות את חלקי הנפש רוח נשמה שנפלו שמה (כמבואר בכוונות האר"י, וכן ע' בשער הגלגולים הקדמה ו' איך שהנשמות ירדו למטה בתוך הקליפות), ולכן נלע"ד שהיום בעוה"ר אנו בעיקר נמצאים בקליפה, ואין שום ירידה, רק צריכים לעלות, ולפ"ז בודאי אין אנו שייכים אלא להתיקונא של הסיפא.

360. עסק הצדיק ואנשיו.

דע שכמו שיש מושג בספרים הקדושים של אהבה נפולה ויראה נפולה, דהיינו שהשי"ת ברא העולם עם מדת אהבה שנהאב אותו יתברך, וכאשר אצלנו מדה זו נופלת ח"ו, האהבה מתלבשת בדברים מושפלים, והאדם נופל לתאוות הבלי עוה"ז, ועבודתו להרים האהבה שוב להשי"ת, וממילא יצא מאיסוריו. וכן במדת היראה, שהשי"ת ברא את העולם עם מדת היראה, שנירא ממנו יתברך, וכאשר אצלנו נופלת מדה זו ח"ו, היראה מתלבשת בדברים מושפלים, ומתחילים ליראה ולפחד מבהמות או בני אדם או שאר דברים, והעבודה הוא להרים ולהחזיר המדה ליראה רק את השם יתברך, ועי"ז ניצלים מכל היראות והפחדים (וע' בזה בליק"מ תורה טו). כמו כן יש מדת העונג, שהוא באמת המדה הכי גבוה כדאי' בספר יצירה אין למעלה מענג, ולעומתו אין למטה מנגע, ונגע זה ענין צרעת, מישכא דחויא, עור הגוף ותענוגיו, שהם בעיקרון עצבות ועצלות. וזה היום נקרא ENTERTAINMENT BUSINESS שכולל שירי נכרים ועגבים המכונים על שם בעליהם לילי"ת, מלשון יללה, וכל הסרטים, אפילו 'הכשרים' שפועלים בשקר הדמיון עולם התווה שהוא גרוע הרבה יותר מגיהנם ר"ל (ובאמת כלל ישראל קדושים לא היה להם אפילו להסתכל חוץ מארבע אמות, כמובא בכל הספרים הקדושים, רק כיון שלא ניתנה תורה למלאכי השרת, לא נהגו ככה. וזה ענין רע מאד מה שעשוי לא מלבד שדוקא מסתכלים החוצה, אלא שמחפשים דרכים לעשות תמונות מהחיצוניות ולעסוק בסרטים, ה"י (משא"כ שמיעה לא מצינו (חוץ מסיפורי מעשיות) הקפדה שלא לשמוע כלום, אלא שישים את עצמו כחרש ויאטם אזניו שלא לשמוע דברים מסויימים, ולכן העינים יכולים לסגור מאליהם, והאזנים רק בעזרת האצבעות, והיזק ראה סוגיא ארוכה בש"ס משא"כ היזק שמיעה רק במקומות מסויימות (כמו אשתו דברנית, וכמו חנות שבחצר), ואכמ"ל)), והעיתונים (גם הכשרים) וכל הספרים החיצונים וכו', וכל ה'ספורט' משחקי ילדים שהוא באמת שגוען עצום כל הכתות והדגלים שבו, שמסטה את האדם כדאי' בפירוש במס' סוטה, וכו' וכו'. והנה העסק הזה כמדומי היום הוא יותר גדול הרבה מכל שאר העסקים, והוא מליוני מליונים – כמה טרליון דולר – בשנה. והכל הוא מנפילת המדה זו של ענג. ובאמת העסק הזה הוא העסק של הצדיק כידוע. ויש הארכה גדולה בזה בספרי ברסלב, ובפרט בליקוטי הלכות מוהרנ"ת מאריך בזה מאד, שזה עסק הצדיק להוציא העצבות ועצלות מישראל, ולהכניס בהם שמחה, ואכמ"ל [וכן הוא מביא מה שהזוהר הקדוש מכנה לדוד המלך ע"ה הבדחן של השי"ת, ומאריך בכל זה כנ"ל, וע' בהלכות נפלת אפים ד, שעקר השמחה אי אפשר להיות כי אם על ידי מילי דשטותא וכו' וזהו הענין מה שהיו נוהגין כל הצדיקים הגדולים המפרסמים שהיו בימינו, שעל פי רב היו להם אנשים שהיו כמו בדחנים, והיו עושים לפניהם כל מיני צחוק ושטות כמפרסם – והכל בשביל שמחה, כי אין דבר מזיק לעבודת ה' כמו העצבות ע"כ]. ועכ"פ מבואר היטב, שכל מי שהוא שייך ונקרא על שם רבינו הקדוש, שכל הנהגת העולם על פי תורתו דייקא, צריך להכניס עצמו

נ נח נחמ נחמן מאומן

לעבודה זו, להרים רוח העם בכלל ובפרט, וכל מה שנצליח להביא השמחה של קדושה של מוהר"ן בעולם, נצליח לגרש ולהוריד ולהשפיל העסק של נגעים ששולט ומשתולל בעולם עכשיו בעוונותינו הרבים. ונזכה להתענג על ה'.

[ונהייתי מאד באומן לראות אנשים נגשים אל הציון, ולוקחים שקל בידם, שמים השקל לצדקה, ומיד פותחים ואומרים העשרה מזמרים של תיקון הכללי ברוב חיות ועונג, וחוזרים עוד הפעם ולוקחים שקל וכו', והיה נדמה קצת להבדיל בין הקודש וטהור להטמא ומתעב וכו', והמשכיל יבין. וכן מכל הנ"ל יכולים להבין גודל ענין השירה והריקודים שאנו נוהגים להקים בין העליות של קריאת התורה, כי משם נשתלשל להבדיל ה"אינטרמישין" שהגויים עושים ובפרט במשחק הפוטבל, וד"ל].

וצריכים להבין ולשים לב, שכל ענין של התיקון הכללי, הוא לעורר העשרה מיני נגינה, דהיינו להיות שמחים מאד, וכמובא בתפילה שלאחר התיקון, והייתי צריך לכפול דבר זה עוד הפעם ועוד הפעם, שזה כל הענין של התיקון הכללי וכו' והבן.

ואגב, זה מה שמוהר"ן צוה בספרו, מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, תמיד ממש, אפילו בתשעה באב (כן אמר הסבא בפירוש). כי שמחה הוא סטרא דקדושה וכו', ועצבות הוא הסטרא אחרא. ובדרך כלל רק על ידי שמחה גדולה יכולים לבוא לשברון לב, וכן להיפך על ידי שברון לב באים לשמחה. אבל שברון לב יכולים להסתפק בשעה ביום, אבל שמחה צריכים תמיד. ועוד נדבר על זה בעזה"י.

370. ענין השגיון

א] ע' לעיל מש"כ בענין הריקודים הניגונים והשמחה ובפרט מה שהבאנו מהרמח"ל מכתב פז ז"ל אני שמח בחלקי ומתרצה לשבת באשר אני יושב, כי כן צוה המלך עד עתה. לא יאמינו לי, לא יחשבוני, כאפס ואין אהיה בעיניהם, כאיש משוגע ושטה, כל אשר ירצו. ואני ת"ל שמחתי בשמחת ה' ובקדש תורתו, ורב לי. יהי יום ירצה אלקינו ואוהבי ישמחו בי ואשמח בהם...עכ"ל.

ב] וי"ל עוד דהנה היצר הרע נקרא רוח שטות כמו שאמרו רז"ל שאין אדם חוטא עד שנכנס בו רוח שטות, ומסופר מצדיק אחד שכאשר היה שומע מאנשים חטאותיהם היה צוחק, ותמהו עליו, היתכן, הלוא על עבירות צריכים לבכות כו', והשיב להם שכאשר הוא שומע החטא והעון עמו אתו יש הרוח שטות סבתה, והוא שגורם לו הצחוק, וממילא מתקן החטא. ומובן שיש בחירה ביד האדם להשתמש ברוח שטות לבוא לשמחה, וכמו שהזהיר ופקד צוה מוהר"ן להיות תמיד בשמחה ובפירוש הורה בליקוטי מוהר"ן (ובתנינא מח, וכן בחיי מוהר"ן אות תקצג, עבודת השם קן) שעל פי רוב כדי לבוא לשמחה צריכים לעשות איזה דבר שטות ע"ש (ואגב, ע' ביומא דף נד. איך שכהן אחד מצא את ארון העדות, וז"ל רש"י ד"ה מתעסק, בטיול ושחוק, עכ"ל, ומבואר היטב הדרך לזכות למצוא הארון הקודש! וכן תראה בהבאת ארון ה' ע"י דוד המלך היה בשמחה (ד"ה א:טו:כה ובעוד מקומות) ורקודים ושחוק (ד"ה א:טו:כט ובעוד מקומות)). ואם לאו ח"ו הרוח שטות יסתיים במעשה בהמה ממש ח"ו.

ג] והנה יש עבירות שא"א לנצחם רק ע"י שטות. ויכולים ללמוד את זה מדוד המלך ע"ה. כי ידוע כי השבעים אומות הם כל אחד תאוה פרטית, ולמשל ידוע, כמבואר בסיפורי מעשיות משנים קדמניות מבעל התפילה, שמצרים הוא תאוות ממון. והנה לכאול קליפת הפלשתים הוא ענין הסרה אחר העינים. כי מצינו בשמשון שכל חייו היה מלחמה דייקא כנגד הפלשתים, והוא נכנס, ברצון השי"ת עמוק עמוק לתוכם, ובסוף נלכד בהם, ומה אמרו חז"ל - שמשון הלך אחר עיניו, וכן בתפלה האחרונה שהתפלל להשי"ת להנצחם מהפלשתים, התחנן, ואנקם נקם אחת משני עיני, ועי"ז הוא הפיל כל הבית (וכמו שאומרים באנגלית He brought the whole house down!). ומזה רואים שעיקר מלחמתו עם הפלשתים היה בענין זה של הילוך אחר העינים. ורואים שבמלחמת שמשון עם הפלשתים תמיד היה עושה דברים של שחוק והתול. וכמו בראשונה ששאל להם חידה, ומה שעשה עם השועלים (שופטים טו), ופעם הוא לקח שער העיר עזה ושתי המזוזות ויסעם עם הבריוח וישם על כתפיו ויעלם אל ראש ההר אשר על פני חברון (שופטים טז) [ומה שעשה בסוף כנ"ל באנגלית]. כי א"א לנצח עוצם מדורת התאוה הזה המוכתר בפלשתים כי אם בשמחה יתירה וכדומה כנ"ל. וכן לא נפל בידם כי אם ע"י העצבות שהפילה עליו דלילה ימשו"ז, והוא היה מהתול בה, פעם אחר פעם ככתוב (שם טז) אבל בסוף התגברה על ההיתול. וי"ל שכל כחו להפיל את הבית, ונרמז שם (טז:כב) שכבר התחיל שערותיו לצמח, ואז הפלשתים נאספו לעשות שמחה, והביאו שמשון לשחק לפניהם, ואז הגביר ה' חסדו עליו והצליח להפיל הבית, להרוג כולם. וי"ל עוד שפה רואים מה שמוהר"ן לימד שצריכים לא רק להיות שמח, אבל להפוך היגון והעצבות גופא לשמחה, וזה שהפלשתים, ענין הילוך אחר העינים שהוא תולדה הרבה של העצבות, התחילו להיות שמח, זה היה מפתם לגמרי, ועל כן ויהיו המתים אשר המית במותו רבים מאשר המית בחייו (שם טז:ל).

נ נח נחמן מאומן

[ומזה מובן גודל השטות שאנשים שרים בתקיפות וכו' זכרני נא וכו' ואנקם נקם אחת משני עיני, בעוד שעיניהם לטושים על הפריצות שסביבותם, ועצם הרגשתם של כעס ועצבות, מפילתם בעוד שהם שרים לידי הקליפה הזאת השם ירחם].

ועוד רמז על זה תראה בפרשת וירא (כא:לד) ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים. ימים רבים ע"ה בגמטריא שמחה, וזה ויגר, מלשון יראה, כי שלמות השמחה הוא על ידי יראה כמבואר בלקוטי מוהר"ן (תורה כב). הרי שאברהם היה עובד לתקן קליפת הפלשתים על ידי שמחה.

והנה בימינו אנו סובלים ביותר מזה, כי אי אפשר לחיות היום בלי לראות דברים אסורים (ואלו ששמים בגד על עיניהם או שהם לא יוצאים מתוך חדר סגור מסוגר, סובלים ביותר, כי עיקר הבעיה הוא במוח, ואלו כבר יש במוחם מספיק זכרונות להשתגעם בהסגירם. וגם כל הנהגדם הוא בשגעון אמיתי לגמרי (חוץ מיחידי סגולה כמו ר' זוסיא שהנהיג עצמו ככה)). והנה באו כל מיני בעלי עצה ליתן עצות, ראשי ישיבה אומרים לבחורים שהעצה היחידה הוא להיות שקוע בסוגיא בגמרא וכדומה, ועצת שקר הזו הורס הבחורים, כי אולי לפני מאתיים שנה היה להם בכח ע"י ריכוז בלימוד להנצל ממה שסבלו אז, אבל היום אין לנו אותו כח, וגם הנסיון הרבה חמורה בלי שיעור. וכן כל העצות ששמעתי הם ממש שקרים וכזבים, ולהנאת בעל העצה שמקבל כבוד וכסף מעצותיו. ובאמת על תיקון הברית אין עצה יחידה, אלא כל ימיך בעמוד וחזור, שצריכים לעשות כל העצות של רבינו הקדוש, ובעיקר להתרגל מאד לדבר עם השם יתברך, להוציא תמיד כל חמימות הגוף כדיבורים חמים אל השם (וגם המי השלוח אמר שכל הנסיון של תיקון הברית, שתמיד באים על עצות אבל בסוף נופלים, הכל כדי להביא האדם לדבר עם השם יתברך), ודיבור עם השם יתברך הוא באמת הקמת הברית בקדושה (היינו לא רק שהוא שומר הברית בסור מרע, אלא מקים את הברית בעשה טוב). ויותר מזה רבינו לימד, ויש על זה כמה תפילות בליקוטי תפילות, שעל ידי שמחה ניצולין מפגם הברית, ורבינו לימד שעל פי רוב אין להשיג שמחה אלא ע"י עשיית דבר שטות. והנלע"ד שהיום אי אפשר להמלט מלראות דברים אסורים, ואף שבודאי צריכים להשתדל לא לראות, מכל מקום אסור להשתגע מזה, והדרך היחיד להנצל הוא בהתחזקות בכל העצות של רבינו, להרים את עצמך ולהאיר בעצמך אור כל כך גדול של שמחה וחרות שאתה יכול לשחוק מכל הבלי עולם הזה, ויהיו מואסים בעיניך. ולענ"ד זה הדבר יכולים ללמוד קצת משמשון ודוד המלך כדלקמן, וביותר מצליחים בזה ע"י דרכו של נ נח נחמן מאומן.

[ד] וכן מצינו כאשר הפלשתים גבבו ארון ה', נתנקמו באופן היתול, שהיו עכברים נכנסין בנקביהם וכו' (רש"י שמואל א:ה:ו). ועל כן הפרות שהשיבו את הארון היו שרים שיר חדש (ע' זה"ק תרומה קלז:ח-ט).

[ה] וכן דוד המלך שאל מהשי"ת למה צריכים מדה זו של שגעון והשי"ת הראה לו, כאשר נפל בידי אכיש מלך גת [וז"ל הזוה"ק (ח"א קסו):]. ת"ח כד דוד מלכא אשתזיב מאכיש מלך גת כדן אמר האי בגין דשכינתא סחרא ליה ואשתזיב מאכיש ומעמיה כל אינון דאתקיפו ביה מאי כתיב (שמואל א:כא) ויתהולל בידם. מהו ויתהולל וישתגע מבעי לי כד"א (שם) כי הבאתם את זה להשתגע עלי. אלא אהדר על ההוא מלה דאמר דוד בקדמיתא. דכתיב (תהלים עג) כי קנאתי בהוללים וגו' א"ל הקב"ה חייך עדיין אנת אצטריך להאי, כיון דעאל לבי אכיש ואתקיפו ביה, מאי כתיב ויתהולל בידם, כאינון הוללים דקני בקדמיתא. וכדן אתיא שכינתא ושריא סחרניה דדוד. ואי תימא לא שריא אלא באחסנתהא דאיהי ארעא קדישא, ודאי לא שריא בגין לינקא מינה אבל לאגנא שריא, ע"כ], אחד מסרני הפלשתים, שזה ענין נפילה ללכת אחר תאוות העינים כנ"ל, וישנו את טעמו בעיניהם ויתהלל בידם ויתו על דלתות השער (ומכאן רואים גודל הענין לכתוב נ נח נחמן על הקירות) ויורד רירו אל זקנו, ויאמר אכיש אל עבדיו הנה תראו איש משתגע למה תביאו אתו אלי, חסר משגעים אני כי הבאתם את זה להשתגע עלי הזה יבוא אל ביתי (שמואל א:כא), ומזה נתיסד פרק לד בתהלים, לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך, שאכיש נתכנה בשם אבימלך שהיה צדיק כמותו, ואבימלך הוא שנתן הכסות עינים לשרה אמנו (וזוה שהליצנים אומרים מאבימלך יצא יצחק, כי באמת היה להיפך, שיצחק, שהוא ענין כל השומע יצחק לי, שהוא צחוק של שמחה, הוא שמתגבר על הקליפה הזאת). ולכן דוקא במזמור זה דוד המלך מתפלל להש"י ישמעו ענוים וישמחו.

[ו] ונראה שישמעאל יודע טוב לבכות ושומע אל לבכיתו, אבל לצחק לא יודע, כי על ידי הצחוק שלו, שאינו אלא היתול כד"א כמתלהלה הורה זקים וכו' ואומר הלא מצחק אני (רש"י פ' וירא עה"פ ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק, כא:ט)- נגרש מעל פני אברהם אביו וגרם שאברהם אבינו שנא אותו (רש"י שם פסוק יד), רק יצחק יודע לצחוק כראוי, וזה ענין, ותאמר שרה צחוק עשה לי אלקים כל השומע יצחק לי. כי שרה ענין השיר פשוט כפול משולש מרובע כדאי בלק"מ (מט:ה), שכל השומע אותו ושר אותו זוכה לשמחה אמיתית וע"ע ברמזים [וכן עיין בישראל סבא עמוד תקכב, הפתק הקדוש בכתב ידו של הסבא, שתחת לכתוב "ובחזוק עבודה תבינהו" הוא כאלו כתב "ובחזוק עבודה תבינהו"! והנה רבים אומרים שהעבודה שהיה צריך להתחזק בו מפורש בהמשך, נ נח נחמן מאומן, והנה הנקודות יש, אבל אין טעמים, וביצחק מצינו שצוה ליעקב להביא מטעמים, כהגמטריא של יצחק ע"ה (ויעקב אבינו שמע בקול רבקה, שהיא כשרה כמפורש בתורה, והרי זכה להמטעמים של יצחק, בחי' כל השומע), ולפ"ז הצחוק כשאומרים נ נח נחמן מאומן הוא הטעמים והמטעמים]. ועל כן עיקר המלחמה לנצח על ישמעאל לא תהיה בדרך שגורם להם בכיה, אלא להגביר השמחה, שאנו נשמח בהשי"ת שמחת הצדיקים שמחת התורה הקדושה, וגם הם ישמחו בשמחתם שעל ידיה יתגרשו מן העולם, וכמש"כ כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון, שמי שיש לו המדה של שלום, ע"י השמחה יוצא מדרגתו ובאת בשלום למדרגה מעלה כמש"פ מוהר"ן. אבל מי שאין לו המדה

נ נח נחמ נחמן מאומן

של שלום, ע"י השמחה רק יוצא. ובזה י"ל שהגמטריא של נ נח נחמ נחמן מאומן - תצ"א. [ויש פה עוד דברים בגו ע"פ התורה נה בלק"מ ובמש"פ במ"א ואכמ"ל].
(והנה עוד ראינו פרשת וירא (פסוק טו) ויאמר (אברהם לשרה) לא כי צחקת. צחקת, יש בה ח"ק באמצע, שהוא גמטריא נ נח, ומסביב צ"ת שהוא גמטריא ע"ה - נ נח נחמ נחמן מאומן. "לא כי" בגמטריא - אני. הרי אני נ נח - נ נח נחמ נחמן מאומן!)

[ז] וכיון שכבר הארכת קצת ת"ל, אמשך בעזה"י לדרוש בענינא דיומא, כי הרבה חלינו זה אנו סובלים בימינו, מבית ומחוץ. ונראה לפרש שמלת פלשתים קרוב להמלה שלף, כמו שלף חרבו, וכמו שלף ויצא מגוה, שהוא ענין הוצאת הפנימיות, וידוע כי יש מלות בל' עברית מלה אחת מתחלפת בפתרון לשמש בנין וסתירה (לשון רש"י עה"פ ועשית סירתיו לדשנו, תרומה כז:ג, וכ"כ בכ"מ). והרי מצינו שענינם להסתיר הפנימיות וללכת רק אחר החיצוניות, המכונה הקליפה. ומה שהפלטטינים מכסים את נשותיהם לגמרי, זה מוכיח ועד על רוע מחשבות ליבם שכל מחשבותם רק על הגופים האלו, וזה העולם הבא שלהם כידוע, ועולם הבא הוא מכוסה.

[ח] וכן תמצא מפורש בליקוטי מוהר"ן תורה פתח רבי שמעון ואמר עת לעשות לה' אמאי עת לעשות לה' משום דהפרו תורתך (תורה ס:ג) שמפרש שם הצרות שסבלו אברהם ויצחק ע"י הפלשתים, ומה עשו על ככה ומה הגיעו עליהם ע"ש. וכז"ל כי יש כמה מיני חן של שקר שעושים בעמידה ובאכילה ובדבורו עם אנשים, וכן בשאר דברים ולכל דבר יש חן אחר מיוחד. וכל אלו החנות של שקר הם באים על ידי הבל היפי בבחינת שקר החן והבל היפי, דהינו מי שאינו נשמר מיפי הנשים, על ידי זה יש לו תאוות של אלו החנות של שקר, ויראה הוא הפך מזה כמש"כ שקר החן והבל היפי אשה יראת ה' היא תתהלל. ועל כן אברהם ויצחק, כשבאו למקומות שלא היו שם יראות, ותכף כשרצו לכנס לשם הרגישו זאת על ידי שהתחילו להרגיש, לפי ערך גדל קדשתם, יפי הנשים, ועל כן הרגישו שאין שם יראה, ועל כן אסרו על עצמן זווג נשותיהן כאחותו (ה"ע אגב, ע' בספר משך חכמה שדן על דרך זה בסוגיא דשוויא אנפשיה חתיכא דאיסורא) כמש"כ (בראשית כ) כי אמרתי רק אין יראת אלקים במקום הזה וכו'. ואחר כך תקן אברהם זאת והמשיך אריכות ימים, כמש"כ (שם כא) ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים, בחי' יראת ה' תוסיף ימים כנ"ל. ואח"כ קלקלו הפלשתים כל התקונים שתקן אברהם, בחי' (שם כו) וכל הבארות וכו' סתמום פלשתים. ועל כן כשבא יצחק לשם, הצרך גם כן לאסר זווגו כאחותו כנ"ל, עד אשר המשיך שם אריכות ימים, שהיא בחי' יראה, שמצלת מזה כנ"ל, ואז הותרה לו כמש"כ (שם) ויהי כאשר ארכו לו שם הימים וישקף אבימלך וכו' (ה"ע י"ל שיש קלקול להחליף ל' בק', וישלף לשון פלשתי כנ"ל, לוישקף). ועל ידי זה שהמשיך אריכות ימים זכה שם לעשירות כמש"כ (שם) ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים וכו' כנ"ל (ה"ע וזה ענין השערים, כמו שמשון שלקח שערי העיר, ודוד שכתב על שער העיר כנ"ל, כי השערים הם הדרך שהפנימיות, הנר"ן, מתגבר על הגוף, כמבואר באדיר במרום), כי מי שאין לו יראה ואינו נשמר מבחינת הבל היפי, על ידי זה בא לעניות כמש"כ (משלי ו) אל תחמד יפיה בלבבך כי בעד אשה זונה עד ככר לחם. כי עשירות והבל היפי הם שני הפכים, כי עשירות הוא מאריכות הנשימה, ויפי הוא מהפסק הנשימה וכו' ע"ש. וע"ש שע"י אריכות הנשימה זוכין להתבוננות ועקר תקון השכל, בחי' ונשמת שדי תבינם, ע"ש כל דה"ק.

הרי מפורש שהעסק עם הפלשתים היה לתקן שלא ללכת אחר היופי וחוץ החיצוני של שקר, ולזכות ליראת ה' אמיתי, דהיינו בסתר ובגלוי, ולזכות לאריכות הנשימה והבנה ושכל, לחיות חיים אמיתיים של פנימיות.

[ט] ושם ג"כ מסביר שע"י הפסק נשימה בא שגוען ע"ש. וע' בליקוטי מוהר"ן תנינא תורה סד שכז"ל מה שאנו רואים שכל הנגידיים הגדולים כמעט כלם הם משגעים ממש, כמו שאנו רואין בחוש, שכל מי שהוא עשיר יש לו שגוען גדול. - דע כי הממון עושה אותו משגע, כי הממון הוא מנפילת העשירות של הנביאים, כי כל הנביאים היו עשירים (נדרים לח), והנבואה כשבאה על הנביא, היה כמו משתגע, כמו שפרש"י ויתנבא - ואשתטי (שמואל א:יח), ואצל הנגידיים הנ"ל נעשה ע"י הממון שגוען גמור, ועל כן הם נעשים משגעים על ידי העשירות שלהם, עכ"ל.

והנה הנבואה בחי' בזאת יתהלל המתהלל, שהוא ענין יראת ה' היא תתהלל כנ"ל. ורוח הנבואה הוא בחי' רוח הקודש הנמשך מהצדיק כמבואר בלק"מ במ"א. (וגם יש לראות שלשון יתהלל קרוב ללשון היתול), וגם ידוע מחז"ל שאין נבואה שורה על נביא אלא מתוך שמחה. ועל כן מובן שאלו אנשים שהקדישו חייהם ללכת ברוח של הצדיק יקראו משוגעים, והוא באמת משוגע על השי"ת בחי' (משלי) באהבתו ישגה תמיד.

(וע"ע בתורה לו:ו שכ' שם שהסרוס רפואה למשגע, וזה הוא סלוקא דיסודא עד אבא ואמא, היינו בחינת שמי מעיד עליהם, ע"ש, הרי שע"י שנקראים על שם ה', או על שם הצדיק, ניצולין משגוען של הבל היופי הנ"ל).

[י] ובאמת עיקר השגוען הוא אצל אלו האנשים אשר לא מקבלים עליהם ללכת בדרך ובעצת הצדיק כמבואר בשיחות הר"ן אות סז, ז"ל מי שאינו שומע ומצית לדברי חכמים אמתיים הוא יכול להשתגע. כי עקר שגוען של כל המשגעים הוא רק מחמת שהוא אינו מצית ושומע לדברי הבעל שכל. כי המשגע אם היה שומע וצית לדברי אחרים שהם הבעלי שכל בודאי לא היה משגע כלל וכו' ע"ש כל דה"ק.

נ נח נחמ נחמן מאומן

[א] והנה בזה הטעם דהיינו שצריכים להשתמש עם הרוח שטות לקדושה, זהו ג"כ ענין של המתקת הדין בשורשו, ומצאנו ת"ל ממוהרנ"ת שכותב כעין זה לענין גניבה, יעו' בסוף ליקוטי הלכות (חו"מ הלכות גניבה הלכה ג) באריכות, ובכלל דבריו כותב ז"ל (אות ג) ועל כן התקון של הגנב הוא דיקא על ידי בחינת גנבה דקדשה וכו' כי זהו כלל שאין הדין נמתק אלא בשרשו, וכל פגם ועברה צריך להתקן בשרשו שבקדשה שהוא כנגד העברה הזאת דיקא, כי את זה לעמת זה עשה אלקים, בכל דבר עכ"ל. הרי מפורש שבכל דבר צריכים לתקן בשרשו, ועל כן בודאי צריכים לתקן את הרוח שטות ושגעון בשרשו, שזה ענין מילי דשטות ורוח הנבואה.

ועיוין בליקוטי הלכות שם שדברי הצדיקים האמיתיים נראים לשאר העם כדברי שטות ח"ו, ע"ש. ועל כן עליו להאמין שמי שמקושר להצדיק האמת, ונקרא על שמו, ועושה דברי שטות לשם שמים כנ"ל, בודאי יש בהתנהגותו, התגלות עצומה של תורה. וכמו שהיה המעשה עם האח של רבינו שהתלונן לרבינו על השיחת חולין שהיה בשלחן בשבת, ורבינו גילה לו להיכן הדברים היו מגיעים. והנה אנו יודעים שכל מה שקורה בעולם יש בזה סודות, אז איזה תשובה ותירוץ היה במה שרבינו גילה לאחיו סודות הדברים, ועל כרחך שרבינו הסביר לו איך שאנשיו היו באמת מגלים אותם ענינים בשיחתן.

וע"ע בליקוטי הלכות שם אות ט, שהצדיק צריך להוריד עצמו להעם, לדבר שפתם וכו', וענין זה מצאנו בעוד כמה מקומות בספרי ברסלב, ועל לקמן אות יג, ואכמ"ל.

[ב] ויש ליתן עוד טעם לענין השגעון. והוא ע"פ מה שאמר מוהר"ן שאיש כשר שעובד השי"ת באמת, היצה"ר משתדל ליתן לו איזה שגעון.

[ג] וע"ע בישראל סבא, שר' נתן אמר אני הכרתי בן אדם אחד נרמלי - מוהר"ן. והסבא אמר כן על ר' ישראל קרדונר ע"ש, וכי זה נרמלי מה שבני אדם נוהגין כבהמות להימשך וכו'.

וע"ע בשש"ק ג:שמז ז"ל איזה אנשים מאנ"ש שלא הכירו במעלתו של ראבר"נ ז"ל אמרו לו פעם עליו, שלפי דעתם הרי הוא חסר דעה ח"ו, כי כידוע עבד את ה' בעבודות מפלגות עד שנדמה היה להם כך, נענה הרב ואמר להם: 'אולי הוא הוא הגנני' המובא בספורי מעשיות מעשה מהז' בעטלערס ע"ש (ה"ע אולי דייקא, כי הראה להם שכך צריכים לחשוב).

וע"ע בשש"ק ג:שסח ז"ל פעם נסעו הרב מטשערין ורבי אברהם בערנ'ו (בן אדיל בת רבנו) ועוד מאנ"ש שמעיר טשערין על ראש השנה לאומאן, באמצע הדרך נעצרו לאכל ולפוש באיזה אכסניה, באמצע האכילה שאכלו שם, זרק רבי אברהם בערנ'ו בבדיחותא ולאות שמחה, קלפת דבר מה לכוון הרב מטשערין, ונעשה מזה שמחה וחדוה, ע"ש. שיחות הר"ן אות כ': כפי הנראה שא"א לבוא לשמחה כי אם ע"י עניני שטות, לעשות עצמו כשוטה ולעשות עניני צחוק ושטות וכו' ע"כ. וכן בלק"מ תנינא סי' כד ע"ש. וגם ע' בסיפור נסיעת מוהר"ן לארץ ישראל שהיה עושה מעשה ילדות וכו', ורק עי"ז זכה לבוא בחיים לארץ ישראל. וע' בשבחי הר"ן (יג) ז"ל ואמר רבנו ז"ל שכל כך נכנס בהקטנות, ונעשה רגיל בעניני הקטנות כל כך, עד שאחר כך כשבא לא"י ורצה להשליך זאת היה מוכרח להכריח עצמו בכחות לשבר ולהשליך את עניני קטנות הנ"ל וכו' (וע"ש אות יב ז"ל כי היה עושה בסטנבול כל מיני קטנות והיה הולך יחף ובלי חגורה ובלי כובע עליון, והיה מלובש רק בה"אנטער שלאק" שהיה לו מאיזה מלבוש, והיה הולך בשוק כדרך בני הנעורים הרצים בשוק ומצחקים, והיה עושה מלחמות בדרך צחוק כדרך בני הנעורים. והיו מכנים אחד בשם הצרפת, ואחד בשם אחר, ועשו מלחמה והיה כעין תכסיסי מלחמה ממש. והיה עושה עניני קטנות הרבה מאד שם וכו' ורבנו ז"ל עשה כמה דברים אז שהיה כנגד רצון ר' זאב וכו' ע"ש. וע' בעצות ישרות ערך צדיק אות ב (שנמצא בחק ברסלב יג אב - אותו יום של השבחי הנ"ל) ז"ל הצדיק הגדול הנ"ל, שעוסק לקרב הרחוקים, שנאחז בהם הבעל דבר וחילותיו ביותר, הוא בעצם חכמתו מוריד את עצמו כל כך אליהם, עד שנדמה כאלו עושה מעשה נערות, כי מדבר עמהם שיחות חולין ואוכל ושותה עמהם ולפעמים מטיל ומשחק עמהם, וכל כונתו - כדי לקרבת על ידי זה להשם יתברך עכ"ל). גם אח"כ כשבא מא"י היה חדוש נפלא בענין זה: ועצם הפלגת גדולת חכמתו בענין זה עמק עמק לא נשמע ולא נראה כזאת. כי זה ידוע שקדם שיוצאין מדרגא לדרגה צריך שיהיה ירידה קדם העליה וכו', ואז צריכין לעניני קטנות להיות איש פשוט לגמרי וכו', והוא ז"ל מחמת שכל ימיו לא היה עומד בשום פעם על מדרגה אחת, רק בכל פעם בכל יום ובכל שעה היה עולה תמיד מדרגה לדרגה, על כן היתה חכמתו בענינים אלו גבוה ועמק מאד 'עמק עמק מי ימצאנו', ע"כ.. ואולי נרחיב דיבור על זה בעז"ה במ"א. כי רואים שזה עבודה שלימה ועיקרית כדי להגיע למטרה ולתכלית הנצרך. ויש אומרים שהדרך של הסבא, בעל הפתק, הוא דוקא דרך זה של דרך מוהר"ן בנסיעתו לארץ ישראל (ע' לעיל בענין פעולות הנחמנים וכו' בסוף - אות ג), וכן לכאן' מבואר בליקוטי הלכות או"ח ברכת הריח וברכת הודאה ד:טו, טז ע"ש בענין השיר פשוט וכו' והדרך לא"י, וכן מובן ממה שרבינו כותב בלק"מ שהשיר פכש"מ הוא בחי' שרה (וע' בס' אדיר במרום עמ' שנה: והנה זה הש"ר של אלהים היה אברהם צריך לתקן, וזה היה מתקן בלכתו לארץ ישראל, עכ"ל), שבעלה ובנה זכו לירושת ארץ ישראל, ובסוד פת"ח (עם הג' אותיות בגימט' נ נח נחמן מאומן) האהל הנאמרה עליה ועל בעלה, והי"ד של שרי ניתנה ליהושע שכבש את הארץ. וממש"כ בשבחי הר"ן הנ"ל מבואר שזה עבודה שלימה גם אחרי שמגיעים לא"י. וע' בליקוטי מוהר"ן תנינא תורה ע"ח שהדרך לארץ ישראל הוא בחי' דרך ארץ שקדמה לתורה בחי' הדורות שהיו קודם מתן תורה, בחי' עשרה מאמרות שבהם נברא העולם,

נ נח נחמ נחמן מאומן

בחי' עבודת הצדיק כאשר הוא אינו יכול ללמוד תורה שמתנהג בפשיטות ותמימות שקורין פרוסטיק, שכל מה שזוכין לא"י הוא רק במתנת חנם בחינת ואתחנן וכו' ע"ש כל דה"ק, וכבר ידוע לנו שחנם, שהוא אותיות נחמ, ואתחנן, שמשמאל לימין נקרא נ נח, הם ממש עיני נ נח נחמ נחמן מאומן, בחי' עשרה מיני נגינה שהם שיר פשוט כפול שלוש רבוע (שעולים עשרה), ולכן מובן מה שהנחמנים אומרים שהעיקר הוא נ נח ולא אומרים שהעיקר הוא תורה או תפילה, כי מדברים על דרך ארץ שקדמה לתורה שהוא בחינת מתנת חנם בחי' נ נח נחמ נחמן מאומן (וגם שם בתורה הנ"ל מדבר על עשר קדושות הנמצאים בא"י, וע' מה שכתבנו בזה לעיל ב'ענין פעולות הנחמנים וכו'), ומובן מה שהנחמנים לא מחפשים שום כבוד רק מתנהגים בתכלית הפשיטות בחי' פרוסטיק. (ואיתא במס' אבות אין כבוד אלא תורה, ועל כן הדרך של ארץ ישראל דהיינו הדרך ארץ שקדמה לתורה אינה מחפשת כבוד, ובאמת אין כבוד אלא תורה, אומרת שהכבוד היחיד הוא התורה גופא, שמי שמקיים את התורה זה גופא הוא כבודו). וכן מצונו שהדרך הנכון להביא את ארון ה' צ"ה על ידי שמחה ריקודים ומשחק (ע' בספר שמואל ובד"ה (א:טז)) עד כדי כך שמיכל בת שאול חשבה שזה היה זילזול ואמרה (נמצא רק בספר שמואל כי בדה"י לא רצה לזלזל דוד המלך) מה נכבד היום מלך ישראל אשר נגלה היום לעיני אמהות עבדיו כהגלות נגלות אחד הריקים. ולפי הרלב"ג (דה"י א:טו:כז) דוד המלך היה לבוש כובע מיוחד לכבוד הבאת הארון הקודש!

ע"ע בספר המדות ערך אמת אות לא ז"ל מי שרוצה לסור מרע ורואה שאין אמת בעולם עושה עצמו כשוטה. ובמראה מקומות השלם - ותהי האמת נעדרת וסר מרע משתולל וגו' (ישעיה נט:טו) באור - ותהי האמת נעדרת, לא יהיה אמת בעולם, וסר מרע, ואתה רוצה לסור מרע, משתולל - תעשה עצמך כשוטה, ע"כ (ולשון רש"י שם משתולל: מוחזק שוטה על הבריות, ע"כ).

ע"ע בזוה"ק פ' תזריע (אות קג) ז"ל דרב המנונא סבא כד הוו ילפין מניה חברייא רזי דחכמתא, הוה מסדר קמיייהו פרקא דמלי דשטותא, בגין דיייתי תועלתא לחכמתא בגיניה, הה"ד (קהלת י) יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט משום דהיא תקונא דחכמתא, ויקרא דחכמתא. ועל דא כתיב ולבי נוהג בחכמה ולאחוז בסכלות. רבי יוסי א' יקר מחכמה ומכבוד כלומר יקרא דחכמתא ונוי דילה, ויקרא דכבוד דלעילא, מאי היא, סכלות מעט. זעיר דשטותא אחזי וגלי יקרא דחכמתא וכבוד דלעילא. יתיר מכל ארחין דעלמא. כיתרון האור מן החשך, תועלתא דנהורא לא אתיא אלא מן חשוכא וכו' ע"ש. ואיתא במדרש ויחכם מכל אדם, אפילו מהשוטים, ואכמ"ל.

ע"ע בכתובות דף יז. רב שמואל בר רב יצחק (ר"ת רשב"י) מרקד אתלת א"ר זירא קא מכסיף לן סבא (פרש"י שמזלזל בכבוד תלמידי חכמים ונוהג קלות ראש בעצמו) כי נח נפשיה איפסיק עמודא דנורא בין ידיה לכולי עלמא וגמירי דלא אפסיק עמודא דנורא אלא אי לחד בדרא אי לתרי בדורא א"ר זירא אהנייה ליה שוטייתה לסבא ואמרי לה שטותיה (פרש"י שהיה מתנהג כשוטה) לסבא ואמרי לה שיטתיה לסבא, ע"כ.

ע"ע בשיח שרפי קודש חלק ד' (ד - תקסט) ז"ל בעת השתלטות בומוניסטים, היה רבי הירש ליב ליפל מפחד לשיר זמירות שבת בביתו כדרכו בקולות, כדי שלא יחדשוהו כיהודי חסיד, ולא היתה לו ברירה אלא לצאת לרחוב ולעשות עצמו כמשוגע, וצעק את הזמירות בקולי קולות, והניחוהו לנפשו בחשבם ששכור מפלג הוא, ע"כ. וזה עתה (קרוב לר"ח ניסן תש"ע) א.ח. הוציא קונטרס בשם מטמונים ושם כתב קורות חייו של הנ"ל, והשמיט דיבור זה, לפי שיטתו המוטעת וכו'.

וע"ע בשיח שרפי קודש חלק ב' (א - תרכד) ז"ל אמר מוהרנ"ת: היום, כשמזכירים את הרבי "רבי זושא מהאניפולי" ז"ל, מזכירים אותו בשם "הרבי רבי זושא", אולם פעם היו מכנים אותו "המלמד המשוגע" - "דער משוגינער מלמד". וכונתו היתה לומר, שכל היראים והכשרים, הרי הם כמשגעים בעיני ההמון, וכמו שאמרו חז"ל (סנהדרין צז). על הפסוק (ישעיה נט:טו): "וסר מרע משתולל". ויש אומרים, שאת הרב הקדוש "רבי פנחס קוריצער" היו מכנים בשם זה, וכן בשם "הבחור החרש" - "דער שטומער בחור", כי עשה עצמו כחרש וכאלם ועסק בעבודת ה' עד מאד, ע"כ.

וע"ע בספר עלים לתרופה מכתב קכד שמוהרנ"ת כותב שהיה מוכרח לו לעסוק כמה שעות במילי דשטותא ובדיחותא!

380. איך אומרים שעיקר הנהגתינו צריך להיות בשמחה, הלוא בגמ' ובשו"ע לכאו' מעדיפים להיות דואגים על מצבינו בגלות שחרבה בית המקדש וא"י?

א] בעזה"י קצת דיבורים על זה כי אין כאן מקומו (ולא עלינו התלונה כי בפירוש דיבר רבינו וכו'). ראשית ידוע מכל ספרי הקבלה וחסידות, שעצבות הוא ממש מדה של הס"א. אלא שנשאר השאלה הנ"ל במילה אחרת להיות בלב נשבר. אכן בפירוש דיבר על זה מוהר"ן ואמר שיש סכנה גדולה ללכת הרבה עם לב נשבר שבקלות יכול ליפול ממנה לעצבות, משא"כ מי שהוא בשמחה, אע"פ שיש סכנה שיפול לקלות ראש וכו', אינו בכלל מסוכן כסכנה של ירידה לעצבות.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ב] ומוהר"ן בעצמו היה ע"פ רוב במדה זה של לב נשבר, ואמר שכן ר' שמעון תלמידו היה ראוי לנהוג ככה. וכבר ביארנו למעלה שפעם היו אנשים יותר חזקים וכו' ע"ש. וכאן זה לא רק שהיו יותר חזקים, אלא ענין של כמה מרגישים החסרון, ועד כמה הירידה מחמת החסרון, ותבין דברי על פי משל.

איש היה חי על ענף של אילן שהיה מוטה על גבי ים סוערת (כמו המשל בספר חרדים דף ע:). כל יום אביו היה עובר ומזהיר אותו מאד להזהר מאד שלא תפול וכו'. פעם האיש נפל, ובא אביו וראה אותו בים, התחיל לעודד את בנו, וצווח בקול גדול, תשוט וכו'.

והנמשל שכל זמן שזכרנו גודל תפארתנו ותפארת הצדיקים אמיתית ובית המקדש וארץ ישראל, בעיקר היה מוטל עלינו שלא לשכוח. אבל כעת, שעכשיו אנו בתיקונא דסיפא, וכנראה כבר בזמן הבעש"ט כבר שכחנו, ואין עיקר התיקון להתאבל ולהשתדל לזכור מה שרחוק ממנו. אכן העיקר הוא להרים את עצמינו שלא נטבע ח"ו, ועל כן באו הבעל שם טוב ומוהר"ן ופקדנו להיות תמיד בשמחה.

ג] וכאן מענין לענין אפרש בעזה"י שנלע"ד מה שמוהר"ן אמר על עצמו שלא היה צדיק כמותו וכו'. אין כוונתו סתם שהוא הצדיק הכי גדול, אלא שהוא כבר צדיק בדרך אחר לגמרי, כי הוא כבר התחיל להנהיג את נשמות ישראל וכל העולם בדרך תיקון הסיפא (ואולי הבעש"ט התחיל קצת בזה, ובזה יתבאר לך הרבה ענינים למשל ענין שהעדיף מקואות וריבוי העבודה בתורה ותפילה מתעניות), אבל אז עדיין היה הדבר בספק, ועדיין היו אוחזים הרבה בהרישא).

ד] ויכולים לראות את זה בכמה וכמה ההנהגות. למשל אף שיש קצת תורה להורות שעיקר התפלה צריך להיות בשביל השכינה, וכמו שמבואר בזוה"ק ובכל ספרי הקבלה. למעשה אנו רואים איך מוהר"ן היה מרבה בעיקר להתפלל בדרך פשיטות לגמרי על עצמו, וכן הורה לעשות. ונראה משום שבתיקון הסיפא זה גופא מה שאדם מוציא ומכוון להוציא את עצמו מן הס"א ולהרים את עצמו להשם יתברך, אפילו אם הוא מכוון לעצמו ממש, כבר נחשב כוונה לתיקון השכינה וכנסת ישראל. וכמו ש"ב נ"י מזכיר לי מה שמוהר"ן אמר שתפילת ערבית רשות, כי בחשכת הלילה אין דעת וכו'. ועכשיו אנו נמצאים במצב של חשכת הלילה כמעט בלי דעת, ובסיפא כל אחד עומד בפני עצמו ככה, ומי אמר לו להרים את עצמו, ולקרב את עצמו להצדיק, ולהתבטל להאור אין סוף, רק אור השכינה הקדושה בעצמה.

ה] וכן מה שמצינו שמוהר"ן כותב שעיקר יראת שמים הוא יראת העונש, ולכאן זה ממש דלא כהזוהר, וכמו שהרמח"ל האריך להסביר ביחוד היראה. כי היום בתיקון הסיפא, כן הוא, שהעיקר הוא לשמור את עצמינו כפשוטו, עד שהשי"ת יגלה לנו ויאיר לנו רוממותו.

ונלע"ד עוד כי היום קיים חזק הקליפה של דור הפלגה (וע' בליקוטי הלכות, הל' בית הכנסת ו:ט, שמוהר"ן מכתבו פ.מ. ועמש"כ בס"ד במ"א בחיבורנו). והיינו האמונה שיש יחוד בעולם ולהתאחד כל בני אדם וכו' אבל הכל בלי להכיר השם יתברך ולמרוד נגדו. ועל כן עיקר עבודתנו בתחילה לא תהיה להבין היטב כח גדול של יחוד בעולם, אלא להיות ירא כפשוטו מעונש הדין של הבורא עולם.

ו] וכן מה שמצינו בכמה דברים שמוהר"ן העדיף את הכמות יותר מהאיכות, כמו בריבוי הלימוד בלי העיון וריבוי התפלה אפילו בלא כוונה כידוע (והבעש"ט כבר התחיל ליתן משקול וחשיבות להכמות, למשל מה שכתב לבנו 'ובדורותינו דור חלש ומעט השכל מאוד צריך תמיד להתמיד בטבילות ומקוואות יותר בתמידות טוב יותר מהתענית שהתענית מחליש הגוף מעבודת ה' ועוד יותר טוב שהכח שהוא מניח בתענית יתן הכח ההוא בלימוד התורה ובתפילה שיתפלל בכל כחו וכוונתו בזה יבא למדריגה גדולה מאוד'). וזה חידוש גדול, כי ביהדות תמיד מצינו להיפך, שהעיקר הוא האיכות, ע' בזה בספר משך החכמה, ואינו לפני כעת, אבל כמדומני שמביא ראייה ממה דאי' שרק ב' מששים רבוא יצאו ממצרים, ומחלונות בית המקדש. וקי"ל להלכה טוב מעט בכוונה מהרבה בלי כוונה.

ז] אכן עכשיו שהעיקר הוא תיקון הסיפא, לתקן כל הנפרדים במקומם, ברור שהעיקר הוא הכמות, כמה נקודות שאתה יכול לתקן. אכן אילו היינו יכולים לתקן ברישא, בודאי עדיף להביא אור גדול באיכות, שע"י יתקן הכל. אבל כיון שעבר זמנו, אין לנו אלא להזדרז לחטוף מה שנוכל. ועכשיו מה שחשוב בעיקר הוא השם של כל דבר ודבר, אם הוא נקרא על שם התורה והיהדות ושם השם יתברך, או ח"ו להיפך (וכמו שהבאנו מרש"ק ז"ל שלאחר השואה אין מקום לכינויים של כתות של יהודים, אם הוא נקרא יהודי איך שהוא, צריכים להשתגע עליו מרוב שמחה ואהבה), וצריכים להגביר הקל קול יעקב כפשוטו על קולו של עשו, שכל מה שיש יותר רעש, כפשוטו – VOLUME, של תפלה ותורה בעולם יותר טוב (ואין סתם מה שהישמעאלים מרימים קולם ברמקולים בכל ארץ ישראל, למען טמא הארץ בהבליהם). וכל שטח ושטח שיש בו איזה סימן של קדושה עליה, יותר טוב. וכל כח ותנועה וכדומה שיש יותר בעולם בשביל הקדושה, חשוב מאד. ופעם לא נתנו לב לדברים אלו, כי כמעט לא חשוב כל ריבוי דברים אלו נגד הפנימיות. אבל עכשיו שהגענו להסוף, הכל נשמע, ועכשיו עושים חשבון על המראה וכו' וכשנ"ל, ועבודתנו להראות תגבורת ונצחון של הקדושה.

390. ענין כתיבת נ נח נחמ נחמן מאומן על הקירות [גרפיטי].

א] כבר הבאנו מקורות על זה שאין זה דבר חדש שהצדיקים היו כותבים על הקירות, וכמו היד אצל בלשצר, וכמו דוד המלך שכתב על הקירות כדי להציל נפשו, בגוף ונפש כנ"ל. וכן הבאנו מכתובת שמות הצדיקים על האבני זכרון. וכן כתבו כל התורה על אבנים גדולות 'באר היטב' (כי תבוא כז:ח) כדי שהאומות יוכלו לקרוא וללמוד אותה (וזה דוקא קשור להשיר פשוט כפול שלוש מרובע כמו שדרשו רז"ל ה, ה, הי, היטב בגימטריא ע' לשון כמו שפירשנו במקומו). וזה ענין הפסוק (ישעיה מד, הפטרה פרשת ויקרא) זה יאמר לה' אני וזה יקרא בשם יעקב וזה יכתב ידו לה' ובשם ישראל יכנה [שלשם ה' הוא כותב, ומה הוא כותב הוא מכנה בשם ישראל, שהוא השיר פשוט כפול וכו' כמש"פ במקומו. וע"ש בישיעה (פסוק ז) ואותיות ואשר תבאנה יגידו למו, 'תבאנה יגידו' בגמטריא נ נח נחמן מאומן]. וע' ברמזים בענין כתיבת נ נח על קרשי המשכן כמרוז במס' שבת. וכן יש סמך מהפסוק בחבוקוק אבן מקיר תזעק וכמו שכתבנו ברמזים אות שיב, וע"ע מש"כ בזה בענין הביגוד.

ויעו' בליקוטי הלכות הלכות אומנין (חושן משפט ח"ב, ד:יב) שמסביר שהמבול היה מחמת שכל העולם היה מלא רצונות וכיסופין רעים ועל כן לא היה עצה רק לשטוף את הכל ונח הוצרך להסתר מהם בתבה. ואין ספק שמה שכותבין נ נח על הקירות מטהר את האויר מכל זיהומא, גשמי ורוחני [ויותר מזה רואים, כי הרבה מהאויר מזוהם והגשם החומצן תולדה מריבוי הפלסטיק וחומר כדומה, שהחומר הזה מפסיק את הנשימה, ועל כן עיקר התיקון הוא הנשימה וההבל של כיסופין טובים]. ויעו"ש (אות כב-כג) שעיקר ההיזק בא מהנפשות הנעשות מהרצונות והכיסופין והבלים רעים והכנעתם על ידי הצדיק, ועל כן נקרא הצדיק צופה ושומר ע"ש. ויוצא מזה שבפרט בירושלים יש לקיים הכתוב, על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים, לכתוב נ נח על כל חומותיו. ובכל עיר ועיר ליתן להם שומרים בציפוי של נ נח. [ובענין פרסומי ניסא, עיין מה שפלפלו בזה בחלק רמזים אות ג' בס"ד].

ב] אלא שיש דואגים משום איסור גניבה והיזק, ועיין בשולחן ערוך, חושן משפט שכט:ב אסור לגזול אפלו על מנת לשלם דבר יפה ממנו, ויש מי שאומר {דהיינו שכן ראוי לפסוק} דהיינו אם אין התשלומין באין שאם הם בעין כיון שהם יפים מהדבר שלוקח זכות הוא להם ויזכה אותם לבעלים על ידי אחר, עכ"ל. והנה כל זה לענין גזילה שממש לוקחים דבר ממי שהוא, וחכמים גזרו לאסור בכל אופן לגמרי, אפילו לשחוק או לשום מטרה אסור כמבואר בשולחן ערוך, ועם כל זה השולחן ערוך כותב כנ"ל שכיון שמשלמין יותר מהשיווי מותר. אז לכאול' בהיזק באופן כזה, שלא גונבים כלום, ובאותו רגע שמזיק הוא משפיר טובא, לכאול' בכגון זה וודאי אין ספק שהוא מותר. ועל כן לכתוב נ נח, שמשפיר טובא את החפץ ואת כל הסביבה, לכאול' יש להתיר.

וזה מסכנתינו בסוגיא זו:

בארץ ישראל ברשות הרבים נפסק שלא רק שמותר, אלא שמצוה לכתוב וכדומה השם הקדוש נ נח נחמן מאומן. אולם בחו"ל יש דין של דינא דמלכותא דינא, וצריך לעי' בחוקותיהם.

על רשות היחיד, אף שאין ספק שזה מעלה השיווי והיופי, וכמו למשל שתולים יהלומים על דלתו, וכמו שהבאנו לעיל, שהדבר הכי יקר במשכן ובבית המקדש היו האבני זכרון בחשן ובאפד, ודוקא עליהם היו חוקקים (לא רק סתם צבע שיכולין להעביר וכדו') שמות הצדיקים, ולכן הדעת נוטה שמי שאכפת ליה – בטלה דעתיה, שקיימא דין זה להלכה, עם כל זה יש צדדין לאסור, ואכמ"ל.

ג] ויש מסמיכים שהיום, מבואר בספרים, שכמעט בלי יוצא מן הכלל זה לא הפעם הראשונה שבאנו להאי עלמא, וכל אחד צריך הרבה לתקן לא רק מחייו הפעם, אבל גם מפעמים הקודמים, ובסתמא הרבה נתפסו בגניבה שנפשו של אדם חומד וכו', ובאמת כל העבירות מכונים בשם גניבה כמש"כ במשלי גונב אביו ואמו, וקי"ל שיש ברירה מדרבנן, דהיינו שהצדיק יש לו הכח לברור החלק השייך לו. ולכן מובטחים שבאותו מקום שכותבים נ נח, בודאי החלק הזה לא היה שייך לזה שאומר הוא בעליו, ואדרבה איסור היה בידו. והצדיק מחזיר אותו לבעליו, וצ"ע לדינא.

ד] כתוב בליקוטי מוהר"ן תנינא (תורה עח) ז"ל 'כי ישראל עם קדוש באים לפעמים במקומות שהיו רחוקים מאד מאד מקדשת ישראל, כגון במקום שהיה מתחלה של עכו"ם וגם עכשיו הוא ברשות מי שהוא רחוק מאד מקדשת ישראל, וישראל באים לשם וכובשים המקום, ומקדשין אותו שיהיה מקום ישראלי, שזהו גם כן בחינת ארץ ישראל. והיו יכולים לומר גזלנים אתם, שכבשתם זה המקום שאינו שלכם, אך על ידי כח מעשיו, בחינת עשרה מאמרות, על ידי זה יש לנו רשות לכבש כל העולם ולקדשו בקדשת ישראל, כי הוא יתברך בראה, וברצונו נתנה לנו', עכ"ל.

והנה באמת דבריו הקדושים צריכים עיון, מה זה שיכולים לומר גזלנים אתם, כאשר בני ישראל גרים באיזה מקום הלוא קונים אותה בכסף מלא, ואיך שייך לשון כיבוש וגזילה. ולכן נראה שמרוז פה שלפעמים יש באמת על בני ישראל לעשות כיבוש ממש בבחינת העשרה מאמרות בבחינת כח מעשיו, ואם כן אין לך דבר יותר מוכשר לזה מכתובת נ נח נחמן מאומן, שזה אפילו משאיר את המקום לבעליו הראשונים, רק מראה שהוא באמת של

נ נח נחמ נחמן מאומן

הקב"ה, ברצונו נתן אותה להם, אבל הכל במאמרו, ואכן 'כח מעשיו הגיד' עם האותיות תיבות וכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ועכ"פ מבואר להדיא בליקוטי מוהר"ן שזה הטענה של גזילה, הוא טענה ישנה שהחולקים והמתנגדים טענו על עם קודש, ולא אל חנם, כי באמת בני ישראל היו לוקחים בצורה שהיה נראה כגזילה ח"ו, רק כיון שהכל של השי"ת היה מותר ומצוה. ולכן אין ראוי לחולק ומתנגד על דרך הקדושה של הנ נח להיות כל כך בטוח שהאמת אתו שאסור, וכמעט נוכל להגיד שהמוציא מחברו עליו הראיה, שעכ"פ קודם כל המתנגד צריך להוכיח שהוא מסטרא דקדושה ואז נחשוב דבריו.

[ד] אכן אחר הדברים הנ"ל יש מה שהוא יותר חשוב והוא ענין הצלות נפשות, וכידוע שפיקוח נפש דוחה הכל. משל למי שהיה טובע בים, ויש חבל להצילו אבל בעליו עומדים עליו ואוסרים לנגוע בו, אין ספק שלוקחין את החבל בע"כ [ויש דינים בזה, שמי שצריך לגנוב בשביל פק"נ, שיגנוב הכי פחות שיכול כמובן, ויכוון שיזכה להשיב מה שגנב], וכמו כן לענינינו שראה ראינו פעמים אין מספר שזה ממש כמו קו חיים [וזוה ענין של נ נח נחמ נחמן מאומן, שמאריכים ופושטין השם להגיע להנדחים], הצלת נפשות ממש, ולא רק ברוחניות גם בגשמיות, הצלת הגוף ממש, כי הרבה אנשים בימינו נפלו למקומות שהיצה"ר התגבר עליהם לא רק ברוחניות אלא כבר עומד עליהם להרגם ממש, בעצבון עד כדי איבוד ח"ו ה"י, ובסמים ושיכרות יותר משכרותו של לוט וכו', וע"י שרואים הכתיבה על הקירות תופסים ובוחרים בחיים, ואלו להרואים, וגם מצל נפש וגופו של הכותב, וכמו שמצינו להדיא אצל דוד המלך כנ"ל.

[ה] ואפילו אם לא תהיה פיקוח נפש רק הצלה פורתא וכדו', יש מקום לא להאשים, ואדרבה לכבד מאד אילו שלא מסתכלים על האיסור ומוסרים נפשם לכתוב השם הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן על הקירות אפילו ברה"י, דהנה זה סוגיא ארוכה בעירובין (לב): בבעיא שלא איפשטא אם מוטב לעשות עבירה קלה להציל אחר מעבירה חמורה, ע"ש וריש מס' שבת בענין רדיית הפת בשבת, ובעוד מקומות (ובפרט עי' בשה"ק מי השילוח ובית יעקב וכו') ובאמת קי"ל להדיא בסוף מס' ברכות (סג.), רבא אומר בכל דרכיך דעהו, אפילו לדבר עבירה.

[ו] ויש מקשים שאם באמת כתיבת נ נח נחמ נחמן מאומן הוא פיקוח נפש, למה לא תהיה מותר לכתוב בשבת קודש [אע"פ שאפשר לעשות בחול]? ואינו קשה מידי, כי הענין של כתיבת נ נח הוא להביא קיום שבת, ונ נח הוא בעצמו בחי' שבת, כמו שהוא רשום בשורה השביעי של הפתק. ועל כל פנים נלע"ד שאם ח"ו מי שהוא יכתוב נ נח בשבת, יהיה בכלל 'טעה ועשה מצוה' שפטור מחטאת, ודוק.

[וע"ע בכף החיים הל' שבת (שא:קלח) ז"ל מעשה באיש אחד שמצא סגולה אחת בס' כ"י מאדם גדול מהראשונים למי ששתה סם המות לכתוב לו ותיכף מקיא האדם וחוזר לבריאותו. ואירע כמה פעמים שאיזה נער או מר נפש בכעסו שתה סם המות וזה האיש כתב קמיעא זו ועשה והצליח שהקיא אותו והבריא. ויהי היום ליל ש"ק אירע שנערה ישראלית ששתתה סם המות והתחילו להדבקי מיתה, ובאו אצל האיש הזה בליל שבת וקם וכתב הקמיעא לנערה ותיכף הקיאה ועמדה על בוריה, אי שפיר עבד. עיין ברכי יוסף או' ו' מה שהאריך בזה וסיים כיוון דכוונתו היה להציל נפש וע"י הסגולה הוייא הצלה נראה דלית ביה דרך איסור אפי' מדרבנן ולמפרע מצוה גדולה עשה יעו"ש. ועיין להזרע (אברהם או אמת) ח"ג יו"ד סי' קכג מאי דשקלא וטריא בדברי הברכי יוסף הנז' ומה שהוסיף להביא ראיה לדבריו יעו"ש. והב"ד הפתח הדביר או' ט' וכתב דאם אין הרפואה בדוקה נראה פשוט דאין להתיר איסור דאורייתא יעו"ש, עכ"ל. וע' בשדי חמד מערכת יום הכיפורים סי' ג:כד (חלק ט עמוד 16). וע"ע בהלכות שבת סוף סימן שו, שמי שבתו נמצאת ח"ו אצל הכומרים מותר לצאת חוץ מהתחום בשבת (אפילו למ"ד שתחומין דאו') כדי להצילה, ואם הוא לא רוצה כופין אותו, ועוד לא הסתפקתי לעיין כראי בסוגיא, כי המעיין שם יראה שהכל מלא בצ"ע, כי בדברים כאלו זה קרוב להלכה ולא מורין כמובן].

400. ענין שיהא עיקר הלימוד רק בספרים הקדושים של מוהר"ן

[א] כבר כתבנו בס"ד בריש החיבור שעיקר הלימוד הוא להאיר שמות השי"ת, כי כל התורה כולה שמותיו של השי"ת, ותכלית הבריאה הוא לגלות את זה, וזה תוקף לימוד התורה הקדושה שהוא כנגד כל המצות, כי הוא בעצמו שמותיו של השי"ת. [והנה מאד חשוב להעיר ממה שכתוב בשיחות הר"ן אות קפה, שמוהר"ן מדגיש שרבינו לא היה נותן יחודים וכדומה לתיקונים, אלא עובדות למעשה, ובעוד מקומות מצינו שרבינו רצה מאד שהעולם יעסקו במצוות מעשיות, הרי שעכשיו בזמנינו אין העיקר העבודה שלנו כעבודת דורות הקדמונים, כמפורש בזוהר הקדוש וכתבי האר"י בהכרח שעיקר העבודה הוא בפנימיות, אכן אין זה פוסל ומעקם בכלל המטרה, שכל מעשינו, דיבורנו, ומחשבותינו תהיו ליחד את השם יתברך. ומצינו שרבינו גם כן נתן לפשוטי העם לעשות יחודים, כמו על התיקון הכללי לכוון בשני שמות וכו', וזה פשוט וברור, אף שלא יקבלו את זה רבים מסבת השקעתם בין מצולה, השם ירחם, ומה שרבינו אינו מורה בדרך שונה מהצדיקי אמת שלפניו עמש"כ 350:ג].

והנה לפ"ז מובן שעיקר העסק בלימוד התורה צריך להיות על דרך זה להאיר את אור הש"י. [וכן מצינו בכ"מ למשל ע' בליקוטי עצות ערך תלמוד תורה את מט ז"ל: על ידי שמתיעג בתורה וכו' הוא מקים ומחדש כל העולמות ומגלה כבודו

נ נח נחמ נחמן מאומן

יתברך בעולם שזה עקר התכלית של כל עבודת האדם, כדי שיתגדל כבודו יתברך שמו, ע"כ]. וכיון שאנו מאמינים שהספרים הקדושים של מוהר"ן הם הכי מוכשרים להאיר אור הש"י, פשוט שעיקר עסקנו לא תהיה אלא בהם.

[ב] וע' בהקדמת מוהר"ן ז"ל לספר עץ חיים, וכן הובא בכמה מכתבים מהרמח"ל, שהבאתי בנספחים, שמי שקשה לו העיון בלימוד הגמרא, אל תלמוד אותו (וכמו שפסק הרמב"ם שלא צריכים ללמוד גמ', ע' בהקדמה לספרו יד החזקה), רק כל לימודו תהיה במדרשים ובאגדה ובעיקר בפנימיות התורה. ומי שהוא בקי וחריף כהאר"ז"ל שהיה לומד כל סוגיא שבע דרכים וכו', הוא יכול ללמוד קצת בגמרא, אבל לא יותר משעתים ביום. כי עיקר הלימוד הוא להאיר אור השם יתברך, ולימוד הגמרא הוא מלחמה לברר מה אסור ומה מותר וכדומה, ואם אינו מוכשר לעשות הברור באור השם אדרבא יתקלקל ח"ו. והרבה הרבו לצווח על זה ע"ש [וע"ע ברש"י במס' שבת (פח: ד"ה למיימינין) ז"ל על עסוקים בכל כחם וטרודים לדעת סודה כאדם המשתמש ביד ימינו שהיא עיקר, עכ"ל, וכן במס' סנהד' פירוש שתורה לשמה, היינו שטורחין למצוא הסוד. וע"ע ברש"י במס' סוטה דף כא. שפי' שתורה שמים רבים לא יוכלו לכבות היינו סוד].

[ג] ויש מקשים ממה שכתוב בשיחות הר"ן (עו) ע"ש באריכות ובין היתר כ' ז"ל ויזכה ללמד הרבה מאד, גמרא ופוסקים כלם, ותנך ומדרשים וספרי הזהר וקבלה ושאר ספרים כלם וכו' פעם אחד חשב רבנו ז"ל מה שהאדם צריך ללמד בכל יום עד שאין היום מספיק. דהינו לגמר בכל שנה ש"ס עם הרי"ף והרא"ש, וארבעה שלחן ערוך הגדולים, וכל המדרשים כלם, וכל ספרי הזהר ותקונים וזהר חדש, וכל ספרי קבלה מהאר"י ז"ל. גם צריכין ללמד איזה שעור ביום בקצת עיון. ועוד חשב הרבה דברים. גם צריכין לומר תהלים בכל יום, ותחנות ובקשות הרבה הרבה. ואז ספר הרבה מענין זה שצריכין ללמד במהירות גדול ובזריזות ולבלי לבלבל דעתו בדקדוקים הרבה מענין לענין וכו', ע"ש.

והגם שכתוב שם בפירוש שכל הלימוד הזה אינו לעיכובא כלל, וז"ל שם, גם אמר לבל יהיה נבהל מזה שהזהיר שצריכין ללמד כל כך בכל יום, כי גם אם אינו זוכה ללמד כל כך, אעפ"כ הוא יכול להיות איש כשר באמת. וגם כבר ספר מזה שיכולין להיות איש כשר אפילו אם אינו יכול ללמד כלל ואפלו צדיק יכולין להיות אף על פי שאינו למדן כלל, רק בעל השגה אין יכולין להיות כי אם כשהוא למדן בגמרא פרוש רש"י ותוספות. אבל איש כשר וצדיק גמור יכולין לזכות אפלו מי שהוא איש פשוט לגמרי, 'ולא עליך המלאכה לגמרי ואי אתה בן חורין להבטל ממנה (אבות ב:טז)', ע"כ.

מ"מ קשה להם דהרי כ' לעיל שצריכין ללמוד גמרא וכו'.

[ד] והנה קודם שנוכל לפרש הסוגיא ליישב דעתן, רצוני לברר שכוונת מוהר"ן בלימוד במהירות, אינו שצריכין לעשות גירסא בעלמא בשום הבנה, ולא שאני אומר שאין שום מעלות ותועלת בזה, כי אדרבה מחשיב אני את העבודה זו, ויש לי הרבה ראיות שטוב לעסוק בו [-]. וע' בשיחות הר"ן (ש) שכז"ל אמירת ספרי רבינו ז"ל האמירה לבד מסוגלת להנשמה כמו ספרי הזהר והתיקונים, גם בימי אלול מצווה לאומרם ומועיל מאד], אבל נלע"ד ברור שאין זה הכוונה כאן בשיחות הר"ן כמוכח להמעין קצת. כי בדיבור המתחיל ודבר הרבה, מבואר להדיא שבא בעיקרון לאפוקי ריבוי העיון והדקדוקים וכדו', ופשוט א"כ שמדבר על הלומד בהבנה. וכן אח"כ בד"ה ופעם אחד פשוט ומבורר כנ"ל. ובד"ה וספר ג"כ כנ"ל וכתב שם בפירוש ז"ל רק יראה להבין הדבר בפשיטות במקומו. ואם לפעמים אינו יכול להבין דבר אחד, אל יעמד הרבה שם וכו', עכ"ל, מבואר להדיא שמדבר על לימוד בהבנה רק שלפעמים אינו מבין דבר אחד. וכן מוכח ממש"כ שם שריבוי הלימוד עדיף, והרי ע"כ הוא לומד ומבין הרבה ממה שהוא קורא. ומה שנשאר קצת מקום לדעה הנ"ל לעסוק רק בגירסא בעלמא והוא מהכתוב בד"ה ואמר שכז"ל שאין צריכין בלמוד רק האמירה לבד, לומר הדברים כסדר, וממילא יבין. ולא יבלבל דעתו בתחלת לימודו שירצה להבין תכף ומחמת זה יקשה לו הרבה תכף ולא יבין כלל רק יכניס מחו בהלמוד ויאמר כסדר בזריזות וממילא יבין. ואם לא יבין תכף -יבין אחר כך. ואם ישארו איזה דברים וכו' עכ"ל.

והנה ראשית כל, צריכין להיות מודה במקצת, א' למש"כ שדבריו הקדושים שלפני קטע זה ושלאחריה ברורים כנ"ל, ב' מש"כ שיכניס מוחו בהלמוד, שע"כ יש שייכות למה שהוא לומד (והחיד"א הגדיר במצות לימוד תורה, שמקרא, שכר בקריאה בעלמא, משנה צריך לדעת פירוש המלים, ולא אפילו הענין, גמרא, צריכין לדעת על כל פנים באיזה ענין הנושא, ואכמ"ל). אבל באמת מבואר יותר, שבזה שהכניס מוחו לענין, אם לא תהיה קשה עליו מאיזה קושיא פרטי וכדומה, הוא כבר ממילא מבין. ועכ"פ נתפס לו הענין קצת שבפעם השניה לא תהיה כזר לגמרי בעיניו, וכל זה ברור ואכמ"ל והמודה על האמת יודה. ומבואר עכ"פ עצת רבינו ללמוד באמירת הדברים להבינם ככל מה שיכול בהשקפה ראשונה, וימשיך.

[ה] והנה נחזור לענינינו במה שכתוב ללמוד גמרא. ראשית כל הלוא מבואר בלימוד כל התורה כולה כל השנה, ומי שיכול לעשות כן, הלוא גם למש"כ ראוי הוא ללמוד קצת גמרא. ואם תעשה חשבון, שלגמור ש"ס כל שנה, זאת אומרת כשבע דף גמ' כל יום (ועוד קצת משניות שאין עליהם גמ', ויש להעיר שלא הזכיר בפירוש לימוד הירושלמי והרמב"ם) ומי שבדרגה כזו שלומד כהת"כ כל שנה (מלבד שיעור א' בקצת עיון וכל התפלות תהלים והתבודדות), כמדומני שלא יקח לו אפילו שעה. אכן אם נחשב גם הרי"ף והרא"ש והחלק יומי בשו"ע, בסתמא יעלה קצת יותר משעתים, אבל לא הרבה. ועוד זאת שמדבר על לימוד במהירות כנ"ל. וכמדומני שע"פ חשבון פשוט יש בספרי

נ נח נחמן מאומן

המדרשים, וגם החלק אגדתא בש"ס גופא, זזה"ק, תיקוני זוהר, וז"ח, וכתבי אר"י, לכל הפחות כפלים מלימוד הפשט. אבל כל זאת כתבתי אגב, שיהיו החולקים חייבים כבר להיות מודה לי במקצת, שאין עיקר הלימוד לימוד הגמרא הקדושה.

מלבד זאת, שרוב העולם אינם עומדים בזה, ואם ישתדלו ללמוד ככל היותר שהם יכולים, שזה פשוט הכוונה, בודאי עליהם לתפוס העיקר, שעיקר לימודם תהיה בפנימיות התורה, וכמו שפסקו האר"י ז"ל והרמח"ל. אך מי שביכולתו לגמור כל התורה כולה כנ"ל הוא ישלימו.

[והא לך לשון החיד"א (דבש לפי מערכת ת' אות מא, הובא כהקדמה לחק לישראל) האף אמנם דלמוד הגמרא יקר מאד ואין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה, וכתב רבנו תם (קדושין ל. תוס' ד"ה לא) שהתלמוד בלול מכלם, מכל מקום כל זה הינו ללומד תורה לשמה בעונה, ונזהר בדקדוקי מצוות כמו הראשונים שהיו קדושים מאד ונשמתם ממקום עליון. אבל בדור יתום זה (- לפני 300 שנה!), כי גברה סטרא אחרא והוא בעקבות משיחא, והיצר הרע רודף לתלמידי חכמים ביותר, אלו התלמידי חכמים שאינם רוצים ללמד מוסר, על הרוב הם מתגאים בלמודם וחושבים שהם חכמים גדולים, ומבזים הזקנים וגדולי דורם, ואינם מקפידים להתפלל כהוגן ופוגמים ברית הלשון והראות וכיוצא, ולכן אין תורתם רצויה כי אינה לשמה, עכ"ל]

[ו] אכן עדיין קשה לכא' מהנ"ל על מה שכתבנו והוכחנו שעיקר הלימוד צריך להיות בספרי רבינו.

והנה ר' בזנסון מביא שאלה זו, ומיישבו על פי מה שאמר מוהר"ן "עכשיו שיש הספרי שלי בעולם צריכין ללמוד רק בספר לי" (והביא מס' ביאור הליקוטים של ר' אברהם בן ר' נחמן תורה רפב, ולא מצאתי לפני, אבל ראיתי בעוד ספרים מביאים ג"כ משם כנ"ל. ומצאתי הדיבור בהשמטות לחיי מוהר"ן הוצאת נקודות טובות), ודייק על נכון מש"כ עכשיו, דהיינו שקודם שהיה קיים ספר ליק"מ, בודאי היו צריכים לעסוק בתורה הקדושה, ומה שנכתב בשיחות הר"ן הוא מה שאמר מוהר"ן קודם שיצא ספרו, ובאמת כן מוכח, דהרי לא הזכיר בכל הדברים שצריכים ללמוד כל יום, לימוד ליקוטי מוהר"ן, ובמק"א צוה בפירוש שצריכין לקבוע כל יום שני סדרים בספרו, א' בבקיות וא' בעיון, אלא ע"כ מש"כ בשיחות הר"ן הוא מהנאמר קודם שיצאו ספרי מוהר"ן, ועכשיו שיצאו ספריו לעולם לא תהיה עסקנו אלא בהם.

[ז] אכן אכתי צריכים להגדיר הדברים, כי כבר שמעתי דבת הפתאים טוענים שלדברינו לא צריכים כל התורה ח"ו, וגם שלפי דברינו מוהר"ן חזר בו ממה שבתחלה אמר שהוא טוב לאדם לעבר בחייו בכל הספרים של התורה הקדושה, ומה שאמר על הלימוד כל יום.

והנה באמת אין כאן שום מקום לטעות כלל. כי לא עלי תלונותיהם כי עם על ה"י ועל צדיקיו האמיתיים, כי כבר כתבתי שכן יסד האריז"ל שלא תהיה עיקר הלימוד אלא באלו הדברים הפנימים שמאירים לנו אור ה'. והמעין בדבריו ובדברי הרמח"ל שהבאתי בנספחים, כבר יראה תשובה מספקת על כל קושיותיו וספקיו. אך בקיצור נימרוץ אענה, שבהקדמה לעץ חיים כתוב, שתתחיל ללמוד פשט אבל אם לא רואים סימן ברכה, דאינו נעשה כמעין המתגבר ואין מגלין לו רזי תורה וכו', סימן שעדיין אינו ראוי ולא יצליח בלימוד הפשט, ואין לו אלא ללמוד פנימיות התורה, ועי"ז יש לו סיכוי שיצליח, ואם לא לא. ואם כן יצליח, הרי יזכה להיות כמעין המתגבר ויגלו לו רזי תורה וכו', הרי בסוף יזכה גם ללמוד כל התורה כולה [וע' בזה בליקוטי הלכות יו"ד סימני בהמה וחיה טהורה ד, שע"י צדקה האויר נח וזך ועי"ז הדיבורים של הצדיק נשמעים מרחוק, וכז"ל (אות יט) הינו שבכל מגלת ספר שבעולם, בכלם כתוב עלי (ה"ע ע' מש"כ בשם בעל הסולם בגדר סוד), להודיע לי מעלתי, לעוררני, להוציאני מכל המקומות שנפלתי בהם, כי נמצא כתוב בכל הספרים שבעולם הפך טעותי אפלו בהספרים של עכו"ם וכו' כנ"ל. מכל שכן וכל שכן בספרי ישראל הקדושים שבודאי יכולים למצוא בהם כל אחד הפך טעותו והבליו שנתעה בהם, אע"פ שלפעמים הבעל דבר מבלבל את האדם עד שגם בספרים הקדושים רואה להפך, כי לא זכה – נעשה לו סם המות, וצדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם. אבל בכח הצדיקים הנ"ל שיכולין לדבר למרחוק עד שגם הטוב הכבוש בין העכו"ם ימצא בספריהם הפך אמונתם, מכל שכן וכל שכן שהטוב הכבוש בגלות בין ישראל בעצמן, בודאי יוכל למצא ולראות בכל הספרים עצות אמיתיות ונפלאות הפך טעותו והבליו שהיה נתעה עד הנה וכו' ע"ש. וכן ע' בישראל סבא עמ' קפד ז"ל – רבי ישראל נשאל, מי שרוצה להתקרב לרבנו באיזה ספר יעסק במיוחד בהתחלה? – רק לא לעשות רע. רק לעשות הכל רצון השם יתברך, אז כל מה שלומדים אפלו מה שלומדים כל הספרים, הכל מאיר רבנו הקדוש ומוצאים בכל דבור של התורה מה שאנחנו צריכים, איך לחיות ואיך לתקן ואיך להתקרב להשם יתברך וכו' ע"ש]. רק שכדי להגיע לזה ע"כ בתחלה צריך לעסוק רק בפנימיות כנ"ל, וממילא כאשר יזכה לדעת כל התורה כולה, הוא ידע את זה באופן אחר לגמרי, שאפילו אם לא היה עוזבו בתחלה ולהיות לומד פנימיות התורה, והיה יודע כל הגמ', לא תהיה זאת הידיעה חשובה ידיעת התורה כלל, רק להבדיל כחכמה חיצונה ולימוד מדע, דהיינו שהוא פרופסר גדול (ואגב ע' מגילה כח:).

[וצריך לזכור שקבלת התורה הוא במתנה, וכמו שכתוב בתוה"ק וממתנה נחליאל, ואמרו חז"ל שמשם רבינו בהר סיני היה לומד ושוכח, ובסוף השם יתברך נתן לו במתנה. וכן יש סיפורים מאנשים שזכו במתנה מן השמים לידיעת גדולות וכשרונות וכמו שכ' על השדי חמד ור' פסח מקוברין (שהיה משגיח בישיבה וכו'), ור' שמעון מאוסטרופולי (כמסופר בס' סיפורי נשמה שסיפר ר' שלמה קרליבך עמ' 267), וכן מצינו שצדיקים נתנו תורה במתנה, וכמסופר מהבעש"ט,

נ נח נחמן מאומן

ואכמ"ל. וע' בחיי מוהר"ן (אות תקצד) ז"ל ואז באר לי הענין קצת ואמר לי כי התורות שלו הם כמו מי שנכנס לפלטיין וכו' וכו' אבל אף על פי כן עדין לא יהיה שלך רק כמו שמטיל בשל אחרים. אבל אני רוצה שיהיה שלך לגמרי, וגם זה יהיה. אתה חושב עבור המעשים טובים שלך, רק בשביל שאני רוצה כך, עכ"ל].

ח] והנה עוד זאת אוכח בדעת רבינו ז"ל שאמר בפירוש שהכי גדול הוא לעסוק כל היום בתפלה ושיחה בינו לבין קונו בהתבודדות. וכן הודיע ופרסם שזה הוא דרכו. רק שאמר שזה קשה מידי להרבה אנשים, לכן עכ"פ יזהרו לעשות כל יום לכל הפחות שעה [וכן יעו' בלקוטי תפילות ח"ב תפלה כב, רבנו של עולם עזרני לפרש כל שיחתי לפניך בכל יום ובכל עת תמיד. זכני והושיעני שאזכה להרבות בשיחה ביני לבין קוני, עד שאזכה לבלות רב היום והלילה על נין זה כל ימי חיי וכו' ע"ש]. וידוע גם כן מעלת הענין לעשות תפילות מהתורה, ושזה בעיקר בתורת מוהר"ן המאפשר ומסוגל ביותר לזה כמבואר, ושהרבה מהתבודדות הוא דוקא על זה הדרך. ולא רק התבודדות, שרבינו אמר לחיות כל היום וכל התקופה על פי התורה שהיה לומד אז מתורתו הקדושה [לקוטי תפילות שם, שחות הר"ן רצז. חיי מוהר"ן (מעלת תורתו מט): גם בעולם הזה צריך לקימם בפשיטות על כל פנים לילך בהם, כאשר שמענו מפיו הקדוש כמה פעמים שצריכין לילך עם אותם התורות, דהינו לילך איזה זמן עם זאת התורה. וכל העבודות שלו מבקר עד ערב יהיו עם הלך של אותה התורה שהוא הולך בה בעת ההוא. ואחר כך ילך איזה זמן עם תורה ממאמר אחר, וכן יתנהג תמיד, עד אשר יעבר וילך עם כל התורות שאמר, והשם יתברך יעזר לזה, עכ"ל]. וכן היו נוהגין אנ"ש. ומסופר על ר' אברהם שעבר על כל הלקו"מ כן. ועל פי ענין זה בפני עצמו יצדק האומר שצריכים ללמוד ולעסוק כל היום בספרי מוהר"ן.

ועל כל פנים מזה יכולים לראות מה הכיוון צריך להיות כל היום, להתקרב אישי להשי"ת, ואם לא יזכה לעשות כל היום בהתבודדות, הרי שני לזה הוא שעכ"פ הוא לומד כל היום התורה שהיה צריך לעשות עליה כל היום התבודדות.

ובאמת עיקר פנימיות התורה וסודותיה הוא תפלה כמבואר בכ"מ בליקוטי מוהר"ן (וכן בקונטרס זו ביארנו שע"כ אין ספרים הנדפסים מגלים סודות התורה ע"ש).

ט] שוב מצאתי בפירוש בלקוטי הלכות (או"ח הלכות נטילת ידים ו:צא) מפורש כדברינו שעיקר הלימוד צריך להיות בספרי רבינו ע"ש באריכות. ואביא קצת ממה שממש נוגע לנו.

"אך אפילו העוסקים בחכמות התורה ובפלפולא לשם שמים, כי חדי קוב"ה בפלפולא, אעפ"כ אין זה עיקר התכלית. כי העיקר הוא לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, כמו שמצינו בהקדמונים שנתרחקו מהפלפול של הבל, רק ירדו לעומק ההלכה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. אבל אפילו העוסקים בזה באמת לשם שמים, שבדאי אשרי להם אשרי חלקם, אבל אדיין אין זה תכלית השלימות, כי עיקר התכלית בשלימות הוא הלימוד הקדוש שמביא לידי מעשים טובים ומדות ישרות ולשוב מעבירות הציל את ישראל מעוונות, שזה עיקר החמנות על ישראל כנ"ל. כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה, וכמו שאנו מבקשי בכל יום, ותן בלבינו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים וכו'. כי העיקר הוא הלימוד הקדוש שמכניס קיום התורה בישראל. והעיקר שתתקיים התורה והמצוות אצל כל אחד ואחד כל ימי חייו בכל מה שיעבור עליו. זה עיקר לחמה של תורה בחי' לכו לחמו בלחמי וכו' שעל ידי זה עיקר קיום הקיבוץ כנ"ל וכו'. כי עיקר הקיום לנצח הוא על ידי התורה הקדושה שמאירה בעולם קיום התורה לדורות עולם כמו משה רבינו ע"ה שנאמר בו, וגם כך יאמינו לעולם. וכו'. דהיינו כשמתקרבים להצדיק האמת ולתורתו הק' שהיא בחי' לחמה של תורה שכלולים ונעלמים בה כל המטעמים של תורה כשח"ל על משה רבינו ע"ה וכמה צדיקים שהיו יודעים כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחד, והכל כולל בתורתם הקדושה, והעיקר שתורתם מביאה לידי קיום התורה לנצח וכו', ע"ש כדה"ק, ומי שאפילו קצת בקי בדה"ק מבין שרבי נתן מדבר על תורת רבינו, בלי ספק ובלי פקפוק."

[י] עוד דברים בעניינינו:

ע' בחיי מוהר"ן, מעלת תורתו וספריו הקדושים, כמה הזהיר רבינו ללמוד ספריו הקדושים עד שיהיו שגורים בפיו בעל פה, וללמוד אותו גם בעיון, ולחיות כל חייו על פיו, וכו' וכו', ומובן מאליו שכדי לעשות זה צריכים להיות שעיקר הלימוד והפניה כל היום תהיה רק בספריו הקדושים.

שיחות הר"ן (אות מ): ומה שאנו רואים שיש בני אדם שאין דעתן נמשכת אחר ספרים קדושים ונוראים מאד, כגון ספרי הזהר וספרי האר"י זצ"ל וכיוצא, אע"פ שיש בהם חידושים נוראים מאד מאד המאירים עינים ומתוקים מדבש, והם נמשכים דיקא אחר עינים אחרים כגון חקירות, דע כי זהו מחמת מזגם כי מזגם בטבעם הוא מזג רע מן התולדה שנולדו במזג רע שאינם יכולים לסבל את הדבר הקדוש באמת. ובאמת בודאי יש לו בחירה ויש לו כח לשבר את מזגו הרע. אבל מאחר שנולד במזג רע כזה, הוא צריך לסבל מרירות גדול לשבר את מזגו וטבעו הרע. ואשרי לאדם שנולד בקדשה, ע"כ.

בקונטרס ודעת הצדיק הביא מהסבא שא' ז"ל: ר' ישראל אמר שצריך ללמוד העיקר ספרי רבינו זה האמונה שלנו. בתקופה של ר' ישראל קארדונר היו למדנים גדולים והוא עלה על כולם ע"י שזכה ללמוד קודם כל ספרי רבינו, כי הם שורש התורה, וא"כ הכל בא לו בנקל, ע"כ.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ועוד שם: לאחד נכנס בכולל שו"ע אמר טוב, אבל תזהר ללמוד הרוב ספרי רבינו, אם לא, יכולים להפוך כל הלימוד, ע"כ.

הסבא אמר (י"ס עמ' קסט): וגם כן אנחנו לא שומרים את הזמן, לא שומרים התורה, זה העקר בשביל שאנחנו רחוקים מרבנו. בשביל שאנחנו לא מחשיבים, אנחנו לא מכניסים בלבנו את כל הדבורים של ה'לקוטי מוהר"ן' וה'לקוטי הלכות' וכל שאר הדבורים הקדושים של רבנו. אם היינו זוכים לזה היינו צדיקים קדושים והיינו לומדים הרבה גמרא והיינו מבינים, היה מאיר בנו הגמרא, מה שיש. לא כמו של עכשו, לא ידועים כלום, לא יודעים גמרא. הם חושבים שהם גאוניים והם אומרים ח"ו על ברסלב כל מיני דברים. נו, נו, יבוא הזמן... יהיה ישיבות הרבה שילמדו לא בשביל כבוד, רק בשביל השם יתברך וכבוד השם וכו'.

יהיה ישיבות רק למוד ספרי רבנו! ע"ש. וע' בסוף אבניה ברזל (עמ' תג בכוכבי אור הוצאת הקרן) ז"ל מוהרנ"ת ז"ל אמר וכו' כן אני אומר לכם תדעו כשיבא משיח צדקנו יהיה נעשה ישיבות מספרי רבנו ז"ל עכ"ל.

וע' בישראל סבא עמ' קצג: העקר הוא רבנו, זה העקר לכל התורה כלה, זה העקר - ספרי רבנו! גם הגמרא - קדש קדשים, תורת השם, התורה שבעל פה, הש"ס. יש זמן על הכל, כשהאדם רוצה באמת אז נכנס ברכה, הוא זוכה לעשות הרבה בעבודת השם, בתורה ובתפלה, והוא זוכה לכל דבר. כל אחד כפי הרצון, אם רוצים אז יכולים לעבר על כל התורה כלה. רבנו הקדוש הוא מדבר מה יש ללמד - הש"ס והמדרשים והתורה. אבל אם יש רצון באמת, רצון חזק, ע"כ (ובקונטרס ודעת הצדיק הביאו מהסבא בזה"ל יש זמן ללמוד הכל, העיקר לשמור על הזמן (אבל צריך שיהיה רוב הלימוד ספרי רבינו), ע"כ)..

וע' בישראל סבא עמ' כה: אמרתי 'מהיום אני כבר לא אתן את הלחם, אם לא - אני אקבל מכות, אני לא אדע אם השבוע פרשת נח'. אף על פי כן, נתתי עוד פעם לעני הזה את הלחם. והיה אצלי כל היהדות, הכל מה ששמעתי מענין רוחני, מענין אמונה, מענין התורה - קבלתי ידיעות חדשות מה שלא ידעתי מהש"י מהתורה, אני שומע שיש תורה והש"י, אז היה לי שמחה גדולה, ע"כ.

וע' בי"ס עמ' קנד: יש למדנים ויש ישיבות ויש תורה, אבל בלי רבנו אין להם יסוד, אין להם שרש, אין להם כח, לא יודעים כלום. בלי רבנו - כל העולם תהו ובהו! ע"כ. וע"ש עמ' קפד: רק לעשות הכל רצון הש"י, אז כל מה שלומדים אפילו מה שלומדים כל הספרים, הכל מאיר רבנו הקדוש ומוצאים בכל דבור של התורה מה שאנחנו צריכים ע"ש.

וע"ע ישראל סבא עמ' ערב ג, קצד-ה. ובעוד כ"מ.

והנה יש עוד דרך וענין, דהיינו לדעת כל התורה כולה מתוך דברי מוהר"ן, כי דבריו הם בשרש התורה וכוללים כהת"כ, כמבואר הרבה בהספרים הקדושים. ובקונטרס ודעת הצדיק הביא מהסבא, לאחד ששאל מה עדיף להעמיק בטור שו"ע או לקו"מ השיב: לקו"מ כלול בו כל ההלכות וכל החכמות הכל כלול בלקו"מ, ע"כ, ואכמ"ל.

לק"מ תורה קכא: כשאדם רואה ולומד בספר, ובכל מקום שהוא רואה ולומד מוצא את עצמו, הינו שלוקח לעצמו מוסר ורואה פחיתותו ושפלותו, בכל מקום באיזה ספר שהוא בא ומעין שם, זה סימן שחפץ לעשות רצונו יתברך וכו', ע"כ.

ישראל סבא עמ' רלא: (רבי ישראל נשאל כיצד ינהג מי שקשה לו ללמד) נו, אז תפלה, תפלה. לקוטי תפלות, כן (והוא ע"פ לק"מ, שא' שאל מוהר"ן וכו' ע"ש). נותנים לפני השם יתברך הכל, כל הכחות, כל הגוף, הכל. הכל להש"י. להיות גבור! קשה? כל מה שקשה יותר - יותר טוב! אמונה וכו' ע"ש.

ישראל סבא עמ' צב (נשאל אם אפשר לעשות תשובה על ידי למוד ספרי רבנו בלבד) כן בודאי... זה העקר השרש והיסוד של כל התורה. זה שרש התורה ושרש הכל וכו' ע"ש.

ישראל סבא (קפד): (רבי ישראל נשאל מי שרוצה להתקרב לרבנו באיזה ספר יעסק במיוחד בהתחלה?) רק לא לעשות רע. רק לעשות הכל רצון השם יתברך, אז כל מה שלומדים אפילו מה שלומדים כל הספרים, הכל מאיר רבנו הקדוש ומוצאים בכל דבור של התורה מה שאנחנו צריכים, איך לחיות ואיך לתקן ואיך להתקרב להשם יתברך. 'רחמנא לבא בעי', העקר הלב! רבנו הקדוש אמר 'תנו לי את לבכם ואני אוליך אתכם בדרך חדש'. לבכם - את הלב. וגם אם האדם מחפש אמת, אז הוא זוכה! וכו' ע"ש.

410. מכתבי ר' יצחק ברייטער (הובא בקונט' ודעת הצדיק).

א. כי נחל נובע מקור חכמה שם רבינו ז"ל אמר מאחר שיצא ספרי בעולם אין צריכים ללמוד כי אם בו. השי"ת יזכנו לטעום טעם אור הגנוז האלה שעל כל הקדושות כידוע שאין צריכים להתעסק היום אלא רק בספרי רבינו ז"ל.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ב. כי בעתים האלו שלח ה' בדעתנו עניין איך להרים את דגל רבינו בעולם ולעשות בתיקון הכלל באופן כזה, היינו שיסדנו משמורים יושבים בבית המדרש כל היום כולו לומדים ספרי רבינו ז"ל בישוב הדעת ובמתינות גדול.
ג. עתה לומדים ספרי רבינו ז"ל בבית מדרשנו בווארשה בדרך הזה כי מן חצות היום עד שלוש שעות עד חצות (9 שעות) לומד אני ספרי רבינו ז"ל במתינות כאשר הראנו לדעת על דרך אנשי מעמד באומן.
ד. אני רוצה לעשות ביי כנישתא חדא אשר מטרתה תהיה להתאסף יחד בכל שבוע לחשוב עצות איך לקיים דברי ועצות רבינו ז"ל, התבודדות, וגם לימוד ספרי רבינו ז"ל במשמורים כל היום בבית המדרש דפה.
ה. והנה שיטתו של רבינו ז"ל, צריך כל אחד ללמוד הרבה בספריו הקדושים, ואז אפשר להבין מעט לכל נפש כפי שמתייגע בעניין רבינו ז"ל (ר' מרדכי יגליניק ו').

420. מכתבי ר' אהרן לייב ציגעלמאן (הובא בקונט' ודעת הצדיק).

א. שאנו מאמינים שסוף כל סוף יבואו כולם ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצון אבינו שבשמים ע"י לימוד דעתו של הצדיק האמת הזה דווקא שהוא רבינו ז"ל זיע"א.
ג. השי"ת יזכני באופן שלא אהיה מוטרד ושאוכל לעסוק בכל יום ויום הרבה בספרי רבינו שזה כל עיקר ביאתנו בעולם הזה.
ד. ועלתה על רעיוני לדבר ולייסד בבית המדרש שלנו משמורות ללמוד ספרי רבינו ז"ל ברבים כל היום כולו משעה 12 עד 9 בערב כדי שבכל עת מצא אשר יהיה לאיזה איש עת ופנאי יבא לבית המדרש שלנו, ימצא לשמוע דברי אמונה הנודעים מהנחל נובע מקור חכמה.

430. מכתבי שמואל

מתוך מכתב ד': שאלתו אם ילמוד אצל החסידי... ועוד וכו' יאמין לי כבודו שבשביל זה ממש ללמוד... וחסידות... הפסדתי הרבה זה כמה שנים כמעט שלושים וחמש שנים כמעט כל הפרנסה הי' יכול להיות אז מזה, כי אני נולדתי מחסידי... ואבי הרה"ג נ"י הוא רב וגדול ב... וזקני ז"ל הוא הי' מחסידים הנלהבים שב... ואבי זקני ז"ל הי' תלמיד מובהק אצל הרה"צ הצמח צדק ז"ל והשם יתברך עזרני כשהייתי עדיין בחור והתחלתי לחפש דרך האמת להתקרבות להשי"ת, וכבר הייתי מלא מחסידות... וה... הי' כמעט שגור על פי ושאר ספרי... כולם שאבי נ"י הי' שוקד עמי בזה מילדותי, ואעפ"כ לא הרויתי צמאונני ולא הי' לי מזה ישועה אמיתיית להתקרבות לעבוד ה' וחפשיי איזה שנים מכל ספרי חסידות של כל מיני צדיקים ומכל ספרי מוסר ומזוהר הק' ומשאר ספרים קדושים וטרחתי ויגעתי בהם ועבדתי השי"ת בהם אבל ישועה שלימה למכאובי נפשי לא מצאתי וצעקתי באלו השנים מלב ונפש להשי"ת כל יום ויום והלכתי על מקומות הקדושים, ובפרט אצל התנא האלקי רשב"י זיע"א ושפכתי ליבי בדמעות ובמס"נ ימים ושנים עד שהשי"ת חמל עלי ומצאתי רק דף א' מספרי רבינו ז"ל קרוע שהי' מוטל בין השמות שמתגלגלים ברחובות וקראתי בדף הזה וממש האיר עיני וליבי והחייתי נפשי ומאז התחלתי לחפש אחר אלו הספרים ובקושי גדול אחר טורח ימים ושנים השגתי ספרי רבינו ז"ל בבזבז כסף על זה וכו' וכו' וכו' עכ"פ הייתי יכול להיות לי פרנסה ללמוד... בכוללינו... כמו כל אנשי הכולל, אבל אני לא רציתי לערב במוחי שום חסידות אחר כי רק רבי אחד יש לי והוא חיותי ולא אמכור את עצמי לעבד עבור חתיכת לחם כמובא בסיפורי מעשיות ממעשה של בנים שנחלפו ע"ש ומני אז אני סובל פרנסתי כי הכולל מרחק אותי, וגם כי אני לא רוצה לעשות בזה העולם כלום רק עבור רבינו ז"ל וכו' וכו'. ואצל כבודו בוודאי לטובתו הוא שלא יערב שום חסידות עם חסידות רבינו ז"ל ויש די בחסידות רבינו ז"ל עבור כל העולם ולא צריך לחפש שום דבר אחר ובפרט כי הבעל דבר אורב מאד על התקרבות לרבינו ז"ל ואצלו כדאי ליתן לאדם כל הקדושות (למראית עין, ואח"כ רח"ל הוא עוקר את האדם משני עולמות, מי שפורש את עצמו מרבינו ז"ל כאשר ראינו בעינינו כמה מעשיות מזה) ולעקור את האדם מרבינו ז"ל וע"כ האדם צריך להיות חזק בדעתו מאד שהוא מוחל להבעל דבר על הכל (על הקדושות שהבעל דבר רוצה לבלבל האדם שהוא רחוק מהם ושהוא מפסיד בהתקרבות רבינו ז"ל) והעיקר אצלי להתקרב לרבינו ז"ל (וממילא יהי' לו כל ההתקרבות להשי"ת כי רבינו וכו' וכו').

מתוך מכתב ה': אין זה ח"ו כמו שכבודו חושב שאסור להסתכל בשאר ספרים ח"ו הס מלהזכיר כזאת ואדרבא אם יעזור לי השי"ת כנ"ל להדפיס יהיה מעל הספרים הקדושים כל המדות טובות וכו' כנ"ל אבל הענין הוא כך, שיש חילוק אם כבודו מביט בעצמו בספרים קדושים של הצדיקים אז אין חשש ח"ו שהבעל דבר יסיתו וידיחו להפרידו מהצדיק האמת אשר זה אין נמצא רק יחיד בכמה דורות כמו משה רבינו ע"ה ורשב"י זיע"א והאריז"ל ובעש"ט ז"ל בעצמו ורבינו ז"ל ומשיח צדקינו שיבא בב"א אבל אם ילמוד מחסידים אחרים ובפרט מחסידי... אשר ידוע ומוחזק איך הם מצפים לעשות חסידים ע"כ איעצך שיכול להיות מזה אלפים פעמים יותר היזק מהרווח שירוויח בעבודת ה' ומדוע הם לא רוצים ללמוד ליקוטי מוהר"ן ושאר ספרי רבינו ז"ל והבעל דבר לא מכניס בלבם חשק לזה כלל, ובכלל חסידות... הוא חקירה באלקות עם קבלה ורבינו ז"ל רחוק מאד וקרוב רק לאמונה ופשטות ותמימות בעבודת ה' בלי שום חקירה.

(טו) 'וכמה תיקונים נתקנו לישראל בזמן גלותם, הלא המה תיקון המשנה, תיקון הגמרא, תיקון המדרשים, שכולם הם תיקונים פרטים, כולם צריכים איש בזמנו דוקא, וכו'. אך תיקון הזוהר הוא העולה על כולם. וכו'. והנה זכה רשב"י להיות הכלי האמצעי להמשיך תיקון זה, ועשה הזוהר. אבל האמת, שלא יצא אלא חלק אחד אור מאותה הבחינה, וזה לצורך מה שיקיים ישראל וכל העולם בזמן הגלות. אך התיקון האמיתי הוא שיהיה ענין זה קיים תמיד, שלא יפסק. כי כן ההשפעה תצא חדשה, בסוד 'חדשים לבקרים' כי זה סוד המן הבא בזכות משה, שהוא כללות הס' ריבוא, וממשיך השפעת הזיווג בכח כלם כאחד. והנה אחרי הרשב"י ע"ה חזרה הס"א וסיתמה, כי לא היה תיקון אלא לשעה וכו' אלא שתיקונה ישמר לימים ארוכים להתגלות וכו'. עד שבא האר"י זלה"ה (ע' בזה בח"י מוהר"ן אות רעט), ואז האירה הארה מבחינת הארה הראשונה, שהאירה בזמן הרשב"י עליו השלום. ואז ניתן לו לפרש דוקא ענין הזוהר של רשב"י עליו השלום, והוא שלימות הארה הראשונה. וכו'. והנה מזמן האר"י והלאה עמדו גדולים בישראל, וכלם מבחי' ההארה היא שנסתלקה באותו הזמן. והלכו הדברים מדור לדור. עכ"ל.

עוד שם ז"ל ועתה ברצות ה' להיטיב לעמו רצה לגלות עוד אורה חדשה מבחינת הזוהר גם כן, שהוא מהארת הטפה כנ"ל. והוא בחסדו בחר בי. ומה אומר בזה, אם על הכנתי ידרוש? הן אמת שרק חסד ה' עשה זאת, ולא כהכנתי. אך האמת הוא, כי שנים שקדתי על ענין היחודים ליחד יחודים, כמעט בכל רביע שעה יחוד אחד, כאשר אני מתמיד גם עתה ת"ל. וגם ראיתי לעמוד בטוהרה. אך תעניות לא עשיתי הרבה, כי אם זאת היתה לי - התמדת היחודים. ושרש הכל - הארת המדרגה אשר שלטה בזמן ההוא, ולקח הקב"ה אותי לכלי כאשר חפץ'.

עוד שם כותב סדר הדברים שזכה למגיד מן השמים ולגילוי אליהו ז"ל ומט"ט ונשמות ע"ש. ואח"כ כותב ז"ל 'ובאמת ובאמונה אני אומר, שעדיין לא הגעתי עד מחצית השגת האר"י זלה"ה, רק שהוא לא הורשה לכתוב, ואני צויתי לכתוב' ע"ש וכן ע' במכתב יד ז"ל ידע כי באמת עדיין לא הגעתי להשגת האר"י זלה"ה. כי כל הדברים האלה מורגלים היו אליו, אלא שלא ניתן לו הרשות לכתוב ע"ש.

מכתב פח: רמח"ל לר"י באסאן

ראיתי אשר שמח כ"ת כי עשיתי פרי בנגלות, וגם אני שמח ת"ל באשר יחנני ה' בכל חלקי תורתו הקדושה, כי כולה תמימה ומשיבת נפש. אך מנחש אני בגביע שלי כונת הכ"ת אשר לזה היה מתאוה, ולולי הייתי מניח הנסתרות ועושה עסקי בנגלות כבר היה לו לשמחה. ואני צר לי מאד היותי רחוק מאת הדרת כ"ת, כי לולי הייתי קרוב אליו לא הייתי מניח מלהשתדל כי איש כמוהו, שר וגדול בישראל, יעזוב את הטוב הפנימי [תורת הקבלה], אור הבהיר, סלת הנקיה, להשביע נפשו הרמה רק בעשב השדה שהוא פשט התורה ובתמרוח חיי הק"ו וג"ש אשר עליו אמרו (זהר בהעלותך דף קנג. פנחס דף רכט): 'וימררו את חייהם בעבודה קשה כו'. הלא מקרא צווח ואומר: 'כל הבשר חציר וכל חסדו כציץ השדה', כל חסד דעבדין לגרמיהו עבדין, והשכינה הקדושה הממתנת לבניה שינהלו אותה מן הגלות ואין מנהל לה מכל בנים ילדה. הייטב בעיני ה'?' וסוף דבר: מה נמצא נחת רוח ליוצרו ב"ה בכל הפלפולים הגדולים והפסקים הרבים? ואין אחד מתחזק לעמוד בסוד ה' ולגלות אור כבודו אל השכינה שנאמר בה 'וראיתיה לזכור ברית עולם' - ברזין דאורייתא. לא בסתר מדבר הקדוש רשב"י על פ' 'אם לא תדעי לך היפה בנשים' (זהר חדש עמ' ע' ע"ד) שמי שאינו יודע רזין דאורייתא אפילו אית ביה עובדין טבין וסגיין מפקין ליה מכל תרעי דההוא עלמא. ההסתר הסתיר הרב הקדוש האר"י זלה"ה דבריו באמרו, שמי שהוא חריף יעיין שעה א' או שתיים לכל היותר בהלכה, ומי שאינו חריף לא יעיין בה כל עיקר, אלא עיקר העסק יהיה במדרשים ובאגדות ובקבלה פנימיות התורה. א"כ איפוא למה נעזב את העיקר ונאחז את הטפל?

זה הכלל: אין אדם מוצא לעתיד לבא אלא האור מה שהמשיך בידיעתו בעולם הזה. ומי שידע הפנימיות יהנה באור פנימי, ומי שלא השיגו לא יהנה ממנו על שום פנים. וכי יאמרו: הלא הדינים צריכים לישראל - הנעזב אותם? לא, לא נעזב אותם, אבל נקבע להם זמנים לפי שא"א בלאו הכי, אך לא בהם נבלה זמננו ח"ו. הלא זה רע בעו"ה, שרוב חכמי ישראל כבר רחקו מעל האמת ומן האור הנעים כבוד ה' אלקינו, ללכת אחרי פלפוליהם של הבל. וה' בוחן לבות הוא יודע אם לעקל אם לעקלקלות הוא, כי אינם נוטים אלא אחרי הבצע והכבוד. ומה שיביא להם מאלה ככל אות נפשם, אותו יבחרו להם. צר לי מאד על האדם הגדול הדרת כ"ת, אשר לא יעשה עיקר עסקו במה שהיה [ראוי] לאיש אשר כמוהו ולפי אכלו יתעדן במעדני מלך, מלכו של עולם. אני אין בכחי אלא מה שבכחי. אברך את ה' אשר יעצני ללכת בדרך אמת, הוא יתן בלב בניו את הטוב להם תמיד. חשבתי שלא להיות חשוד על השבועה, גם זו לטובה. עכ"ל.

ובמכתב פט כז"ל 'וע"כ צדקו דברי האר"י זלה"ה באמרו שעיקר עסק האדם אין לו להיות אלא בפנימיות התורה, שזה לבדו הוא המאיר לשכינה, כאמור בזוהר ובתיקונים שרק ברזי תורה נאמר 'וראיתיה לזכור ברית עולם'. הלא כה דבריו, הובאו גם ב'שערי ציון', להיות גלוי לכל העמים: שמי שהוא חריף יעיין שעה אחת או ב' על היותר בהלכה ושאר היום ברזי תורה, ומי שאינו חריף כל יומו לא יהיה אלא בפנימיות ולא בחיצוניות. וזה דבר אמיתי בלא ספק שזה הנרצה לה' אלוקינו, גם כי לא יקבלו הדבר הזה רבים מחכמינו, אבל אין לנו אלא דברי האמת. וע"כ לזאת שמתי לבבי ותחת אשר חנני אלקים חיים להבין ולהשכיל בעומק רזי תורתו - הלא זאת חלקי מאת ה' ולא ארפנו, ואניח

נ נח נחמ נחמן מאומן

הקש ותבן הראוי לבהמה - לבהמה, והראוי לאדם - לאדם, כדברי הרשב"י זלה"ה. ואני פעולתי את אלקים לאכול מעץ החיים כברכת ה' אשר נתן לי דבר יום ביומו ת"ל. הן לא מנע האל ית' את טובו ממני גם בעניני הפשט להבין ולהשכיל ככל חכמי הלב, ובלמדי ההלכה לחבירי ולתלמידי אני מסדר אותה בכל פלפול נכון וראוי. ואם לענין דינא, ת"ל קבצתי שרשים המצטרך להורות את הצריך הוראה, ומי הנושא משא בקהל קדשנו. וגם כמהח"ר יעקב חזק אשר עמדי, הנה יד לו ושם לדון דין אמת, ואל המצטרך - הנני. הנה גם זאת עשיתי עתה: הפירושים הרבים שכתבתי לכ"ת על הסוגיא, וידעתי שלא רבים יחכמו לעשות כן. וכל זה אינני מספר לשבחי ח"ו, אלא אומר אני מעשי, הסדר איך שסדרתי הנהגתי. וכל הדברים האלה אינני חושב אותם עיקר כלל וכלל אלא טפל לגמרי, והעיקר מה שהוא עבודת ה' באמת וידיעת אמתת גדולתו כאשר הוא חונן להשיג. ואלי יאספו כל חרד לדבר (ל)ה'. וחבירי אינם בני אדם שיוכלו להיות תורתם אומנותם לגמרי ולהיות רבנים באיטליא, כי אנשים שלמים אשר בקרבם קדוש, עוסקים במלאכתם ולבם נכון את אלקיהם לקבוע עתים לתורה. ואני מקיים בהם מה שלימדנו האר"י זלה"ה להקריבם אל הקדש כי קדושים המה ת"ל, וגם איש ואיש כפי כוחו יקבל בגמרא ובשאר חלקי הפשט.

סוף דבר: גמרת בדעתי בעזרת ה' אלקי להיות קובע בית מדרש לכל מבקש ה' וראוי ליכנס אל הקדש פנימה, וזה יהיה עיקרו, והשאר מסתפח לזה, גם הוא לתיקון הצריך שבגמרא. ואלמלא הייתי זוכה להרחיב גדולת ה' יותר הייתי עושה. ע"כ לעניניו.

בעל הסולם בהקדמה לס' הזהר את קסו ז"ל: כל כחם של הגוים לכבוש אותנו בגלות תחת שליטתם [הערה - גוים פירושו בעיקר קאי על הפנימיות - היינו המדות רעות והתאוות וכדומה] הוא ע"י החכמה והמלכות שלהם, שהם הממנין העלאין שבשמים דקליפות, המשפיעים להם חכמה ושררה, שע"י חכמתם מביאים אותנו לידי הרהורים רעים, לרצות להבינו ית' מכל הבחינות: אותו ודרכיו ומחשבותיו בלי שום יראה ושום התחשבות ברוממות מלכותו ית' שע"י הרהורים רעים אלה אנו מתרוקנים מכל שפע קדושה והשפע עובר למלכות שלהם וכו' ע"ש. ומבואר בכ"מ מספריו הק' שההרגש הוא אמת, וההרגש של הלומד תורה הוא גופא תורה, ואכמ"ל. וזה מענין קירוב המגיד להבעש"ט כידוע, שהמגיד פירש הקטע בעץ חיים על נכון, אבל הבעש"ט אמר שלא כוון לאמיתו, וכך היה כמה פעמים, עד שהמגיד אמר להבעש"ט זה כפי מיטב יכולתי והבנתי, יאמר נא מר הפשט הנכון, והבעש"ט אמר לו עמוד על רגליך, והתחיל לקרוא את הקטע, ובאו כל המלאכים המדוברים בהקטע וכו', ואח"כ הבעש"ט אמר להמגיד, לא אמרתי שהפירוש שלך לא היה אמת, רק שהיה חסר הכוונה האמיתי, שכאשר לומדים צריכים לזכות להאיר ממש את הלימוד. ואולי זה פי' כל רב בבבל וכל רבי בא"י שפי' הבעש"ט במכתב שהיו"ד הוא נביעו מהאין סוף ברוך הוא, ועל זה קאמר דוד (תהלים ו) וסלחת לעוני כי ר"ב הוא, חסר היו"ד, ודו"ק.

450. גמרא או קבלה?

כיון שהארכתי בנושא הזה של לימוד ספרי רבינו, ומתוך דברינו הבאתי כמה הוכחות כלליות על לימוד פנימיות התורה המכונה קבלה, בעזה"י ארחיב הדיבור בסוגיא של לימוד הקבלה בכלל שהרבה טועים שצריכים להיות בן מ' וכו' וכו'. ובאמת תנאי אחד צריך, ואם יש אותו לא ישנה כל האזהרות ואיסורים וכו', ואם אין את התנאי הזה לא יועיל כל ההוכחות וצעקות על חיוב הלימוד. והתנאי הוא שיכפת לו מי ברא אותו ומה תפקידו. וכל הריבוי דברים מי יכול ללמוד וכו' הכל רק להגביר השאלה הזו, אם יש בו את התנאי הזה. ומ"מ אכנס קצת לפרטי התנאים המוזכרים וידועים.

אכן קודם צריך לדעת שמה שהעולם מכנים קבלה ופנימיות התורה באמת אינו אלא נגלה, וכמו שהאריכו להסביר את זה בכמה ספרים קדושים, ובפרט בספר יושר דברי אמת (שהמכתב אליהו אמר עליו, שכל אחד יש לו ספר שמדבר אליו, וזה ספרו) שכל כתבי האריז"ל, וכדומה, הלוא הם כתובים ומפורשים היטב, בפרט בימינו נדפסו הרבה פירושים שמסבירים היטב הכל בפשטות. ואיך יכולים לומר עליהם שהם סוד. וכי אם היה לך סוד שלא גלית מעולם, ובא אחד ונתן לך עשר דולר, דמי ספר אחד, האם היית מגלהו? וכי סודות של השי"ת ותורתו הקדושה פחותים מהסודות שלך? אין זה אלא הבל ורעות רוח ואכמ"ל.

אלא מה באמת הם סודות התורה, זה הענין שמוהר"ת תמיד כותב (ומקורו בזה הקדוש), נודע בשערים בעלה, כל אחד כפום מה דמשער בליביה. שסודות התורה הם כאלו סודות שנשארים סודות אפילו אחר שהשגת אותם, ומוהר"ן אומר שאפילו מיום ליום, לא תזכה למחרת לדעת כמו שידעת אתמול (וכן תמצא מה שמוהר"ן אמר שהיום נודע לו ג' דברים שאי אפשר לו לספרם כי הוא ממש כאותו לשון של חז"ל). ובכמה מקומות בספרי מוהר"ן כ' שסוד הוא בחי' תפילה ובמ"א פי'. ולכן מה שכל המקובלים צעקו והפצירו והורו את העם שישים עיונם בחכמת הקבלה, המשמעות בזה הוא כפי הדור. שבדור האריז"ל ואח"כ כמה דורות, היו כתבי האריז"ל ממש סוד, כי כל מי שזכה ללמוד אותם היה מבין בזה וזוכה להאיר נפשו בסודות התורה. ואח"כ נתקטנו הדורות, וכמו שכתבנו למעלה, וגם כבר נתפרש ונתגלה לעין כל תורתו, ונאבד בזה כל הסוד, וע' דברי הגאון מוהר"ר יעקב גר צדק שהבאתי לעיל 330:ב שהיום

נ נח נחמן מאומן

הנסתרות הם כנגלות ע"ש, ובסתמא מעוד טעמים (וע' בהקדמה שהבאתי ממוהר"ן בפירוש שהרבה דברים שהיו סוד, עכשיו כבר נתגלו ע"ש. וע"ע בספרי בעל הסולם שהאריך לבאר התנאים בזה), כבר פשוט כנ"ל שאין לימוד כתבי האריז"ל נחשב לימוד הסוד. ובימינו מי שרוצה לזכות ללמוד סוד, ולקיים הוראת גדולי הצדיקים האמיתיים, צריך ללכת בדרך מוהר"ן, ובפרט בדרך נ נח נחמן מאומן, כמבואר היטב בחיבורינו זה בעזה"י.

וכאן מקום להסביר קצת המחלוקת בדרך לימוד קבלה בין זידיטשוב ובין חב"ד (שהיה חידוש שלא הביא למכות כרוב מחלוקת) והוא על פי מה שזכיתי להבין לענ"ד בספרי חב"ד אשר נכתבו מהאדמו"רים שלהם שהיו צדיקים גדולים בעלי השגה, וכמו שמוהר"ן העיד על בעל התניא, אף שסתר קצת תורתו, אבל העיד עליו שהוא תלמיד חכם אמיתי, ושר האלף, וזה לא דבר קטן להיות שר האלף, וגם מוהר"ן טען את זה כדי לגבות יותר כסף בשביל הבעל התניא, וגם הרבה לטרוח מאד לעשות שלום בינו לבין ר' אברהם קליסקר (שאע"פ שמוהר"ן אמר שהצדיק היחיד שהוא ראה שלימות אצלו הוא הר"ק ז"ל הנ"ל, והרא"ק ז"ל התנגד מאד להדפסת ספר התניא ורצה שיגנזו אותו זו היא קבורתו, ומחמת זה הבעל התניא רצה למנוע מארץ ישראל כל כסף הצדקה שנגבה ובה לידו, כי היה המופקד בזה. וחי"י הדרים בארץ ישראל היו תלויים בכסף זה. ומוהר"ן כנראה החליט שעדיף שידיפסו את ספר התניא למען השלום ולמען חי"י כל הדרים בארץ ישראל), ובענין זה של דרך הלימוד כפי מה שהבנתי לענ"ד וכמו שאסביר בולט מאד הרא"ק ז"ל כדרך זידיטשוב, וע' בשבחי הר"ן (ות יח) 'ואמירת התורה של הצדיק מורנו הרב אברהם הנ"ל היה בהתלהבות גדול ובצדקה גדולה ולא נשמע שום דבור. רק לבסוף סים כך הוא עקר עבדת הבורא יתברך. ורבונו ז"ל, היה משבח ומפאר התורה שלו בלי ערך, כמעט שאין דגמתו, ע"כ. וזה ממש על דרך שכתבנו לעיל להגדיר מה הוא פנימיות וסודות התורה, כל אחד לפום מה דמשער ליביה ואכמ"ל.

ולאידיך גיסא הגישה בספרי חב"ד ללמד את העם הסודות שזכו להם ע"י ריבוי המשלים ואריכות ההסברים פעם אחר פעם, עד שיזכה השומע לקלוט ותפוס מעין מה שזכה המשמיע. וזה דבר מוכח לעין כל המעיין בספריהם הקדושים.

ומשל למה הדבר דומה למי שהלך על רכבת קטנה שקורין באנגלית rollercoaster שהולך מהר מאד ומהפך וכו', אז החברים שאף פעם ניסו בזה, שואלים איך היה, אז הוא משתדל להסביר להם איך היה, ונותן להם משלים, הייתם פעם באוטו שהולך מאה וכו' וכו', ומקרב הדברים למה שהם כן הבחינו כבר, עד שיהיה להם קצת דמיון וציור והרגש ממה שהיה. והנה אין ספק שהיו בחב"ד חסידים קדושים מאד, והיו עובדים את השי"ת במס"ג, ולכן זכו על פי התורות של האדמו"רים שלהם לדעת סודות ולהאיר נפשם באור ה'.

והדרך של זידיטשוב הוא שאומרים, אתם רוצים לדעת מה זה, תעשו את זה, אי אפשר לי להסביר לכם, תעשו בעצמכם ותדעו. וכן כאשר מפרש את הזוהר וכדומה אומר המילים ביחודיהם בדיוק מה שהוא, וזהו, על הקורא תלוי לזכות ע"פ עבודתו לדעת ולהשיג הסוד והפירוש בהם. והמעין בספריו יראה כן לאשורו, בלי פקפוק. וע' מש"כ בהקדמה ד"ה [וע' בפנים, ודו"ק היטב].

ונלע"ד שגם על זה מרומז מש"כ בשיחות הר"ן שמוהר"ן אמר שכל מה שכל בספר עץ החיים הוא כפשוטו, ואכמ"ל. וכן היה מקום כאן לפרש מה שאיתא בהשמטות לחיי מוהר"ן שההר של זבל בסיפורי מעשיות (ז' בעטלירס יום חמישי ע"ש) מרמז לחב"ד, ע"ש בסיפור על אחד שהתפאר שיש לו הכח של מיעוט המחזיק את המרובה בזה שהוא מחזיק במוחו הרבה אנשים וצרכיהם וכו', וכלם לא החשיבו את זה, וענה אחד ואמר שמיעוט המחזיק את המרובה כזה הוא ראה אצל אחד שמילא הר עם זבל, ואף שהוא איש אחד קטן, מילא הר גדול וכו' ע"ש. ולולא דמסתפינא היה נראה לפרש ע"פ הנ"ל שכל העסק הזה לחשוב במחשבתינו האנושי לדמות מעשה האלקים הנורא, הוא ההתפארות הזו שאנו יכולים להגיע למעלה מגדרי עולם הגשמי ע"י המשלים שלנו וכו', ואין אנו אלא מטנפים ח"ו, ואין כוונתי בזה לקנטר ח"ו, רק להבין דברי תורה דרכי חיים והוראה של רבנו הקדוש ראש בני ישראל, והוא רחום יכפר עלי, וכן אבקש סליחה ומחילה מכל הנפגע מדברי. ועיקר הדרך להגיע למטרה זו, להמלט מקטנות של הגשמיות הוא מרומז באלו שצדקו בהתפארותם בהסיפור הנ"ל ע"ש שאחד היה עושה כל כך פירות יותר מהמקום הקטן שלו, דהיינו להרבות במעשה המצות להפליא. ואחד היה מוליך אנשים הרבה על המקום הקטן שלו. ואחד הקטין את עצמו להולך עור בדרך, ועל כולם הבעטלר ההוקיר והשם יתברך יאיר לנו ויעזר לנו ללכת בדרכיו).

ונחזור לפרש מה חשוב פנימיות התורה.

והנה מה שהעולם מכנים סוד, שהוא באמת נגלה כנ"ל, אין שום סכנה בלימודו [חוץ מזה הסכנה גופא שיחשבו שלמדו סודות, ובזה יכחשו ויכפרו בסודות האמיתיים], אדרבה הרבה יותר בטוח לימודו מלימוד הגמרא, שהגמרא מכניס את האדם לשאלות ומקומות שיש בהם צד איסור וצד טומאה, וגם בכלל על פי פשוטו אינו מדבר ממש בדרך שהלומדו חושב תמיד על השם יתברך. מה שאין כן לימוד בספרים הקדושים של הזוהר והאריז"ל הוא כולו צד מותר וטהור, ומדבר ממש מהשי"ת, וכמובא כל זה באריכות בספר הזוהר ובכל הספרים הקדושים. [ונכדאי להזכיר פירוש של בעל הסולם, שסודות התורה הוא כאשר האדם שומע ורואה שהתורה מדבר אליו אישי ממש, והמשיל משל, מי שעובר בשוק ורואה שני אנשים לוחשים זה לזה, לא איכפת לו כלל מה הם אומרים, אבל אם תוך כדי זה הוא שומע

נ נח נחמ נחמן מאומן

שמו, אז זה כבר מעניין אותו הרבה, מה הם כבר אומרים עליו, וכמו כן כאשר האדם זוכה לדעת שהתורה קורא את שמו ומדבר עליו ואילו, זה כבר סוד, ודפח"ח. וע' בליקוטי מוהר"ן תורה טו – אור הגנוז, שע"י תפלה במסירת נפש "עי"ז סליק ויתב באילנא, שזוכה לבחינות תורה שבנסתר, כמ"ש ישות חשך סתרו. שסתרי תורה, אדם זוכה להם על ידי חושך, היינו מסירת נפש, שמשחיר פניו כעורב. כי הם בחי' חשך, ע"ש עומק המושג. וזה בחי' סליק ויתב באילנא, ששם מדור הנשמות, כמ"ש כל נשמתין מאלינא ברבא נפקין. והוא בחי' עולם הבא ששם אריכות ימים כמו שכתוב כימי עץ ימי עמי" ע"ש ומבואר שסתרי תורה הוא ענין מדור הנשמות].

אכן בפנימיות התורה האמיתי עליה ניתן וחל כל האזהרות. [וכמו שניתן להבין גם מהרמח"ל שברוב מקומות הוא משתדל ומפצר לגלות ושילמדו חכמת הקבלה, ובמקומות אחדים ממש, הוא אומר עד כאן תבוא, כמו בריש ספר אדיר במרום, שהוא מסביר ומפרש הדרך ליכנס לגן עדן, והוא מזהיר ללכת בדרך רק מי שיודע וכו' ע"ש]. ושם באמת יש סכנה למי שאינו ראוי. וגם האריז"ל הזהיר שלא לקבל סודות מן השמים עד שמכריחים ממש. ומי שהולך בדרך של רבנו הקדוש נח נחמ נחמן מאומן ילך בטח, כמו התם בסיפורי מעשיות, שעסק בפשיטות בעבודתו עד שהרימו אותו זכה למה שזכה (והארנו במ"א, שעכ"ז רואים שהיה כפוף לגמרי להבעל שם ואכמ"ל).

והנה למשל מי שלומד בזוהר הקדוש ובכתבי האריז"ל ענין הצדיק, אין שום פחד, שהוא ידע גודל מעלת הצדיק וכו' וכו' וילמד שצריך להתקשר להצדיק וכו' וכו'. אבל מי שנכנס לפנימית הענין לדעת בנפשו מה זה הצדיק, אז יש סכנה גדולה מאד, ובפרט אם תופסים לצדיק מי שלא לראוי לכך, וכמו שהיה בהנוצרים, וכן כמה פעמים, וכן בימינו וכו'. וזה דבר שרק הצדיק האמיתי, הראש בית, בכחו ובסגולתו ללמד ולהאיר בעולם, מי הוא ומה כחו להכניסם בבריתו של השי"ת (וע' בביאור הליקוטים סימן כז: רק הוא בעצמו יכול להשתדל בו). והיום זה נתקים ת"ל ע"י רבינו הקדוש.

וכע"ז נכשל אלישע אחר, כאשר השיג הענין של מט"ט ששמו כשם רבו (וכמו שהרוקח כותב בפירושו את השם פצפצי"ה) דמה בנפשו ששני רשויות הם ח"ו, אבל לא מצינו מעולם מי שהיה קורא בזוה"ק ובשאר ספרים הקדושים מענין תפקידו של מט"ט שנכשל בטעות זו. רק העוסקים בפולספיא או אולי בקבלה מעשית ובהשבעות שמות וכדומה.

ואדרבה, הרמח"ל כותב שאפילו בסתרי תורה קיים הכלל שאין אדם עומד על ד"ת עד שנכשל בהם. וכן מבואר היטב בליקוטי מוהר"ן (תורה כב:יא) ולכאו' שם מבואר יותר שעיקר קיום מאמר זה של והמכשלה קאי על סתרי תורה, ומבואר שם שהמכשלה היא ירדה ויכולה להיות עבירה גמור ממש שיתהפך לזכות ולתורה ע"ש. והרי ע"כ שאין פחד מהטעות אפילו בלימוד סתרי תורה, וע"כ יהיו טעויות, וזה רצון השי"ת, שיטעו אפילו בסתרי תורה עד ששיגו האמת לאמיתו. ושוב מצאתי ת"ל להדיא בפירוש כדברי בספר הבהיר ז"ל אמר ר' רחומאי מאי דכתיב ודרך חיים תוכחת מוסר, מלמד שכל הרגיל במעשה מרכבה ובמעשה בראשית אי אפשר לאדם שלא יכשל בה שנאמר והמכשלה הזאת תחת ירך אע"פכך הוא אהוב וחיבי לפני המקום וכו' ע"כ והדברים מובאים עם עוד דיבורים חזקים וראיות בסוף הקדמה לספר הקדוש ויקהל משה ע"ש (וכן מוהר"ן אמר בפירוש שיכולים לחדש גם בפנימיות התורה, והיינו לכאו' לאפוקי מאותם שאומרים שבפנימיות רק צדיקים אמיתיים יכולים לחדש וכדומה). וכן מצינו במס' יבמות שהגמ' אומרת שמה שישעיה א' וראיתי את השם – היה רק מחמת שלא ראה כראוי, כי משה רבינו שראה כראוי אמר כי לא יראני האדם וחי. ועכ"ז דברי ישעיה אמיתיים הם ונאמרו בנבואה, ונקבעו לדורות בכ"ד ספרים, והצדיקים גילו סודות עצומות מדבריו הקדושים, ובעיקר בזה ע' ליקו"מ תנינא תורה ז'.

והרי שפנימיות התורה הוא מה שהאדם מתיחס להפנימיות – לאור השם יתברך – ונותן לב להבין הפנימיות ואיך שהשם יתברך מדבר אליו ואיך שכל קורות חייו הם מלאים ממסר השם יתברך אליו, וזה ממש סוד פרטי ואישי לו (וכמו שהבאתי לעיל מבעל הסולם). ועל כן שפיר מובן שעיקר סודות התורה הם בחי' תפילה, כי תפלה היא החיות הפנימית של כל העולם, והיא הקשר שהאדם צר עם השי"ת. ובאמת בכל דבר צריך האדם לנהוג כפי פנימיותו וסודו, וכבר הבאתי מפרש"י על הש"ס שלימוד תורה לשמה, אפילו "נגלה", צריך להיות במטרה לגלות סודו ופנימיותו, אלא שכדי להצליח בלימוד נגלה לגלות את הסוד – איך שהשי"ת מדבר אליך מתוך פרטי הדינים – קשה מאד ורק יחידי סגולה מוכשרים ליכנס ללימוד כזה, ואז בימים ודורות הקודמים בלימוד הזהיר וכתבי האר"י אנשים מצאו דרך לחתור ולחפש את השי"ת, והיום גם זה קשה מאד לרוב העולם, ואפילו בעצות של רבינו רבים נכשלים לעשות להם דרכים חיצונים ה", וצריכים להאמיץ מאד בהתבודדות ולהיות חזקים בדרכי הנח כדי לזכות להתיחס באמת להשם יתברך.

וטרם אכלה לדבר, צריכים לדעת להזהר ללמוד בפשיטות להאיר אור השם, שהלימוד יהיה לימוד קדוש ולא לימוד של חקירות וחכמה חיצונית. מעולם היה קשה לי מה שידוע שהתורה הולכת להענו, שעל כן התורה נתנה על הר סיני, והתורה נמשלת למים וכו', והרי רואים בעינינו בחדרים ובבתי ספר ובישיבות ממש להיפך ח"ו, שהרבה פעמים הילדים עם ענוה מקבלים הרבה פחות מהילדים הבריונים וכדומה, ולא תהיה התורה הקדושה פלסטר. והבנתי שיש מדה אחרת למדוד, לא כפי המבחנים של הבית ספר, אלא כפי אמיתת התורה שלומדים. שזה הילד שאין לו מדות טובות, הלימוד שלו היא חיצוני, כמו לימוד חוקים בחכמה חיצונית. וזה הילד שיש לו מדות טובות, אפילו שיקבל נמוך במבחנים, אבל זה אחוזים בתורה הקדושה, לא חוקים יבשים של ידיעות חיצוניות.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ועי' בכוכבי אור (אנשי מוהר"ן אות כ) ז"ל פעם אחת דבר עם איזה אנשים שהיו נוטים לדרכי החקירה, והתוכחו עמו אודות מאמר חז"ל קשה רמה למת כמחט בבשר החי, כידוע שאלתם בזה. והשיב להם מה שמובא בספרי אמת שלאחר מות האדם אע"פ שהנשמה יוצאת ממנו ואינו יכול לזוז בשום אבר, אעפ"כ נשאר בו קיסטא דחיותא, ובזה החיות הנשאר בו נרגש גם אח"כ צער הרמה ותולעה, ועוד בדבורים כאלה הסביר להם עד שהשתיקם. ואחר שיצא מהם הלך עמו אחד מאנשיו והתחיל זה האיש לחזר לפניו כל דברי תשובתו שהשיב להם, ורמז להם שהוא נהנה מאד מה שסלק גם לו מלבבו המבוכה הנ"ל. ענה ואמר לו מוהר"ן ז"ל בלשון תמה, גם אתה רוצה להבין בשכלך! אוי לאותה בושה... הלא כשרבותינו ז"ל אמרו "קשה רמה למת כמחט בבשר החי", אני מאמין באמונה שלמה שהוא אמת ויציב ונכון וקים ואיני רוצה כלל להבין, ע"כ. וע"ע בשיח שרפי קודש על המעשה ששני חסידים היו לומדים לקוטי מוהר"ן תורה מט, והתוכחו איך לפרש משהו, והלכו כמדומני לר' נחמן מטולטשין, והוא נאנח ותמה, ככה אתם לומדים בחקירות, פעם כאשר היינו קוראים את התורה הזאת היינו בוערים באש קודש עד אין סוף וכו'. בזה מובן היטב מה שסבא אמר שכל הגאונים בישיבות לא יודעים מה זה גמרא, כי הלימוד שלהם שזה כמו שלומדים חכמה חיצונית וחוקרים ודורשים, אבל אינם באים להאיר אור השם בתורה.

ונחזור על התנאים ללימוד הקבלה.

א', מה שהעולם אומרים שצריכים להיות בן מ' שנה, הוא דעת י"מ שהש"ך מביא בסוף דבריו, והוא מתלמידי הרשב"א, ואנן קי"ל מהאריז"ל לא לסמוך על הדעות בקבלה שאחרי הרמב"ן. ועכ"ז כיון שהש"ך הביאו יש בזה משמעות להלכה. אכן כיון שברורים לנו דברי האריז"ל, וכן אפילו הש"ך מביאו רק כיש מפרשים, נראה פשוט שלא מוכרע ההלכה כן.

ב', מה שהעולם אומרים שצריכים קודם ללמוד כל הש"ס קודם. הנה מופרך מיניה וביה לפי שיטת הרמב"ם שפוסק בהקדמה ליד החזקה שלא צריכים ללמוד גמרא - ש"ס, כל עיקר, דיכולים לסמוך על ספרו בפני עצמו. וזה לשונו: ובזמן הזה תכפו צרות יתירות ודחקה שעה את הכל ואבדה חכמת חכמינו ובינת נבוינו נסתתרה. לפיכך אותן הפירושים והתשובות וההלכות שחיברו הגאונים וראו שהם דברים מבוארים, נתקשו בימינו ואין מבין עניניהם כראוי אלא מעט במספר. ואין צריך לומר התלמוד עצמו הבלבלי והירושלמי וספרא וסיפרי והתוספתות, שהן צריכין דעת רחבה ונפש חכמה וזמן ארוך ואחר כך יודע מהן הדרך הנכונה בדברים האסורין והמותרין ושאר דיני תורה היאך היא:

ומפני זה נערתני חצני אני משה ביר' מימון הספרדי ונשענתי על הצור ברוך הוא ובינותי בכל אלו הספרים וראיתי לחבר דברים המתבררים מכל אלו החיבורין בענין האסור והמותר והטמא והטהור עם שאר דיני תורה כולן בלשון ברורה ודרך קצרה עד שתהא תורה שבעל פה כולה סדורה בפי הכל בלא קושיא ולא פירוק, ולא זה אומר בכה וזה אומר בכה, אלא דברים ברורים קרובים נכונים על פי המשפט אשר יתבאר מכל אלו החיבורין והפירושים הנמצאים מימות רבינו הקדוש ועד עכשיו: עד שיהיו כל הדינים גלויין לקטן ולגדול בדין כל מצוה ומצוה ובדין כל הדברים שתקנו חכמים ונביאים. כללו של דבר, כדי שלא יהא אדם צריך לחיבור אחר בעולם בדין מדיני ישראל אלא יהיה חיבור זה מקבץ לתורה שבעל פה כולה עם התקנות והמנהגות והגזרות שנעשו מימות משה רבינו ועד חיבור התלמוד וכמו שפירשו לנו הגאונים בכל חיבוריהן שחיברו אחר התלמוד. לפיכך קראתי שם חיבור זה משנה תורה. לפי שאדם קורא תורה שבכתב תחלה ואחר כך קורא בזה ויודע ממנו תורה שבעל פה כולה ואינו צריך לקרות ספר אחר ביניהם, עכ"ל. והנה הראב"ד שם משיג עליו בזה שלא מביא מקורות בספרו ע"ש באריכות, ולא השיג על עיקר דבריו, ואדרבה משמע שלו היה הרמב"ם מביא מקורות לכל דבריו שפיר יכולים להסתפק בלימוד ספרו. אלא שיש לטעון, שהלוא טענת הראב"ד בטעם למה שצריכים המקורות, כי שמא למדת אחרת וכו', ומי שהיה לומד רק ספרי הרמב"ם איך היה יודע ממי שהוא אחר. אך זה אינו קשה, כי בודאי מובן שלא עוזבים ח"ו הספרים הקדושים, ואכמ"ל.

והנה אחר שהראת הנ"ל, שמא תומר, אולי כל זה ניחא לסתם בן אדם, אבל מי שרוצה לעסוק בסודות התורה יש לו דין אחרת? אכן כאלו דברים ממש כתב ופסק להדיא בסוף פרק ד' מהל' יסודי התורה ז"ל: ואני אומר שאין ראוי להטייל בפרדס אלא מי שנתמלא כריסו לחם ובשר. ולחם ובשר זה הוא לידע ביאור האסור והמותר וכיוצא בהן משאר המצוות. ואע"פ שדברים אלו דבר קטן קראו אותם חכמים, שהרי אמרו חכמים דבר גדול מעשה מרכבה ודבר קטן הוייה דאביי ורבא, אף על פי כן ראויין הן להקדימן שהן מיישבין דעתו של אדם תחלה. ועוד שהן הטובה הגדולה שהשפיע הקב"ה לישוב העולם הזה כדי לנחול חיי העולם הבא. ואפשר שידעם הכל גדל וקטון איש ואשה בעל לב רחב ובעל לב קצר, עכ"ל. הרי מכנה להדיא ענין הממלא כריסו לידיעת האסור והמותר וכדומה ממש כדיבורו בהקדמה הנ"ל, ויותר מזה מוכח לגמרי מסוף דבריו מש"כ מה שכל קטן ואשה יכולה לדעת, והרמב"ם פוסק להלכה שאשה אסורה ללמוד גמרא. וע"כ דעת הרמב"ם בתנאי היחיד שהוא התנה שם, אינו אלא שידעו קיצור הלכות שצריכים לדעת בכל המצוות לקיימם. והיום כיון שנתקיים בספרו יד החזקה מה שהוא כתב ז"ל על ספרי הגאונים שנתקטנו הדורות ומה שהיה מספיק ביאור כבר אינו מובן, הרי מי שידע קיצור שולחן ערוך וכדומה, כבר ראוי ומוכשר לפי דעת הרמב"ם לטייל בפרדס.

נ נח נחמ נחמן מאומן

וכל דברי השו"ע על הנושא הזה מובאים מהרמב"ם כמבואר להמעין. אלא שמפרשי הרמב"ם ונושא הכלים, הסתירו פירוש הפשוט ומוכח הזה, ובסתמא מן הטעם שכתבתי למעלה כי עיקר התנאי בלימוד הקבלה הוא שיכפת לו וכו' כנ"ל (ואיני משהו דעתי לדעתם בשום אופן כלל, אלא שכן נראה לי שבאמת מוכח מאד ופשוט מאד בדברי הרמב"ם, ואין זה דעתי כנגד דעתם ח"ו, שהלוא יש לי על מי לסמוך, דעת הצדיקים האמיתיים צדיקי גדולי הדורות לקיים דבריהם שנשלחו מן השמים להאיר לנו דרך האמת על דרך הלכה כיחיד כהצדיק, כמבואר אצלנו במקום אחר אכ"מ).

והשתא ראוי לדעת שבאמת מוהרנ"ת כותב בליקוטי תפילות שעיקר הלימוד צריך להיות בגמרא ופוסקים (ריש ח"ב ובעוד מקומות). אכן אם קראת עד כה, ותעיין שם בדבריו תראה ותבין היטב א' ששם הוא בעיקר מדבר על לימוד הילדים, שבדאי מתחילים ללמוד גמרא כנ"ל מהרמב"ם וכנ"ל מהאר"י ז"ל בענין תלמיד שלא ראה סימן ברכה, וכן שם בא לאפוקי מלימודי חכמות חיצוניות ולימוד דקדוק ולא בא לאפוקי ח"ו ספרי קבלה וחסידות – שהרמב"ם כולל אותם בכלל 'גמרא' [וכן מבואר גם בביאור הליקוטים על מש"כ רבינו בליקוטי מוהר"ן תורה ג' על חשיבות לימוד גמרא בלילה, שיש לו מסורה שכוונת רבינו היה ללימוד אליבא דהלכתא ובלמוד הנסתר והפנימיות], ואדרבה מבואר היטב בדבריו שכל הקלקול וכל התיקון אינו תלוי אלא בהתקרבות ושליטת הצדיק האמיתי, והלואי שנזכה לעסוד בעיקר בזה. ויותר מזה תבין שבתורת לימוד, אין ספק בחשיבות הלימוד של גמרא ופוסקים וכמו שכ' הרמב"ם הנ"ל, וכן מבואר הרבה בספרי מוהר"ן, ועל הלכה שהוא דרך ויסוד קיום המצות הכל מושרש. אבל חייבים אנו לראות את הצדיק בעל המימרא (כמבואר בספרי רבינו) וכן חייבים ללמוד תורה לשמה, וכמו שהבאנו לעיל מרש"י, שמתוך עיקר הלימוד לעלות ולטרוח למצוא סוד התורה, למצוא את השי"ת וכו'. ויותר מזה מבואר דעת רבינו הקדוש, שתפילה, ובפרט התבודדות יותר חשובה ומרוצה בעיני השי"ת, וסודות התורה מכנה רבינו הקדוש תפלה (ולמוד הגמרא רבינו מבאר שהוא בחי' שינה). ודעתו של רבינו קדוש שהכי טוב הוא לעסוק כל היום ב'תפלה'. ולכן אפילו תומר שעיקר הלימוד חייב להיות גמרא ופוסקים ממש וכו', אבל לא זאת תהיה עיקר עסקינו, רק נקבוע זמנים ללמוד ובעזה"י נזכה ללמוד הרבה מאד, אבל עיקר עסקינו לא תהיה אלא בדרישת השי"ת (עד שבעזה"י נזכה שגם לימודינו בתוה"ק יהיה בכלל ובגדר זה, וכמבואר בליקוטי הלכות, שכן תורתו של ר' שמעון בר יוחאי, תורה דעתיקא סתימא, הוא בכלל ובגדר זה ע"ש).

והשתא דאיתית להכי, נבאר יותר בעזה"י שהלוא גם מצינו שמוהר"ן סיפר חלום שבו ראה כבוד התורה שלא ראה דוגמתא, והיו לומדים מתוך ספרים גדולים, שמסתמא היו ספרים של נגלה. והרי גם זה סמך לחשיבות של הלימוד בנגלה.

אכן האמת הוא שדעת רבינו ברור מללו, שרבינו אמר בפירוש שנבלה ונבטל גופינו על ידי ריבוי אמירת תורה ותפלה בתמימות ובפשטות, וכן הוא לכא' עיקר הכוונה והמסר של החלום הנ"ל שלא צריכים לבקש גדולות, העיקר להרבות בעבודת השם יתברך איך שיהיה (-כי כן הוא בתיקונא של הסיפא, ע' 350:ג). אכן עליך הקורא להבין שמי שלא יעסוק הרבה בספרי רבינו הקדוש ויתנהג על פי עצותיו ותורתו הקדושה לא ישיג קיום לדברינו, כי יש הרבה מכשולים בדרך, ואפילו למי שזוכה להקדיש כל ימיו רק על התורה יש כמה מכשולים, ואין רצוני לפרט אפילו מקצתם ובפרט שכבר הזכרנו מהם. אכן לאחר כל מה שביארנו בס"ד מובן שהעיקר בלימוד התורה הוא לעשות תפילות מהתורה, ולהאיר שם השם, ואין לנו לסמוך על דעותינו ומעשינו כלל, רק על הצדיקים אמיתיים ובפרט רבינו הקדוש, ולאחר שידענו זה, אז יכולים אנו לעסוק בפשיטות ובתמימות בריבוי תורה ומצות ותפלה על כולנה, עד שנתבטל עצמינו למהות הצדיק, ויאיר בנו אור ה'. וע' בזה בליקוטי הלכות (בית הכנסת ד:ח) ז"ל צריך האדם שיקדש את עצמו בדבורי תורה ותפלה, עד שיתבטל לגבי הדבור לגמרי, ויהיה גופו מחבר וכלול בהדבור כמו הקלף וכו' ע"ש כל דה"ק.

ג] כל התנאים שיש בסוף ההקדמה לספר עץ חיים, למשל לא לאכול בשר כל ימות השבוע, כבר כתבו המפרשים, שמי שצריך מחמת חולשתו, אין ספק שאין התנאי מעכב.

ד] ואגב אצטט דעת 'המלאך' (חסיד חב"ד בעל השגה שנתרשם מהיראת שמים של ראש ישיבה מסוים ועל כן שלח בנו להישיבה, והבחורים שם היו שקועים במה שהיו שקועים והטעו את הבן, והבן נתפקר והלך לאמריקה, והאב הלך אחריו כדי להחזירו לתורה ומצות, וכתב לו הרבה איגרות, וגם לחם כנגד ההנהגה בישיבה תורה ודעת כידוע) שלימוד קבלה הוא לימוד סדר המדרגות והחכמה בדיוק איך שהכל מסודר ומסתדר, ולזה צריכים להיות מוכשר וכו'. אכן ללימוד חסידות שהוא לימודים על האור אין סוף בדרך כללי, ובמקומות כפי הענין, כל אחד צריך ומחוייב בנפשו לעסוק בזה, אפילו ילד רך וכו', ואכמ"ל (ובספר חסידים ס' כט, וכל שהוא רוצה לשוב בתשובה ולהיות במדת החסידות וירצה להשיג עומק הליכות הבורא ועומק כבודו וכו').

ה] ואף שביארנו בטוב טעם ודעת החיוב לבקש ולדרוש את השם יתברך, צריכים ללכת בזה בדרך רבינו, ולא לגרוע ולא להוסיף, יעו' בסוף ספר עצות ישרות (אות ד', מובא בחק ברסלב לכז אלול, והוא מליקוטי הלכות, הל' חדש ד:ח) ז"ל כל מי שמרגיש בעצמו שאינו קדוש כראוי, צריך להכניע ולבטל עצמו נגד השם יתברך ולא ירצה לילך בגדולות ובנפלאות ממנו להמשיך על עצמו בחינת רוח הקדש, רוח נבואה, מאחר שידוע שרחוק מזה, ואם ירצה להמשיך על

נ נח נחמ נחמן מאומן

עצמו בחינת מראות וחזיונות, יוכל לקלקל יותר ויותר, כאשר נכשלו בזה רבים מאד, רק צריך שילך בתמימות ולבקש מהשם יתברך, שיהיה בעזרו לצאת מפחיתותו ויזכה לקדש את עצמו כראוי, ואז אם יזכה ויהיה ראוי לזה לקבל רוח הקדש, דרך הקדושה, בשלמות – השם הטוב יעשה עמו כרצונו, ע"כ.

[ו] עוד יש להתבונן על מה דקי"ל להלכה שבתשעה באב אסור ללמוד, כי צריכים לקונן ולבכות על החורבן, ורק מי שאינו יכול להתאבל מותר ללמוד דברים מסויימים שאין בהם היסח דעת מהאבלות. ומזה יכולים להבין לכל השנה, שהעיקר להתדבק להש"י, והלואי שיתפלל כל היום, ורק מי שאינו יכול, מותר לו ללמוד, והעיקר שילמוד דברים שיקרבו להש"י, ויבנה בית הקדושה.

460. אם עיקר הלימוד צריך להיות רק בספרי רבינו, מה התכלית והתועלת של שאר התורה הקדושה?

השאלה הזו באמת לא רציתי להתייחס אליה, כי נראה לי ליצנות ח"ו על התורה הקדושה. כי הלוא כל התורה כולה היא שמות של השי"ת, ומה שאנו לומדים בעיקר רק ספרי רבינו זה כדי לזכות להאיר לנו ובכל העולם את התורה הקדושה, וכבר כתבנו את זה למעלה (ואולי יש לדמות קצת למה שמספרים על הגר"א שבסוף ימיו היה לומד רק מספר תורה, ועיין באור החיים ויקרא יג:לז, שאע"פ שמשה רבינו קיבל כל התורה כולה, אבל ענין זה מה שכל צדיק מקשר דבריו להראות שורשם בתורה שבכתב לא נתגלה לו ע"ש. ומצינו שרבינו אמר על כמה מהחידושים שלו שהוא עוד לא זכה למצוא להם רמז מפורש בתורה הקדושה. וזה מעיד על כל תורתו הקדושה שהיא גבוה מאד ואולי אין לסמוך על קטנות דעתו למצוא כל כוונותיו בתורה שבכתב. ועל פי דברי האור החיים הנ"ל א"ש מה שסבא אמר שהיה כבר בלי שורש אבל רבינו זה השורש). אכן שוב מצאתי בליקוטי הלכות שמוהר"ת מתייחס להשאלה וקובע ממנה יסוד חזק שמראה ביותר עד כמה הדברים מגיעים. ואלו דבריו ז"ל:

הלכות ברכת הריח (ד:לד, לקוטי הלכות או"ח ב) על כן צריך כל אחד להשתדל מאד להתקרב לצדיק האמת שבדור הזה דייקא, ואין די לו במה שנתברר המדמה וכו' ע"י קבלת התורה וע"י הספרים של הנביאים והצדיקים שיש מכבר. כי צריכין דייקא לבא להצדיק האמת שבדור הזה, כדי לברר האמונה בכל עת, כפי הבירור שצריכין בזה הדור בכל יום ויום מחדש וכו' כנ"ל. לד: אך אם כן לכאורה קשה מה פעלו הצדיקים האמתיים שהי' בכל הדורות שלפנינו, שחיברו ספרים קדושים ברוח הקודש שלהם הכל כדי להמשיך האמונה בעולם, וכן מה פעלו בבירור האמונה שזכינו בשעת מתן תורה, מאחר שעדיין אנו צריכין לצדיק האמת שבכל דור ודור דייקא? אך באמת שניהם כאחד טובים, כי בוודאי עיקר בירור האמונה שבכל דור ודור על ידי הצדיק האמת שבאותו הדור, וע"כ צריכין להתקרב אליו דייקא וכו"ל. אך הבעל דבר מתגרה בזה הצדיק מאד ומתגבר בכל דור ודור לרחק את העולם מזה הצדיק על ידי גודל הקשיו' והמחלוק' שמרבה עליו, אשר על כן צריכין לחפש ולבקש מאד את הצדיק האמת כנ"ל. וזהו בחי' גודל שבח מעלת קדושת קבלת התורה, אשר הש"י חמל עלינו ונתן לנו את תורתו הקדושה על ידי משה רבינו נאמן ביתו, כי הש"י רואה את הנולד, וראה בחכמתו שמתחגברין עזי פנים בכל דור ודור שחולקין על הצדיק האמת שבכל דור, ומסתירין ומעלימין אותו ומרחיקין את העולם ממנו, וכשאינן זוכין להתקרב להצדיק האמת אין זוכין להאמונה כנ"ל, וא"כ ח"ו יחזיר העולם לתהו ובהו, כי אין העולם מתקיים אלא על ידי אמונה וכו"ל, ע"כ הש"י ברחמיו הקדים רפואה למכה, ונתן לנו את תורתו התמימה על ידי משה רבינו, ואז זכו ישראל כולם לרוח הקודש עד שנתברר המדמה אצלם בשלימות גדול עד שזכו כולם אז לאמונה שלימה, ואע"פ שהש"י ידע שאחר כך יתגבר הבעל דבר על ידי ערמימותו וירצה לקלקל גם את זה ח"ו כאשר עשה באמת שהתגבר אחר כך במעשה העגל שאז חזר ונמשך זוהמת הנחש בעולם שהוא בלבול המדמה, ואי אפשר לברר ולתקן זאת הזוהמא כי אם על ידי הצדיקים אמתיים שבכל דור ודור שהם מבררים המדמה, שהוא בחי' בירור מזוהמת הנחש ומתקנים חטא העגל בכל דור ודור, וממשיכים אמונה בעולם כנ"ל, וא"כ מה פעל אל בבירור האמונה שזיכה אותנו בקבלת התורה מאחר שסוף כל סוף צריכין להצדיק האמת שבכל דור דייקא, שעיקר האמונה תלוי' בו כנ"ל. אך אדרבא זהו באמת נפלאות תמים דעים, כי על ידי גודל הקדושה שנמשך עלינו בקבלת התורה, על ידי זה אנו זוכין למצוא את הצדיק בכל דור ודור ולהתקרב אליו, כי לולא קבלת התורה ח"ו, לא היינו זוכין כלל להתקרב להצדיק האמת שבדור, מחמת גודל התגברות העזי פנים שבכל דור החולקים עליו ומסתירים אותו כנ"ל. אבל על ידי קבלת התורה זכינו שנתברר המדמה וזכינו לאמונה שלימה כל כך עד שאפילו אחר כך כשהתגבר הבעל דבר ובלבול האמונה על ידי מעשה העגל, אף על פי כן נשארה הרשימו שעל ידי זה יש לנו כח לחפש את הצדיק האמת בכל דור ולהתקרב אליו, ולולא קבלת התורה לא היה לנו כח כלל לחפש את הצדיק, ולהתקרב אליו מחמת גודל התגברות העזי פנים שבדור החולקין עליו ומרחיקין את העולם ממנו כנ"ל, עכ"ל.

470. הלכה: נ נח נחמ נחמן מאומן

ידוע שמוהר"ן היה מקפיד ונזהר מאד על קיום השו"ע והזהיר וציווה שילמדו הלכה כל יום חק ולא יעבור יהיה מה שיהיה כי זה השארה לעוה"ב וכו'. וגם פעם שמע מוהר"ן שני אנשים מפלפלים בתורתו וחייך וא"ל תאמרו מה שתרצו

נ נח נחמן מאומן

אך לא תטה כחוט השערה מהשו"ע. והנה בחיי מוהר"ן (שמג. מעלת תורתו ד') כז"ל אמר אלו לא היה יוצא זה הספר לעולם, הינו הספר ליקוטי מוהר"ן, היה נעשה ענין אחר, כי כבר היה לו חשק כמה פעמים לעשות הלכות פסוקות על השו"ע לבאר כל דין ודין בהלכה פסוקה או להציג הלכה כדברי מי מהפוסקים אצל כל דין ודין. אך עכשיו שיצא זה הספר לעולם לא יהיה ענין הנ"ל ע"כ. ולא ביאר הענין כלל, ולמה תלוי זה בזה.

ובפשטות היה נלע"ד ע"פ המחל"ב במס' שבת אם עתידה תורה להשתכח מישראל ח"ו, והרשב"י הבטיח (לשון רש"י עה"ת, וכן ע' בריש ס' ליקוטי מוהר"ן ובמפרשים שם) שלא ישתכח, והגמרא שואלת א"כ איך יפרש הפסוק וכו' ומיישבת שלא ימצאו הלכה ברורה וכו' ע"ש. נמצא שמי שמקים ההבטחה שלא ישתכח תורה מישראל מן ההכרח שמפסיד בענין זה שלא יכול להמציא ההלכה ברורה, והבן. אכן אכתי צ"ב בהבנת הדברים.

ובעזה"י אולי נוכל לפרש - ובהקדם דברי הרמח"ל בהקדמה להע' תיקונים שלו (שהם להשלמת הע' תיקונים של התיקוני זוהר, כי התיקוני"ז הם על בראשית - מעילא לתתא, והתיקונים של הרמח"ל הם לעיני ישראל - מתתא לעילא (וזה הסוד של הסבא - ישראל בר-אשית)) ע"ש עמ' ח' ד"ה ואית רבים מסט' דתלת אבהן וכו' כדן אתמר בה אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה (ברכות ח). ורזא דמלה יחיד ורבים הלכה כרבים (ברכות ט), דצדיק איהו יחיד, ובזמנא דגלותא איהו לא יכיל לאקמא לה לשכינתא וכו' אצטריך צדיק לאתטמרא מינה דלא לאתחזא וכו' ולזמנא דאתי טוב שכן קרוב (משלי כז:י) דא צדיק, דביה וה' שוכן בציון (יואל ד:כא) כדן איהו קרוב. אבל השתא יוה"כ וכו' ע"ש, ובעמ' ט' ד"ה ועוד כז"ל ויהי דוד לכל דרכי משכיל (שמואל א"י:ח:יד) דגלי מסכתא (עירובין נג.) וגרים לצדיק לאנהרא לשכינתא, דבג"כ וה' עמו, שהלכה כמותו בכל מקום (סנה' צג:) ודא שכינתא דאתמר בה הלכה כרבים ואלין אבהן, ואיהו צדיק יחיד דשקול כרבים, דאיתמר ביה שקול זה כנגד כל העולם כולו (ברכות ו:), ע"כ.

והנה דוד המלך ע"ה אמר בתהלים 'ואני תפלה' שמהותו תפלה, וא"כ ע"כ גם תורתו שגלי מסכתא, והלכה כמותו וכו' נובע מתפלה. וזה ע"ד שא"י במס' ברכות (כא.) הלואי שיתפלל אדם כל היום [דקי"ל להלכה בכמה מקומות, למשל לענין מי שיש לו ספק אם התפלל או טעה, אומרים להתפלל עוד הפעם, דהלואי שיתפלל כל היום, וכן בעוד כמה מקומות], וזה הלכה פסוקה שהיא גופא אינה אלא תפלה - הלואי וכו', ודו"ק היטב.

וזה ידוע שעיקר הענין של מוהר"ן הוא תפלה (ליק"מ תניא סי' צג), וכן אמר פעם שבגלל זה כל המחלקת עליו דאי' בברכות (דף ו:) כרם זלות לבני אדם (תהלים יב:ט) וברש"י שם שתפלה היא דבר העומדת ברומו של אדם ובני אדם מזלזלין בה. ולכן הס"ת של כרם זלות לבני אדם ע"ה בגמטריא נ נח נחמן מאומן. וע' בסה"ק השתפכות הנפש באריכות.

ושם אות פו הביא מס' ליקוטי הלכות (הלכות אונאה ג:ד) ז"ל אמרו רז"ל (תנחומא פ' שופטים, ילקוט ישעיה תצט) גאולה הראשונה היה אחריה הפסק. אבל גאולה אחרונה לא יהיה אחריה הפסק. כי גאלה ראשונה הוא בחי' תורה, כי אז זכו ישראל לקבל את התורה, וגאולה אחרונה הוא בחי' תפלה, שזה עיקר בחי' דוד ומשיח. וזה כל ענין החמשה ספרים שבתהלים שהם כנגד חמשה חומשי תורה (ואגב הס"ת של הפסוק הראשון שבתהלים, בחילוף ה' לב', הוא בראשית). כי כל תפלותיו של דוד, שהוא ספר תהלים, שכלול מכל תפלות ישראל, הכל הוא רק בשביל שיזכה לקיים את התורה בשלמות, ורק ע"ז זוכין לגאולה שלמה שאין אחריה גלות, ע"כ.

וע' בס' חיי מוהר"ן (אות שמו) ז"ל: נשמע מפיו הקדוש שאמר שהספר הקדוש שלו ליקוטי מוהר"ן שיצא בעולם הוא אתחלתא דגאולה וכו' ע"ש. והנה בסוף ספר השתפכות הנפש מבואר איך שדוקא ע"י התורה של מוהר"ן יכולים לזכות לעשות תפלה מכל התורה. כי זה שהאדם לומד איזה דינים וכדומה ונפשו כוספת ומשתוקקת לזכות לקיימם כתיקונם זה תפלה מצומצם מאד, משא"כ ע"י התורה של מוהר"ן שמגלה הבחינות של המצות וקשריהם זה בזה ופעולותיהם ותוצאותיהם וכו' וכו' נותן דרכים בלב האדם לכסוף להגיע מבחינה זו לבחינה אחרת ושע"ז יזכה למדה פלוני התלוי בידיעה פלוני וכו' וכו'. ויכול להאריך מאד בתפילה להשי"ת לשלמות נקודת לבו.

ועכ"פ מבואר שהסה"ק ליקוטי מוהר"ן שהוא אתחלתא דגאולה, ע"כ יש לו הכח של הלכה כיחיד כמו שכל הרמח"ל בתיקונים שלעתיד לבוא וכו', וזה הכח היה לדוד המע"ה והוא בחי' תפלה וכו' וכמשנת"ל. ולכן מובן מה שאמר מוהר"ן שאחר שכבר יצא הסה"ק ליקוטי מוהר"ן כבר לא יוציא שולחן ערוך. כי בפרט לפי תיקון הסיפא בודאי היינו צריכים בעיקר את כל פרטי ההלכות. ואם היינו חושבים סתם לדעת כל ההלכות על בוריים היתה התורה נשתכח ח"ו, וכמו שקמו אנשים זה כמה שנים והמציאו דרכים חדשים ועצות איך לעשות סימנים וסדרים כדי לזכור הלימוד, כי הבינו שכמעט מן הנמנע לקיים המצוה ושננתם שיהיו מחודדים בפ"ך שאם ישאל אותך וכו'. דעד תקופתינו אנשים עדיין האמינו בכח הקדושה והטהרה, בחי' אור הרישא, שיכולים לזכות שהשם יתברך ילמד ויקיים בו כל התורה כולה, וכמו שהנפש החיים מסביר שמי שזוכה לבחי' רוח, הוא כבר מתעלה מאד בידיעת התורה, ומי שזוכה לבחי' נשמה נעשה כמעין המתגבר וכו' וכו'. אכן היום שנתייאשו מכל אלו, מחפשים דרכים חיצוניות לרכוש התורה, ובאמת התורה היא כולה פנימי. ולכן ע"י רבינו הקדוש, צדיק יסוד עולם, נהפוך מצבינו, שהוא כולו פרטי ומצומצם, להאיר בו אור תורתו הקדושה, ולא נפיל תורתו ח"ו ללמדו ולעסוק בו כדרך חכמה חיצונית לשם ידיעתו החיצוני. רק נעשה מכל התורות תפלה, כמבואר בלק"מ שעיקר הסוד הוא התפלה וכבר הארכנו בזה בחיבורינו שסוד הוא כל אחד כפום מה דמשער

נ נח נחמ נחמן מאומן

לבו, והשערת הלב, היינו עצם נקודתו הוא בחי' ואני תפלה, אני נ נח נחמ נחמן מאומן (כי כן תפלה, אותיות ל- תפה, שהוא בגימט' תהלים, שהוא בגימט' נ נח נחמ נחמן מאמן). ולכן ע"י שנקיים הלכה זו שהיא גופא תפלה, שהלואי שיתפלל אדם כל היום, וזה דייקא ע"י תורתו הקדושה של מוהר"ן, נזכה לתקן תיקון הסיפא כראוי (וע' מש"כ בחיבורינו בענין מה שאמר הסבא - תפלה תפלה תפלה, ואכמ"ל).

והנה גמר התיקון, בהראות היחוד הגמור של השם יתברך זה ע"י ההיכלות. וקשה עלי הכתיבה כי הרמח"ל האריך, וידוע שהרמח"ל לא כותב מלה יתירה, וגם בקיצור הכוונות להרמח"ל האריך בזה תחת הכותרת כוונה כללית על התפלה, ואשתדל בעזה"י לקצר ולעלות אל מחוז חפצי.

הנה זה ידוע ופשוט שתכלית הכל הוא היחוד והרמח"ל מסביר שיש ג' סדרים לזה. דהנה בעולם האצילות - שהוא כולו אלהות ע"כ אין חסר מהיחוד כלל וזפ"ב. רק בעולמות בריאה, יצירה, עשיה יש בהם העבודה להראות בהם היחוד. ולכן הסדר הא' הוא לכוון להיחוד שכבר יש בעולם האצילות ועולמות בי"ע ככנפים לה - וכל כוונות האריז"ל להתפילות הם עד"ז.

סדר הב' כבר עושה פעולות להראות היחוד בבריאה יצירה עשיה, ומכוונים שעולם אצילות היא כנשמה המזדווגת עם הגוף - בי"ע - וזה נעשה על ידי האבות ונביאים ובעלי חלומות ויוסף יען הם היו בזה העולם בנשמה וגוף'.

סדר הג' הוא הזיווג דרישא וסיפא, שהאצילות בגוף ונשמה שלו יזדווג בבי"ע בגוף ונשמה שלהם. ובזה מראה היחוד הגמור אפילו בתכלית הנפרדים. וסדר הכונה - בסוד ההיכלות, היינו לקרב כל הרוחין והנפשין - שהם נפרדים, עד שיעשו אחד, ויתחברו בנשמה, שהיא אלהות. ואחר כך היא תזדווג עם האצילות בכללות כל התחתונים נכללים בה.

ובזה אמרתי בעזה"י שאולי זה נרמז ב נ נח נחמ נחמן - שהוא התקשרות ההיכלות זה בזה כמבואר שם באריכות. ומאומן זה האמונה - הכבוד השוכן בהיכל ק"ק בהתיחדם כאחד, ועי"ז יש היחוד רישא וסיפא (וקצת רמז בגימטריא נשמה - שהוא היחוד של ההיכלות ע"ש בגי' 395 ועם ד' אותיותיה והכולל 400 - ת', וי-ה-ו"ה אדנ"י שהוא היחוד של הרישא וסיפא - 91 הרי 491 - נ נח נחמ נחמן מאומן. ועוד יש לפרש, דהנה יחוד דאמציעתא הוא היחוד של הכינוי, אלהי"ם, ויחוד של הרישא וסיפא, יחוד שם השם בעצמו הוי"ה ואדנ"י, והגמטריא של "שם אלהים אדנ"י בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן). (ודבר זה הוצעתי לפני שני גדולי מפורסמי מקובלי הדור, וקבלו אותה בשתיקה).

ואולי זה החידוש של מוהר"ן, כי הרמח"ל כותב שא"א לכוון זיווג רישא וסיפא בלי להקדים הכוונות של זיווג האמצע. אכן רבנו הקדוש אמר לנו לסמוך על כחו, ולא לכוון בתפלה בכוונות האריז"ל (אלא אם כן הכוונה הוא פשוטו), שעל ידי מוהר"ן מתחברים כל פרטיותינו בכל מקומותינו, ומתיחדים בהיכלות וכו'.

כל זה עלה על דעתי בעזה"י ליתן איזה תפיסה בעלמא להבין מרחוק דברי הצדיקים האמיתים, שלא נהיה פטורים בלא כלום. ושנזכה להשתעשע בהם ובתורתם. כי הם חיינו ואורך ימינו וכו'. והלואי שנמצא חן בעיניהם שיאירו לנו סודם, וכמו שמוהר"ן היה מתפלל בתיקון חצות, רבוננו של עולם אתה יודע רזי עולם, אתה יודע הסוד של רבנו הקדוש שהוא סוד העולם, תאיר בי אורו ונשמח בך ובצדיקך ובתורתך ובעמך ובשכינת עוזך.

והנה כעת למדתי ת"ל ליקוטי הלכות חו"מ הלכות פריקה וטעינה הלכה ד' שמאריך שם בעיקר ע"פ תורה ב' בליקוטי מוהר"ן תניינא איך שמתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות ע"ש באריכות ובפרט שמסביר שזה ע"י השיר פשוט כפול שלוש מרובע. וזה ממש ענין תיקונא דסיפא, וזה סעוד וסמך גדול לדברינו ת"ל.

480. מה הענין להגיד נ נח נחמ נחמן מאומן במקום שלום עליכם?

[א] המעיין בסוגיא (משנה אחרונה במס' ברכות) יראה שפרש"י שהוא ענין של בקש שלום ורדפהו, ועל כן אפילו מזכירין שם שמים על בני אדם משום כבוד הבריות. והנה פירושו הוא לצדדין, כי הוא מדבר על דרישת שלום חבריו ודרישת וביקוש השם יתברך ששמו שלום. והנה גם אצל הצדיקים מצינו ביקוש ורדיפה, כמו שאי' צדק צדק תרדוף אחר רבי וכו'. וכן שלום בכלל הוא המדה של הצדיק יסוד עולם כידוע (למשל ע' בכוונות לברכה אחרונה של שמונה עשרה, שים שלום - המברך את עמו ישראל בשלום), וע' בזה"ק פ' ויקהל (ד:) האי בר נש קב"ה קרי ליה שלום לתתא כמה דאת אמר (שופטים ו') ויקרא לו ה' שלום ע"ש. וכן עיקר השלום הוא על ידי דעת, כמובא כמה פעמים בדברי רבינו, והצדיק הוא בחינת הדעת (לקוטי מוהר"ן תורה כ, ותורה לו).

[ב] עוד י"ל ע"פ מה שדרש ר' שלמה קרלבר ז"ל ביאל, שהענין שאומרים למישהו 'שלום' שהוא שמו של השי"ת, הוא כאומר לו, כאשר אני רואה אותך מזכיר לי את השי"ת. ולפ"ז כאשר אתה אומר למישהו נ נח נחמ נחמן מאומן, זה כאומר לו, כאשר אני רואה אותך, מזכיר לי את רבינו נחמן!

נ נח נחמ נחמן מאומן

ג] הרבה פעמים ראינו שע"י שפותחים לומר לבן אדם "נ נח" הוא מתלהב בהזכרת השם יתברך, והוא פלאי (ומבואר בכ"מ בחיבורנו, שרק ע"י הזכרת שם הצדיק יכולים לזכור בש"י)!

ד] והנה יש עוד ענין ע"פ מש"כ בחיי מוהר"ן (סי' פז, ספורים חדשים אות ז): וארא בחלום והייתי בתוך עיר, ונדמה לי בחלום שהעיר היתה גדולה מאד, ובא לשם צדיק גדול מצדיקים הישנים שהיה מחזק לצדיק גדול, והלכו הכל אליו. וגם אני הלכתי אליו וראיתי והיו כלם עוברים אצלו בצדו ולא נתנו לו שלום והיה נראה שעושים זה בכונה. ותמהתי מאד שהיה להם עזות כזה, כי ידעתי שהוא צדיק גדול. ושאלתי על זה איך יש להם עזות כזה לבלי לתן לו שלום בכונה כנ"ל. והיה התרוץ כי באמת הוא צדיק גדול, אך יש לו גוף מלקט מכמה מקומות שהוא בחינת מקומות המטנפים, אבל הוא בעצמו אדם גדול, וקבל על עצמו שהוא יתקן זה הגוף ואין שואלין בשלום חברו במקומות המטנפים (שבת י). על כן לא נתנו לו שלום, ע"כ.

וידוע שעכשיו רבנו הקדוש מתקן ממש הקצה והגבול של קדושת ישראל (ע' חיי מוהר"ן סי' קצה), וע' בליקוטי הלכות ה' בציעת הפת (ה'ד) בענין הבגדים הצואים וכו'. וע' ברמזים בענין החרון אף, שעד נחמ, גבול הקדושה. וע' בקונטרס אני נ נח נחמ נחמן מאומן, אודות לידת ר' ישראל בעל הפתק, איך שנפל למקום המטונפות ע"ש. ומכל זה יכולים קצת להבין שעכשיו השי"ת הוא בהעלם גדול, ורבנו קבל על עצמו לתקן הטנוף הגדול שבעולם, ועל כן אין שואלין בשלום, רק בשם נ נח נחמ נחמן מאומן. ויש לפרש בזה מש"כ 'הנה לשלום מר לי מר' כי מ"ר ג' הר"ת של נ נח נחמ נחמן מאומן כידוע, כי במקום שהיה צריך להיות לשלום, שאלת שלום בשם ה', אבל הוא במקום מר, במקום המטונפות, לי מר, אין עצה רק להשתמש בשם הזה שר"ת מ"ר, נ נח נחמ נחמן מאומן, א"נ בדרך אחר קצת, שיש י' מיני נגינה בסוד השיר פשוט כפול שלוש מרובע, וכעת הם נסתרים במרירות משני הצדדין, והרי פעמים מ"ר והי' מיני נגינה (ע"ה) הם בגימטריא של התיקון שלהם – נ נח נחמ נחמן מאומן, ודו"ק.

וע"ע לקמן בענין תוכחה.

490. מה התגובה הנכונה לברכת נ נח נחמ נחמן מאומן?

לפי הנ"ל פשוט שיכולים לענות, עליכם שלום, או נ נח נחמ נחמן מאומן.

והנה במשך הזמן שמענו הרבה תגובות שונות, שכולם יש להם ענין. ומהם: אמן. וכן למר. בעזרת ה'. אין שום יאוש בעולם. מאומן. נחמן. [ומה שעונים 'אין עוד מלבדו' עדיין צ"ע אצלי, כי הלוא זה קאי על השם יתברך, ולא על שום צדיק].

500. מה ענין התגובה 'שמע ישראל'?

שמע ישראל הוא אופן נפלא לרמז על השם נ נח נחמ נחמן מאומן, כי ידוע מהאריז"ל בכוונות, לכוון שישראל הוא אותיות שיר אל (ולשון הרמח"ל "והיא השירה של ישראל"), שהוא השיר פשוט כפול משולש מרובע [ויש להעיר שיעקב אבינו קיבל את השם הזה מהס"מ בעת שיעקב ניצח את הס"מ באותו עונה שהס"מ היה מיעוד לשיר שירו להשי"ת, ורבינו כותב בלק"מ תורה ג' שתיקון הניגון של הלוא כשרים זה בלילה, וכן האבקו עמו בלילה דייקא, ונצחו, וזכה לשיר א"ל, שיצא לתכליתו עם רבינו נ נח נחמ נחמן מאומן], וכעת כבר זכינו לדעת שזה השיר נ נח נחמ נחמן מאומן (וזה מרומז דוקא בהשם אלחנן, שהוא מצד ימין א"ל, ומצד שמאל, נ נח. ואיתא בכוונות והובא בליקוטי הלכות לכוון ש"מ משמ"ע בצירוף א"ח של אחד, דהיינו לכוון 'אשמח' כי רק ע"י רוב השמחה מיחדים שמו יתברך. ולכן הר"ר אלחנן חוגג בקושיותיו במס' חגיגה). ויש להוסיף, שמוהר"ן מאריך בזה בליקוטי הלכות, ששואל למה קבע התורה הקדושה שכל פעם שאנו מיחדים את השי"ת צריכים לומר המילים שמע ישראל, למה לא מספיק להגיד, ה' אלקינו ה' אחד (ואין לומר משום כל פסוק דלא פסקא וכו'), כי שאלתינו למה מתחילה נכתב ונתקן כן. ועוד שכן בהלכה כמה וכמה יוצא מהכלל הנ"ל? ופירש שהשי"ת היה יכול לברוא העולם בכל אופן שרצה, והדרך שכן בחר הוא שיחודו נתגלה רק על ידי נשמת ישראל, ובפרט ע"י הצדיקים, ולכן מכוונים בשמע ישראל וברוך שם, י"ב תיבות ומ"ט אותיות כנגד הי"ב שבטים ומ"ט אותיות בשמותם. ועל כן קבע התורה הקדושה המילים שמע ישראל, כי היחוד הוא דייקא על ידי הצדיק, ישראל, ובפרט ע"י השיר נ נח נחמ נחמן מאומן כנ"ל (ולקמן הערנו גם על זה שהשבטים קראו לאביהם בשמו – ישראל, וכן לענין נ נח!).

ודע והבן שבלי אמונה בצדיק, כאשר אדם אומר שהוא מאמין בהשי"ת פירושו שהוא מאמין במה שהוא החליט שזה טוב וכו', כי לא יראני האדם וחי, וכל אחד מדמיין לעצמו טובו יתברך, ואחד מדמיין ככה ואחד ככה. ועוד כל אחד אומר לעצמו ה' יודע שאני צריך לעשות תאוה זו וכו' וכו', ולכן צריכים לקבל עול מלכות שמים כפי הצדיקים דייקא. וע' בחיי

נ נח נחמ נחמן מאומן

מוהר"ן שמי שמאמין בהשי"ת על כרחך הוא מאמין שיש צדיקים ע"ש (ויש להבין שכמו שיותר קל להאמין שהשי"ת ברא את העולם מלקבל כל ההמצאות של דופי של האפיקורסים, כמו כן יותר קל להאמין שהשי"ת נתן לנו תקומה ע"י השיר הקדוש בשם רבינו, נ נח נחמ נחמן מאומן, דאם לא מאמינים בזה ח"ו אז העולם נראה נטוש ומופקר ח"ו כי העולם עכשיו מבלבל מאד ואין שום הדרכה נכונה וכו' וכו', ורק מי שמאמין בשם הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן, רק הוא חזק באמונתו וידיעתו שהעולם בידים נאמנות והכל הולך כסדר הרצוי), וע' בליקוטי הלכות יו"ד הכשר כלים ב:א, ז"ל ועקר הוא אמונת חכמים, כי מעצם גדלתו ורוממותו יתברך אי אפשר לזכות אפילו לבחינת אמונה כי אם על ידי החכמים וצדיקי הדור האמתיים, שזכו על ידי יגיעתם ועבודתם ואמונתם השלמה להשיג השגות אלוהותו יתברך והם יכולים להמשיך לנו מאורו וטובו יתברך ולהכניס בנו אמונה הקדושה. וגם מהצדיקים אמתיים אי אפשר לקבל כי אם על ידי אמונה, דהינו אמונת חכמים, שצריכין להאמין בהם באמונה לבד, כי גם אור הצדיקים האמתיים רחוק וגבוה מאתנו מאד מאד, ואין לנו שום השגה ותפיסה בהם וכו' ועקר הכלים נעשין על ידי אמונת חכמים בחינת ויאמינו בה' ובמשה עבדו (שמות יד:לא), כי אי אפשר להאמין בה' כי אם כשמאמינים במשה עבדו, דהינו בחי' אמונת חכמים. וזה עקר החלוק וההבדל שבין ישראל לעכו"ם, כי גם חכמי העכו"ם רבם ככלם מאמינים בו יתברך, כמו שנא' (מלאכי א:יד. ע' רש"י מלכים ב:יז:כה) 'ושמי נורא בגויים' – דקרו ליה אלקא דאלקיא. וכמו ששמעתי מפי רבנו ז"ל שאמר (שיחות הר"ן רכד. רכה. חיי מוהר"ן) שחכמיהם חקרו בגדלתו יתברך עד שאמרו שהוא יתברך גדול ומרומם ומנשא מכל המחשבות וכו' וכו' כמו שהוא באמת, אבל אין יודעין משום מצוה של תורה, כי זה אי אפשר להם להשיג בשכל אנושי בשום אופן איזה מצוה ממצוות התורה. ומחמת זה הם רחוקים מקדשת ישראל, מחמת שלא זכו להאמין בה' ובמשה עבדו, אבל אנחנו עם קדוש זכינו להאמין בה' ובמשה עבדו עד שזכינו לקבל תורתו הקדושה על ידי משה עבדו נאמן ביתו וכו' כי רק החכמים והצדיקים אמתיים רק הם ממשיכים לנו אור האמונה הקדושה ורק על ידם אנו יכולים להתקרב לאבינו שבשמים, עכ"ל. וע"ע בלק"מ תורה י', 'כי יש בעלי גאווה שאינם רוצים שילכו לצדיקים ואומרים שהן בעצמם יכולין להתפלל, ומונעים גם אחרים וכו' עליהם נא' (בראשית כ) השב אשת האיש וכו', כי זה הבעל גאווה מכנה בלשון אבימלך: אבי, לשון רצון, כי הוא רוצה למלך. והינו אבימלך, כי באמת צדיק מושל בתפלתו וכו' ע"ש. ושים דעתך להבין זה היטב כי קצרתי. [ומענין לענין, ע' בפ' הקטרת שבפ' קרח (יז:טו-טו) שאהרן עצר את המגפה ע"י הקטרת וע' ברש"י (פסוק יג) ד"ה ויעמוד בין המתים וגו' ז"ל אחז את המלאך והעמידו על כרחו א"ל (המלאך) הנח לי לעשות שליחותי א"ל משה צוני לעכב על ירך, א"ל אני שלוחו של מקום ואתה שלוחו של משה, א"ל אין משה אומר כלום מלבו אלא מפי הגבורה, אם אין אתה מאמין הרי הקב"ה ומשה אל פתח אהל מועד בא עמי ושאל זהה שנא' וישב אהרן אל משה, עכ"ל, הרי מבואר היטב, שאפילו מלאך ששומע ישר מהשי"ת, לא יודע כמו הצדיק שאומר מפי עצמו, והמלאך המות וכן כל העולם שומעים מה ששומעים, ואני אין לנו אלא דברי הצדיק האמיתי שהוא נ נח נחמ נחמן מאומן].

ורואים הרבה פעמים ברוך השם, שעל ידי שאומרים למי שהוא נ נח נחמ נחמן מאומן, פתאום הוא נזכר בהשם יתברך, והוא מתחיל לומר השם יתברך, וע' בריש הקונטרס שהבאתי מרש"י פ' חקת (כא:יט) שרק על ידי שמזכירים שם של הצדיק יכולים להזכיר שמו יתברך. [שוב הבנתי בעזה"י עוד במה שאנשים מגיבים הש"י ומתלוננים על הנחמנים שאנו מדברים על הצדיק, והם אומרים יש הש"י, והבנתי שזה ממש בחינת קטרוג המלאכים בבריאת העולם לא לבראות בני אדם, וע' בליקוטי הלכות יו"ד הלכות רבית ה' בזה, שהקטרוג הזה הוא בחי' המחלקת על הצדיק, ע"ש וינעם לך, וזה בדיוק בחי' הליצנות הזה, כאשר מדברים על הצדיק, והם אומרים – לא כדאי הצדיק – רק הש"י – בחי' לפני הבריא שהיה רק השי"ת בלי בריאה. ולא מבינים ולא מאמינים שהש"י בחר לברוא את העולם כי הוא יתברך לקח עצה מנשמת הצדיק שהבטיח וערב עצמו שכדאי מאד לברוא את העולם].

שוב מצאתי מש"כ הנועם אלימלך בפרשת וארא (ד"ה ראה) ז"ל לכן אמר השי"ת למשה ראה נתתיך אלהים לפרעה פ' שצריך אתה לעשות אותות ומופתים לפני פרעה כמעשה אלהות ועי"ז תשבר את שטותו שמחזיק עצמו לאלהות שהוא יסבור שאתה אלהים וכו' עכ"ל ע"ש, והוא ממש מוסיף חידוש עצום על מה שכתבתי למעלה, שלא רק שהאנשים חושבים את עצמם לאלהות וחושדים את הצדיק במומם, אלא שהצדיק דוקא מראה להם שהם יחשדו אותו בזה, כדי שע"ז הוא ירד לעיניהם ויתקנם, ותודה לאל שמצאנו את זה כתוב בפירוש מהנועם אלימלך, כי אילו היינו אנחנו אומרים דבר זה מעצמינו היו....

(ובזה יכולים להבין ג"כ מה שסבא נותן לאנשים לחשוב שהוא המשיח...)

ועוד עיין ברמזים אות שמז, שהסכת זה עוד לפני שמע ישראל.

510. תוכחה

ידוע דברי ר"ע שחושש שכבר בימיו לא קיים מאן דהוא יודע להוכיח כראוי, והרבה טעו בזה שח"ו בגלל זה נתבטל מצוה א' מן התרי"ג מצות דאורייתא. אכן עכ"פ זה מצוה קשה לקיים כראוי.

נ נח נחמ נחמן מאומן

והנה מוהר"ן אמר (שיחות הר"ן) 'השמעת ממני דברי מוסר?' ע"ש, ובעיקר עי' בלק"מ תנינא תורה ח, שמאריך להסביר איך שכאשר נותנין תוכחה מבאישיין את רוח המקבלו, ופשוט שגם מי שמוכיח את עצמו, למה אכלתי כזה וכדומה, גם הוא בכלל זה, שע"ז הוא מבאיש רוחו. וגילה שם רבינו הקדוש שיש דרך ליתן תוכחה שזה משפר רוחו ונותן ריח טוב ע"ש, והוא ע"י השיר פשוט כפול שלוש מרובע.

ולפ"ז הדרך היחיד שיש לנו לקיים מצות תוכחה כראוי וכהוגן הוא להגיד למי שצריך, וכן לעצמך, נ נח נחמ נחמן מאומן! וכל פעם שאומרים נ נח נחמ נחמן מאומן, לכוון לקיים מצות עשה דאורייתא מהתרי"ג מצות, הוכיח תוכיח את עמתך!

והנה רבינו גילה שהוא נחל נובע מקור חכמה (חיי מוהר"ן קפט), והנה לכאול ההיפוך מזה הוא בחי' (משלי כה:כו) מעין נרפש ומקור משחת צדיק מט לפני רשע, ופרש"י ז"ל כשהצדיק מט לפניו וירא להוכיח אותו, ע"כ. ומזה יש ללמוד לענין הנחל נובע מקור חכמה שהוא דווקא ענין להוכיח את הרשעים, וזה דייקא כמבואר בלקמ"ת כנ"ל שיש רק דרך אחד ראוי ומוכשר להוכיח - ע"י הרם כשפ"ר קולך והגיד לעמי פשעם, ע"י נ נח נחמ נחמן מאומן.

520. מפרסמים של שקר:

[א] ע' לעיל בפרק על המסורה 330 שכבר פירשנו קצת הענין שכיום אין רבנים מפרסמים. וחיישינן משום ביקוש הכבוד, כסף, תאוות, וכדומה. ושכל הענין היום, ובפרט בסגולת השם הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן, להרוס כל בנין השקר שקיים בחיי הקהילה. שאנשים משתעבדים עצמן לחוקות של שקר. למשל כדי לקנות בית בקהילה צריכים הרבה כסף שאין להם, ובשביל זה צריכים לקבל עבודה הרבה עם כל ההפסדים ברוחניות ובגשמיות שיש בזה, וגם שהאישה עובדת, וגם לוקחין משכנתא, והילדים נשארים בפיקוח של זרים, וכו'. וכן השעבוד של דרך הישיבות, וכן הרבה דברים. ולפעמים הרב בעצמו היה רחוק מכל התאוות הדורשות, אבל הקהילה מכתירים אותו, והוא נעשה המכשיר והרשיון להם לקיים דרך השקר. והיום ברוך השם הרבה כבר התחילו להמלט מעול ושעבוד כל השקרים האלו, והתחילו לחיות כפי אמיתות ענינם (ויש להזכיר מה שראינו בסמוך הקיום במש"כ בליקוטי מוהר"ן שע"י שנותנים כבוד לרבנים שאינם ראויים גורם גירושין מישובי ארץ ישראל).

[ואגב בנקודה זו של בניית קהילה על עמודי שקר, כדאי להביא כאן משש"ק ג:רצו, כשבנה רבי סענדער בשנת תרכ"ו מחדש את הקלויז, בנה למטה עשרה חדרים ברצותו שידורו בו עשרה בטלנים מאנ"ש שלא יעסקו בשום משא ומתן, רק ישבו על התורה והעבודה, ולא הסכים עמו רנ"ט, באמרו 'רבנו לא אוחד מחילים שכירים (ע"ש ביידיש). רנ"ט בעצמו דר שם אחר כך, מחמת נהולו את משרת הגבאות של הקלויז, ע"כ. ואגב זה כדאי להזכיר ג"כ שמנהג חסידי ברסלב היה שלא לבנות בית חדש בחוץ לארץ, והנה היום השנאה מקלקלת את השורה שלרבינו גופא, תחת להביא את הציון הקדוש לארץ ישראל הם בונים בנינים חדשים שם].

[ב] והנה צריכים להגדיר מי נופל בגדר של מפרסם של שקר (וע' בסוף החיבור שהבאתי כללים מר' יצחק ברייטר בשם 'עמוד הצדיק' ע"ש אות יט), כי בודאי כל היהדות בנוי על נתינת כבוד זה לזה, ובפרט למלמדי תורה ועוסקים בצורכי ציבור, ומדת עמלק הוא לזלזל בכל דבר ובבני אדם. מלבד שאר האיסורים של לשון הרע וכו'. ובאמת אי אפשר לעשות כללים גמורים, אלא כל ערום יעשה בדעת, כי כמעט יש כלל לתלות הדבר על נתינת עצות, שכבר כתבנו למעלה שאנ"ש לא היו רואים את עצמן ראויים לזה. רק ליתן העצה הכללית לחפש העצה בספרי מוהר"ן ולקיימה (וע' בנספחים על אהבת חברים מה שהבאנו מבעל הסולם שלא יאמרו לאחרים ה'דברי תורה' שלהם, וכן הוא לשון הליקוטי עצות (אות נה): מי שאומר תורה ואינו ראוי לזה, על ידי זה יוכל להתגבר עליו תאות נאוף, ח"ו. כי היא עברה גדולה לומר תורה אפילו ליחיד מכל שכן לרבים, עכ"ל). אכן גם בזה כמובן יש הרבה יוצא מן הכלל.

[ג] ובאמת אפילו המפרסמים של שקר, לא נאמר עליהם שהם לגמרי רעים, ע' בחיי מוהר"ן (סי' תכא, להתרחק מחקירות וכו' (!) אות טו) ז"ל אמר, הצדיקים אפילו אלו הצדיקים של עכשיו (ה"ע) וזה כולל צדיקים שהיו צדיקים אמיתיים כמו שהעיד עליהם מוהר"ן במ"א), הם יקרים גם כן מאד בעיני השם יתברך. ואלמלא לא היה בהם רק מה שמרחקים ממנהגי הקלי עולם, ההולכים ומנהיגים עצמם דיקא בדרכי העכו"ם, והולכים בדרכי החקירות וחכמות, וכונתם דיקא להדמות עצמם במהלכן ובמבלבושיהן ובמנהגייהם כמנהגי העכו"ם כאשר נתפשט עכשו בעוונותינו הרבים. ואם לא היו פועלים הצדיקים כי אם מה שמרחקין מהם גם כן דים. כי כל מנהיג איך שהוא מתנהג בעבודתו, על כל פנים הוא רחוק מדרכיהם, וכן המקרבים אליהם. כי מאחר שמדקדקים לבלי להניח שער אחורי פאות הראש, ממילא אינם מגדלים בלורית שקורין ביי האר, וממילא הם רחוקין ממנהגי העכו"ם ומכת הפילוסופים והמחקרים שמנהיגים עצמם בדרכים כאלו. וזהו דבר גדול מאד, כי דרכי החקירות והפילוסופיה הוא הרעה הגדולה שבכל הרעות ואין רע מזה, אשרי מי שרחוק מהם, עכ"ל, אכן ממשיך באות שלאחריו ז"ל שוב אמר שגם הצדיקים של עכשו הם גם כן בבחינת התערבות עמהם, כי הם מנהיגים בביתם כמו מנהגי השרים והאדונים. כמו שאומרים עכשיו על הצדיקים

נ נח נחמ נחמן מאומן

שהם מנהיגים עכשיו כמו שרים, ועל ידי בחינה זו נחשב גם כן שהם מערבים עמהם, ועל ידי זה אינם יכולים לומר תורה. אף על פי שאומרים קצת מה ששיך להעולם, אעפ"כ תורה גמורה אין יכולין לומר. ומאחר שאין יודעין תורה אין יודעין כלל וכו' וכו' ומאחר שאינם יודעים תורה ע"ז הם מנהיגים עצמם במנהגי השרים. כי מאחר שאינם יודעים תורה, הם מכרחים על כל פנים לנהג עצמם במנהגים הנ"ל (כי בלא זה במה יהיה נכר מעלתם וחשיבותם מאחר שאינם בני תורה) וזהו בחינת (איכה ב) 'מלכה ושריה בגוים אין תורה, גם נביאיה לא מצאו חזון מה', עכ"ל.

[ד] וע"ע בחיי מוהר"ן (סי' תקיד, עבודת השם אות עא) שמבואר שלפעמים יש אפילו צדיקים אמתים גדולים, אבל עם כל זה אינם ראויים להנהיג קהילה, ודימה את זה למה דאיתא בהקדמת הזוהר שהשי"ת אמר להאותיות, נאה אתה ויפה אתה מאד, אבל איני רוצה לברוא בך את העולם (ושמעתי שכך השיב הליכוטשר לבעל התניא), ע"ש, ובמ"א ראיתי שדימה את זה להא דאי' כאשר מינו את ר' אלעזר בן עזריה, ושם פורט על כמה צדיקים שלא רצו למנות כל אחד מאיזה סיבה, ר' עקיבא שהיה בן גרים וכו'.

וע' בחיי מוהר"ן (שם תקעא) שמצינו לפעמים פעולות ותוצאות טובות מהמפרסמים, ז"ל: שיש טילא [מקום סגור] שנלכדו בה כמה גדולי הדור, ועל כן לפעמים מתפללים כראוי כדרך הגדולים, וגם עושים טוב הרבה ואעפ"כ לפעמים להפך חס ושלום וכו' ע"ש.

[ה] וע' בחיי מוהר"ן (שם סי' תקלז): כי על הבעל דבר קשה מאד לטרח עם כל העולם להטעות מדרך הישר, על כן העמיד מפרסם אחד במקום פלוני ומפרסם אחד במקום פלוני. ואמר על מפרסם אחד שהוא עקר ראש אלף אנשים, שבודאי לא יקומו בתחית המתים, ע"כ.

[ו] וע' במכתב מהבעש"ט שפי' שכאשר נשמה גדולה יורדת להעולם השטן טוענת על מה שוא בראת אותי וכו', והתשובה כל בני אדם, שהשי"ת נותן לו להוריד תלמיד חכם ש-ד יהודאי לחלוק עליו וכו', וכמבואר בסיפורי מעשיות מהזבוב והעכביש ע"ש (וע' בשש"ק שאנ"ש אמרו שבזה הסיפור מרומז ר' ישראל קרדונר ז"ל). וע' בליקוטי הלכות יו"ד הלכות בשר בחלב ה', שאריכות הגלות הוא בגלל מה שמסתפקים וסומכים על צדיקים בעלמא, ולא על הצדיק ראש בית וכו' ע"ש.

[ז] ואין כאן מקום להביא ולדון על כל המקומות הרבים שמדובר על הנושא הזה, ובאמת אין זה עסקינו אדרבא רוצים אנו להסיח דעת מכל הענין ולעבוד את השם בפשיטות ותמימות נקי מכל הענין. אכן סוף דבר צריכים עכ"פ לדעת שכך הוא המסורת שלנו שעד שיבוא משיח צדקינו אין להכתיר רבנים בשום פנים ואופן בלי יציאה מן הכלל. ומי שיזכה למורה דרך, יהיה בדרך סתר כנ"ל.

[ח] ואל תתבלבל מרבנים שיודעים הרבה וכדומה (וכידוע שאחד מעיקר לימודיו של הבעש"ט ותלמידיו היה שלא להתפעל ושלא להתקרב מאנשים גאונים וכדומה שנמשכו אחר חוקות הגויים. ואפילו צדיק כשמעי בן גרא רבו של שלמה המלך, שכל זמן שהוא חי שלמה המלך לא חטא, מרד במלכות דוד בחיר ה' ונתחייב מיתה. וע' בלקוטי מוהר"ן תורה סא שרבינו גילה שכל תורתו של דואג היה בחינת מותרות – בחי' מה שעוצרים את הרעי בגוף. ודואג היה מגדולי התלמידי חכמים שבדור. ודואג הוא שמנע שאול מלהרוג את אגג (רש"י בשמואל א:טו:כד), ורואים איך שהמפרסמים של שקר הם ממש בבחינת עמלק. ודואג הרג את נוב עיר הכהנים, והתנגד על מלכות בית דוד וכו'. ולפ"ז אתי שפיר מה שחז"ל קראו לו "הדיוט" כאשר מנו אותו באלו שאין להם חלק לעולם הבא, כדי לא לחלק לו שום כבוד בתאר רבי כמבואר לקוטי מוהר"ן שם גודל האיסור. וע"ע מש"כ במסכת ברכות דף ד. לא מפיושט שמו), שאם אינם הולכים באור דרכו של רבינו נ נח נחמן מאומן רחמנא ליצלן מהם. ובאמת היו צדיקים גדולים בעלי רה"ק גבוה שחששו שכל השגותם ומדרגותם היה מהקליפה, וכמסופר על מוה"ר צבי הירש זידיטשוב ז"ל. ואפילו מוהר"ן אמר על עצמו (חיי מוהר"ן אות רנח) ז"ל הייתי סבור שהיצה"ר שלי אומר לי שאין מי שיוכל להנהיג את בני הנעורים כמוני, עכשו אני יודע בברור שאני מנהיג הדור יחיד בעולם ואין מנהיג כמוני, ע"כ. וכן יש לציין אלו הצדיקים שהיו רוצים להוכיח למוהר"ן שהשיגו מט"ט, והוכיחם שטעו. והאריז"ל הורה שלא לקבל רה"ק עד שמוכרח בעל כרחו (וע"ע בזה בלק"מ תורה רמה). וכל שכן אנשים היום, שכבר בדורנו אין להם את השכל והאמת להבין שצריכים להתבטל וללכת בדרך רבינו נ נח נחמן מאומן. וע' לקמן 610 בפרק איך מתיחסים לצדיקים שבאמת נראים וכו'.

[ט] וע' בלקו"מ תורה יח בטעם שהצדיקים מסתירים עצמן (שם אות ב', ע"י מיעוט אמונה שיש בישראל וכו' ע"ש), וכו' שם (אות ג) ולפעמים חושב אדם בעצמו שיש לו רחמנות על העולם ורוצה בהנהגתו, ובאמת זהו הרודף אחר הכבוד ותולה רדיפתו ברחמנות, ובאמת הוא רחוק מרחמנות הזה. כי כל זמן שאין לאדם אמונה בשלמות שאין שלמות אחריו, בודאי אין לו לקבל המלוכה וההנהגה וכו', ע"כ.

[י] והסבא אמר (י"ש רס) אני ראיתי גדולים, גאונים, שהיה להם שם ופרסום והיו חשובים בכל העולם. היה רב אחד שהוא היה גאון ומפרסם בעולם והיה לו שם של גאון וצדיק והכל, ואני ראיתי את החיים שלו לפני שנתקרבותי לרבנו, ואחרי שזכיתי להכיר את רבי ישראל ראיתי שאותו הרב הוא בחוץ לגמרי, לא יודע מה זה התורה, מה זה אמונה, ע"כ.

נ נח נחמ נחמן מאומן

[וע' מכתב צח מרמח"ל ז"ל וגם שרית גדולה מגינובא, והיא צרפתית, שלחה לקחת אותי בויניציאה בתחנונים גדולים, והיא חכמה מחוכמה, לדבר עמי על הקבלה הקדושה הזאת לשמוע אם היא אמת אם לאו. והיא יודעת באמת כל דברי האר"י זלה"ה מראש ועד סוף, שנפלאתי מאד לשמוע אותה, ע"כ.]

וע' בישראל סבא (עמ' קצה-) וז"ל ואני למדתי בישיבה ואני קדשתי את השם, אני הייתי יחיד, יחיד, הכי גרוע והכי קטן, ואני עשיתי להם מחלת לב לכל הגדולים האלו. אני לא ידעתי כלום, אני רק חפשתי והלכתי בדרכי רבנו, התפללתי כמו שראיתי, כמו שרבנו הקדוש מלמד אותנו מה זה תפלה, איך להתפלל להש"י בכל הכח, בכל לב. ובודאי הם היו אנשים כשרים והם היו לומדים תורה ורצו, אבל לא היה להם כלים, כי הם היו מתנגדים, אז לא היה להם כלום. אבל באמת, אם הם היו אנשים כשרים באמת, אז הם היו בורחים מאמונות כזביות לרבנו הקדוש והיו זוכים לראות את האור של רבנו ולא היו מתנגדים. כמו הדיין, בסוף הוא בטל וכו' וכו'.

אני זכיתי לראות מה זה העולם של גדולי תורה וחסידות ועובדי השם, ומה זה ברסלב, מה שזה. והיה לי נסים, אני למדתי אצלם ואני ראיתי שהם היו גדולי תורה והם היו הרבנים שלי, אבל הם היו רודפים אחר הכבוד ואחר הכסף של העולם, ואני זכיתי להבחין ולהשיג ולהבין איפה האמת ואיפה השקר, ראיתי שיש אמת אחד בעולם: רק ברסלב!

ישראל סבא עמ' קעח: אני ראיתי מה זה, ראיתי רבנים מפרסמים, וראיתי אחד, בן אדם אחד - רבי ישראל קרדונר!

ישראל סבא עמ' שמב: רבי ישראל נשאל מענין רב מפרסם בכל העולם... 'העיקר הוא רבנו הקדוש רבי נחמן! זה העקר והיסוד של כל התורה, של כל אחד מישראל. לתקנו, לעזרו, לכל הישועות. הוא העקר. יש כבר רבנו הקדוש - יש כבר הכל! לא צריכים לחפש במקום אחר. העקר הוא רבנו. אין לא כלום, רק רבנו! זה אמת כזה שעדין לא היה בעולם, פלא כזה עדין לא היה בעולם.

גם אם רוצים באמת, אם מתפללים להש"י באמת - אז זוכים, זוכים לדברים נפלאים!

השם נתן לי מתנות טובות שאני יודע איזה דברים פלאיים שאי אפשר לדבר עם כל אחד. יש דברים שהם מסתירים את האמת. העולם הזה מסכן מאד, צריכים לרחמים רבים ולהתפלל להשם יתברך תמיד שנזכה לדעת האמת. יש בעולם הרבה שקרנים שהם מחריבים את העולם. יש הרבה מפרסמים של שקר, כן. אבל השם יתברך גדול מאד וכו' ע"ש.

ישראל סבא (עמ' תה): והענין של רבנו הוא רבי, ותלמידים. כל החסידים - גדולים וקטנים, אין גדולים ואין קטנים, כלנו חברים, ע"כ, וע' בכמה מקומות בספר ישראל סבא איך שר' ישראל קרדונר, שהיה נשוי עם ילדים, והיה ככפלים מגיל של הסבא, והיה צדיק ומפרסם כעובד ה' גדול וכו' - היה מתנהג עם הסבא, ואכמ"ל, ועמש"כ בחלק אהבת חברים, ובחלק על המסורה.

ישראל סבא (עמ' תז): העולם לא יודעים שרבנו הקדוש הוא סוד כזה, פלא כזה. אפלו אחד מחסידי ברסלב המפרסמים, הוא אומר שהוא חסיד ברסלב, אבל הוא חושב: 'חסיד ברסלב צריך שיהיה למדן, גמרא, פוסקים. אבל 'לקוטי תפלות', 'לקוטי מוהר"ן', 'לקוטי הלכות', זה לא למדן, זה חסידות' (וע' עוד מזה שם עמוד תטז). עוד אמר שם: אוי יוי, אשרי האזנים ששומעים דבורים כאלה, אין בעולם. לא נמצא בעולם דבורים כאלה שאני קבלתי במס"נ מרבי ישראל ומכל אנשי שלומנו הזקנים, אנשי אמת. לא כמו היום, אנשים פשוט רצים אחרי כבוד וכסף, זה חשך, כן.

אני לא מכוון שאני סוד, אדרבא אני מכוון לאמת, שאני במדרגה כזה שאני מתביש אפלו לדבר, ורבנו הקדוש כמו שכתוב בהלל: 'מאשפות ירים אביון', אביון זה ממש אביון מן התורה, ממעשים טובים, מהכל. וכו'.

נו, אני היה קשה לי לקבל 'תלמיד היקר' וגם כן 'עליך אמרתי', בזמן שמצאתי את הפתק היה זקנים אנשי שלומנו בירושלים, רב שלמה וקסלר, רב נפתלי כהן ורב נתן בן רב פנחס ישעיה שלקח את גיטלה לאשתו לאחר הפטירה של רבי ישראל, הוא היה ברסלב אמת לא סתם ברסלב. היו זקנים, כן. ואני הראיתי לרב שלמה וקסלר את הפתק, אני רואה את זה כמו עכשו, אנחנו היינו עם רב נפתלי, ואנחנו ישבנו אחד ליד השני ליד הארון ספרים, והיה מרחק גדול בינינו, אני הייתי כלום ורב שלמה וקסלר היה בעל מח גדול והיה לו כח גדול, הוא היה איש קדוש. אני אכלתי אצלו, ראיתי איך הוא אוכל בקדשה כזו, לא רגיל כמו שאנחנו אוכלים, הוא היה ענין אחר. אני היה לי פלא, 'איך הוא חי? איך הוא נמצא בעולם? איך יש לו קיום?'

אני קבלתי דבורים מרב שלמה ואני ראיתי פלאות מהדבורים של רב שלמה שהוא בעצמו לא ידע. אבל אף על פי כן היה בו טבע המדינה של גרמניה, הוא היה משם, ושמה יש להם ענינים כמו עקשנות, הם עקשנים בדעתם ואי אפשר

נ נח נחמ נחמן מאומן

לשנות אותם. על כל פנים אפלו מגרמניה יכולים לטעות, הוא לא נסע לרבנו, הוא היה יכול לנסע, היה לו כסף, אבל הוא היה למדן גדול, הוא היה בקי בכל חדרי התורה והוא היה אצלו תכלית דין, דין תורה שאסור לצאת מארץ ישראל.

נכון, אסור לצאת מארץ ישראל, אבל יש ענינים. כתוב בפרוש שאם יש לו בחו"ל רבי מיחד יותר מארץ ישראל - אז הוא יכול לצאת חוץ לארץ ישראל. אבל אני הייתי ביחד אתו ואני ידעתי שיש לו חסרון אבל אי אפשר להוציא אותו מזה, אז לא התוכחתי אתו. אני יושב אתו ביחד ומקבל צעקות, ומה שאני הבנתי שזה לא נכון, שלא צריכים לקבל, אז לא קבלתי, לא היה לזה שום ערך.

ובהפתק רואים התחזקות כזה שרבנו הקדוש כמו אצל הש"י כתוב, יש פסוק 'אשכן את דכא' - מי שהוא מדכא אפלו עד דכא, אז 'אשכן עד דכא'. ורבי נתן הוא היה אצל רבנו בתכלית הבטול. רבי נתן ראה את האור של רבנו, את הקדשה של רבנו, אז הוא היה בעניויות כזה, הוא החשיב את עצמו כאפס ואין, כי אי אפשר להיות בלי רבנו. הוא ראה את גדלת רבנו אז הוא נתבטל לגמרי.

רבי נתן לא היה לו שום מחשבה של כבוד, של גאווה, הוא יכל לחשב 'אני תלמיד רבנו הקדוש, אני זוכה לשמע תורות כאלו, מעשיות כאלו'. לא, הוא היה אפס ואין, הוא הבין שהוא רחוק מהשם יתברך לגמרי נגד רבנו. הוא היה ענו, זה גדלה, זה חכמה גדולה, איש כזה יהיה אפס ואין? איך? זה למעלה מן הטבע, זה רבנו הקדוש האיר עליו, רבנו הקדוש היה צריך כלי כזה, 'אשכן עד דכא', שיהיה אצלו אפס ואין, אם לא - אז איך אפשר לקבל מרבנו?

הוי רבי נתן היה גאון, אבל אני לא כלום. אני אפס ואין ממש, אני ממש כלום! עכ"ל. [אגב: ע' באגרות פרי חכם שכז"ל קבלתי פא"פ וכו' שקטן וגדול שוים הם לפני ית'. וכל הבריות מוכנים להשראת שכינתו בלבבם וכו', עכ"ל].

שש"ק ג:שלג רבי אברהם שטרנהרץ ז"ל, קבל על עצמו את משרת המלמדות לבני רבי 'בוניא' מעיר קרימנטשוק, שהיה עשיר גדול, והיה רבי בוניא שולח עבורו עגלה מהודרת כדרך העשירים מדי תחלת שבוע שתביאהו לקרימנטשוק ותחזירו בחזרה בסוף השבוע, פעם כשראהו הרב מטשערין חוזר עם העגלה המהדרת, אמר לו בקפידא בלשונו הצח: 'אה, אשר בחר בנו', והדגיש את תיבת 'בנו' כאומר 'בוניא', כי לא מצא חן בעיני הרב ז"ל נסיעתו במרכבה הדורה כזו המנקרת עיני האנשים, והקפיד עליו מאד, ע"כ.

וע' באבניה ברזל (הובא בשש"ק א:תרנב): אמר מוהרנ"ת ז"ל עבור ענין רבנו זצוק"ל צריכין להיות נקי מן הקנאה והתאוה והכבוד מכל וכל לגמרי, אך מה יכולין לעשות אם האדם מקנא או נכשל בתאוה, הלא אנוס הוא, ועל כן אעפ"כ מקרב אותו רבנו זצוק"ל, אולם כשרוצה עוד גם כבוד, אם כן עמוד בצד. וכן אמר פעם בלשון אחר: אם יש בך קנאה ותאוה, הרבי מקבל אותך, אבל את כבודך את מכרח לזרק, ע"כ.

וע"ע בליקוטי הלכות (נטילת ידים ו:עד) שהתקרבות לצדיק אמת אי אפשר כי אם על ידי שיבטל כבודו. וע' לקמן מש"כ בכותרת העם יבחר.

ח"י מוהר"ן (סוף אות עח, שיחות השיך וכו' אות יט): וכדבר רבנו ז"ל עמי מאיש הנ"ל שלא קבל דבריו התחלתי להמליץ עבורו ואמרתי איך אפשר לו להתקרב והלא הוא כבר מקרב (הינו לאחד מהחולקים). השיב הוא ז"ל אם כן יש לו נסיון גדול, כלומר וכי מה בכך וכי מפני זה אי אפשר לו להתקרב, רק שהנסיון שלו גדול. ובדאי הוא צריך לעמד בנסיון ולשבר כל המניעות ולהתקרב, ע"כ.

ליקוטי הלכות סימני בהמה טהורה ד:כד, מי שמחפש את האמת, אפילו אם הוא נכשל באיזה מפורסם של שקר, בסוף אם כוונתו לשם שמים, אינו נענש כי כעת הוא עושה מה שהוא מבין הוא רצון השם יתברך, ובסוף יזכה להאמת, ע"ש. וע' בריש סה"ק אבי הנחל ז"ל כי בודאי אין החפוש והבקשה אחרי גוף הגשמי של הצדיק, כי אם אחרי רוח הקדש שלו, שע"ז עיקר תקונו. וזה צריכין לחפש ולבקש תמיד, כי ממה נפשך: אם לא מצאו עדין כלל - בודאי הוא צריך לילך על ידיו ועל רגליו לבקשו ולחפשו בכל כחו, בכל העולם, מקצה ועד קצה, כל ימיו אשר הוא חי על פני האדמה, אולי יוכל למצא חיי נפשו לנצח, על כל פנים יום אחד או שעה אחת לפני מותו. ואם כבר נדמה לו שמצא את הצדיק האמת - בודאי זה צריך לבקש ולחפש עוד יותר ויותר. כי יכול להיות שהוא אצל הצדיק, אורו חשוך אצלו ואינו מרגיש נעימות אמתת עזותיו הקדושים, ומחמת זה הוא רחוק מתקונו, ולזה צריך יגיעה גדולה וחפוש הרבה עד שימצא, ואם יחפש באמת, בודאי ימצא, עכ"ל.

זוה"ק בראשית דף כה.

ע"ש ה' חלקי הערב רב, וסימנך נג"ע רע. (וע"ע ליקוטי הלכות י"ד הל' תערבת ה:ו בענין שכל הגלות הוא לתקן הערב רב, והם מתגרים ומתקנאים כל כך עד שקשה לעמד כנגדם ע"ש. וציינו שם (כג) זוהר בשלח מה. ת"ז תי' יב, כז. זוהר פנחס רלב. זוהר ואתחנן רסג

530. רמח"ל

ע' במכתב שהבאתי לעיל בחלק על סדר הלימוד, שכותב שרוב הרבנים בדורו לומדים בשביל כבוד וכסף.

מכתב קיח מרמח"ל לרי"ב:

...הנה האשכנזים שלימים וכן רבים ת"ל, כי בפראנקפורט לבדו יהיו בה כשלוש מאות ת"ח בני הישיבה, ולב רחב להם להבין ולהשכיל. והנה הם מכלים ימיהם בפלפוליהם המהבילים וריח חסידות אין בהם, והלואי היה די בזה. ואם יש בכל מדינת אשכנז אשר עברתי בה ובכל מדינת הולנדה אשר אני יושב בקרבה אנשים חרדים אל דבר ה' ומבקשים לדעת ליראה את ה' ולאהבה אותו ולהתחסד עם קונם, ודאי נער יכתבם. איטליא, כבר ידעה הכ"ת יותר ממני. ולעת כזאת אין משכיל דורש את אלקים, כי אם תוהו ובוהו וחשך שליטים המה בעיר, ואפילו פירושא דקרא 'מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה' לא יבינו ולא ישכילו. הלא על זה צווח ככרוכיא רשב"י ע"ה 'ווי לון לבני עלמא דאינו סתימי לבא אטימי עיינין, כל הבשר חציר וכל חסדו כציץ השדה, אין מנהל לה מכל בנים ילדה, צווחין ואמרין הב הב'.

וכו'

ואל יטריד לבו הטהור לחשוב בעיני זה, כי ידעתי שלא יוכל לעמוד על בוריו, וכל חכמי ישראל יחדיו לא יוכלו לברר הדבר הזה, על כן יותר ייטב לבלתי חשוב עד בדבר הזה ולבלתי דבר בו. והיה אם ירצה האדון יחיד להודיע האמת וידיעהו, ואם אין, הלוא הוא יודעו, ודי בזה. ואם לא ידענהו בעולם הזה, נדעהו בעה"ב, ותו לא מידי'.....

מכתב קמו מרמח"ל לרי"ב:

... אמנה כי לא עת פזר העת, אלא המשכיל יבין וידום, אשר הליכות החסידות נסתמו מן (כלומר: בגלל) הבצע, ותאות הכבוד גדרה דרכי היראה וענוה צדק ודעת קדושים במתי מעט ימצא. בימים הראשונים היו אומרים: מחצדי חקלא זעירין אינון. אך עכשיו אחשוב שנוכל לומר: מחצדי חקלא אן אינון. מה נעשה? נתקיימו דברי אוריהו נתקיימו דברי זכריהו (ע' סוף מס' מכות)....

חתם סופר הקדמה לשו"ת יו"ד כז"ל חוששני מקללת חז"ל נגד שמא אבד שמי', כאשר אירע לרוב מחברי ספרים, עכ"ל.

540. מופתים של המפרסמים של שקר

א] מוהר"ן סיפר על זה שני משלים. א' אחד היה ביער ופגש בשועל ופחד מאד, והרים מקלו כמו אקדח, והיה מי שהוא מרחוק עם נשק אמיתי וירה והרג השועל. כן נדמה שהמפרסם של שקר פעל מופת, והאמת שהכל היה על ידי צדיק אמיתי.

ב] משל שני. גנב נכנס לבית וגנב רוב חפצי הערך, ואח"כ הצית את הבית באש, וכאשר נתפס היטב, צעק והעיר המשפחה ועזרה למלט מהבית ולהציל איזה חפצים שנשארו. והשמפחה היתה מודה לו מאד שהציל נפשו וקצת רכושם. והאמת הוא להיפך ממש. וכן המפרסמים של שקר נדמה שהם עוזרים קצת, והאמת הוא שהם החריבו וקלקו וסיכנו את הכל מתחילה.

ג] ע' חיי מוהר"ן אות ק' (סיפורים חדשים כ') שכז"ל שמעתי בשמו לענין המפרסמים בעלי מופת, ספר מעשה שמלך אחד היו לו שני בנים אחד היה חכם ואחד היה שוטה. ועשה את השוטה ממנה על האוצרות, והחכם לא היה לו שום התמנות רק יושב אצל המלך תמיד.

והיה קשה להעולם מאד שזה שאינו חכם יש לו כל התמנות והכל באין ונכנסין אצלו להכניס או להוציא מן האוצרות. וזה החכם אין לו שום התמנות כלל.

והשיב להם המלך וכי זה הוא מעלה מה שהוא לוקח אוצרות מוכנים וחולקם להעולם כי זה החכם יושב אלי וחושב מחשבות ובא על עצות חדשות שאיני יכול לבוא עליהם. ועל ידי אלו העצות אני כובש מדינות שלא הייתי יודע מהם כלל, אשר מאלו המדינות נמשכים ובאין כל האוצרות שלי.

אבל זה הממנה לוקח אוצרות מוכנים ומחלקם להעולם. על כן בודאיגדלה ושגבה מאד מעלת החכם על הממנה אף על פי שנראה שאין לו שום התמנות. כי ממנו נמשכים כל האוצרות הנ"ל ע"כ.

נ נח נחמ נחמן מאומן

וביאור דבריו הקדושים נמצא בספר פרי חכם לבעל הסולם (חלק א' קצג-ד, ואגב ע"ש עמוד קלז איך שמכנה המפרסמים כסילים וכו') ז"ל בעלי הקבלה המעשית פועלים פעולות שלא כדרך הטבע, שהוא מתוך חזרתם אחרנית לאותם המדרגות הראשונות שנמצאים בהם הרבה נועם ומתיקות, אשר מתוך זה, מתרבים מאד רוח החיוני שבהם, בדוגמה שתראה אצל אנשים פשוטים, אשר בעל הרצון החזק מפעיל את בעל הרצון החלש הימנו, ומכריחו לפעולות כרצונו, ובלי שום כח שכלי או הבנה, או תועלת בשבילו, הוא הולך ומציית לו לכל אשר ירצה, ע"כ.

וע"ע בליקוטי מוהר"ן תנינא תורה ד' ששורש חכמת הטבע הוא מצח הנחש שיונק מהזקנים שאין מוסיפים קדשה בכל יום מימי חייהם, ע"ש. וע' בנועם אלימלך סוף פרשת וארא (ז"ל האדם המלומד בניסים שהשי"ת עושה לו נס בכל עת אזי הוא תמיד חידוש ונפלא בעיניו הגם שרואה שהשי"ת עושה לו תמיד ניסים אעפ"כ הוא מפליא הדבר לחידוש גדול, אבל העושה דבר חידוש פעם אחד ע"י כישוף וכדומה אזי בפעם שנית אין חידוש בעיניו לכלום מאחר שעשה בעצמו פעם אחד. וזהו שאמר השי"ת ב"ה כי ידבר אליכם פרעה תנו לכם מופת פי' שתעשו מופת כזה שגם לכם יהי' למופת ולחידוש זה יהיה ודאי דבר ה' וכו', ע"ש).

550. החקירות והחכמות של המפרסמים

א] צריך לדעת שעל פי רוב, המפרסמים לא קבלו כלל או על נכון דרך האמיתי בעבודת השם, ומשלימים אי ידיעתם כפי ראות עיניהם שהם קוראים 'דעת תורה' רחמנא ליצלן. ולמשל אם יש אחד שצועק מאד בתפילותיו, הם יחקרו בחכמתם אם זה כראוי, ואולי יביאו ראיות מפה ושם, וכה יפסקו לכל שומעי לקחם, שלא טוב לצעוק כל כך, או כדומה. והרבה פעמים אפילו הנ נח הכי פשוט יכונן הרבה יותר אל האמת כפי שדרש ולימד ואזן וחקר רבינו הקדוש.

ב] עוד צריך לדעת שקיים היום כמה מפרסמים שיש להם פילוסופיה שנבנה הרבה על פי ספרי חב"ד וקצת על שאר ספרי קודש. והוא ענין השרי (מתחיל) ביחודא וסיים בפירודא. כי הם דורשים שהלוא כל הנבראים הם רק בטלים באחדות הבורא יתברך, ולכן על כרחך הכל טוב והכל אחד. וכמו שיהיה לעתיד לבוא (כמבואר בגמ' ובליקוטי מוהר"ן) כך הם כבר דימו לעצמם שכבר זכו להכיר מציאות זה. ועל ידי סברותיהם המשובשת שמים חשך לאור וכו' וכו' ומחזירים את העולם לתוהו ובוהו ח"ו.

ובאמת אדרבא מה שהם רואים הכל אחד הוא מחוסר דעת, וכמו שאיתא בגמ' אם אין דעת הבדלה מנין, ואי' בעירובין ובכתובות שכל תלמיד חכם שאין לו שונאים בעיר ראייה שאינו מוכיחם. ואיני צריך להאריך להסביר איך שדרכם מסוכן מאד ורחוק מאד מעבודת השם אמיתי. ובאמת גם התפארותם בדרכם הוא ממש בחי' קטנות, כי מבואר בליקוטי מוהר"ן שמעלת הדעת הוא בחי' מחלקת לשם שמים.

והנה כעת קצרת.

ג] ואולי שורש טעותם הוא מבוני המגדל שגם כן התאחדו למטרתם, וע' מש"כ מוהר"ן על זה בליקוטי הלכות או"ח בית הכנסת (ו:ט) ומכנה אותם הכופרים הגדולים הנקראים פ"מ (שלכאו' הכוונה ל free masons) ואכמ"ל.

ד] ונלע"ד שאולי מחמת שבזמנינו הפילוסופיה הזאת כ"כ חזקה, על כן הכריע מוהר"ן שהיום עיקר יראת ה' צריך להיות יראת העונש, אע"פ שבזוה"ק מגנה יראת העונש, וע' ביחוד היראה להרמח"ל שמאריך להסביר הענין וכותב שכמעט יכולים לומר שעדיף לא וכו', עם כל זה היום שקיים חזק הראיון הזה של כח היחוד, שהוא מנובלות יסוד יראת הרוממות, בודאי העיקר להחזיק ביראת העונש כפשוטו, ורק אז יכולים לזכות ליראת הרוממות אמיתי מהשם יתברך. שוב זכיתי לכתוב באריכות בביאור העדיפות של יראת העונש, ע' לעיל 350:ג.

560. העם יבחר:

א] ישראל סבא (עמ' תלט-מ) העקר צריכים לפרסם את שם רבנו שכלנו וכל העולם תלוי בו. העקר והיסוד שהכל תלוי בו הוא להתקרב להצדיק האמת, לרבנו הקדוש. אם אנחנו לא נסתכל על הרבנים והשקר, העם בעצמו יבחר ברבנו - זה מספיק. זה התקון לכל הרבנים, לכל השקר, תקון גמור ונצא מהגלות ונזכה לגאלה שאנחנו מקוים. עכשו הוא סוף הזמן, סוף הזמן וכו', ע"כ, ועע"ש עמ' תעב. [וי"ל ע"ד צחות שז"פ מה דאי' (עירובין עה:)] אמר רב יוסף מריה דאברהם רבים ברבי איחלף לי!].

נ נח נחמ נחמן מאומן

[ב] וזה המבואר אצלנו במ"א שסוף הזמן, הוא זמן המלכות של כל אחד ושל כל דבר לעצמו. והשי"ת מראה יחודו, עי"ז גופא, שכל הנפרדים, כל אחד בפנ"ע מראה יחוד ה', מה שהרמח"ל מכנה בשם הזוה"ק, תיקונא דסיפא, וגם ענין מה שמבואר בלק"מ שלכן הלכה כרבים.

ומבואר בזה היטב מה שמוהר"ן אמר שיש לו השגה כזו בהשי"ת שעל ידה הוא יכול להביא משיח, אבל הוא הניחה לטפל באנשיו להחזירם בתשובה כי זכאה מאן וכו'. כי כבר הבחין וקבע שהתיקון לא תהיה דרך הרישא אלא תהיה תיקונא דסיפא. [ואם צדקנו בפירוש זה, יוצא חידוש גדול שבהתקן הסיפא באמת כבר יש הכח לתקן דרך הרישא, רק שאז כבר ראוי יותר לתקן תיקונא דסיפא, ודוק, וה' יאיר עיני בתורתו הקדושה].

[ג] והנה הענין מה שבימינו כל העולם כבר מקבלים את ברסלב וכו', מה שלא היה מעולם, כי תמיד היה רוב העולם מתנגדים על ברסלב וכו'. כי היום, הגם שרוב העולם מושקעים יותר בתאוות, וירדנו מטה מטה, אבל גם יש הרבה יותר אמת ותמימות (וכן שמעתי מר' נפתלי פרידלר ז"ל בשם ר' דסלר בעל המכתב מאלהיו, בהבדל בין בחורים מיורופה, שידעו הרבה יותר וכו', לבחורים מאמריקה ואכמ"ל), והנה אנשים שאינם מתביישים לעשות מה שהם עושים ברבים וכו' וכו', גם כשרוצים לדעת את האמת, אינם מתביישים, ומבקשים ומוציאים את האמת לאמיתו בנח. (וע' לעיל בכותרת 'מפרסמים של שקר' מה שהבאתי מס' אבניה ברזל ומליקוטי הלכות שעיקר המעכב הוא הכבוד).

570. ברסלב לאומי

[א] כבר כתבנו קצת להסביר הענין שדורנו הוא חידוש גדול, כי היום כל אחד הוא ממש כמו מלך. יש מלבושים (לפנים כל לבוש היה עשוי במיוחד וכו'), כל מיני וסוג אוכל להפליא, כל המוזיקא מתי שרוצים (מלפנים רק שר גדול או מלך היה יכול לשמוע מוזיקא מתי שהוא רוצה וכו'), רכב מיוחד, בתים ענקים וכו', שירותים, מים בברז, חשמל וכו' וכו'. וגם ברוחניות, ספרים קדושים על ידי הדפוס, ספריות שלמות בזול (גם על המחשב), כל חפצי קדושה ביותר הידור מאד (אכן בהרבה פחות כוונה וכו'), ויש לנו עכשיו הזכות לדור בארץ ישראל.

והנה אף שכל הספרים הקדושים של כל הצדיקים בודאי מוציאים פה ושם דיבורים שמדברים אלינו, לא מצינו מעולם ספרים כמו ספרי מוהר"ן ותלמידיו שממש מתיחסים לחיינו.

מי כמו רבנו הקדוש שהפליג לדבר על חיים בארץ ישראל, מלבד מה שהוא בעצמו מס"נ וכבש את הארץ בשבילנו, הרבה לצוות על זה, וכידוע שבברסלב לא היו בונים בתים בחו"ל, וכמה השתוקקו והצליחו לבוא ולהגיע ולחיות בארץ ישראל.

וכן בעיקר הנקודה של כל הנ"ל, דהיינו שכל אחד הוא כמו מלך, לא בסתר דבר על זה מוהר"ן, ואמר תורה להדיא על זה (תורה נו) שכל אחד יש לו מלכות וכו' ע"ש.

וכן בכמה וכמה דברים. וכן במה שידוע שרואים את קורות החיים פרטים איפה שלומדים בספריו הקדושים, וכמו שמוהר"ן בעצמו העיד (כאשר התלוצצו עליו שתורתו הוא מזקנו), וכמו שמוהר"ן כתב בכמה מקומות. ואלפי אנשים כבר התחילו להבין את זה, והתקרבו ללכת בדרכיו.

[ב] והנה מאז שנתגלה הפתק נלע"ד ירדה אור חדש לעולם. והסבא בעצמו לא זכה להבין ולהשיגו עד לאחר שישים שנה, כידוע שרק אז התחיל לפרסם את הפתק, ואמר שהוא התחיל להבין מיעוט דמיעוטא ממשמעותיו, שגם המעט הזה כטפה מן היום מספיק לקחת הבחירה מבן אדם. והוא זכה על ידי חיזוק עבודתו להבינו, וכמו שכתוב להדיא בפתק. ומאז הוא התחיל להציל את העולם, להאיר להם האור חדש והנפלא של נ נח נחמ נחמן מאומן (ויש להעיר שבישראל סבא עמ' קנו יש אפשרות לפרש בד"א קצת ע"ש ואכמ"ל).

[ג] והנה נלע"ד שבענין האור חדש הזה, הבין קצת ר' שלמה קרליבך ז"ל, וכמו שהוא אמר שעד השואה (ולפי דברינו זה כבר היה לפני השואה עשרים שנה, אבל רק כך הוא הבין בזמנו כבר) מה שיש יהודים שאנו מרחיקים ומורידים, משכילים, קונסורביטיב, ריפורם וכו', זה הכל נחמד (קווט, באנגלית). אבל אחר השואה אין מקום לזה כלל ועיקר, אם רואים איזה יהודי, איך שהוא, זה צריך להפריץ מדותיך ולקחת את לבך ואת נפשך וכו'. והוא התחיל הנהגה חדשה, שאיני מסכים, שבו תפס נקודה זו ועוד. והוא התחיל לשים רוח בעם ישראל, בהעם. כי הוא הבין שיש עכשיו עם ישראל, אולי קצת מפוזר ומפורד, אבל גם הרבה ביחד בפרט בירושלים. והוא עסק וטרח לקשר העם לשרשם. וחידש ניגונים ותורה לכוון את העם בהשי"ת, בצדיקים, אהבת ישראל, בתורה הקדושה, ובארץ ישראל וירושלים. ואז בשעתו הבין שבעיקר צריכים התורה והנהגה של רבנו הקדוש, והרבה לדלות ממנו להעם. אכן הוא הבין שיש אור חדש שמצריך הנהגה שהסתפק לדרוש מתורת מוהר"ן, כי לא ראה בברסלב גופא שיתנהגו ככה. ועל כן אפילו יותר מרבנו הקדוש, הלך ע"פ תורת איזביץ. וזה הביאו לפרוץ על המדה, אבל אשרי חלקו, כי בודאי בשמים גם מתנהגים מדה

נ נח נחמ נחמן מאומן

מדה, ומפריצים כל הגדרים לפניו, וכמו שראינו בימינו איך שהניגונים והתורות (שעכשיו מדפיסים ספרים שלימים מהודרים וכו' מתורתו) והסיפורים שלו, נפוצים מאד.

ר' שלמה סיפר שקצת אחר הקמת ממשלת הזדון איזה רב הזמן לדרוש לפני העם, וכולם היו מצפים לדיבורים מרוממים, והרב בעיקר דרש על חשיבות הצניעות שהנשים ילבישו גרביים שחורים, וכו', והבאיש רוחם. וכן נראה לע"ד היה הענין המבואר בספר ימי שמואל שהתחילו לעשות כרוז בל"ג בעומר לאסור הנשים מלהגיע לציון, וזה שעשה הכרוז נפטר, ואנשים היו אומרים שאילו הנשים היו מגיעים, בזכות תפלתם ודמעתם אצל הרשב"י, בודאי היה נתבטל גזירת השואה, ע"ש. ונלע"ד שלא תפסו את העיקר, שאין ספק שענין צניעות חשוב מאד, ולא רואים צניעות כמו אצל הנחמנים כידוע [שלא רק שהנשים מלובשים צנועים מאד, ולא יושבים ח"ו ביחד בעירבוביא וכו', גם בפנימיות משתמטים מלהיות נשים ברקע], אבל זה לגמרי לא היה לענין, מיליוני נשמות ישראל צלולים במים הזידונים בצרות הגוף ונפש, וכמעט לא שמים לב על זה, רק שרבי וחסיד פלוני לא יסתכל על רביצן פלוני. בודאי כל אחד מוטל עליו להתנהג כפי יכולתו וכו', אבל צריכים לתפוס את העיקר. תעשה מה שהוא בשביל השכינה הקדושה, בשביל כנסת ישראל.

קול דמי אחיכם צועקים אליך מן האדמה, ואתה עוסק בהבל. הייטב בעיני ה'. הן קין קניתי היום לסער את העולם לצוד נפשות להקים מי אלה לפניך לעם גדול וקדוש.

[ד] והנה לאיך גיסא רב אחד צדיק וקדוש, כן הבין מאד שצריכים להקים את העם, וחידש לו דרך חדשה, וגם לשון עברית חדשה גם להמציא מילים וכו', והטעה אותם מאד, להרים דגל הכפירה והאפיקורסות. אכן גם הוא ראה שהוא צריך מאד לתורת מוהר"ן, עד שהוציא הדיעה על עצמו, בטעם למה הוא מרבה לומר תורתו של מוהר"ן בלי להגיד בשם אומרו, אמר בשביל שהוא גלגול של רבי נחמן (והסבא אמר, שהטעם שלא הביאו עדיין גופו של מוהר"ן לארץ ישראל (י"ס עמ' שו): הוא לא מתגעגע אחרי הכנסת, אחרי מחללי שבת ועושים מה שעושים ועוברים על כל התורה. הוא לא מתגעגע אחרי הכפירה והפריצות. זה אצלו לא כלום, לא בא בחשבון, זה לא נקרא אנשים, נקרא חמור, חמורים, בהמות. לפי דעת רבנו ז"ל, ע"ש), אכן באמת כמעט הצליחו לקרב אותו לברסלב לגמרי, אבל עדיין לא היה להם האור חדש הזה כמו שהיו צריכים, והיו דנים על פוליטיקא וכדומה, והרב ידע נפשו שזה הרבה יותר עמוק, ולא זכה למצוא את זה אצל החסידים. (ומה שהוא הבין מש"כ לקמן באות ו' – לא למעלותו, כי באמת דברים פשוטים וניכרים הם, והטעם שהגדולים וראשי ישיבות לכאו' לא עמדו על הענין, כי אע"פ שלפי סאטמר כולם נכשלו בציונות וכו', עם כל זה אמונתם היה הרבה יותר חזק בתורה ובהש"י, ולכן לא שמו לב לכל מעשי הציונים. אבל מי שהוא שמסתכל חוץ מהתורה והאמונה מיד יבין לאשורו כוח הגדול והעצום שיש כאשר מתאחדים בנ"י בארצם).

[ה] והנה באותו הזמן, לא נאמר שהסבא לא הבין כלל בחידוש העולם הנ"ל ח"ו, כי המעיין בספרו הקדוש אבי הנחל יראה שאין לנו שום השגה בהסבא כבר אז באותו תקופה, והוא כבר היה משתף עצמו לנקודה הטובה של אלהות שהיה מושפל מאד וכו' אכמ"ל. והוא כבר אז הבין טוב שארץ ישראל הוא לא ארץ של כופרים ולא ארץ של ערבים וכו', אלא ארצו של רבנו הקדוש. ומה שנעשה פה בארצנו הקדוש זה כבר שייך למוהר"ן.

אכן אינו דומה למה שזכה אחר כך, ובפרט בהנושא הזה, ע' בספר ישראל סבא איך שהוא מדבר על ארץ ישראל, איך שהוא בכלל אינו מתיחס ואינו מדבר על מה שרובו ככולו של העולם מתיחסים לארץ ישראל. ארץ ישראל שלו הוא כולו קדוש, כולם שומרים תורה ומצות, הארץ מוציאה הפירות הכי טובות, הבית המקדש שלנו וכו' וכו', וכל זה הוא מכנה מדינת ישראל!

והסבא הראה לדעת שלא צריכים להמציא דרכים חדשים ביהדות, וצריכים לקיים כל התורה הקדושה, רק צריכים הדרך החדש שהוא באמת הדרך הישן, והוא האיר התורה הקדושה של מוהר"ן, להורות כמה רק מוהר"ן ממש מדריך אותנו בדור זה, וכמה צריכים ללמוד ולחפש עצות בתורתו הקדושה ללמד אותנו דעה להבין מה שהשי"ת עושה אתנו [וגם נראה שמוהר"ן בעיקרון רצה להרים בני אדם למעלה מן היישוב, שיעסק רק בתפלה ובתורה, ורש"ק בעיקר היה רוצה להראות להם היופי בחייהם בשמירת התו"מ].

[ו] ועלינו לשים את זה היטב על ליבנו, שמה שכולם כבר התחילו לקרוא למוהר"ן, רבינו, רבינו, רבינו, באמת הוא ככה, שרבינו הקדוש, נ נח נחמ נחמן מאומן, הוא הראש של מדינת ישראל. ואנו כולנו העם שלו. ואנו לומדים התורה שלו והולכים בדרכיו הקדושים. וצריכים להציץ רוח קדשו בכל העם, שב"ה בלע"ה היום אנו גרים ביחד אלפי אלפים יהודים שומרי תורה ומצות. וכמו שלהבדיל, ובפרט בחו"ל, ילדים מחנוכים ומתגדלים על פי חוקותיהם, והם אוהבים הספרט, והמודה, וכו'. כעת, וכמו שהסבא אמר בפירוש, יש לנו מודה חדש, נ נח! (ע' ישראל סבא עמ' תנט ובעוד מקומות) וכמו שלמשל בארצות (פוגמי) הברית באיזה גיל מסויימת מקובל שכולם מכינים עצמם לבחינה מסויימת כדי להיכנס לבית ספר גבוה ולקבל תעודה, להבדיל בארץ הקדושה, כולם באיזה גיל מסויימת מכינים עצמם לדעת הרבה תורה, תנ"ך, או משניות וכדו'. [ונלע"ד שבזה יכולים להבין על דרך טבע מה שחז"ל אמרו שבימי חזקיהו אפילו ילדים קטנים היו יודעים היטב בכל הל' טו"ט, כי הלוא מלך, ארץ, ועם היה להם, וזה היה הדרך החיים שלהם, ולכן נתפשט אצלם לדבר פשוט, וק"ל. אכן בודאי ברוחניות אין דבר פשוט, כי על כל מעלה ברוחניות יש מלחמה עצומה, ולכן בודאי זה

נ נח נחמ נחמן מאומן

היה בכח זכות הצדיק, רק הראיתי לכם הלבוש הטבע שבו נתלבשה לע"ד]. ועוד ידוע מה שאמר מוהר"ן שכאשר קיים דרך בעולם הרי בקלות כל מי שינסה אותו יצליח. ועוד אמר (לקוטי מוהר"ן קפו) מה שמספרין מופתים מהצדיקים שבמדינת קיר"ה (דיון) הוא מחמת שאנשיהם הם אנשים כשרים ומאמינים בהצדיקים, כי על ידי אמונה שהם מאמינים בדברי הצדיק, על ידי זה נתגלין מופתים ע"ש, ובעזה"י כן נהיה אתנו, שכולנו נתחזק באמונתנו בהשי"ת ובאמונה ברבנו נ נח נחמ נחמן מאומן, ויתגבר ויתחזק האמונה ונראה איבוד הטבע לגמרי ושהכל יתנהג בהשגחתו הנפלאה. וכולם מתקרבים ומתחזקים להרים דרכו של מוהר"ן.

[ז יש מפלגה חדשה. ברסלב לאומי! תבחרו בה, ורק בה! נ נח נחמ נחמן מאומן!]

580. תיקונא דרישא ותיקונא דסיפא:

[א] הנה ענין הדרך החדש שמתגבר כל יום עכשיו, יש בה ענין לקרב כל יהודי באשר הוא שם, ולא להקפיד עליו, רק להחשיב יקרותו, שהוא נשמה קדושה נקודה טובה מאד, וכמה יש לשמח בו, [וגם בעצמך מיניה וביה, לך את עצמך לכף זכות, ולא ללכת אחרי כל החומרות והכבדות והעצבות, ולהשתחרר מכל זה], ולהשתתף ביחד לשמוח בהשי"ת ובתורתו.

[ב] וע' בליקוטי הלכות הלכות ראש חודש (הלכה ז, ובדפוס משך הנחל נדפס בטעות ו) ובפרט ע"ש באות לא ולב. ונלע"ד שמוהר"ן מסביר המחלוקת בית שמאי ובית הלל, שדרך ב"ש - דהיינו להתרכז לקדש עצמך בתכלית הקדשה וממילא הפרים הולכים וכלים שהקדושה עולה מהם וכו', הוא, בלשון הרמח"ל ע"פ הזוה"ק, תיקון הרישא. ובית הלל - לקחת כל נקודה טובה וכו', הוא בלשון הרמח"ל ע"פ הזוה"ק, תיקון הסיפא.

[ג] וע"ש באריכות איך צריכים לתקן הסיפא, שהוא ממש עבודה שלנו היום, ואכמ"ל, רק אציע הערה אחת שהיה לי בדבריו הקדושים.

בסוף אות לא כז"ל כי אין ראייה מפרי החג שהיה בשביל הע' עכו"ם שהטוב שבהם כבוש מאד ברע גמור וכו' כי לא זכו להיות בחלקו יתברך רק הטוב שבהם שהם ניצוצי נפשות ישראל, צריכים לבררם וא"א לבררם כי אם ע"י בחי' פוחת והולך, לברר הטוב והם יהיו כלים והולכים וכו'. אבל ישראל עם הנבחר עם קדוש כלם קדושים, רק שנאחז בהם הרע של העכו"ם בבחי' ויתערבו בגוים וכו', על כן כל נקדה ונקדה טובה שנמצא בכל אחד מישראל אפילו בהגרוע שבגרועים יקר מאד מאד, כי נמשך ממקום עליון מאד וכו', ע"ש. ולכא' חסר מאד בהבנת החילוק, כי בשניהם הניצוץ הטוב הוא יקר מאד.

ולכא' נלע"ד עיקר התירץ הוא שהנקודה טובה הנמצא ביהודי אינה פרטי שייך לעצמה לבד, אלא שייך ליהודי המארחו. ואדרבה הוא כעין הפנים (פ בקמץ) הרוחניים של היהודי. ומאיר במהותו בכלל, ואכמ"ל.

ומזה יש להבין שהעסק למצוא הנקודות טובות ביהודים ולהיתחס רק עליהם, זאת מחייבת להצדיק האופי שלהם על פי הנקודות טובות. לא סתם לראות שהיהודי הוא בור ועם הארץ וכדומה עם מעלה פלוני או פלוני, אלא שהוא יהודי המאיר באור פלוני, ודו"ק.

590. שני דרכים ראשיים לקרב העולם לתשובה

[א] ראשית כל, צריכין לדעת שמוטל חובה על כל אחד לעסוק בקירוב אנשים להשי"ת, והעיקר לקרבם לרבינו נ נח נחמ נחמן מאומן (ליקוטי הלכות יו"ד תערובת ה:ד, וע"ש ה:ג שאסור סתם להכריח בן אדם בעל כרחו לעשות תשובה ובעזה"י נרחיב דיבור על זה).

[ב] דרך א' לקרב אנשים מבואר בסיפורי מעשיות משנים קדמוניות מוהר"ן מספר מהבעל תפילה שעל ידו ובזכותו החזיר העולם לתשובה, וקיבצו כל שרי המלך, והתקינו את העולם במלכות ש"י. ודרכו של הבעל תפילה היה להוציא את האנשים מן היישוב לחוץ מן היישוב, ושם כל עסקם היה בתפלה (ובמקום א' הוא גם כן מזכיר תורה). וקצת כעין זה מהסיפור של העני והבערגר, שכן המלך היה מחיה את עצמו חוץ מן היישוב וכו'. וכן מהמעשה הראשון שהשני למלך הלך לחפש בת המלך, והלך חוץ מן היישוב וחיפשה עד שמצאה. ויש עוד כהנה ראיות. ולאידך גיסא מצינו דרך אחרת ממוהר"ן, והוא מה שסיפר מהבן מלך שחשב שהוא תרנגול הינדו, והחכם ריפא אותו על ידי שהוא הוריד את עצמו להיות כמוהו, ולאט לאט העלוהו ע"ש (וע' בליקוטי מוהר"ן תורה ח', שהצדיק (והנלוים אליו) מכרח לירד להמדה רעה וכו' ע"ש. וע' בסה"ק עצות ישרות (ערך צדיק אות ב) ז"ל הצדיק הגדול הנ"ל שעוסק לקרב הרחוקים, שנאחז בהם הבעל דבר וחילותיו ביותר, הוא בעצם חכמתו מוריד את עצמו כל כך אליהם, עד שנדמה כאלו עושה מעשה

נ נח נחמן מאומן

נערות, כי מדבר עמהם שיחות חולין ואוכל ושותה עמהם ולפעמים מטיל ומשחק עמהם, וכל כונתו – כדי לקרבת על ידי זה להשם יתברך, ע"כ).

ג] והנה אפילו להדרך הא' יש סכנה גדולה שהמקרב יפול למדרגת אלו האנשים שהוא מקרב. והעצה להשתמר מזה הוא השיר והניגון, יעו' בליקוטי מוהר"ן תנינא תורה סג ז"ל גם הנגון הוא טובה להרועה בעצמו, כי מחמת שהרועה הוא תמיד בין בהמות, היה אפשר שימשיכו ויורידו את הרועה מבחינת רוח האדם לרוח הבהמיות, עד שירעה הרועה את עצמו בבחינת (בראשית לז) וילכו לרעות את צאן אביהם וכו', ופרש רש"י, שהלכו לרעות את עצמן, ועל ידי הנגון נצול מזה, כי הנגון הוא התבררות הרוח, שמבררין רוח האדם מן רוח הבהמה, בבחינת (קהלת ג) מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה, ורוח הבהמה הירדת היא למטה, כי זהו עקר הנגון – ללקט ולברר הרוח טובה, כמבאר במקום אחר, ועל כן על ידי הנגון נצול מרוח הבהמיות, כי נתברר רוח האדם מרוח הבהמה על ידי הנגון כנ"ל, עכ"ל.

ד] אכן הדרך הב', אינו פשוט כל כך, ולכאול רק חכם גדול, כמו שהוא מתואר בהמשל, יכול לעסוק בו. וגם לכאול כל הדרך הוא שייך רק במקומו של זה שמקרבם, אבל במקומו של המקרב ע"כ צריך להיות כראוי וכהוגן. דאם לא כן למה מקרבין בני אדם? דהיינו שיש מקום לטעון שכאשר מקרבם אנשים ברחוב או בביתם יש דרך להוריד את עצמך להם. וכמה ואיך אלו הם שאלות עמוקות, ובפרט שפותחות את הסוגיא והנושא של עבירה לשמה (ע' סוף מס' ברכות (סג)), בכל דרכיך דעהו והוא יישר אחותיך אמר רבא אפילו לדבר עבירה, וע' בעירובין (לב): רבי סבר ניחא ליה לחבר דלעביד הוא איסורא קלילא ולא ליעבד עם הארץ איסורא רבה ורבן שמעון בן גמליאל סבר ניחא ליה לחבר דלעבד עם הם הארץ איסורא רבה ואיהו אפי' איסורא קלילא לא ליעבד, וע"ש בתוס' עוד מראה מקומות, וע' בספר מי השילוח) דמצינו בזמן השופטים גודל בחירותם (ענין זה ביארנו בס"ד במקום אחר ואכמ"ל) שהיו עובדים את השם גם בדברים ובדרכים שלכאול היו אסורים. וכמו מחלון וכליון שנשאו נשים נכריות (ולא מצינו שחז"ל האשימו אותם רק בגין שעזבו את ארץ ישראל להמלט מצדקה), ואצל שמשון כתוב בפירוש שרצון השם יתברך היה שהוא ישא פלשתי, ומה שחז"ל אמרו עליו שהוא הלך אחר עיניו, בפשטות דיברו על סופו [ואגב: פעם דיברתי עם מפורסם אחד בנושא זה, וסיפר לי שהצמח צדק כאשר היה כבן שש, הסבא שלו, בעל התניא אמר לו שסיביר לו מי זה היה המגיד ממזריטש, בהיות שיש צדיקים שכל מעשיהם רק ביחודים, עדיין זה לא מדרגתו, אלא המגיד לא היה עושה שום דבר עד שהבין שבדיקו זה הוא רצון השם יתברך באותו רגע, ואז עשהו ביחודים. ועל כן היו כותבים כל הגה פיו, אפילו מה שהיה מבקש מים וכדומה. וכן היה לפעמים נוטה ידו באויר לכמה שעות וכדומה. ועל זה שאל הצמח צדק, אם כן מה היה מדרגת הבעל שם טוב? והבעל התניא ענה, שעל הבעל שם טוב אין לנו שום אופן להבינו, ע"כ. ובכן אמר לי המפורסם, אין לנו שום אופן להבין מעשיהם של גדולי הדורות בזמן השופטים כמו מחלון וכליון. וסיים הנ"ל, שכמעט לא היה מי שעשה עבירה לשמה ויצא נקי לגמרי (דהיינו שאפילו מצוה כמעט אי אפשר לעשותה לגמרי לשמה, כל שכן עבירה), וכל אלו שעשו מה שעשו ידעו שלא יצאו נקי וכו', ועשו במסירת נפש לעשות מה שהבינו שצריכים לעשות, יהיה מה שיהיה, ע"כ]. והנה ממה שהבנתי מהרמח"ל הוא שכדי לעשות עבירה לשמה צריכין כמה תנאים, ומהם רוח הקודש, שאין לנו היום. ועם כל זה הרמח"ל מרמז שעדיין קיים המושג (וכן הוא הפשטות מסוגיות הגמ', אלא שהרמח"ל מייירי בעשיית עבירות חמורות בלי החשבונות של הגמרא וק"ל), אלא שהענין הוא סוד. ומה שהיה נראה מדבריו הקדושים הוא שהעבירה לשמה היום נעשה ממילא ומאליו, דהיינו שהשי"ת מסבב שאיש אחד לא ידע או יאנס לעשות המעשה הנדרש, באופן שברגע שידע ממה שהוא עשה עבירה בודאי צריך להתחרט ולעשות תשובה שלמה (וידוע המעשה שמן השמים הראו להבעל שם טוב א' שהוא יהיה במחיצתו בעולם הבא, והלך לבקרו, וראה שהוא בכלל לא שומר תורה ומצוות, ולא ראה שום מעלה אצלו ושום דבר יוצא דופן, חוץ ממה שכל ליל שבת היה עושה מסיבה גדולה מאד וכו'. והבעש"ט עכב אחריו כמה זמן עד שנואש מלעמוד על טובו, ושאל האיש מה ענינו. והאיש הסביר לו שהוא היה נשבה בין הגוים, ולא זכר כלום מיהדות רק מה שאביו פקדו שיום השבת צריכים להיות שמח וכו', ועל כן כל ליל שבת הוא עושה מסיבה גדולה וכו'. והבעל שם טוב רצה ללמדו, ולא הסכימו מן השמים). ושוב מצאתי סמוכים לדברי ממוהר"נ בליקוטי הלכות (הלכות ברכות הרי"ח ג:ד, והבאתי דה"ק לעיל בפרק על אנשים שאומרים שח"ו יכולים לחטוא כי מה בכך יכולים להגיד נ נח ולחזור בתשובה), שהביא מרבינו ז"ל שלפעמים ע"י עבירה האדם יחזור בתשובה, ורבי נתן קובע שבודאי אין שום צד להתיר ח"ו לעשות עבירה, רק שזה דרך נסתרי פלאות השי", מה שהשם יתברך מסבב ע"ש. והנה אפילו אם יש עדיין היום מקום לקיים המושג של עבירה לשמה בידיעה ורצון, בודאי אסור לקבוע ולפסוק דרך של עבירה לשמה באופן כללי ח"ו. וגם אין ספק כנ"ל שבבית צריך להיות רק בגדר של אברהם מגיר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים. [וע' בזה בס' עצות ישרות (כמדומני ערך מועדים, אות טו) שמסביר הענין של עיל ונפיק, שעקר קדושתו של אדם כשמסגיר עצמו בתוך ביתו וחדרו בבחי': לך עמי בא בחדרך וכו', ונאמר והצנע לכת עם אלקיך, וזה בחי' השבח שנאמר על תלמידי חכמים, כל כבודה בת מלך פנימה, כי עקר תפארתו וקדושתו של האדם הוא כשיושב בתוך ביתו, ששם עקר המשכת הקדושה, אבל בחוץ הוא מקום שליטת החיצונים, ועל כן היה ראוי שישב האדם תמיד בתוך ביתו, אבל האדם מוכרח לצאת גם לחוץ בכל פעם וכו' ע"ש]. ומי שהוא חכם גדול בעצמו, הוא ידע כחו ויכלתו, וכפי הנדרש, מה בידו לעשות.

ה] ובאופן כללי, עיקר הדרך של הפצה היום, הוא שמדברים עם כל אחד, אנשים ונשים, דלא גרע מחנוני רגיל שמדבר עם כל הנכנסים לחנותו. וגם השמעת ניגונים, וריקודים. ואם שבאים קבוצות של אנשים ונשים ורוקדים ביחד, לא עלינו התלונה, כי לא זה בבית שלנו, אדרבה, נכנסנו למקום של פריצות וערבוביא, ולולא מעשינו היו עושים מה שהיו עושים, ועל ידינו הם יוצאים מהבהמות ומתקרבים לחסות תחת כנפי השכינה.

נ נח נחמ נחמן מאומן

– וכבר הערנו למעלה בפרק על ענין השגעון, שהיום, כמעט נוכל לומר, שאי אפשר להמלט מראית דברים אסורים וכדומה, ושם כתבנו שעל כרחק אין עצה רק להתחזק בדרך נ נח. וכן הוא ממש ככה לענין הפצה, כי הגם שיש תלונה שהמפיצים נכנסים לקצת סכנה, אכן האמת הוא להיפוך, כי איך שלא יהיה כל הדרכים בחזקת סכנה, והעצה והישועה הוא רק במה שלוקחים את הכחות שלנו, ובפרט של ההשפעה, ושמים אותם בהפצה, כי זה ממש התקון של התאוה להרים אותה להשפעה של קדושה, ורק זה דרך הצלה ומובטחת.

ובענין הנסיונות שיש היום כמעט בכל רגע נראה שרבינו כבר הכין לנו האפשרות להתחזק בו ולהנצל. יעו' בחיי מוהר"ן אות רלב כז"ל אמר אני הייתי מבקש ומתפלל מאד שיזמין לי השם יתברך נסיון כי הייתי תקיף בדעתי אם לא שתעשה אותי משגע אבל אם הוא בשכלו וכו', ע"ש. והנה בסנהדרין דף קז. אמר רב יהודה אמר רב, לעולם אל יביא אדם עצמו לידי נסיון; שהרי דוד מלך ישראל הביא עצמו לידי נסיון ונכשל. ע"ש כל הענין. והרי זה דומה לענין נדרים, שכתוב בשבחי הר"ן - אות טו והיה רגיל בנדרים מאד מאד וכו' ואיתא שפעם שאל אותו מורנו נתן על חז"ל שאמרו כי לא טוב לאדם שירגיל עצמו בנדרים השיבו רבנו: "מאמר זה הוא בשביל שלימזלניקים כמוכם".

ונראה שבזה שרבינו הכניס את עצמו לקבל על עצמו נסיונות, הוא הכשיר את הכח שלו לעזור לנו ולתקן אותנו בדור שלנו שכמעט תמיד אנו מכניסים את עצמנו בנסיונות (וכעין מה שאמר מוהר"ת שעל ידי זה שרבינו עולה תמיד מעלה מעלה הוא יכול לעזור לאלו שיורדים כל רגע מטה מטה), אפילו כל פעם שאנחנו הולכים ברחוב, כל פעם שמדליקים את המחשב, כל פעם ש... מה שלא היה אף פעם דבר כזה. ורבינו הקדים להקים רפואה והגנה ועזרה לנו. רק שנחזיק מאד בו.

ונחזור לענין השיר והמוזיקא בהפצה. הנה בכמה מקומות מוהר"ן ביאר שנגינה הוא בחי' משא ומתן (א' מהם תורה יג) וכמו שכתוב שאו זמרה ותנו תוף, ונלע"ד שיכולים לפרש, ששאו זמרה הוא בחי' תורה שאנו נושאים וקראויה זמרה כמש"כ זמירות היו לי חוקיך. ותנו תוף הוא בחי' תפילה שאנו נותנים להשי"ת, ובכן תוף בגימטריא תהלים. והיום שהעיקר תלוי בתפילה כמבואר הרבה בספרי מוהר"ן ומוהר"ת, על כן מצינו נטיה גדולה והדגשה להתופים. ובאמת העשרה מיני נגינה הם בחינה העשרה דפיקין (סוף תורה ח, וע"ש שהם בהתורה, ואינו סתירה למש"כ שהם בחי' תפילה, כי זאת התורה אדם, ואני תפלה, דהיינו שהאדם הוא התורה, וצריך לקיים הרחב פיך ואמלהו כמבואר שם, דהיינו תפילה, ועי"ז מחיה הרוח חיים והעשרה דפיקין. וע"ע בתורה י' שגם כן מבואר שהרוח חיים והדופק הם בחי' הצדיק ובחי' תפילה, וגם בחי' תורה ע"ש), והעיקר של הדופק הוא בחי' תוף.

[נ] עוד יש להזכיר שלעולם יש עבודה פנימיות להתקרב אנשים ולתקן את העולם. א' על פי לקוטי מוהר"ן תורה רפב – שרבי נתן אמר שאם היינו באמת מקיימים את התורה הזו – לדון את כל האדם לכף זכות להחשיב ולראות אותו רק במבט של הנקודות טובות שלו – היינו מתקנים את כל העולם. ב' על פי לקוטי מוהר"ן תורה לא, שעל ידי כיסופין של קדושה נבראים ונתהוים נפשות קדושות, וצריכים להוציא את הכיסופין בדיבור פיו, כדי להוציא את הנפשות האלו מכח אל הפועל. וכל מה שיתרבו הנפשות של קדושה, יצאו ויגיעו לכל הבריות ויחזירו אותם בתשובה.

600. מי זוכה להתקרב לנ נח?

א] ליקוטי הלכות או"ח הלכות ברכת הריח ד:כג ע"ש באריכות וז"ל: אבל מחמת שבחינה זאת אי אפשר להבין בשכל אנושי כלל איך ה' יתברך מתגלגל עם כל אדם לקרבו אליו, שזהו סוד סתרי הבחירה וכו"ל, על כן נקראים ישראל 'עם סגלה' (דברים ז:ו) מחמת שאי אפשר להבין זאת מפני מה בחר בישראל מכל העמים, כמש"כ רבנו ז"ל בהתורה 'עתיקא טמיר וסתים' בסי' כא (אות ט), שבשביל זה נקראים ישראל עם סגלה וכו' ע"ש.

'כי זה הענין אי אפשר להבין כלל. וכמו כן בכל דור ודור אי אפשר להבין מפני מה זכו אלו להתקרב להצדיק האמת יותר משאר אנשים, כי כל זה הוא בחינת סגלה שאי אפשר להבין כלל, אבל באמת צדיק ה' בכל דרכיו ולא עולתה בו. ובודאי גלגל ה' יתברך בעולם גדול עם כל אחד שיזכה להתקרב אל האמת (-) כמו שביאר לעיל בדבריו שכן היה במתן תורה, שהשי"ת סיבב בכל האומות ושאל אותם וכו' היינו שהאיר להם הרהורי תשובה משרש קדשת התורה, אבל הם לא רצו להתעורר ע"ש). וכפי ההתעוררות של כל אחד כן הולך אותו ה' יתברך לרחק או לקרב כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מכות י'): בדרך שאדם רוצה לילך מוליך אותו. רק שאי אפשר להבין זאת עכשו בשום שכל. ועל כן נקראין ישראל עם סגלה כנ"ל, עכ"ל.

וע' בחיי מוהר"ן (סי' עח, אות יט בשיחות הש"ך וכו') אי' שמוהר"ן אמר על אחד שהיה מקורב להחולקים שיש לו בחירה להתקרב אליו. וע"ע בשיחות הר"ן (אות מ) בענין בחירה לאלו שנולדו במזג רע, עכ"ז יש להם בחירה לבחור בספרים הקדושים, ע"ש.

נ נח נחמ נחמן מאומן

[ב] וא"ת איך יכולים לומר שיודעים יותר טוב מכל 'הגדולים'? א' זה לא אנחנו אומרים כן, זה ר' נחמן שאמר כן, ואנחנו רק מקיימים דבריו.

ואיך אנו יודעים להאמין למוהר"ן שהוא הוא מי שאמר שהוא, דהינו שעלה על כל הצדיקים וכו'. אולי צריכים להאריך בזה, אבל בקיצור, לאחר שראים מספריו ותלמידיו אמיתות וקדושתו, הרי מוכרח ומוחזק שמוהר"ן אינו שקרן ח"ו וגם שאינו עבד לדמיונות כזבים והבל. ולכן חייבים לשמוע ולקבל כל מה שהוא אומר אפילו בדברים שאותו הפעם אינך רואה ומבין אמיתתם. וא"ת שמצינו שגם צדיקים גדולים עשו טעויות וכו'. א' כיון שהצדיק הוחזק אסור לנו לחקור ולומר שבאלו דברים נקבל ובאלה דברים נומר שהצדיק טעה. אכן יותר מזה מוכח, דאי אפשר להגיד על צדיק גדול שהוא היה טועה לגמרי וכו', והנה מוהר"ן בעצמו היה משתעשע במה שהיו אומרים עליו שאו שהוא חידוש גדול שהעולם עדיין לא טעם, או שהוא בעל דמיון ומופקר וכו' ח"ו. דהיינו שאצל מוהר"ן אין דרך אמצעי להגיד שהוא היה צדיק גדול, ואולי היה קצת טועה ומדמיון ח"ו. כי למשל מי שיגיד שיש לו מאה דולר, אולי הוא טועה, שהוא חשב שיש לו, ואין לו. אבל מי שיגיד שיש לו אלפי בליוני דולר, לא יכול להיות שהוא טעה קצת בדמיונו, אלא או שהוא שקרן לגמרי או בעל דמיון לגמרי. ולכן אצל מוהר"ן שמוכח שלא היה ח"ו שקרן ובעל דמיון, ע"כ צריכים לקבל כל דבריו הקדושים, שהוא עלה וזכה למה שהוא זכה, עין לא ראתה וכו'.

ועוד זאת תדע, שבדברי איש נתגלה מהותו, למשל אם ילדים מתווכחים שכל אחד אומר על עצמו שהוא עשיר מכולם, יש להבין מתוך דברים מה בכלל המושגים שלהם. כי ילד אחד יגיד שיש לו מאה אופנים ורכבים וכו', וילד שני יגיד שיש לו בנינים ואוירונים בנקים וכו' וידבר על רכשים שהילד הראשון לא יודע מהם. והרי בענין השגה כאשר הצדיק מדבר על עצמו נתגלה מהו דרגתו והשגתו בכלל.

והנה מלבד זה שלא מצינו ברוב הצדיקים והגאונים שיאמרו על עצמם שלא היה כמוהם, ואדרבה וכו'. למשל הגאון מוויילנא גלה על עצמו שברגע אחד הוא משיג אלפי פירושים מן השמים, ושהוא למד עם הרשב"י והאר"י וכו'. אבל לא אמר על עצמו שהוא אין כדוגמתו. וכן תלמידיו אמרו שח"ו להגיד שהוא אפילו כאמורא. והרמח"ל כותב על עצמו שהוא זכה ללמוד תורה ממט"ט ומרעיא מהימנא וכו', ושיש לו רשות לשאול ולהבין בכל התורה כולה וכו', וכותב על עצמו 'ולי דומיה תהלה', ויותר מזה מה יכולים לומר עליו, ועם כל זה הוא כותב בכמה איגרות שהוא לא השיג אפילו שליש ורביע מהשגות ודרגת האר"י ז"ל. ורק אצל יחידי הדורות כמו משה רבינו ודוד המלך ורבי שמעון שאמרו על עצמם שכל היהדות וממלכת השם יתברך תלוי עליהם. [חוץ מהשקרנים כמו ש"צ ימ"ש והרבי מלובביץ, שאם אמר בפירוש כאשר שמעתי מכמה אנשים או שלא אמר בפירוש, החזיק במסורה שהיה בידו שהרבי הז' של חב"ד הוא משיח ח"ו. ובכל אלו וכיוצא בהם האמת ברור לעין כל ששקר וכזב דיברו].

הרי עוד זאת מצינו שכל צדיק שמאמריו והסיפורים שמספרים עליו מגלים מי הם כנ"ל. ולמשל מספרים על האדמו"ר מקאמרנא שהוא בחר לעצמו אלף מילים שידע היטב ליחד על ידם שם ה', ועל כן השתמש רק בהם. והנה לגודל מדרגה כזו אין לנו מושג, אבל גם מבואר שלא היה לו היכולת לדבר כל המילים מתי שירצה וליחדם כראוי. ואולי יש קצת הוכחה מכאן שאין כוחו מספיק בשבילנו היום, שאין אנו יודעים כלל ליחד השם יתברך בשום מלה (דהיינו בודאי שאנו מקבלים ממנו מוסר וחיזוק להשתדל ליחד את השם יתברך בכל דברינו, ולהאמין יותר בכח הצדיקים שכל חייהם היה ביחוד עם השי"ת, אבל ליקח לעצמו דרך ממש בעבודת השם, לא כ"כ מושג לנו על ידו). ולעומת זו מורנו נ נח נחמ נחמן מאומן גלה שכל מי שפונה עצמו בהתבודדות עם השם יתברך, דיבורו עם השי"ת הוא ממש רוח הקודש! (ואמר שכן משיג התורה בשלש סעודות, שהוא מתחיל לדבר עם השי"ת, ואח"כ נוטה אזניו למה שאומר ומתפלא וכו'. וכן הענין שמוהר"ן היה מוסר כל יום כל תנעותיו וכו' להשי"ת) וכל מי שיש לו קצת מוח בקדקדו יכול לראות מרחוק גודל מעלה זו שגלה מוהר"ן, ואיך דוקא ע"י גדולת השגתו וקדושתו של מוהר"ן היה יכול לעזור לנו, איך ואיפה שאנחנו.

ואם תומר סוף סוף הלוא 'הגדולים' לא קיימו דברי מוהר"ן, ואיך אנו יכולים לחלוק עליהם. באמת הפליאה הוא עליהם, ולכן הוצרכנו לפרש למעלה איך בכלל יכולים להיות נחשב כגדול בלי ההליכה וההכנעה למוהר"ן. ואקיים מה שהסבא אמר תמיד, שהוא ראה גדולים ומפורסמים שהיו גאונים אדירים, ובעלי מדות טובות וגמילות חסדים, והכל, והוא היה ילד פשוט, אבל הוא הכיר את האמת והחזיק בו. והיה זה לו לנסיון גדול להחזיק ולהקים האמת נגד כולם. ומשל למה"ד לענין הגדולים שבימינו שמתירים פאה נכרית, ולא צריכים להיות חכם כלל לדעת האמת, ולא זאת אומרת שאתה יותר חכם מהם או יותר צדיק וכדומה, רק שבענין זה מכיר אתה את האמת שאי אפשר בשום אופן שכן הוא דרכי נועם של התורה שאשת איש תתנהג ככה. וכמ"כ יכולים בקלות להכיר אמיתת ענינו של רבינו נ נח נחמן מאומן (וע"ע במש"כ בחיבורנו בענין שאלו שכבר התחילו לעלות בהר אין יכולים לראות מה שבראשו, ע"ש).

[ג] והנה מצינו צדיקים גדולים שלא זכו להתקרב לברסלב, ואפילו חלקו [וגם בכלל זה נראה להביא הקדושת לוי שאמר (חיי מוהר"ן שלג): תאמין לי, אם הייתי יודע שהעולם ישמעו בקולי אז הייתי צועק בקול גדול מסוף העולם ועד סופו, שכל מי שרוצה להיות איש כשר וצדיק ועובד השם באמת, יהיה זהיר וזריז להתקרב להרב הקדוש הר"ר נחמן מברסלב, אך ידעתי נאמנה כי לא די לי שלא ישמעו בקולי, אף גם יתעורר עי"ז מחלקת גדול גם עלי. ואולי יש אחד שמהרהר בתשובה ע"י, ואפסיד גם את זאת על כן מכרח לשתק בענין זה, ע"ש. ויעו' בספר ישראל סבא עמוד תי ז"ל

נ נח נחמ נחמן מאומן

ואפילו רבנו הקדוש שבח אותו, את הרב מברדיטשוב, אבל אם הרב מברדיטשוב היה יודע מרבנו – הוא היה כמו רבי נתן, תלמיד רבנו בתכלית הבטול, ע"כ. (וע"ע בכוכבי אור שרבינו הקפיד על אחד שלא האמין שרבינו היה חדוש אפילו אם היה בתקופת התנאים, ואמר אם לא מאמינים בי למה נוסעים אלי). ויש צדיקים ששמענו שהיו מנהיגים את כל העולם ברוח קדשם. ואיך יכול להיות שהיו חסרים יסוד עיקרי להיות נאמנים לרבנו נחמן ז"ל.

אכן מוהר"ן כבר אמר על עצמו, כאשר גלה תורה נו בליק"מ שהוא המלך והמנהיג את כל העולם כולו באתכסיה אף שבאתגליא לא נראית וכו' ע"ש. ונראה לפרש ע"פ המבואר בספר אדיר במרום (עמ' רעח) בענין האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב. שיש רוח"ק בבחי' העינים, בבחי' פקחת העינים, שהעינים אינם מסתירים ומחסכים מה שהנשמה משגת. אבל עכ"ז ההשגה הוא רק מה שתצטייר בעינים אבל דוד המלך ע"ה היה מתפלל גל עיני שישגי בלב ע"ש. ואפילו שמואל הנביא ע"ה אל השי"ת שלא ראה ללבב.

ולפ"ז היה נראה לפרש שענין מוהר"ן וענין נ נח נחמ נחמן מאומן, הוא ענין פנימיות הלב, ולא יראה ולא ימצא אפילו לבעלי רוח"ק ואפילו לנביאים, עד שיזכו שהשי"ת יאיר אמת הזה בלבם, ומי יזכה לזה וכו' ככל מה שכ' מוהר"ן כנ"ל.

וע"ע בליקוטי הלכות הלכות רבית (יו"ד רבית ה') באריכות שאפילו מדת האמת אינו משיג האמת של הצדיק האמתי, וביאר שם שזה הענין שמשה רבינו ע"ה שבר את הלוחות כענין שהשי"ת השליך האמת ארצה ע"ש כל דהקטו"נ.

[ד] רבי ישראל נשאל ישנם אנשים שזוכים להתקרב לרבנו, וישנם אנשים שאינם זוכים? - ישראל סבא עמ' תמ: בחירה! בעולם יש בחירה. יכולים להיות צדיק ויכולים להיות רשע. יש בחירה, השם יתברך ברא את העולם עם בחירה.

רבי נתן הוא היה גאון וצדיק, גאון כזה.. והחותן שלו היה גאון עולמי - דוד צבי. והוא היה רב על שטח גדול ברוסיה שיותר גדול מארץ ישראל.

נו, הוא היה גאון, ורבנו הקדוש אמר לרבי נתן: 'החותן שלך הוא גאון וצדיק, הוא לא גאון בשביל עצמו, לא בשביל שם וכבוד', ואעפ"כ הוא לא ידע מרבנו!

האבא שלי היה חסיד בחסידות מסימת וברוך השם אני זכיתי בזכות רבנו לצאת מזה לגמרי. כי אין רבי, אין רבי - רק רבנו הוא הרבי! ע"כ.

[ה] עוד ראוי לציין מה שכתוב אצל דוד המלך (שמואל כב) וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו כָּל -אִישׁ מְצוּק וְכָל -אִישׁ אֲשֶׁר -לוֹ נֶשֶׂא וְכָל -אִישׁ מֵר -נְפֶשׁ וַיְהִי גְלִיהֶם לְשָׁר וְכַעֲשֵׂן זֶה מְצִינֵנוּ אֲצֵל יִפְתַּח (שופטים יא) וַיִּתְלַקְטוּ אֶל - יִפְתַּח אֲנָשִׁים רַיָּקִים וַיִּצְאוּ עִמּוֹ. ונראה שדוקא אנשים שבורים מבינים למעשה שצריכים לעזוב את הכל להיות מחובר להצדיק האמת שבדור. (ולשון לקוט הוא ממש ענין זה כמבואר בליקוטי מוהר"ן תנינא תורה ה').

[ו] עוד ראוי להתבונן שגם בענין מקום הבית המקדש, הכי קדוש, עזבו. בשנת 1967 הציונים כבשו את הר הבית, והשאירו את המקום הכי קדוש להאיוב, ובשביל היהודים הסתפקו עם הכותל המערבי. רואים מזה שאפילו בחיפוש האמת אנשים מסתפקים באיזה אמת ועוזבים את הדרוש להגיע להאמת לאמיתו. מגיעים לאומן לרבינו אבל להגיע לנ נח לא זוכים.

610. איך מתיחסים לצדיקים, שבאמת נראים שהיו לשם שמים, ועם כל זה לא התקרבו לברסלב. (וע' לעיל 550-520)

[א] ע' בליקוטי הלכות או"ח ג' הל' שבת ה:ט, י, בענין מלחמת עמלק שכל ענינו להסתיר את הצדיק האמת ולפרסם אחרים, והבאתי מקצת דבריו בריש החיבור בפרק "מה הענין של נ נח נחמ נחמן מאומן" אות א', והם ממש שייכים פה ע"ש. ועוד כתב שם ז"ל וכמו ששמעתי מפי רבינו ז"ל שיש כמה צדיקים ששברו התאוות אבל עדיין נשאר אצלם שמץ מנהו. ואלו הצדיקים אין להם כח להחזיר בני ישראל למוטב. כי אם בכח הצדיק האמתי הראש בית האמתי שזכה לבטל הרע בתכלית וכו' כנ"ל. כי מחמת שאין בו שום רע כלל, על כן יש לו כח לתקן כל הנפשות המקורבים אליו להחזירם להשם יתברך ועל כן על זה מתקנא עצמו ביותר הבעל דבר שהוא קליפת המן עמלק ומניח עצמו לאורכו ולרחבו להעלים ולהסתיר שם והידור ופאר של הצדיק האמת הזה ומקיים עליו מחלוקת גדול. ומתגבר בתחבולותיו להקים ראשים בעולם ולהגדיל שמם מאד אשר שמם נמשך משם הטומאה משמות החיצונים. ולפעמים כשרואה שא"ל לו להפוך האמת לגמרי להעמיד רשע גמור לעשות אותו ראש ומפורסם, כי בוודאי לא יטעו בו בני ישראל הכשרים, על כן הוא משתדל בתחבולותיו להתלבש עצמו באיזה כשר או צדיק שאינו גמור ונותן בלבו שיחלוק על זה הצדיק הנ"ל. שהוא הראש בית האמתי. והבעל דבר מגדיל שמו של זה החולק והמתנגד על הראש בית האמתי

נ נח נחמ נחמן מאומן

הוא מגדיל שמו מאד ומפרסם אותו מאד. כי עמלק מרוצה שכל העולם יתקרבו לאלו הראשים אף על פי שהם צדיקים קצת כדי להרחיקם מהצדיק הגדול הראש בית האמת. כי כל תחבולותיו לרחק ישראל מהצדיק הראש בית האמת הנ"ל שכל תיקון נפשות ישראל וכל העולמות על ידיו כנ"ל ... ע"ש באריכות.

וע"ע בליקוטי הלכות הל' עבודת אלילים (יו"ד ע"א ג"ח) ז"ל לפעמים הבעל דבר מתלבש עצמו אפילו באיש כשר. ולפעמים באיזה צדיק שמכניס בלבו לחלק על דרך הישר שרוצה לכנס בו. כי הבעל דבר מבלבל העולם הרבה בכל דור. ועקר התגרותו הוא על הדרך הישר שהורו לנו הצדיקים השלמים הגדולים במעלה ביותר שהם כלולים מכל המדרגות שבקדשה, והוא מתלבש עצמו בבני אדם דיקא (ע"ש בה"ד כי בני אדם יש להם כח יותר גדול וכו' ע"ש) לחלק על צדיקים גדולים כאלו ועל הדרכים ישרים ונכונים שגלו בעולם ומהפך האמת ומתגבר עי"ז על האדם הקטן במעלה בסברות וקשיות ובלבולים הנמשכין ממדרגות הגבוהות ממנו, שע"ז קשה לעמד כנגדו אם לא בכח הצדיק הגדול במעלה שהוא בחי' מרדכי וכו' ע"ש.

וע' בליקוטי הלכות או"ח ברכת השחר, הובא בסה"ק עצות ישרות (צדיק ה') ז"ל בכל דור ודור יש כמה צדיקים אמתיים, אבל יש אמת למעלה מאמת, כי בודאי אין מדרגת כל הצדיקים שוין, וכל מה שמעלת ומדרגת הצדיקים גדול יותר, בודאי האמת שלו גדול ומברר ביותר, כי העקר הוא האמת, עד שיש בכל דור צדיק אמתי, שהוא בחינת נקודת האמת שבין הצדיקים, רק מחמת התגברות החלופים והתמורות, על ידי זה קשה מאד לידע היכן האמת, כי על פי רב מתגרה הבעל דבר בהצדיקים בעצמן ומכניס ביניהם מחלוקת גדול לחלק על זה הצדיק האמת, שהוא בחינת נקודת האמת שבין הצדיקים, ונדמה להם כאלו זה הצדיק דיקא נוטה, ח"ו, מדרך האמת, ומזה היה בחינת המחלוקת שחלקו השבטים על יוסף, ועל ידי זה נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים והיו שם עבדים, וכן מחלוקת שאול, שרדף את דוד בחנם, וכמו שמצינו בכמה וכמה דורות, בפרט בדורות הללו בעקבות משיחא, שהתגבר הקטגוריא והמחלוקת גם בין הצדיקים, עד שאין יודעים היכן האמת, על כן צריכין להתפלל להשם יתברך על זה הרבה כנ"ל, עכ"ל.

וע"ע במה שהבאנו בפרק הקודם מליקוטי הלכות או"ח ברכת הריח (ד:כג) ז"ל כי זה הענין אי אפשר להבינו כלל. וכמו כן בכל דור ודור אי אפשר להבין מפני מה זכו אלו להתקרב להצדיק האמת יותר משאר אנשים, כי כל זה הוא בחינת סגלה שאי אפשר להבין כלל, אבל באמת צדיק ה' בכל דרכיו ולא עולתה בו. ובודאי גלגל ה' יתברך בהעלם גדול עם כל אחד שיזכה להתקרב אל האמת. וכפי ההתעוררות של כל אחד כן הולך אותו ה' יתברך לרחק או לקרב, כמו שאמרו רז"ל (מכות י'): בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו. רק שאי אפשר להבין זאת עכשיו בשום שכל. ועל כן נקראין ישראל עם סגלה כנ"ל, עכ"ל.

[ב] כאשר מוהר"ן אמר למוהרנ"ת שחותנו היה צדיק, שאל הלוא חותנו היה מתנגד על תלמידי הבעש"ט, אמר לו, אז הוא יקבל יותר פטש (פירוש – מכות). וע' בליקוטי הלכות יו"ד רבית ה:כ.

[ג] ולאידך גיסא מצינו בליקו"מ שהזהיר מאד נגד המפורסמים של שקר, וגם בספר המדות. וכאשר צדיק, אפילו לשם שמים, מרחיק בני אדם מהצדיק אמיתי שעליו תלוי הכל, יש הרבה להזהר ולהתרחק ממנו. ואף לסתם עצותיו ותורותיו, יש לחשוש שאין לסמוך עליהם.

משל למי שזכה למיליון דולר וברוב צדקתו החליט ליתן הכל לנצרכים, ופתח משרד בשוק ופרסם שכל מי שצריך כסף יבוא. וכך נתן כל המעות לצדקה. ובאמת הוא עשה עוולה גדולה, כי קצת מאחוריו היה עשיר מופלג מיליון פעמים יותר ממנו, שגם הוא היה נותן צדקה, אבל ברמה אחרת לגמרי, כי מיליון דולר מספיק נומר אלף דולר לאלף אנשים, והעשיר המפולג היה נותן מיליונים לכל אחד. אבל כאשר מצאו את העשיר הראשון שהיה נותן אלף דולר, לא חשבו להתחפש עוד, כי חשבו שזהו.

וכמו כן בעבודת השם, כאשר צדיק אחד כותב ספרים והנהגות וכו', ואנשים מסתפקים ללכת כפי תורותיו, ועי"ז אותו צדיק מנע אותם מלהגיע להצדיק שיכול להצילם ולעזור אותם באמת מיליוני פעמים יותר.

[ד] וע' מכתבי שמואל מכתב ד' (הבאתי חלק גדול מהמכתב למעלה, בענין שיהא עיקר הלימוד רק בספרים הקדושים של מוהר"ן).

ויותר מכל זה, אפילו ספרים של צדיקי הדורות, כרשב"י האר"י ז"ל והבעש"ט, אינם העיקר עכשיו, רק ספרי מוהר"ן כמבואר בדבריו ע"ש וע' באריכות בקונטרס ודעת הצדיק. וגם מובן ממש"כ לעיל בכותרת מסורה בברסלב.

[ה] ויש להזכיר שככל מה שבברסלב היו מתרחקים ומרחיקים אחרים מהמפורסמים, מ"מ חיבבו כל ספרים קדושים, ומלבד שלא דברו על דרך חקירה ח"ו ואפיקורסות, כל ספר שמפרש איזה חלק בתורה, מכבדים אותו, וזה חלק מהגאולה כמו שאמר שלמה המלך ע"ה וכתב ספרים בלי קץ וכמבואר בלק"מ. (ע' בזה במכתבי שמואל).

נ נח נחמ נחמן מאומן

[ו] ומ"מ יש להעיר שבזמנינו מוציאים ספרים יפים שמסבירים הכל, אבל ג"כ מכביים ומחשכים האור והשמחה שבתורה. למשל אם אתה קורא על עשרה הרוגי מלכות, לבך נשבר ועיניך יזלו דמעות. ועכשיו תקרא ספר שמסביר בדיוק על מה הגיע ככה, כי הוא בחי' ספירה זו, וגלגול זו, ועל כן מגיע לו זו וכו' וכו', ואתה אומר לעצמך כן זה נראה ישר ויפה, אבל הכל כל כך שטחי, זה כבר לא נוגע ללב שלך, וכמ"כ לקנות חכמה ולב אין.

ות"ל מצאתי כדברי בשש"ק (ג:שלא): פעם כשבאו שני אברכים חשובים להרב מטשערין לשאלו פירוש במה שאומר רבנו בתורה מט חלק א', מענין לב איש הישראלי שבווער עד אין סוף וכו' ע"ש, כי היה להם איזה וכוח בפירוש הדברים. נענה הרב בעצב ואמר להם: פעם כשהיו שומעים דבור כזה היו שומעיו בוערים ויוקדים לשם יתברך, וכיום שואלים מה הפירוש [וע"ש ביידיש], ע"כ.

וכע"ז אמרתי בבדיחא, שאם תלך לשיבת בריסק ותגיד להם שמצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, אז הם יתחילו לחקור, מי שהוא שמח רגע אחד, האם הוא קיים המצוה לרגע אחד, או נאמר שלא היה שמח תמיד רק רגע אחד, אז לא קיים המצוה. או נגיד שלרגע אחד היה לו שמחה תמידית, והמצוה הוא בהחפצא של שמחה תמידית דאי נימא שהוא בהגברא הרי לא היה שמח תמיד, או שהתמיד הוא רק חיוב המצוה לכל רגע והרי עכ"פ קיים לרגעים וכו' וכו'.

אכן אם אתה ניגש לנח, נח פשוט, נח רגיל, ותתחיל להגיד אתה זוכר שרבנו אמר מצוה גדולה להיות בשמחה.. והוא כבר שוחק ושמח, והוא לא שומע אפילו שאתה אמרת תמיד.

עכ"פ מבואר כמה אנו צריכים ללמוד כפי אשר הורונו הסבא, לא סתם ללמוד ח"ו לשום ידיעת התורה, אלא שיאיר לנו אור התורה, אור הצדיק, אור השי"ת.

[ז] כדאי להזכיר ענין שמעי בן גרא שהוא היה הרבי של שלמה המלך, וכל ימיו שהיה חי היה לשלמה המלך יראת השם ונמנע מלחטוא ומלהתחתן עם הרבה נשים ובת פרעה. ושמעי בן גרא הוא זה שקלל את דוד המלך, עד כדי כך שדוד המלך קודם שנפטר מן העולם צוה לשלמה בנו לראות לגרום להריגת שמעי. אז אל תהיה קשה להבין איך שיש רבנים גדולים, שממש מתנגדים על הצדיקים אמיתיים ועל כל דבר של קדושה. שזה לא אומר שהם לגמרי לא שוה כלום, יכולים להיות שהם רבנים של חכמי וצדיקי הדור, ומביאים אנשים ליראת שמים, ועם כל זה הם חייבים מיתה ממש, כי הם הגורמים לכל הגלות של השכינה ושל עם ישראל, ומעכבים ממלכת משיח צדקנו. והעיקר שיש לנו היום את הפתק והיא עטרה לראשינו!

620. איך אומרים סתם נח נחמ נחמן מאומן בלי להקדים רבי:

[א] ראשית כל כך קבלנו מהסבא, וכך הוא היה אומר. רק כדי לסמוך את הענין נכתוב סמוכין לזה.

[ב] ע' ספר המדות צדיק אות מז ז"ל יש צדיקים שאינם נקראים בשם רבי. ובמ"מ ציינו לב"מ פו. - לדידי חזי לי סיפרא דאדם הראשון וכתוב ביה, שמואל ירחינאה חכים יתקרי רבי לא יתקרי ע"ש.

[ג] נח נחמ עם אותיות גימ' רבי (שוב ראיתי שכבר הקדמוני בזה בס' זה ינחמני סי' 27, ועוד כל שם שזה גימטריא זה"ר).

[ד] מצינו שהאריז"ל צוה את מוהר"ח להגיד לפני כל תפילה עשרה פעמים עקיבא סתם בלי לומר רבי, ולא פירש כלום.

[ה] שמעתי מר' בזנסון נ"י שזה ענין של גדול מרבן שמן.

[ו] המפרשים עה"ת כתבו ששם שהוא חלק בהתורה שונה דינה (בפרט לענין שמצינו שקוראים את האבות ואת הנביאים סתם בשמן), וכמו שאנו אומרים שמותיהם סתם, כמו למשל עמרם, שהוא היה אחד מראשי כל עם ישראל, וכן הרבה פעמים אנו אומרים משה סתם וכוונתנו לראש הנביאים רבן של כל ישראל לכל הדורות. ושמע ישראל אמרו השבטים לישראל אביהם, והוא השירה של ישראל (לשון הרמח"ל) ממש הענין של נח.

630. עבודת הנחמנים:

מה מוטל חובה על מי שרואה את עצמו נח?

נ נח נחמ נחמן מאומן

[א] עצם שאלה זו היא בלבול גדול. וע' בשיחות הר"ן (אות רסט) ז"ל לענין הבלבולים שמבלבלים את האדם בעבודתו, שלפעמים נדמה שכך הוא צריך לעשות ולהתנהג, ואחר כך נדמה לו שלא כן היה צריך להתנהג רק בדרך אחר וכו'. ולפעמים יש להאדם בלבולים גדולים מזה. ענה ואמר: מה צריכים להתבלבל, איך שעושים - עושים, ובלבד שלא לעשות רע חס ושלום. וויא מען טיט. טיט מען. אביא מעטיט ניט קיין שלעכץ חס ושלום, ע"כ.

וע' בשיחות הר"ן (אות שה) ז"ל ששמעתי ממנו ז"ל כמה פעמים שאמר בזה הלשון: מע האט גאר ניט צו טאהן [אין מה לעשות]. וכבר נדפסו כמה שיחות נפלאות, וכן מבאר דברי רבותינו ז"ל, במנחות דף צט: 'תנא דברי רבי ישמעאל - דברי תורה לא יהיה עליך חובה ואי אתה רשאי לפטר עצמך מהן'. והוא עצה נפלאה למי שמבינה מעט, ע"כ.

וביחד עם כל זה הוא מה שמוהר"ן צוה שלא לעסוק בחומרות, ורק לעשות המצות כהויתן, וע' בליקוטי מוהר"ן תנינא תורה מד ז"ל גם מחכמות שיש בעבודת השם בעצמו צריך להרחיק מאד, כי כל אלו החכמות של העולם, שיש להנכנסין ומתחילין קצת בעבודת השם, אינם חכמות כלל, והם רק דמיונות ושטותים ובלבולים גדולים, ואלו החכמות מפילין מאד את האדם מעבודת השם, דהינו מה שחושב וחוקר ומדקדק ביותר אם הוא יוצא כראוי במה שעושה, כי בשר ודם אי אפשר לו שיצא ידי חובתו בשלמות ואין הקב"ה בא בטרוניא וכו' (ע"א ג), ולא נתנה תורה למלאכי השרת (קדושין נד). ועל אלו המדקדקים ומחמירים בחמרות יתרון עליהם נאמר (ויקרא יח): וחי בהם, ולא שימות בהם (יומא פה). כי אין להם שום חיות כלל, ותמיד הם במרה שחורה, מחמת שנדמה להם שאינם יוצאים ידי חובתם בהמצות שעושים, ואין להם שום חיות משום מצוה מחמת הדקדוקים והמרה שחורות שלהם (והוא בעצמו אינו מחמיר שום חמרא כלל), ע"ש. וע"ע בזה בעצות ישרות (ערך מועדים אות ג', הובא בחק ברסלב יד תמוז) ז"ל כי בזה העולם השפל החשוך, בפרט עתה, בדורות הללו, שהסטרא אחרא התפשטה מאד, על כן אם נרצה לדקדק כל כך בכל המצוות ולהמתין עד שנוכל לקיים אותם בבהירות ובזכות ובצחות גדול, בפרט בצחות המחשבה שהיא העקר, אז כבר בטלה ח"ו כל התורה ומצוות, ובאמת אנו צריכין לקיים כל המצוות כפי מה שנוכל, ורק בזה אנו מחייב עצמנו בגלות המר הזה, במעט דמעט אור המאיר עלינו מתוך עמק החשך והאפלה הזאת דיקא, ואם נרצה לדקדק ולהחמיר בחומרות יתרות, יכולים להכשל ולפל על ידי זה יותר ח"ו, על כן בודאי חלילה לנו למנע ממצות קדוש לבנה בשביל דקדוקים הנ"ל וכו', עכ"ל. (והבן את זה למעשה, למשל לענין נקיות לפני התפלה, ולענין התבודדות בחצות, שהיום בהרבה מקומות הקדושים אי אפשר להמלט מקול הטומאה), ואין לנו להשתדל עבור השלמות הנ"ל, רק לחטף מה שיכולים, ולשמוח מאד על כל נקודה ונקודה הכי קטנה שנזכה, ואולי נזכה להרחיב דיבור על זה במקום אחר (ומה שמצינו שר' ישראל קרדונר זצ"ל היה לו חומרות על פסח, צריך לומר שזה כעין מה שרבינו הזהיר שלא לכוון כוונות האריז"ל בתפילה רק מי שהכוונות הם פירוש המילות, וכעין זה י"ל שהחומרות של ר' ישראל קרדונר ז"ל היו ממש בגדר עצם המצוה, ועדיין צ"ת).

ועוד חשוב להזכיר המבואר בליקוטי מוהר"ן (פ), ובקיצור בליקוטי עצות נב). כשיש קטנות ופגם באמונה צריכין לעשות עבודות קשות כגון תענית וכיוצא. אבל כשהאמונה בשלמות יכולין לעבד את השם יתברך בכל דבר, כי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, ע"ש.

[ב] - [וע' בספר גוט פורים (תורה מר' שלמה קרליבך ז"ל) שהביא מה'סוד ישרים' בתורתו על חג סוכות: מסביר, שיש לנו שני קשרים עם ה': הקשר של תורה ומצוות, אני עושה מה שה' רוצה. אבל זה לא העיקר, העיקר הוא ממש 'קדשנו במצוותיך', אם אני מקושר להקב"ה רק בגלל שאני עושה את מה שהוא רוצה, אז יש לי רק את המצווה. הקדושה של המצווה היא שאני מקושר אליו גם בלי המעשה של המצווה. אם אני גם עושה את המצווה, זה עמוק, עמוק עמוק, ע"ש באריכות].

[ג] וע' בשש"ק (ו:ק"ח): שמעו את רבי ישראל מקארדאן ז"ל איך שמחזק ומנחם עצמו לפני פטירתו ואומר: ברוך ה' שאני הולך ועוזב את העולם הזה כשאני עטור בזקן ופאות, ע"כ. וכמדומני שכן מצינו בעוד חשובי חסידי ברסלב. ומזה יכולים לראות שמי שעובד ה' יתברך באמת, ומחדש את עצמו כל פעם בעבודת השם, אינו דבר קטן מה שהוא נשאר על עמדו. וידוע שסביב הפתחים של מעלה הקטרוגים וכדומה מתגברים מאד, ועל כן מי שמקושר להצדיק האמת ואוחז בו, בודאי יהיה נצרך כפעם בפעם למלחמות עיקריות ויסודיות ביהדות. ולא יהיה פשוט לו כלל וכלל שיש לו זקן ופאות וכדומה. ועל כן אל תתמה אם ראית נחמנים שהורידו ח"ו את זקנם, או שהשתכרו וכדו' (מלבד ממה שצריכים לדון אותם לכף זכות, ומי יודע באיזה גיל ומצב התחילו להתקרר להאמת וכו', ומי יודע מה עובר עליהם בצרות הגוף והנפש וכו'), וכי הם בדרגה של ר' ישראל קרדונר ז"ל שנצח?! ועוד הם יעלו מעלה בעזה"י בזכות רבינו נ נח נחמן מאומן. [וכן מצאתי להבין בזה הסיפור שהיה עם הנועם אלימלך ואחיו ר' זושיא, שהגיעו לאיזה כפר ערב יו"כ והיו רעבים ולא אכלו כל היום, ובא איזה איש והביא להם אוכל, וכן היה שקרה לשנה אחרת, וכאשר קרה פעם שלישית שנדמנו לשם ואותו איש לא הגיע, וחיפשו אותו בכל העולמות עד שמצאו אותו ממש במקום לא טוב, ועשו לו טובה. הנה איך יכול להיות שאיש כזה, היחיד שזכה להאכיל הצדיקים ירד לעמקי הטומאה, אבל על פי האמור אינו קשיא].

[ד] ומי שאינו מבין נסיונות אלו, סימן שאף פעם נכנס כראוי בעבודת השם, ולכן הכל שוה אצלו וכו'.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ע"ע בשיחות הר"ן אות מח, ז"ל מה שמספרים בשם הבעש"ט זצ"ל שפעם אחת נפל בדעתו מאד מאד עד שנדמה לו שבודאי לא יהיה לו עולם הבא ח"ו, ולא היה לו במה להחיות את עצמו כלל. ואמר: אני אוהב את השם יתברך בלא עולם הבא. וכל אדם אפלו איש פשוט **אי אפשר להיות איש כשר באמת כי אם כשיכול לעמד בכל כנ"ל**, ע"ש ומובן שאנשים שעברו הרבה על מצות התורה וכו' ועם כל זה מנסים להרים עצמם לעשות תשובה, דוקא הם מחיים ומקיימים נקודה אמיתית של כשרות הנ"ל, ולכן דוקא הם יודעים כמה חשוב ועיקר להחזיק בנח נחמ נחמן מאומן. וכע"ז מבואר בליקוטי מוהר"ן (תנינא פב) שמבואר שם **שעיקר התשובה הוא לקשר את עצמו אפלו לפחות שבישראל**, אפלו אחד שסג מכל וכל מהקדוש ברוך הוא, צריך ליחד ולקשר עמו, כמו שעשה משה. והנה צדיקים גדולים ידעו ברוב ענוותנותן לקים זאת בלי ליפול לשום רע ח"ו רק אדרבה מגודל ענוותנותן, אכן לאנשים פשוטים כמוני קשה מאד לראות את עצמינו עם הפחותים בלי להתרשם וכו', ומבואר שעבודת השם ודרכי התשובה רק מתחלת מפה ממי שיכול להחזיק את עצמו אפילו במצב ירוד מאד ה"י.

ולא דבר ריק הוא מה שמוהר"ן אמר מי שהוא צדיק יותר מבין יותר הנסיונות ודרכי הטומאה והמושפלים. וגם הרמח"ל כותב על זה (ברייתא ספר אדיר במרום), **ופירש שמי שנכנס באמת לעבודת השם, רוצים שהוא יתקן את הכל, ולכן מעלימים ממנו הקדושה בסוד אכן אתה אל מסתתר**. וכן בעל סולם מאריך על זה, ובמ"א כותב שבתחילה מראים להעובד דקדוקי השפלות ותועבה של העבירות והטומאה עד שהוא שונא אותם מאד מאד, ורואה לעצמו להפרש מהם לגמרי. (וגם ידוע מר' חיים בריסקר ז"ל היה רגיל לספר בשם איזה מגיד, בפירוש הגמ' בכתובות, שריב"ז ראה בתו של נקדימון בן גוריון מאסף נקודות שעורים מתוך גלילי חמור ר"ל, ואמר אשריך ישראל כאשר עולים וכו' וכאשר יורדים וכו', וקשה איזה שבח זה שירידים כ"כ, וביאר שזה שירידים למטה מחי צומח, ולתחתית הדומם, סימן ואולי יכולים אפילו לומר באיזה דרך סיבה, שאינם סתם כמו כולם מרוממים קצת, אלא שיהודים הם חפצא אחרת לגמרי, וקצרותי), ואולי נאריך עוד במ"א [ונכדאי להזכיר מש"כ במי השילוח, שכל מה שעובר על בן אדם שהוא צריך לסבול וכו' הכל כדי שיתחיל לדבר עם השי"ת, ע"ש. ועוד מובא שלא יפול לגאווה, ועוד שיבוא להכרה שגם הרע, אינו שליטה בעצמה ח"ו, אלא הכל מהשי"ת מדבר ומרמז לו מה שהוא צריך. ועוד שע"י התחדשות היצה"ר, כדקי"ל בכל יום יצרו של אדם מתגבר וכו', כן יתחדש לטובה כנגדו, וכמו שפי' במשלי עה"פ גיל יגיל אבי צדיק וכו'].

ה] ועוד צריכין לדעת שאור האמת האמיתי בעיקר מאיר בריש דרגין ובסוף דרגין, וכמו שמבואר בסיפורי מעשיות כאשר עומדים בתחתית ההר יכולים לראות מה על ראשו, אבל כאשר מתחילים לעלות שוב א"א לראות ראשו עד שמגיעים שמה. וזה כענין המבואר בספרים הקדושים שאפילו יהודי עם ארץ לגמרי וכו' מוכן למסור נפשו על קדושת השם. וכן מצינו יסוד זה בעוד כמה ענינים.

ו] ועל כן מצינו שדוקא אלו אנשים הירודים ביותר שנפלו למקומות שנפלו דוקא הם מבחינים ומבינים ענין של נח. והם יודעים טובו. ושאר העולם שהם נשבעים במצבם בעבודת השם, אין להם לעמוד על זה. וכן גם כן מצינו אנשים שהתחילו והצילו את נפשם רק על ידי נח, ואח"כ עזבו אותו, ופשוט כנ"ל, כי מאחר שהתחילו עלות על ההר נתעלם מהם מאיפה באו ולאן הם הולכים.

ומצינו אצל יפתח שדוקא אנשים שבורים ופחותים הבינו לצרף אליו ולקבלו לרב ושופט אליהם, כמו שכתוב (שופטים יא:ג) ויברח יפתח פני אחיו וישב בארץ טוב ויתלקטו אל יפתח אנשים ריקים ויצאו עמו. וכן היה בדוד המלך כמו שכתוב (שמואל א:כב:ב) ויתקבצו אליו כל איש מצוק וכל איש אשר לו נשא וכל איש מר נפש ויהי עליהם לשר. (וידוע מה שר' גרשון קיטוור – הגיס של הבעל שם טוב, הבחין שתלמידי האור החיים הקדוש היו נשמות קטנות).

ויותר מזה מצינו בספר כוכבי אור (ספורים נפלאים באד"ה ופעם) ז"ל פעם אחת שחקו אצל רבנו ז"ל במשחק השאח והדרך שבעת השמחק שוכחים את חרדת הכבוד (און מ'ווערט היימיש) ולא היה להם כל כך חרדת הכבוד ממנו ז"ל, ובאמצע באו הר' נתן והר' נפתלי אל הבית באימה ובריאה כנהוג, וכשראו את זאת נפל להם חלישות הדעת. ענה ואמר להם רבנו ז"ל: אתם אינכם מהחיל שלי. וספר להם מעשה, שמלך אחד לקח פעם אחת את ידידו לחדר מיחד ושחק עמו בהשאח, והדרך וכו' כנ"ל. ושכח המלך שהוא מלך, וכן הידיד שכח שהוא שחק עם המלך ושחקו כשני אנשים פשוטים, פעם נצח המלך ופעם נצח הידיד וכו', ושכח מעט היראה. ובעת הזאת היו נצרכים להמלך איזו שרי המלוכה, ונכנסו אליו באימה ובריאה כנהוג. והתחיל הידיד להביט על עצמו הלא הוא שחק עם המלך, ולא שחק בטוב מכיון שלא ינצח את המלך. ויאמר לו המלך מה זה? זה אין ענין שלך, עמם אני מנהיג מדינות, ואתך אני שחק בשאח – מיט זיי פיר איך לענדער און מיט דיר שפיעל איך שאח. וכן הראה רבנו ז"ל בידינו על מוהרנ"ת ורבי נפתלי ז"ל ואמר עמם אני מנהיג מדינות, ואתכם אני שחק בהשאח, ע"כ. והנה לפי מצב הירוד של האמונה בימינו כידוע וכמו שניבא רבינו, ברוך השם שהנחמנים, אם נגיד שהם לא האנשים שבהם רבינו מנהיג מדינות, לפחות הם האנשים שאתם רבינו משחק.

ז] ועוד צריכים לדעת מה שמבואר בליקוטי הלכות שהאנשים של הצדיק, הצדיק משתמש עמהם להכניסם למקומות כאלו שהוא לא יכול לרדת בהם, ועל ידם הוא פועל ומתקן מה שהוא צריך.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ח] וכבר כתבנו לעיל בחיבורנו שבדורנו עיקר עבודתינו בכלליות ובפרטיות הוא לדון לכף זכות, לא רק החבר שלך גם את עצמך, ולא לחפש חומרות, אדרבה להשתחרר מכל החומרות והדקדוקים והמנהיגים המפרסמים המבלבלים ומעצבים וכו', ולהיות שמח ונשבע במלכות שלך, מעצם הדבר שאתה יהודי, בן של השי"ת. וכן לשמוח על כל יהודי ועל כל נקודה טובה עד מאד. ומזה אי אפשר ליפול, כי איפה שאתה, יכולים לשמוח בזה מאד, כמבואר בספרי מוהר"ן.

ט] ונלע"ד שפעם היו בונים מדרגות, ולכן היו דואגים מאד שלא ליפול וכו'. אכן עכשיו שאנו בתיקון של הסיפא, כמעט כל רגע וכל תמונה (כמו שעכשיו סוגרים כל רגע בתוך תמונה), הוא תיקון בפני עצמו, ולא צריכים לשים לב כלל על מה שהיה. רק לחיות ההוה, שברגע זה כמה אתה שמח שאתה יהודי, וכמה אתה שמח שיש אתך עוד יהודי איך שהוא, וכמה אתה שמח שיש לנו נ נח נחמ נחמן מאומן.

י] ויש לציין להמסופר על אחיו של מוהר"ן שלא מצא חן בעיניו השיחת חולין בהשלחן ליל שבת קודש, והתלונן לפני מוהר"ן, ומוהר"ן עכב בחדר כל הלילה וגילה לו דברים נפלאים מאד ע"פ השיחות חולין. ועכ"פ מבואר שאלו האנשים שזכו להיות בשלחן של מוהר"ן, מה שלא זכו רוב דורם, היו אנשים כמונו, שהיה להם הרבה לשיח גם בשולחן הקדוש של מוהר"ן בשבת קודש. ושכן מבואר במה שהבאנו בחיבור במ"א, בענין התנהגות מוהר"ן בעשית המנין, שמתחלה היה עוסק לדבר עם האנשים, ואחר שראה שליבם אינו בוער כמותו הפסיק, ואח"כ ראה שרצון ודעת מוהר"ן היה דוקא לשים חלקו עמהם (אכן לאידך גיסא ע' בחיי מוהר"ן (שלג) שהקדושת לוי הפליג מאד במעלת המקרבים של רבנו ז"ל וא' שהוא יודע שרובם כולם הם לומדים מפלגים יראים ושלמים ואנשי מעשה וכו'. וע"ע בחיי מוהר"ן (מעלת המתקרבים אליו, יא) ענה ואמר אני ידעתי היצר הרע שלכם, אלו היו לוקחים מכם היצר הרע היו הולכין ומקלחין צנורות מלאים דם וכל העולם היה מלא דם. אפלו כשתהיו אנשים כשרים צריך לכם זכיה גדולה שתדעו עצם היצר הרע שלכם שהיה לכם, רק אני ידעתי אותו, ע"כ. וע"ש (יד) שהיה מדבר עם אנשי שלומנו דשם ואמר מה אתם יכולים לעשות תשובה, וכי מספיקים ימיכם וכחכם כלכם לתקן פגם אחד ממה שקלקלתם. רק אני עושה תשובה בשבילכם, ויש לאל ידי לתקן הכל כל מה שקלקלתם עד הנה, רק העקר מעתה לא תעשו עוד. ואפלו מהיום והלאה איני מקפיד על השגגות שתעברו ח"ו, רק העקר שעל כל פנים תשמרו עצמכם ממזיד, ע"כ). וגם ממה שמוהר"ן אמר למוהר"ן שלעומתו, דהיינו לפני מוהר"ן, כמעט אין הבדל בין המשכילים לבין מוהר"ן, והוא דבר פלא מאד, כי איך יכולים לדמותם כלל. ועכ"פ מבואר שאין עלינו לראות את עצמינו כחשובים וכו', רק לשמוח שחלקנו הוא נ נח נחמ נחמן מאומן.

יא] הנה אחר כל דברי האמת הנ"ל בענין עוצם החירות והבחירה של הנחמנים, נמשיך להסביר שבאמת רחמנות גדולה עליהם וכמו שאמר מוהר"ן (חיי מוהר"ן מעלת תורתו טו) על שני כתות אנשים יש לי רחמנות גדול עליהם, על אלו אנשים שהיו יכולים להתקרב אלי ואינם מתקרבים, ועל אלו המקרבים אלי ואינם מקימים את דברי וכו' ע"ש, והרי מובן ומבואר שעלינו להשתוקק ולהתגעגע, להשתדל ולהאמתץ לקיים כל דברי תורתו הקדושה של מוהר"ן. אכן העיקר העולה על הכל, כמובן מאלי, וכמבואר בקונטרס זה, וכן אמר הסבא בעל הפתק בפירוש, שהעיקר הוא להפיץ תורת מוהר"ן, למכור הספרים, ועל הכל לפרסם שמו הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן.

וגם בזה תצטרך לכל דברינו שפתחנו בהם בנושא זו. כי כדי להביא את תורתו הקדושה להעולם צריכים לסבול עליות וירידות עצומות, והכל תלוי באמונה הפשוטה שמוהר"ן הוא הראש בית, שכל הנהגת העולם תחת פיקוחו, כי דייקא על ידו עולים כל שייפא ושייפא לבנות היכל קודש, שהוא תכלית קדושת ורוממות ותפארת השכינה הקדושה, שבו יתגדל ויתקדש שמו יתברך.

וכן דוקא בענין זה בא הדיבור וההוראה על ידי אחי רבינו, ע' בחיי מוהר"ן (מעלת תורתו לט) ז"ל שמעתי בשם מורנו הרב יחיאל ז"ל, אחיו של רבנו הקדוש ז"ל שספר בשם רבנו הקדוש שפעם אחת שאל אותו על ענין שהוא ז"ל הזהיר את אחיו מורנו הרב יחיאל ז"ל שיהיה רגיל לדבר עם בני אדם כדי לקרובם על ידי זה להשם יתברך, ושאל אותו שכמה פעמים מכרחים לדבר עם בני אדם דברים בטלים ושיחת חולין. השיב לו רבנו ז"ל מאחר שעל כל פנים נכנסין בתוך הדבורים שמספרין עמהם איזה דברים מדברי תורה, על ידי זה נתתקנין כל הדבורים וכעין מה שאמרו רז"ל (שבת ל:) בקשו לגנז ספר קהלת, ומפני מה לא גנזוהו, מפני שתחלתו דברי תורה וסופו דברי תורה. וכבר מבאר במקום אחר שמי שבקי בספריו היטב יכולין למצא כל שיחות העולם בתוך תורתו וכו'. ואי אפשר שלא יהיה שיחה בעולם שלא יהיה לה שיכות לתורתו הקדושה, ע"כ. הרי מבואר היטב שהעבודה לדבר עם אנשים לקרובם לרבנו הקדוש אינה פשוטה כלל, וצריכים מסירות נפש ברוחניות, לדבר דברים בטלים ודברי חולין (וכידוע איך שפעם מוהר"ן בתוך שהיה מדבר באריכות עם אחת מהאפיקורסים ומוכיח לו האמת, בתוך כך, צעק ובכה מרוב צער שסבל ממה שנזדקק ליכנס לדיבורים של חקירות וכו') והכל באמונה בדברי מוהר"ן שהכל כדי שהכל יתהפך לטובה.

נ נח נחמ נחמן מאומן

640. מוהר"ן אמר שהחולקים כאשר אינם יכולים לדבר ולהתחיל עם הצדיק, מדברים על חסידיו.

ישראל סבא עמ' רע"ג 'איי', יתגלה בעולם אורות כאלה, יש כבר אור רבנו הקדוש בעולם, אנחנו לא יודעים כלל מה שיש בעולם, מה שרבנו הקדוש כבר גלה. לא צריכים לעמל, הוא מאיר כבר. הוא יכול להודיע לכלם שיזכו לראות מה זה התורה שלנו וכו', ע"כ.

ישראל סבא עמ' שנד: אנחנו עם ישראל, אנחנו יחידים בעולם. אנחנו אין לנו עבודה, רק צריכים לרקד ולשמח מאד שאנחנו יהודים [וע"ש עמוד ריג: יהיה שמח מאד כשיבוא משיח וכו' בכל מקום, בכל רחוב, בכל בית, כלם ירקדו וישמחו. יהיה רק עבודה אחת - ירקדו וישמחו!]. כשזוכרים שאנחנו יהודים - השם יתברך רחם עלינו ונתן לנו תורה כזה, קדשה כזה, טוב כזה. העקר הוא רק התורה והמצוות והשבת, 'הם חיינו וארך ימינו'. זה חיים!

ישראל סבא עמ' תנט: ... נסע בכל ארץ ישראל כל היום וכל הלילה עם רמקול ונשמיע נגונים ונעשה רע, נעשה רעש שיש רבי נחמן מברסלב בעולם. וגם מי שיודע לנגן, נגונים זה טוב מאד, רק העקר הוא האמת. אמת ואמונה. וגם כן אנחנו יכולים לרקד בכל הרחובות, בכל מקום, בכל עיר, בכל כפר. ברמזורים כשיש אור אדם אז נעמד גם כן ונרקד.

אנחנו צריכים לשמח ולרקד בכל מקום, זה העקר של הכל, עקר היסוד והשרש של הכל, זה התקון!

אנחנו ישנים, מדוע שנישן? צריכים להודיע, לפרסם את האמת, זה מתקבל. נקבל נפשות אמתיים שיבואו ונרקד ונשורר ונזמר. ישנו גם כן פקיד שהוא מקרב לרבנו ועל ידו אנחנו יכולים לעשות בטלויזיה מה שאנחנו רוצים. כן, אולי הוא נברא בשביל זה!

כל אחד צריך לעשות מה שהוא יודע, מה שהוא יכול. הוא מחיב! כל אחד מישראל, כל עם ישראל - הוא חיב! אם לא - אז נחשב כמו שהוא עשה כל הצרות, העכוב הגאלה וכל הצרות שאנחנו סובלים. כן, אם הוא יודע לעשות ולא עושה, אז זה דומה כאלו הוא הרג והוא הביא את היטלר וכל הצרות שבעולם. ואם הוא עושה - אין גבול לשכר, השכר בא אחר כך.

נו, מה שיודעים צריכים לעשות, כן.

נתיעץ ונתישב להעמיד כח גדול איך לעשות דברים ולפרסם ולקדש את האור של רבנו פה בארץ וגם בכל העולם. זה ענין הגאלה, אז לכל היהודים איפה שנמצאים הם ידעו.

נתפלל להש"י שיתן לנו אנשים אמתיים, נאמנים ואמת וכו', עכ"ל.

וע"ש בהמשך בענין הדפסת ספרי רבינו, ומי שיעסק בזה יהיה לו חלק בהגאלה.

הרי מבואר שעבודת הנחמנים, בעיקר להפיץ את האור של רבינו נ נח נחמ נחמן מאומן, וללכת בדרכיו הקדושים.

(אגרות פרי חכם עמ' קמג: מאד הומה לבי עליך יקירי, לזרוק לבית בליעתך טפה של אמת, אשר אין לה אף חובה אחת בכל תרי"ג אברים של גוף בנין האנושי, וכמה פעמים הבנת זאת מפיו ועם כל זה, בכל עת שאקרב לפניך דבר אמת, תלחם עמי בכל כחך. אמנם כן טבע הרוחניות, אשר הדבוק בה' מרגיש את עצמו בבחינת אינו דבוק, ודואג ומהסס על זה וכו' ע"ש. וע"ש במכתב הראשון (והוא כענין המשל שהמשיל מוהר"ן שכאשר מטהרין מים, בתחילה עולה כל הפסולת, וכן בעבודת השם, כאשר מתחילים לעבוד על איזה מידה, רק אז מתחילים לראות ולהראות כמה שקוע לרע היית באותו מדה)).

650. הימים האלו בבחינת חולו של מועד.

ע' בליקוטי הלכות הל' חול המועד (ד:ג) מבואר שהשיר פשוט כפול משולש וכו' בחי' השיר יהיה לכם כליל התקדש חג, שזה השיר התגלה בליל פסח - עכ"ז אף לאחר ההתגלות, עדיין לא יצאו לחירות אלא נפלו שוב תחת הצקת פרעה עד אחרון של פסח, ואז הכריחו את פרעה להקאות הכל - ומבואר שם שעכ"פ עם השיר הזה יצאו שלא שבו רק לבחי' חול המועד, וזה בגלל דבר האבודים שמלאכת אבודה מותר בחול המועד, ע"ש.

נ נח נחמן מאומן

ולכא' ניתן להבין מזה, שזה ממש בבחינתינו היום, ובאמת מוהרנ"ת כתב כן בפירוש שם (אות ו), שכבר נתגלה השיר פשוט כפול משולש ומרובע, נ נח נחמן מאומן, ואף שעדיין הוא סוד, עכ"פ באיזה בחינה נתגלה להדיא שזהו השיר כשפ"ר. גוט מועד!

660. תפלה תורה תפלה

ידוע שכך אמר מוהר"ן בחיי מוהר"ן שעכשיו אין מה לעשות רק תפלה תורה ותפלה. והנה יש דיבור מהסבא שאמר שעכשיו תפלה תפלה תפלה (ש'יחות מ'תוך ח"י ה'סבא עמ' תלה), והרבה טוענים שלא יצא דבר זה מפיו. אכן על הצד שכן אמרה י"ל ע"פ המבואר בתורה נו ובעוד מקומות שכל מה שיש הסתרה יתירה ע"כ החיות בא מתורה יותר גבוה. וכעת הגענו כמעט לתכלית מטה, וא"כ ע"כ נתיחדו מעשינו בתורה מיוחדת. ורק צריכים להוציאה לפועל ע"י הרוח הקודש המתגלה בדיבורי ההתבודדות. וכמו שמוהר"ן אמר שמה שמדברים אל השי"ת בהתבודדות זה בעצמו רוח"ק. וגם מה שמוהר"ן אמר שבימיו, שכבר יצאו הספרים הקדושים של הצדיקים כבר בקלות יכולים לחדש תורה. ולפ"ז י"ל שבימינו כבר התורה נמצא ממש אתנו ביחוד גמור, ורק אנו צריכים להוציאו ע"י תפלה, עדיין צ"ת בזה. וע' לקמן.

670. מה הענין ללבוש כיפה שכתוב עליה נ נח נחמן מאומן?

א] כל ענין של רבינו הוא הראש, וכמו שאיתא בלק"מ שצריכים להביא את הראש שלך בראש השנה לראש בני ישראל, ולכן מובן שהמקום הראוי לשים את השם של רבינו, זה על הראש.

ב] פשוט, לפרסם שם הצדיק, ולהראות שאתה תחת הנהגתו.

ג] איתא בזוהר הקודש, והובא בחק לישראל ליום ד' פרשת ויקהל בזה הלשון: אמר רבי שמעון, אי בני נשא (אם בני אדם) הוו ידעי (היו יודעים) כמה עלאה (כמה גבוה) איהו עבדא דקטרת (עבודה של הקטרת) קמי קדשא בריך הוא (לפני הקדוש ברוך הוא) הוו נטלי כל מלה ומלה מניה (היו לוקחין כל מלה ומלה שלו) והוו סלקי ליה עטרה על רישיהו (והיו מעלין אותו להיות עטרה על ראשיהם) ככתרא דדהבא (ככתר של זהב), עכ"ל. ומזה נלמד שהשם הקדוש הזה, נ נח נחמן מאומן שעולה על כל סודות התורה [ובפרט בסוד הקטרת, עיין מה שפירשנו (רמזים אות י) על מה שאמר רבי נתן כשהוא שוחק אומר הדק היטב היטב הדק מפני שהקול יפה לבשמים (ממש הענין המבואר על השיר פשוט כפול וכו' בלקמ"ת תורה ח), פטמה לחצאין כשרה, לשליש ולרביע לא שמענו – כי זה לא נתגלה עדיין!!! וזה מה שתי בר קפרא, ששמו עם השני תיבות בגמטריא הפתק, אחת לששים או לשבעים שנה היתה באה של שירים, מלשון שירה. וגם ששים ושבעים זה מאה ושלושים שהוא שם מ"ה באחוריים. ובזה א"ש מה שמובא מהאריז"ל (שעה"כ דף יד ע"ב, עוד יוסף חי מקץ ד) בכמה סידורים לאמר אחר בר קפרא את הפסוק קחו מזמרת הארץ, בחי' השיר של ארץ ישראל] כמה ראוי לקחת כל מיליה ולהעלות אותם לעטרה על ראשינו, בכיפה של נ נח!!! ולכן ר' נתן הבבלי אומר אף כיפת הירדן... ירד"ן זה ענין של הפתק – כפת – ר"ת רבינו נחמן (ו) ישראל דוב. וברמזים הנ"ל הארכנו קצת יותר (אמנם יש לפרש את הזוהר הנ"ל שהכוונה לשים כתר על כל מלה של הקטרת).

ד] ויש להוסיף שהוא באמת כיפה יפה מאד, ועליה מרמז הנביא ישעיה (נט"ז, וכן באנעים זמירות) חבש כובע ישועות בראשו. וכן אומרים, "וחק על מצח כבוד שם קדשו" ח"ק בגימטריא נ נח.

ה] וע' בס' המדות גודל הענין ללבוש הכובע של צדיק. ואיתא שם שהוא מסוגל לענוה, אז הלואי שכל המתגאים והמלעיגים היו לובשים את הכיפה של נ נח!

ו] כבר כתבנו למעלה איך שרבינו רמז על נ נח בריש ספרו הקדוש לקוטי מוהר"ן, בסוד דברי חכמים בנחת נשמעים. שע"י בנין מלכות דקדושה בחי' אות נ', מאיר החכמה והשכל של כל דבר בחי' ח', ועל ידי זה נעשה בחי' ת', לשון חקיקה ורשימה. והנה רבינו כותב שם שהחקיקה נעשה בלב, אמנם בפסוק שהוא הביא להוכיח ש'תו' הוא לשון חקיקה שם החקיקה היה על המצח (ואין זה קשה על דה"ק, כי שם פירט שהיה על המצח ולא קובע שלעולם התו תהיה על המצח, ועוד שחכמת אדם תאיר פניו, ואינו נחקק על המצח אלא מה שבלב). וחבירי י"ס נ"י העיר שזה בחי' רשימת נ נח על המצח, שאנו מקיימים עם הכיפה של נ נח (ועיין לקמן אות ח). והנה זה לשון הפסוק (יחזקאל ט:ד) ויאמר ה' אליו עבר בתוך העיר בתוך ירושלים והתוית תו על מצחות האנשים הנאנחים והנאנקים על כל התועבות העשות בתוכה (פרש"י) ורשמת רושם על מצחות האנשים הצדיקים כדי להיות לאות של יפגעו במשחיתים עכ"ל). וכבר הבאנו מרש"י על התורה שלפעמים יש אות א' מיותרת, והרי כמעט בפירוש שהננחים מקבלים רשימו לטוב על מצחם, ומה טוב ללבוש כיפה של נ נח להיות מרכבה להרשימו.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ויעו' עוד במס' שבת (דף נה.) שדורש את הפסוקים שם ביחזקאל, ומסקת שכיון שהאנשים הכשרים לא מיחו, גם הם נדונו למיתה, ואדרבה מהם התחיל הפרענות, והגמרא דורשת עוד שהפרענות התחיל מהמקום שאומרים שירה (כי כתוב בפסוק להתחיל ממזבח הנחשת, וכבר לא היה מזבח נחשת בבית המקדש, וע"כ זה מרמז על כלי השירה שהיו מנחשת). והנראה בזה שרק על ידי הכח של השיר פשוט כפול משולש מרובע, שהוא הדרך היחיד הראוי להוכיח בני אדם, וכאשר היה רשום על ראשם, היה יכול להמתיק את כל הדינים.

[ו] הכיפה הוא בחי' כתר שהוא בחי' עטרה, ועטרה הוא בחי' הצדיק שהוא היסוד, ודי בזה למבין (והוא כמו ברית מילה במוח. ב"ה זה כבר כמה שנים שזכיתי להבין שהכיפה של נ נח בחי' ברית מילה על המוח - בחי' ניתוח "לובוטמי"... אבל רק עכשיו זכיתי לירד יותר לעומק טעם הדבר. דהנה יש כלל בחז"ל "כל המוסיף גורע", וכן "כל היתר כניטל דמי", אז זה שאנו לובשים את היתרון הגדול הזה של הכיפה של נ נח עם הפומפום, זה הוספה שכאילו מל את המוח!).

[ז] ע' בכוכבי אור חלק ספורים נפלאים, המשל מהתבואה, שכאשר כל העולם משתגע העצה היעוצה לעשות סימן על מצחות החברים שכאשר מסתכלים זה בזה, לפחות ידעו שהם משוגעים.

[ח] איתא במס' שבת (שבת פ"ח - וע' בלק"מ תורה כב): בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע, ירדו ששים רבוא מלאכים ונתנו שני עטרות בראש כל אחד וכו', וכשחטאו נלקחו וכו', ועתיד הקדוש ברוך הוא להחזירם להם, שנאמר: "ושמחת עולם על ראשם", ע"ש. והנה נעשה ונשמע בגמטריא תתצא, שזה בגמטריא "ת - תמים" ע"ה, או "ת - נ נח נחמ נחמן מאומן". וענין ת'תמים ע' בספר אדיר במרום (עמוד קמג) ז"ל והנה זה אחד מן התיקונים הגדולים אשר באצילות, כי הוא הקרום הזה שאמרנו שהוא נעלם ואינו נודע כלל, לא הוא ולא סבוביו ולא הליכותיו. אלא שהוא רושם רשום בראש האצילות, כמו התי"ו שבראש אנשי חיל, המורה על מלכם. כך ניתן תי"ו זה בראש א"א לרמוז אל העתיק, ולמען דעת איך הוא שורש הכל, ואז חוזרת אליו ההנהגה הפנימית והעיקרית כנ"ל. והנה תי"ו ר"ל תמים, בסוד: תמים תהיה עם ה' אלהיך (דברים יח:ג). והסוד הוא, כי הח"ס נקראת: תמים דעות (איוב לו:ד) להיות הדעת שבו מכוסה גם כן בקרום. ונמצא שכל בחינותיה נתנים ונמסרים לשורש שהוא עתיק יומין, וזהו בחינת התמימות. ובאמת מזה נמשך שהיא סתומה ושוקטת, הכל כנ"ל, והבן היטב, עכ"ל. וכל אחד כפום מה דמשער ליביה יכול להבין מזה קצת ענין של רבינו, שאפילו צדיקים גדולים ברמה ברוח הקודש והשגות אלהות לא עמדו על ענין של רבינו, כי ענין של רבינו הוא ממש רשימו וסימן לעתיק יומין כנ"ל. ובהיות ששני הכתרים של נעשה ונשמע הם ממש ענין של "ת" סימן ומראה ל"תמים" - "נ נח נחמ נחמן מאומן", בודאי ראוי וזכות גדול ללבוש כיפה של נ נח נחמ נחמן מאומן! ושזה ממש מענין שעתידי הקב"ה להחזיר להם כמו שכתוב ושמחת עולם על ראשם!

[ט] עוד רמז מלקוטי מוהר"ן תורה ט' שרבינו גילה ששכ"ם ר"ת שפל כוכב מלאך. והנה עם לוקחים מאלו המילים את האותיות כוב"ל - שהם נוטריקון כובע לבן, נשאר אותיות שפכמלאך - בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!

[י] תג, פירושו כתר. תג במילואו, תיו גמל עם התיבות, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. אז מה נעים לעשות תג על ראשינו עם הכתב נ נח נחמ נחמן מאומן. והנה בתפילין שלנו וכן בתפילין של הש"י יש ת"ג אותיותיו, ותפילין בגמטריא פתק ועוד רמזים כמש"כ.

[יא] עוד רמז נפלא מה שצונו הש"י בתורה הקדושה, וקשרתם לאות על ירך והיו לטטפת בין עיניך. ס"ת של וקשרתם לאות על ירך ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן הס"ת של ירך והיו לטטפת בין עיניך בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות. לאות על ירך עם האותיות בגמטריא פתק. וכן ידוע שתפילין בגמטריא פתק. והנה ט' בא"ת ב"ש, זה נ'. ופ' באי"ק בכ"ר נתחלף לח', הרי על דרך זה טטפ"ת נעשית ננחת [וב"ה ממש למחרת כתבי זאת מצאתי מהאריז"ל, בשער רוה"ק עמ' סה, שממש דורש את המילה המפיל - אות מ' בא"ת ב"ש והאות שלאחריה - פ' - מחליף לח'!] - ואם תחליף כל האותיות בא"ת ב"ש - ננא, נוא ע"ה = נח, הרי נ נח!, בין עיניך - בראש.

- בענין שהכיפה היא לבן -

א"א שליט"א העיר שאולי צבע הכיפה תלוי במחלוקת ראשונים איזה צבע היו ירעות העזים שעל המשכן, שבפשטות הצמר היה לבן, אבל יש דעות אחרות. ובאמת על ידי שכותבים נ נח נחמ נחמן מאומן על הכיפה, שהיא השיר פשוט כפול משולש מרובע, שכולל כל העשרה מיני נגינה, שזה בחי' כל הגוונים, הרי מקיימים גם כן את בחינות הכיסוים האחרים של המשכן, הכיסוי התחתונה שהיה תכלת וארגמן וכו', והכיסוי של עורות אילים ותחשים.

בענין שהנח אינם מקפידים ללבוש כובע וסומכין על הכיפת נ נח (או עכ"פ שני כיפות נ נח)

נ נח נחמ נחמן מאומן

ע' מש"כ בענין מה שנ נח הוא בחי' הדרך לארץ ישראל שרבינו השליך ממנו כל טכסיסי כבוד וכדומה והיה הולך בלי לבוש עליון ואפילו יחף. אכן עוד יותר מזה מצאנו שכאשר רבינו התחיל לגלות את מטרתו הרוחני בעלייתו לארץ ישראל (שבחי הר"ן אות לא) "מיד התחיל רבנו, זכרונו לברכה, להתלהב מאד ברשפי רשפי שלהבת י"ק ופניו נבערו ונתלהבו כלפידיים ממש. ומחמת ההתלהבות תסמר שערות ראשו, והשליך הכובע עליון מעל ראשו, והתחיל לדבר בלשון זה: הידעתם סוד כונות התפלין? השיב לו הנ"ל קצת כונות. אמר לו: לאו, לא זו הדרך של כונת תפלין, וכיון שאינכם יודעים סוד כונות תפלין אינכם יודעים סוד ארבע רוחות של ארץ-ישראל" וכו' ע"ש. הרי מצאנו שבענין השגת המטרה של רבינו לבוא לארץ ישראל יש ענין דייקא להשליך את הכובע... (גם מה שיצא ממנו דם מהגרון, מובן לכל מי שמעיין בלקוטי מוהר"ן תנינא תורה ח' שזה מאד קשור לענין נ נח ואכמ"ל. ובענין השלכת הכובע רק הש"י יודע כוונתו אכן הוא באמת מן הצורך כדי ללבוש תפילין).

680. האם מותר לכנס לשירותים עם כיפה של נ נח נחמ נחמן מאומן?

א] פעם עשינו שאלת ספר על זה, ופתחנו לתורה רע"ג. וזה בעצמו היה חידוש, כי רע"ג כידוע הוא ר"ת ראשית גוים עמלק, וידוע מה שמוהר"ן אמר כי שבע יפול צדיק וקם, ס"ת עמלק, וזה בחי' ואחריתו עדי אובד. אבל איפה מצינו בר"ת, שזה יהיה התיקון כמו שכתוב בתוה"ק ראשית גוים עמלק? ב נ נח נחמ נחמן מאומן, ר"ת בגימט' עמלק. וגם התיקון נכלל בזה, כי שבע יפול, זה בחי' שע"ב יפול צדיק וקם, היינו הירידות ועליות בניגון של ע"ב נימין, השיר של חסד, נ נח נחמ נחמן מאומן.

וע"ש בתורה שמבואר שהתולדות של הצדיק הם למעלה מהשמים רבוא נשמות, ואינם שייכים לעוה"ז כלל, דהיינו שאפילו שהם בעולם אינם נתלבשים בעולם הזה כלל ע"ש. והנה זה החבר שפתח את הספר טען ששם אצבעו על המילות אינם נתלבשים, וזה התשובה, לא להלבישו במקומות המטונפים. אכן במחילת כתיב נלע"ד פשוט וברור שהתשובה הוא ש נ נח נחמ נחמן מאומן, הוא למעלה לגמרי מעולם הזה, ואפילו שתשים אותו איפה שתשים, כאילו לא נתלבש שם כלל [ובזה נתקיים דברי רח"ו בנפש החיים שיבואו חסידים ויכניסו התוה"ק לתוך השירותים, בטענת שהתורה למעלה מהצמצום וכו'].

ונראה עוד לפי זה שיתכן מאד שיכולים להגיד נ נח נחמ נחמן מאומן אפילו קודם ברכת התורה (רק לא לפי שיטת הגר"א שצריכים לברך ברכת התורה אפילו על הרהורי תורה, ובטח מי שיאמר נ נח יתנוצץ מוחיו בצחצחות של אור התורה אז מצד זה יהיה צריך לברך תחילה), וצ"ע. ולמעשה נוהגין להקל, מצד חומרת הענין, שתמיד יכולין וטוב להגיד נ נח נחמ נחמן מאומן.

ב] מלבד הנ"ל נראה שהלוא מוהר"ן בעצמו היה הולך לשירותים, ושזה כל ענין של הצדיק, שהוא שלוחו של השי"ת להוציא את בני" אפילו מאותם מקומות. וע' מש"כ בענין שאלת שלום במקומות המטונפות, ובחלומה שהיה למוהר"ן וכו' ע"ש.

ג] ועכ"פ נראה שאין לעיין על הכתב של נ נח בשירותים, כי בודאי יבוא בזה להכניס תורה לתוך הצמצום ולתוך המקום המטונפת, ורק אם זה על הראש, ולא רואים הכתב, מה טוב.

ד] והנה ידוע מה שפסק ר' יהודה החסיד (וכן הוא בשערי תשובה לר' יונה) שמי שיש לו הרהורים במקומות המטונפות יכול וטוב לו שיחשוב בתורה (והוא דייקא נקרא חסיד וספרו נקרא ספר חסידים!).

והנה היום ידוע שמה שאנשים הולכים כמעט ערומים זה סימן שהקב"ה מגלה את עצמו בלי לבושים. והלבושים הם הצמצומים שעושים ההגדרות שפה זה מלבוש טהור ופה זה מלבוש לא טהור.

והנה ידוע (תורה נו ועוד מוקמות וע' בדברינו לעיל בענין תפלה תפלה תפלה) שמקומות המטונפות מקבלים חיותם מסתרי תורה וכו'. כי הסתרי תורה לא מצמצמים להגדרות והלבושים הלוא טהורים וכו'.

נמצא, מי שהוא במקומות המטונפות - בגשמיות - ויש לו הרהורים - איסור ברוחניות - הוא שייך לתורה גבוה מאד, למעלה מהלבושים וכו'. ומותר וטוב לו להרהר בתורה.

690. שאר בגדים של נ נח

לעיל כתבנו בענין הכיפה, והנה לענין שאר הבגדים בודאי מה טוב שיהא שם רבינו כתוב עליהם. וידוע מה שרבינו אמר שהצדיק יכול ליתן לבוש לנשמות ערטילאין (ערומות) בעולם האמת, וידוע שכל חפץ צועק שם בעליו בסוד הפסוק אבן מקיר תצעק, אז אם יש כבר בגדים שצועקים השם של רבינו בודאי יש להשיג ולעשות לעצמינו.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ונראה לי שהעיקר והכי חשוב שיהא כתוב על החולצה על החזה, כמו שהכהן גדול היה לובש שם החושן משפט עם השמות של שבטי י-ה, ולפ"ז גם כל הכתפים ראוי מאד.

700. תפלה לצדיק והתקשרות.

א] הנה כתוב ויצעק העם אל משה ויתפלל משה אל ה' (במדבר יא:ב). מבקש מעשיר - תבקש מהצדיק, כי כל השפע בא דרכו. וע"ע בפ' כי תשא בפרש"י על הפסוק (לג:ז) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה וקרא לו אהל מועד. והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה, שמבואר, שזה שבא לבקש ה', אפילו מלאך השרת (דהיינו מעולם אצילות), בקשתו יביאו להצדיק (ואגב יש להעיר ש"כל מבקש" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה, וא"ש).

ב] וענין התקשרות לצדיק אין כאן מקומו, ואינו כמו שמבינים העולם, שהם מגשימים כל התורה הקדושה בעוונותינו הרבים. ועל כן הם טוענים ששמים הצדיק כאמצעי בינינו להשי"ת. ובאמת הפסוק אומר בפירוש, אנכי עומד בין ה' וביניכם (ואתחנן לפני העשרת הדברות), ובאמת יותר מזה אנו מצווים להלכה לקבל את התורה רק ע"י הצדיק, יעו' בשולחן ערוך הלכות קריאת התורה (או"ח קמא:ד) ז"ל אם שליח ציבור רוצה לברך לעצמו ולקרות, צריך שיעמד אחר אצלו, שכשם שנתנה תורה על ידי סרסור, כך אנו צריכים לנהג בה על ידי סרסור, עכ"ל!

אכן בה"ד על פי מה שפי' האלשיך, כי משה רבינו שהיה ענו מכל אדם, ובחינת אין, כמו שאמר ואנחנו מה, הרי לא חצץ כלל, לא אפילו כזכוכית. [וע' בישראל סבא עמ' תז ז"ל יש ח"ו שאומרים שאנחנו עושים עבודה זרה מרבנו. אבל מה שאומר רבנו, מה שגלה רבנו, הוא גלה רק טפה מן הים מגדלתו, כלום, זה נעלם... עכ"ל. וראוי לציין גם כן שהגר"א כותב (אבן שלמה ה:ג) ז"ל תורה ומצות יש ביד האדם להשיגן, אבל יראה ואהבה פנימית, זה אין ביד האדם, והוא מתת אלהים, אלא כשאדם עושה את שלו, אז ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים, עכ"ל. ואילו בליקוטי מוהר"ן (תורה יז, ובעוד מקומות) מבואר שמקבלים אהבה ויראת ה' מהצדיק. ולפ"ז מבואר היטב שהצדיק, לפי הגר"א הוא ממש כאלקים (ויעו' בפירוש הרמב"ן עה"ת שפי' הפסוק אתה תהיה אלהים לפרעה ואהרן אחיך תהיה נביאך, דהיינו כפשוטו ממש). וכן ידוע הסיפור שהיה עם ר' נחמן הורדינקא סבא של מוהר"ן, מובא בכתבים של שמואל הורביץ ז"ל, שכדי להדליק הלולקא של הבעש"ט הטה את עצמו על הקרקע בפישוט ידים ורגלים, ואחותו שראה את זה וידעה מגדולת אחיה הקדוש תמה מאד על זה ונחלשה דעתו, והוא אמר לה, תדעי שאילו ידעת כמוני מי זה הבעש"ט היית חושבת שהוא השי"ת, אבל ב"ה יש לי יותר שכל ממך, ואני יודע שהבעש"ט הוא רק עבדו של השי"ת].

ג] ועצם קשר דברים מכונה צדיק. ואינו כעולם הגשמי שהחיבור הוא כבר דבר ניתוסף. אבל אי אפשר להבין את זה ולהסביר את זה לאנשים שלא רוצים לעזוב שטחיות ההבנה המגושם. ועל כן מסרבים ומתלוננים הם.

אבל מי שמבטל קצת ישותו, ודוקא כפי שמבטל ישותו, אינו דואג וחושש שהצדיק לוקח ממנו חלקו האישי בהשי"ת, ואדרבה מבין ומחשיב שכל זכות והתקשרותו להשי"ת נקרא על שם הצדיק, ואכמ"ל.

ד] ראוי לציין למה שאיתא בריש איכה רבתי (אות ט) ז"ל: רבי יצחק פתח (ירמיה נא, נא): בשנו כי שמענו חרפה כסתה כלמה פנינו כי באו זרים על מקדשי בית ה', את מוצא בשעה שנכנסו שונאים לירושלים, נכנסו עמהם עמונים ומואבים, שנאמר (איכה א, י): ידו פרש צר על כל מחמדיה כי ראתה גוים באו מקדשה אשר צויתה לא יבאו בקהל לך. נכנסו לבית קדשי הקדשים ומצאו שם שני כרובים, נטלו אותן ונתנו אותן בכליבה והיו מחזירין אותן בחוצות ירושלים ואומרים, לא הייתם אומרים שאין האמה הזאת עובדת עבודת כוכבים, ראו מה מצינו להם ומה היו עובדים, הא כל אפיין שוין, הדא הוא דכתיב (יחזקאל כה, ח): יען אמר מואב ושעיר הנה ככל הגוים בית יהודה, באותה שעה נשבע הקדוש ברוך הוא שהוא מקעקע ביצתן מן העולם, שנאמר (צפניה ב, ט): לכן חי אני נאם ה' צבאות אלהי ישראל כי מואב כסדם תהיה ובני עמון כעמרה, כיון שחטאו גלו, וכיון שגלו התחיל ירמיה מקונן עליהם איכה, ע"כ. הרי שיש הלכה שצריכים לכוון בתפלה דרך קודש הקדשים, ומה יש בקודש הקדשים, הכרובים, ויכולים לטעות ח"ו שמתפללים להכרובים, והשי"ת כעס מאד על עלילה זו, שאין מקום לזה כלל, שצריכים להאמין בפשיטות שאף שאנו מכוונים התפילה דרך הכרובים, אין אנו מתפללים אלא להשי"ת. ובזה מובן כאשר כעס עליהם השי"ת נשבע דייקא לקעקע ביצתן, כי זה הבחינה של הצדיק, ואם הם מתילים ספק בכוונת התפלה, אז הם מתילים ספק בעסק הצדיק להעלות את התפלה, ולכן מדה כנגד מדה יקעקעו ביצתן.

ה] אביא כאן בעזה"י ההקדמה להאגרות של בעל הסולם (פרי חכם ח"ב):

אנו מבחינים בהרבה מדרגות ובהרבה הבחנות בהעולמות. ויש לדעת אשר כל המדובר במדרגות והבחנות, הכל מדובר מענין השגת הנשמות בערך מה שמקבלים מהעולמות. וזה לפי הכלל, מה שלא נשיג לא נדעהו בשם.

נ נח נחמ נחמן מאומן

והוא כי המלה שם יורה על השגה, כמו אדם הנותן שם לאיזה דבר לאחר שהשיג בו דבר מה, ולפי השגתו.

וע"כ כללות המציאות מתחלקת לענין ההשגה הרוחנית לג' הבחנות:

א': עצמותו ית'.

ב': א"ס ב"ה.

ג': הנשמות.

א: בענין עצמותו ית' אין אנו מדברים כלל. מטעם כי שורש ומקום הנבראים מתחיל ממחשבת הבריאה, אשר שם המה נכללים בסוד 'סוף מעשה במחשבה תחילה'.

ב: א"ס ב"ה. שענינו הוא מחשבת הבריאה, בסוד, רצונו להטיב לנבראיו בבחינת א"ס, המכונה א"ס ב"ה. והוא הקשר שיש בין עצמותו להנשמות. קשר זה מובן אצלנו בסוד רצון להנות לנבראים.

א"ס ב"ה הוא תחלת העסק. והוא נקרא אור בלי כלי אלא שם מתחיל שורש הנבראים, היינו, הקשר שיש בין הבורא לנבראים הנקרא רצונו להטיב לנבראיו. הרצון הזה מתחיל מעולם א"ס, ונמשך עד עולם העשייה.

ג: הנשמות. שהם מקבלי ההטבה, מה שיש ברצונו להטיב.

א"ס ב"ה נקרא כן, משום שזה הקשר שיש בין עצמותו ית' להנשמות, המובן אצלנו בסוד רצון להנות לנבראיו. וחוצי מהקשר הזה של רצון להנות אין לנו שום דיבור. ושם הוא תחילת העסק, והוא נקרא אור בלי כלי, אבל שם מתחיל שורש הנבראים, היינו, הקשר שיש בין הבורא לנבראים, הנקרא רצונו להטיב לנבראיו. והרצון הזה מתחיל מעולם א"ס ונמשך עד עולם העשייה.

וכל העולמות כלפי עצמם נבחים כמו אור בלי כלי שאין בהם דיבור. והם נבחים כמו עצמותו ית'. ואין בהם שום השגה.

ואל תתמה מה שאנו מבחינים שם הרבה הבחנות, והוא משום שהבחנות אלו הם שם בבחינת כח, אשר אח"כ, כשיבואו הנשמות, אז יתגלו ההבחנות האלו אצל הנשמות המקבלות את האורות העליונים כפי מה שתיקנו וסדרו, באופן שיהיה יכולת להנשמות לקבלם כל אחד לפי כוחו והכשרתו. ואז מתגלות ההבחנות האלו בפועל. אבל בזמן שאין הנשמות משיגות את האור העליון, אז הכל בערך עצמם נחשבים לבחינת עצמותו ית'. [ה"ע ע' ליקוטי מוהר"ן תורה עו ד"ה ודע שהסתכלות עושה כלי, דהינו גבול זמן. כי מוקדם ראותו הדבר הוא בלי גבול, וכשרואה הדבר, נעשה לו גבול ע"כ. וע' בליקוטי מוהר"ן תנינא א', שהנשמות הם מקומו של עולם]

ובערך הנשמות המקבלות מהעולמות, נבחים העולמות בסוד א"ס ב"ה. והוא מטעם, כי הקשר הזה שיש בין העולמות להנשמות, היינו מה שהעולמות משפיעים לנשמות, זה נמשך ממחשבת הבריאה, שהוא בחינת יחס משותף בין עצמותו ית' להנשמות. והקשר הזה מכונה בשם א"ס כנ"ל. וכאשר מתפללים ומבקשים מהבורא שיעזור לנו, ויתן לנו מבוקשנו, הכוונה לבחינת א"ס ב"ה, ששם שורש הנבראים, שרוצה לתת להם טוב ועונג הנקרא רצונו להטיב לנבראיו.

והתפלה היא להבורא ית' שברא אותנו, ושמו הוא 'רצונו להטיב לנבראיו', והוא מכונה בשם א"ס. משום שהדיבור הוא לפני הצמצום. ואפילו לאחר הצמצום לא נעשה בו שום שינוי. שאין שינוי באור. ונשאר תמיד בשם הזה.

וכל ריבוי השמות הם רק כלפי המקבלים. לכן, השם הראשון שנתגלה בסוד שורש לנבראים מכונה שם א"ס ב"ה. וגלוי שם זה נשאר בלי שום שינויים. וכל הצמצומים וריבוי השינויים המה עשויים רק בערך המקבלים. והוא מאיר תמיד בשם הראשון הנקרא רצונו להטיב לנבראיו בלי סוף. וע"כ אנו מתפללים להבורא ית' שנקרא א"ס, שמאיר בלי צמצום וסוף. ומה שאח"כ נעשה סוף, זה תיקונים עבור המקבלים שיוכלו לקבל אורו ית'.

אור העליון מורכב מב' בחינות: משיג ומושג. וכל מה שמדברים בענין אור העליון הוא רק ממה שהמשיג מתפעל מהמושג. אבל כל אחד בפני עצמו, דהיינו, המשיג לבד, או המושג לבד, אינם מכונים בשם א"ס. אלא שהמושג מכונה שם עצמותו ית', והמשיג מכונה בשם נשמות, שהוא בחינה מחודשת, שהוא חלק מהכלל. והוא מחודש בזה שנטבע בו הרצון לקבל. ומבחינה זו נקראת הבריאה בשם יש מאין.

ובערך עצמם נבחים כל העולמות לאחדות הפשוט ואין שינוי באלוהות, שה"ס אני הוי' לא שנית. ובאלקות לא שייך ספירות ובחינות. ואפילו הכינויים הזכים ביותר אינם מכנים את האור כשהוא לעצמו. כי זה בחינת עצמותו שאין בו

נ נח נחמ נחמן מאומן

שום השגה. אלא, כל הספירות וההבחנות, המדובר בהם הוא רק ממה שאדם משיג בו. כי הבורא ית' רצה שאנחנו נשיג ונבין את השפע בסוד רצונו להטיב לנבראיו.

וכדי שנוכל להשיג מה שרצה שנושיג ונבין בסוד רצונו להטיב לנבראיו, ברא ונתן לנו את החושים האלה, וחושים אלו משיגים מה שמתפעלים מהאור העליון.

ובשיעור זה נעשו לנו הבחנות רבות. כי החוש הכללי נקרא רצון לקבל, והוא מתחלק לפרטים מרובים לפי השיעור שהמקבלים מוכשרים לקבל. בערך זה יוצא הרבה חלוקות ופרטים המכונים עליות וירידות, התפשטות, הסתלקות, וכדומה.

והיות שהרצון לקבל נקרא 'נברא' ו'בחינה מחודשת', לכן דווקא ממקום שהרצון לקבל מתחיל להתפעל – משם מתחיל הדיבור. והדיבור הוא הבחנות בחלקים של התפעלות. כי כאן יש כבר יחס משותף בין האור העליון להרצון לקבל.

זוהי מכונה בשם אור וכלי. אבל באור בלי כלי לא שייך שם הדיבור, כנ"ל, כי אור שאינו מושג למקבל נבחן לעצמותו ית', שבו אסור הדיבור משום שלא ניתן להשגה. ומה שלא משיגים, איך אפשר לתת לו שם.

ומזה נבין שבתפילה שאנו מתפללים לה', שישלח לנו ישועה, רפואה וכדומה, יש להבחין בזה ב' דברים: א', הבורא ית'. ב', דבר הנמשך ממנו.

בחינה א' שנבחנת לעצמותו ית', כאן אסור הדיבור כנ"ל. בחינה ב', הדבר הנשמך ממנו, שהוא נבחן לאור המתפשט לתוך הכלים שלנו, היינו לתוך הרצון לקבל שלנו, את זה מכנים בשם א"ס ב"ה. שזה הקשר שיש להבורא ית' עם הנבראים בחינת מה שרצונו להטיב לנבראיו. שהרצון לקבל נבחן לאור המתפשט, שבסופו מגיע להרצון לקבל.

ובזמן שהרצון לקבל מקבל את האור המתפשט, אז נקרא האור המתפשט בשם א"ס, והוא בא לידי המקבלים ע"י כיווים רבים בכדי שהתחתון יוכל לקבל אותם.

נמצא לפי זה, אשר כל ההבחנות והשינויים נעשו דווקא בהמקבל בערך ולפי מה שהמקבל מתפעל מהם. אלא שיש להבחין בענין המדובר. כאשר מדברים בבחינות בהעולמות, מדובר בהבחנות בכח, וכשהמקבל משיג אותן בחינות, אז הם נקראים בפועל.

וההשגה הרוחנית היא כאשר המשיג והמושג באים יחד. כי באין משיג – אין שום צורה למושג, כיון שאין מי שיקבל את צורתו של המושג. לכן נבין בחינה זו בשם עצמותו ית', ואין שם מקום לדבר כלל. ואיך שייך לומר שהמושג יקבל איזה צורה בערך עצמו.

ואין לנו לדבר אלא ממקום שהחושים שלנו מתפעלים מהאור המתפשט, שהוא בחינת רצונו להטיב לנבראיו, ובאה לידי המקבלים בפועל.

זוהי דומה כמו שאנו מביטים על השלחן, אז לפי חוש המישוש אנו מרגישים שזה דבר קשה. וכן מדת אורך ורוחב, והכל פי ערך חושינו. אבל אין זה מחייב שהשלחן יהיה נראה כן למי שיש לו חושים אחרים, למשל בעיני המלאך, בעת שמסתכל על השלחן אזי רואה אותו לפי חושיו. לכן אין לנו לקבוע שום צורה בערך המלאך כי אין אנו יודעים את חושיו.

ומכאן, שכמו שאין לנו השגה בהבורא ית', ממילא אין לנו לומר איזה צורה יש להעולמות בערכו, רק אנו משיגים בהעולמות בערך חושינו והרגשתנו. וכך היה רצונו ית' שאנחנו נשיג אותו.

זוהי פירוש: 'אין השתנות באור'. אלא, כל השינויים הם בכלים, היינו, בחושינו, שהכל נמדד לפי הדמיון שלנו. ומזה תשכיל, אשר באם יסתכלו אנשים רבים על דבר רוחני אחד, אז כל אחד ישיג לפי הדמיון והחושים שלו. ולכן כל אחד רואה צורה אחרת. וכמ"כ באדם עצמו ישתנה הצורה לפי מצבי עליות וירידות שלו, כמ"ש לעיל שהאור הוא אור פשוט, וכל השינויים הם רק במקבלים, עכ"ל.

והנה מה שבהקדמה הנ"ל מכנה לנשמות, שע"פ הנשמות כן יהיה בפועל בעולמות, מובן שיעקר הקמת וקיום כל העולמות הוא ע"י הצדיק יסוד עולם, שמשיג כראוי בהשגה גמורה, כי כל אחד יודע בפנשו מיעוט השגתו וכלי יכולתו להקים אפילו חלק קטן מרצונו יתברך להטיב עמו, וע"כ השי"ת כביכול סומך על הצדיק יסוד עולם שע"י ועל פיו יצאו ויבואו כל העולמות עד אין סוף, וזה פשוט וברור. ובתוך ונכלל בהשגת הצדיק יסוד עולם, יהיה השגה פרטית של כל אחד ואחד. וממילא מובן איך שכל חיינו ותפילתינו ולימודנו הכל תלוי לגמרי בהצדיק יסוד עולם.

710. תשטוף את המוח ע"י נ נח נחמן מאומן!

הסבא אמר שכל פעם שאומרים, וכ"ש ששרים או רוקדים, נ נח נחמן מאומן, מטהר את האדם ומנקהו ומוחק העבירות! מה יותר חשוב, לנקות השיניים או המוח? בודאי חשוב לנקות השיניים, וידוע מהאריז"ל שיש ל"ב שיניים כנגד הל"ב נתיבות חכמה וכו'. והנה מי שאכילה הוא העיקר אצלו, הרי השיניים הכי חשובים בשבילו. אך מי שהעיקר אצלו הוא להדמות לבוראו, אין ספק שהמוח הרבה יותר חשוב. אז איך מנקים את המוח, איך מנקים את הלב. אם תשים את הברז באוזן, איני מיעץ כן אבל אם ברצונך תנסה, אבל זה לא יעזור. אכן השי"ת ברוב חסדו נתן לנו דרך מאד קל לנקות ולצחצח את המוח, תגיד ותשיר נ נח נחמן מאומן! אומרים נ נח נחמן מאומן, והמוח והלב כבר בטיפול! עושים שיפוצים ובנינים יפים ומהודרים במוח ובלב!

וע' בליקוטי הלכות הלכ' יו"ד הלכות מאכלי עכו"ם הל' ב' (אות ח, ט) שמסביר ומבאר שעל ידי ששרים את השיר פשוט כפול וכו', זדונות נתהפכין לזכיות ע"ש באריכות, וסיים שם ז"ל ועל כן על ידי השירה נסלחין העוונות בבחינת זדונות נתהפכין לזכיות שיהיה לעתיד כשיתער השיר הזה, שהוא שיר של נפלאות, שמשם מקבלין כל השירות כנ"ל, עכ"ל.

720. כמה פעמים צריכים להגיד נ נח נחמן מאומן?

[א] כבר נתבאר שלא צריכים לעשות כלום.

לפני כמה שנים לא היה בכלל הידיעה והיכולת להגיד נ נח נחמן מאומן, היית בוכה מתחנן מבקש מפצר וכו', לא היה. היית משלם מליון דולר בליון דולר, כל הכסף שבעולם לא היה, עכשיו הוא כבר נתגלה, כבר יכולים, אשרי מי שיגיד, אפילו פעם אחת בחיים, את השם הקדוש הזה, נ נח נחמן מאומן. ואם תשאל כמה פעמים ראוי להגיד, כבר אמר הסבא (י"ס עמ' קמט, שיג) אין סוף, להגיד תמיד בלי קץ נ נח נחמן מאומן, אם תזכה.

ויש להעיר דבר מצינו עבודה שלימה בהזכרת שמות הצדיקים פעם אחר פעם, וכמו שאנו מזמרים על הרשב"י שעות שלמות, ומזכירים את שמו מאות פעמים. ועי' בסידור תפלה ישרה קודם סדר הבדלה כז"ל יאמר אליהו התשבי ל' פעמים, אליהו הגלעדי ל' פעמים, אליהו הנביא ל' פעמים. אח"כ כ"א פעמים. אח"כ אליהו הנביא ד"פ, וכל פעם שיאמר אליהו יכין בשם וכו' ע"ש. וע' בס' המדות (צדיק יט) מי שהקב"ה חשוב בעיניו יכתוב בס' כל שמות הצדיקים והתנאים והיראים לזכרון, ע"כ. והנה זה יקח כמה שעות רק להזכיר שמותם, והסבא אמר שכולם נמצאים ברבינו נ נח נחמן מאומן.

ובאמת מקרא מלא הוא בישעיה (סב:ו) על חומותיך ירושלם הפקדתי שמרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו המזכירים את ה' אל דמי לכם, ותרגם יונתן ב"ע ז"ל הא על עובדי אבהתך צדיקיא קרתא דירושלם מתקנין נטרין קדמי כל יממא וכל ליליא תדירא לא פסקין מתאמר דכרן טבותיך קדם ה' לא פסיק לכוון, והובא שם בפרש"י ז"ל וי"ת חומותיך אבות הראשונים המגינים עלינו כחומה. הפקדתי שומרים, לכתוב ספר זכרונות שלא ישתכח זכותם מלפני. לא יחשו, מלהזכיר זכותם לפני. המזכירים את ה', את זכות האבות. אל דמי לכם, אל תחרישו, ע"כ. הרי מבואר להדיא שזה עסק ועבודה שלמה להזכיר תמיד בלי הפסקה זכות האבות, וכל שכן השם הקדוש נ נח נחמן מאומן שכולל כל הצדיקים.

[ב] והנה נלע"ד רמז נפלא על החשיבות להגיד בפה נ נח נחמן מאומן ממה שכתוב בפתק מיד אחריו, ובזה אגלה לך סוד והוא מלא וגדש מקו לקו פצפצי"ה ובחזוק עבודה תבינהו. דיש להבין שהשם הקדוש פצפצי"ה (שהוא בגמטריא נ נח נחמן ע"ה), הוא פה צדיק פה צדיק, היינו להגיד בפה את הצדיק עוד הפעם ועוד הפעם – מלא וגדש מקו לקו (שוב ראיתי כע"ז בס' זה ינחמנו, פרק זה ינחמנו אות 12, עמ' 170, וע"ש שפי' מקו לקו, ש'קו' גימטריא 'נון' דהיינו מנ' הראשונה של נ נח, לה' אחרונה).

וכן י"ל מה שיש נקודות על נ נח נחמן נממן מורה על הענין לומר בפה.

ועל פי מש"פ שזה ענין של הסוד מלא וגדש, יובן קצת שגם על אותה שורה יש נקודות, כי מרמז לא רק על מילוי העולם המעשה בספרים, אלא גם בדיבורים. ובזה י"ל שגם מצינו נקודות בשורה התחתונה 'ביז בתמוז' נקוד תחת

נ נח נחמ נחמן מאומן

ה'בת', כי מעולם היה קשה לי שה'בת' נראים באמת כ'צפ' ע"ש, וזה הענין שפירשנו להגיד הצדיק בפה, וכן נשאר מתמוז, מוז, שהוא ביידיש, 'צריך', יאמרו. שצריכים להגיד הצדיק בפה. ועל ידי אמירה זו, יאמרו שאינך מתענה, שממתיק כל הצרות והעינויים.

ג] כתוב בתורה הקדושה, ודברת במ, ואמרו רז"ל שזה מצוה לדבר תמיד בדברי תורה ולא לדבר דברים בטלים. והנה שמעתי מאבי פראטאר נ"י שב"ם, בית מס, בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (ע"ה)! הרי שמצוה גדולה להגיד תמיד רק נ נח נחמ נחמן מאומן!

וכן מה שכתוב בתורה הקדושה למעלה מזה, ושננתם לבניך (שעליו דרש זלמן שזר על השטר של מאתי"ם כמש"פ במ"א), וש"נ-נת"ם, נת"ם עם הכולל בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, וש"נ, זה ר"ת שם רבינו נחמן, ואביו שמחה.

ד] כתיב והיו עיניך רואות את מוריך, וע' בהשמטות לחיי מוהר"ן (אות רצ) ז"ל אמר לר' ליפא: (קוק מיך אן) תסתכל בי! ומה שאינו אומר זאת להם (והראה בידו על ר' נתן ור' נפתלי ז"ל) כי הם רואים אותו בכל פעם, ע"כ. וכן מה שמסופר על האיש שבנה והביא כסאות לר' נחמן, ומוהר"ן שאלו כמה זמן עבד עליהם כל יום שנמצא כל אותו זמן היה חושב עליו. וע' בחיי מוהר"ן (אות תקנג) ז"ל ופעם אחת ספרו לפניו מצדיק אחד שאמר על הרב המגיד הקדוש רבי דב הנ"ל שבכל הסתכלות שהיה המגיד מסתכל ראה כל השבעה רועים. והשיב רבנו ז"ל: על המגיד ז"ל יש להאמין הכל, ע"כ. וע"ש אות רצה ז"ל שמעתי בשמו שאמר אלו היינו רואין אוצר היינו רצים בודאי אליו והיינו חופרים ומלכלכים עצמנו ברפש וטיט בשביל לחתר אחריו ולמצאו. והלא אני אוצר של יראת שמים ומדוע לא יהיו להוטים ורצים אחרי לקבלו. ושאלו אותו איך אפשר לקבל והשיב עם הפה והלב צריכין לחתר ולבקש (מיטן פיסק און מיטן הארץ) בפ"ך ובלבבך לעשותו, ע"כ.

הרי שעלינו להשתדל לראות את רבינו בכל פעם, ולכל הפחות בפנינו, להגיד נ נח נחמ נחמן מאומן, תמיד.

730. מה עדיף להגיד הרבה פעמים נ נח נחמ נחמן מאומן, או האם טוב יותר מעט בכוונה?

עצם החקירה הזו שחוקרים בפרט כת מסויימת מראה שבכלל לא הבינו הענין. תגיד איפה שאתה רוצה, תגיד בשמחה בכ"ף, תשיר את זה, תרקוד את זה, ותברוח מכל החכמות והעצבות, וע' במ"א בחיבורנו זה על החוקרים בתורה בלי לב. שוב זכיתי לחדש בענין הכלל שמובא להלכה, שטוב מעט בכוונה וכו', שמעט בגמטריא ניגון, כי העיקר הוא כמו שכתבנו לחיות את התורה, ורחמנא ליבא בעי (ארבע פעמים מעט, עם ה 12 אותיות, וה 3 אותיות של מעט, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן).

740. מה הענין להגיד רק נ נח?

יש בזה כח חזק ומשמח, והסבא אמר שהשי"ת יודע לסיים המשפט. ויש כמה סברות להבין את זה אכן אכתי צ"ת. וע"ע ברמזים (כסא ה' עם הכולל בגמטריא נ נח, דוד המלך בגמטריא נ נח ע"ה, ועוד).

אכן כדי שלא נצא פטור בלי כלום, י"ל דהנה בתוה"ק כתיב נח נח ודרשו חז"ל נח דלעילא ונח דלתתא וע' בליקוטי הלכות יו"ד הל' הכשרת הלכים ד' באריכות שהוא ענין פי שנים של רוח הצדיק (וידוע שפי שנים ע"ה בגימ' נ נח נחמן מאומן). אכן כאן בהשיר פשוט-כפול לא כתוב שמו של ר' נחמן אפילו פעם אחד.

והנה בשירת חזקיהו (ח"ק = נ נח, וז' אותיות, נחמ נחמן, הנשארים) אמר (ישעיה לח:יא) אמרתי לא אראה י-ה י-ה בארץ החיים, ויעו"ש בפרש"י ז"ל לא אשתמש עוד בשם של י-ה בארץ החיים, חיים משתמשין בו אבל המתים אינם רשאים שנא' לא המתים יהללוהו חק למתים שאין מזכירין שם בן שתי אותיות לעולם ע"כ. וביאור דבריו הק' י"ל די-ה הם מדות הנהגה, למעלה מעוה"ז, ובעוה"ז צריך להשלים השם בו"ה במחית עמלק כמבואר כל זה באריכות בס' אדיר במרום ע"ש (וביחוד היראה להרמח"ל כותב ז"ל והנה בזה המ"ב – ט"ו אותיות הם בסוד שם י"ה המעמיד הס"א בתחומה, וה"ס: אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה, ומשם יסורים של אהבה. ועוד בזה מעבירים הס"א, אך כ"ז הם נותנים להם הכח לפעול פעולתם, וז"ס "לא אמות כי אחיה ואספר מעשי י"ה. וה"ס: "אבא ב"ם אודה י"ה". ומהם בא המלקות, שהוא בסוד שם י"ה כידוע, עכ"ל ע"ש). ולכן מי שהוא מת ודאי אסור לשבח בשם י"ה, דאז נראה כחסר ח"ו, ומי שהוא בחי' חי, הרי אמור (באותה שירה פסוק יט) חי חי הוא יודך, בחי' י-ה בחי' השם י"ה. ואולי י"ל בזה מה שאחז"ל שהשי"ת ביקש לעשות חזקיהו משיח וסנחרב וכו' אבל מחמת שלא אמר שירה נתבטל. ובאמת באותה פרק אמר השירה הנ"ל (כמבואר שם שחלה ג' ימים לפני מפלת סנחרב, ולאחר שכבר הובטח עליה) אכן עליו היה לשיר עוד

נ נח נחמ נחמן מאומן

שירה – כפול, והוא אמר לא אראה י"ה בחי' לא יראני האדם וחי, דהיינו בחי' ראיית ישעיה באספקלריא שאינה מאירה, בחי' ראיתי את השם, שהוא באמת אי ראה, בחי' לא יראני, בחי' לא אראה.

והנה הי' בלי הה' הוא בחי' אור בלי כלים, משא"כ בהצדיק הנ' – שיר פשוט הוא הנשמ"ה. והנ"ח שיר כפול – קו"ל, שאצל החיים זה כבר השלמות, ואצל המתים – הרי השי"ת יודע להשלימו, ודוק.

והנה נ נח בגימטריא המזון ובגימטריא חק, לשון מזונות. וידוע שרבינו אמר שהטעם שבני אדם שרים בשתיה ולא באכילה, הוא מחמת שבני ישראל אמרו שירה על הבאר (וגם במ"א (לק"מ כז:ה) רבינו פירש שבא"ר הוא בחי' ב'שמעו א'ת ר'נתם, וזה באר היטב, ה, הי, היט, היטב, בע' לשונות) ולא אמרו שירה על המן, ומ"מ עוגות שהוציאו ממצרים טעמו בהם טעם מן, והם בבחי' השיר יהיה לכם כליל התקדש חג, שמרמז על השיר פשוט כפול שלוש מרובע, והעוגות היו מצ"ה בגימטריא (ע"ה) כפול, הרי רמז בזה לנ נח. ונ נח, מנח-מן זה כמו שירה על המן, ואיזה מן, המצ"ה שהוציאו ממצרים, בחי' שיר פשוט כפול, בחי' נ נח.

עוד יש להזכיר ש'נ נח' עם האותיות והכולל בגמטריא יב"ק שהוא שלמות התיקון, יעו' מש"כ בפירושו אני נ נח נחמ נחמן מאומן.

עוד יש לראות שיכולים לסמוך על נ נח במקום כל הנננ"מ, כי יהושע הוכיח את עם ישראל שנתיים לפני פטירתו, כאשר היה בן קח כמנין נ נח, כי עיקר התוכחה צריך להיות דוקא בבחינת השיר כפול שלוש מרובע כמבואר היטב בלקוטי מוהר"ן תנינא תורה ח', ועל כן כיון שיהושע ידע שלא יגיע לגיל ארבע מאות תשעים ואחד, סמך על הנ נח!

750. למה (לפעמים) איני מרגיש שום דבר באמירת נ נח נחמ נחמן מאומן?

א] הענין של נ נח, שהוא מדבר לכל אחד כפי מצבו וכפי שורש נשמתו, ועל כן אינו כמו זר מתארח אצל האדם, אלא כאילו היה אתו כל חייו. ועל כן רק מי שישים על לבו לעקוב אחר דרכו, יראה שלא תמיד היה מאושר כזה, ולא תמיד ידע איך ואיפה לפנות, ולא תמיד היה מרים את עצמו ומנסה מחדש וכו'. ויראה כאלו עולם כמנהגו נוהג. (וע"ע בלק"מ סוף תורה יג' את שואלת אותי שלא שבקתי מדה בעולם שעדין לא תקנתי אותה, תדע חברתי, שעדין אני משקע בכל התאוות, ועדין לא יצאתי מן החל אל הקדש אפילו כמלא חוט וכו' ואעפ"כ פוק חזי גבורתא דמרך, היינו כח החכם, שכל כך כחו חזק שאפלו נפש שלי העלה בעבור, ע"כ. ומבואר שהיה מקום לטעות שהוא זכה לעצמו לעלות וכו', והודה על האמת, שמצד עצמו לא זכה כלל, רק הכל היה ע"י הצדיק).

ב] ע' לעיל בדברינו על תיקון הרישא והסיפא, שנלע"ד שהתורה של רבינו זה בחי' תיקון ויחוד הרישא והסיפא בהיות האצילות הזכר מזדווג עם הבריאה הנקבה, שזה היחוד שהסיפא שהוא תכלית הנפרדים מתיחדים עם הא"ס ב"ה עד אין סוף ואין תכלית, ולכן אין מקום לחושים, רק כל אחד במציאות שלו מתיחד עד אין סוף ותכלית, מה שאין כן בשאר ספרים הקדושים שמדברים רק על התיקונים והיחוד של האמצע, ששם צריכים ליחד בעולמות הקדושים ולכן בודאים תלוי בזה כל מיני הרגשי קדושה, ודו"ק כי קצרתי.

ג] ספר המדות צדיק אות קצח 'לפעמים יש אחד שמקרב בהתקרבות גדול לצדיק, ואינו מרגיש בעצמו שום יראת שמים, ידע כי אם לא היה מקרב לא היה ראוי לחיות כלל' עכ"ל.

ד] לא מרגישים רק בנפילה, משל למרים אבן כדי להפילו לשוברו, כל זמן שמרים אינו רואה הצלחתו, רק כאשר האבן נופל, כפי הגובה שהצליח להרימו כן ישבר לחצי, או לרסיסים (וע' לעיל מה שהבאנו מהספר אדיר במרום בענין אכן אתה אל מסתתר ושאר דברינו שם).

ה] והנה מבואר בליק"מ שע"י חולאת, חוץ מעיקר סיבה ותוצאת המחלה, נולדים ר"ל עוד סימני חולאות וכו' כמובן. עד שקשה לעמוד על עיקר הסיבה ועיקר המחלה (ואגב יש להטעים זה למש"כ בשיחות הרן סי' פג, ואכמ"ל).

וכמ"כ בעבודת השי"ת, האדם לומד בתורה ובפרט ספרי מוהר"ן, או שר נ נח, ולפעמים הוא לא מוציא את עצמו בהן, כאילו לא מדבר אליו ולא מפרש מחלתו שהוא סובל. וזה בגלל הנ"ל שמחמת רוב הסתתו מהאמת הוא לא מכירו. וכן באמת אי' להדיא בגמ' שמחמת השקר שהיה בבל לא ראו קיום במאמרי חז"ל. וכל מה שיכפה את עצמו לקבל עליו עול התורה, ויתבטל את עצמו לאור הצדיק, יאיר לו אמיתתה וימצא את עצמו בו. אכן על פי הרוב תורתו הקדושה של מוהר"ן יורדת חדרי בטן איפה שהאדם נמצא באיזה שקר וטומאה לא ימלט. ומה שלפעמים לא מוציא את עצמו, זה בעצמו חלק מהתורה, שלפעמים ביטולו או הסתרו זהו גופא קיומו ובנינו, והבן.

נ נח נחמ נחמן מאומן

(וע"ד השיחות הר"ן סי' פג, היינו שיש לו כל התאוות וכו' ויכוף את עצמו להבין ולדעת שבעיקר אינם אלא דבר אחד מתאוה).

וע' היטב בתורה קה, שעיקר תשובה ע"י תורה, שמקבץ את האותיות המרוחקין ומפוזרין, דהיינו שצריכים לבנות את המציאות והאמת שאתה חי מהתורה, עד שתשוב ותראה.

אגרות פרי חכם עמ' קמג, טבע הרוחניות אשר הדבוק בה' מרגיש את עצמו בבחינת אינו דבוק. אגרת הבעש"ט. 'ודע כשסובר האדם שהוא נוכח ה' תואר אתה אז הוא רחוק מה' תואר הוא נסתר מה שאין כן כשסובר שהוא נסתר ורחוק מהשם תואר הוא אז הוא קרוב ונוכח ה' אלקינו'.

זה בעצמו נותן המידה החשובה של ביטול, שאמרת נ נח, ולא הרגשת כלום! (גבריאל).

ועוד יש הרבה לכתוב בזה, ואסתפק בהנ"ל לעת עתה.

760. האם הפתק והשם הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן שייך גם להגויים?

ע' בספר ישראל סבא עמ' קמו: ופה רואים בפרוש, בברור, שרבנו הקדוש מגלה כאן שהוא העקר, ומגלה את זה לכל העולם, גם ליהודים וגם לגויים. כי הוא זה, הוא בעצמו זה השיר שיתגלה לעתיד'.

ע' ישראל סבא עמ' קמח: נ נח נחמ נחמן מאומן הוא משמח הכל, ישמח כל העולם, רק את הגויים לא. רבנו הקדוש אומר בתורה ב'לק"מ' שהגויים אינם בני אדם כלל, רק חמורים. יש מהם שיודעים מלאכת החשבון ועוד ועוד, אבל אומר רבנו שכלם בהמות, חמורים, הם לא בני אדם, רק עם ישראל הם בני אדם. זה נכתב בספר 'לק"מ', שידעו שהם חמורים.

'רבנו הקדוש גלה את זה, נ נח נחמ נחמן מאומן, בשביל מי הוא גלה את זה אם לא בשבילנו? הוא גלה את זה בשביל גויים? בשביל בהמות, בשביל חמורים? הוא גלה את זה בשבילנו! הגויים אין להם כלים להבין ולדבר מזה, אולי יהיה להם איזה נגיעה בעלמא, הגוי אין לו כלום, הם לא בני אדם, הם כמו בהמה, פטורה מהכל. בני אדם זה רק אנחנו - יהודים. כל הגויים - בהמות! ככה אומר רבנו. הגויים לא מאמינים בשם ובתורה. לא צריכים לדבר אתם, לא צריכים להודיע להם מהשם של רבנו, ע"כ.

ישראל סבא עמ' קנא: '...יהיה להם כח להתגבר ולעבד השם באמת ולחזר בתשובה, אפילו הגויים. כי רבנו רבי נחמן - בו תלוי כל הגאולה, והתקון של כל עם ישראל ושל כל העולם. ככה הוא אמר, וע"ש קנב, שע"י ספרי ר' נחמן נעשים מבהמה לאדם.

ישראל סבא עמ' קס: היה נס. גויה אחת הלכה ללדת, אז הילד לא רצה לצאת, אז היתה שמה אשה יהודיה והיא אמרה לה שתגידי נ נח נחמ נחמן מאומן... והיא אמרה, ותכף נולד הילד!

היה מעשה, זה היה בעתון באמריקה. כושית אחת שהיתה חברה באו"ם היא רצתה לראות את הבן שלה והיא היתה מגרשת ולא היה אפשרות. אז אמרו לה שתגידי נ נח, אז היא אמרה. היא אמרה נ נח.. והוא בא. מחר - מחרתיים הוא בא!

ישראל סבא עמ' קעח: 'אפילו גויים משוררים את זה'.

ישראל סבא עמ' שח: אני הרבי נ נח נחמ נחמן מאומן, אני הרבי של ישראל, אבל לא של גויים. אתם לא שומרים תורה, אתם לא מהאנשים שלי, לכו מכאן!

ישראל סבא עמ' תטז: יש בזה ענינים נעלמים מאד, אבל עכשיו אנחנו רואים שכל העולם, אפילו חכמי הגויים באוניברסיטה, הם מתפללים מאד על רבנו רבי נחמן מברסלב, אפילו גויים!

ישראל סבא עמ' תכ: רבנו הקדוש הוא העקר היסוד של כל היהדות, של כל חד ואחד מישראל, וגם כן הוא יתקן כל העולם, אפילו הגויים, זה פלא כזה...ע"כ.

והשיטה שלקחתי לעצמי, שאיני אומר או מגלה את השם הקדוש הזה לערבים, רק אם הוא לטובתי. למשל אם ח"ו מתחילים אתי אני אומר להם נ נח (והיה לי כמה ישועות גדולות ע"ז ת"ל). וסתם גויים, איני נמנע מלפרסם השם

נ נח נחמ נחמן מאומן

הקדוש של רבינו, כי רבינו יתקן את כולם, רק שהעבודה שלנו זה לקרב את עם ה', אבל יש גם ענין של תיקון העולם, ולא מבעיא אם אני רואה שהגוי באמת רוצה לדעת מנ נח, ואיני עסוק עם יהודים, בודאי טוב לי ללמדו דעת ה', אפילו סתם לפרסם בגוים, טובה הוא לעולם בודאי.

770. מי שאינו מאמין בפתק או בנ נחמ נחמן מאומן, האם הוא חשוב כאפיקורס וכופר?

במקום אחד כתוב שהסבא אמר: אני לא אמרתי זה, אבל בהרבה מקומות משמע שכן אחז. ובה"ד לכאו' פשוט על פי המבואר בלק"מ (וגם בשם הבעל שם טוב) שאפילו חסרון אמונה הוא בחי' עבודה זרה ר"ל, ולכן מי שאינו מאמין בפתק, בודאי חסר באמונה, והרי זה בחי' אפיקורסות.

780. האם מותר להרויח ולהתפרנס מהפתק ומהשם הקדוש נ נחמ נחמן מאומן?

יש בזה חילוקי דעות. ולעניות דעתי מותר, וכן משמע מדברי הסבא (ישראל סבא קמט) 'יהיה הרבה שיהיה להם פרנסה מזה, הם ידפיסו וימכרו. מליונים וכו' ע"ש. ושם עמ' קנ, 'מי שיעסק בזה וילך וימכר הוא ימכר הרבה מאד. כן, כל אחד יקנה בזול, כל אחד יקנה דבר פלא כזה. יכולים גם כן לעשות את הפתק עם זהב וכו' ע"ש (וגם אמר שם, 'יכולים לשלם לממשלה שלא יתנו לאחרים להדפיס - רק לבעל הפתק. צריכים רשיון, יש זכויות על זה רק לבעל הפתק!').

790. האם מותר לומר נ נחמ נחמן מאומן בתוך התפלה?

יש בזה חילוקי דעות. ובאמת הכל לפי המשמעות כמה זה נוגע לך, שכפי שזכית להתכלל בה, כן תהיה חלק בתפלתך וכדומה. ואם יש לך ספקות בזה, לא כן אלו שאומרים אותו שהם ודאי, ואין ספק מוציא מידי ודאי. ועל כל פנים בכלליות, עד ברוך שאמר, בודאי יכולים להגיד ככל חפץ לברך. ובשמונה עשרה הלכה שיכולים להוסיף על כל שאלה, אז יכולים למשל לומר בזכות רבינו נ נחמ נחמן מאומן חננו מאתך דעה בינה והשכל. ואחר נט"י קודם המוציא, בודאי בדיעבד אין זה הפסק.

עכ"פ זה ודאי, שטוב להגיד לפני התפלה נ נחמ נחמן מאומן, ולא רק מצד הקפידה של מוהר"ן שצריכים להתקשר להצדיק כדי שהתפלה יהיה נשמעת, וכמו שצוה האריז"ל את מוהר"ח זצ"ל לומר עקיבא עשר פעמים לפני התפלה, כי זה שורש נשמתו, ועכשיו שגלוי לנו שעיקר שורש נשמתו הוא נ נחמ נחמן מאומן, ודאי עלינו לומר לפני התפלה (וגם יש צד לומר שדוקא לא צריכים עשר פעמים, כי כחה יותר חזק). אלא משום דקי"ל אין עומדים להתפלל אלא מתוך דבר הלכה, וכבר מבואר בחיבורנו שזה הלכה פסוקה: נ נחמ נחמן מאומן.

ויש להזכיר שעיקר תפילת העמידה של שבת בשחרית, שהוא מהתפילות הכי חשובות, הוקדש לדבר ממש רבינו.

800. האם מותר להפריע ולהעיר אנשים ע"י אמירת נ נח?

הענין של נ נח, הוא ענין של השופר של משיח (וכמו שמפורש בליקוטי מוהר"ן עה"פ הרם כשפ"ר קולך, ר"ת פ'שטו כ'פול ש'לוש ר'בוע), וכמו שבודאי מוטל על משיח לתקוע שופרו, כן העיקר שכולם ישמעו השיר הזה בכל אופן. ושמענו סיפורים מסבא ישראל שאמר שדייקא הוא רוצה להעיר את העולם. וכל הקולות - הן של צעקה, הן של אנחה, הן קול שופר, הן קול זמרה, כלם הם בחינת עזות (לקוטי מוהר"ן תורה כב). ועם כל זה, דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום, וכל ערום יעשה בדעת.

והנה למשל בכותל המערבי, שיש כמה מנינים קיימים בכל עת, ורוב האנשים מתפללים דיקא בדרך שבו יצטרכו אחרים לעבור עליהם, וכו' וכו', לא תהיה אמירת ושמיעת נ נח להפרעה גדולה מכל מה שבחרו. אבל במקום שיש אנשים שהקפידו להתפלל בלי הפרעות, יש לומר נ נח רק בזמנים שלא יעכב כוונתם, וק"ל.

ועכ"פ ע"י נ נחמ נחמן מאומן, מעלים כל התפילות, ולכן אפילו שיחשבו שזה מפריע ויקפידו, באמת זה חשוב מאד להם ועוזר להם הרבה, ורק ע"י הנ נח תפילתם ועבודתם עולה מעלה.

נ נח נחמ נחמן מאומן

וע' בליקוטי הלכות (או"ח בית הכנסת ו:ט) שכז"ל ועל כן כל מי שעוסק בבנין הבית המדרש ותקונו וקיומו, או כל אלו הנכנסין לבית המדרש וכונתו בשביל עצמו בשביל כבודו ח"ו, הוא פוגם מאד כנ"ל, בפרט כשבאים ח"ו לכלל מחלקת על ידי רדיפת הכבוד של כל אחד ואחד שכל אחד רוצה שהוא יהיה מראשי הקרואים לספר תורה ויעלה לששי וכו' ומצוי הרבה כל זה בעוונותינו הרבים, מכל שכן וכל שכן כשחולקים על יראי ה' האמתיים הנמצאים בכל בית המדרש החותרים ומתייגעים להתפלל בכונה עד שמכרחים להגביה קולם לעורר הכונה, ושאר העם לא די שאינם מיגיעים עצמם בזה להתפלל בכונה והם טרודים במחשבתם בשעת התפלה בכל מיני שטויות ובלבולים שלהם במשא ומתן וכו', כאשר הם יודעים בנפשם, אף גם הם חורקים שנם וגוערים על המתייגעים להתפלל בכונה ומבלבלים אותם מן הכונה, והם עוסקים בדברים בטלים ושיחות חלין בשעת התפלה ובשעת קריאת התורה וכו' ומבלבלים התפלה. ועוד הם מחציפים פניהם ואומרים שאלו היראים המגביהים קולם בתפלה הם מבלבלים אותם מבלבול מחשבות רעות שלהם. וכל אלו וכיוצא בהם הם בכלל מחריבי הבית הכנסת ובית המדרש וכו', כי עיקר חרבן בית המקדש היה על ידי שנאת חנם שנתרבה על ידי רדיפת הכבוד של כל אחד וכו' ועל ידי זה כל אריכת הגלות, עכ"ל. וכמדומי שדיבר על זה בעוד מקומות.

ואיני מקנא כלל למי שאומר שדברי קדושה מפריעים לו, יהיה איך שיהיה (דהיינו שאפילו לפי מה שמבואר בליקוטי מוהר"ן שלפעמים אפילו קול דקה מאד יכול להאביד המחשבה, עם כל זה לא טוב הוא שיתלונן על זה שהיה דיבור של קדושה), ובפרט השיר הקדוש הזה, נ נח נחמ נחמן מאומן.

810. להביא הציון של רבינו הקדוש לארץ ישראל

א] על פי הלכה מותר ומצוה לעשות כן. ויותר מזה פסק ר' לוי בן חביב ז"ל (סימן לח) '...שאפילו אם גילה דעתו בפירוש להקבר בחוץ לארץ, ושאינו רוצה להקבר בארץ ישראל, מכל מקום מותר לבניו להעלותו לקברו בארץ ישראל ומצוה נמי איכא, ושכן דעת כל הפוסקים'. וידוע שדרכו של מוהר"ן היה שלא להתעקש על שום דבר, ובפרט על דבר הלכה. ורבינו הקדוש אמר (חיי מוהר"ן קנו, נסיעתו לנאוורטש אות ו) המקום שלי הוא רק ארץ ישראל מה שאני נוסע אני נוסע רק לארץ ישראל ולפי שעה אני רועה בברסלב וכיוצא, ע"כ ועוד אמר בפירוש (חיי מוהר"ן קסב, נסיעתו לנ' אות יב) שהיה רוצה לנסע לארץ ישראל הינו לנסע עוד הפעם לא"י ולהסתלק שם, אך הוא מתירא שמא לא יוכל להגיע לשם, ע"ש. ולכן ראוי לנו להתחזק מאד בענין זה, עד שיסכים מוהר"ן, ויבוא לארץ ישראל:

ב] ישראל סבא עמ' שו: אינני יודע, אינני יודע, אולי רצון רבנו להיות על ראש השנה כמו שהיה - שנבוא לאומן, אינני יודע. מי יודע, אנחנו לא יודעים. אולי, אולי .... אם היה רוצה רבנו הקדוש ארץ ישראל, לא היה צריך שום פעלה, היו מסכימים כל הממשלה וכל העולם היו מקבלים אותו בשמחה ומביאים אותו על אירון. נו, נראה .... אני לא השתדלתי על זה, לבקש ולעורר ולהביא את רבנו לארץ ישראל. ככה לדעתי, שאם רבנו היה רוצה לבוא לארץ ישראל יש לו כמה דרכים וכמה עצות איך להשתדל בזה. לא צריכים להשתדל בשביל להביא את רבנו לארץ ישראל, כי אם הוא היה רוצה לבוא לארץ ישראל, היה כבר בא מזמן לארץ ישראל. הוא היה מוצא הרבה עצות ודרכים לנסע ולבוא לארץ ישראל בלי השתדלות.

ככה אני חושב, שרבנו לא מסתכל שיקבלו אותו בא"י, הוא לא רוצה לראות ישראל בחלול שבת ובלי אמונה ובלי המצוות, זה לא שייך לנו. הוא לא מתגעגע אחרי הכנסת, אחרי מחללי שבת ועושים מה שעושים ועוברים על כל התורה. הוא לא מתגעגע אחרי הכפירה והפריצות. זה אצלו לא כלום, לא בא בחשבון, זה לא נקרא אנשים, נקרא חמור, חמורים, בהמות. לפי דעת רבנו ז"ל. אע"פ שלרבנו הקדוש יש עצות לתקן גם אותם, הוא יתקן את כל העולם, זה ענין לחוד וזה ענין לחוד. אנחנו לא מבינים, הוא יתקן גם מחללי שבת וכו' וכו'.

רבנו ז"ל הוא לא רק בארץ ישראל, הוא עולמי, כל אחד שהוא יהודי ומאמין בשם ובתורה, אז רבנו הקדוש לא צריך שהוא יעשה דבר, אדרבא אנחנו צריכים לנסע לבקש את רבנו, לנסע לחוץ לארץ לרבנו שיתפלל עלינו, כן. וכו' וכו'

רבנו הקדוש הוא נתן להציונים את ירושלים ובית המקדש והכל, ולא הסתכל בפניהם ולא נגע בהם, בכל הציונים. 'הציונים רוצים את ירושלים? כן, הכל, אני אתן לכם הכל, רק אלי אל תגיעו, אל תדברו אתי, אל תבואו אלי!'

בזיון גדול לציונים, 'קחו ירושלים וקחו והכל. לכו, לכו, מי צריך לכם?'

הציונים חשבו שעכשיו הם כבשו הכל, כל המלחמה, כל ארץ ישראל וירושלים, הם חשבו שעכשיו הכל שלהם, אבל זה היה הקבר שלהם והם נקברו שמה. רבנו הקדוש הוא עשה להם קבר לכל הציונים, 'קחו ירושלים', הוא עשה לכלם קבר בארץ ישראל, קבר!

נ נח נחמן מאומן

ראש השנה - באומן, והם ישבו בביתם ואכלו וישנו. כל העשירים הגדולים של העולם יבואו לאומן על ראש השנה והם יראו, כן. להודיע לכל הציונים, לכל הכופרים, שידעו שיש אומן בעולם. הם יאמרו: 'מה, לאיפה לנסע?'

מי הם הציונים? אלו שלא רוצים לשמר התורה, לא רוצים לקבל התורה - ילכו, ילכו לגויים! וכו' וכו' ע"ש.

ג] אלו הדברים שהביאו בס' ישראל סבא, ובחרו לא להביא עיקר דעתו של הסבא בעל הפתק, שידוע ומפרסם לרבים איך שהוא כמעט הצליח להביא את הציון הקדוש לארץ ישראל, וכבר השיג רשיון משני הממשלות וכו' וכו' (ושמעתי שהסבא אמר שאז היה עת רצון, אבל עכשיו אם רבינו רוצה, הוא יבוא בעצמו).

ונלע"ד שביאור הדברים הוא שלולא שהיה לנו רבנו נ נח נחמן מאומן, עיקר עבודתינו עבודת הקודש היה ללחום כנגד הציונים הכופרים שקמו להסטות כלל ישראל וכל העולם מהאמונה בהשם יתברך בורא העולם ואכמ"ל. אכן מאחר שיש לנו רבנו נ נח נחמן מאומן, אין לנו ליפול למלחמה זולה כזו, שאילו כן היינו כאילו מודים שיש כח להרע והזידונים ח"ו. אלא עיקר עבודתנו הוא להודות שכח הטוב הוא חזק מאד עד כדי כך שבאמת אין שום רע כלל בעולם, אין שום עצבות בעולם, אין שום יאוש בעולם כלל! וזה הענין של הנחמנים להפיץ ולהאיר לכל העולם האמת הזו שיש כבר האור של רבנו נ נח נחמן מאומן והוא מספיק ודי להעולם, שעל ידו נזכה לדעת ולהאמין לראות ולהרגיש שאין יש אלא טובת האדון יחיד ישתבח שמו לעד.

והנה כל כמה שאנשים רחוקים מהמסר הזה והיה במחשך מעשיהם, כן יתנהג רבנו הקדוש ויעשה עבודתו שלא להיות במקומם אתר הציונים והכופרים. אכן אם ימצא בנו אנשים שמאמינים בכחו הגדול שלפניו הציונים והכופרים אין עולים בשם כלל, ומספיק דיבור אחד ממנו להפוך כולם לגמרי, בודאי בא יבוא במהרה, והבן.

וכל מה שאנו משתדלים להביא הציון של רבינו הקדוש לארץ ישראל, אפילו בעובדות ופעולות חיצוניות (היינו מלבד עיקר עבודתנו שיהיה בתפלה גם לרצות ולפייס את רבינו הקדוש בעצמו), כמו לפרסם חשיבות הענין, מוליד ומיקים ומשלים ההכרה בעולם, שארץ ישראל אינה מדינה כשאר מדינות העולם ח"ו, ואינה מדינה של הציונים ימ"ש ח"ו שחושבים שכלל ישראל יחיו כבהמות והרבה פחות ר"ל, אלא שארץ ישראל הוא הארץ של רבינו הקדוש, נ נח נחמן מאומן, ארץ שתמיד עיני ה' אלקינו בה, בהשגחה פרטית גלויה, ארץ של תורה ומצות ואמונת השי"ת עולה על הכל. כל זה נוצץ ומבריק ומאיר בלב העם כאשר שומעים ומדברים ועוסקים בענין החשובה הזאת להביא רבינו הקדוש לארץ ישראל. וממילא, הוה כל הפעולות והדיבורים הכשר והכנה גם בפנימיות וגם למעשה, שכבר יתוקן, ורבינו הקדוש יסכים ויבוא, על ידינו או שלא ידינו, לארץ הקדושה, בב"א.

ד] מה שרבינו אמר שמקומו באומן מוכן מששת ימי בראשית, אינו קשה, א' שהוא ז"ל כבר היה קבור שם מאתים שנה, ועוד, הלוא גם קבורת משה רבינו מול בית פעור בהר נבו שאיש לא ידע מקום קבורתו והתורה מספרת כל זה, לא עכב את משה רבינו להתחנן מהש"י שיתן לו לפחות להיות קבור בארץ ישראל.

ה] ע' ביאור הלכות לר' אברהם בן הר"ן תורה קנה באריכות איך שהמקום של רבינו הוא רק בארץ ישראל, ורק לפי שעה קטנה הלך לחו"ל.

ו] וע' בספר ימי שמואל ח"ב פרק רכד, ששמע מדבריו שהשתדל מאד על זה, והאשים מאד כל אלו שלא אחזו בזה. אכן לא כתוב שם בפירוש, וכידוע שהרבה מעיקר ספר ימי שמואל מעלימים ומונעים מהציבור, ובתסמא מפני המחלוקת אם לא מפני גאוותתן.

שוב מצאתי כמעט בפירוש בספר ימי שמואל (ח"ב פרק רא) ז"ל וכבר אמרתי באמן שיש שלשה דברים וכו' הרועה הוא ציון רבנו הקדוש הנמצא באמן, המרעה הוא ארץ הקדש, הצאן זה אנשי שלומנו: מעט ברוסיה, מעט בארץ הקדש, והשאר בפולין, אבל צריך שיהיה הכל ביחד, אין שלמות יותר מזה, השם יתברך יזכו לזה בקרוב אמן, כן יהי רצון עכ"ל. הרי מוכרח מדבריו שצריכים להביא את הציון הקדוש לארץ ישראל כדי שיהיה ביחד עם ארץ ישראל.

ז] בהפטרה פרשת נח -- ישיעה נג. {ח} מעצור וממשפט ללך ואת-דורו מי ישוחח כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי נגע למו: {ט} ויתן את-רשעים קברו ואת-עשיר במתיו על לא-חמס עשה ולא מרמה בפיו: והנה בגמרא (סוטה יד) פרשו שזה קאי על משה רבינו וכן מפורש על פי משה רבינו בעצמו בזוהר הקדוש (כי תצא דף רפב). אכן בישיעה פרש"י ז"ל את כל הפסוקים שם שקאי על עם ישראל. ופרש ויתן את רשעים קברו. מסר את עצמו להקבר ככל אשר יגזרו עליו רשעי האומות שהיו קונסין עליהם הריגה וקבורת חמורים במעי הכלבים: ע"ש. ויש לפרש את זה על רבינו הקדוש נ נח נחמן מאומן, כי נגזר מארץ חיים -- ארץ ישראל, ויתן את רשעים קברו -- להיות באומן. ובזה י"ל מש"כ על לא חמס עשה וכו', שהטעם שאנו לא זוכים להביא את רבינו לארץ ישראל הוא על לא חמס עשה - חמס בגמטריא נ נח, חמס עשה עם האותיות והתיבות בגמטריא נ נח נחמן מאומן - וכיון שזה חסר אנו לא זוכים, וזה - ולא מרמה בפיו - חמס = נ נח, בפיו = נחמן, מרמה = נחמן מאומן! אז צריכים להתחזק מאד עם נ נח נחמן מאומן בלב בפה ובעשיה ב"ה, ונזכה לראות את ציון רבינו בארץ ישראל ובביאת גואל צדק בב"א.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ח] בתורה ו' רבינו מדבר על השלושה מצות שנצטוו בני ישראל בכניסתם לארץ ישראל, ומדבר שם על הארת הרבי להתלמיד ע"ש, ושם בתורה מפרש הענין שניקוד שם קס"א, לשון אסק – לעלות, בסגול, הוא בגמטריא ש', וכתב שם ז"ל "סגול עולה שי"ן, וס"ג (דהיינו עוד שם ה' שעולה ס"ג)... עכ"ל. ומאד מענין שבשו"ע סימן שס"ג בפתחי תשובה אות ב' מבואר שיש מצוה בזה להביא ציון רבינו לארץ ישראל.

ט] פתק ראשי תיבות פה תהיה קבורתכם, וע' מה שפירשנו בזה בס"ד ברמזים אות רח, וי"ל לענינינו שבפתק רבינו גילה דעתו שהוא רוצה שתהיה קברו פה בארץ ישראל.

י] ב"ה נ נח נחמ נחמן מאומן - יש פה תמיה למה רבינו חתם את שמו מאומן, והלוא הוא לא נולד שם, והחסידות נקרא על שם חיות בברסלב, אז למה הוא חותם מאומן? ונראה לכאן' מזה שכבר רבינו מגלה רצונו להיות בארץ, ואז נדע טוב שהוא מאומן ובא לארץ ישראל!

יא] תצא רוחו ישב לאדמתו (תהלים קמו:ד), האותיות שלפני הסופי תיבות (שהם בחי' יסוד שלפני מלכות, בחינת הצדיק), תשצ"ח גמטריא נחמן (כי ו' סופית בגמטריא ת"ש). תצ"א בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, הרי כאשר הנח מתגלה בעולם הגיע הזמן להשיב את רבינו לאדמתו, ארץ ישראל.

יב] ברמזים אות תמב – שהס"ת של המשך הפסוק פקד יפקד – אלהים אתכם והעליתם את עצמתי מזה אתכם ע"ה בגמטריא התקע"א. רמז על רבינו הקדוש שנפטר אז, להביא אותו לארץ ישראל.

יג] ע' ברמזים אות רכב.

קונטרס 'המקום שלי הוא רק ארץ ישראל. בענין העלאת עצמותיו של רבי נחמן מאומן לארץ ישראל' ניתן להשיג מתנועת 'בני ישראל' ת.ד. 16498, ירושלים.

820. קמיע של נ נח:

ישראל סבא עמ' קנט-ס. וע' בס' זה ינחמנו (פרק שיר חדש עמ' 99) וכ' שם ז"ל עוד זאת הבטיח הסבא, שכל אשה שתישא תמיד את הקמיע, תזכה להביא ילדים צדיקים לעולם. (גם קשור לזה, עיין בשלחן ערוך, אורח חיים סי' ר"ץ בפירוש הבאר היטב, שם מומלץ לזוג לחשוב במוחו שמות הצדיקים בשעת קיום מצוות החיבור, כעין עצת רבנו להרהר בדברי תורה, שהרי שמו כלול מכל התורה, ונוסף לזה כל סגולות הנ"ל), ע"כ.

ויש להזכיר מה שהחברים אומרים שקמיע זה קיום תורה א' של לק"מ, שעל המשוגע צריכים לתת עליו שמות (ובקיצור לקוטי מוהר"ן חידש לכתוב "קמיעות" מה שלא נמצא כתוב כן בלקוטי מוהר"ן עצמו, רק שמות כנ"ל), וכן לענין כבישת היצה"ר.

יש שמוע מכמה חברים שסבא אמר שקמיע אחד (של הפתק ונ נח על קלף) זה טוב, ושנים זה עוד יותר טוב (ויש עוד רמז לזה בהקיצור לקוטי מוהר"ן הנ"ל שכתב "קמיעות" לשון רבים). ויש חברים שלובשים הרבה קמיעות.

830. חילים: גיוס לצבא:

ישראל סבא עמ' תנז: בשביל מה? שיהיה חיל אצל רבנו. כל מה שיהיה מקשר יותר לרבנו וילך בדרכי רבנו, אז הוא יביא יותר הרבה חילים לרבנו.

כשיבוא משיח יהיה חתונה יפה, יהיה שמחה כזו, יספרו מכל אחד מה שעבר עליו. התלמידים של רבנו הם חילים כאלה, הם גבורים כאלה.. הם נלחמים עם כל העולם. גבורים! וגם כן רבנו הקדוש אמר: 'להתקרב אלי (והראה רבי ישראל בכף ידו על לבו) זה קשה מאד, זה יותר מחצות!' ע"ש (וע' חיי מוהר"ן אות שיח: לכנס אצלי ולהתקרב אלי הוא דבר קשה מאד, ואפילו בני עצמם וכו').

840. במקום סכנה.

ישראל סבא עמ' קנט: זה דבר קל להגיד נ נח, וזה עוזר בכל עת צרה, בכל זמן. וגם כן שכל החילים שהולכים למלחמה במקום סכנה - שיגידו רק נ נח, שהחיל יגיד בנגון נ נח.

850. התבודדות:

גודל ענין וחשיבות התבודדות איני צריך לכתוב עליה, רק חשבתי שכדאי לציין הסכנה שיש בדבר כמובא בס' אבניה ברזל (הובא בשש"ק א:תשא): אמר ר' נחמן מטולטשין ז"ל לאחד, שהיה משבח מאד דוקא את הפרנסה עם איזה משרה ביער, מחמת גדל יקרת ההתבודדות על פי דרך רבנו ז"ל: בענין ההליכה והשהיה לבד ביער, או שאפשר לזכות ולהיות על ידה יהודי כשר על ידי התבודדות כראוי, או שאפשר להיות על ידה פוחז ורק חס ושלום (ע"ש בידיש) - על ידי מחשבות והרהורים רחמנא לצלן, ע"כ. וע"ע בספר המדות ערך התבודדות. אכן עכ"ז ע' בשיחות הר"ן (אות פא) 'ודע אם היה האדם לבדו וכו' אע"פ שגם אז היו באים על האדם כל הבלבולים וכו' וכו' היה מטה עצמו לדרך החיים וכו' ע"ש.

860. מלבוש:

הנה אביא כאן קצת מקומות שרואים החשיבות שצריכים לנהוג בבגדים שלובשים. ובאמת בכל דבר של יהדות בודאי תמצא ששרשם עליון מאד וכו', על כן אחר כל הדברים צריכים לדון מה באמת צריכים לעשות, כי גם הענין ללכת בעונה וכו' שרשה גבוה מאד אין לשער. וזה באמת עיקר דרכינו כמו שראינו בסיפורי מעשיות מבעל תפילה, שמשמעה שקאי ממש על דורותינו שמתעורר ענין רבינו הקדוש בעולם, לעזוב הבלי עולם הזה ולעסוק רק בתפלה. ושם מבואר שעל לבושים לא היה שמים לב בכלל, רק שלפעמים הבעל תפלה היה נותן תיקון פרטי לאיזה ענין ללבוש בגדי זהב וכדומה או להיפך (וע' במס' שבת (קמה). מפני מה ת"ח שבבבל מצויינין? לפי שאינן בני תורה וכו' ר' יוחנן אמר וכו' לפי שאינן בני מקומן דאמרי אינשי במתא שמאי בלא מתא תותבאי). ועם כל זה נשים על לבנו לדעת קצת ממעלת הלבושים וגם ממעלת שלא לשים לב עליהם.

חיי מוהר"ן אות סב: המעשה של הבעל תפלה התחילה אחר שספר עם החזן רבי יוסף דפה ואנחנו עמדנו לפניו והחזן הנ"ל היה מלבושו קרוע. ענה ואמר להחזן הלא אתם בעל תפלה שעל ידה נמשך הכל (הינו כל ההשפעות) ומדוע לא יהיה לכם מלבוש (שקורין קאפטין). ובתוך כך התחיל לספר בזה הלשון, כבר היה מעשה כזאת שהיה בעל תפלה, וספר כל המעשה.

חיי מוהר"ן אות שלה, ז"ל הלא כשאני רואה איזה עבודת ה' בעניי שבעניים שהולך בכובע קרוע ומלבושים קרועים ונעלים קרועים הוא יקר אצלי עד מאד כמו שאני הייתי עושה דבר זה וכו'.

(חיי מוהר"ן אות תכב, בענין המלבוש בארץ אשכנז, מחמת שלא היה להם ספר הזוהר, ע"ש).

חיי מוהר"ן סי' רא: לענין מלבושי כבוד, שצריך לאיש כשר להדר שיהיה מלבוש כראוי אם אפשר לו ולא יהיה בזוי, כי גם להצדיק אין מקרבין עצמן רק על ידי מלבושיו, שרואין שהוא מלבוש בכבוד ע"ז הוא נחשב בעיניהם להתקרב לו, ואם לא היה מלבוש לא היה נחשב כלל בעיניהם וכו' ע"ש. וע"ע בקונטרס ההוספות והשמטות שיצא לאור ע"י נקודות טובות שהובא שם שרבינו הקפיד מאד על אנ"ש שישמרו בגדיהם.

שיחות הר"ן אות ק: ותתפשהו בבגדו, שהבעל דבר והסטרא אחרא תופסת את האדם בבגדו, דהינו שמטריד אותו בטרדת בגדיו ומלבושיו. כי טרדת הצטרפות מלבושים ובגדים של אדם הם מבלבלין מאד את האדם ומונעים אותו על ידי זה מעבודת השם יתברך. וזהו ותתפשהו בבגדו. אך מי שהוא בעל נפש ולבו חזק בה' אינו משגיח גם על זה אף על פי שאין לו בגד ללבש, אף על פי כן אינו מטריד עצמו בזה ואינו רוצה להניח עצמו לבלבל בזה. וזהו וינח בגדו אצלה וינס וכו', שמניח בגדו ומלבושו ונס ובורח מהם ואינו מגשיח כלל על זה. רק עושה את שלו בעבודת ה' כפי מה שיכול, ע"כ. וע"ע בליקוטי הלכות חושן משפט.

רוקח מובא בחק לישראל ד' ויצא, שבעל תשובה ישנה מלבושו.

870. בגדי לבן:

מצינו כמה נ נח שנמשכין ללבוש בגדי לבן. הרמ"ק כותב שיש בצבע הבגדים חשיבות גדולה מאד, ולא לזלזל בזה כלל. ומובן שהצבע לבן הוא גוון של קדושה וטהרה וכו'.

והנה בזוהר הקדוש מקפיד שבשבת קודש לא ללבוש שחור כלל, וללבוש לפחות ארבעה בגדי לבן. ורבינו הקדוש היה לובש לבן בשבת קודש.

והנה לפי חשבון שנות העולם, הרי אנו כבר לאחר חצות היום של יום הששי, הזמן שכבר לובשים בגדי שבת, ובפרט שכבר יש רבינו בעולם שספרו הוא אתחלתא דגאולה, וגם יש לנו את הפתק ושיר הגאולה, נ נח נחמ נחמן מאומן, בודאי יכולים כבר ללבוש בגדי לבן. וגם עיין לעיל מה שהבאתי מהליקוטי הלכות שהימים האלו הם בחי' חולו של מועד.

והנה בארץ ישראל כבר לפני מאות שנים היהודים כבר הסירו בגדי האבל השחורים ללבוש בגדים מאירים. וע' לעיל בחיבורנו במה שהסברנו שבדורות יש לנו להתנהג בשמחה ולא באבלות ע"ש.

ומעשה שאירע לי שהלכתי לבית של מי שהוא, וכאשר חכיתי לו, בתו הקטנה אולי כבת ארבע, הייתה אומרת עלי, "מגעיל", ואמה הייתה מתביישת מאד, ולאחר קצת זמן שמעתי האמא מסביר לה שאף על פי שהוא לובש שחור זה לא אומר שהוא מגעיל, הרי יש הרבה יהודים שלובשים שחור, רק שאין זה ההנהגה בשכונתם וכו'. והנה בשעת המעשה הזה כבר הזמנתי והייתי מחכה להקפטן הירושלמי, אמנם אז הבנתי טוב, שאם ילדה קטנה מרגישה עצבות וגעולה מבגדי שחור, יש להקפיד מאד ללבוש בגדי לבן, להפיץ השמחה לכל העולם, נ נח נחמ נחמן מאומן!

880. חותמים נ נח בידיים:

[א] כבר ידוע איך לסמן נ נח בידיים, בהפשטת הגודל והשני אצבעות הראשונות, כצורת נ וח', והוא כעין ברכת כהנים בשרשו (כי בברכת כהנים עושים עם כל האצבעות כמו ש"ן, ובנ נח עושים את זה בשלש הראשונות. והמעין בהכוונות לברכת כהנים תמצא כמה רמזים לנ נח. בתחילה מכוונים את השם צמרכ"ד שהוא בגמטריא נ נח נחמ נחמן, ואח"כ השם אנקת"ם שהוא בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם עוד ק' ברכאין, שהוא שם אדנ"י כידוע – יידיני, א"נ אדנ"י ול"ד אותיות של המילויים. ואח"כ את השם פסת"ם שהוא בגמטריא פתק. והנה הארבעה שמות העיקרים של ברכת כהנים שהם אנקת"ם פסת"ם פספס"ם דיונסי"ם ביחד הם בגמטריא אלף תר"פ, שזה תרפ"א כמו שגילה האריז"ל בשער רוח הקודש, יחוד יז למהר"י גדליה – עמוד ק. ועם הכולל זה תרפ"ב השנה שסבא קבל את הפתק). ובזה אתי שפיר הג' אצבעות כי הם רמז לברכת השכל, חכמה בינה דעת, שצריכים להמשיך בברכת הידים, יעו' בליקוטי מוהר"ן תורה כד. ויש אומרים שנ נח רמוז בו כי הגודל והאצבע הראשון כמו נו"ן ועושים את זה פעמים ובין האצבע הראשונה והשניה כמו ח"ת. ויש אומרים שהשי"ן רמז לרבינו רבי נתן והסבא, ויש לי עוד דרושים בזה ת"ל (יום חמישי לפרשת שמות תש"ע למדתי שהוא ממש כורת הסמל של הפ.מ. ימ"ש שהם חותמים עם השתי אצבעות הראשונות ביחד). ועכ"פ מבואר בליקוטי מוהר"ן שהרמזים שהצדיק עושה בידיים מביא פרנסה לעולם, ולכן בודאי ע"י שמסמנים הסמל של נ נח, שהוא ראש הצדיקים, מביאים פרנסה לעולם.

[ב] שוב שמעתי מאברך אחד מהכולל נקודה טובה שרוצה בעילום שמו, שמצא שורש לחתימת נ נח ביד מהגמ', יעו' במס' שבת דף קו. שמפרש השיעור של שני סיט, רב יוסף מחוי כפול ורב חייא בר אמי מחוי פשוט, פירוש, רב יוסף הראה בידו ההפרש שבין האצבע לאמה, שזה שיעור של סיט, וצריכים כפול זה להשיעור של המשנה. ורב חייא הראה בידו ריוח בין הגודל לאצבע, שהיא שיעור פשוט ששוה לפעמיים הריוח של בין האצבע להגודל.

הרי מבואר היטב שהגמרא קוראת להסימן של נ נח שאנו חותמין בידינו, פשוט (נ) כפול (נח)! ורב יוסף ורב חייא בר אמי סימנו אותם בידיהם הקדושים!

[ג] כתוב וביד הנביאים אדמה, בפשטות אדמה מלשון דמיון, אבל יכולים לפרש שהוא לשון של דממה ושקט. ובזה יכולים ללמוד שבעתים שצריכים להחיש ולשקוט, אז הדברים נתקיימים בידיים, לחתום נ נח! (והנה יש בזה לימוד שלם, דהלא גם הס"ת הם דמ"ה, או הדם, מלשון והארץ הדם רגליו, שמידים באים לרגלים ואכמ"ל).

[ד] במס' אבות (ה:כב), בן בג בג אומר הפך בה הפך בה דכולה בה. ב"ג זה חמשה (כמבואר שם בתוספות יו"ט, וגם ע"ש פירוש שלא האריך ימים, וי"ל ע"ד רבינו שזכה לא להיות זקן), מחולק לב-ג, זה רמז על הדרך שחותמין נ נח באצבעות הידים, שני אצבעות הקטנות כפופים לכף היד, ושני אצבעות הגדולים הגודל פשוטים מכוונים חוצה. ב"ג

נ נח נחמ נחמן מאומן

ב"ג, זה עם שני הידים ככה. וזה הפך בה – הפך ב-ה', חצי אבצבעות פשוטים, וחצי אבצבעות הפוך – כפופים. הפך, עם הג' אותיות בגמטריא נ נח. פ"ך פ"ך זה מאתים = נ נח נחמ נחמן מאומן.

[ה] מה שעושים נ נח עם האבצבעות – נ נח סוויף – השתי אבצבעות הקטנות עושים את הס' והגודל והשתי אבצבעות הגדולות עושים את הש', כי ש"ס בלילה לשמה תיקון הנגינה (לקוטי מוהר"ן תורה ג) – נ נח נחמ נחמן מאומן. וזה ממש ההיפוך של הש"ס אחר, בחי' הגמטריא של תלמוד – לילי"ת ימשו"ז (כי ש"ס, שהוא ג"כ בגמטריא נשג"ז, הוא ג' פעמים ק"כ, שהם הצירופים של השם אלקים בחי' דינים, ותלמו"ד גמטריא ד' פעמים ק"כ, ואז כבר צריכים את השיר פשוט כפול משולש מרובה. כי ש"ס זה ששה סדרים, שהכוונה בעצם על המשנה, כי שם יכולים להשמר במשנה בלבד בסוד כפול, הגיעני כפול הנאמר בלחם המשנה שהם שני מערכות ו"ו כנגד הי"ב שבטים, שהם הי"ב שערים שממתיקים את הג' פעמים ק"כ בסוד שריון קשקשת ואכמ"ל).

ובזה א"ש מה שקי"ל בפסחים דף נ. כי הא דרב יוסף בריה דר' יהושע בן לוי חלש ואיתנגיד כי הדר אמר ליה אבוה מאי חזית אמר ליה עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה אמר לו בני עולם ברור ראית ואנן היכי התם כי היכי דאיתו אנן הכא הכי איתין התם ושמעתי שהיו אומרים אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ושמעתי שהיו אומרים הרוגי מלכות אין אדם יכול לעמוד במחיצתן וכו' ע"ש שעתיד ירושלים להיות נרחב, כי יש אומרים שאומן יהיה בתוך הגבול. עולם הפוך, הפוך זה גמטריא נ נח עם האותיות. ויש שיטה בהנח סוויף (זה שחותמים נ נח עם העצבאות) שתחילה מעמידים את האבצבעות זקופות למעלה ואח"כ מסבבים אותם למטה, בחי' עליונים למטה. וזה ששמע אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, לכאן בגמטריא אומן עם האותיות (גם אש'רימישבאל'כאן בגמטריא אותיות בא ירושלים, בב"א), גם 'מי שבא לכאן' בגמטריא חותם, ותלמודו בידו דייקא, ותלמודו בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה, וגם הוא בחי' ש"ס כנ"ל, והיינו שחותם נ נח בידו!

[ו] בשיר השירים (פרק ה) קמתי אני לפתח לדודי וידי נטפו מור ואבצבעתי מור עבר על כפות המנעול, תראה איך שבין שני התיבות מור כתוב ואבצבעתי, והוא רמז נפלא, כי פעמים מו"ר בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה, ואבצבעתי ע"ה בגמטריא פתק. גם אבצבעתי, מיעוט אבצבעתי שנים. הרי רמז חזק שכל להחזיק את כל ענין של הפתק של נ נח נחמ נחמן מאומן בחתימת נ נח בהאבצבעות!

[ז] ע' ברמזים אות עח, בענין הפסוק המלמד ידי לקרב אבצבעתי למלחמה.

890. שכל הבנות יהיו נ נח:

שמעתי מדוד קופר נ"י מקנדה, שבעת התבודדות בניאגרא פלז (מפלי ניאגרא) שהיה חוזר על לימודו באנציקלופדיה ג'ודיקא, והיה לומד הענין (מס' שבת פ"ב) על שלוש עבירות נשים מתות בשעת לידתן על שאינן זהירות בנדה בחלה ובהדלקת הנר, והשי"ת הבריק לו שהר"ת של אלו השלושה הם נ"ר שבת, נ'דה, ח'לה = נ נח! וזה רמז חזק שכל הבנות צריכים להיות נ נח!

יש עוד רמז לזה, ש"בנות יהודה" (עם התיבות והכולל) בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וגם בפסוק כתוב ותגלנה בנות יהודה למען משפטיך ה', הסופי תיבות התהנה עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

והנה הבנים הם ממילא נ נח, כי הבנים ע"ה בגימטריא נ נח.

900. אהבת חברים:

ח"י מוהר"ן (מעלת המתקרבים אליו אות ב) ז"ל ענה ואמר העולם ראוי שיתמהו עצמן על האהבה שבינינו, ע"כ.

ליקוטי עצות (כד) אלו האנשים הנוסעים ובאים לצדיקי אמת, ראוי שיתוסף בהם אהבה זה לזה, ויעוררו ויזכירו זה את זה בעבודת השם. וזה סימן שהיה כונתם רצויה בעת שהיו אצל הצדיק והתחילו להתחדש לטובה, ע"כ.

ישראל סבא (עמ' תד-): אוי יי יי.. האר"י הקדוש היה לו תלמידים קדושים, גאונים ובעלי מקבלים, והוא הזהיר אותם מאד על אהבת חברים. וגם רבי שמעון בר יוחאי הזהיר את החבורה שלו שיחזיקו עצמם באהבה גדולה. ורבנו הקדוש, הוא ותלמידו הקדוש רבי נתן, הם מדברים כל כך על אהבת חברים.

וכן אנחנו, אנחנו צריכים לשמר עצמנו מאד שלא תפגם האהבה ח"ו אפלו כחוט השערה, כי ראוי לנו לאהב עצמנו ביתר שאת ויתר עז מחמת שזכינו שיהיה לנו איזה חלק בפרסום והתגלות אור הצדיק האמת בעולם, אשר בזה תלוי תקון העולם בשלמות. צריכים לשמר מאד מקלקול האהבה ומפרוד לבבות ח"ו. רק להשתדל להוסיף ולהרבות אהבה

נ נח נחמ נחמן מאומן

ואחדות זה לזה כגוף אחד, שנוכל להתחבר ולהצטרף יחד תמיד, כדי שעל ידינו יתגדל ויתרבה מאד מאד עד אין מספר בניני הבתים הנפלאים של הצדיק האמת, עד שכל ישראל יתקבצו ויתאספו יחד לכנס בהם. ואפלו השוכבים בחוץ ואפילו אמות העולם יתקבצו ויתכנסו לתוך הבתים הקדושים של הצדיק האמת. גם ראוי לנו להתגעגע להתראות.

והענין של רבנו הוא רבי, ותלמידים. כל החסידים - גדולים וקטנים, אין גדולים ואין קטנים, כלנו חברים.

נו ברוך השם אצלנו יש אהבה, אבל יש אהבה ויש אהבה. אני ראיתי מה זה אהבה, רבי ישראל קרדונר ע"ה הוא נתן את כל נפשו עלי, אולי הוא יצליח להאיר בי איזה אור להתנקות מתאוות העולם הזה וכו' (ה"ע קשר הדברים מבואר שזה עיקר האהבה. ועוד י"ל כדלקמן מה שהבאתי מאגרות פ"ח מבעה"ס עמ' נד ע"ש).

אז בטבריה היה שני משגעים - ר' ישראל קרדונר וישראל בער, היו שנים. ואנחנו רקדנו בליל שבת ברקודים כאלה, בשמחה כזו, וכלם היו מתנגדים. וכו'.

מי שמע דבר כזה, איפה יש דבר כזה בעולם, איפה רואים מסירת נפש כזה בשביל איזה ילד לא שלו (וע' באותו פרק לעיל גודל הפלגת המס"נ שהיה לו, שעזב אשתו ובני ביתו, ואת הרשב"י והכל רק בשביל בחור צעיר). דבר כזה לא היה ולא רואים בעולם משום צדיק משום בן אדם. זה רואים רק אצל רבנו הקדוש! ונעשה מה שנעשה, נעשה מזה בנין לדור דור, לעולם, לנצח, בריאת עולם מאין ואפס....

וכו'

העולם חושבים 'מה, המסירות נפש זה דבר שהוא יהיה כדאי? צריכים להיות למדן, כשרוני, ובזה רבי ישראל היה יחיד, איש אחר לא היה לו קשר כזה אתי. אפילו אברהם בר נחמן, אם אני הייתי מתקרב אליו הוא היה מדבר אתי, אבל לא באפן כזה - כמו רבי ישראל, שהיה בינינו קשר כזה.

ישראל סבא עמ' תנח: (ר' ישראל נשאל לאפן ההפצה לגבי אדם מסים) הענין של רבנו ז"ל הוא לקרב, לא לרחק. אם יהיה לאותו האדם חלישות הדעת והוא יתביש, זה לא טוב, ע"כ.

ישראל סבא עמ' שטו: מה זה 'יחד'? אחדות ואהבה. יחד, שנתקבץ יחד בשלום, באהבה, אז יתגלה רבנו בעולם [- ספר המדות אמונה נ': ע"י אחדות שיהיה בישראל יבוא משיח, ע"כ].

שש"ק ה:פד. כז"ל בתחלת התקרבותו של מוהרנ"ת ז"ל היה מרבה לדבר עם חבריו אנשי שלומנו שבברסלב והיה מעורר ומלהיב מאד, ורבנו היה תדיר שואלו בשלום החבורה שבברסלב, אולם לאחר זמן כשראה מוהרנ"ת ז"ל שאין לבם בוער כמותו, כי היו אנשים סוחרים מוכרי כלים וכדומה, חדל מעט מחמת כן מדבר ולהתעסק עמהם. כשבא אחר כך לרבנו לא ספר לו לרבנו מזה, אולם רבנו כבר ראה ברוח קדשו והבין הנהגתו. וכשנכנס לבית רבנו ראה פתקה רשומה בכתב ידו של רבנו שהיה כתוב בה 'מה אמר לכם, המנין שלכם היה בוקע רקיעים'. והיתה זאת לו לתשובה על הנהגתו, וחזר למנהגו הראשון לדבר עמהם בעבודת השם יתברך כבתחילה וביתר שאת, כי הבין לנכון רצון רבנו ז"ל שמהנכון לעדדם ולחזקם ולהתחבר עמהם ואף שנראה לכאורה שיש לו הפסד הרי שבחשבון הכללי תועלתו רבה ביותר, ע"כ.

וע' בזה בחיי מוהר"ן אות שלא 'מי יודע מה היה אם היה מתקים דבר המנין שלכם' ע"ש.

ועוד הביא שם ז"ל פעם אחת היה רבי נפתלי ז"ל מנגן איזה מזמור בבית המדרש בלילה עם עוד אנשים מאנ"ש, ורבנו ז"ל שכב כבר על מטתו וקם רבנו ז"ל ממטתו ונכנס אליהם לשמע את נגינתם. ואחר כך אמר להם תדעו שהנגינה שלכם היתה בוקעת רקיעים וכו', תוכלו לשער עצמכם אשר כבר שכבתי על מטתי, והנגינה שלכם משכה אותי ממטתי לכנס אליכם וכו', ע"כ.

ע"ע בימי שמואל ח"ב שהאריך לכתוב איך היה להם באותו תקופה אהבת חברים חזקה תקיפה, וחשיבותה.

910. האם מותר לקבל כסף או רווחים בהפצה?

סבא הקפיד מאד על כל פרוטה שילך להדפסת ספרי רבינו. סבא חי בצמצום כדי שכל מה שהוא יכול לחסוך כסף בשביל רבינו. והוא לחץ על החברים לתרום משלו על כל ההוצאות של ההפצה ולא לשלם ההוצאות מהצדקה. והיה לו הרבה עזות דקדושה והקפדה בזה כידוע.

לעומת זה סבא אמר בפירוש שאנשים ירוויחו הרבה כסף מהפתק.

נ נח נחמ נחמן מאומן

בנסיעת מוהרנ"ת לארץ ישראל הוא מכר ספרי רבינו כדי לשלם על ההוצאות של הדרך.

היום בקרן שנתיסד לקיים הצואה של סבא יש הרבה מיפצים שמקבלים כסף. (והנה עכשיו ראיתי בספר זה ינחמנו שהוא כותב (בפירוש על הפתק – יז בתמוז יאמרו... ובעוד מקומות) שהתיקון של ההפצה הוא בשביל שהוא בהתנדבות בלי לקבל רווח).

920. כמה מצות מקיימים באמירת נ נח נחמ נחמן מאומן

עוד לא הסתפקתי לעשות חשבון, אבל יש הרבה מצות, ודבקת בו, הוכח תוכיח, ודברת במ (בי"ת מ"ם), עזוב תעזוב, וחי אחיך, המצוה הגדולה להיות בשמחה, ישב ארץ ישראל, תפלה (שלכל הדעות הוא דאורייתא בעת צרה...), ועוד.

930. משיח:

(כמה מקומות שסבא דיבר או הזכיר משיח, ויש עוד הרבה מקומות. ומותכם יכולים להבין בקלות שאין איתנו יודע מה בענין המשיח ולא בענין השיחות של סבא לעמוד על כוונתו. ותפח רוחם של מחשבי הקצים, וכ"ש של אלו שקבלו על עצמם להחליט מי זה צריך להיות משיח לפי קטנות שכלם המשובש. וגם מה שרבו גילה שגם המשיח בעצמו ימות, מבואר הדבר בתכלית הפשטות שקודם שימות הוא יתגלה לכל העולם וימלוך כמלך המשיח, ואחר מותו הבן שלו יקבל המלוכה, ואח"כ בן בנו כמו שרבינו גילה במפורש במגילת סתרים. וחז"ל כתבו בפירוש שכיון שנהרג בר כוכבא ידעו בהחליט שהוא אינו משיח. וכדי שהאדם יהיה מוחזק להיות משיח, דהיינו שעוד לא מבורר בודאי רק שהוא בחזקת משיח, צריך להיות ממש מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו. כפי תורה שבכתב ושבעל פה. ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה. וילחם מלחמות ה').

(משיח = שם חי (זה ינחמנו 200))

י"ס קה

י"ס קיז

י"ס קנט: נו, אולי יהיה ביאת המשיח השנה (צוחק).

י"ס עמ' קעח: 'עכשיו אנחנו קרובים וסמוכים אל הגאלה, עד היום הגאלה היתה 'משיח משיח', היום הוא משתנה. עד היום היה הדבור: 'משיח משיח משיח', והיום הוא נ נח! (צוחק).

י"ס עמ' קעט: רבנו הקדוש היה לו בן אחד שהיה משיח וכו' הוא היה משיח, משיח בן דוד ומשיח בן יוסף וכו'.

שם:איזה עולם יהיה כשיבוא משיח. רבנו הקדוש כבר גלה הקץ, יש ספר אצלנו מרבנו הקדוש והשם שלו 'מגלת סתרים', בו גלה רבנו הקדוש באיזה שנה, באיזה חדש ובאיזה יום יבוא משיח, ואיך יהיה הביאה שלו ומה יהיה כשיבוא, הכל. זה סוד מכל העולם, זה סוד נורא מאד, סוד הגאלה וכו' ע"ש.

עמ' קפ: 'עד ביאת המשיח', אז אני מחכה עד ביאת המשיח, בשביל זה אני פה, לא שמה. נחכה ונראה! אני רואה שזה לא הפקר, עכשיו הוא זמן הגאלה, רבנו הקדוש אמר לי במכתב 'עליך אמרתי האש שלי תוקד עד ביאת המשיח', כנראה בזה שאני אהיה בביאת המשיח, אני אחיה! אני אחיה עד שיבוא משיח! אחר כך אני גם כן אחיה. אז אני צריך להיות עד הסוף, משיח יבוא ויקבל את המכתב... ע"כ. [וברשימות של יעקב מצפת 'יש לי הרבה יסורים, הנפש רוצה לצאת בכל פעם ואני לא מניח אותה, לא מבין אבל רבינו אמר 'עליך אמרתי מין וכו'"].

עמ' רטז: 'אני נהר המטהר מכל הכתמים', מי, איזה צדיק אמר דבר כזה, אם לא משיח!

עמ' רנג

עמ' שח: איזה משיח זה? הוא לא רוצה להסתכל בפנים שלנו!

עמ' שמב: אנחנו מדברים ממש רבנו, ממשיח, מאורות כאלה, ורבנו עולה על הכל וכו'.
עמ' תי: ורבנו הקדוש אמר: 'משיח יגיד פרוש על הלך"מ' שום צדיק לא אמר ככה וכו'.

עמ' תיא: כשיבוא משיח יהיה הרבה ספורים מהפלאות של ברסלב - איך היה ברסלב בעולם וכו' ע"ש.

עמ' תיז: (רבי ישראל נשאל מתי יבוא משיח). אם יש כבר רבנו הקדוש בעולם - כבר יש משיח! ע"ש.

נ נח נחמ נחמן מאומן

עמ' תנז: כשיבוא משיח

עמ' תסז: מדפיסים, מדפיסים וקונים, זה סימנים על העתיד. אבל הבחירה עדין ישנה, משיח עוד לא בא. רק אומרים משיח בא, אבל כשיבוא משיח אז יהיה עולם אחר, עולם כזה.. עולם חדש. רבנו הקדוש יתגלה בעולם ויהיה עולם חדש לגמרי, עולם של רבינו, ע"כ. וע"ש עוד בענין הגאולה.

940. רמזים

א. נ נח נחמ נחמן מאמן = תהלים. [ואפילו תכתוב מאומן, הוא בגימ' תהלים עם האותיות והתיבה].

ב. איתא במס' מגילה דף יז: ת"ר מנין שאומרים אבות שנאמר (תהלים כט) הבו לה' בני אליהם, ופרש"י ז"ל הבו לה', הזכירו לפניו את אילי הארץ עכ"ל. הבני אליהם בגימטריא נחמן, רמז שהעיקר להזכיר לפני השי"ת את ר' נחמן.

ג. חנוכה הוא ענין של נ נח כידוע, שהוא פרסומי ניסא באמונת חכמים, וכן מהדרין מן המהדרין מדליקין אחד שנים וכו', והשם פצפצי"ה הוא שם של חנו"ך. וע' במס' מגילה דף כא, והובא בהרא"ש שם דף ד: (ויש שם טעות בדפוס – מקום נקי מכתב, שממש מראה מקום להדיבור הנצרך!) דנר חנוכה יומא מברכין נ נ"ח וכו'. וע"ש שבפורים מברכים מנ"ח אותיות נחמ. (ויש שני קושיות שהא' מתרצת השניה. דהיינו א' למה כתבו רק נ נח, וב' הלוא רק ר' נחמן זכה לדעת הסוד הזה של נ נח נחמ נחמן מאומן. ובזה השנית י"ל הראשון שבאמת שלפני ר' נחמן לא זכו לדעת את הסוד של נ נח נחמ נחמן מאומן רק שמץ מינייהו ורק לאיזה רגעים, ולכן כאשר התחילו לכתבו ונעלם ממנו, לא הספיקו לכתוב רק נ נח, ועל כן כתב הרא"ש וכו').

[והנה בענין פרסומי ניסא יש לדיין טובא, כי הב"ח והפרי מגדים (או"ח תרע"ט:א) כתבו (ושורש הדבר בנוי על הרמב"ן) שעיקר מצות נר חנוכה הוא שממונו ידלק, וא"כ לו יצויר שכל הענין שכותבים נ נח על הקירות היה רק מדין פרסומי ניסא אז יש לדון עם מספיק שהחומר כתיבה הוא ממונו ולא הבית או הקיר שנכתב (ועיין בפרק שנשאנו בענין כתיבת נ נח על רכוש של אחרים, שאולי יש בזה מדין כח מעשיו הגיד לעמו – דהיינו דין כיבוש, ואז יש לדון עוד טובא כמובן), אכן וודאי יש עוד הרבה ענינים גדולים ודברים העומדים ברומו של עולם בכתיבת נ נח כמובן קצת מרחוק לכל המעיין בקונטרסונו. וגם כעת שמעתי שיעור מר' אשר ווייס של העדה החרדית, שרצה לחדש דרך אחר בסוגיא בענין מה הקשר בין נר שבת לנר חנוכה, שהלוא נר שבת זה מדין עונג וכבוד ונר חנוכה זה מדין פרסומי ניסא, ועוד שאלות בסוגיא, והוא העלה שאין הדין של פרסומי ניסא דין בממונו, רק דין שרובצת על הנמצא, אם זה יחיד אז מוטל עליו ואם זה רבים נמצא המצוה חל על כולם שאחד יעשה בשביל כולם, ולפי זה יכולים לומר שהמצוה לפרסם נ נח חל על כולם, ושפיר יכולים להצטרף ולקיים כתיבת נ נח אפילו על רכוש של מי שהוא אחר, וכל זה כתבתי רק לרווחא דשמעתא, כי הלכה למעשה זה הכל חכמות, ועלינו לעשות כל מה שביכולתנו לפרסם שם של רבינו להאיר אור השם יתברך בעולם].

והנה צ"ב דבחנוכה חוזרים באחוריים שמונה פעמים, משא"כ בשיר הגאולה חוזרים באחוריים רק עד מרובע. ונראה שבחנוכה כיון שלא עושים האחוריים במכה אחת, רק בימים שונים זה אחר זה, צריכים להגיע ממש להסכום הנדרש של עשרה. ובזה יוצא לנו חידוש עמוק, שבכלל החשבון של עשרה יש השמונה נרות השמש והמדליק, שגם המדליק בעצמו בא בחשבון. (ולכאוף נרות חנוכה הם האור של הצדיק, והשמש, אלו הנחמנים המשמשים את הצדיק ומביאים את האור להעולם, אכן גם במדליק יש הנקודה שלו, איך שאור הצדיק מאיר בו וממנו). ולכן קוראים ליום שמיני של חנוכה "זאת חנוכה" (ולא "זאת חנוכת" – כלשון הקריאה בתורה), שהיא בגמטריא, נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות והכולל.

ד. הסבא קיבל הפתק בכג תמוז. וע' ביומא (ג: או ד:) שהגמ' שואלת לפי ר' יוסי הגלילי שהענן כיסה את ההר שבעה ימים היינו שכיסה את משה רבינו. א"כ הרי מ"ז ימים היה בהר, וכלים בכ"ג תמוז ולא ב"ז. ומתוך שהז' ימים נכללים בהמ'. וע"ש ענין הז' ימים, ימי הכנה.

ורואים שהיה הוה אמינא שירידת משה רבינו מההר עם הלוחות היה בכ"ג תמוז.

וראוי להתבונן, שנפילת הסבא ל"ז תמוז ואכילתו קשור מאוד לשבירת הלוחות שהיה בו ביום, והאותיות פורחות באויר. ואחר שבעה ימים קיבל פתק שהוא ספר שלם מרבינו הקדוש.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ועוד ראוי להתבונן, דידוע שסבא היה חסיד קרלין, והאדמו"ר השני של קרלין, ר' שלמה, היה עומד בתפלה ב"ז תמוז כאשר הקוזקים יש"ו ירו בו, וששה ימים הוא שכב חולה עד שנפטר בכ"ב תמוז. ובעולם החסידי אומרים שהוא היה בחי' משיח בן יוסף וכו'. וסבא בטח ידע טוב מהמעשה הזה, וסבא נתקע ב"ז בתמוז, וסבא הדגיש שהוא שכב ששה ימים כמו מת [אבל קבלת הפתק היה בערב וכבר היה כ"ג בתמוז].

ה. במס' אבות (ה:ח) עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות וכו' הכתב והמכתב והלחות, וע"ש שגם הכתב והמכתב הם שייכים להלחות. ושמעתי שיש פה רמז להפתק. וכע"ז שמעתי ממ' נ נח, מה שיש רמז להפתק בסיפורי מעשיות משנים קדמוניות מעשה י' מבערגיר ועני, שהבן של הבערגיר השיב לה הכתב ואמר לה: 'הא לך הכתב' שעם הח' אותיות הוא בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן יש עוד כמה רמזים, כי בערגיר גימטריא תהלים שהוא גימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן בסוף הספר מבואר שממנו נולד משיח, וגם יש התמיה איך פקד יפקד הוא סימן על הגאולה, ע"ש. ויש להוסיף, ש'פקד' הוא הגימטריא של שם ע"ב דהוי"ה באחוריים. [בראשיית בגימטריא כתב נ נח נחמ נחמן מאומן].

ובענין הלוחות ע"ע בליקוטי הלכות או"ח הלכות נשיאת כפיים ה' שכז"ל ועל כן יסד דוד המלך ע"ה כל ספר תהלים שכלול מכל העשרה מיני נגינה כמו שאמרו רז"ל. כי דוד הוא בחינת משיח שהוא עוסק לתקן פגם שברי לוחות שבא על ידי חטא העגל, ע"ש. וע' בספר זה ינחמנו בפרק 13 בביאור הפתק – יז בתמוז יאמרו שאינך מתענה. וידוע בשם השפת אמת (בלק תר"ס מובא בלב השמים חנוכה 229) שאף שמצינו שכאשר משה רבינו ע"ה שבר את הלוחות האותיות פרחו באויר, וכיון שיש כלל שצריך נס גדול כדי שהשי"ת יקח בחזרה מה שהוא נתן בנס (כידוע מסיפרו של רחב"ד ברגל של שלחנו בעוה"ב), ולא מצינו שהשי"ת לקח האותיות בחזרה, הרי שהם עדיין בנמצא בעוה"ז למי שזוכה להם. הא לך את הפתק הקדוש.

ויעו' בליקוטי מוהר"ן תורה ר"ז שתמז ר"ת זכרו תורת משה, א"נ ר"ת זמן מתן תורתנו, ולכן תמוז חסר ו' כי ו' סימן על הלוחות שהיו ארכן ו' ורחבן ו' ע"ש. והנה המילוי של ואו, ואו אלף ואו בגמטריא מאומן, כי מאומן יצאו שוב הלוחות בבחינת הפתק הקדוש. ולכן מאומן עם תמז והכולל בגמטריא הפתק!

ו"ל שמה שכתוב בפתק מקו לקו ג"כ רמז על הלוחות שהיו כתובים מעבריהם מזה ומזה.

ו. נ נח נחמ נחמן מאומן גימטריא 491. הנקודות (כל פתח - ו' = 6. כל נקודה - י' = 10. קמץ הוא צירוף ו"י = 16, כן הוא בכללי הגימטריא) בגימטריא 116. התיבות - 5. והכולל - 1.

491

116

5

1

1613

(גימטריא משה רבינו, וכן גימטריא תרי"ג מצות, וע"ע מש"כ בפרק לפרש אני נ נח).

ז. הרם כשפר קולך, כי נ נח נחמ נחמן מאומן הוא הקול המשקה את הגן כמבואר בלק"מ (תנינא ח') שזה כשפר"ר ר"ת כפול שלול פשוט רבוע, הרם, זה ה ר"ם, גימטריא של הר"ת של נ נח נחמ נחמן מאומן. קו"ל ע"ה בגימטריא מאומן.

וזה המבואר שם (ח:א) מאמר חז"ל (תמיד כח) המוכיח את חבריו לשם שמים, מושכין עליו חוט של חסד, שנאמר (משלי כח:כג) מוכיח אדם אחרי חן ימצא [ממחליק לשון], ע"ש. והנה פסוק זה במשלי מרמז הרבה על המבואר שם, כי הענין של פשוט כפול משולש וכו' מכונה לפעמים אחוריים, וזה מש"כ אחרי חן, וכן דייקא, כי אלו האותיות באחוריים הם נ נח! וגם ס"ת של הפסוק (גם כן בחי' אחר – סוף) נחמן קיא, כי זה המבואר בתורה שם, שכדי לזכות לקול המוכיח, שהוא השיר פשוט כפול וכו', צריך תפלה בדין, והתפלה בדין עומדת בבית הבליעה של הס"א, ואזי הוא מכרח לתן הקאות ע"ש. ור' נחמן הוא זה השיר. על מרומז היטב בס"ת כנ"ל.

וזמש"כ אחרי חן ימצא ממחליק לשון, כי להגיד נחמן באחורים נשמע כמגמגם, היפוך המחליק בלשוננו, ועל זה מעיד הפסוק ששפיר טובא להשיג החן באחוריים מלהגיד סתם בחילוק לשון!

וענין של אחרי, שהוא ג"כ אותיות ריח, בחי' סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא, המבואר בריש התורה שם – קול המשקה את הגן שבו גדלים כל הריחות והיראות, ע"ש.

ח. ספר החשק; ע' שמות של מט"ט: כ:פצפציה בגי' שנ"ה. להודיעך כי הוא היה בשר ודם. והיה בן ירד (ה"ע וזה חנוך, אותיות נח כ"ו, כמו נח מ"ן שמ"ן הוא (ע"ה) בגימטריא הוי"ה אדנ"י). ושני חיי חנוך שס"ה שנים. כי שנות החמה הם שס"ה ימים (ה"ע ע' מש"כ בענין מנחם ונחמן). ושס"ה חלונות הם ברקיע. ובכל יום יוצא החמה בחלון אחר. והוא מושל עליהם. ובגי' ש"ם י"ה. לפי שהוא נקרא על שם הקב"ה. ובגי' הקר"ן (ה"ע וזה ענין של 'הקרן של ר' ישראל'). לפי שכשישראל תוקעין בקרן בשופר, מיד הוא מוציא זכיותיהן של אברהם ויצחק. ואז הקב"ה מתמלא עליהם רחמים וגוער בשטן המקטרג עליהם, עכ"ל.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ט. גור אריה יהודה מטרף בני עלית כרע רבץ כאריה וכלביא מי יקימנו (ויחי מט:ט): מטרף בני עלית ס"ת ע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. בני עלית כרע רבץ כאריה וכלביא מי, ס"ת בגימטריא בהפתק. מטרף, ר"ת פתק טבריא ר' מאיר (בעל הנס). עלית כרע ס"ת בגימטריא י"ז תמוז, שהוא הסימן לאמיתת הפתק. ס"ת של הפסוק חוץ ממילת גור, ה'ה'י'ת'ע'ץ'ה'א'י'ו' = תרפב, השנה שקבל הפתק.

והנה בפסוק הזה נרמז סוד גדול במש"כ מטרף בני עלית, דהלוא אחר מכירת יוסף כתוב על יהודה, 'וירד מאחיו', ואיך כותב כאן עלית. מטרף, אותיות טרמף, ע' לקמן בס' כל הדרכים מגיעים לאומן, שיש ארבע אופנים, ומטרף, יש בו א' מכל הד'.

י. תניא רבי נתן אומר כשהוא שוחק אומר הדק היטב היטב הדק מפני שהקול יפה לבשמים. - הדק בגימטריא נ נח ע"ה - פטמה לחצאין כשרה, לשליש ולרביע לא שמענו. א"ר יהודה זה הכלל, אם כמידתה כשרה לחצאין, ואם חסר אחת מכל סממניה חייב מיתה.

בזה מרומז הסוד של נ נח. שהוא הקול המשקה את הגן כמבואר בתורה תקעו תוכחה (תנינא ח), שעל ידו נותנים ריח טוב להנשמות. וזה ענין השחוק. וזה ענין לחצאין - שהוא כפול, לשליש, ולרביע וכו' (שוב מצאתי בליקוטי הלכות חו"מ בהל' חכירות וקבלנות הלכה א' בענין המקבל למחצה לשליש ולרביע שפירש שהוא רמז להשיר פכש"מ). כמידתה בגי' נ נח נחמ נחמן מאמן. כשרה, כמבואר בלק"מ ששרה בחי' השיר פשוט כפול משולש מרובע.

ולעיל בענין הכפה של נ נח, כתבנו עוד שזה מה שר' יהודה אמר לשליש ולרביע לא שמענו, כי עדיין לא נתגלה (ואף שגם למחצה לכאן לא נתגלה, מ"מ מצינו שחז"ל היה להם איזה תפיסה בנח כמו שמצינו ברא"ש במס' מגילה כמובא אצלנו).

ובזה א"ש ממש מה שר' נתן אומר אף כפת הירדן כל שהיא, אף זה ענין הריח כנ"ל, כפת, זה הפתק (בחילוף הק' לכ', ואחד אמר לי שזה ר"ת תיקון כללי ופרטי. גם 'אף כפת' בגימטריא פתקא) הירדן, ר"ת רבינו נחמן וישראל דוב, כי הפתק זה הקשר ביניהם. ועיין בלק"מ תורה יד איך שרבינו מפרש רמא כפתא בירדנא, בענין הפשטת הבגדים הצואים ע"י שמחזירים בעלי תשובה וגרים ואכמ"ל. ושם ירדנא עם א' נוספת, א'ודסר. (וכפת עוד רמז על לבישת הכיפה של נ נח).

יא. מצת, מ' שאכלו מ' יום, צ"ת ע"ה בגימטריא, נ נח נחמ נחמן מאומן. וגם ע' בפנים בסוף הקונטרס בענין אמירת נ נח בלבד. שמצ"ה בגימטריא כפול וכו'.

יב. אמן נצח סלה ועד, דאי' בגמ' שאלו הד' לשונות וכו'.
אמן - מרמז ל'מאומן'. נצח גימ' נחמן. סלה עם האותיות גי' נחמ. נ'צח ס'לה ר"ת נס וא"ב דאח"ס = ח, הרי נח, גם בס"ת אמן נצח. א"נ י"ל נס גי' נ נח עם התיבות. ועד - זה העדות, החתימה.

יג. שמעתי מאב"י פראטאר נ"י ועמך כולם צדיקים בגי' 486, כמנין נ נח נחמ נחמן מאמן ע"ה.

יד. עוד שמעתי מהנ"ל שהר"ת של הפסוק (תהלים קלז - על נהרות בבל, והוא בתיקון הכללי) איך נ'שיר את שיר י' ע' א'דמת נ'כר עם הח' אותיות הוא בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ושוב שמת' לב שבהמשך המזמור כתוב: ת'דבך ל'שוני ל'חכי א'ם ל'א, שהר"ת בדיוק בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

טו. עוד שמעתי מהנ"ל, ודברת במ, שאמרו חז"ל שמצוה לדבר בדברי תורה תמיד ולא לדבר בדברים אחרים, ב"ם זה בית מם, שהוא בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (ע"ה)!

טז. אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה: אבגית"ץ, שהוא שם של חסד בעולם היצירה כידוע. וביותר דייקנות הוא חסד שבגבורה, כי הוא השם הראשון של מ"ב, והשם של מ"ב הוא בגבורה [ובזה א"ש ממש ענין הנ נח כדלקמן, שהוא בחי' תפילה בדיון, ועם כל זה הוא שיר של חסד].
אבג"י, זה רמז לשיר פשוט - א, כפול - ב, משלש - ג, מרובע - י', כידוע שא' ב' ג' ד' = י' (וכ"כ בס' רזיאל, שלכן שם הוי"ה מתחיל ב'י' רמז לאבג"ד, ואח"כ ה"ו), שלכן יש י' אותיות נ נח נחמ נחמן. תץ ע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!

נראה לפרש עוד למה דוקא בכלל, שת"ץ הוא לשון הירוס, וכמובא בהיחודים של האריז"ל לכוון אבגא (לשון שטן) תץ. וגם בגימט' פתי וכו' (וידוע שבלשון הקדוש מלה משתמשת לשני המשמעות). ונ נח נחמ נחמן מאומן יתירה אחד, בגימט' תצא, ושם הוי"ה ככה: שין מם יוד-הה-וה-ה = תצב, לשון מצבת, לשון תקומה הפך הירוס התץ (גם גימטריא שק"ץ). וזה ענין המבואר בליקוטי מוהר"ן שהצדיק משה עומד בין שמ"ד לרצו"ן.

נ נח נחמ נחמן מאומן

והר"ת של הז' שמות של אנא בכח, א, ק, נ, ב, ח, י, ש בגימטריא תע"א שהוא הגימטריא של י"ז תמוז ע"ה (ובסתמא שייך להשם הקדוש היוצא מהר"ת של "תפול עליהם אימתה ופחד").

שוב שמעתי מי"ס נ"י שאי' בס' ליקוטי הגר"א שהסוד של שמירת הברית בפסוק כי הוא כסות"ה לבדה, בגימטריא תצ"א (ונלע"ד, שזה רמז על ההוצאה והכנסה שבמדת יסוד). והגרי"א חבר, הראה לשם אבגית"ץ, שתצ"א הוא בסוד שמירת הברית, ונשאר בג"י, רמז לג' אבות וי"ב שבטים (הרי שגם הם מורים ששמירת הברית תלוי בצדיקים דוקא). וי"ס נ"י אמר לי שיכולים לפרש שבג"י הם הט"ו אותיות של נ נח נחמ נחמן מאומן.

שוב מצאתי בעזה"י בפרשת ואתחנן (דברים ג:כט) ונשב בגיא מול בית פעור. מול-בי, עם השני תיבות בגימטריא צ', הרי בגי"א צ"ת – אבגית"ץ, ונש"ב ראשי תיבות נחמן בן שמחה. בית פעור, הראשי תיבות והסופי תיבות – תרפ"ב, השנה שסבא קבל את הפתק.

עוד יש לראות בשם אבגית"ץ שבחילוף האותיות ב"ג בא"ת ב"ש לש"ר, יוצא שיר תצ"א – נ נח נחמ נחמן מאומן.

(אבגית"ץ בגמטריא אהבת חנם, אבל עוד לא מצאתי בחז"ל ביטוי כזה שהוא המצאה של הרבנים ונראה שהוא נגד התורה הקדושה. יש אהבה שאינה תלויה בדבר זה מהתורה).

יז. שמעתי מאב"י פראטאר נ"י תורת ה' תמימה מחכימת פתי, שפת"י ע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, היינו שע"י נ נח מסוגלים להתחכם בתוה"ק, והתורה הקדושה מביא אותך לנ נח.

ויש להוסיף שזה הגימטריא של תמים, וכמו שמצוים אנו בתורה הקדושה, תמים תהיה עם ה' אלקיך. וזמש"כ אלה תולדות נח נח איש צדיק תמי"ם וכו', שגם הר"ת של איש צדיק תמים, הם בדיוק בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

יח. שמעתי: בפ' כי תשא לב:לב ואם אין מחני נא מספרך. (שהאריז"ל אמר מחנ"י אותיות מי נח, כי נח לא מסר נפשו כזה בשביל דורו, רק משה רבינו, מסר נפשו, דהיינו שמו, להמחות. וע"ע לקמן אות ק') אם קוראים משמאל לימין ממילת נא, כתוב, אני נחמן, והר"ת – מאומן.

והנה יעו"ש שהשם יתברך ענה למשה (פסוק לד): ועתה לך נחה את העם, לך בגימטריא, הרי שהשי"ת אמר למשה שבאמת יקיים תיקון שלם לכלל ישראל ע"י: ועתה נ נח את העם!

[ויש להעמיק בזה, כי הפסוק ממשיך: ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם, ע"כ. ויש בזה רמז על שפגמו בגאולה, שהגאולה היה בסוד פקד יפקד, שזה סוד שם ע"ב באחוריים כמש"כ במ"א]

ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי ל"ך הנה מלאכי ילך לפניך וביום" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ד' כוללים.

יט. שמעתי: בפ' נצבים ל:יב לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה. שהאותיות הסמוכות להסופי תיבות מסוף הפסוק הם נתן נחמן, ע"כ.

ויש להוסיף שהר"ת של ה'וא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו - ל"מ, הללוי"ה. מ"ל - זה ר"ת מכתם לדוד שזה הפרק הראשון של תיקון הכללי. והללוי"ה זה המלה האחרונה של התיקון הכללי.

ור"ת של ריש הפסוק ל"ב - הם האות הראשון והאחרון של התורה הקדושה.

וגם בזה רמז להסבא כידוע שהוא רמז בקשר סוף התורה - ישראל לראשית התורה – בר [ובקונטרס אני נ נח נחמן מאומן הוסיף, שהפירוש האחרון של רש"י על החומש: לעיני כל ישראל: שנשאו (משה רבינו) לבו לשבור הלוחות לעיניהם, שנאמר ואשברם לעיניהם, והסכימה דעת הקב"ה לדעתו, שנאמר אשר שברת, יישר כחך ששברת, ע"כ. וזה נאמר על י"ז בתמוז, ותכף אח"כ אנחנו מתחילים מחדש: בראשית ... וכתוב בתיקוני הזהר (תיקון י'): בראשית שיר"תא"ב והאי איהו שיר משובח מכל השירים תאב מכל השירים, ע"כ, ועל בליקוטי הלכות יו"ד ב' הל' ספר תורה ד:ה איך שהשיר חדש מתחיל משבירת הלוחות בי"ז תמוז. ועוד הבאנו לקמן מהקונ' שם שמי"ז תמוז לר"ה ע"ב ימים וכו'. ובענין קשר וחבור התורה מסיפא לרישא, י"ל שרבינו מביא מחז"ל שהש"י קודם שברא את העולם יעץ עם נשמות הצדיקים, והצדיקים הם בחי' כל, נמצא שהבראשית היה לעיני, לעצת כי העינים על שם החכמה כמובא הרבה בדברי רבינו, כל ישראל, הצדיקים של ישראל].

נ נח נחמ נחמן מאומן

וחבירי אב"י פראטא"ר נ"י הוסיף כי בהמשך, כי קרוב אליך הדבר מאד, רמז לישראל ב'ער א'ודסר ז"ל.

וע' תהלים עח:ג-ד בקע ים ויעבירם ויצב מים כמו נד. וינח'ם בענן יומ'ם וכו'. ג"כ נחמן באותיות הקרובות לס"ת. ובמזמור ד' כתוב חננ'י ושמ'ע תפילת'י שהאותיות הקרובות להס"ת הם בגימטריא (ע"ה) נ נח נחמ נחמן מאומן. ובסוף מזמור יז: אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך, פניך אשבע'ה בהקיץ תמונתך, יעית ע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, אני בצדק אחזה נד"ז בגימטריא אנ"י, הרי שהאותיות הקרובות להס"ת של "אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך" הם רמז למה שהסבא אמר (בשם רבי נחמן?) "אני נ נח נחמ נחמן מאומן!"

וענין אותיות קרובות לס"ת נראה לע"ד, שהס"ת הם במלכות, שהיא סוף הספירות [יודוע שיכולים לדרוש כל מלה כן, ובפרט רואים עבודה כזאת במי השילוח]. וא"כ האות שלפניה כנגד מדת היסוד! וכן עי' בכוונות האריז"ל בשמו"ע לברכת מקבץ נדחי עמו ישראל, שיש לכוון, יח'ד מארבל'ע כנפול'ת, חב"ו ר"ת חיל בלע ויקאנו, ע"ש שהוא ע"י הצדיק. וכן תמצא בשער רוח הקודש (עמוד סה ביחוד) על הפסוק אליך לא יגש, שהאותיות הקרובות להספיות, הם יג"ל, וידוע שזה השם ביסוד.

כ. ומענין לענין באותו ענין, אחר ש CNN הראו כמה דקות של ההפצה של הנחמנים בגבול לבנון, נפל במוחי שאם קוראים אותם מימין לשמאל יש - נ נח. (גם לבנון, משמאל לימין, ו' וב = נח, היינו ל נ נח).

כא. השם חנניה, מהאמצע, משמאל לימין, נ נח (גם יוחנן, יש בו נ נח משמאל לימין), שהוא כנגד האותיות י"ה בשם הויה.

והנה עיין במס' עירובין שיש נידון בכמה מקומות אם המשנה או ההלכה כחנניא (למשל דף ו, יא, ל; ובעוד מקומות ובאיזה מקומות כתוב חנניא).

ואולי י"ל כי עירובין, אותיות עיון רב"י, דאיתי בלקו"מ שרב"י ראשי תיבות ראש בני ישראל, א"נ רשעים בחושך ידמו, והבדל הוא בין ברוך מרדכי לארור המן. ומובא בספרים שההמן תמיד מתחפש ונראה כמרדכי, וכמו שמצינו שעשו הטעה את יצחק אבינו ע"ה. ועל כן צריכים עיון להבחין ביניהם (ועל כן יש הספק לאיזה צד לקבוע את העירוב). וזה ענין המשניות שם שעד כאן גבול שבת. והגימ' של נ נח נחמ, עם הו' אותיות הוא רב"י. ועל כן איתא במס' מגילה דף כא, שעל מקרא מגילה מברכין מנ"ח, אותיות נחמ.

וע' ברש"י סוף פרשת נח, וימת תרח בחרן, כז"ל נו"ן הפוכה לומר לך עד אברהם חרון אף של מקום, ע"כ. ותרח הוא בן של נחור, ובנו נקרא על נחור כשם אביו, ובסתמא בחיי אביו. וגם הרן בחי' חרן. וענין של נחור, חרון, נח רו, ר"ו גימטריא נ נח נחמ.

כב. משנה במס' שבת, הכותב נח מנחור. כי נחור, הוא נח ו"ר, ו"ר גימטריא נ נח נחמ. וע"ש שלומדים הלכות כתיבה ממה שהיו כותבים על קרשי המשכן. והרי מצינו מקור קדמון לכתוב נ נח על הקירות. וע' בפרק על שגעון שהבאנו שדוד המלך ג"כ היה כותב על הקירות כדי להנצל מהקליפה.

בענין נחמ, יש להעיר שכל בלק"מ שכשפר ר"ת כפול שלוש פשוט רבוע, שרואים שהפשוט מפסיק בין השלוש לרבוע. (ת"פ"ר מעשה אומ"ן בחולו של מועד. בחפ"ת חלוקו).

כג. כי חנם נמכרתי. חנם, אותיות נחמ, כי יעקב היה אז בן ק"ח (בגימטריא נ נח) שנה, ולכן יוסף הגיע אז לבחי' נחמ. ויעקב אבינו נפטר בכניסתו לגיל 148, כמנין נחמן, בסוד אם אין קמ"ח אין תורה, כי יעקב אבינו הוא בסוד תפארת בסוד התורה כידוע. ואם אין תורה אין קמ"ח.

כד. שמעתי מליטאי אחד: נ, זה רמז להצדיק נון, אבי יהושע. נח, זה נח איש צדיק תמים, נחמ, נחום איש גמזו, ועוד כמה צדיקים בשם נחם. נחמן, זה רבנו הקדוש.

כה. שהכל נהיה בדברו, ר"ת נב"ש, נחמן בן שמחה - נשמע מהסבא (מיעקב מצפת). (גם ר"ת נ' שערי בינה). [על נטילת ידיים, ר"ת גימטריא שם מ"ה באחוריים כמובא בכוונות, והס"ת בגימטריא י"ז תמוז]. גם שהכל הוא בגימטריא נ נח נחמ נחמן ע"ה. ב'רוך א'תה י'ה-ו-ר"ת ישראל בר אודסר.

כו. ליקוטי מוהר"ן תורה קפה שמתחלת ז"ל איתא בזהר: כד ישראל אשתלמו בעובדיהו כביכול שמא קדישא אשתלם וכו', ע"ש ובסוף כתוב ז"ל זה המאמר שמעתי בשמו שהוא שייך על פסוק ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון, ואיני יודע הפרוש וכו' ע"ש.

נ נח נחמ נחמן מאומן

וי"ל שמחיל אל חיל זה מה שהולכים מ'ל' ל'נח' ל'נחמ' וכו'. וזה יראה אל אלקים, כמובא בכוונות לתיקון הכללי, שהוא ענין העשרה מיני נגינה, שהוא ענין השיר פשוט כפול משולש מרובע, ביחד עשרה שירים, לכוון להשמות אל' אלקים כזה אלף למד, אלף למד הי יוד מם, שעולים בגימטריא תהלים, שהוא הגימטריא של נ נח נחמ נחמן מאומן. וזה 'בציון', שהוא גימטריא נחמן וי' כנגד העשרה מיני נגינה. שהוא בחי' נהר היוצא מעדן להשקות את הגן שממנו גדלים היראה. ועוד, ידוע שנ נח נחמ נחמן מאומן הוא הסוד של אני, ומבואר בליקוטי מוהר"ן שאני הוא הכלי לקבל השפע, וזה המדובר בתורה קפה, ע"ש.

כז. לק"מ תנינא תורה סז ד"ה אבל יש ח"ו וכו' בעלי שמות וקדריים שקורין 'טאטירין', ע"כ. נראה שידוע שטטרא בלשונם פירושו ארבעה. ולכן דוקא צריכים השיר פשוט כפול משולש מרובע בשם הצדיק האמיתי ראש בית, להשקיע הבעלי שמות וקדריים הנ"ל. וזה התיקון של חסידי סקוורא, שסקוור באנגלית זה מרובע, כנ"ל.

כח. שמעתי מי"ש נ"י, השם היחיד הנמצא בתורה פשוט כפול משולש מרובע הוא נחמן. כי נ' יש בפרשת ויהי בנסוע הארון, נח בפרשת נח, נחמ, בפרשת בשלח, ולא נחם אלקים, נחמן, בס"פ בראשית זה ינחמנו.

כט. משלי יח: מים עמקים דברי פי איש נחל נבע מקור חכמה, ידוע שר"ת נחל וכו' נחמן. אבל איזה נחמן. איש, אלף יוד שין בגימטריא בדיוק נ נח נחמ נחמן מאומן, וע' במדרש רבה דברים ב:ב אין איש אלא משה. וגם איש, אם נחליף הש' ב' על דרך א"ת ב"ש, נהיה ר"ת אב", שהוא ר"ת ישראל בער אודסר, שאמר אני הרוח והפה של רבי נחמן. וגם אי"ש זה ר"ת ישראל (בן) אייזיק שלמה. וכן מצינו בפרשת דברים (ב:לד) ונחרם את כל עיר מתם, ופרש"י אנשים, מתים מלא (ע"ה) בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, וכאן שמדברים על רשעים, כתיב חסר י'.

ל. ישראל בער אודסר, ר"ת אבי, והנה אביי בגמרא נקרא נחמני. וב"ה אצלני רגילים לומר, שאביי יש לו עוד י', אז תהיה עודעשר (אודסר)! והנה בגמרא שאביי הוה בדח טובא ואמר תפילין קא מנחנא. תפילין בגמטריא פתק, מנחנא, זה נוטריקון אני נ נח מאומן.

לא. ישראל דב = 547 = בעטליר החיגר (שמעתי מאחד מהחברים. ואגב שמעתי מאחד שהוא בעצמו טיפל בהסבא והעיד שהרגלים של הסבא היו חזקים מאד).

לב. ספר אבי הנחל שהוא בעיקר מכתבים מהסבא, בעל הפתק, לנשיא מדינת ישראל, זלמן שזר ז"ל, הוא אשר קרא את הספר על שם היידיש של הסבא ישראל בער אודסר, ושילם על הדפסתו, ועזר ותמך את הסבא, וגם הגיע להקיבוץ וגרשו אותו. הוא זכה להיות על המעות קונות הכי יקר, השטר מאתים. והנה על כל השטרות כותבים דברי דופי, ויש מהם אפילו שבתמונה לובש כיפה. ולמשל על אחת מהם יש דרשה איך שהמגן דוד היה אתנו בכל הגלויות ועוד דברי שטות. אכן על שטר המאתים מופיע זלמן שזר בלי כיפה, ומכל דיבוריו וכתביו הרבים לא מצאו הציונים להדפיס אלא כאלו דברים, שמזכירים צדיקים ותורתם, החיוב ללמוד תורה וללמדה, חיוב אמונה ולצפות לישועה והגאולה (מדפיסים מנשיא הציונים שאין להם הדרך לגאולה!):

על צד א': והלא ענין לנו עם האומה העברית, האומה שידעה את החוק של 'ושננתם לבניך' עוד מראשית עלייתה על הבמה ההסטורית. ואומה זו הן ידעה גם בשנות האפלה שלה לשמור על נכס זה של לימוד-חובה לכל ילדיה: ועוד בימי ר' שמעון בן שטח, בשעת התכנסותה מן הגולה חזרה לארץ ישראל, ידעה להושיב מלמדי תינוקות בכל עיר ובכל כפר (ע' ב"ב כ: על ר' יהושע בן גמלא), בכל גליל ובכל מדינה, וקבעה שכל עיר שאין בה מלמד תינוקות אין דינה כדין עיר, ואף בחשכת פזוריה, ובכל קהילותיה, ידעה להטיל על כל קהילה להכניס לקרבה מלמדי תינוקות על חשבון כל יושביה. עשיר ורש, בין עקר ובין מרובה ילדים], רווק ולא רווק - כולם יחד צריכים לשאת בעול לימוד תורה, ע"כ.

ועל צד א': קדמונינו קבעו סימנים לבחון באמצעותם את מידת נאמנותו השורשית של היהודי השלם, העמידו אותו בפני השאלה היסודית: ציפית לישועה? כלומר, לא רק האם רצית בה או קיווית לה או האמונה בה, בכל אלה לא די, אלא האם העמדת את עצמך על החומה ובריכוז כל החושים ובכליון עינים ציפית לו, כאשר יצפה בשעת הסכנה הצופה לישועה המצילה. וצופי צפת העמידו עצמם על המצפה הרם ההוא, וצפו גם ציפו, ע"כ.

והנה זה פלא שכל זה על השטר מאתים, מאתים בגימטריא בדיוק, נ נח נחמ נחמן מאומן.

וגם שמעתי מאחד מהחברים באומן לפני כמה שנים שהוא או אשתו שפעם סבלו מכמה בזיונות או כדומה ומתוך חלישות הדעת נפלו לשינה וחלמו שפייגא, אמו של רבינו, אמר לו, למה יש לכם חלישות הדעת, כל פעם שאתם אומרים נ נח נחמ נחמן מאומן מאתים אנשים מקבלים הרהור תשובה, ע"כ סיפרו לי, ואז אמרתי לו שנראין הדברים כי נ נח נחמ נחמן מאומן בדיוק בגימטריא מאתים כנ"ל.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ועוד שמעתי ממרדכי הגר באבי הנח"ל שכל המופיעים על שטרות מעות מדינת ישראל היה להם חלק בהוצאת הספר הקדוש אבי הנחל (שי אגנון, ובן צבי, והשלישי איני זוכר).

לג. בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה (סוף שופטים): ר"ת באב"י (שהוא ר"ת ישראל בער אודסר) מאהבה. כי הדרך בעבודת הש"י כעת הוא דרך אהבה, ושכל אחד ימצא לעצמו את השי"ת בלי רבנים כמבואר בחיבורינו. וכל הדרך מיוסד ע"י יב"א ז"ל שע"י זכינו לשיר הגאולה, נ נח נחמ נחמן מאומן.

לד. חזק ואמץ בעובדתך, שמעתי משה בן דוד נ"י בעבודתך גי' חצות. והנה יעו' בספר ישראל סבא עמוד תקכב, הפתק הקדוש בכתב ידו של הסבא, והנה בסוף הפתק במילים "ובחזוק עבודה תבינהו" הסבא כאלו כתב ובחזוק עבודה תבינהו! (וע' מש"כ בפנים בקונטרס ב"ענין השגיון" אות ו) ויכולים אפילו לומר שהק' של צחוק הוא ת' ע"ש, והרי עוד רמז שעיקר העבודה זה חצות.

לה. סכות, עם הד' אותיות וכולל, גימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ויש בסכות עוד הרבה רמזים, כי בלק"מ מבואר שסוכה הוא לשון שרה שהיא בחי' השיר פכש"מ, וגם לוייתן בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן [ובזה י"ל מה דאיתא במס' שבת (עז: והוא ברשב"ם באגדתא דרבה בר בר חנה) שאימת הכילבית על הלוייתן, כי כילבית בגימטריא י"ז בתמוז!], והארכנו בזה בס"ד במ"א (כתבתי תורה שלימה בעזה"י לכבוד סכות התש"ע).

לו. במדרש נעלם פ' לך לך (דפו"י דף כה טור ג, אות ע בזוהר הסולם) ז"ל ומן יומא ההוא כד הוה חמי דיוקנא דאבוי, הוה א"ל אבא אבא, אימא להווא סבא, שפמין סגיאין מאורייתא הוה. א"ל אימא ליה סבא דקדמאי, סבא דפותקא ומיד יתיישר חילך, ע"כ, ופ' בעל סולם ז"ל שיאמר לו, זקן של הראשונים, דהיינו של ע' זקנים. סבא דפותקא, זקן שקבלו הכתב שהיה כתוב עליו זקן. וכשיזכיר דברים אלו, הבטיח לו ר"ש אביו, ומיד יתיישר חילך. שמיד יתחזק כחו בתורה, ע"כ.

לז. בקונטרס 'אני נ נח נחמ נחמן מאומן' עמוד לו כתוב - שמנין הימים בין י"ז בתמוז לראש השנה הוא ע"ב, מנין חסד, שיר של חסד המתנגן על ע"ב נימין - נ נח נחמ נחמן מאומן, ע"כ. וגם מה ששמעתי מחבירי אב"י פראטאר נ"י שהמספר קטן של נ נח נחמ נחמן מאמן ע"ה = 72 (נ-6*5=30, ח-3*8=24, מ-4*4=16, א=1, כולל = 72).

לח. עוד שמעתי מהנ"ל, בפ' נצבים לא:יח ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההו"א = י"ז (בתמוז). פסוק יט. ועתה כתבו לכ"ם א"ת = נ נח נחמ נחמן מאומן (ועת"ה בגי' י"ז בתמוז עם האותיות והתיבות). ולמדה א"ת ב'ני י'שאל, ר"ת אב"י - ישראל בער אודסר. שימה בפיהם = נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. [והרי מבואר שיש דין בכתיבה, ויש דין באמירה]. ובפרש"י השירה הזאת - האזינ'ו השמי"ם עד וכפר אדמתו עמו, ע"כ. האזינו השמים עם ה' תיבות = נ נח נחמ נחמן מאומן.

לט. יז בתמוז יאמרו שאינך מתענה (וגם מה שהסבא אמר שמשמע שהפתק כבר נכתב מקודם): בחיי מוהר"ן אות תצא (עבודת השם מח) שהוא הסימן בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן כז"ל בשנת תקס"ו בין כסה לעשור יצא רבנו ז"ל מהמקוה ואמר שנתגלה לו בעת הזאת מן השמים איך יתנהגו אנשי שלומנו בעיני תעניתים כל ימי חייהם כמה תעניתים צריך כל אחד ואחד מאנשי שלומנו להתענות בכל שנה ושנה, ואיך ומתי יתענו. ואחר הימים טובים נכנסו אליו כל אחד ואחד ביחוד ומסר לכל אחד ואחד צעטל [פתק] מתי יתענה. והיה כתוב אצלו צעטל בכתיבת ידו הקדושה איזה דברים ואיני יודע מה, כי לא נתן לראות בתוך גוף הצעטל רק כשישבתי אצלו לקבל הצעטל וכו' אחר כך כשבא מלבמברג צוה עלינו שלא להתענות כלל. ואמר הלא מי שאינו זוכה להיות אצלי על ראש השנה הוא אין לו להתענות כלל כנ"ל, ומי שזוכה להיות על ראש השנה הוא בודאי אין צריך להתענות כלל מאחר שזוכה להיות אצלי על ראש השנה והבן, ע"ש.

מ. ליקוטי מוהר"ן תנינא תורה ב'. ע"ש ענין ריבוע הדיבור בגלות, וצריך להאיר בריבוע הדיבור האמת, וזה על ידי שלשה שמות אל' אלהים י'הוה, שהם בחי' תפלה ותורה ושדוכים וזווגים ע"ש. והנה זה ממש הענין של נ נח נחמ נחמן, שהוא ריבוע הדיבור, ולהאיר בו האמת זה מאומן, כי אמונה הוא עם אמת (כידוע מהזה"ק ומספרי מוהר"ן), וזה מאומ"ן עם ה'ה' אותיות והכולל בגימטריא 143 = אל' אלהים י'הוה.

מא. וע"ש אות ה' - ויולד בן ויקרא שמו נח לאמר זה ינחמנו וכו'. וסוף אות ה' - אא"י דבר = שמחה גי' נ נח נחמ נחמן (וי"ל שאא"י ע"ה הוא יב"א, ישראל בער אודסר). וע"ש שבחי' בן בחי' שבת בחי' הלכה כרבים, שזה ענין נ נח שהעם יבחר כמבואר אצלנו.

ובענין רבוע הדיבור מבואר שם שהם בחינות דיבור מלכות פה, דיבור הקרובים למלכות בחי' חן שפתיו רעהו מלך, דיבור של תשובה בחי' קחו עמכם דברים, ודיבור בצדקה. והנה מלכות פה, זה דיבור הכי פשוטה, נ, והדיבור של

נ נח נחמ נחמן מאומן

הקרובים למלכות כבר מרחיבים הדיבור, ויש להם חן – נח, דיבור של תשובה, בחינת אחרי שובי נחמ"תי, בחי' נחמ, ודיבור בצדקה, זה הצדיק בעצמו, נחמן.

וגם תראה שמלכות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות, וגם "קחו עמכם דבר" (ים) עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

מב. תורה רפ"ב - 'אזמרה לא"להי בעודי' עם המילה הראשונה בתורה, דע = נ נח נחמ נחמן מאומן.

מג. שמעתי משה בן דוד (יעקב יצחק מצפת) שכמו שנ נח נחמ נחמן גימ' שנד כמנין ימות שנת הלבנה, כן מ מ מ מנח מנחם גימט' 366 כמנין ימות שנת החמה. וגימ' נחמן מנחם עם התיבות רפ"ח ניצוצין. וזה פי' מש"כ בפתק, ובזה אגלה לך סוד והוא מלא - דהיינו למלאות באחוריים כנ"ל, וגדש - דהיינו הגימטריא כנ"ל, מקו לקו, קו אחד זה נ נח נחמ נחמן מאומן, וקו אחד זה מאומן גימטריא ע"ה מנחם, ועל כן מקו לקו עם האותיות בגימטריא רפ"ח. וענין מנחם שהוא שם של משיח, בעצם רמז על השי"ת, וכמו שאמר הסבא וכמש"כ (ישעיה נא:יב) אנכי אנכי הוא מנחמכם.

מנחם	נ	זזה ענין המגן דוד שהם שני משולשים כזה:
מנח	נח	
מנ	נחמ	
מ	נחמן	

ע"כ שמעתי (ואז שמע שר' כדורי אמר שמשיח מסתובב עם מגן דוד).

ויש להוסיף דלכאורה מקור להמגן דוד הוא מש"כ בשיר השירים, תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף, תורי זהב נעשה לך ר"ת עם הד' אותיות גימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ותור פירושו במשניות משולש, וא"כ תורי, הרי הוא רמז למגן דוד. וזה זה"ב דאיתא בזהור הקדוש שזהב, הוא י"ד, ז' בעליה וז' בירידה [ועד"ז י"ל י"ל י"ז בתמוז, דהיינו יוד ז' תמו – ז' ואכמ"ל]. 'נעשה לך' בגימטריא 475 כמנין 'ביז בתמוז' ע"ה. והראשי תיבות של הפסוק תורי זהב וכו' ת, ז, ל, ע, נ, ה בגימטריא ברי"ת, שהוא גימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם הנקודות דייקא כנ"ל (וכן תרי חסר, עם הג' אותיות), וכמו שכל עם נקודות הכסף! וכמו שהסבא אמר, 'הפתק הוא) פלא נס ופלא כזה בדור החושך הזה (מה זה הנקודות?) הנקודות? הנקודות הם סודות גדולות האותיות עם הנקודות אי אפשר לקרוא נחמן בלי נקודות? יש נקודה על נ פתח וכו' עכ"ל. והשתא נפלאים דברי הסבא שאמר ז"ל (ישראל סבא עמוד קן) יכולים גם כן לעשות את הפתק עם זהב. לא צריכים זהב - זה בעצמו זהב, עכ"ל.

ויש להוסיף עוד, דמבואר בתלמוד עה"ס ח"ב ענין מרובע ומשולש, דמרובע הוא על פי הד' בחינות, חכמה בינה ז"א מלכות, ומשולש נעשה ע"י שמלכות עלה לבינה, בצמצום ב', ונשאר רק ג' בחינות. וא"כ י"ל שהתור הא' שבסיסו רחב בארץ רמז לשלמות בצמצום ב', וצריכים להגדילו לשלמות אפילו בצמצום א', וזה ע"י התור העליון. ועפ"ז יש להעמיק במה שאמר הסבא ז"ל יבוא זמן שכל העולם ישאלו איפה הפתק ואיפה בעל הפתק ויהיה תור ארוך מאד ואני אשב בארמון שלי... ודו"ק כי אכמ"ל.

ועוד יש בזה סוד ההיכלות כמו שאפרש בעזה"י.

מד. רש"י בכ"מ (למשל בפרק אין דורשין דף יב: בביאור כוונות המקוה בענין השם אגל"א) כותב שיכולים להחליף נ' ב'ל'. ואם תעשה כן להשם 'נחמן', יוצא הגימטריא בדיוק נ נח! ואם תעשה כן לכל השם הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן' יוצא הגימטריא ש"ע נהורי פנים (והכולל).

בענין ש"ע נהורין של תיקון ואמת ע"ע לקמן שפז, ורסט. וכאן אוסיף ש'ואמת' בא"ת ב"ש פתי"א בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. תיקון ואמת הוא גם כן קשור למדת נצח, כנראה מברכת ישתבח, שמסדרים השבחים כפי הי"ג מדות, ויוצא שנצח הוא מדת ואמת. ויש להתבונן בזה עוד, כי גם תיקון התשיעי, לאלפים, בא"ת ב"ש כתכומי, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות, והנה מדת לאלפים נמתקת במדת נוצר חסד, שנוצר בגמטריא משה ע"ה, ואילו הש"ע פנים של מדת ואמת, שהוא בחי' פני יעקב, פעמיים יעקב (עם ששה כוללים), ויעקב מלבר ומשה מלגו.

ומצאתי בשער רוח הקודש (יחוד ח למהר"י גדליה עמוד צז) ש'מעשה י-ה-ו-ה' בגמטריא ואמת ע"ש. והנה מעשה ה' אלו הצדיקים.

מה. במס' אבות, רבי אומר איזהו דרך ישרה, וכו'. וידוע מה דאי' בליקוטי מוהר"ן שרב"י ר"ת ראש בני ישראל, והר"ת של איזהו דרך ישרה, יד"א, ישראל דב אודסר זצ"ל. שעל ידו האש של מוהר"ן תוקד עד ביאת המשיח.

נ נח נחמ נחמן מאומן

מו. אודסר, לשון עוד-עשר, שעל ידו נתגלה תיקון הכללי של עשר אותיות, נ נח נחמ נחמן, שוב ראיתי שכבר הקדמוני בזה בס' זה ינחמנו (סי' 10).

מז. מכתם לדוד שמרני אל כי חסיתי בך (תהלים טז, א' של התיקון הכללי). דוד, ד"ו = י, ונשאר ד'. ר"ת ישראל דוב (גם הס"ת של לדוד שמרני, י"ד), שמרני אל, ר"ת ש"א, ר"ת שלמה איזק, אביו של הסבא. כי חסיתי בך, 540, עם התשע אותיות וג' תיבות, 552, בגימטריא, אני נ נח נחמ נחמן מאומן, שהוא ע"ה גימטריא 'ישראל דוב'.

מח. אשרי שא'ל יעקב בעזרו (תהלים - הללויה שלאחר אשרי), ר"ת יבש"א, שהוא ר"ת ישראל בער (בן) שלמה איזק. וס"ת יובל, שהוא ענין השם נחמן, כמש"פ במ"א (גי' מ"ח, ושנת נ').

מט. משלי: אילת אהבים ויעלת חן, ס"ת ע"ה גימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

נ. הילדים - נחמ ע"ה. אשר חנ"ן - נ נח. חנן אלקים את - ס"ת ע"ה גי' נ נח נחמ נחמן מאומן.

נא. וישלח = נ נח נחמ נחמן.

נב. ואם לא תאבה האשה ללכת א'חרוך ונקית, ר"ת אלול כמובא בלק"מ. ור"ת של כל התיבות בגימטריא 478, עם אב"ה של תאבה, 486, והכוללים של כל התיבה = 491, נ נח נחמ נחמן מאומן.

נג. דרך לבית א-ל מלוז - מהערף, ע' בלק"מ תנינא תורה פ- בית אל עם האותיות = 448, לוז = 43, הרי 491, וזה דרך העורף, דהיינו באחוריים, נ נח נחמ נחמן מאומן.

נד. ואלה המשפטים: המשפטים עם הז' אותיות בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

נה. תצוה: תצ- ע"ה בגימט' נ נח נחמ נחמן מאומן. ו"ה, קבו"ש (כמו שפי' הגר"א במשלי על הפסוק בכל דרכיך דעהו, ובעוד מקומות).

נו. פסח = נחמן.

שקלים עם האותיות = נ נח נחמ נחמן מאמן.

יומא ע"ה = נח. ואח"כ סכה עם ג' אותיות = נחמ (התיבה האמצעי). ביצה עם ד' אותיות והכולל = נחמן. גם מס' ביצה נקרא מס' יום טוב, יום = נ (וע' לק"מ תנינא תורה פה, שענין הביצה היא נחמו נחמן).

נז. באדיר במרום עמ' קפה - בפלגותא דשערי וכו' ע"ש ענין של אורח צדיקים כאור נגה וכו'. ומסביר שם איך ע"י דעת דעתיק יומין הנצחיות נקבע לפי הזמן. וכל זמן של הזמן יש הספקות של הרדל"א שעליהם אמר הנביא (ישעיה נח:יא) והשביע בצחצחות נפשך, צח חד צחות תרין ע"ש באריכות.

וי"ל בזה נ נח. כי נ הוא הצ', כי איתא בכוונות (וכן הוא באדיר במרום עמ' קסה) ענין המאה ברכות שנ' יש בראשו י'. וא"כ הרי בהיפוכו הוי' צ' (גם נו"ן ע"ה בגי' צד"י עם האותיות). הרי שנ נח הוא ענין הצחצחות - חד תרין.

נחמ = זמן ע"ה, גם גימ' צח.

נחמן = נצח.

מאומן = כאלף ו'. כי באלף ו' - חד חרוב ע"ש.

גם י"ל זה בחי' המלכות שבה כל אחד משיג בהספקות של הרדל"א, ע"ש עמ' קפט ד"ה אך. וגם י"ל שזה הענין המבואר שם - וארח צדיקים כ-או"ר = נ נח נחמ ע"ה. נג"ה - נח. הל"ך = נ. ואור עד נכון היום עם האותיות ותיבות בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

נח. ע"פ אדיר במרום עמ' רג-ד.

דמות אדם (גי' נ נח נחמ נחמן מאומן) תרי"ג ז' דרבנן = תר"ך. צל"ם = ק"ס.

סך הכל = 780 = שפ"ת אמת תכון וכו'.

נ נח נחמ נחמן מאומן = 491. רפ"ח ניצוצות ע"ה 289. סך הכל = 780.

נט. ה'צור ת'מים פ'עלו. ר"ת גי' תפ"ה (גי' תהלים, וגי' נ נח נחמ נחמן מאמן).

וכן ס"ת אף נחלת שפרה (ריש תיקון הכללי).

ס. ויקבר אתו בגי' בארץ מואב מול בית פעור ולא ידע איש.

בגי' בארץ מואב עם הג' תיבות, בגי' רבי נחמן. בית פעור בגי' 770. איש, אלף יוד שין = נ נח נחמ נחמן מאומן.

נ נח נחמ נחמן מאומן

סא. ברסלב, מוהר"ן אמר שלעתיד כולם יהיו חסידי ברסלב, כי ברסלב אותיות לב בסר, וכתוב והסרתי לב האבן מקרבכם ונתתי לכם לב בשר, ואיתא במדרש אל תקרי בשר אלא בסר, שכל אחד בוסר בשל חבירו, ע"ש. וזה רמז שצריכים לעבוד בשביל הזולת.

ברסלב, כמו ברית לב. וזה רמז למה ששמעתי מא"א על מה שכתוב בספרים שהמ"ט ימי ספירה בגימטריא לב טו"ב, ואח"כ יוכלים לקבל התורה בשבועות. והוסיף א"א מדיליה, שזה מה שאיתא שבן י"ח לחופה, כי טוב הוא י"ז ואח"כ מקבלים התורה בשבועות בי"ח. ועפ"ד יש להוסיף, שברית מכונה בקבלה, ח"י, וזה ברסלב כנ"ל, ברית לב, שהוא לב בשר, שער נ', כמו שהארכנו בכמה מקומות.

ברסלב, בר-סלב, בר הוא לשון להוציא, סלב, זה הנוצרים, שעיקר התיקון והדחיה לטעותם של הנוצרים רק על ידי ברסלב, נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן אם נדרוש בר מלשון בן, כן יפתר, שכיון שטעו כל כך בסיבוך של הנוצרות, השי"ת המציא לנו התיקון – ברסלב – נ נח נחמ נחמן מאומן.

ברסלב, ר"ס, ששים רבוא, בל"ב, היינו שהוא לב העם. ועוד יש לומר שהוא רמז למה שאמר מוהר"ן תנו לבכם לי ואני אוליך אתכם וכו', וזה סר להעביר מוהר"ן בלב. ועוד י"ל שס"ר (שהוא עשרה פעמים הוי"ה) הוא בחי' הנא' במשה רבינו כי ס"ר לראות, בחי' העינים, והלב הוא הלב, שבברסלב מקיימים הציווי ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם.

סב. אתה ה' - הוי"ה ואדנ"י בשילוב = נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה התיבות וכולל. [כי נ נח זה אני, וע"י אני מכירים שאתה ה'.]

סג. ה' מנ"ת חלקי (תהלים טז – תיקון הכללי), מנ"ת ע"ה גימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

סד. תשובה, תשוב ה', כדאי בזוה"ק. ה' זה חמשה תיבות של נ נח, שתמיד חוזרים לראשונה. וע' בליקוטי מוהר"ן מט:ז-א איך שתשובה, ותשוב ה', הוא בחי' השיר פשוט כפול משולש מרובע.

סה. ישעיה מ: הרימי בכח קולך ... אמרי לערי יהודה הנה אלקיכם, ר"ת אליהו[ו]. הנה אלקיכם עם התיבות והכולל בגימטריא אני נ נח.

סו. אדיר במרום עמ' רכא. שורש הציץ. י' פעמים מ"ו עולה ת"ס כמנין קד"ש ל"ה'. וע"ש שכל זה מבחי' א"ל השורה בהדיקנא ע"ש מבואר להדיא. הרי תצ"א [נ נח נחמ נחמן מאומן] ובעזה"י עוד נכתוב – אות עה - בסוד המצח המבואר הלאה באדיר במרום עמוד רנה.

טז. וע"ש עמ' רלב. סוד 'עת אחד' ע"י השמונה תיקונים דכהנא רבא = 491 [נ נח נחמ נחמן מאומן]!

סז. נ נחמן מאומן ע"ה = פורים. נחמן מאומן = פר"ה, כמבואר בלק"מ (תנינא עד) ששבת פרה הוא הכנה לפסח. נחמן = פסח. מאומן ע"ה = חמץ, רמז לשבועות שמביאים שתי הלחם מחמץ (מאמן בלי ו' עם הד' אותיות = מצה). מ'מצרים ולא י'ראו פ'ני ר'יקם ר"ת פורים כמובא (לק"מ תנינא עד). היינו לעשות באחוריים (כי לא יראו פני) שיעלה לגמטריא ריקם שהוא עם הד' אותיות בגימטריא נ נח נחמ נחמן. וזה 'כי בו יצאת ממצרים' יצאת, י' מיני נגינה צא"ת = נ נח נחמ נחמן מאומן. [וע"ע בלק"מ תורה מט שענין אביב ופסח הוא השיר פשוט כפול משולש מרובע ע"ש]. נ'חמ'ן, מ"ח גימטריא יוב"ל, סוד השבעה שבועות שסופרים מפסח לשבועות כנ"ל (שנחמן גימ' פסח, ואומן בחי' שבועות), שהוא סוד נ' כידוע. וכן ביובל מצוה לתקוע בשופר, שהוא ענין השיר כפשו"ר. נ- לברוח לשער נ' כידוע בס' ליל פסח וכו'. וזה נח - בחי' תיבת נח, כמבואר כל זה בריש ספר אדיר במרום. ואז יש נחמ, שהוא ענין סכ"ה (עם הג' אותיות), שהסכה הוא שבעה על שבעה (ומשהו ע' ברש"י מס' סוכה ואכמ"ל), והוא ענין הלוי"ת שהוא ד"ג, וזה שבע כפול שבע = 49 פעמיים = נח"מ. (ובלק"מ כב, שנחמו נחמו אלו המקיפים).

טט. שמות לג:כג. והסרתי את כפי וראית את אחרי ופני לא יראו (והתחלת הפרשה היה ביז תמוז). והסרתי א, גימטריא תרפב, השנה שקבל הפתק. גם סרת"י בגי' י"ז תמוז. ת כפי בגימטריא שיר, והוא ענין כתב יד של הפתק. וראית את אחורי - ענין נ נח באחוריים. ופני לא יראו.

ע. וע"ש בפרש"י עה"פ שלפניה (כב) והיה בעבר כבדי ושמתוך בנקרת הצור ושכתי כפי עליך עד עברי ז"ל מכאן שנתנה רשות למחבלים לחבל ותרגומו ואגין במימרי, כנוי הוא לדרך כבוד של מעלה שאינו צריך לסוכך עליו בכף ממש, ע"כ.

והנה מבואר לכאוף שהתגלות פני הי"ת כביכול בעוה"ז מהוה רשות להמחבלים וכמו שבמבואר בהמבול שהיה גילוי מרובה מיכולתם ולכן נתהוה למבול.

נ נח נחמ נחמן מאומן

וי"ל שבימינו בחי' מבול של כפירה ואפיקורסות ואפילו בתוך השומרי שבת יש בלבול גדול וכו'. י"ל זה בעצמו הוא השראת אור הפנים כביכול (וזה ענין שאנשים הולכים בלי לבושים כידוע שזה מראה שכן נוהג הנהגה כזו מלמעלה).

ועבודה שלנו, ואגין - לשון ניגון. במימרי. היינו לעשות את האחוריים של נ נח, שהוא הקול של הניגון של גילוי האמונה.

עא. למה תעמוד בחוץ ואנכי פניתי הבית. ואנכ"י פנית"י עם ב' תיבות בגימטריא: אני הוי"ה אני נ נח נחמ נחמן מאומן.

עב. מי ליה-ו"ה אלי (כי תשא לב:כו) ע"ה = נחמן.

עג. נביא אמת: האותיות נאמ"ת, בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, ונשאר אותיות אב"י ר"ת ישראל בער אודסר.

עד. ויקהל פסוק כב: ויבאו האנשים על הנשים כל נדיב לב הביאו חח ונזם וטבעת וכומז כל כלי זהב וכל [איש אשר הניף תנופת זהב לה]. ס"ת גימט' תרפ"ב ע"ה (היינו תרפ"ג).

וי"ל שכומז סימן על מילת תמוז, שבפתק נראה כאילו כתוב כמז. ויש פה 16 תיבות וע"ה הרי יז.

וטבעת, עם האותיות = נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

עה. אדיר במרום עמ' רנו, בענין מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא = צ"ח. וי' אהי"ה מ' אותיות, וי' אהי"ה = נ' שערי בינה, שכולל כל הנ' שערים. וזה מצח, ע"ש באריכות.

נ נח, נחמ = צח, נחמן = נצח, דהיינו צ"ח הנ"ל שהוא המ"ט האל"ה, והנ' שערי בינה. מאומן ע"ה = מצח.

בק"ר צ"ח = ת (כמבואר שם) אלהי"ם וה' אותיות = תצ"א [נ נח נחמ נחמן מאומן].

עוד נראה על פי המבואר שם, שהמיתוק של הצ"ח – נחמ – שהוא הרצון שבאמצע – הוא ע"י מה שלפניה ומלאחרי: נ נח נחמן מאומן שעם השבעה אותיות של נ נח נחמ, עולים ת. וע"ש איך שזה תיקון המצח (ועי' לעיל מש"כ אות 10 במש"כ באדיר במרום לענין הציץ שהיה על המצח).

ועוד נראה לפרש כאן בהרמח"ל שמפרש השם אלהי"ם, שה' של אל"ה, עושים אותה שלוש ווי"ן, שעולה ח"י, יוצא שאל"ה בגמטריא מט, ויש מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא, שביחד הם צ"ח (נח"מ), וזה אל"ה של אלהי"ם, ועם הי"ם של אלהי"ם, הרי נחמ"ן!

עו. משלי כח: א'שרי א'דם מ'פחד ת'מיד ו'מקשה ל'בו י'פול ב'רעה. ר"ת אולי אמת, כי זה ענין הפוסח על שתי הסעיפים, היינו שידע שנשמתו צריך אמת אבל מקשה לבו מלדרוש האמת לאמיתו, ואכמ"ל, וזה הענין שהר"ת 'אולי אמת' בגימטריא תפח, שעם הג' אותיות בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (תפוח ע"ה, בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ה' תיבות), כי מצד אחד תפוח רמז על השכינה המכונה חקל תפוחין קדישין, ומצד שני הוא לשון פחות ופחת וכדומה בשאר הצירופים ופירושים, ואכמ"ל.

עז. אדיר במרום רנז. ברן (252) יחד (22) כוכבי (58) וג' תיבות = נ נח נחמ נחמן ע"ה. 355

עח. תהלים קמד – לדוד ברוך ה' צורי המלמד ידי לקרב ... בפסוק ג': ה' מה אדם ותדעה"ו = נ נח נחמ נחמן מאומן. וזה בכלל רמז על ראש השנה, ובפרט שהר"ת איו"ם. ויש לפרש עוד בס"ד דהנה כל דבר כלול מעשר ספירות וגם 'כולם בחכמה עשית' אז עשר פעמים אד"ם = 450 ואם הוא זוכה עוד לבחינת "מה" אז הוא כבר יגיע ל"ותדעהו" – נ נח נחמ נחמן מאומן!

ועיין שם בכל הפרק. בפסוק ו, ברוך ברק ותפיצם שלח חציך ותהמ"ם – גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. - שלח ידיך ממרום פצני.... ע"ש מופיע הרבה פעמים הפ"ץ של המלאך פצפצי"ה הנזכר בפתק. ובפסוק ט: אלהים שיר חדש אשירה לך – השיר חדש – נ נח נחמ נחמן מאומן! ובפסוק יג: מזוינו מלאים מפיקים מזן אל זן – בחי' מלא וגדיש מקו לקו! אלפינו מסבלים – בחי' ברסלב. ויש להעיר למש"כ בפרק, המלמד ידי לקרב אצבעותי למלחמה, שגם באצבעות יש להצביע ולחתום נ נח, כמבואר לפנים בספר. וה"י יפתח עינינו להבין עוד רמזים ומהות הדבר אדני יסוד הדברים בפרק זה. אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו (הפסוק האחרון שבפרק) ה'עם שככה לו' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (ומובא בכוונות שככ"ה בגמטריא משה)! ה'עם שיה-וה-וה אלקיו' עם התיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. אשרינו!

נ נח נחמ נחמן מאומן

עט. פי שנים ע"ה = נ נח נחמ נחמן מאומן. וזמש"כ שנים שנים באו אל נח. בחי' פי שנים בענין נ"ח (וע' פרק 126).

פ. פרשת צו ח:ג ואת כל העדה הקהל אל פת"ח אהל מועד. פתח עם הג' אותיות בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (וע' תורה 10 - פי שנים).

פא. ריח ניחוח ע"ה בגימטריא מוהר"ן, בחי' התוכחה של השיר פכש"מ שנותן ריח טוב.

פב(ץ). נ נח נחמ נחמן מאומן בגימטריא 491, פעמיים זה בגימטריא 982 = בפץ (גם יש בזה רמז להשם הקדוש בפתק – פצפצי"ה – ב' פעמים פץ]. בתהלים יח:לו כתיב ותתן לי מגן ישעך, "תתן לי מגן" בגימטריא פעמים נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. ואולי יש להבין זה ע"פ המבואר בהשמטות לחי"י מוהר"ן סימן רכה שרבינו אמר שהתיקון הכללי – ששרשו הוא השיר פכש"מ דהיינו נ נח נחמ נחמן כידוע – הוא כמו כשהולכים במלחמה לובשים שריון שקורין "פאנצ'ער", ע"ש, וזה ענין המגן.

פג. למען שמך ה' תחיני ב'צדקתך ת'וצאי מ'צרת נ'פשי (תהלים סוף קמג), ר"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה, והרי ראש הפסוק אומר שהישועה מהשם יתברך וסוף הפסוק מבאר איך, שבצדקתך, ע"י הצדיק ששמו משותף בשם השם תוצאי מצרת נפשי, ובזה בה הרמז בהר"ת לנ נח נחמ נחמן מאומן.

פד. לדור ודר נספר תהלתך (תהלים סוף עט) ה"ס"ת (עם החמשה כוללים) בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

פה. ישראל הוא נותן עז ותעצמות (תהלים סוף סח) ס"ת (ע"ה) בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (ע"ה).

פו. אלקים מושיב יחידיים' ב'יתה' מוציא' אסירים' בכושרות' (תהלים סח:ז) ס"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (עם ה' תיבות).

פז. אבי יתומים' ודין' אלמנות' (תהלים סח:ו) ס"ת (ע"ה) בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

פח. ת'שמענה א'זני צ'דיק (תהלים צב:יב-יג) ר"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

פט. לכן שמח לבי ע"ה (תהלים טז:ט – בתיקון הכללי) בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

צ. עד בית עם האותיות (תהלים מב:ה). יעו' בליקוטי הלכות ח"מ ח"ב הלכות אומנין ד:לה בערך ענין הכניסה לבית), וכן ה"ס"ת ע"ד בית' אלהים' בקול' רנה' ותודה' עם האותיות, בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

צא. הצילני מ'איבי א'להי מ'מתקוממי ת'שגבני (תהלים נט:ב) ר"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

צב. אל ת'הרגם פ'ן י'שכחו (תהלים נט:יב) ר"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

צג. ואני אשיר' עזך' וארנן' לבקר' חסדך' (תהלים נט:יז) ס"ת ע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

צד. ראוך מים יחילו' אף' ירגזו' תהמות' (תהלים עז:יז) ס"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. עז:יט קול רעמך בגלגל האירו ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ, ה"ס"ת ע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. והר"ת בקרבה תורה.

צה. ת'פלה ל'משה א'יש ה'אלהים א'דני מ'עון א'תה ה'יית (תהלים ריש צ) ר"ת עם הח' אותיות בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

צ:ה זרמתם' שנה יהיו בבקר כחציר יחלף' ס"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

צו. ו"עזו בקשו" (תהלים קה:ד) בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. קה:לט פרש ענו, פרש בגימטריא פתק, ענו זה נ נח בחילוף הע' לח' באותיות הגרון אהח"ע.

צז. בתפלה הקצרה שנדפס בסוף התיקון הכללי, רבונו של עולם עלת העלו וסבת כל הסבות ... כפי רצונך באמת כפי רצון מבחר הברואים – יש לפרט: רבינו נ נח נחמ נחמן מאומן, וכן "מבחר הברואים" בגימטריא זה הוא נ נח נחמ נחמן מאומן.

צח. שמעתי היום מאחד מהחברים שבפתק כתוב שלוש פעמים המלה עבודה: א. נהייתי מאד מעבודתך, חזק ואמץ בעבודתך, ובחיזוק עבודה תבינהו. עבודה זה רמז לבית המקדש ששם עיקר העבודה. והרי הג"פ עבודה כנגד השלש

נ נחמ נחמן מאומן

בתי מקדש. ולכן אצל השלישי תבינהו, שיבנה בבית המקדש במהרה ב"א בזכות רבינו נ נחמ נחמן מאומן. שוב שמעתי מעמוס לוי נ"י שלכן בתחילה כתוב מעבודתך, לשון עבר, ואח"כ, והכי חשוב ההוה – חזק ואמץ בעבודתך, ואח"כ בלשון עתיד, ובחזקת עבודה תבינהו, לעתיד שיבב"א. וכן רבינו גילה (ריש לק"מ) הענין של יוחא"י, כי לא תשכח מפ"י זרעו – לעתיד, ורבי שמעון בעצמו, ע"ר וקדיש מ'ן ש'מיא נ'חית, ושמיעה לשון עבר. ועכשיו, עכשיו דייקא בההוה, יש נ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה.

ק. הרמח"ל בריש אדיר במרום (עמוד י) כז"ל כי הנה כמו שהיו"ד כוללת תלת קוצין, שהם סוד התלת גוונים של הקש"ת, כנגד זה יש ג' כסויים, שלהעבירם צריך מילה ופריעה ואטיפו דדמא. וסודם עשו וישמעאל וערב רב, והם ממש מקבילות לג' אבות. כי עשו וישמעאל באים מיצחק ואברהם, וערב רב נתערב בזרעו של יעקב, כי ככל זה תלוי במצות המילה. וזהו סוד: ולכל בני ישראל היה אור במושבותם (שמות י:כג). וכבר נ תבאר ענין המילה במקומו, כי כשאין ערלה מכסה, אז החסדים מתפשטים מן החזה ולמטה, והם ע' בסוד ע' נפש. וזהו ממש מקום הישוב שהוא המקום שרחל מצויה שם, וזהו: במושבותם. ובהיות האור הזה מתפשט שם, אזי ישראל הם בגדולה. אך בשלש הערלה נאמר: השיב אחור ימינו מפני אויב (אייכה ב:ג), ואז נשאר החושך והגלות. וז"ש: עד מתי אלהים יחרף צר (תהלים עד:י), כנגד הערלה. 'ינאץ אויב שמך לנצח', כנגד הפריעה. 'למה תישב ידך וכו'', כנגד אטיפו דדמא. וזה כי כבר שמעת, היאך הספירות בסוד ש"ד דשד"י הם שמות של אלהים (שם עמוד ו). ועל זה נאמר: עד מתי אלהים יחרף צר. כי אלו הה' אותיות עצמן המה אותיות מנצפ"ך שסודם צ"ר. וזהו סוד: ונחש עפ"ר לחמו (ישעיה סה:כה), ר"ל: ע' – נקודות אלהים (שוא סגול חולם חרק), פ"ר – מנצפ"ך. והערלה עצמה נקראת חרפ"ה, בסוד: גלותי את חרפת מצרים מעליכם (יהושע ה:ט), וכן: וחרפת עמו יסיר וכו' (ישעיה כה:ח). ונמצא שהצר מחרף. ויש עוד בחינת ישמעאל, שיש לו מילה ולא פריעה. ונמצא שהוא מנאץ את השם שהוא סוד ה' הזאת, שנאמר בה: אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן (ישעיה מב:ח). ועד שלא נפרעת היה נקרא שהאויב מנאץ השם, כי תראה כי פר"ע הוא בגי' שמ"י, והוא סוד פריעה – פרע י"ה. ובהיות ישמעאל בסוד נצח, ועשו בסוד הוד, אמר: ינאץ אויב שמך לנצ"ח.

"אך הנה עוד יש הערב רב שבעבורם גם כן אין החסדים האלו מאירים לישראל, ועליהם אמר: למה תשיב ידך וימנך מקרב חיקך כלה (תהלים עדי:א). והוא גם כן מ"ש: השיב אחור ימינו, כי הם החסדים החוזרים לאחור, וחוזרים ממש אל החיק שהווא המקום שמשם היו מתגלים. והנה בזרוע יש ב' בחינות: בחינת יד ובחינת יד ימין. פירוש – כי היד הוא סוד הי"ד פ"רקים שהם שייך לימין ולשמאל. ויש בחינת הה' אצבעות, שהם סוד הה' החסדים. והנה י"ד הוא סוד כל השבטים. כי הלא י"ב שבטים הם, ולוי מתחלק לב' כהן ולוי, הרי י"ד (צ"ב ואכמ"ל). ובסוד הה' חסדים נעשים ע', דהיינו ה' פעמים י"ד, הוא סוד הע' חסדים שאמרנו שמתגלים. וכל זה צריך להיות שב אחור מפני הערב רב. ותדע גם כן שבשוב אלה החסדים לאחור, נאמר בז"א כביכול תשש כחו כנקבה (ברכות לב). שהוא ממש סוד אחור, בסוד: אחור וקדם צרתי (תהלים קלט:ה). והיינו שלא נשאר רק בחינת הנוקבא שזה סוד אחור באחור. וכבר נתפרש דבר זה במקום אחר ואין פה מקום להאריך בזה. אך כשחוזרים החסדים להאיר, הנה אפילו הגבורות מאירות בבחינת זכר וגורמות הישועה, כי הם הישועות, בסוד: כו"ס ישועות" (תהלים קטז:ג), וזהו סוד: ואלהי"ם מלכי מקדם פועל ישועות"ת בקרב הארץ (תהלים עדי:ב), עכ"ל.

והנה רבינו ר' ישראל בעל שם טוב, ר"ת יב"ש, בגימטריא של שם אלהים במילוי יודי"ן: אלף למד הי יוד מם, והי"ב אותיות, שזהו נגד עצם הערלה והמילה. ורבינו הקדוש, רבי נחמן מברסלב, ידוע שהוא בחי' נצח, ושמו כבר מביא את הנחמה. שרבינו כבש את ארץ ישראל בשבילנו (וידוע המעשה שהיה לרבינו עם השר הישמעאלי), כמו שהוא אמר, שלנו לא יהיה קשה להגיע לארץ, וכמו שמאז היה מנהג בברסלב שלא לבנות בית חדש בחוץ לארץ. וכדי לתקן להטהר מהערב רב, שבגללם השיב אחור ימינו, צריכים הטפ"ת דם ברית, וזה ע"י השיר שהוא באחוריים, שהוא בגימטריא כו"ס הישועה (עם האותיות): נ נחמ נחמן מאומן. שהוא פועל ישועות בקרב הארץ, ס"ת בגימטריא נ נחמ נחמן מאומן (ע"ה), ומטהר מ"אבי אבות הטומאה" (עם התיבות) שהם "הערב רב" (עם האותיות, כמנין נ נחמ נחמן מאומן).

(ואולי בזה יש איזה פתח להבין איזה רמז במה שרבינו היה משחק שחמט עם המשכילים (שחמט ע"ה בגימטריא משיח – ד.ש). כי היה מתקן הערב רב, בחי' חשך, שהוא אותיות שחך, דהיינו שך כתר – המלך. והיעבת"א). [וע' לעיל מש"כ בפרק "בענין פעולות הנחמנים וכו" בענין הדרך לארץ ישראל, ובענין העשרה קדושות בארץ ישראל].

ויעויין עוד בסה"ק אדיר במרום (עמוד טו) ז"ל בתחלה נאמר: והארץ היתה תהו ובהו וחשך (בראשית א:ב), בסוד מוח לב כבד כנ"ל. ואחר כך: ויאמר אלהים יהי אור. ויש ה' פעמים אור, למתק ה' אותיות דאלהים. ובאמת זה המיתוק מגיע אליה בסוד אימא, כי הלא גם החוט עצמו מגיע אל זו"ן מאימא כידוע. ובאימא יש אלהי"ם נכלל בהו"ה בסוד הנקודות שלו, ושם נמתק בסוד ה' אור. ואז נעשית הנוק' תיבת נח. כי בתחלה היה רק: ורוח אלהים מרחפת על פני המים, ואז לא נעשה בחינת תיבה, אלא הכל עומדים בתוך המים, דהיינו הס"א שולטת בגלות, ורוח מגיע להם מטי ולא מטי. ועכ"ז ההנהגה בסוד אלהים לבד. אחר כך: ויאמר אלהים יהי אור, בסוד הו"ה בניקוד אלהים, ובסוד ה' אור המתקנים ה' אותיות דאלהים. ואז נעשה בחינה אחת בתוך המים, שהיא התיבה. והיא מציאות התפשטות הנוקבא בבחינה אחת, שאפילו בזמן הגלות ובתוך הס"א, תפריש מן האחרים מי שיזכה להיות חוסה בצלה. ואלה אע"פ שהם בתוך הקליפות, יקרא שהם חוץ לקליפות. כמו נח ממש שהיה בתוך התיבה בין מי המבול. ועל כן עד שלא נמצאת בחינת התיבה, לא היה אפשר לעשות תיקונים כמו שעשה רשב"י, כי מי שהוא בתוך הקליפות אי אפשר לו לתקן תיקונים אלה. אך כשנמצאת התיבה, הרי מקום מנוס ומסתור מן הס"א ששם יוכל האדם להנצל ולעשות

נ נח נחמ נחמן מאומן

תיקונים. והבן היטב כי זהו ממש כענין הזיווג דאחור באחור, שלמטה אין ז"ן יכולים להזדווג, וכשעולין לאו"א מזדווגים. כך אלה אם היו חוץ מזאת התיבה לא יהו יכולים להתקן, כי מי המבול שהיא הס"א היה על כל הארץ. אך בהכנסם לתיבה יכולים לתקן תיקונים. ועל כן תבין כי לא יכלו תיקוניו להוציא לאור הגאולה, כי רק בסוד התיבה נעשו, עכ"ל.

ויתכן שענין ה' תיבות נ נח נחמ נחמן מאומן הם בחי' ההמתקה של ה"פ אור, וענין נ נח באחוריים שעי"ז יכולים לעשות תיקונים אפילו בימינו שאנחנו שרויים בנ' שערי טומאה, שאע"פ שלמטה הכל באחוריים, אנו עולים לאו"א בחי' אומן (בחי' ויהי אומן את הדסה ובחי' כאשר ישא האומן את היונק) ופועלים היחודים והתיקונים.

ויש לציין שסבא נפטר בח"י חשון שהוא יום הראשון של חשבון המ' ימים של המבול (כפרש"י ריש פרשת נח פסוק יב – לפי ר"א. ויש לומר שלא רק בשביל שהיה יום בלי לילה, אלא כי בתחילה היו יורדים באופן שיכולים להתהפך להיות גשמי ברכה). וגם לציין למש"כ לעיל אות יח.

קא. נחמן, נון חית מם נון, בגימטריא תשי, ויש בזה הרבה לדבר, כמו שכתוב צור ילדך תשי, וכתוב בראשית, בראש שית. ועוד תש הוא 'ן, אז תשי זה ין, ועם העשר אותיות של נ נח נחמ נחמן, הרי יין, וזה מה שרבינו המשיל תורתו ליין הונגרי.

קב. כבר דברנו על הענין ש'נחמ' גימטריא זמ"ן, ולכן זה המקום הוא קשה כי בו תלוי כל התיקונים של מלחמת הזמן, שמ"ה מתקן הב"ן. וזה הענין של השם נח-מן, היינו ניחא במ"ן, מהזמן, שהוא זין – כלי מלחמה, מ"ן.

קג. וא'תם ת'היו ל' מ'מלכת כ'הנים (יתרו יט:ו) ר"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קד. בריש ספר יחזקאל כתוב ויהי בשלשים שנה ברביעי בחמשה לחדש ואני בתוך הגולה על נהר כבר נפתחו השמים ואראה מראות אלהים, ע"כ. ויהי, זה בחי' י, י-ה. בשלשים, זה בחי' משולש, ברביעי, זה בחי' מרובע. בחמשה זה בחי' שצריך לעשות מד' ה' כמבואר בליקוטי מוהר"ן (וכן ע' בפירוש ר' משה דוד וואלי פה) שזה בחי' עשרה מיני נגינה, שזה בחי' השיר חדש, וזמש"כ לחדש. ואני בתוך הגולה, בזה יש להעמיק טעם במה שסבא אמר אני נ נח נחמ נחמן מאומן, על נהר כבר, מפורש בזהר חדש ובפירוש רמד"ו שזה בחי' נהר היוצא מעדן להשקות את הגן, שזה ענין השיר פשוט כפול שלוש מרובע.

קה. שמעתי מאחד מהחברים שהר"ת של המילים הראשונים של הפתק: מ'אד ה'יה ק'שה – אותיות הק"ם שהוא השם שמשמשין בו כשרוצין לעשות מלך (ליקוטי מוהר"ן סוף תורה רלד).

קו. $7 * 7 = 49 * 9$ בחי' התשע ספירות מכתר עד יסוד – בחי' הזכר = 441 = אמת. כי אמת הוא בחי' הזכר, שהוא מדת יעקב אבינו כמש"כ תתן אמת ליעקב, והוא בחי' מש"כ זרע אמת, שנוטים באדמה – המלכות. והנה צדק כד אתחברת באמת נעשה אמונה, ויש אמונה עילאה של אימא, שהיא נ' נוסף לאמת = 491 = נ נח נחמ נחמן מאומן. (ובזה מובן היטב איך נ נח הוא ממש תיקון הברית, וכמש"כ הגר"א שסוד תיקון הברית היא כסות"ה לבדה...). וזה בחי' $7 * 7 * 10 =$ כל הספירות כולל המלכות, והכולל = 491 = נ נח נחמ נחמן מאומן.

קז. בסוף פרשת וארא (שמות ט:לא) שמדבר על מכת ברד, שירד אש ומים מן השמים, כתוב בתורה הקדושה: והפשתה והשערה נכתה כי השערה אביב והפשתה גבעל, ע"כ. אביב, זה בחי' עשרה מיני נגינה בהשיר פשוט כפול משולש מרובע – כמבואר בליקוטי מוהר"ן תורה מט, שזה נ נח נחמ נחמן מאומן, וגם אבי"ב ר"ת ישראל בער אודסר ברסלבר. "השערה" בגימטריא פתק! "נכתה" בגימטריא יז בתמוז (עם התיבות והכולל)! וגם רש"י מפרש שאביב הוא מלשון אבי הנחל – הספר שסבא ישראל כתב. וגם יש להעיר שלפני מכת ברד כתוב (ט:יד) כי בפעם הזאת אני שלח את כל מגפתי אל לבך וכו', ואף שהמפרשים פרשו שזה קאי על מכת בכורות, עם כל זה אין מקרא יוצא מידי פשוטו, שבזה רמז שהעיקר הוא הפתק שקיבל סבא ישראל בכך יז בתמוז.

קח. מי זה האיש ירא אלקים ... נפשו בטוב תלי"ן (תהלים כה) עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (וכבר כתבנו שנפ"ש רמז על רבינו נ'חמן בן פ'ייגא וכן ש'מחה). ואגב נראה לפרש בעזה"י כי נפש בא"ת ב"ש – טוב, הרי נפשו בטוב, זה בקשה לזכות להאור בהכלים.

קט. ידוע שהצדיק מדמה עצמו ליוצרו, ועל כן כמו שהשם יתברך אמר בתורה הקדושה, אני אני הוא, כן יש לראות ש"אני אני נ נח נחמ נחמן מאומן" בגימטריא תרי"ג (שהוא בגמטריא משה רבינו כידוע).

קי. עושה פלא בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (ע"ה)! (מהאתר נ נח).

נ נח נחמ נחמן מאומן

קיא. בשמונה עשרה, השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה <זאת אומרת צדיקים אמיתיים>, והסר ממנו יגון ואנחה <זאת אומרת מפורסמים של שקר>, ומלך עלינו מהרה "אתה ה' לבדך" – בגימטריא (עם הג' תיבות) נ נח נחמ נחמן מאומן! – בחסד וברחמים וצדקנו בצדק ובמשפט. והנה פה יש משמעות וראיה חזקה למש"כ בס"ד בפרק ח:330 ח צריכים מלך שלא לוקח המלוכה מהשי"ת אלא אדרבה דרכו ממש כל אחד מקבל עול מלכותו יתברך ע"ש, כי זה מה שמתפללים פה, שנזכה למנהיגים כבתחלה שדרכם יהיה "ומלך עלינו מהרה אתה ה' לבדך"!

קיב. קדוש לבנה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (עם התיבות והכולל).

קיג. ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, רבינו בלקוטי מוהר"ן מסביר שזה כח גדול של הצדיק להקהיל את כל בני ישראל. ויקהל משה - אותיות "משקל י-ו-ה" גם ויקהל אותיות קו ל-ה! והגימטריא של ויקהל משה = נ נח נחמ נחמן מאומן עם החמש תיבות!

קיד. כתוב בתהלים (קפיטל קיט:לב) דרך מצותיך ארוץ כי תרחיב לבי, וע' בשיחות הר"ן שרבינו הסביר שיהודי אינו נוהג דרך ארץ מחמת הנימוס, רק שהוא מתנהג כרצון השי"ת, ולכן הר"ת של ד'ר'ך מ'צותיך א'רוץ, אד"ם ע"ש. והנה אם תקח האותיות השניות רצ"ר עם הכולל, יש לך גימטריא, נ נח נחמ נחמן מאומן (והגימטריא של האותיות האחרונות רך"ץ, ק"ל, הוא הגימטריא של השם מ"ה באחוריים). וכמדומני שהיה לי עוד רמזים פה ונשכח ממני.

קטו. איתא בחז"ל היום לעשותן מחר לקבל שכר (עירובין כב.), וכמו שמלה היום משמעו העולם הזה, המלה מחר, משמעו עולם הבא. מחר, זה אותיות מס חת ריש, מס חת (עם האותיות) בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (עם הכולל), ונשאר, ריש, שהוא אותיות שיר. שזה מראה שעיקר העולם הבא הוא השיר של נ נח נחמ נחמן מאומן, וכמו שרבינו אמר, אני אשיר שיר לעתיד שזה יהיה העולם הבא של כל הצדיקים והחסידים!

קטז. במשנה סוף מסכת בבא בתרא כתוב: אמר ר' ישמעאל הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות שאין לך מקצוע בתורה גדול מהן שהן כמעין הנובע והרוצה שיעסוק בדיני ממונות ישמש את שמעון בן ננס, ע"כ. ועל פי פשוטו המשנה נותנת עצה שמי שיש לו חכמות שרוצה לטהר מהם יעסוק בדיני ממונות, ומי שיש לו תאוות ממון ישמש את שמעון בן ננס.

והנה ידוע שרבינו שמו נרמז בפסוק נחל נובע מקור חכמה, וגם ידוע שהלכה כרבי נחמן בדיני, דהיינו בממון, והרי המשנה בעצמה מרמזת שעיקר העצה להתקן מחכמות הוא להעסוק ברבינו, שאין לך מקצוע בתורה גדול ממנו. והנה עיקר הבעיני של חכמות היה בדורות הקודמות כידוע, ואף שבודאי עכשיו אנו סובלים מאד מחכמות, וכמש"כ בחיי מוהר"ן שאע"פ שנדמה להרבה שאין להם חכמות האמת הוא שהם שקועים בהרבה חכמות, עכ"ז אין לנו בזה עוצם היצה"ר והתגברות והתאוה של חכמות שהיה בדורות הקודמים. והיום נפלנו לגמרי לתאוות ממון השי"י, ולכן עיקר העצה בשבילנו לשמש את שמעון בן ננס, והכוונה שלא מספיק להיות סתם מה שהעולם חושב ברסלב, אלא שצריך דוקא סבא והפתק של נ נח, וזה מרומז א' במה שהמשנה מייחס שני דורות שמעון בן ננס, שזה ענין של סבא - אבי האבא, ויותר מזה, ידוע שיש לעשות חילופי אותיות בכל אות השמיני וזה נקרא הא"ב של אח"ס בט"ע גי"ק (רש"י) במסכת פסחים מביא את זה והובא בכל הספרים הקדושים) אז יכולים להחליף ה'ס' ב'ח', וכן בחילופי אותיות של א"ת ב"ש ס' מתחלפת עם ח', ויוצא ש'ננס' הוא נ נח, וזה מה שרבינו אמר שרבי שמעון בר יוחאי הוא ע"ר ו'קדיש מ'שמיא נ'חית ועכשיו יש נ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה שאפילו הציפור צריך לשתות ממנו, וזה שמעון בן נח!

קיז. איתא בגמרא ביומא דף קיז. רבי יוחנן גברא סבא הוה, וידוע שאם קוראים יוחנן, משמאל לימין, זה נ נח י"ו (שזה רמז להט"ו אותיות וכולל של נ נח נחמ נחמן מאומן, וגם רמז לשם הוי"ה).

קיח. ואתחנן אל ה', חנן זה צירוף אותיות הפוך של נ נח, והוא ר"ת חתיכה נעשה נבילה. ואת-חנן, ואת מלשון וחרבותיהם לאתים (ישעיה ב ובעוד מקומות), דהיינו להוריד מכת החובלים ההורסים. על זה התפלל משה רבינו.

קיט. שמעתי מאחד מהחברים שבפתק כתוב עבודה שלוש פעמים, כנגד השלושה בתי מקדש. ומשום זה בפעם השלישי שכתוב עבודה בפתק כתוב: ובחזוק עבודתך תבינהו, תבינהו יש בזה משמעות לבנות אותה – את הבית השלישי בב"א.

קכ. שמעתי, א'ז יתער ש"יר פ'שוט כ'פול מ'שולש מ'רובע, ר"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

נ נח נחמ נחמן מאומן

קכא. בריש פרשת קדושים (פסוק יז) כתוב, לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא, רבינו בלקמ"ת תורה ח' מסביר שהדרך היחיד הנכונה להוכיח זה על ידי השיר פשוט כפול משולש מרובע – נ נח נחמ נחמן מאומן – ואכן "הוכח תוכיח" עם האותיות בגימטריא - נ נח נחמ נחמן מאומן (ע"ה). וכן הסופי תיבות של "אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" קרחתראאוא בגימטריא – נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן הר"ת של "תשא עליו - " עם כל המלה "חטא" (והג' כוללים) בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

לא תשא עליו חטא, פרש"י ז"ל לא תלבי"ן את פניו ברבים, ע"כ. ויש לפרש ברבים, ברביים – רבנים.

קכב. תהלים (פח:טו) ל'מה י' ת'זנח נ'פשי, עם האלף של א'יה = נ נח נחמ נחמן מאומן.

קכג. אם בחקותי תלכו, ופרש"י שתהיו עמלים בתורה. וגם סוף הפסוק מעיד "ועשיתם אותם" (בתורה כתוב 'אתם' חסר) 'מאותם' והד' אותיות, בגימטריא, נ נח נחמ נחמן מאומן. אם בחקותי תלכו, אם – תלכ = נ נח נחמ נחמן מאומן. באמצע יש 'בחקותי' (ודרך זה שמלה מפסקת ע' לקמן אות קלא), כי דרך ארץ קדמה לתורה, וסובבת את התורה. והנה הענין לילך בתורה, והוא ענין מה שרבינו אמר שלהיות יהודי, דהיינו לעלות מדרגה לדרגה, צריך להיות בארץ ישראל. ארץ זה לשון רצון, וישראל, זה שיר א"ל. וזה ענין 'עמל', ע' זה לראות ולהבין, מ' זה מלכות זה התפילה, ל' זה למד – לימוד, דהיינו לעשות מהלימוד, מהתורה, תפילה (דהיינו להפוך כל הלימוד דרך תפילה להשי"ת). תמיד לעלות מהנעשה (נגלה, תורה), לנשמע (נסתר, תפילה), עד שמה שהיה בבחינת נשמע ונסתר יהיה רק נגלה ונעשה (עיין לק"מ תורה לא). וללכת מחיל אל חיל. וזה דרך ארץ ישראל, וזה נ נח נחמ נחמן מאומן. וזה סוף הפסוק, ועשיתם אותם, דהיינו לעשות, שמה שהיה בבחינה נשמע ונסתר, בחינת אותם – אות מ', תהיה רק נגלה ועשיה.

קכד. ויקרא (כו:כה) ח'רב נ'קמת נ'קם ברית, ר"ת נ נח, ידוע שרבינו בא לתקן הברית.

קכה. ירמיה (לא:יח) כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי על ירך בשתי וגם נכלמתי כי נ'שאתי ח'רפת נ'עורי.

קכו. בקריאת שמע, פרשת ויאמר (סוף פרשת שלח, במדבר לט:מ), ל'מען ת'זכרו ועשיתם את כל מ'צותי, הר"ת (בלי הו' של ועשיתם, והו' יכול להיות הו' תיבות של נ נח נחמ נחמן מאומן) בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. עוד כתוב שמה, אשר אתם זנים אחריהם למען תזכרו, כל אות רביעי כותבת נחמן, ובסופי תיבות מ(א)ומן.

קכז. בתפילה אנו אומרים, עשה עמנו חסד ואל תאחר, ונראה לפרש ש'חסד' הוא שם הוי"ה באחוריים כמנין חס"ד כידוע. ואל, זה בחי' הצדיק כמו שאיתא במדרש הובא בלקוטי מוהר"ן שהשי"ת קרא ליעקב אל. תאחר, לעשות אותו באחוריים. דהיינו שאנו מתפללים שהשי"ת יעשה בשבילנו את הצדיק באחוריים, דהיינו נ נח נחמ נחמן מאומן (וכן גם הר"ת ע'מנו ח'סד ו'אל ת'אחר ע"ה, בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן).

קכח. פרובשת חקת, הח' מחלפת לפ' בא"ב של אי"ק בכ"ר, ויוצא "פתק", והפרשה מדבר על פרה אדומה ורש"י מבאר שהפרה מקנחת על חטא העגל. נ נח בגימטריא העגל, נחמן מאומן בגימטריא פרה. ונחמ, זה הבין השמשות כמבואר אצלינו כמה פעמים. והפרה אדומה צריך להיות תמימה, שזה ענין רבינו, תמימות ופשיטות, וגם תמים ע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קכט. פרשת בלק (כג:ט) כי מראש צרים אראנו ומגבעות אשורנו הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב, הן' עם' לבד'ד' ישכן' ס"ת נחמן (שני ד'ד' של לבדד, בגימטריא ח' וגם עושים ח' בתמונה וצורה). ומגבעות' אשורנו', ס"ת ת"ו' שהוא גימטריא בן שמחה ע"ה. שאולי הדבר הכי מודגש אצל רבינו זה הלבד"ד – להתבודד. וגם אשורנו, קרוב מאד להמלה אשירנו!

והשתא שעמדנו על הא ד"בן שמחה" (ע"ה) בגימטריא תו, יכולים להבין יותר איך שתורה א' בלק"מ מרמז על רבינו, שהתורה שם מפרש איך לזכות לדברי נח"ת, לקשר הח' והנ' להשיג חן, שע"י חן עושים תו – חקיקה בלב השומע. תפילות הם בחי' מ"ן (מיין נוקבין), עם הנ"ח, הרי נחמן, ועושים תו – בן שמחה.

קל. בספר שבחו של צדיק הביא מר' יוסף חיים סוננפלד ז"ל רב של ירושלים רמז לרבינו בתהלים קד:כח, תתן' להם' ילקטון' תפתח' ירך ישבעון טוב, שהס"ת שהמילים הראשונים – נחמן, ויש בזה רמז ללקוטי מוהר"ן מהמלה "ילקטון"

נ נח נחמ נחמן מאומן

וגם רמז לרבי נתן במלת "תתן". והנה בפסוק שאחריה יש בהר"ת הגימטריא של נ נח נחמ נחמן מאומן – ת'ס'תיר פ'ניך י'בהלון (ת'ס'פ רוחם יגועון ואל עפרם ישובון).
וע"ש בפסוק כ' כל חיתו יער, אותיות היסוד (אלו שלפני הס"ת) כת"ע עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.
ובפסוק כא: שאגים לטרף ולבקש מאל אכלם, הס"ת עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קלא. בריש פרשת מטות (במדבר ל:ב), וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה. "אל המטות" בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, והמלה באמצע ראשי, מראה על זה, כי הראש הוא ראש בני ישראל, רבינו הקדוש, והי' זה היוד מיני גניא שנשרשים בהשיר פשוט כפול משולש מרובע (=10). [ע' בלקמ"ת תורה פז, איך שרבינו עושה ראשי תיבות בדילוג מילה באמצע, שהמלה מוכיח ענין של הר"ת שמסביביו, וע' גם לעיל קכג]. והנה הפסוק הזה מפרש ענין נבואת משה רבינו מה שהיה למעלה משאר הנביאים, שמשה רבינו ניבא בזה הדבר, ועל כן נעים לראות שבאותו פסוק מרמז לרבינו הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן. וחז"ל למדו מפסוק זה שיחיד מומחה יכול להתיר נדר לבד, וזה יכולים לעשות שלשה הדיוטות. ורואים מזה הכח של העם, שהעם יש להם כח, והעם יבחר ברבינו.

קלב. התורה נתנה לעם ישראל מפני שהם עזים, בחי' עזות דקדושה. ע' פעמים ז' עם הכולל עולה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וע"ע בלק"מ תורה צד (הבאתיו בהקדמה אות ה) שעל ידי אמונה עושים ז' ובהצטרפות החכמה שהוא בחי' י', נעשה ע', וממילא כשמסתכלין בע' כזה נתעלין כל הניצוצות, ע"ש. ומבואר שעל ידי נ נח נחמ נחמן מאומן מעלים כל הניצוצות.

קלג. יהושע בן נון, יהושע בן נחמ נחמן מאומן. גם נחמן עם הד' אותיות בגימטריא בן נן.

קלד: אלה מסעי בני ישראל אשר, ר"ת של ישראל בר' א'ודסר, כי אש"ר הוא אותיות ראש, הוה: ראש בני ישראל, רבינו הקדוש.

קלה: כל ע'צמותי ת'אמרנה (תהלים, נשמת כל חי), ר"ת בגימטריא (ע"ה) נ נח נחמ נחמן מאומן.

קלו: ריש חומש דברים (פסוק ג') ברש"י כז"ל מלמד שלא הוכיח אל סמוך למיתה, ע"כ. למיתה, אותיות, תהלים, שהוא בגימטריא, נ נח נחמ נחמן מאומן, שרק תוכחה על דרך השיר פשוט כפול משולש מרובע הוא ראוי להוכחה.

קלז: י"ג מדות של רחמים (שהם ממש ענין של המשכת רוח הצדיק כמבואר בלק"מ תורה ח', וע' בריש הקונטרס בכותרת: נ נח – הרחב פיך ואמלהו): [ה' ה' – לפי האריז"ל אינם בכלל] אל, רחום, וחנון, ארך, אפים, רב חסד, ואמת, נצר חסד, לאלפים, נושא עון, ופשע, וחטאה, ונקה, ע"כ. הרי **נ"ט** אותיות (כמנין האותיות המקיפות את הפתק – זאת אומרת השורה עליונה ותחתונה ואותיות הראשונות והאחרונות שככלל שורה). חמש עשרה מהם: **נ נח נחמ נחמן מאומן**, ועוד ד': **הפתק**. ועוד אחד עשרה: **ישראל דב אדסר**. ועוד ד': **כשפ"ר**, שרבינו גלה בלק"מ שזה ר"ת פשוט כפול שלוש רבוע, רמז על השיר חדש נ נח נחמ נחמן מאומן. ועוד שבע ווי"ן: **ווווווו**. אלו הנזכרין בלקוטי מוהר"ן תורה מ"א (!) ז"ל וכשהצדיק העושה הפדיון מניח ידיו על הממון יכון כי יש יד הגדולה וכו', והינו שלש ידות, ושלש פעמים יד גימטריא מ"ב. ושם מ"ב יש בו שבעה שמות, וכל שם יש בו ו' אותיות, ויכון להמשיך אליו הווי"ן, הינו השבעה שמות, שיש בכל אחד ו' אותיות, להמשיך אותן לתוך הממון וכו' ע"ש (וע"ע בתורה ריז, שתמוז חסר ו', ואין ספק שהפתק שנתקבל בתמוז ממלא את הו', בחי' הלוחות שהיו ו' על ו'). ושאר האותיות: **אאאהחחטייללסעעפצר**, הם בגימטריא תר"פ שזה גימטריא רבי מאיר בעל הנס, המקום שסבא קבל את הפתק, ועם השני כוללים של השני פסוקים, יוצא תרפ"ב – השנה שסבא קבל את הפתק! ועוד ראוי לציין שבאותיות הנשארות מופיע פצי"ה – מהשם פצפי"ה המופיע בפתק, שהוא שם של מט"ט ושם של המלאך הממונה על תקיעת שופר.

[והנה גם בה"ג מדות של רחמים של מיכה ("והפרש שיש מהתיקונים של מי אל כמכה לאותם של א"ל רחום הוא, כי מי אל כמכה הם השמות של התיקונים במקומם באריך, ואותם של א"ל רחום הם השמות של התיקונים כשמשתלשלים למטה בז"א, להתלבש בדיקנא שלו, כמו שיתבאר. אז ברדתם למטה – שמותיהם מתחלפים, ונקראים א"ל רחום וכו' ע"כ הרמח"ל בכללי חכמת האמת סימן ס' (ואולי צ"ל כמוך), וצטטתי דה"ק מחמת שכמה פעמים פגשתי במקובלים שלא ידעו את זה): מי אל כמוך, נושא עון, ועובר על פשע, לשארית נחלתו, לא החזיק לעד אפו, כי חפץ חסדי הוא, ישוב ירמחנו, יכבוש עוונותינו, ותשליך במצולות ים כל חטאתם, תתן אמת ליעקב, חסד

נ נח נחמן מאומן

לאברהם, אשר נשבעת לאבתינו, מימי קדם. יש בזה גם כן האותיות נ נח נחמן מאומן. ולא הסתפקתי לעיין בכל האותיות ועח"ל.

וב"ה שוב זכיתי לראות כמה רמזים על רבינו במדות הנ"ל. כי הראשי תיבות של הפסוק הראשון, מי אל כמוך הם בגמטריא י-ה-ו-ה ונ נח נחמן מאומן! והראשי תיבות של הפסוק השני, 'ישב ירחמנו יכבוש עוונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאתם' הם בגמטריא נחמן!]

ויש להעיר עוד שבפתק של ברוך שאמר ג"כ מרומז הי"ג מדות של רחמים כידוע בכוונות האריז"ל. והיא הברכה הראשונה של חלק התפלה שמעלה עולם היצירה בזמירות ותהלות של דוד המלך, ששרשם בהשיר פשוט כפול משולש מרובע (ע' בתפלה השייך להתיקון כללי), נ נח נחמן מאומן.

וכיון שזכרנו את הפתק של ברוך שאמר, נכתוב עוד עליה, שיש בו פ"ז תיבות, ויש לזה רמז בתהלים (כב:ד) כי תקדמנו ברכת טוב תשית לראשו עטרת פז, שמקדימים את התפלה עם ברוך שאמר, עטרת פז, והר"ת של תשית לראשו עטרת פז הם בגמטריא פתק, וכן אותיות היסוד שהם אלו שלפני הס"ת של 'לראשו עטרת פז' אותיות פתק. (גם 'תקדמנו' קדמת הוא שם קס"א באחוריים).

ועוד בענין ברוך שאמר והפתק ע' לקמן רל.

קלח. פדו"ת שלח לעמו, ועוד כהנה וכהנה, שפדו"ת עם הכולל בגימטריא, נ נח נחמן מאומן (אליהו זהר חיים נ"י).

קלט. תורה חדשה מאתי תצ"א, תצא בגימטריא נ נח נחמן מאומן.

קמ. כתוב במגילת איכה בפירוש שכל עם ישראל יהיו ננחים, (א"י) כל עמה ננחים ["ואל תאמר שאינו כן מפני האל"ף שאינה יסודית, הרי לנו תיבות שאין בראשם אל"ף, ונתוספה אל"ף בראשם וכו" - רש"י בראשית כה:ג, וע"ע רש"י ויחי מט עה"פ ולו יקתה, ורש"י שמות י:כא. וע"ע בסוף לקוטי מוהר"ן בהשמטות ותורות מכתב יד רבינו בעצמו על תורה קט, שרבינו משתמש במלה זו 'נאנח' מה שבפנים בספר רבי נתן כתב מילים אחרים]. אכן צ"ע למה ירמיה מקונן על זה, והיה ניתן ליישב שידוע שכדי להגיע להיות ננח צריכים לסבול הרבה, ועל זה מקונן ירמיה, שבדאי סבלו הרבה מאד, אכן עדיין קשה דאם כולם ננחים איך יכול להיות שכולם מבקשים לחם? ועוד קשה דלעיל (א:ד) כתוב כהני ננחים, שמשמע שרק הכהנים הם ננחים. וי"ל ע"פ מש"כ רש"י בפרשת בהעלותך עה"פ ויהי העם כמתאננים רע באזני ה' (במדבר יא:א) ז"ל אין העם אלא רשעים, וכן הוא אומר מה אעשה לעם הזה, ואומר העם הרע הזה, וכשהם כשרים קרואים עמי שנאמר שלח עמי, עמי מה עשיתי לך, עכ"ל. והנה דברי רש"י צריכים ביאור דהרי מצינו בכמה מקומות בתורה"ק שבני ישראל הכשרים קרואים העם, והמפרשים האריכו בזה, אכן זה פשוט וברור כאשר כתוב "עמה" תחת לכתוב "עמי" שמוכח שזה בכלל מש"כ רש"י שקאי על הרשעים. וזה מה שכתבנו למעלה, שבדרך כלל רק אלו שסבלו הרבה, ברוחניות ובגשמיות, מבקשים ומחפשים את הננח. ועל זה מקונן ירמיה שרק הכהנים ננחים, אבל השאר 'מבלי באי מועד', ורק 'וכל עמה', הגרועים והפחותים אלו שמבקשים לחם, הם המבקשים ננח. מבקשי"ם בגימטריא נ נח נחמן מאומן ע"ה.

ומאחר שמה שכתבתי נראה דחוק עיינתי עוד בענין עד שעמדתי על יסוד גדול הרמוז פה, והוא סוד שגילה הרמח"ל בספרו אדיר במרום (דף 197 מ 216 דפים, בהוצאה שבו נשתמשת), ששם הוא מאריך סוד הקו והרשימו בסוד אברהם יצחק ויעקב [ואגב שם הוא מסביר השורש של העשרה מאמרות שזה מה' אחד, שהוא ד' ו', שזה ממש הענין של השיר פשוט כפול משולש מרובע כמו שרבינו גילה בלק"מ מט], והוא מסביר שיצחק זה ר"ח מדרגות של גבורות, שלכאו' היה צריך להיות ר"ז בסוד או"ר של האי"ן סו"ף, אלא שהדרגה היתירה הוא סוד רישא דעשו, שהוא סוד הע' של עשתי עשרה בסוד כל המוסיף גורע. ומשם נשתלשל כל הע' אומות והרע. והנה ידוע שרבינו גילה שהשם שלו יצחק, ולכאן כאשר בא אות א' יתירה בנח, נראה הדבר שהוא בסוד רישא דעשו, ולכן כאשר הנביא מקונן שכל עמה ננחים מבקשים לחם, הנביא קאי על השתלטות של הא' יתירה, וכאשר הנביא אומר שרק האנשים כשרים והכהנים הם ננחים, זה בחי' יצחק, שהיה משתלט על רישא דעשו.

וסמך לדברי מצאתי ת"ל בהנביא ישעיה (נב:ה, בהפטרה לפרשת שופטים) ועתה מה לי פה נאם ה' כי לקח עמי חנם משליו יהלילו נאם ה' ותמיד כל היום שמי מנאץ, שהפסוק ממש מדבר על שליטת מושל בלעדי הצדיק שזה בחי' הילול – יללות היפך התהלים והשיר כשפ"ר, חילול השם דייקא. "עמי חנם" מ"י של עמי, זה נ, עם חנם, זה נחמן, והע' מקדים, ממש בסוד עשתי עשרה!

וראו ליציין למה שאיתא במדרש רבה, איכה רבתי פרשה ב, חנינא בר יצחק תמה זכות אבותיהן. רבי הושעיא שלח

נ נח נחמ נחמן מאומן

ואמר לרבי סימון בשביל שאת שריו בביתו של קצין מפני מה אין אתה מוכיחן, אמר לו הלואי נהוי מאותן שכתוב בהן הנאנחים וכו' (ע' בפרק 'נ נח – הרחב פיך ואמלהו' בענין נאנח).

קמא. איתא במס' אבות (ו:ב), והובא בריש איכה רבתי ועוד מקומות) אמר ר' יהושע בן לוי כל יום יום בת קול יוצאת מהר חורב אוי' להם לבריות מעלבונה של תורה, ס"ת התהלים שע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וזה עוד סמך למש"כ שהענין של חכמות בחוץ תרונה, והבת קול שיוצאת, נרכב על הקול של נ נח נחמ נחמן מאומן. והנה המשנה באבות מסיימת ז"ל שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף שנאמר (משלי יא) נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת' טעם, ס"ת המתה, שחסר האותיות ל"י, וזה מה שמובא במדרש (ובסוטה יג:) כד מית משה רבנו צוח קדשא בריך הוא: וי מי יקום לי עם מרעים, לי דייקא, עיין בזה באריכות בסוף לקוטי מוהר"ן תנינא (תורה צא). וכן מצינו בפרשת ואתחנן (ד:י) יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחרב באמר ה' אלי הקהל לי את העם ואשמעם, שבתוך האותיות ותהלי"ם, שהם בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, יש האותיות ע"א, שהם ע' א' ומות הע'מים – ע'ובדי אלילים (ובדרך אחר היינו יכולים לפרש ע"פ מה שרבינו גלה על פסוק ראשון של ספר שמות, שמדבר על הע' נפשות שירדו למצרים, ושם יש בס"ת תהלים), שהשי"ת בקש ממשה רבינו ע"ה שיקים ויעלה ויקשר בחי' לי, הקהל ל"י דייקא, וכמו שמבואר בתורה צא שם, ומבואר שם ז"ל כי הצדיק האמת בונה עולמות החרבין [– בחי' בחרב] ומגביה חכמה תתאה ומקשרה לחכמה עלאה על ידי שיחתו וספורי דבריו שמדבר עם המון עם וכו' וזה ענין מה שהצדיקים מדברים עם אנשים שאינם הגונים או אפילו עם עכו"ם וכו' ע"ש. גם לי את העם ואשמעם ס"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וגם בכל המשך הפסוק, ואשמעם את דברי אשר ילמדון ליראה אתי כל הימים אשר הם חיים אל האדמה ואת בניהם ילמדון. ה אתי כל הימי, כ' וי' ביחד זה ל', הרי עוד הפעם בתוך אהתהלים, שזה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן יש הל"י. וגם פעמים בפסוק כ' ילמדון, שזה י' למד, והדברים פלאים.

וע"ע בפרשת עקב (יג:) ואעש ארון עצי שטים ואפסל שני לחת אבנים כראשנים' ואעל' ההרה' ושני' הלחת' בידי, בס"ת כתוב תהלים.

קמב. משלי כא:יא ת'אות צ'דיקים א' טוב, ר"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קמג. ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום (ואתחנן ד:ד), השני אותיות אחרונות של ואת"ם הדבקי"ם, תמים, ע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, ואגב כל התיבות של הפסוק חוץ משם הוי"ה מסיימים עם ס' (שזה עולה לר"מ שזה הגימטריא של הר"ת של נ נח נחמ נחמן מאומן), והר"ת הם בגימטריא הוי"ה אהי"ה.

קמד. הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וכו' ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידיעים (דברים א:יג-טו) פרש"י ז"ל אבל נבונים לא מצאתי וכו', ע"כ. וכל ענין של רבינו שהוא הבינה (כמו שהוא גילה, וכן האריך בזה בכוכבי אור ובעוד מקומות), וע' בפ' ואתחנן (ד:ו) ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה, חכ- סונבון, הב' והו' זה ח', נמצא אותיות כחו נחמן. ונבון גופא בגמטריא נ נח!

קמה. פרשת עקב (דברים ט:כג) ובשלח ה' אתכם מקדש ברנע לאמר עלו ורשו את הארץ אשר נתתי לכם ותמרו את פי ה' אלהיכם ולא האמתם לו ולא שמעתם בקלו, את פי' בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

והנה להלן בפרשה מדבר על עדת קרח שחלקו על משה רבינו כתוב 'פצתה הארץ את פיה' שבכלל האותיות יש שם של המלאך הנזכר בפתק הקדוש שהוא המלאך הממונה על תקיעת שופר, פצפי"ה, ויש את האותיות תר"ת שבספרים הקדושים זה, תקיעה תרועה תקיעה! {ונשאר רק האותיות הא הא, והמשכיל יבין!}. ובאותיות הארץ את פיה, יש פעמיים נ נח נחמ נחמן מאומן – פצת, אתפי.

קמו: פרשת יתרו (שמות יח:כב) יתרו טען למשה רבינו שזה קשה מדי שהוא ישפוט כל עם ישראל, ונתן לו עצה לעשות מתלמידיו שופטים תחתיו, 'ושפטו את העם בכל עת והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם והקל מעליך ונשאו אתך', ע"ת זה גימטריא – יז תמוז, 'והקל מעליך' זה ר"ת של המילים הראשונים בפתק, מ'אד ה'יה ק'שה ל'י ל'רדת א"ליך.

קמז: תהלים (ה:יג) כי א'תה ת'ברך צ'דיק, ר"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

נ נח נחמ נחמן מאומן

קמח: תהלים (קמה) מלכותך מלכות כל העולמים וממשלתך בכל דור ודור, בס"ת יש ג' פעמים גימטריא ת"צ שעם הכולל בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קמט: חמדת ימים, בגימטריא רשבג, ר"ת רבי נחמן בן שמחה.

קנ: תהלים (טז) שויתי ה' לנגדי תמיד כ"י מימיני ב'ל אמוט, ר"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

קנא: תהלים (ח:ו) ותחסרהו מ'עט מ'אלהים ו'כבוד ו'הדר ת'עטרהו, ר"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

קנב: תהלים (ח:ח) צנה ואלפים כלם וגם בהמות שדי, ס"ת בגימטריא ע"ה, נ נח נחמ נחמן מאומן.

קנג: תהלים (ח:ט) צפור שמים ודגי הים עבר ארחות ימים, ס"ת בגימטריא ע"ה, נ נח נחמ נחמן מאומן.

קנד: שיר השירים (פרק ב) הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו, נצנים בגימטריא עמלק, שלכן כאשר הם נראים בארץ אז עת הזמיר הגיע לזמר הקוצים. והנה כבר כתבנו בתוך הקונטרס בריש הפרק על לבישת כיפה של נח בשירותים, שהר"ת של נ נח נחמ נחמן מאומן הם בגימטריא עמלק, בחי' ראשית גוים עמלק. ועל כן כאשר נראים הר"ת, אז עת הזמיר מגיע, כי זמ"ר משלים הגמטריא של נצנים לנ נח נחמ נחמן מאומן (עם התיבות והכולל). סיפרתי את זה לאלף סמך, והוא אמר לי שעכשיו הוא מבין שתחילת התשובה שלו התחיל בנצנים.

קנה: תהלים (עז:טו – תקון הכללי) אתה האל עשה פלא הודעת בעמים עזך, ס"ת (חוץ מהמלה הראשונה) בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (עם ה' תיבות), עשה פלא עם האותיות, בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

קנו: בפרשת ראה (דברים טו:ח, טו:יא) פתח תפתח את ידך, פתח כתוב חסר, פתח עם הג' אותיות בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. גם הר"ת של פ'תח ת'פתח א'ת י'דך, בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קנז: תהלים (סח) אמר ה' מבשן אשיב, הפסוק הזה מפורסם שהוא הבטחה שיש תקוה ותחיה אפילו להנשמות הכי מושלחים. וכמו שאיתא במדרש איכה רבה שכאשר הרומנים כבשו את ארץ ישראל ושמו מאות ילדים על ספינה וכוונתם היה לעשות עמהם תואבות, והילדים בחרו להפיל את עצמם לים, וסמכו עצמם על מקרא זו, שאפילו בעמקי הים השי"ת יחזיר אותם אליו, כמו שכתוב אשיב ממצולות ים.

והנה בש"ן, זה ר"ת נחמן בן שמחה, זה רבינו רבי נחמן מברסלב, נ נח נחמ נחמן מאומן. אשי"ב, זה ר"ת ישראל בער (בן) אייזיק שלמה, זה סבא ישראל שקבל הפתק הקדוש מרבינו. שוב שמעתי מאלף סמך, שאשי"ב ר"ת אין שום יאוש בעולם, הרי שזה ממש ענין של סבא!

ויעו' עוד בתהלים טט: אשר לא גזלתי א"ז אשיב, ואכמ"ל.

קנח. יתומים היינו ואין אב, יתומים בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם הט"ו אותיות. וזה בחי' מש"כ בתהלים (כז) כי אבי ואמי עזבוני וה' יאספני. יאספני ע"ה בגי' רב"י, הוא ראש ב'ני ישראל, נ נח נחמ נחמן מאומן.

קנט: בידיד נפש: נכסף נכספתי לראות, ס"ת ע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קס. כע"ת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל (במדבר כג:כג), שכעת קאי על לעתיד לבוא, כע"ת ע"ה בגי' נ נח נחמ נחמן מאומן – השיר שיתער לעתיד לבוא.

וע"ע בפרשת וירא (יח:י) שהמלאך בישר לאברהם, שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו. שגם כאן יש את הכע"ת, וגם בהסופי תיבות – כעת חיה והנה בן לשרה אשתך ושרה, תהנהקה ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (וכן מחיה עד שמעת). 'בן לשרה' בגמטריא בהפתק. גם 'פתח' עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וידוע שבלקוטי מוהר"ן תורה מט רבינו גילה ששרה זה בחי' השיר פשוט כפול משולש מרובע. והוא הנקרא אחוריים, בחי' 'הוא אחריו' (וזה בחי' שוב אשיב, שתמיד חוזרים מהתחלה. גם

נ נח נחמ נחמן מאומן

בחי' תשובה המבואר בתורה מט מי עם זאת עולה, ולעשות מדלת ה'). וע"ש בתורה מט, שרבינו מפרש את הפסוקים (תהלים יט) לשמש שם אהל בהם (ושרה באהלה!), והוא כחתן יצא מחפתו (מ'חפתו' – בחי' נ נח נחמ נחמן מאומן!) ישיש כגבור לרוץ ארח (בחי' אורחים!), מקצה השמים מוצאו ותקופתו ואין נסתר מחמתו (מחמת – עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה) - בחי' כחום היום שהיה בעת ביקור המלאכים אצל אברהם. שזה גם כן בחי' של השיר פשוט כפול וכו', כמבואר שם שהוא בחי' תכלת דאכלי ושצי את הכל, ורק שאתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום. שזה ממש מה שהיה אצל אברהם אבינו, שהש"י הוציא את החמה מנרתיקה, ואברהם נשאר דבוק בה'.

קסא. והיה אמונת עתך חוסן ישועות וכו', עת"ך ע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קסב. כתוב בתורה (פרשת העקידה – סוף פרשת וירא) שאברהם אבינו לקח "מאכלת" לשחוט את יצחק, דהיינו סכין, וחז"ל דרשו למה נקרא שמו מאכלת, מפני שאנו אוכלים משכרה עד היום הזה. והנה גם יש לראות ש,מאכלת' היא ר"ת (תהלים - הלל) מ'ה א'שיב ל'ה' כ'ל ת'גמולוהי א'לי, שזה ענין של שירה והודאה להשם יתברך. וכן בתפלת שחרית בברכה ראשונה של קריאת שמע אנו אומרים, ת'מיד מ'ספרים ל'בוד א-ל, ר"ת מאכלת (עם כל המלה האחרונה, וכן מצאתי בקדמונים שיכולים לעשות את זה), שזה ענין של שיר ושבח והודאה להשם יתברך.

מאכלת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קסג. סל"ת, ע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ושוב כתבתי על זה באריכות בפנים ב"ה על פי לק"מ תורה מט.

קסד: השם של מ"ב הרשום בהראשי תיבות של אנא בכח, שבע שמות של ו' אותיות (כנזכר בלק"מ תורה מא), הס"ת של הו' שמות – מחסד עד יסוד צדיק: צ,ן,ש,ג,ע,ק, בגימטריא – נבע נ נח נחמ נחמן מאומן (כידוע שרבינו הוא נחל נובע מקור חכמה).

קסה. עץ הדעת טוב ורע, הלואי שהיינו יכולים לקבל רק הטוב, 'דעת טוב' בגימטריא, נ נח נחמ נחמן מאומן.

קסו. בתהלים (קה, תיקון הכללי, וכן כע"ז בספר שמואל – המופיע בפסוקי דזמרא שחרית), זכר לעולם בריתו דבר' צוה' לאלף דור', ס"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קסו. תהלים כז, עזרתי היית אל' תטשני' ואל' תעזבני' אלהי' ישעי' ס"ת ע"ה (מעזרתי עד תעזבני, או מהיית עד הסוף) בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קסז. תיקון הכללי. מ' ת'שתוחי נ'פשי, ר"ת ע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קסח. מה שהעולם אומרים, לולא רבינו רחת עלינו (רחת פירושו השחתה ואבדון), י"ל על פי המבואר בלקמ"ת תורה צד שיש ג' ראשים (ראש בני ישראל, ראש השנה, ראש ושלל שכל אחד), ולולא רבינו היה חסר הג' ראשים האלו, והיו חסרים ח"ו מהתורה הקדושה, תור"ה זה גימטריא תרי"א, חסר ג', זה רח"ת, ושפיר קאמרי שלולא רבינו רח"ת עלינו. ואחד מהחברים הוסיף שכן מצינו שתרח שבא לפני הג' אבות [כי הג' אבות הם בחי' הג' ראשים, אברהם בחי' המוח בחי' מוחין חוורין ככספה ובחי' שב לימיני, יצחק בחי' ראש השנה, יעקב בחי' ראש בני ישראל].

קסט. פרשת נצבים מתחלת, "אתם נצבים היום כלכם לפני י-ה"ו אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל", האותיות הראשונות, אתסנ, הם בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. הר"ת של המילים הראשונים, אם נחשב הכל והל' ביחד לנ', אנה אני, שהם הראשי תיבות של הפסוק שאנו אומרים בשחרית בפסוקי דזמרא בהודו, אל נקמות י-ה"ו אל נקמות הופיע, אני" אני", שהם דברי ראובן (בראשית לז) כאשר הוא חזר להציל את יוסף ולא מצאהו, אמר, הילד איננו ואני אנה אני בא, שהארז"ל גילה לכוון את זה בתפלה לתקן חטא מכירת יוסף. שזה תיקון אמונה בצדיק האמיתי ראש בני ישראל, נ נח נחמ נחמן מאומן.

הגימטריא של אלהיכם הוא אב"י הנח"ל, ואח"כ יש המילים ראשיכם שבטיכם זקניכם, ר"ת שזר, שהספר הקדוש והנפלא אבי הנחל נכתב אליו, שהוא היה נשיא מדינת ישראל, בבחי' ראשיכם לשבטיכם, והוא ברית אהבה שסבא ישראל כרת אתו, ועם כל איש ישראל. וידוע שהכתוב פירט עשר בחי' בעם ישראל, ראשיכם עד שואב מימך, שהם כנגד העשרה מיני נגינה שהם כלולים בהשיר פשוט כפול שלוש מרובע שעולה עשר.

קע. ק'דוש ק'דוש ק'דוש י-ה-ו"ה צ'באות מ'לוא כל ה'ארץ כ'בודו, ר"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאמן (שמעתי).

נ נח נחמ נחמן מאומן

קעא. תהלים פו:טז פנה אלי וחנני תנה עזך לעבדך והושיעה בן אמתך, פ'נה אלי ו'חנני ת'נה ר"ת עם הד' אותיות בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קעב. תהלים פז:ב אהב י-ה-ו-ה שיערי ציון מכל משכנות יעקב, ר"ת של כל הפסוק בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קעג. אברם אברהם, בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. והנה רבינו כותב בלק"מ תורה מט:ה ששרה היא בחי' התגלות השיר פשוט כפול משולש מרובע ע"ש. והנה יתכן שיש בזה רמז שקודם יש התגלות של עצם השיר, כמו שבתחילה השי"ת הוסיף אות ה' לאברהם, ואח"כ שינה את שם שרי לשרה, דהיינו שמקודם השיר והנגון של השיר פכש"ר הוא סודי, שרי, לשון שיר שלי פרטי, ורק אח"כ יש התגלות של הנגון לכל העולם. ואח"כ שרה ילדה יצחק, ש"כל השומע יצחק ליי" שכל השומע נ נח זוכה להצחוק הקדוש ששמענו מסבא ישראל.

קעד. בפרשת ויצא (לאיג) הש"י אומר ליעקב אבינו, אנכי האל בית אל, והלשון אינו פשוט בכלל, ואתי שפיר שהגימטריא של 'האל בית אל' – עם האותיות והתיבות, הוא – נ נח נחמ נחמן מאומן.

קעה. הגמרא בכמה מקומות (גיטין כג., יבמות קיג.) לומדת דין שליחות, שאחד יכול לפעול בשביל חברו, בדרשה "אתם - גם אתם" לרבות שלוחכם מה אתם לדעתכם גם שלוחכם לדעתכם, מה אתם בני ברית וכו'. "גם אתם" עם האותיות והתיבות בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ודוק היטב בזה.

קעו. פרשת וישב, יהודה נתן ערבון לתמר, חתמת פתילים ומטה, נראה שחותמת זה בחינת החתימה של נ נח נחמ נחמן מאומן, פתילים, בחי' הרוח של הצדיק, וזה דברי וכתבי הצדיק, וכתוב בתורה "והפתילים" בגימטריא ע"ה "פתק", והמטה, זה בחי' פצפצי"ה שהוא אחד משמות מט"ט. ועוד 'המטה האלה' עם התיבות בגימטריא נ נח.

קעז. בברכה ראשונה של קריאת שמע ערבית, לפי נוסח החסידי, פותח שערים בתבונה משנה עתים, ר"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

קעח. דבקתי בעדותיך י' אל תבישני (תהלים קיט), ר"ת של ישראל ד'ב ב'ר א'ודסר, וגם תבישני, יש בזה הר"ת של רבינו נ'חמן ב'ן ש'מחה. דבקתי בעדותיך, היינו בנ נח נחמ נחמן מאומן שהוא הגימטריא של "עדותיך" ע"ה.

קעט. משלי (י:כב) ברכת י' היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה, הר"ת התוי"ע בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קפו. פרשת ויגש (מד:לג) ועתה ישב נא עבדך תחת הנער עבד לאדני, והנער יעלה עם אחיו. יש"ב ר"ת שמעון בר יוחאי וכו' כידוע, ישב-נא, כבר מרמז על רבינו נ'חמן ב'ן ש'מחה (שגם שמו היה יצחק כידוע), ויש בזה גם רמז על ישראל ב'ר א'ודסר – ב'ן א'ייזיק ש'למה.

ולהלן (מה:ג) ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי, אב"י ר"ת ישראל בער אודסר (ויש בזה לכאול הסוד של אני נ נח וכו').

קפא. רבינו אמר שהוא אוהב חסיד מטוגן, ושמעתי מהחברים (וכן להלן קצת בנוי מחברים שונים) שמטוגן גמטריא ננ"ח. ומצאתי שורש לזה בתורה הקדושה, כאשר הש"י הראה את עצמו למשה רבינו בסנה, ושואלים המפרשים למה דוקא בסנה, והוא להראות הענין של עמו אנכי בצרה, ויותר עמוק להראות שזה מה שהש"י אוהב, מטוגן, וזה מה שמושה אומר מיד כאשר ראה את הסנה בוער באש (פרשת שמות) אסורה נא..., נא זה לא מבושל, הפסח (גמטריא נחמן) אסור לאכול נא, ועשו בקש הלעיטני נא, דוקא רצה נא, לא מבושל, אבל רבינו אוהב שיהיה הנ"א מטוגן ננח, ננח!

והנה במשנה של איזהו מקומן שאומרים בשחרית – לומדים שהפסח (נחמן"ן כנ"ל) – "ואינו נאכל אלא צלי" הראשי תיבות ע"ה בגימטריא נחמן. כי רבינו אוהב מטוגן!

נ נח נחמ נחמן מאומן

קפב. דוד המלך בגמטריא נ נח ע"ה. וכן ע' בספר שמואל (ב:כא:ט) שדוד המלך נקרא בשם אלחנן בן יערי, והנה אלחנן הוא ממש שם של נ נח כמו שכתבנו במ"א, והגמטריא של אלחנן בן יערי עם האותיות: נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

קפג. במס' שבת (ק"ז:): שיטת רבי חידקא שצריכים לעשות ארבעה סעודות בשבת, וזה ממש ענין של השיר פשוט כפול משולש מרובע, כי חידק"א בגימטריא קכג, שזה, אחת שתיים שלוש, והוא אומר ארבעה סעודות, שע"ז זוכין לכל הדברים המפורטים שם בגמרא, שזה מאומן.

קפד. פרשת וארא נקרא כן על שם הפסוק השניה שבפרשה, ואולי היה צריך לקרות אותה פרשת אני ה'. ולכן יש לשים יותר את הלב על שם של הפרשה, והנה "וארא אל אברהם" עם התיבות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קפה. פרשת וארא (שמות ו:יח) ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל. ובני קהת עם האותיות בגמטריא פת"ק. קהת עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם האותיות. עמרם עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן, והוא חי קלז שנה, קלז בגמטריא מאומן! (וע' מש"כ לקמן אות שנו בענין חיי ישמעאל). ויצהר בגמטריא איש, שהוא 'אלף יוד שין' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וחברון, אותיות רון ב"ח שהוא גמטריא י', דהיינו רון העשרה מיני נגינה. עזיאל בגמטריא נ נח.

קפו. פרשת וארא (שמות ז:כג) ויפן פרעה ויבא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת. היינו ולא שת ל"בוגם לזאת" – גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (עם השלוש תיבות).

קפז. פרשת וארא (ח:ל) ואתה ועבדיך ידעתי כ' ט' רם ת' יראון מ' פני י' ה-ו-ה א' להים, ר"ת בגמטריא (ע"ה) נ נח נחמ נחמן מאומן.

קפח. בתקונים חדשים של הרמח"ל תקון מ"ג כז"ל והא מטטרו"ן שרא רבא אתי פתח ואמר, ר' ר' כתיב לפני שמש ינון שמו (תהלים עב:יז). הכא רזא עלאה, תא חזי ה' אור אנון לקבליהו ה' חשך. דא ידא ימינא ודא שמאלא. כדין ותרם כראים קרני (תהלים צב:יא). מתמן ולהלאה יהי אור ויהי אור (בראשית א:ג) בההוא זמנא שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה (תהלים צח:א) דא נהירו דחכמה סתימאה בכ"ב אתון, דאתמר בהו ב"ך יברך ישראל לאמר ישמך אלהים כאפרים וכמנשה (בראשית מח:כ) }ה"ע אולי דורש שה' פעמים ב"ך גמטריא ינון}. אבל נפלאות, נ' פלאות. ורזא ינון שמו אליו דגים דימא דלית עינא בישא שליט בהו, ורזא דא עינא פקיא.... ואי תימא מאי 'לפני שמש?' אלא דא משה דאתמר בה פני משה כפני חמה (ב"ב עה.). רזא דמלה זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם (בראשית ה:ב). ורזא דא נ' פשוטה, דכר ונוקבא מסטרא דא"א, לאתקימא כלא ביחודא חדא לעלמין. ודא תקונא דיתתקן בזמנא דמלכא משיחא. אבל לבתר כי מאיש לקחה זאת (בראשית ב:כז). כדין אתמר בה כלת משה (ע"פ במדבר ז:א, וענין כלת משה ע' מש"כ הרמח"ל בספר גנזי רמח"ל עמ' רסג-ד) דאתית למנין. ובה ויקחו לי תרומה (שמות כה:ב) לאהדרא לה לבעלה, דאתמר בה בעל אבדה מחזר על אבדתו (קדושין ב:). בגין כך לפני שמש ינון שמו, דתקונא דמשיח אצדמן בקדמיתא. וכלא ברזא דנ', נ' פלאות, עכ"ל ע"ש.

הנה לא זכיתי להבין לגמרי דבריו הקדושים, אבל רואים שהרמח"ל מקשר השיר החדש לינון, ומפרש שזה רזא של הנ' כפופה והנ' פשוטה. וזה ממש בסוד נ נח נחמ נחמן מאומן, שגם כן מתחיל עם נ' כפופה ומסיים עם נ' פשוטה. וגם רבינו מפרש בלק"מ שהצדיק הדור הוא, שאנו מקיימים שזה רבינו, הוא הנון – הדג, וגם לוית"ן גמטריא נננ"מ עם התיבות. וגם ענין ותרם כראים קרני, שהר"ת קכ"ו זה גמטריא של שם אדנ"י באחוריים [וגם כל הענין של העין, הוא ענין של שם מ"ה באחוריים גמטריא קל"], וגם קרני מלשון קרן שעם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן, כמו שר' געציל תלמיד ר' אברהם בן הר"ן כתב ביומן על דברי אנ"ש באומן חמישים שנה לפני שסבא קבל את הפתק (דהיינו תרל"ב) על הפסוק משיר המעלות – כהניא אלביש ישע וחסיד ירננו שם אצמי"ח קרן – שהשם של רבינו באחוריים הוא השיר החדש שיתגלה לפני הזמן.

קפט. תהלים עב, ימלא פי תהלתך, ר"ת תפ"י ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, והס"ת הם ר"ת אמן כן יהי-רצון.

קצ. תהלים, שיר של יום ב', כשמך אלהים כן תהלתך על קצוי ארץ צדק מלאה ימינך. אלהים כן תהלתך על, ר"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

נ נח נחמ נחמן מאומן

קצא. טוטפת, חז"ל חלקו את המילה לשתיים, טט ופת, ששני מילים אלו משמעותם שנים, והרי הם רומזים על הד' פרשיות, שזה בחי' של השיר פשוט כפול משולש מרובע, ולכן עם נחלק את המילה לשנים ככה, טו, טפת, טפ"ת עם האותיות בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה, ט"ו זה החמשה עשר אותיות של נ נח נחמ נחמן מאומן.

קצב. כי אתה תאיר נרי י-ה-ו-ה א-לוהי יגיה (תהלים יט:כט) ר"ת בגימטריא נ נח נחמ נחמן ע"ה (ולעיל מיניה בפסוק כד, ואהי תמי"ם עמו ואשתמר מעוני, תמי"ם ידוע, וגם הר"ת בגמטריא רון". ושם (פסוק ל') הא-ל תמי"ם דרכו אמרת י-ה-ו-ה צרופה, ר"ת בגמטריא ע"ה) נ נח נחמ נחמן מאומן והט"ו אותיות.

קצג. ע' בלק"מ תורה נח בענין תלת נפקין מחד, דחד הוא זכותו של משה רבינו. ר"ת תלת נפקין מחד ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, ונ נח נחמ, הם תלת שנפקין מחד (שמעתי מחבר).

קצד. "מחצית השקל" בגמטריא 983, שהוא פעמים נ נח נחמ נחמן מאומן, כי צריכים ליתן המחצית, ועוד אחד כנגד הקלבון (דכאשר משלמים בעד עוד אחד צריכים להוסיף הקלבון).

קצה. כתוב במס' אבות, אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת, זאת אומרת שכל הלימוד היה כדי שתגיע לנ נח נחמ נחמן מאומן, היינו לשיר ולרון נ נח נחמ נחמן מאומן. וזה מה שכתוב, כי לכך נוצרת, נוצרת זה אותיות רון ת"צ.

קצו. תהלים עב, יפרח בימיו צדיק ורב שלום עד בלי ירח, זה מדובר על משיח צדקנו שיבוא במהרה בימינו אמן. שמעתי מאלף סמך נ"י שהר"ת של הפסוק הזה, ע"ה, יבצושעב"י, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!

קצז. תלמידי חכמים מרבים נ נח בעולם שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך, אל תקרי בניך אל בננח! והגמטריא של הר"ת והס"ת עם השבעה מילים והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קצח. י"ם החכמה, ה"ם" זה טבעת (כדאיתא בזוהר הקדוש), ועם ה"י זה גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

קצט. פ' כי תשא (שמות לג:יא) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים, משה, אם נחליף את השין בא' (ע' לקמ"ת א:ט) הוה מאה (וזה א"ש ע"פ תורה פ"ג בלקמ"ת), אז "מאה פנים אל פנים" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

ר. פרשת שמיני - שהוא שמיני למילואים והוא ראש חודש ניסן, יום הולדת של רבינו נחמן בן שמחה. וכידוע (חיי מוהר"ן וכוכבי אור) שרבינו בבחי' בינה, שהיא הספירה השמיני, וכן שמיני הוא אותיות ימי נ"ש - נחמן (בן) שמחה. ובו ביום הוקם המשכן ונטל עשר עטרות - בחי' עשרה מיני נגינה שגילה רבינו. גם שמיני מרמז על השיר פשוט כפול משולש מרובע, כי הני, זה שיר פשוט - נ, הש' - שיי"ן - שנים - כפול - נח (גם ביידיש, שין זה לשון ח"ן), מ' זה משולש - נח'מ', י' - מרובע שא'ב'ג'ד' עולים לעשרה - ל"י. ועוד י' זה מאומן - אור נאצל עליון כתר עלאה. גם שמיני, אותו שמי נ"י - נחמן יצחק (שרבינו גילה שיצחק זה השם שלו). ויש בזה עוד הרבה רמזים כמובן, ואשאר לכם רק שאלה אחת, מ"י שני"י?

רא. ב"ג מדות של רחמים של מי אל כמוך (שהם בא"א כמבואר לעיל קלז). וענין התיקונים האלו של הזקן הקדוש עיין בתיקונים חדשים של הרמח"ל תיקון ס"ט. וע' במ"א איך שכל הי"ג מדות של רחמים של ה' ה', הם צירופי אותיות של נ נח נחמ נחמן מאומן ואביזרי'), התיקון העשירי עד הסוף - תתן אמת ליעקב (10), חסד לאברהם (11), אשר נשבעת לאבותינו (12), מימי קדם (13). תתן אמת, ואמת = נ נח נחמ נחמן מאומן, וכן אמת לי = נ נח נחמ נחמן מאומן. ולוקחים את האותיות השניות בדילוג מהב' האחרונה של יעקב עד הב' של אברהם, ליעקב חסד לאברהם (אע"פ שאין דילוג אות בין הב' ור' עדיין יש לדרוש כמובא), וזה חס"ד - חסידי ברסלב, והאותיות שדלגנו עליהם הם אח"ד, כי זה תנאי של נח ללכת עם ההקדמה של רבינו - אחד היה אברהם. אשר נשבעת, אש"ר אותיות ראש, הוא ראש ב'ני ישראל רבנינו נחמן, נשבעת - נש"ב ראשי תיבות נחמן בן שמחה, ע"ת = יז תמוז. מימי קדם, מי זה

נ נח נחמ נחמן מאומן

עולה, קד"ם עם האותיות והכולל = נחמן (גם מימי קדם עם האותיות בגמטריא ר"ן והכולל – רבי נחמן), שהוא מוליך אותנו בדרך חדשה שהוא הדרך הישנה אשר דרכו אבותינו הקדושים מימי קדם.

נושא עון (בתורה כתיב נשא חסר), עם ה' אותיות והשני תיבות, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (ויעו' בזה בלקוטי מוהר"ן תורה ד – נושא עון ועובר על פשע לשארית – לצדיק שעושה את עצמו כשיריים) ומתחיל עם נון כפופה ומסיים עם נון פשוטה, כמו נ נח נחמ נחמן מאומן!

רב. משלי (כג:כד) גיל יגיל אבי צדיק ויולד חכם ישמח בו. החכם זה רבינו, נ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה, ואביו זה שמחה – ישמח בו. וזה גיל יגיל אבי – ילי = נ', גילאבי (עם שני כוללים) = נח, וזה הצדיק. וגם אב"י ראשי תיבות ישראל בער אודסר.

ובמשלי שם (כג:כו) תנה בני לבך לי – ממש דברי רבינו "תנו לי את לבכם ואני אוליך אתכם בדרך חדשה", ועיניך דרכי תצרנה, תצ (ע"ה) = נ נח נחמ נחמן מאומן – רנה! (וזה דייקא על ידי העינים, שרואים את הנקודות טובות שבונים את הניגון של הצדיק, בחי' דרך שהוא שמירת הברית ע' תורה ו' בלק"מ).

רג. במשניות מנחות (יב:ד) מתנדב אדם מנחה של ששים עשרון, ומביא בכלי אחד. אם אמר הרי עלי ששים ואחד, מביא ששים בכלי אחד, ואחד בכלי אחד, שכן צבור מביא ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים ואחד, דיו ליחיד שיהא פחות מן הצבור אחד, ע"ש. ויש לי בס"ד הרבה לפרש בזה וקשה לכתוב הכל, אבל נקי בלי כלום לא אצא, ואכתוב בעזה"י כמה ראשי פרקים. דהנה ידוע לכם כבר שמנחה היא ממש הענין של רבינו (כי מנחה אותיות נחמן, כאשר ה' כלול בי', ולעולם יהא אדם זהיר בתפילת מנחה, ומנחה כנגד יצחק – שם של רבינו – ומנחה היא ענין של התבודדות ויצא יצחק לשדה לפנות ערב). והנה רבינו מפרש כמה פעמים ענין של ששים בלקוטי מוהר"ן, ששים המה מלכות וכו', ובפרט נוגע לנו התורה נט, שמפרש איך שהאיסור בטל בששים – בעיגולא בס' שהיא בחי' שבת. ודיו ליחיד שיהא פחות מן הצבור אחד, דהיינו פחות ממנחות הצבור, מנחות בגמטריא תק"ד פחות אח"ד = נ נח נחמ נחמן מאומן. והנה הצבור הם יכולים להביא מנחה של ס"א, כי באמת הצבור כולל הס"א (כידוע שרשות הרבים הוא מקום החיצונים), כענין החלבנה שחז"ל אמרו לכלול הפושעים עם הצבור, ואף שהיתרון הזה שמוסיף מגרע, זה בכח הצבור לעלות במנחה. אבל היחיד צריך להיות אחד, דיו לעבד להיות כרבו, ה' אחד ושמו אחד. והיחיד צריך להיות פחות מן הצבור (פח"ת עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, או פח"ת פחות ג' אותיות אחד בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן). כי עיקר כח הס' אינה אלא מרבוץ הינו מהמם בבחינת ארבעים יכנו וכו' ע"ש. והצבור דן את אחרים, להמם (ע' דברים ב:טו), אבל היחיד שופט רק את עצמו. ועל כן האדם היחיד צריך להיות אחד, בבחי' אחד היה אברהם.

ולכן קרבן פסח נקרב בטומאה כאשר רוב הצבור טמאים. אבל יחיד אי אפשר לאכול טמא (זהר שמיני מא:) ועד ונטמתם במ כתיב (ויקרא יא:מג) בלא א'.

ולכן כתוב בתורה הקדושה (שמות יב:ד) ואם ימעט הבית מהיות משה ולקח הוא ושכנו הקרב אל ביתו במכסת נפשות. ואם י-מ-עטהבית, י' זה עשרה שהוא צבור, מ' זה המשפט, עטהבית בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ה' תיבות. במכסת נפשות הוא בסוד נ נח נחמ נחמן מאומן, בסוד כי הוא כסות"ה לבדה.

רד. בלשון הקדוש "פחת" זה שר (עיין מלאכי א), פחת, עם הג' אותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

רה. משלי כט – רש ואיש תככים נפגשו מאיר עיני שניהם ה', איש תככים פרש"י איש מזימות, בעל תורה כלומר הרב והתלמיד, ע"כ. תככ"ם ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

רו. ריש שיר השירים, אל תראני שאני שחרחרת ששזפתני השמש בני אמי נחרו בי שמני נטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי. ס"ת של בני אמי נחרו בי שמני נטרה את הכרמים, ייזיהתמ, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ובהמשך, צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיתך, יש בס"ת ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

רז. לא תגנוב, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. ונראה לפרש שהלאו דלא תגנוב שבעשרת הדברות הוא איסור לגנוב נפשות, וזה כל הענין של נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה, להיות עצמך ולא לגנוב דמות אחר לחכות ולהדמות.

נ נח נחמ נחמן מאומן

רח. במתן תורה (פרשת יתרו, שמות יט:ז): ויוצא משה את העם לקראת האלקים מן המחנה ויתיצבו בתחתית ההר, ופרשו חז"ל (שבת פח) מלמד שכפה עליהן הר כגיגית (קוקן גדול שמטילין בו שכר, ולכן דוקא בפורים קיימו וקבלו), ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. וקשה והלא הם אמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע ומה מקום לכפייה זו. ופירש האור החיים (פסוק ה) כי ה' אמר להם ב' תורות אחת מפיו אז, ואחת לעתיד מפי חכמים, והם קבלו לעשות דבר ה', אבל על החלק ממנו שאמר "תשמעו" לעתיד שהוא תורת חכם, אמרו נשמע, אבל לא קבלו לעשות, כי זה דברים בלי סוף, ע"ש.

והנה בזה י"ל עוד מה שהשם יתברך אמר להם, שם תהיה, ולא אמר פה או כאן תהיה קבורתכם. כי השם יתברך איים עליהם אז, אבל הקבורה בעצם תהיה באותו זמן ומקום שלא מקבלים את תורת החכם. ובזה מובן מה שהפתק הקדוש, פת"ק זה נוטריקון, פה תהיה קבורתכם, כי הפתק היא בעצם נקודת הנסיון שבני ישראל צריכים לקבל תורת החכם, נ נח נחמ נחמן מאומן.

רט. כי תעבר במים אתך אני (ישעיה מג:ב), אתך אני, עם האותיות תיבות והכולל, בגמטריא, נ נח נחמ נחמן מאומן.

רי. איזהו עשיר השמח בחלקו, ה"שמח בחלקו" ע"ה בגמטריא 495, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ד' כוללים.

ריא. איתא במס' שבועות (יח). בעא מינה רבי יונתן בן יוסי בן לקוניא מרבי שמעון בן יוסי בן לקוניא אזהרה לבועל נדה מנין מן התורה, שקל קלא (רש"י: פיסת רגבים) פתק בה (רש"י: זרק בו), אזהרה לבועל נדה (ויקרא יח) ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב וכו' ע"ש [ובאמת הביטוי מופיע כמה פעמים בש"ס, ומצינו ג"כ שתרגמו קלא – אבן. וראיתי בספר לקוטי לוי יצחק של חב"ד שהאריך לפרש הביטוי על פי קבלה]. ויש בזה הרבה לפרש, כי בכלל למה ליה כל המעשה הזה, ובאמת מה שאל ממנו הלוא מקרא מלא דיבר הכתוב. ואפרש כאן בעזה"י רק כמה דברים על מה הם רומזים. שקל קלא, זה רמז להקול, שסבא אמר שבפתק, נ נח נחמ נחמן מאומן, זה הקול של רבינו, וזה פתק בה, ועי' בתקוני זהר תקון כה שהבאתי לקמן בקונטרס, כי יש הנשמה, שהיא עצם החותם, ויש הרוח, בחי' קול, וזה ציור האותיות, והנפש זה הרשימו, וזה הפתק, ע"ש. וזה ענין איסור וטומאת הנדה, כידוע ומבואר בלק"מ שנדת זה גמטריא חותם, וזה לעומת זה.

וזה הלשון של שקל, כי הוא מלשונות של שירה, משקל השיר (וכמובא בלקוטי מוהר"ן תורה ג). וזה ממש שקל קלא – השיר שהוא קול של רבינו – נ נח נחמ נחמן מאומן – שחתום בפתק.

והנה זה שפתק כאן פירושו זרק, יש בזה משום תיקון השני ציפורים בסיפורי מעשיות משנים של קדמוניות סיפור של השבעה קבצנים, הקבצן עם הצואר העקום, ע"ש שמחמת שהצפורים נפרדו ולא מצאו זה את זה גרמו שכל הסביבות היו מיללים, שזה ממש פגם השירה, והתיקון שצריכים להחזיר את הציפורים ביחד ע' לקוטי מוהר"ן תורה ג, וזה הקבצן עם הצואר העקום היה עושה על ידי השלכת קולותיהן זה לזה.

והנה ענין הצואר לכא' הוא ממש ענין של בית המקדש כמו שמצינו בכמה מקומות בשיר השירים (פרק ד' – כמגדל דוד צוארך, פרק ז' – צוארך כמגדל השן), והשני צפורים בחי' הכרובים שבאמת לא לקחו מקום כמבואר בגמרא בבא בתרא, שלא היו מעולם הזה, ממש בחי' הבל של קדושה – רוח הקודש מבין שני הכרובים. (וידוע שפתק כתוב ג"פ עבודה כנגד העבודה בג' בתי מקדש, והשלישי – ובחיזוק עבודה תבינהו – בבנין הבית השלישי בב"א). ואולי משום זה אנשים תמיד טועים לומר שמישהו זרק את הפתק לסבא, אף שבאמת סבא קיבל אותו בתוך ספר, כי באמת הפתק הוא בחי' זריקת הקול של רבינו בשיר נ נח נחמ נחמן מאומן.

ריב. בפרשת האזינו (לב:כ) בנים לא אמן במ, פרש"י ז"ל אמון, לשון ויהי אומן (אסתר ב:ז), נודירטורה בלע"ז ע"ש. נודירטורה ע"ה בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

ריג. ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית וערות אביהם לא ראו. יש בפסוק הזה סודות של נ נח. כי שם ויפת, זה ענין של השם נ נח נחמ נחמן מאומן, כי יפת ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ובקבלה הענין והדרך הזה לכתוב נ נח נקרא אחוריים, כי תמיד חוזרים אחורה להתחיל מחדש, וזה מש"כ בפסוק שהלכו אחורנית. ומזה שלקחו את שמלה על שכמיהם, זכו לציצית, שרבי נתן מאריך להסביר איך שכל ענין של הציצית הוא השיר פשוט כפול משולש מרובע – נ נח נחמ נחמן מאומן!

ריד. בפרשת וזאת הברכה (פסוק כב) ולדן אמר דן גור אריה יזנק מן הבשן. דן גור אריה, בגמטריא 479 ועם הט' אותיות וג' תיבות, בגמטריא – נ נח נחמ נחמן מאומן. וזה ד"ן, רמז על הכפלת הנ' ד' פעמים. וזה גם רמז במילה גור, כי הג' זה רמז להמשולש, נ נח נחמ, שהוא בגמטריא ו"ר, הרי ג-ור. ואריה, זה בחי' חסד, שהוא בחי' מרובע, כידוע שם הוי"ה ברובע בגמטריא חס"ד. [ונראה על פי המבואר אצלנו כמה פעמים, שעד נחמ, חרון אף, בחי' דן ותוכחה, ותפילה בדין, כמבואר בלקמ"ת תורה ח, ואח"כ י"ש עני"ן שנתהפך הכל לטוב, ומזה נולד חוט של חסד] יזנק,

נ נח נחמ נחמן מאומן

בגמטריא שם ס"ג (יוד – הי – ואו – הי) ברבוע. מן הבש"ן, בש"ן זה ר"ת נחמן בן שמחה. ואונקלוס תרגם בש"ן מתנן, לשון המתן ולשון מתנה, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ד' כוללים, וכמו שאפרש בעזה"י בחידושי על לקוטי מוהר"ן תורה ו. גם מתנן, זה אותיות מנתן, דהיינו שכל מה שיש לנו מרבינו זה על ידי תלמידו מוהר"ן.

רטו. כל העולם הם בני נח ואשתו נעמה, ונח הוא הבן של למך מגזע של שם. והאבא של נעמה היה גם כן אחד בשם למך! אבל מגזע קין. גם נעמה, בחי' נחמן, כי ע מתחלפת בח' באותיות הגרון אהע"ה, וה' מתחלפת בן' כאשר כופלים אותו ב' ספירות. והנה בתהלים (לד) כתוב רבות רעות צדיק ומכלם יצילו ה'. כלם, זה אותיות למך - שכל העולם ניצל דרך למך כנ"ל. והר"ת של רבות רעות צדיק - רר"צ ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!

רטז. משלי (ב:ד) אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה... הנה המלה תחפשנה אם נחלק אותה לשנים תחפ - שנה, השלוש אותיות הראשונות, תחפ, עם הג' כוללים בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן - והשלוש אותיות האחרונות, שנה, בגמטריא נ נח נחמ נחמן ע"ה. ומזה יכולים לראות שצריכים לחפש את רבינו באומן.

ריז. משלי (ב:ז) יצפן לישרים תושיה מגן להלכי תם. הנה הלכי תם, זה מבואר בתורה הראשונה בלקוטי מוהר"ן אשרי תמימי דרך ההולכים בדרך ה' ע"ש ובלקוטי נ נח, איך שזה ממש הדרך של נ נח (כי השני נונים זה יצר הרע ויצר הטוב שצריכים לנצח ע"י לימוד תורה בכח - ח, הרי נ נח, וכו' ע"ש). והנה על המלה הראשונה יצפן יש קרי וכתוב, כתוב וצפן ונקרא יצפן, אז הר"ת של יצפן זה י"ו, והר"ת של לישרים תושיה מ'גן עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. "לישרים" בגמטריא, הפתק עם הכוללים. גם "ישרים" זה סבא ישראל דוב אודסר, ישראל דוב עם האותיות בגמטריא ישרים ע"ה. וזה יצפן - רמז להמלאך הנזכר בפתק - פצפצי"ה. שסבא זכה לזה כאשר תש - בחינת תושיה כחו (כמו דרשו חז"ל למה התורה הקדושה נקרא תושיה כי תש כח הלומדה) ביז בתמוז, והפתק היה לו למגן, באשר שהוא הלך בתם בדרך רבינו.

ריח. בהושע (ב:טז-יז) לכן הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר ודברתי על לבה. ונתתי לה כרמיה משם ואת עמק עכור לפתח תקוה וענתה שמה כימי נעוריה וכיום עלתה מארץ מצרים. יש בזה הרבה רמזים על הפתק. עצם הפתיה, ש'פתי' ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. עמק עכור בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם האותיות. ופתח תקוה, פתח עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, תקוה, בגמטריא שיר, וענתה שמה, זה השם של רבינו. כימי נעוריה וכיום עלתה מארץ מצרים, זה בחי' הולך באחוריים, שמזכירים את השם של רבינו ברבוע.

ריט. חודש חשוון, החודש שמארח הילולא של ר' ישראל קרדונר (ט') שהדריך את סבא ישראל בעל הפתק בדרך רבינו, והילולא של סבא ישראל בח"י בו. וגם כל הענין של רבינו זה לעסוק הרבה בהתבודדות שהוא ענין לעשות חשבון הנפש, וידוע שסוכות הוא ראשון לחשבון עונות, אז עכשיו ממש מתחיל ענין חש'ב'ן והתבודדות. ולכן זה ממש החודש של רבינו ח'כם ש'מחה-ס נ'חמן, ח-ו כמנין אותיות נ נח נחמ נחמן מאומן.

חש - ון, חש זה לשון למהר, כמו שכתוב מהרה חושה אל תאחר. ון, זה ששה נונים, רמז ל - נ נח נחמ נחמן מאומן שיש בו ששה נונים!

רכ. במירון ראיתי בשירותים על הקיר שאיפון זה אותיות ניאוף. קצת אח"כ באמצע אמירת תהלים, בעל נהרות בבל (קלז, אחד מהתיקון הכללי) בפסוק אחרונה: אשרי שיאחז ונפץ את עולליך, שמת' לב במילים ונפץ את, ונפ - צאת, ונפ, אותיות פון, צאת, גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, והפסוק משבח, אשרי שיאחז פון של נ נח נחמ נחמן מאומן!

רכא. (ישעיה מא) ירדפם יעבר שלום ארח ברגליו לא יבוא - סוד קפיצת הדרך (עיין בשער רה"ק החדש מר' חיים וויטל), "ארח ברגליו לא" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. יב"א - ר"ת ישראל בער אודסר.

רכב. לך לך טז:טז ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמרי עד הנה. דור רביעי ישובו, זה הענין של השיר שחוזר על עצמו ארבעה פעמים, שזה בחי' שלמות הדיבור, כמבואר בלקמ"ת תורה ב', ששלמות הדיבור ברבוע ע"ש, ולכן דור רביעי זה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם עשרה של עשרה מיני נגינה, וזה "כי לא שלם עון האמרי" כי אין שלמות להאמרים רק על ידי השיר פשוט כפול שלוש רבוע. ועל כן ישובו הנה. זה אותיות יהו"ה משולב עם האותיות נב"ש - נחמן בן שמחה, שהוא בעצמו זה השיר, שמחזיר כל העולם להשי"ת.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ונראה שיש בזה רמז ג"כ להעלאת הציון של רבינו לירושלים, כי הר"ת של התחלת הפסוק הם יר"ו, והם צריכים להיות של"ם בשלמות האמורים כנ"ל. אז הר"ת שמפסיקים הם הר"ת כלה, בחי' כלה כל הקיצים. ובסתמא יש פה סוד על מה באמת מעכב ומה לעשות שהשי"ת יאיר לנו ויזכה אותו בב"א. ושוב עמדתי על עוד נקודה, 'האמר' עם ש"ל זה ירושלם (בכל התנ"ך חסר), וש"ל זה ראשי תיבות שכבת זרע לבטלה, כידוע שהשיר נ נח נחמ נחמן מאומן הוא התיקון לעון זה. זה כי לא ש"לם עון האמרי עד הנה, הנה עם האותיות והכולל, בגמטריא סבא. גם 'עד' ע' פעמים ד' עם המילה 'עד' בגמטריא נ נח נחמ נחמן. הנה, להביא אותו לארץ ישראל בב"א. והנה עכשיו יצא לאור ספר אוצר נחמני (זכרונות של נ.י.ב.) וכו' שם אות קסג ז"ל עוד שמעתי מרבי גדליה ברגר ז"ל, כששאלתי אותו מה שרבי אברהם בן רבי נחמן ז"ל כותב בבאור הלכותים דף מב ע"ב שבהיותו על ציון מוהרנ"ת ז"ל בברסלב בא אצלו במחו נין נורא על ארץ ישראל. ואמר הנ"ל ששמע ממנו שהתנוצץ אז במוחו הפסוק "דור רביעי ישובו הנה". ואמר על עצמו שהוא דור רביעי מרבנו ז"ל אשר גלה גדל קדשת ארץ ישראל ושאי אפשר להיות יהודי עולה מדרגא לדרגא בלי זה וכו' (היינו: רבנו ז"ל, ומוהרנ"ת ז"ל, ור' נחמן טולטשינער ז"ל, ובנו ר' אברהם ז"ל). ועל כן התישב בארץ ישראל בהיותו צעיר לימים רק בן ארבעים וחמש שנים עוד קדם היותו בן ששים, ואלו תלמיד מוהרנ"ת ובו רבי יצחק ז"ל באו לגור כאן אחרי היותם בני ששים. ובזה הדבר הוא חושב עצמו לדור רביעי מרבנו ז"ל, עכ"ל. ויתכן מאד שבאמת התנוצץ במוחו שצריכים כבר להביא את הציון של רבינו הקדוש לארץ ישראל, וכמו שהארכתי למעלה מהפסוק הזה.

רכג. משלי ד:ב כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו. הר"ת טולתא, שהם ג"כ ר"ת ל' א'אותיות ת'גין נ'קודות ט'עמים, ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (וע' בפנים בספר מה שכתבתי שהצחוק הוא הטעמים בסוד מטעמי"ם של יצח"ק). גם תעזבו עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וע"ש בפסוק ג, כי בן הייתי לאבי רך ויחיד לפני אמי. לאב"י זה ר"ת לישראל בער אודסר, בן הייתי (לאב"י) ר - בגמטריא התרפ"ב - השנה שסבא קבל את הפתק. והר"ת של כל הפסוק; כבהלרול"א בגמטריא ברסלב!

רכד. ע' בפנים מש"כ על ענין שכל השומע נ נח זוכה לצחוק דקדושה, וע' פ' לך לך (יז:ז) ויפל אברהם על פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד ואם שרה הבת תשעים שנה תלד, בת עם עוד תשעים זה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה, וי"ל שהלבן מאה שנה יולד רמז על הפתק שהגיע יותר ממאה שנה אחר פטירת רבינו.

רכה. פרשת חיי שרה (כד:ז) ה' אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי ואשר דבר לי ואשר נשבע לי לאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני (ר"ת אלול, ע' בלק"מ בזה) משם. אב"י, זה ידוע ר"ת ישראל בער אודסר. אר"ץ עם האותיות, בגמטריא ברסלב. מולדתי ע"ה נ נח נחמ נחמן מאומן. ולכן כתוב ג' פעמים בפסוק אשר, אותיות רא"ש, כמו שמבואר בלק"מ שיש ג' ראשים, שצריכים להביא את הראש שלך, לראש בני ישראל, בראש השנה. גם הס"ת של דבר לי ואשר נשבע לי, וכן הס"ת של הארץ הזאת הוא, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן לזר-עך אתן- ערא"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. הוא ישלח מלאכו לפניך ולקח"ת- עם האותיות גמטריא פת"ק. ועוד תמצא הרבה רמזים, תן לחכם ויחכם עוד.

רכה. פרשת תולדות (פסוק ל), עשו אומר ליעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי על כן קרא שמו אדום. והנה מענין שתחילה כתוב אדם אדם בלי ו' ובסוף קראו לו אדום עם ו. ועוד דיוקים. ונראה, שהלעיטני זה בחי' לשון שאינו נקיה, עיין בסוגיא ריש מס' פסחים (דף ג') שכהן אחד אמר הגיעני כזב הלטאה בדקו אחריו ומצאו בו שמץ פסול, והנה, האדם זה גמט' נ', אז עשו מבקש, בלשון לא טהורה, עבור הנ"א מן הנ' נ', לא יכול להגיע לנ נח! רק מענין אותו הנ' שהוא בחי' הנפילה, כידוע שלכן באשרי דוד המלך דלג על הנ' וסמכו בסומך ה'. ועל כן קראו אותו אדום עם ו', כי הגמטריא של אדום, זה נא, בחי' נ' הנ"ל. וכן זה הו' הוא בחי' כל המוסיף גורע, כי אדם זה שלמות האדם, ועשו הוסיף ו', וכמו שדרשו חז"ל שהוא היה מראה את עצמו יותר צדיק ושואל כל מיני חומרות ודקדוקים ליצחק, וכל המוסיף גורע, והוא נגרע לגמרי ה"י. וזה לשון נא, שאינו מבושל, כי הדיבור של קדושה הוא מבושל. וזה מה שעשו בקש הלעיטני "נא-מן" כי הא' מתחלף בח' באותיות מיצר הגרון כידוע, הרי זה שמבקש מנחמן - ורמז בזה יותר, איזה נחמן, זה שנאמן - מאומן!

ואילו ביעקב מה כתוב ביה, הקל קול יעקב, הולך ומתגבר בקדושה, ק"ל זה גמטריא של שם מ"ה (אד"ם) בריבוע - יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א! בחי' נ נח נחמ נחמן מאומן! ועל כן זה עשו לא הצליח להביא את הפסח (גמטריא נחמן) ליצחק, כי על הפסח אנו מצווים אל תאכלו ממנו נא - כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו, צלי זה גמטריא ק"ל - רבוע שם מ"ה הנ"ל. ראשו על כרעיו זה בחי' אחוריים... כי יצחק הוא בחי' ראש השנה כידוע, בחי' רבינו, וקל קול יעקב זה בחי' השופר, בחי' הרם כשפ"ר קולך, כ'פול ש'לוש פ'שוט ר'בוע כמבואר בלק"מ, שמעורר ישנים, הפך עשו שהוא דבור מיותר שאינו נקי, וזה מה שכתוב בעשו, כי עיף אנכי הפך של כשפ"ר הנ"ל שמעורר ישנים.

נ נח נחמ נחמן מאומן

והנה בתורה ח' (לקוטי מוהר"ן) רבינו גילה שאלופי עשו הם בחי' המפורסמים של שקר, ע"ש. ולכן מפורסמים של שקר ע"ה (1407) בגמטריא "ינא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי על כן קרא שמו אדום".

רכו ב"ה איוב הכד וידעת כי שלום אהלך ופקדתך נון ולא תחטא. וידעת ע"ה גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, שרק דרכו יהיה שלום, ולכן גם הס"ת יסרתך הם גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן הט' אותיות האחרונות של הפסוק עם הכולל, וקולאתחטא, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. הרי שהפסוק, בתחילה באמצע ובסוף, מרמז לנ נח נחמ נחמן מאומן, כי רק דרכו יהיה שלום ופקידה ושמירה מן החטא. וזה לשון ופקדת - שהוא לשון של דופק, שהוא ענין של נ נח כמבואר במ"א, ויש בו אותיות פתק. וזה רמוז גם במלת נון, כי זה כאילו הששה (ו) נונים (נ) שלך (ך), רמז לנ נח נחמ נחמן מאומן, שיש בו ששה נונים.

רכז. ב"ה יבשר לנו בשורות טובות, יבשר - ר"ת ישראל בער (בן) רבקה שינדל זצ"ל זיע"א. יבשרנו - בשר"נ - ר"ת רבינו נחמן בן שמחה. וזה ג"כ מש"כ ויהיה בישראל מלך, ישורון, זה רמז לרבינו נחמן בן שמחה. גם בישראל, רמז לסבא ישראל - ישראל בר' (בן) רבקה שינדל.

רכח. תחנון (העיקרי להלכה וכמו מנהג ברסלב והעדוה המזרח) תהלים כה: מי זה האיש ירא ה' יורנו בדרך יבחר. נפשו בטוב תלין וזרעו יירש ארץ. סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. יורנו בדרך יבחר, זה ענין של רבינו הקדוש, רבינו נחמן, בחיר צדיקא. גם בדרך יבחר, היינו בדרך הנכון בעבודת השם שנותן לכל אחד האחריות בחייו, הבחירה. והר"ת של יורנו בדרך יבחר נפשו בטוב תלין וזרעו יירש ארץ בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

נפש"ו, זה רמז לר' נחמן בן פייגא וש"מחה. שהוא טוב, בחי' אמרו צדיק כי טוב. תלי"ן ע"ה גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וזה מש"כ בטוב תלין, כי טוב זה גמטריא י"ז, 'בט-ובתלין' אותיות ובתלי - גמטריא תמז (ע"ה) - תמוז חסר, כמו שמפורש בלק"מ), זה הסימן על אמיתת הפתק. וזרעו, היינו חסידיו, יירש לשון שיר י', השיר פשוט, כפול, שלוש, מרובע = י' וגם - רמז לר' ש'מעון בר יוחאי, ור' יצחק לוריא, שהם בצפת ומירון. ארץ, רמז להגמטריא (עם האותיות) - ברסלב, ורמז למה שרבינו אמר המקום שלי הוא רק ארץ ישראל שבעה"י יתקיים עכשיו ע"י זרעו, יירש ארץ, להביא את הציון הקדוש לארץ ישראל בב"א. ויש בזה - ארץ עוד הרבה ענינים שקשה לי לכתוב. ר"ת של הפסוק נפשו בטוב וכו', בגמטריא (ע"ה) י"ז תמוז - סימן על אמיתת הפתק. ובחיזוק העבודה תבינהו כי - סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם!

רכט. אחד מהדברים הכי עיקרים של רבינו הקדוש רבינו נחמן מברסלב - נ נח נחמ נחמן מאומן - זה עזות דקדושה (היפוך ענוה פסולה). וכן איתא במשנה במסכת אבות הוה עז כנמר, נמר, זה ר"ת רבי נחמן מאומן (ובאמת יש עוד הרבה רמזים במימרא של יהודה בן תימא, יהודה תימא עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. קל כנשר, נשר ר"ת רבינו נחמן שמחה, רץ כצבי, צב"י זה משה בא"ת ב"ש, ר"ץ בגמטריא רנ"מ - רבינו נחמן מאומן). וגם המלה עז - ע פעמים ז = 490 וע"ה זה גמטריא, נ נח נחמ נחמן מאומן! וכאשר כלל ישראל יבינו את זה, אין ספק שעזה יחזור לידיו, הנחמנים. וזה ג"כ מה שאיתא בגמרא רבי מאיר רמון מצא תוכו אכל וקליפתו זרק. רמ"ן זה רבינו נחמן מאומן כנ"ל, תוכו אכל עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן - רמז להפתק שסבא מצא רבי מאיר (אחר שאכל...), וקליפתו זרק, יש לי ב"ה לפרש בזה הרבה, אבל כעת נזרוק את הקליפה ונדבר רק טוב, נ נח נחמ נחמן מאומן!

רל. ידוע שיש ג' שבתים - שבת בראשית, שבת של מתן תורה, ושבת של לעתיד לבוא. והנה על שבת בראשית כלל ישראל קבלו את הפתק של "ברוך שאמר והיה העולם", ועל שבת של מתן תורה מעיקרא קבלו את שני לוחות הברית שנשתברו והאותיות פרחו באויר, וחזרו בפתק של נ נח נחמ נחמן מאומן (כידוע מהשפת אמת, שאילו האותיות היו חוזרות לשמים זה היה נס עוד יותר גדול ממתן תורה, ולא מצינו שום רמז על נס כזה, אז על כרחך האותיות נשארו לנו, והם נתלבשו בפתק שסבא קבל בהכנה מ"ז תמוז, יום שנשתברו הלוחות). ועל שבת של לעתיד לבוא סבא קבל פתק "זמן הגאולה קרוב מאד".

ושוב ראיתי בכוונות של האריז"ל על מה שאמרים ח"י פסוקים של יהי כבוד ה' אחר ברוך שאמר, ע"ש כל הכוונות, וגילה שם שהראשי תיבות של כל הפסוקים הם בגמטריא תרפ"ז - שזה בעצם השנה שסבא קיבל את הפתק - התרפ"ב! הרי שסדר נוסח התפילה ממש מראה את הענין הנ"ל שברוך שאמר קאי על בריאת העולם, ושוב משבחים את ה' עם הפתק של התרפ"ב.

נ נח נחמ נחמן מאומן

וע"ע שם בכוונות ענין של הח"י שהוא ענין שיהי כבוד ה' שרו של עולם אמרו, שהוא מט"ט, ט"ט בגמטריא ח"י. וזה בחי' השם פצפצי"ה שמופיע בפתק שהוא אחד מהשמות של מט"ט. וח"י זה בחי' הצדיק. ועע"ש שאסור להפסיק בין יהיה כבוד לאשרי, אשרינו לגמרי!

רלא. פתק הוא ראשי תיבות פ"ד תעניתים (כי הק' מתחלף לד' כמו שרש"י כותב בפירוש עה"ת שקטרת בגמטריא תרי"ג, כי הק' מתחלף לד'), והענין מבואר שאף שסבא שגה במה שהוא אכל בי"ז תמוז, יש ענין (גמטריא נננ"מ) שנתהפך הכל לטובה, והרי אכילתו לא פחות מאכילת סעודת פדיון הבן שעולה כפ"ד תעניתים! והנה פ"ד ימים אחר י"ז בתמוז, אנו חוגגים חג הסוכות (סוכות = נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה) - והחשבון לזה כי ידוע (רש"י עה"ת) שמשה רבינו, אחר ששבר את הלוחות בי"ז בתמוז, עלה בי"ח שנית, והיה שם פעמיים מ' יום, עד שהוא ירד ביום כיפור עם הלוחות השניות, הרי ששמונים יום - זה יום כיפור, ועוד ד' - הר"ז סוכות! וספ"ה תהיה לצל יומם מחרב ולמחקה ולמקטור מזרם וממטר" (ישעי' ד:ה-ו) - ולעתיד לבוא בעזה"י נזכה לשבת בסוכה של לוייתן - לוייתן זה גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (עם התיבות) - זה רבינו הקדוש - הדג הראשי! גם הר"ת של וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה!

רלב. פרשת וישלח, יעקב אבינו שלח לעשו מנחה, מנחה זה אותיות נחמן (ה' כפול י' זה ו'), כתב האור החיים הקדוש (לב:טו) שמעתי ממורי זקני (זאת אומרת - סבא...) זצוק"ל שנתכון יעקב בחשבון - ששלח מבעלי חיים כחשון 'שעיר', שעולה בו תק"ף (פתק!). ולזה שלח בחשבון: עזים ורחלים ארבע מאות וארבעים. וגמלים שלשים, עם בניהם, הם שלשים - הרי חמש-מאות. פרות ופרים חמשים. אתונות ועירים שלשים. הרי תק"ף (פתק!) - לשבך תקפו, עכ"ל.

ובזה י"ל השאלה המפורסמת על מה שכתוב בפתק הקדוש, מאד היה קשה לי, למה היה קשה לרבינו (ועיין לקמן אות נב"ש שאכתוב עוד על זה בעזה"י), אלא י"ל, דהרי מצינו בהפטרה לפרשת וישלח, מהנביא עובדיא, והוא שייך ללידת יוסף (פרשת ויצא לכה) ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה אל מקומי ולארצי, ופרש"י ז"ל משנולד שטנו של עשו שנאמר (עובדיה אי"ח) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש, אש בלא להבה אינו שולט למרחוק (מרחו"ק = נ נח נחמ נחמן), משנולד יוסף, בטח יעקב בהקב"ה ורצה לשוב, ע"כ. וכאן בפגישה עם עשו יעקב רצה לראות הקיום הזה שבית עשו יהיה לקש, אז הוא שלח לו תק"פו של יוסף (בענין תקפו של יוסף ע' לק"מ תורה קל, ובשיחות הר"ן קיד. וע' בזוהר הקדוש בהאבק יעקב עם שרו של עשו, שהמלאך ראה את יעקב תק"ף בכל) - כח של הפתק. וזה י"ל מאד היה קשה לי - דהיינו שרבינו פעל את זה שהמאד - שהוא בחי' היצר הרע, שרו של עשו (כמובא בלק"מ ובחז"ל, בפירוש המלה מאד) היה לקש - קשה-לי!

וע' בתרגום אונקלוס על הפסוק (לג:יא) קח נא את ברכתי אשר הבאת לך כי חנני אלהים וכי יש לי כל ויפצר בו ויקח - ויפצר ת"א ואתק"ף! כי יש בפסוק הזה הרבה רמזים על הננח - קח בגמטריא נ נח, וחנני - זה ננח. ושוב שמעתי מחבר אופיר ל. כי חנני בגמטריא נחמן. ועוד רמזים.

והנה אע"פ שעיקר הכח של הפתק הוא רק מרבינו הקדוש - נ נח נחמ נחמן מאומן. זה מטעם שהגענו אז בסוף הגלות, עד שכבר מאיר לנו האור חוזר של הגאולה, אז רבינו פעל ישועות בקרב הארץ בסוד תיקונא דסיפא, כמו שביארנו בס"ד במ"א, אבל יעקב אבינו היה עוד מתקן ומשתדל מצד תיקונא דרישא, וכמו שיעקב אמר כי ראיתי אלהים פנים אל פנים, ואילו הכח של רבינו זה באחוריים, ואכמ"ל יותר.

(ושרו של עשו ראה כי יעקב תקיף בכל כנ"ל, ויהיה לק"ש כנ"ל, אז בא על עצה ליגע בכף ירך יעקב - בשו"ק, בגיד הנ"שה - נחמן שמחה"ס, ואלו הת' עלמין דכסופין של הצ'דיק (כמו שמובא בשיחות הר"ן רנט מהזה"ק, ובלקוטי הלכות), שהם באמת אלף עולמות של כסופין ע' בזוה"ק מזה, הרי = תצא = נ נח נחמ נחמן מאומן).

רלג. כבר הארכנו ב"ה בענין הצחוק שזוכין ע"י נ נח נחמ נחמן מאומן, שזה מרומז בסוד ותאמר שרה כל השומע יצחק לי, ונראה לפרש יותר, כי יצחק הוא ממש ענין של אין שום יאוש בעולם, כי שרה צחקה בעבור שהיתה המצב ממש אחר יאוש לגמרי, ובה קבלה עונשה גם כן, כי בעקידה היה ג"כ אחר יאוש לגמרי, כי אפילו אחרי שהשי"ת מצוה לאברהם אבינו להוריד את יצחק ולא לשחטו, אברהם אבינו מבקש מהש"י.... אז פרחו נשמת שרה. הרי שיצחק הוא ממש הסמל של אין שום יאוש לעולם. והצחוק הוא מזה שרואים שיש הנהגה למעלה מיכולתינו והשגתנו, שאין לנו שום תפיסה בו, ומזה אנו באים לצחוק. וגם בתקיעת שופר בראש השנה, אנו מסירין ושלחין את המשפט שלנו להנהגה עליונה לאימא עלאה, למעלה מקטנות של הנהגת עולם הזה כמנהגו. ולכן בפתק הקדוש יש אותיות כמנין יצח"ק.

ובגמרא מס' שבת (פ"ט): אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מאי דכתיב (ישעי' סג) כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירו אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך, לעתיד לבא אומר לו הקב"ה לאברהם בניך חטאו לי,

נ נח נחמ נחמן מאומן

אומר לפניו רבונו של עולם ימחו על קדושת שמך, אומר אימא ליה ליעקב דהוה ליה צער גידול בניו אפשי דבעי רחמי עלייהו, אומר לו בניך חטאו, אומר לפניו רבונו של עולם ימחו על קדושת שמך, אמר לא בסבי טעמא ולא בדרדקי עצה, אומר לו ליצחק בניך חטאו לי, אומר לפניו רבונו של עולם בני ולא בניך? בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם בני בכורי, עכשיו בני ולא בניך? ועוד, כמה חטאו? כמה שנותיו של אדם – שבעים שנה. דל עשרים דלא ענשת עלייהו פשו להו חמשיין, דל חמשה ועשרין דלילוותא פשו להו חמשה ועשרין דל תרתי סרי ופלגא דצלווי ומיכל ודבית הכסא, פשו להו תרתי סרי ופלגא אם אתה סובל את כלם מוטב ואם לאו פלגא עלי ופלגא עלך, ואם תמצא לומר כולם עלי, הא קריבית נפשי קמך, פתחו ואמרו כי אתה אבינו, אומר להם יצחק עד שאתם מקלסין לי קלסו להקב"ה ומחוי להו יצחק קב"ה בעינייהו, מיד נושאין עיניהם למרום ואומרים אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך, ע"כ. והנה לעיל בגמרא יש מ"ד שאפילו יצחק אבינו אינו יכול להגן על עם ישראל, ואז בא רשב"נ בשם ר"י ואומר שאע"פ שעם ישראל מיואשין מצד אברהם ויעקב, יצחק – בחי' רבינו הקדוש, מגן על עם ישראל. ועד שמקלסין לרבינו נ נח נחמ נחמן – מקלסין להאומן של העולם – מאומן.

רלד. סבא אמר שאנשים שואלים איזה גוון היה הפתק, והאמת שיש להפתק כל הגוונים, הרי שסבא גילה שהפתק הוא בסוד הקשת, וכן סבא אמר שהפתק הוא הקול של רבינו, שזה סוד הקש"ת, בסוד קול השופר. הפתק נתקבל בהתרפ"ב, לאחר גמר מלחמת עולם הראשון שבו נרצחו בערך 37 מיליון אנשים, מבול של דם, אז רבינו הראה את האות ברית שיאיר הבטחתו עד ביאת המשיח.

ובאמת פליאה על אנ"ש שלא שמו לב להפתק, ורק התייחסו אליה כעוד סוד מרבינו, והרי בפתק רבינו כותב שזה היה קשה לו לעשות, אז בטח זה דבר חשוב ונצרך לנו, ולא סתם עוד השגה וגילוי תורה, רבינו היה יכול לגלות בחלום או בדרך אחר, לא – רבינו בחר לכתוב פתק שהיה קשה לו לעשות, אז היינו צריכים לעצור ולאסוף ולהתבונן ולדבר על זה, מה המסר, מה כל כך חשוב שרבינו רוצה שנדע. ועוונותינו גרמו לנו שלא עשו כן, כן נכון הם קבלו את הפתק וספרו עליה כמה חידושים, אבל חוץ מסבא הם לא התפעלו עליה כראוי, להבין שהפתק הוא מחדש את הכל לגמרי. שהש"י יעזור לנו מכאן ולהבא להתפעל ולהתחשב כראוי וכיאות מהפתק הקדוש, שהוא השטר שחרור מכל השקר והדמיון של העולם הזה.

רלה. בפרשת וישלח רש"י כותב שיעקב אבינו עשה את עצמו גשר להעביר את משפחתו, וכן מבואר בספרי אמת שהצדיק הוא הגשר להעביר את האדם להשי"ת. ובזה נוכל להבין יותר טוב מה שרבינו גילה בלקוטי מוהר"ן, כל העולם כולו גשר צר מאד והכלל והעיקר לא לפחד כלל. דהיינו שכל העולם זה רק הצדיק, וזה נראה כאילו שהוא דרך צר מאד לשמוע ולעשות כדעת ורצון הצדיק, והכלל והעיקר זה להיות חזקים בצדיק ולא לפחד כלל, כי זה בעצמו המדה של הצדיק, שהוא הכלל והעיקר.

רלו. רש"י בסוף פרשת בא מביא מחז"ל ש'פת' באפריקי זה שתיים, ולפי זה פתק, זאת אומרת שתי פעמים ק' = מאתים, גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

רלז. בספר הקדוש אדיר במרום (ר"ת אדיר במרום י' – ישראל דוב אודסר). בדף מ ומשהו, מראה את השערים לגן עדן שהם שלוש שמות אדנ"י, שהם גמטריא קצ"ה – שבעצם זה צד"ק שיש בו נקודה טמונה. וכדי לפתוח אותם צריכים להמשיך שלוש שמות הוי"ה, כמנין לח"ם, הרי רע"ב (בסוד לא רע"ב ללח"ם), ועוד צריכים לפתוח את ההוי"ת לחס"ד, במילוי יוד"ן, הרי עוד רי"ו, ביחד זה פת"ח, שפותח את השערים. והנה פת"ח עם הג' כוללים – שהכל נבנה פה בשלוש שלוש, הרי 491 גמטריא של נ נח נחמ נחמן מאומן. ואז הרמח"ל גילה שכדי לעלות לתוך גן עדן זה ע"י השם מ"ב של אנא בכח, וכבר ביארנו איך שאבג"י, זה ממש הסוד של שיר פשוט כפול משולש מרובע. ות"ץ ע"ה זה גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!. אז כבר מובן קצת מה שר' ישראל קרדונר כותב במכתב, כי דוע למחצדי חקלא שבינ אנ"ש.

רלח. בפרשת וישב (לז:כב) ויאמר אלהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו. ראובן, גמטריא רנ"ט שזה אחד חסר מי"פ הוי"ה, בחי' עשרה מיני נגינה, שצריכים יוסף. ראובן יוסף ע"ה תיו, עיין תורה ו'י, בסוד ימינך פשוט"ה לקבל שיום, שזה סוד הניקוד של ס"ג וקס"א, שעי"ז יש א'. וזה מה שראובן אמר להשליך את יוסף לבור למען הציל אתו – תאו. יוסף גמטריא ו"פ הוי"ה אז יש הבדל בינו לראובן ק"ד, שזה סוד המוחין של השכינה, שזה סוד באר, שג"כ מופיע בשמו של ראובן (ואותיות אבר כמובא, ס"ת לב טהור בר"א). וזה מה שלא אמר ראו מה בין בני – פעמיים בן שזה ההבדל ביניהם. אז ראובן רצה שיוסף יתקן את הפגם של הבור (ובזה מיושב איך ראובן לא חש להנחשים, כי דוקא בטח בהא"ן, שיוסף יתקן את הבור), ע"י הא"ן שנשאר בשמו, שאולי זה סוד א – עתיק, נ – אימא עלאה. ואמר אל תשפכ – ודם ע"ה א"נ, אלא השליכו אתו אל הבור. למען הציל אתו, כנ"ל, מי-דם. להשיבו אל אב-יו, כי לראובן יש את האו"ב, אבל חסר אחד, סוד ה'י, שזה רק על ידי יוסף. וכאשר ראובן חזר וראה שיוסף איננו, ואמר (פסוק ל) אנה אני, בסוד הא"נ, וידוע

נ נח נחמ נחמן מאומן

מהכוונות לפסוקי דזמרה על הפסוק אל נקמות ה' אל נקמות הופיע, ר"ת אני אנה, לתקן את העשרה הרוגי מלכות שהיו מעשרה טיפות קרי. שהתיקון על ידי עשרה מיני נגינה, שזה סוד אני כמבואר אצלנו בס"ד. והמוסר לקחת למעשה, זה שרבינו גילה בלק"מ וקצת רמז בזוהר הקדוש, שאפילו חטא העגל היה יכול להיתקן בקלות אם לא היו עושים בידים. וכן קרי, אף שהוא חטא חמור, ראובן חשב שכיון שזה לא יהיה בידים, אז יכולים לסמוך על הרו"ב, והשליכו את יוסף, הצדיק לבו"ר. והבור רק אין בו מי"ם זה הצ'דיק. וזה טעות כי העיקר זה ללכת אחרי הצדיק לא אחר הרוב (וצבור, זה הרוב וגם הצדיק), כמו שהרמח"ל כותב בפירוש בתקונים חדשים, שהלכה כיחיד, רק בגלות ובחשך כאשר הצדיק נעלם אז צריכים ללכת אחר הרוב. "הילד איננו ואני אנה אני בא" ע"ה גמטריא נ נח נחמ נחמן.

רלט. בספר הקדוש אדיר במרום הרמח"ל מגלה איך שהצדיקים עולים לגן עדן ומקבלים שם את האור בסוד מזו"ן, שזה סוד אח"ד א"ל אח"ד מ"ה וא' פנימי (=ודיין), הרי חמש מספרים כוללים על מזו"ן = נ נח. גם לעיל משם הרמח"ל מגלה את סוד מלחמת השם עם הקשת, שלוקחים את הקשת ויורים חצים, ומגלה שם ש"חצי" – נ נח – הוא בא מי' שבראש, שיש לה ג' קוצין, ולכן נחשב לג' יודין, שהם ג' שמות הוי"ה, שביחד הם ע"ח ול' גמטריא חצי" – נ נח.

רמ. ב"ה בתורה נו, לקוטי מוהר"ן רבינו גילה שהדעת והשלום הכי גבוה זה מחלקת לשם שמים, ותני במסכת אבות (ה:ז), איזהו מחלקת לשם שמים, מחלקת הלל ושמאי. גם מובא בלק"מ שמשוה זה ר"ת מחלקת הלל שמאי. ורבינו הוא בחי' משה רבינו, והוא כולל הלל ושמאי. הלל, זה בחינות ההילול ושבח להש"י, ושמאי ע"ה בגמטריא נב"ש – נחמן בן שמחה, גם שמאי, זה שם א-י, השם שהוא השיר פשוט כפול משולש מרובע (שביחד עולים ל').

רמא. כיפת ברזל (המכשיר שהציל את ישראל מהטילים של האויבים) בגמטריא רבנו נ נח נחמ נחמן מאומן (וברחוב הם אומרים שהוא גמטריא של טז, לב, מא, מב, נט, עז, צקה, קלט, קנ – מספר הפרקים של התיקון הכללי). גם ברזל זה היה שם משפחה של סבא ישראל. ובענין כפת, שהוא ענין כפת הירדן, ואותיות פתק וענין של כיפה נ נח, עיין לעיל אות י'. גם נ נח גמטריא חמס (כמו ששמעתי מאחד אצל רשב"י), שמגן מהחמס בעז"ה.

רמב. פרשת ויחי (בראשית נ:ז) כה תאמרו ליוסף אנא שא נא פשע אחיך וכו', שא נא, השני אלפין זה ב', נב"ש – נחמן בן שמחה. 'אנא שא נא פ' עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. וכיון דאתי לידי נראה לפרש, דהנה מה שגרם להשבטים לאמר את זה ליוסף מבואר ברש"י שם (פסוק טו) ז"ל ויראו אחי יוסף כי מת אביהם, מהו ויראו, הכירו במיתתו אצל יוסף שהיו רגילים לסעוד על שחנו של יוסף והיה מקרבן בשביל כבוד אביו, ומשמת יעקב לא קרבן ע"ש. והנה על ידי שכניסין ת"ח לאורחין כאלו הקריב תמידין, וענין התמידין, שתמיד זה גמטריא ד' אלפין (דהיינו אלף = 111, ד' פעמים = 444 כמנין תמד), ואלו הם מה שנזכר בשלמה המלך (מלכים א' ה'): "וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף", כמבואר כל זה היטב בלקוטי מוהר"ן תורה כח (והיה לי השגחה על זה, שלמחרת שחידשתי את זה מי שהוא בא אלי לעשות איזה ביקורת ואמר לי בו נראה מה שרבינו אומר ופתח לק"מ לתורה כח) ע"ש שיש מצד הקדושה ויש ח"ו מצד הטומאה מהתלמידי חכמין שדי"ן יהודאין. ולכן פה אחר שהאחים ראו שיוסף כבר לא זוכה להכניס אותם, שהם ת"ח אמיתיים, לאורחים, דאגו איך הוא ירים את הד' אלפין. וזה מה שמופיע פה ד' אלפין שביניהם נ"ש"נ. ומילת שא, להרים אותם. כי הכל בכח רבינו נחמן בן שמחה, באופן שמתחיל בנ' ומסיים בנו"ן. וכן תראה בתורה כח שם שסוד עולת התמיד זה סוד השם אבגית"ץ שכבר הוכחנו (אות טז) איך שהוא ממש סוד השיר פשוט, כפול שלוש, מרובע (א, ב, ג, י) נ נח נחמ נחמן מאומן (ת"ץ ע"ה). אנא"ש"א בגמטריא שמחה, וכן אשאנ"א, ועם הכולל גמטריא נ נח נחמ נחמן. ושים לב על האותיות האלו שהם שווים משני הצדדים פאנאשאנאפ. ש' באמצע זה של ש'מחה אביו של רבינו, ואז יש הנונים, של נחמן, ואז בקצות האותיות יש את הפאים, פ"יגא האמא של רבינו. והרי באותיות שמבפנים הפאים, יש משני הכוונים בגמטריא נ נח נחמ נחמן. וכאשר מתחילים מהפאים שבקצות האותיות, יש משני הצדדים בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן: פאנאשאנ, וכן אנאשאנאפ, עם האותיות [והכולל] בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. והנה הגמטריא של כל "המנורה" הנ"ל – פאנאשאנאפ – תקסד, שכידוע הוא פעמים ר"פ (מנצפ"ך בה' ספירות חג"ת נ"י, ומנצפ"ך ביסוד) – עם הד' אותיות. וכן "נחמן בן שמחה" = תקנג, ועם העשר אותיות והכולל = תקסד!

רמג. תהלים קלח:ד יודוך יה'ו- כל מלכי ארץ כי שמעו אמרי פוך, ר"ת ייכמאשאפ, עם הט' אותיות, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

רמד. תהלים קב:יד אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד. תרחם ציון ר"ת תצ ע"ה גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. אותיו ציו של ציון זה נו, והרי תר-חמציין – נעשה חסן- אותיות נחמן.

נ נח נחמ נחמן מאומן

רמה. שמות ג:טז פקד פקדתי אתכם ואת העשוי לכם במצרים. חז"ל גילו שסוד הגאולה היה שמור במילים האלו פקד פקדתי, וידוע למקובלים שפקד, ודפק, הם מתנהלים על פי שם ע"ב באחוריים (יוד, יוד-ה", יוד-ה"ו-ו"ו...) שהוא בגמטריא 184. והנה הס"ת של, אתכם ואת העשוי לכם בגמטריא ע"ה – נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן "העשוי לכם" עם האותיות והתיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

רמו. שמות ג:יט ואני ידעתי כי לא יתן אתכם מלך מצרים להלך ולא ביד חזקה. לא יתן – בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן המלים שמסביב "לא יתן", "כי...אתכם" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. "מלך מצרים" בגמטריא יז תמוז. ואם תקח את הצ' והי' ממצרים, שביחד הם ק, יוצא הר"ת (מ'צרים להל") של התחלת הפתק הקדוש: מ'אד ה'יה ק' ל'י ל'רדת, ק'ולא – אליך (כי הו' עם ד' אותיות = י, גם כי קרובים המילים), אבי"ד – ישראל דוב בר אודסר – חזק!

רמז. ג:כ ושלחתי את ידי 'והכיתי את מצרים בכל נפלאתי', ס"ת ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן בפסוק כא, ונתתי 'את חן העם' ס"ת ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן ד:יב ואנכי אהיה עם פיך והוריתיך אשר תדבר, ס"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, עם ד' כוללים. וכן ד:טו וע'ם פיהו והוריתי אתכם את' אשר תעשון, ס"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ה' כוללים. וכן ד:טז הוא יהיה לך 'לפה ואתה תהיה לו לאלהים' ר"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ה' כוללים. וכן ד:יט ויאמר ה' אל משה במדין לך שב מצרים כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך - "מתו כל" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ה' כוללים. מבקשים בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. נפש – נ'חמן (בן) פ'יגא וש'מחה, ויש בזה עוד רמזים. וכן ד:כ ויקח משה "את מטה האל"הים בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ויק'ח משה' אותיות שמחה, עם הכולל = נ נח נחמ נחמן. וכן ד:כג ואמר אליך שלח את בני ו'תמאן' לשלחו – בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן, ש'לח את בני' – בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן ד:כה כמה פעמים. ד:לא – ס"ת תהלים. .... ה:יג והנג'שים אצים' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ה:יז נרפים אתם נרפים על כן אתם אומרים נלכה נזבחה לה'. ה:כג ו'מאז באתי אל' פרעה וכו'. בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

רמח. ידוע שמשה רבינו היה מגמגם, אבל מגמגם זה רק בפה לא בכתב. ונ נחמ נחמן מאומן נראה בעיני הליצינים כגמגום. אכן בדברי משה רבינו רמז על זה (שמות ד:י) כי כבד פה וכבד לשון אנכי, שלכאו' היה מספיק לומר כבד פה, ולמה צריך להוסיף כבד לשון. אלא זה רמז לנ נח נחמ נחמן מאומן, כאילו משה רבינו אומר וב' (דהיינו טענה שניה, גם בית עם הכ' – כתיב!) כדלשון אנכי – בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן! שזה השיר של הגאולה השלמה בב"א. וכן כבר הערנו על ריש הפסוק הזה – לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך, שזה רמז על ריבוע הדיבור, בחי' נ נח נחמ נחמן.

רמט. ד:יט ויאמר בי א-דני שלח נא ביד תשלח. הר"ת בגמטריא התשנ"ה עם הכולל (אי נמי סתם – תשנ"ה, וכן 'ביד תשלח' ע"ה בגמטריא תשנה), השנה שנפטר סבא ישראל, בח" חשוון, ס"ת של א-דני שלח = ח"י, ואותיות בסירוגין של א-ד-נ-י-ש-ל-ח-נ-א-ב-י, בגמטריא חשוון (עם עיקר השורש חשן בפירוש). והר"ת של ישראל דוב בר אודסר מרומזים בנא ביד', ויש בזה עוד הרבה רמזים ואכמ"ל.

רנ. שמות ה:יח ועתה לכו עבדו ותבן לא ינתן לכם ותכן לבנים תתנו. 'ותבן לא ינתן' גמטריא "את נחמן נתן" – כנראה פרעה היה כליצינים של היום שאומרים שנ נח נח עבודה זרה. 'לכם ות' גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ה' כוללים. ס"ת של 'לא ינתן לכם ותכן לבנים תתנו' – נ. מאומן.

רנא. ב"ה בשבת קודש (פרשת שמות ע"ג) סיפרתי את זה שידוע שסבא גילה לאחד שהסוד של הפתק הוא שקיבל מכתב כזה בלי בול! ויש הרבה פירושים למילה בול.... ותדעו שהוא אחד מהשמות של השם ע"ב - שם המפורש של השי"ת, אז סבא גילה שהפתק הוא עוד יותר גבוה אפילו מהשם ע"ב!!! אז נכון זה בלי בול, אבל עם הרבה לוב..... אז מי שהוא אמר לי שאולי הוא קבל את זה על ידי יונה, כמו שהיה שולחים מכתבים פעם. וראיתי שזה חכמה גדולה, כי יונה זה גמטריא ע"א, אז יכול להיות שזה היה כוונת סבא, שהוא קבל את הפתק בלי בול - של הע"ב שמות, אז נשאר ע"א שמות - יונה! וכן המלאך פצפצי"ה בחי' ציפור, בחי' ובעל כנפים יגיד וכו'. אז עשיתי שאלת ספר, פתחתי לקוטי מוהר"ן לתורות רמה-רנא. ושם בתורה ר"נ רבינו מזכיר את הניסים שעשה אלישע, והנה רבינו מדבר על אלישע הנביא, אכן יש בגמרא אלישע בעל כנפים שהיה לו נס שהתפילין שלו נהפכו להיות כנפי יונה... אז נראה שיש בזה איזה נקודת אמת, ועדיין צ"ת והש"י יאיר עינינו בתורתנו הקדושה!

ויש להעיר עוד, שע"א שמות, זה רי"ג אותיות, בגמטריא רבי ע"ה. עוד יש לציין מש"כ בפנים בענין אני נ נח, "בחזק עבודה תבינהו" אותיות "עבודה תב" עם הכוללים בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, ונשאר אותיות יונה!

נ נח נחמ נחמן מאומן

רנב. שבת קודש פ' שמות ע"ג אצל שמעון הצדיק בתפילת מנחה העלו אותי לתורה הקדושה שני, וכידוע בכונות ליחד את האותיות האחרונות של העליה הקודמת להעליה הקיימת, וראיתי גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן – בר'יתי לכ'ן, ע"ה.

רנג. בתהלים ובשחרית. הסתרת פניך הייתי נבה'ל, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

רנד. איתא באיכה רבתי (מדרש רבה. ב) אם יאמר לך אדם יש חכמה בגוים – תאמן, ע"ש. ונראה לפרש שכאשר יש התעוררות של החכמה חיצונית, שזה קליפה מסוכנת מאד, אז צריכים להתחזק באמונה, והמדרש דייק לכתוב תאמן (ולא תאמין) בדיוק בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

רנה. כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה ומשכחת עוון. יש לפרש בשני דרכים. א' שמי שמקדש עצמו כולו לתורה, אז בסוף יזכה לביטול להשי"ת וישכח ממנו כל עוונות. ב' כל תורה שאין עם ה' - עם השכינה, הרי זו מלאכה מהל"ט מלאכות - בחי' פגם הברית כמבואר בתורה יא בלקוטי מוהר"ן, אז סופה בטלה ומביאה עוון. שנזכה ללמוד באמת את תורת ה', בזכות הפתק!

רנו. בלי זכויות = אין חובות (עם הח' אותיות) - (על דרך הר"ז מתחייב בנפשו - תורה נב). דבר זה כתבתי לתקן פרסומת אחד של מפלגה פוליטקא, שכתבו בבלבול – בלי חובות אין זכויות, אז הבנתי שצריכים לתקן כנ"ל.

רנז. סוד של המלאך של תקיעת שופר, של הפתק הקדוש, פצפצי"ה, בגמטריא פרעה. וזה סוד פיצא, ששרשו פ"ץ. ולכן הפיצא עגולה, בסוד פשוט, ויש לה שני קומות (העיסה והגבינה), בסוד כפול, וחותרים אותה למשולשים, ושולחים אותה בקופסא בסוד מרובע, רמז להשיר פשוט כפול משולש מרובע, שיר הגאולה.

רנח. וישמע יתרו כהן מדין חתן משה. "כהן מדין חתן" חסרים האות ו' שבסופן, 'כהמדיחת' עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

רנט. כתב הגאון המקובל מהר"ש מאוסטרופולי: מובא בספר גליא רזיא תקס"ד פעמים מוזכר רבי עקיבא בכל הש"ס. והלכה כמותו שע"ה פעמים, וזהו ש"השעה" עומדת לו, וברמז "מסוף עולם ועד סופו" גימט' תקס"ד, ורבי עקיבא נקרא אוצר בלום {תוס' גיטין סו} וברמז אוצר בלום גימט' שעה שהלכה כמותו שעה פעמים!

נחמן בן שמחה עם האותיות והכולל בגמטריא תקס"ד. וכבר הארכנו בזה במ"א (בסוד פעמים פ"ר - מנצפ"ך). ואולי יש בזה ממה שרבינו אמר שאפילו רבי שמעון בר יוחאי צריך לשתות מהנחל נובע מקור חכמה, כי הרי רבי עקיבא היה רבו של רשב"י. ויש עוד רמזים פה ואכמ"ל.

עקיבא - ע פעמים ק = 7000 שנות העולם, יב"א - ר"ת אין יאוש בעולם, וכמה העולם ע"ק - 7000 כנ"ל. ויכולים לראות כל העולם בפתק הקדוש!

עוד קשר בין רבינו ורבי עקיבא, בתהלים פו שאומרים בסוף שחרית: והצלת נפשי משאל תחתיה אלקים זדים קמו עלי ועדת עריצים בקשו נפשי. הר"ת של נפשי משאל תחתיה אלקים בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, והר"ת של זדים קמו עלי ועדת גמטריא עקיבא.

וגם ראוי לציין שפה הבאת שר' עקיבא הוא אוצר בלום, ורבינו גילה על עצמו שהוא אוצר של יראת שמים!

רס. רמז שהרוצה שרבינו יחזיר לו כל אבדותיו, שילך ויחזור לילך תמיד לאומן, ממשנה בבבא מציעא (ד:ז) אָבֵל מְשֹׁם הַשֵּׁב אֲבֵדָה לְבָעָלִים אָמְרוּ, פּוֹעֲלִים אוֹכְלִין בְּהִלְכָתָן מֵאֲמֹן לְאֲמֹן.

נ נח נחמ נחמן מאומן

רסא. הגמרא (בב"ק ובב"מ) וכן בספר המדות האריכו בשבח פת שחרית, וזה בחי' הפתק, פת ק', ק' זה קמא, בחי' שחרית.

רסב. בספר ישעיה (סוף פרק ו, הפטרה לפרשת יתרו) הנביא מדבר על סוף הימים, בירור האחרון, ורחק ה' את האדם ורבה העזובה בקרב הארץ - פסוק יג - ועוד בה עשריה ושבה והיתה לבער כאלה וכאלון אשר בשלכת מצבת במ זרע קדש מצבתה. ועוד בה עשריה, זה רמז על התגלות העשרה מיני נגינה בשיר פשוט כפול משולש מרובע (= 10), שהיה בחי' מ'עוד' היה קשה, ולכן עשריה, בגמטריא פתקה. ולכן הס"ת של 'עשריה ושבה והיתה לבער כאלה וכאלון אשר' בגמטריא יז תמוז, התחלת הסיפור של הפתק. ושבה והיתה לבער כאלה, 'בערכא' ע"ה בגמטריא ברסלב. אשר (ראש) בשלכת, ל"כ = נ, נב"ש - נחמן בן שמחה (והת' רק לסמיכות) מ'צבת' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

רסג. אדר, ר"ת ראש דברך אמת, ועל כן הוא בגמטריא (ע"ה) נ נח נחמ - ראש דברך. וזה מה שרבינו אמר שבתחילה כל ההתחלות היו מפסח ועכשיו... ולא סיים והמשמעות היה שעכשיו כל ההתחלות הם מפורים. כי פסח זה בגמטריא נחמן, אז כל ההתחלות היו מפסח, אבל עכשיו רבינו כבר גילה את הסוד שהוא נ נח נחמ נחמן מאומן, אז עכשיו ההתחלות מאדר - נ נח נחמ.

רסד. חז"ל אמרו (מובא בשערי קדושה ח"ב ש"ד, בחק לישראל פ' תרומה יום ג') אין תפלתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים עצמו כבשר ע"ש. ונראה שזה ענין מה שרבינו הקפיד שנקשר עצמינו אליו בכל תפילותינו, כי בשר זה ר"ת רבינו בן שמחה.

רסה. ב"ה רבינו אמר שעכשיו כל ההתחלות מפורים, והנה השולחן ערוך (חלק אורח חיים) מסיימת עם הלכות פורים. להגיד שנ נח נחמ נחמן מאומן מתחיל איפה שכולם כבר גמרו... ועל הכל תזכור הלכה האחרונה להחמיר בענין טוב לב משתה תמיד! הר"ת והס"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

רסו. ב"ה משלי יח:ט גם מתרפה במלאכתו אח הוא לבעל משחית, מלאכת - גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, אז גם המתרפה בנ נח נחמ נחמן מאומן שלו, אח הוא לבעל משחית ל"ע.

רסז. משלי יח: מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב. מגדל זה גמטריא עז. ע' פעמים ז' ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, שזה בנוי כמגדל. וזה השם משותף בשם ה', בו ירוץ צדיק ונשגב. גם עיין מה שכתבנו בענין שבע יפול צדיק וקם, ס"ת עמלק, בחי' ראשית גוים עמלק - ר"ם גמטריא של הר"ת של נ נח נחמ נחמן מאומן. וידוע שיש שבעים אומות שכל אחד שורש לאיזה מדה רעה, אז הצדיק נופל בכל אחד מאלו המדות רעות שבע פעמים, הרי 490 נפילות, וקם, הרי 491 - נ נח נחמ נחמן מאומן! והנה ס"ת של ריש הפסוק, מגדל עז שם - מז"ל, וס"ת של סוף הפסוק ירוץ צדיק ונשגב - קצ"ב, ובתוך הפסוק ה' בו, ב"ו פעמים הוי"ה בגמטריא ר"ח, שזה ענין הר"ח אותיות של הפתק (בחי' יצחק וכו' כמש"כ במ"א), שסבא אמר שהוא מראה ניסים מלובש בטבע - דהיינו המזל ומה שקצוב.

רסח. בלקוטי מוהר"ן תנינא תורה א:ט כז"ל נביא ראשי תיבות ב'דבר יי' ש'מים נ'עשו, כי האלף הוא רקיע המבדיל בין מים למים [פרוש, ועל כן תבת שמים הוא במקום הא' שבתבת נביא כי הא' היא רקיע וכו' כנ"ל] עכ"ל. ואתי שפיר, כי הרקיע הזה שמבדיל בין מים למים, כאשר היא ש' אז הר"ת הם נחמן בן שמחה משותף בשם ה', וכאשר מחליפים הש' באלף, אז יש הר"ת ישראל בער אודסר.

רסט. תהלים קה, שיחו בכל נפלאותיו, ר"ת נב"ש, נחמן בן שמחה, נפלאותיו בגמטריא בפתק ע"ה. ומיד אח"כ כתיב, התהללו בשם קדשו ר"ת ע"ה בגמטריא נ נח. ועוד כתוב (תהלים קיא) זכר עשה לנפלאותיו הראשי תיבות ע"ה בגמטריא נ נח. ומאלו המילים מנקדים את השם, עין שין הי' (שער רוח הקודש יחוד יג למהר"י גדליה, עמ' צח), עין שין ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, ה"י אותיות. ועמש"כ אות מד.

נ נח נחמ נחמן מאומן

רע. תהלים קה, לאסור שריו בנפשו וזקניו יחכם, בנפשו ר"ת נחמן בן שמחה ובן פיגא, לאסור, בחי' מלך אסור ברהטים הנאמר לענין השגת אלהות כמובא בלק"מ, והכל ע"י השיר פשוט כפול משולש מרובע, נ נח נחמ נחמן מאומן – שריו.

רעא. מאד היה קשה לי לרדת – (עם האותיות) בגמטריא ראש בני ישראל – אליך תלמידי היקר וכו'. גם 'מאד היה קשה לי' בגמטריא צבאו"ת ע"ה שהוא הנעלם של השם שד"י בחי' הסתלקות המוחין כמבואר בלקוטי מוהר"ן תנינא תורה ה'. והנה עיין שם בלקמ"ת שע"י השבעה רועים יש אמרות טהורות משיבי טעם, והנה הרועים הם בחי' זקנים דקדושה בחי' ע', והרי שבעה פעמים ע' ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. (וע"ש בענין שבעתים, והוא בגמטריא י, ז, שד"י, נ נח נחמ נחמן מאומן).

רעב. 123 כפול 4 בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה! [ויש להעיר עוד ע"פ המבואר בספר אדיר במרום עמוד רח, שיש שני דרכים לחשוב את הדמות אדם לתרי"ג דרך שם הוי"ה של ז"א שהוא חילוק התורה במצותיה, ויש את הדרך של אימא בנוי משם אלהים, שזה חילוק התורה לחמש ספריה. והנה 613 מחולק לחמש, כל חלק הוא כמעט 123!]

רעג. ע' בספר אדיר במרום לרמח"ל עמ' רה-רז בענין שפת אמת תכון לעד, ששלמות האדם הוא תרי"ג וצל"ם שביחד עולים לשפ"ת, ועוד כותב (עמ' רז ד"ה והנה) אבל האמת שצריך ששני השפתים יתוקנו, כי סודם ז"נ בסוד זכר ונקבה בראם, (ד"ה אבל) 'ונמצא שתיקון הכל הוא להחזיר בכל ובקביעות ענין השפתים... והם מדת הפרצופים כמ"ש ששניהם ביחד מאה אמה אע"פ שנעשין אח"כ מאה לכל אחד'. הרי שבסוף אפילו שלמות של השפת יש לו עוד מאתים, מאה בשביל הנוקבא ומאה בשביל הז"א. והרי שפ"ת ועוד מאתים, ושני כוללים בגמטריא תתקפב שהוא בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן נ נח נחמ נחמן מאומן (דהיינו פעמים 491 = 982) כנגד הזכר ונקבה.

רעד. חזק ואמץ: חזק זה אותיות חק ז', חק בגמטריא נ נח, וז' אותיות הנשארות, נחמ נחמן. ואמץ, גמטריא מאומן.

רעה. פתק זה אותיות פת ק', פת זה ענין של שבירה כמו שכתוב בתורה הקדושה במצות קרבן מנחה (שהוא אותיות וענין של נחמן כמבואר במ"א, ובענין פת ע"ע בלק"מ תורה פג) וק' צריכים לשבור אותה לעשותה ה' כמבואר בזוהר הקדוש (פנחס רנב:). וכבר כתבנו במ"א שענין הפתק הוא האותיות של הלוחות הראשונות, ומבואר שהיום אין לנו כלים ראויים לאותיות האלו, רק שברון הלב, ששברי לוחות היו נשמרים בארון הקודש על האבן שתיה לב העולם. כי שברון לב הוא כלים להאין סוף כמובא בספרים הקדושים. ועל כן בזכות השבירה של סבא ישראל הוא זכה לקבל את הפתק, ובתיקון הק' לה', דהיינו שמוסיפים על הפת, השברון, אות ה', שהיא אות המסמנת את התשובה והשיר פשוט כפול משולש מרובע, כמבואר בלקוטי מוהר"ן (תורה מט), אז יש פתה – שהוא בגמטריא של תהלים (שבגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, או תהלים עם האותיות וכו'), שעל מספר זה רבינו גילה סוד השמות לכוון בתיקון הכללי.

רעו. ילקוט שמעוני איוב ג:תתצה ז"ל ומפני מה נגזרה מיתה על הצדיקים, אלא כל זמן שהצדיקים חיים נלחמים עם יצרם וכיון שהם מתים הם נינוחין שנאמר ושם ינוחו יגיעי כח, ע"כ.

רעז. ספר המדות, המתקת הדין (אות פו) יש כמה דברים של יא דברים שיש לאמרם להמתקת הדין, ויש ללמוד מזה ק"ו לאמירת הפתק הקדוש שהיא בת יא שורות.

רעה. משלי טז: ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו (וע' באדיר במרום עמ' שלט שזה סוד כפית השטן בנחש שהוא משי"ח). הס"ת של הפסוק, מלבד המלים ה' דרכי איש, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. ה' דרכי איש, ר"ת ישראל דב אודסר. גם אויביו רמז על רבינו כמו שראיתי מובא מר' שלמה וועקסלער ז"ל (מובא בס' מכלל יופי, על השיר נעים) שהאותיות אלף בית ויו יוד הם בגמטריא נחמן בן שמחה עם הג' תיבות. גם אויביו, זה צירוף של אב"י וי"ו, רמז על ישראל ד' א'ודסר. 'איש גם' בגמטריא נ נח נחמ נחמן [גם בבראשית ו:ג לא ידון רוחי באדם ב'שגם הו"א בשר], שצריכים להשלים אותו, לים-אתו עם התיבות והכולל גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ישלים עם ר"ו זה ירושלים, ר"ו – גמטריא של נ נח נחמ.

רעט. באדיר במרום עמוד שלח, ע"ש בסוד ורוח אלהים מרחפת על פני המים, שדורש מרחפת, מ' ר"ח פ"ת, ולפי המבואר שם יכולים לדרוש עוד להוסיף על הפ"ת עשר אותיות של שני שמות אלהים השרשים, וא' על הרוח. הרי

נ נח נחמ נחמן מאומן

תצ"א כמנין נ נח נחמ נחמן מאומן. רפ. אין לך בן חורין אלא מי ששר נ נח, בסוד במתים חפשי (תהלים פח:ו), במתים בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. וכן הכוונות על התיקון הכללי שרבינו גילה לכוון שני אל אלהים במילואם, אלף למד אלף למד הי יוד ממ (שהם בגמטריא תהלים שע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן), שני שמות האלו הם ג"כ בסוד המיתה, בסוד הכתוב (תהלים סח:כ-כא) ברוך אדנ"י יום יום יעמס לנו הא"ל ישועתנו סלה – הא"ל לנו אל למושעות ולא להים (כתוב הוי"ה וקרי אלהים) אדנ"י למות תוצאות, כמבואר בספר אדיר במרום (עמוד קסט), כי הא"ל זה הו"ק שיכולים לחיות בו, אבל לעלות למעלה צריכים מיתה, שהיא המנוחה, ובזה משלים אלה"ם, ע"ש. ובאמת משיח הוא המתקן את הי"ה בסוד אשרי איש אשר תיסרנו י"ה ומתורתך תלמדנו (תהלים צד:יב), כמבואר באדיר במרום (שמא-ב)

רפ. ב"ה בהקדמה ללקוטי מוהר"ן רבינו גילה שמתחלה היה רבי שמעון בר יוחאי ועכשיו יש אותו. והנה מבואר בזה הקדוש פרשת בהעלותך שהתורה של רבי שמעון זה בחי' תיבת נח. ונראה שני של נ נח, זה בחי' נון - פירוש דג, בחי' תיבת נח, הצלה מהמים הזידונים. ונח, זה אחר שהתיבה כבר נחה על הר אררט. נחמ, בחי' מה שכתוב אחר כך, וינחם ה'. נחמן, זה בחי' אברהם, כי הנ"ן הנ"ל של התיבה, עם חמ"ן, עולה רמ"ח כמנין אברהם. מאומן, זה בחי' סינ"י (מאמן, חסר ו' גמטריא סינ"י ע"ה). בחי' מתן תורה, שע"י סוף התיקון בב"א.

רפא. ב"ה ראשי הפרקים שמעתי בשם רב אחד מפרסם בשם מזז, והשלמתי בעזה"י כיד ה' הטובה עלי. איתא במשנה סוף פרק ד' של מסכת אבות, ז"ל ואל יבטיח יצרך שהשאל בית מנוס לך, שעל כרחך אתה נוצר, ועל כרחך אתה נולד, ועל כרחך אתה חי, ועל כרחך אתה מת, ועל כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ע"כ.

הנה משנה מונה פה כמה דברים בזה אחר זה שהם על כרחו של אדם: נוצר, נולד, חי, מת, עתיד ליתן. והנה שים לב שהר"ת של הדברים הם נ נח! ואח"כ המ' של נחמ, ו"עתידי" זה גמטריא תהלים - גמטריא נ נח נחמ נחמן מאמן, וכן "ליתן" ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן! ואגב בזה א"ש למה כתוב עתיד רק בסוף ולא על המיתה (אף שבפשטות יש לדחות שהוא קאי על עולם העתיד, אבל בזה א"ש טפי).

והנה ידוע שנ נח הוא ענין של רצון והמשכה ממש ההיפוך של כפיה. אלא שזה גופא מה שיש ללמוד פה, שיש בחירה להיות נ נח ולחיות ברצון או ח"ו להיות נכפה לכל דבר בעל בכרחך.

רפב. אהב י' שערי ציון מכל משכנות יעקב (תהלים פז:ב), ר"ת בדיוק בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

רפג. שובי נפשי למנוחי כי י' גמל עליכי (הלל – תהלים קטז:ז) ר"ת עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

רפד. פתק בא"ת ב"ש אותיות או"ד, הלוא זה אוד מוצל מאש – האש שלי תוקד עד ביאת המשיח. וזה או"ד מאודסר, והס"ר זה ר"ת רבינו סבא, דהיינו רבינו ששלח את הפתק – אוד, לסבא. ועם מחליפים רק הק' של הפתקא לד' (וכמו שרש"י עה"ת מביא מחז"ל שקטורת בגמטריא תרי"ג, כי ק=ד בא"ת ב"ש), אז יוצא ש'הפתקא' עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!

רפה. ב"ה אור ליום הששי עש"ק פ' בלק

ביחודים של האריז"ל (יח?) שם שד"י של אור המלכות, הש' בנויה מ' על גבה, ושלשה ווין עולים ממנה, ושלשה יודין על ראשיהן. והנה כ"ף בגמטריא מאה, ועם הווין והיודין, השין בגמטריא נחמן (וגם שין בגמטריא רבי נחמן, וש' בגמטריא מוהר"ן. וע' א"ב עמוד פה להמשיך הגילוי בסוד בתוך סוד, וזהו גלי ברזא, וזה כי תחבר הע' של הסוד עם הר"ל - מה יר"ך בסתר - מערל, יהיה ש', וסוד זה, ברית אש). ונשאר משד"י ד"י רמז שהשם נחמן הוא השיר פשוט כפול משולש מרובע, שהם עשרה מיני נגינה.

רפו. בלק כד"ז ומחץ פאתי מואב. שמכים מואב - התאוות, על ידי פאתי - בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

רפז. אתה פה, וכמו שכתוב אצל משה רבינו (דברים ה – ואתה פה עמד עמדי), בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (ועי' בכוונות לאין כאלהינו, שבחי' אתה הוא למעלה מכולם. גם ע' בספר המדות, ערך קליפה, אות א' שאותיות א'ת'ה' מכניעים את הקליפות). ושוב זכיתי לעמוד על זה שאתה בא"ת ב"ש הוא את"ץ שהוא גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן

נ נח נחמ נחמן מאומן

(וזה העיר לי ב"ה עוד בענין השם אבגית"ץ ע"ש לעיל אות טז). וכבר ראוי לעיין היטב בהקשר שבין אני, כמו שפירשנו בפנים בספר בענין מה שסבא אמר אני נ נח, לבין אתה שהוא ג"כ ממש ענין של נ נח (והנה גם המילה 'אנחנו', הרבה כבר עמדו שעיקר ופנימיות תיבה זו הוא ננח (וגם האותיות הנשארות א"ו רמז על השבע אותיות הנמשכות נחמ נחמן). והנה אנחנו, זה אני ואתה, ששניהם בחי' נ נח נחמ נחמן מאומן! וע"ע לקמן אות תיז לענין זמן).

והנה אתה הוא ה"פ ורב חסד כמובא בספר חיי מוהר"ן (נסיעתו לארץ ישראל קלו, על פי לקוטי מוהר"ן תורה רנו), ורב חסד הוא הצדיק (לקוטי מוהר"ן תורה ח) וה"פ זה בחי' ה' תיבות של נ נח נחמ נחמן מאומן. ובלקוטי מוהר"ן רבינו סתם וכתב ששם אתה מסוגל על הים ע"ש, וזה ממש ענין של תיקון הברית, כמובא בתורה ו' בלקוטי מוהר"ן שהוא כולו ענין של תיקון הברית כידוע, והוא כולו בנוי על כוונת הפסוק הנותן בים דרך ע"ש. ועיקר תיקון הברית זה רבינו בעצמו נ נח נחמ נחמן מאומן! (וזה גם כן מרומז בהפסוק בשוא גליו אתה תשבחם, כי ת"ש זה גמטריא של נ, וב' מראה פעמים נ, ונשאר ח"ם, הרי נ'ח'מ'!).

גם ראיתי בספר קהלת יעקב שאתה הוא אלף ת"ה כנ"ל עם הג' אותיות והכולל הוא אלף ת"ט גימטריא אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף דוד – השבעה רועים! שאנחנו יודעים שכולם כלולים ברבינו הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן! והנה יש להעיר עוד שהמספר הזה – אלף ת"ט – 1409, ממש ענין של 491 = נ נח נחמ נחמן מאומן! גם אתה, א' וה' פעמים ת' בגמטריא 2001 השנה ששמחה נ נח זכה לשמוע מהפתק ולהתחיל נ נח! ואם תעשה ה' פעמים א"ת ועם ה' עצמה, ועם השלושה אותיות יוצא – 2013 זו השנה שאני כותב את החידוש! אתה פה?!?!

והנה יש להתבונן עוד בזה - "אתה פה" על פי מה שרבינו גילה בקוטי מוהר"ן תורה עז, שהפה נעשה קומת אדם, אז באמת אתה פה! ואתה – זה אותיות א-ת-ע"י ה' מוצאות הפה.

רפח. אמונתך (מצינו בכמה מקומות, כמו – להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילה), בגמטריא יהו"ה נ נח נחמ נחמן מאומן.

רפט. סבא ישראל מתקן דתן ואבירם. אבירם: ר"ת רבי ישראל בער אודסר מאומן. דתן: בגמטריא חותם - ע' תורה כב, דע שיש חותם וכו' כי יש מוכיחי הדור וכו' מרבים שלום בעולם וכו' כי הולכים לפשר ולעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים וכו' וכשהרע של הדור גובר על החותם הנ"ל ומקלקל אותו ח"ו אזי נתקלקל שלום העולם וכו' כי מ'חותם' נעשה 'נדת' כי הם במספר השוה כמובא ע"ש

רצ. לעשות נקמה בגוים' תוכחות' בלאומים' - ס"ת בגמטריא תהלים שהוא גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, גם הר"ת לנב"ב עם הכולל בגמטריא תהלים. וידוע שתהלים נקראים זמירות, שמזמר וזכרת הקליפות.

רצא. בפטום הקטרת, וכרכם - בחי' נצח (גם פירוש כרכם בגמרא - מצור, וי"א שכרכם זה זפרן - שהוא בגמטריא מצור ע"ה). וכרכם בגמטריא נחמן מאומן ע"ה.

רצב. התהללו בשם קדשו - ראשי תיבות עם הכולל בגמטריא נ נח! ישמח לב מבקשי ה' (ישמח בגמטריא נ נח נחמ נחמן עם התיבות, "מבק" של מבקשי בגמטריא מאומן עם האותיות)!

רצג. בהפטרה של נחמו נחמו עמי (פ' ואתחנן, ישעיה מ:כ) כתוב עץ לא ירקב יבחר, ותיב"ע בחר נגר אומן, נגר בגמטריא נחמן פייגא ע"ה. והנה בענין של נחמו נחמו ע' בילק"ש (ישעיה תמג) ז"ל אני ואתם נלך וננחמנה!

רצד. קיימא לן שאין שמחה אלא בבשר ויין, בבשר ויין בגמטריא פתק, שזה עיקר מקור השמחה.

רצה הרמב"ם בסוף פרק ד' של הלכות יסודי תורה כותב ז"ל ואני אומר שאין ראוי לטייל בפרדס אלא מי שנתמלא כריסו לחם ובשר. ולחם ובשר הוא לידע האסור והמותר וכיוצא בהם משאר המצות וכו' ואפשר שידעם הכל קטן וגדול איש ואשה בעל לב רחב ובעל לב קצר עכ"ל [ומבואר להדיא שלא צריכים ללמוד גמרא בכלל, שהרי הרמב"ם פסק שאשה לא תלמוד גמרא, וגם בהקדמה להלכות שלו הרמב"ם כותב שהגמרא זה בעיקר רק בשביל בעלי לב רחב,

נ נח נחמ נחמן מאומן

וגם ע"כ קטן לא יכול להיות בקי בכל הגמרא]. הגמטריא של "בשר לחם" - "פתק"!!! יוצא שעיקר התנאי לטייל בפרסד זה לדעת את הפתק הקדוש. נ נח נחמ נחמן מאומן!

רצו. משרתיו אש לוחט (תהלים), אש לוחט עם התיבות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן.

רצו. שופטים פסוק יז: לא תגורו מפני איש כי, ר"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן - המשפט לאלהים הוא והדבר אשר יקשה מכם תקריבון הר"ת מלאלהים עד תקריבון בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

רצו. [דברים פרק-ג-ד]: ונלכד את כל עריו בעת ההוא לא היתה ק'ריה א'שר ל'יא ל'יקחנו מ'אתם ששים עיר כל חבל ארגב ממלכת עוג בבשן: - ר"ת מ'אד ה'יה ק'שה ל'י ל'רדת א'ל'יך.

בעת ההוא עם התיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.
כל חבל ארגב, חבל זה בחי' חוט של חסד, בחי' ע"ב נימין שעליהם הש"י ישמיע לנו את השיר חדש של חסד שהוא ארגב: א' - פשוט, ב' - כפול, ג' - משולש, ר' - רבוע (כמו שרבינו בעצמו גילה שר' רמז על רבוע בר"ת כשפ"ר בתורה ח' לקמ"ת).

ממלכת עוג בבשן - בש"ן ר"ת נחמן בן שמחה.

ששים עיר, רמז על הששים שנה שהפתק היה כמו ישן עד שסבא פירסם אותו. וגם ענין הששים עיר שכבשו ונלכדו כאן עיין בתורה ד' בלקוטי מוהר"ן ז"ל וחרוב מנה שתין מחוזא - שעל ידי המיתה, הינו ודוי דברים, העלה את המלכות מבין הסטרא אחרא, והצדיק הורה לו את הדרך הישר, כמו שכתוב בהפטרות בראשית (ישעיה מב) אחריב הרים וגבעות - רמז על חרבן ממשלת העכו"ם, והולכתי עורים בדרך לא ידעו - זה בחינת שהצדיק הורה לו דרך ישר, זה בחינת פרשת דרכים, כנזכר לעיל, ושתין מחוזא רמז על עליית המלכות, דכתיב בה (שיר השירים ו) ששים המה מלכות ע"ש (וי"ל עוד - ואכלו מנה שתין מחוזא - רמז על שני מדות רעות של חי מדבר וכו' ע"ש - זה מה שכתוב בפסוק כאן "עוג" בחי' עוגה שהוא בחי' אכילה כמו שמצינו עוגות שהוציאו ממצרים. ומלחו מנה שתין מחוזא - זה רמז על תקון שני מדות רעות, דומם צומח, על ידי קרבתו להצדיק וכו' - ע"ש, זה מה שכתוב בפסוק כל חבל - כי הב' של חבל מתחלף עם מ' באלף בית של א"ל ב"ם, הרי חב"ל - מלח. ומלאו מחד גלגלא דעינא תלת מאה גרבי משחא - גרבי משחא זה בחינות הדעת כי שמן משחת קדש זה בחי' שכל, ותלת מאה זה בחינת משה, שהוא בחי' מ שהצדיק מקטין את עצמו וכו'. זה מה שכתוב "ששים" כי היוד מתחלף לק' באותיות אי"ק - והרי ששק"ם ראשי תיבות ש'מן מ'שחת ק'דש, ועוד ש' של ששים, זה התלת מאה גרבי, ועוד ש"ים זה גופא בחי' משה. גרבי - לשון ארגב הנזכר פה, כל חבל ארגב, כי חבל זה בחי' ענוה בחי' תולעת יעקב, יעקב חבל נחלתו. וזה בחינת חד גלגלא דעינא כמובא באדרא ולזמנא דאתי ישתכח בה ענא חד דרחמי - זה בחינת כלו הטוב והמטיב ע"ש. זה מש"כ כאן "עיר" - ששיר עיר, כי העין אחד של רחמים נקרא בזוהר הקודש ובכתבי האר"י עינא פקיא, פקיא ע"ה בגמטריא ר', אז עי"ר זה עי' ר' - פקיא. וכל זה על ידי שאיש הישראלי התעורר בתובה על ידי שרץ קטן שבנחיריו על ידי שהרגיש טומאה קטנה וכו' ע"ש - וזה מה שכתוב "ששים עיר" ששים זה אותיות מישש - בחי' הרגש, עיר, התעורר, ממלכת, בחי' נמלך ועשה תשובה, גם בחי' עצה, כמובא בלקוטי מוהר"ן תורה יז ובעוד מקומות, לקבל את העצה מרבינו). ונלכד את כל עריו בעת ההוא - בעת ההוא עם התיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. גם הס"ת של "חבל ארגב ממלכת עוג בבשן" עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

רצו. פרשת דברים פסוק ד' אחרי הכתו את סיחון מלך האמרי, ס"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות. אחרי הכתו רמז לתורה א' בלקוטי מוהר"ן, שאחרי התפילה - השיחה עם קונו בחי' סיחון מלך האמרי, כדי שיהיה חן להדיבורים שיתקבלו, בחי' ס"י = עין ח"ן ולא תהיה תוחלת ממושכה - (ע' ברכות דף לב: ר יוחנן כל המאריך בתפלתו ומעיין בה סוף בא לידי כאב לב שנא' {משלי יג-ב} ממושכה מחלה לב מאי תקנתיה יעסוק בתורה) צריכים ללמוד תורה בכח, שזה מכה את היצר הרע, וממילא מעלה מלכות דקדושה כמבואר בתורה א' באריכות וזה אחרי הכותו את סיחון וכו', אחרי התפילה, ובחי' אחרי חן ימצא, מכים את היצה"ר עם לימוד תורה בכח. וזה הענין של עוג מלך הבשן, כי מבואר בתורה א' שם שבעיקר היצר הרע בא לפתות במצות שלו, ועל זה היצר הרע והמצות שלו צריכים להכות עם לימוד תורה בכח, וזה הענין של עוג שמבואר בזוהר הקדוש שמשו רבינו באמת היה ירא מעוג והמצות שלו, אז על עוג גופא צריכים להכות.

ש. פרשת דברים: אשר יושב בחשבון, אשר זה ראש, יושב בחי' נשמת רבינו שהוא נשמת רשב"י - והיום הלולא של רבינו שלמה ב'ן יצחק האחיה של התורה (שיחות הר"ן רכג), חשבון עם אשר בגמטריא ראש השנה עם התיבות (כי ראש השנה הוא באמת יום של החשבון), וזה כל ענין של רבינו, כמו הסיחה והאמירה וחשבון הנפש. ואת עוג מלך, עם התיבות בגמטריא חצות לילה, שגילה רבינו הקדוש שזה עיקר עבודת היהודי לקום בחצות לילה, ושם מתחיל העבודה, כמו שארץ ישראל מתחיל מעבר לירדן מארץ סיחון ועוג - התבודדות וחצות. הבשן אשר יושב בעשתרת באדרעי. הבשן ר"ת נחמן בן שמחה, עשתרת עם האותיות בגמטריא תתקע"ה, כי תתקעד דורות של עזי פנים הש"י

נ נח נחמ נחמן מאומן

העבירים ושתלן בכל הדורות, ולא עמדו רגליהם בהר סיני כמבואר בלקוטי מוהר"ן תורה קמז, והן הם המתנגדים על הפתק. אדרעי בגמטריא נחמן מאומן. א'שר י'ושב ב'עשתרת ר"ת ישראל בער אודסר. אשר' יושב' בעשתרת' באדרעי' ס"ת ברית.

שא. תהלים נט - תקון הכללי - למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח, סופי תיבות חלתדמח עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, גם, בשלח שאול וישמרו את הבית להמיתו. להמיתו בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן - וכידוע שהשמות א"ל אלהי"ם, שרבינו גילה לכוון בעת אמירת תהלים כי במלואם הם בגמטריא תהלים - להמית, הם סוד תיקון המיתה, למה שאנו לא יכולים לתקן בעולם הזה, כמובא בספר אדיר במרום עמוד קסט ע"ש (ולכן שפיר יופי כחם ורואים לענין תיקון טיפות הקרי). וזה ענין שמירת הבית הנזכר בפסוק כאן, בחי' בתים של השיר.

ובפסוק ב': הצילני מאיבי אלהי ממתקוממי תשגבני הר"ת עם הכולל של האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שב. תהלים קה:לו ויך כל בכור בארצם ראשית לכל א'ונם - בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שג. תהלים סוף פרק ו' שובה י' חלצה נפשי הושיעני למען חסדך, הראשי תיבות וסופי תיבות חוץ מהאות האחרון, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות.

שד. (תיקון יללת אותה ש"ד...) יש בגמרא כמה פעמים (ובכללן שבועות יח): "שקל קלא פתק ביה" דהיינו שלקח אבן או פיסת רגבים זרק בו - בזה שאמר או שעשה מה שהוא חסר (וראיתי בספר לקוטי לוי יצחק של חב"ד שהאריך לפרש הביטוי על פי קבלה). והנה יש בזה ממש רמז על הפתק הקדוש, כי סבא אמר (ורשום בשיחות) שבפתק חתום הקול של רבינו, וזה הלשון של שקל, כי הוא מלשונות של שירה, משקל השיר (וכמובא בלקוטי מוהר"ן תורה סג). וזה ממש שקל קלא - השיר שהוא קול של רבינו - נ נח נחמ נחמן מאומן - שחתום בפתק.

והנה זה שפתק כאן פירושו זרק, יש בזה משום תיקון השני ציפורים בסיפורי מעשיות משנים של קדמוניות סיפור של השבעה קבצנים, הקבצן עם הצואר העקום, ע"ש שמחמת שהצפורים נפרדו ולא מצאו זה את זה גרמו שכל הסביבות היו מיללים, שזה ממש פגם השירה, והתיקון שצריכים להחזיר את הציפורים ביחד ע' לקוטי מוהר"ן תורה ג, וזה הקבצן עם הצואר העקום היה עושה על ידי השלכת קולותיהן זה לזה.

והנה ענין הצואר לכא' הוא ממש ענין של בית המקדש כמו שמצינו בכמה מקומות בשיר השירים (פרק ד' - כמגדל דוד צוארך, פרק ז' - צוארך כמגדל השן), והשני צפורים בחי' הכרובים שבאמת לא לקחו מקום כמבואר בגמרא בבא בתרא, שלא היו מעולם הזה, ממש בחי' הבל של קדושה - רוח הקודש מבין שני הכרובים. (וידוע שפתק כתוב ג"פ עבודה כנגד העבודה בג' בתי מקדש, והשלישי - ובחזיק עבודה תבינה - בבנין הבית השלישי בב"א). ואולי משום זה אנשים תמיד טועים לומר שמישהו זרק את הפתק לסבא, אף שבאמת סבא קיבל אותו בתוך ספר, כי באמת הפתק הוא בחי' זריקת הקול של רבינו בשיר נ נח נחמ נחמן מאומן.

שה. פתק, פת-ק. פת, מובא בספרים שהיא בגמטריא של האחוריים של השמות הקדושים ע"ב - קפ"ד, ס"ג - קס"ו, מ"ה - ק"ל. וק' - קוף - בגמטריא אחוריים של השמות הקדושים, ב"ן - קמ"ד, אהי"ה - מ"ד. ואכן בפתק מופיע השם של רבינו הקדוש באחוריים.

שו. פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון (אשרי - תהלים קמד) "את ידיך ומ" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן - כאילו כתוב פותח נ נח נחמ נחמן מאומן שביע לכל חי רצון! [והפתיחה גופא - פותח ע" - בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ד' כוללים].

שז. ב"ה כמו שאנשים לוקחים את הכלבים שלהם ללכת קצת להסתובב, כמובן שיש צורך גדול לזה ומועיל ועוזר מאד, ואכן גילו חז"ל בגמרא שיש אלפים ורבות שדין שמקיפין את האדם, אז כמה נפלא העצה של רבינו שבן אדם יקח את כל השדין האלו כל יום קצת להסתובב ביערות ובש"דה.... נ נח נחמ נחמן מאומן.

שח. נפשינו חכתה לה' (תהלים לג) כל "נפש" רמז על רבינו נחמן בן פ"ייגא ובן ש'מחה. ובלקוטי תורה להאריז"ל גילה כאן שמהר"ת יוצא שם קדוש נח"ל שזה גם כן הראשי תיבות של נ'וצר ח'סד ל'אלפים (תיקון ח' וט' של הזקן, שמסוגל לכוון בו להנצל מהיצר הרע. והס"ת מרד וד"ל), וזה מעיקר תיקון של הי"ג מידות של רחמים, שהוא בחי' רוח

נ נח נחמ נחמן מאומן

של הצדיק כמבואר בתורה ח' של לק"מ, וגם לאלפים רמז על הצדיק כמש"כ אלופינו מסובלים, וגם נחל רמז על רבינו, נ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה. ולכן אתי שפיר שהגמטריא של חכתה ליהו"ה עם התיבות הוא – נ נח נחמ נחמן מאומן.

נפשו עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שט. תיקון הכללי תהלים מב פסוק ראשון למנצח משכיל לבני קרח, "משכיל לבני" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

פסוק שני: כאיל תערג על אפיקי וכו', ר"ת כתע"א גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

פסוק ז – ע' לקמן תלו.

פסוק אחרון (יב) מה תשתוחחי נפשי, ר"ת מת"נ ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

נפשי ומה – בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (העיר לי חבירי מ.ג. נ"י).

מה תשתוחחי נפשי ותהמי עלי, האותיות שלפני הס"ת (שהם בחי' יסוד צדיק כמבואר במ"א) בגמטריא שע"ח סוד אור הפנים וחשמ"ל.

הוחילי לאלהים כי עוד אודנו ישועת פני ואלהי, ס"ת יסודותי ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שי. פרשת עקב: והיה עקב תשמעון את המשפטים וכו', הסופי תיבות - העקב של התיבות - עקב תשמעון את המשפטים - בנת"ם בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

שיא. פרשת עקב פ' תשכח א'ת י'ה-ו-ה, ר"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן – שמעתי משגיא נ"י.

שיב. ב"ה חבקוק (בי"א) כי אבן מקיר תזעק וכפיס מעץ יעננה, הראשי תיבות מתו"מ עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. והסופי תיבות ורקסץ בגמטריא נתן. תזעק עם האותיות החיצוניות - ח"ם שהם האותיות הפנימיות של בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

והפסוק הזה סמך לכתוב נ נח על כל הקירות.

שיג. ב"ה הפטרה לפרשת עקב - ישעיה נ:יא מידי היתה ז"את לכם" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

נא:א שמעו אלי רדפי צדק מבקשי ה' הביטו אל צור חצבתם וכו'. רדפי צדק עם התיבות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ואם תביטו בתוך המלה חצבתם, דהיינו בתוך האותיות החיצוניות - ח"ם שהם האותיות הפנימיות של "נחמן" - תמצא צב"ת - גמטריא של נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

שיד. תהלים קח:יא מי יבלני עיר מבצר מי נחני עד אדום, הס"ת עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

שטו. ב"ה עשרה מיני נגינה: הללויה, מזמור, הודו, ניגון, ברכה, שיר, אשרי, ניצוח, משכיל, תפילה. ראשי תיבות המה נב"ש [נ'חמן ב'ן ש'מחה] אנמ"ת [בגמטריא - נ נח נחמ נחמן מאומן]!!!!

שטז. תהלים עד:יג- אתה פור"רת יש בפסוקים הבאים הרבה גמטריאות של נ נח

שיז. בשיר המעלות (תהלים קכד:ז): הפח נשבר ואנחנו נמלטנו - נשב"ר - רבינו נחמן בן שמחה - ואנחנו - אותיות ננח ואו! וכמו שאומרים: לולא רבינו רחת עלינו, לולא נ נח היית בפח!

וכן בכמה מקומות ניתן לדרוש נשב"ר. ולמשל בתהלים (נא:יט) לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, לב נשבר זה ר'בינו נ'חמן ב'ן ש'מחה שהוא המלך, מאן מלכי רבנן, כמובא בלקוטי מוהר"ן (סוף תורה יב) שהלב בנפש (נ'חמן ב'ן ש'מחה פ"ייגא) כמלך במלחמה. והר"ת של נשבר ונדכה אלהים לא תבזה עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה, וכן לא תבזה – היטיבה עם האותיות והתיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן ציון תבנה חומות ירושלים ס"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ד' כוללים.

ורבינו דייקא נרמז במילים לב נשבר, בחי' שבירת לב האבן לזכות להיות ברסלב – לב בשר!

נ נח נחמ נחמן מאומן

שיח. והכן לבבם אליך (דברי הימים א:כט:יח - וגם בסוף תפילת שחרית - ובא לציון. וחוף ממה שרש"י מפרש שזה תפילה להתאחדות הלב. הבעלי מוסר גם כן הדגישו שזה המשך מהפסוק הקודם שמספרת על השמחה שהיה ליהודים אז בהתנדבות להשם יתברך, ועל זה אנו מתפללים שהש"י ישמור זאת השמחה לנו לעולם ויכין לבבנו אליו) ר"ת וס"ת עם הכולל בגמטריא נחמן.

שיט. פרשת ראה - ונתצתם - בגמטריא פעמים נ נח נחמ נחמן מאומן - ועוד ארבעה כוללים.

שכ. הפטרה פרשת ראה (ישעיה נה:ג) ואכרתה לכם ברית עולם חסדי דוד הנאמנים, ס"ת לכם ברית עולם חסדי עם הכולל, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שכא. תהלים עוג: ויהי בשלם סכו ומעונתו בציון. ויהי בשלם סכו עם התיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

שכב. הפטרה פרשת שופטים (ישעיה נב:ט) פצחו ורננו חרבות ירושלם כי נחם ה' עמו גאל ירושלם. וע"ש בתרגום שכתב ז"ל ארי עתיד ה' לנחמא וכו' ע"ש, הרי הפסוק אומר שהש"י כבר נחם והתרגום מהפך את זה שזה הבטחה על העתיד, והרי זה ממש כענין מה שרבינו נחמן אמר נצחתי - נחם, ואנצח - אנחם. והנה פצחו, אנו מכירים פ"צ, וגם ר"נו, והסופי תיבות של חרבות ירושלם כי נחם, עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שכג. אלף בית - בגמטריא לב נ נח נחמ נחמן מאומן.

שכד: אז ישיר: נטית ימינך תבלעמו ארץ. בסופי תיבות של התיבה הראשונה ואחרונה ת"ץ ע"ה גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ובפנים הסופי תיבות כ"ו - גמטריא שם הו"ה ב"ה.

שכה. הפטרה פרשת כי תצא (שמואל א:יז:ז) וַיֹּאמֶר יְשׁוּעָה לְדָוִד בְּנֵוֹ קַח-נָא לְאַחֶיךָ אֵיפֶת הַקְּלִיאַ הַזֶּה וְעֲשֵׂרָה לֶחֶם הַגֶּהֱ וְהַרְצֵן הַמִּתְנָה לְאַחֶיךָ:

איפת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן הקלא (בלי היוד) רמז להשנה שרבינו הקדוש נולד ה' אלפים קל"ב לבריאת העולם (1772)!!!! ועשרה לחם הזה, בחי' תיקון הברית על ידי עשרה מיני נגינה, כי זה בחי' ברית כמבואר בלקוטי מוהר"ן תורה כז, ולחם מציאותה בחי' שלמות הברית כמבואר בלקוטי מוהר"ן תורה ז. גם הסופי תיבות של לדוד בנו וכו' עד לחם - דוחארתאהם ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שכו. ומלאה הארץ דעה את ה': דעה את י-ה-ו-ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם האותיות.

שכז. רשב"י שאל את רבינו מי רן? ורבינו השיב, "אני ר"ן", "ר"ן ר"ת רבי נחמן, אני רן, גמטריא איש - אלף יוד שין - בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!

שכח: נשבע י-ה-ו-ה לדוד (תהלים קלב) בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

שכט. פרשת האזינו, פסוק כ', יערף כמטר לקחי, פרש"י זו היא העדות, העדות עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תזל כטל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות.

של. תהלים - ישלח עזרך מקדש ומציון יסעדך. מקדשום ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

כי הושיע ה' משיחו יענהו משמי' קדשו' בגבורות' ישע' ימינו' - ס"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

נ נח נחמ נחמן מאומן

שלא. ובא לציון – ואני זאת – עם האותיות בגמטריא תרפ"ב (השנה שסבא קיבל את הפתק) – בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפוך לא ימושו – ס"ת בגמטריא תרפ"ב. ודברי אשר שמתי – אשר שמתי – לוקחים את האותיות מאיר (האותיות א,ג,ה,ז), ונשאר תש"ש – בגמטריא אלף (שר' מאיר היה כותב כתנות אור), ואלף חוזר להיות אחד שהוא הכולל. ודברי – ברי – זה אותיות רבי (ויש לדרוש ג"כ, ברי לשון בן, בן פור"ת ואכמ"ל), וגם מצאנו שהש"י קורא לר"מ בני (חגיגה טו): ר"מ רמון מצא תוכו אכל קליפתו זרק א"ל השתא קאמר מאיר בני אומר בזמן שאדם מצטער שכינה מה לשון אומרת קלני מראשי וכו'. רמון מצא – רמ"ן – רבי נחמן מאומן. תוכו אכל – עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. קליפתו זרק – בחי' פתק, כי פתק פירושו לזרוק (ע' לעיל אות שד).

שלב. תיקון הכללי (תהלים נט:ח), כי מי שמע ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שלג. תיקון הכללי (תהלים קלז:ב) על 'ערבים בתוכה תלינו כנרותינו' הר"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, וכן להלן (פסוק ו) תדבק לשוני לחכי אם לא – ר"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (וכבר ידוע שכן הוא בר"ת של הפסוק איך נשיר את שיר ה').

אם לא אעלה את ירושלים – ס"ת עם האותיות בגמט' נ נח נחמ נחמן מאומן.

שלד. מאד היה קשה לי לר'דת אליך – שמעתי – האותיות השניות "ישראל".

כי נהנתי מאד מ'עבודתך ועליך א'מרת – שמעתי – ר"ת מאומן.

שלה. פרשת וזאת הברכה, פסוק כב. ולדן אמר "דן גור אריה" עם האותיות והתיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. יזנק (לשון קילוח, נובע) מן הבשן – בש"ן – נחמן ב'ן ש'מחה – נחל נובע מקור חכמה, ממנו יש את הנ נח!

שלו. עיר וקדיש מן שמיא נחית (שמובא בריש לקוטי מוהר"ן ר"ת שמעון שמרמז על השורש של רשב"י) "מן שמיא נ" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן! (שמיא – לשון שם, גם הפתק כנראה ירד מן השמים. וגם יש עוד רמזים פה ואכמ"ל).

שלו. כתיב ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלקים ביום השביעי את כל מלאכתו וכו'. צבאם עם האותיות בגמטריא מאומן (שרבינו אמר שמקום קבורתו מששת ימי בראשית). ומעניין להשנה דוקא לראות שבא"ת ב"ש צבאם = השתי (מה שהעמידו באגם התשליך) ויכל – ויך לאלהים (כמו שהרע"ב מביא במשנה על קללת אלקים ח"ו שכל היום אומרים יכה יוסי את יוסי, כי יוסי גמטריא האלהים. ופרשתי בס"ד שיוסי על שם אותו איש יש"ו, שכל הקללות חלים עליו).

שלח. כי תצא למלחמה על איביך, תצ"א בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ועיין בפירוש הכתובה של הרמח"ל (בנספחים לקיצור הכוונות) שהוא כתב בשנת ה' אלפים תצ"א, אז הוא מפרש את ענין השנה וז"ל תצא דווקא, למלחמה על אויביך, בכמה מלחמות נגד הקליפות להוציא משם השכינה שירדה שם בגלות. ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שבי, בכמה ניצוצות הקדושה שמעלים למעלה. אז וראית בשביה אשה יפת תואר וכו', כלת משה ודאי, והיתה לך לאשה. שנת, בה היא נעשית שנה מלאה ב"ב חדשים. "ה' תצא" ודאי, ה' – בו הא לכם וכו' וזרעתם את האדמה. תצ"א בו נצא למלחמה, והיתה לך לאשה. עכ"ל. ורואים מדבריו שענין התצ"א זה תיקון הברית בהצלת הניצוצי קדושה שיצאו לחוץ ולהשיג הזיווג (עם השכינה). אשרינו שזכינו לנ נח!

שלט. עוד מהכתובה של הרמח"ל הנ"ל ז"ל: ויהיבנא ליכי כסף זוזי מאתן דחזי ליכי מדאורייתא, סוד זה קוה קויתי ה', וכן כי נכסוף נכספת לבית אביך, כי שני תאוות צריכות ודאי להמשיך ולעורר התאוה למעלה, וחסד מצד כסף מת' עלמין דכסופין, והם מאתן מצד חיבור דו"ן קומת מאה אמה לכל א' מהם, שהרי השכינה לבדה היא מאה אמה לבד, אבל בהתחברה עם היסוד הוא מאה והיא מאה, והוא מאתן.

עכ"ל. וידוע לנו ש'מאתן' זה גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (שלכן זלמן שזר מופיע על השטר של מאתים), הרי שלמדנו עוד סוד בנ נח שהוא מת' עלמין דכיסופא של הצדיקים ומחיבור ז"נ פנים בפנים כמבואר שם.

נ נח נחמ נחמן מאומן

שמ. ב"ה בפרשת בראשית פרק ג פסוק יא וַיֹּאמֶר מִי הֲגִיד לְךָ כִּי עִירַם אֶתֶּה הַמֶּן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבַלְתִּי אֲכַל מִמֶּנּוּ אֲכַלְתָּ: "לבלתי" בגמטריא יז בתמוז - אז ביז בתמוז אכל ממנו! ואז נפל פלאות אין מנחם! ויש פה הרבה להתבונן ולהרחיב ואכמ"ל. נ נח נחמ נחמן מאומן!

שמא. ב"ה וַיֹּלֶד נָח שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת-שֵׁם אֶת-חָם וְאֶת-יָפֶת: שם, סתם שם, זה שם ה' או שם הצדיק שמשותף בשם ה', יפת ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, שזה ממש שלמות של השם בשיר פשוט כפול משולש מרובע, והחסרון הוא רק בשם של חם, כי חם הוא הפנימיות של נ'חמ'ן, ובאמת נח, כבר היה לו נ', אז הבעיא הוא שהשאייר את הפנימיות בלי חיסוך של ה', ונ' הזה זה השער והפתח להפנימיות כמבואר היטב בתורה א' של לקוטי מוהר"ן והוא המלחמה עם היצר הרע, וגם חסר את ה"ל - הלימוד בכח הבואר שם של "לחם" המלחמה עם היצר הרע. אז חם נתחמם באש של היצר הרע תחת להתחמם באש של השכל (ע' תורה כא). ולכן על אף שנח מצא חן בעיני ה', ובנה את התיבה, לא הוכיח את בני דורו, וזה נתקן רק על ידי משה רבינו - ואם אין מחני נא - ורבינו הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן!

שמב. תהלים סו: יג אבוא ביתך בעולות אשלם לך נדרי, ס"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שמג. תהלים קמו: השמר אמת לעולם האותיות האמצעיות, שממעול, עם האותיות בעצמן בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

שמד. תהלים עד: טז לך יום אף לך לילה אֶתֶּה הַכִּינּוֹת מְאֹר וְשִׁמְשׁ: {יז} אֶתֶּה הַצְּבֹתָ כָּל גְּבוּלוֹת אֶרֶץ קִיץ וְחָרֵף אֶתֶּה יִצְרָתֶם: הכינות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן! גם אתה ה'צבת' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

שמה. אחר שקין היה לו ירידה ונפלו פניו, כתוב ויאמר אלקים אל קין למה חרה וכו', והנה ין של קין הם שישים כמו ל"ל, אז יוצא ש"אל קין-לל-- למה" זה ראשי תיבות מאד היה קשה לי לרדת אליך (חסר כאן תלמידי היקר, כמובן...)

להגיד לך!

שמו. כתוב בפתק וסמן יז בתמוז יאמרו וכו', וסמן זה המילה האחרונה שבשורה העשירי - השורה שלפני השורה האחרונה. השורה האחרונה זה בחי' מלכות, אז השורה שלפניה זה בחי' יסוד (גם נראה שסימן בחי' יסוד - בחי' אות, וגם ת"ח נאמן בטביעת עין ואכמ"ל). והנה רבינו כתב וסמן חסר בלי יוד, בגמטריא יוסף בחי' יסוד. ואם נכפל את הו' של וסמן עם ה' (שבין כך ובין כך יש לעשות את זה כי כולם בחכמה עשית וכן כל דבר כלול מעשר ספירות) יוצא שהאותיות מ"ס של וסמן ב'נס' עומדים! עיין בזה בלקוטי מוהר"ן תורה ז'.

שמז. בפרשת כי תבוא (דברים כז:ט) הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם לה', הסופי תיבות של היום הזה נהיית לעם לה' עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. הז"ה - י"ז - נהיית: - נה"ת - בתמוז, י - עשרת הדברות ועשרה מיני נגינה.

והנה בפירוש מילת הסכת יש כמה דרכים במסכת ברכות (ג), ומהם שזה לעשות כתות כתות, מה שרבינו אמר שהוא יעשה עם החסידים שלו, וכמו שמצינו מקוים אצל הנ נח. והנה גם הענין של הסכת הוא בחינת נ נח, כי הוא לשון של סוכה, וכמו שרבינו כותב בתורה מט, ששרה אמנו נקראת יסכה, וזה בחי' השיר פשוט כפול משולש מרובע. ומאד מעניין לראות שהסכת בא עוד לפני שמע ישראל (עיין במש"כ לעיל בענין התגובה שמע ישראל).

שמח. סוכה צריך להיות ז' על ז' שזה 49 כפול עשר בסוד כולם בחכמה עשית ובעשר ספירות, הרי 490 ועם הכולל (או המשוהו שרש"י מזכיר בגמרא) הרי נ נח נחמ נחמן מאומן. וכדאי להזכיר שבלקוטי מוהר"ן תורה כב רבינו גילה שנחמו נחמו עמי, אלו המקיפים של השכל, שעיקר הנחמה הוא מהדעת, והמקיפים זה בחי' סוכה - ענני הכבוד של רוח הקודש [נבאמת נלע"ד שהרוח הקודש של סוכות הוא בחי' מה שהופיע לדור הדעה שישבו בסוכות, והוא בסוד חלום, כמבואר ביחוד היראה להרמח"ל ד"ה וגם יש בכאן ע"ש ואכמ"ל, ולכן סכה בגמטריא חלום ע"ה. ובדרך צחות זה ענין של העננים...]. גם הסוכה הוא זכר לענני הכבוד, וכאשר מחלפים את הע' לח' כאשר ניתן להחליף באותיות הגרון (כמובא ברש"י עה"ת), ענן - נ נח. וכבר כתבנו עוד הרבה רמזים איך שסוכות הוא ממש ענין של נ נח.

נ נח נחמ נחמן מאומן

שמט. כי תצא למלחמה על איביך, תצ"א בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ועיין בפירוש הכתובה של הרמח"ל (בנספחים לקיצור הכוונות) שהוא כתב בשנת ה' אלפים תצ"א, אז הוא מפרש את ענין השנה ז"ל תצא דווקא, למלחמה על איביך, בכמה מלחמות נגד הקליפות להוציא משם השכינה שירדה שם בגלות. ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שבי, בכמה ניצוצות הקדושה שמעלים למעלה. אז וראית בשביה אשה יפת תואר וכו', כלת משה ודאי, והיתה לך לאשה. שנת, בה... היא נעשית שנה מלאה ב"ב חדשים. "ה' תצא" ודאי, ה' - בו הא לכם וכו' וזרעתם את האדמה. תצ"א בו נצא למלחמה, והיתה לך לאשה. עכ"ל. ורואים מדבריו שענין התצ"א זה תיקון הברית בהצלת הניצוצי קדושה שיצאו לחוץ ולהשיג הזיווג (עם השכינה). אשרינו שזכינו לנ נח!
וגם עכשיו בעת כתיבתי זאת בסוכות, מאד מוכשר לזה, כי אנו מצווים "צא" מדירת קבע וכו'.

שנ. עוד מהכתובה של הרמח"ל הנ"ל ז"ל: ויהיבנא ליכי כסף זוזי מאתן דחזי ליכי מדאורייתא, סוד זה קוה קויתי ה', וכן כי נכסוף נכספת לבית אביך, כי שני תאוות צריכות ודאי להמשיך ולעורר התאוה למעלה, וחסד מצד כסף מת' עלמין דכסופין, והם מאתן מצד חיבור דו"ן קומת מאה אמה לכל א' מהם, שהרי השכינה לבדה היא מאה אמה לבד, אבל בהתחברה עם היסוד הוא מאה והיא מאה, והוא מאתן. עכ"ל. וידוע לנו ש'מאתן' זה גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (שלכן זלמן שזר מופיע על השטר של מאתים), הרי שלמדנו עוד סוד בנ נח שהוא מת' עלמין דכיסופא של הצדיקים ומחיבור ז"נ פנים בפנים כמבואר שם.

אנ"ש. איתא במסכת פאה (ירושלמי פ"ח, והובא בלקוטי מוהר"ן תורה כג) טבין חמשין דעבדין ממאתן דלא עבדין. וי"ל דחמשין זה בחי' משיח"ן, אותיות דין כאותיות דין. ומאתן זה בחי' רבינו, מאתן בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. והענין כי רבינו אמר (חיי מוהר"ן רסו) כל מה שמשיח יעשה טובות אני יכול לעשות רק שהחילוק היא שמשיח יגזור אמר ויקום אבל אני איני יכול לגמור עדיין ע"ש. הרי שמשיח בחי' חמשי"ן דעבדין, ורבינו בחי' מאתן דלא עבדין.

נב"ש. השאלה המפורסמת כתוב בפתק מאד היה קשה לי לרדת אליך, למה היה קשה לרבינו לרדת אל סבא (וע' לעיל אות רלב)? ובפרט יש להערות שהלוא בין כך ובין כך רבינו יורד להציל אפילו רשעים גמורים. ואם תמצא לאמר שקשה קאי על הכל, דהיינו שהיה קשה לעשות הכל, לרדת ולהגיד וכו', אי אפשר לפרש כן, דיעו' בישראל סבא עמ' קמב שהסבא מפרש שעצם הירידה היה קשה, ועדיין הוה מצי למימר דירידה באופן כזה שהוא להגיד - כמפורש שם בספר ישראל סבא, שלהגיד זה משמעות לא סתם אמירה וידיעה בעלמא אלא פנים אל פנים, וירידה כזו היה קשה, לפי זה הדרא קושיא לדוכתא על מה שהסבא אמר (שם ב"ס) שזה בושה גדולה עליו (הסבא) שהיה קשה לרבינו לרדת אליו, למה זה בושה כל כך? הלוא אפילו לרבי נתן, ר' נחמן אמר שההבדל בינו לבינו הוא כמעט כמו המרחק שבין ר' נחמן להמשכילים הכופרים, וא"כ לרדת באופן של פנים אל פנים תהיה קשה לכולם, ולמה זה כל כך בושה גדולה להסבא?

והנלע"ד נכון וברור לאמיתה של תורה בעזה"י (וראיתי כבר מה שכתבו בפשטות, אבל מה שכתבתי פה יפרש ביותר בעזה"י) שבאמת אין שום עבודה שהוא קשה להצדיק לעשות בשביל השם יתברך ותורה הקדושה ובני ישראל עד כדי כך שאין להצדיק בכלל בחירה על עבודה כמבואר בלקוטי מוהר"ן, ועיקר הבחירה של הצדיק אינו אלא בדעת - לקבוע מה יהיה רצון ונחת להשם יתברך וכו' כמבואר כל זה היטב בלק"מ לענין הג' דברים שמה רבינו עשה מדעת ע"ש (תורה קצ, וחיי מוהר"ן קצז).

ולפ"ז מובן שמה שהיה קשה לרבינו לרדת להסבא לא היה עצם הירידה לעזוב מקומו בגן עדן וכו' וכו', אלא שהיה לרבינו צדדים בדעתו שעדיף לא לרדת ולגלות הפתק. ויש הרבה סיבות שעולים על הדעת למה להעדיף לא לגלות את הפתק, וכדומה יכולים להמציא עוד כמה וכמה טעמים שיכולים היו לבלבל הדבר ולעכב רצון רבינו מלגלות הפתק. ועל כן היה קשה לרבינו להחליט שכן ראוי לעשות.

ועל זה הסבא אמר שהוא בושה גדולה עליו שהיה קשה לרבינו לרדת אליו, וזה מראה שהוא (סבא) משוקע בעמקי תהום. כי דעת הסבא מבואר בכמה מקומות שכל המדרגות והקדושות תלויים בהתקרבות לרבינו. ועל כן אם הסבא היה באמת מקורב מאד לרבינו בביטול כראוי לרבינו, למה תהיה הדבר קשה לרבינו, אפילו יהיו הרבה צדדין לא לגלות, אבל אם הוא באמת קרוב מאד ובטל לרבינו לא יעלו בחשבון, כי הוא ממש לידו ובטל לו, ואם היה קשה לרבינו, על כרחך זה מחמת שהיא ירידה לרבינו לגלות לו, כי הוא (הסבא) רחוק מרבינו ואינו בטל לרבינו כראוי, ולכן אמר הסבא שוא צריך להתבייש מאד על זה.

ותכף אחר כך רבינו כותב, תלמידי היקר. והוא דבר פלא שאחר שהוא כותב שהוא רחוק כל כך עד שהיה מקום וכוח לטעמים וסיבות למנוע מלגלות הפתק, רבינו קורא לו תלמידי היקר.

ע"ע לקמן אות תטו בס"ד.

נ נח נחמ נחמן מאומן

שנג. ריש פרשת נח (פסוק יד) עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר. והנה כל הצדיקים מפרשים שהתיבה משמעותה גם לתיבה דהיינו מילה. ורבינו יש לו כמה תורות פה ואכמ"ל. קנים זה בחי' נגינה כמבואר בלקוטי מוהר"ן תורה ג', כי לא מספיק סתם לדבר להשם יתברך, צריכים לשיר. ועל ידי זה יש כפרה (ע"ש בתורה ג, יבוא קלניא ויכפר וכו'), כפר פרש"י זפת, עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן פרש"י ז"ל מפני חוזק המים זפתה מבית ומבחוץ, זפתה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. וזה ענין של בית, בחי' בתים של השיר, וגם מבחוץ תרונה.

(פסוק טז) צהר תעשה לתיבה ואל אמה' תכלנה מלמעלה ופתח התיבה בצדה תשים תחתים שנים ושלישים תעשה. תבה ואל אמה ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, וכן תכלנה גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ד' כוללים. והנה תיבת נח הציל רק כמה נפשות והבהמות, כי חסר היה קומה אחד של רבוע הדיבור (עיין תורה ב' בלקוטי מוהר"ן תנינא, כי יש דיבור של מלכות, קרובי מלכות, תשובה, וצדקה, ע"ש. ונח זכה עד לתשובה, אבל לא זכה לצדקה) ונראה שזה נשלם על ידי התיבה של משה רבינו שהיה רק קומה אחת (ואולי משום זה היה כבוד פה נגד השלושה קומות של נח). וכן הגמטריא של משה קמה א' – נ נח נחמ נחמן מאומן.

שנד. מאלף לתי, אלף בגמטריא ננח עם האותיות, תיו בגמטריא רבינו נחמן. מנח לרבינו נחמן.

שנה. בפרק חזקת הבתים (בבא בתרא לא:) אמר אמימר טוען וחוזר וטוען וכו' אמר ר' נחמן אנן אחתיניה אנן מסקינן ליה, ע"כ. אחתיניה עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. אנן נ נח נחמ נחמן מאומן! (גם מסקינן גמטריא איש, אלף יוד שין בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן). גם אם כותבים טוען בלי ו', טען וחוזר וטען בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שנו. ארץ כנען עם האותיות התיבות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. (ועיין בכוכבי אור, חכמה ובינה אות מו, שהמילוי של ארץ ישראל = אלף ריש צדיק יוד שין ריש אלף למד במספר נחמן עם הכולל נון חית מם נון).

שנד. יעקב אבינו אמר לעשו (בראשית לג:יד) יַעֲבֹר נָא אֲדֹנָי לְפָנַי עֲבָדוּ וְאֲנִי אֶתְנַהֵלָה לְאִטִּי לְרִגְלֵי הַמְּלֶאכֶה אֲשֶׁר לְפָנַי וּלְרִגְלֵי הַיְלָדִים עַד אֲשֶׁר אָבֹא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה: וחז"ל אמרו שזה הולך על כל הגלות שאנו נמצאים בה עכשיו עד אשר אנו עולים מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו. ואני -- "אתנהלה" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. "שעירה" בגמטריא הפתק!

שנח. ישעיה מאב מי העיר ממזרח צדק יקראוהו לרגלו, 'ממזרח צדק' עם התיבות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וע"ש בתרגום יב"ע "בחיר צדיקיא"!

שנט. בלקוטי מוהר"ן תורה סב כז"ל ואינו יכול לדבר שום דיבור לפני ה' יתברך, ועל ידי התענית שמרעיב את עצמו הוא ממשיך מימי החסדים וכו' כי הוי"ה אלקים בחינת אחורים – מספר רעב [ע"ש בסוגריים ענין האחוריים]. וירד אברם מצרימה – הינו הורדות מימי החסדים ללחלח מצר הגרון, להוציא את הגרון מבחינת נחר גרוני, בבחינת הלוך ונסוע הנגבה, ללחלח הנגיבה, להתקים (ישעיה נח): קרא בגרון אל תחשך וכו' ע"ש. וא"ש לפי זה מש"כ בפרשת לך לך (יגג) וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלו בתחלה בין בית אל ובין העי. שהלך מנגב, מהנגיבה ע"י בחי' הרע"ב – השמות הקדושים באחורים, בחינת נ נח נחמ נחמן מאומן – גמטריא (ע"ה) -- ועד בית. גם הס"ת של בית אל ובין העי ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן – והראשי תיבות – אוהב! אשר היה שם, – ה'ם' והי' ביחד זה נ' – אז יוצא מהאותיות – ראש השנה! אשר היה שם אהלו בתחלה בין' הס"ת מירון (בצירוף שני ההיין ליוד)! רמז על הראש שנה של רבינו שהיה כמה שנים במירון! וגם אשר היה שם אהלו' רהיהשמהאל – בגמטריא ירושלים, כי כמה שנים סבא נסע לירושלים קודם שאומן נפתח. והסופי תיבות של 'שם אהלו בתחלה בין' בגמטריא אומנה. זה בחי' עכשיו שראש השנה באומן – בחי' בית אל. ועוד בעזה"י נביא את הציון לארץ ישראל ואז ראש השנה יהיה בעי בחי' ירושלים הבנויה בב"א. ויהי רצון שנזכה לזה ולא לפירוש אחר שיכולים לפרש בין בית אל ובין העי – שבין בית המקדש הבנויה בב"א ובין החרבה ראש השנה יהיה רק באומן. כי גם הראשי תיבות והסופי תיבות של סוף הפסוק – אל ובין העי – בגמטריא אומנה. ונזכה להביא את הציון ולקיים את הגמטריא של המילים האחרונים של הפסוק "בית אל ובין העי" בגמטריא ירושלים!

שס. אומן = אלף וו ממ ן = גמטריא נחמן קנה! גם קנה – נקה, לשון נקיות ולשון תיקון (מדה אחרונה של י"ג מדות של רחמים). גם קנה – הקן, הקן (של) נחמן!!!!

נ נח נחמ נחמן מאומן

גם קנה עם האותיות = נ נח!

שסא. מה שעושים נ נח עם האצבעות – נ נח סוויף – שמתי את החידוש הזה במקומו בספר ע"ש נפלאות בס"ד.

שסב. רבינו אמר שהוא יעשה אותנו כתות כתות, יש בזה רמז על הפתק הקדוש, כי מה שרבינו אמר כתות יכול להיות כטות, דהיינו פעמים כט -- נח, כפול עשר (כי כולם בחכמה עשית - י' ספירות) = פתק!

שסג. משלי ג:כג אז תלך לבטח דרכך. תלך לבט – בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ותראה פה פלאות ה', כי בחיי מוהר"ן סימן פה מובא מסיפור שרבינו סיפר על אחד שהנשמה שלו נתלבש בלבוש מן הגן עדן התחתון וכל זמן שהיה מתדבק נשמתו לשם היה שם, והאיש הזה ראה שם ז"ל ספר והיו בו צרופי אותיות אז"ח הוא ד' וכו" ע"ש הרי כאן בפסוק לפנינו, מתחיל עם האותיות א"ז ואז יש תלך לבט שהוא בג' נ נח נחמ נחמן מאומן, ואז ממשיך עם אות ח' - ד' ממש כמו בספר שבגן עדן התחתון (ספר זה גמטריא שם)! וצריך להיות בקי ברצוא ושוב ואכמ"ל.

שסד. תהלה לדוד – עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

שסה. פרשת לך לך (ידיג) ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם. ויבא, זה בחי' ישראל ב'ר' א'ודסר בעל הפתק. הפליט, זה בחי' י' הלפ"ן ט'שק (המכונה כן על שם שהיה תמיד שמח) – ר' ישראל קרדונר (הילולא שלו ט' חשון). ויגד, בחי' להגיד לך שכתוב בפתק. אברם, בחי' השיר שהוא א"ב – פשוט כפול, רם – הגמטריא של הראשי תיבות של נ נח נחמ נחמן מאומן. גם אברם רמז על ר' מ'שה ב'רסלבר שמסר את המסורה של ברסלב לר' ישראל קרדונר. העברי, עברי עם האותיות בגמטריא נחמן מאומן. והוא שכן באלני – באלני עם האותיות והכולל בגמטריא אומן. ממרא, עם האותיות בגמטריא נחמן מאומן. אשכל, עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן ע"ה. והם בעלי ברית אברם, הסופי תיבות עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו (ידיד) נשב"ה, ר"ת ה'רב נ'חמן ב'ן ש'מחה. 'את חניכיו בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. 'ילידי ביתו' עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

ויאמר אברם א"י מה תתן לי ואנכי הולך ערירי ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר (לך לך טו:ב). ערירי, זה חסר א' מהגמטריא של נ נח נחמ נחמן מאומן, 'בן משק' הוא א' יותר על הגמטריא של נ נח נחמ נחמן מאומן. והס"ת של 'הולך ערירי ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר' גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. גם הר"ת של 'ה-ו' מה תתן לי ואנכי הולך' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

אני הנה בריתי אתך -- והיית לאב המון גוים (יז:ד) ס"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, וע"ש בר"ת אותיות גאולה.

שסו. ישעיה (מ:ו – הפטרה לפרשת לך לך) ראו איים וייראו קצות הארץ יחרדו קרבו ויאתיון. ויאתיון עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שסז. תהלים (פט:א) משכיל לאיתן האזרחי. לאיתן בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ושם בפסוק ז: כי מי בשחק יערך לה' ידמה לה' בבני אלים. כי מי בשחק ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, וכמו שלמדנו בזהר הקדוש שהצדיקים באמת דומים להשם יתברך.

שסח. פרשת וירא (יח:יח) ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גויי הארץ. היו יהי', אותיות, י, יה, יהו, והתיבה בעצמה של יהיה, שהוא בחי' השם הוי"ה לעתיד כמש"כ ביום ההוא יהי"ה ה' אחד. הרי רמז בפירוש להשיר

נ נח נחמ נחמן מאומן

פשוט כפול משולש מרובע! היו יהיה, גמטריא נ' ע"ה, ומעבירים את הכולל הלאה – "לגוי גד" עם הא' הנשארה כנ"ל והכולל = נח. ו"עצום" – בגמטריא נ נח נחמ, "ונברכו" ע"ה בגמטריא נחמן מאומן!

שסט. פרשת וירא (כב:א) ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם. ויהי אחר הדברים – התורה הקדושה מרמז לנו לעיין בסופי התיבות פה, האלה' והאלהים' נסה' את' אברהם', ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ואח"כ הש"י אומר לאברהם קח וכו', קח בגמטריא נ נח.

שע. פרשת וירא (כב:ה) שבו לכם פה, עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ותראה ש"לכם" אותיות מלך, ושבו, זה לשון שבי, כי פה אברהם כבש את ישמעאל ואליעזר להיות עם החמור, וזה גם ענין של הר"ת שלף, בחי' שלף את הנעל, לסלק ולהשליך את החומריות. ועוד שלכ"ם ר"ת מוח לב כבד, שהם הכסא לנפש רוח נשמה, שהם שורים בהשלשה רווחים שיש בין נ נח נחמ נחמן, ופה, זה הפה, מאומן. ואגב על הפסוק הזה יש כמה פרפראות בס"ד

ונשובה אליכם, אליכם בגמטריא 101, רמז על החזרת הלימוד מאה ואחד פעמים (חגיגה ט: עה"פ במלאכי ג:יח) ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלהים לאשר לא עבדו). וכעין זה ממש תמצא בבעל הטורים בשמות (לב:לד, וגם פה כתיב נלכה, וממש כמו שהוא ז"ל כתב. וגם כאן יש להעיר שכתוב ונלכה וכו' ונשתחוה, שזה בחי' הלכה וקבלה, כמבואר בלקוטי מוהר"ן תורה יא). וגם א"ש מה שכתוב ואני הנער נלכה עד כה ונשובה אליכם, כי נלכה עד כה זה בחי' לימוד עד מאה פעמים, כי עד כה עם הכולל בגמטריא מאה, ואז ונשובה עוד אליכם, 101 פעם! ובזה יש לפרש דברי חז"ל בין עובד אלהים לאשר לא עבדו, שמילת לא יש לפרשו לו, כמו שאמרו חז"ל על הפסוק בכל צרתם לו צר, היינו החילוק בין עובד אלהים זה אברהם אבינו, לאשר לו עבדו, בחי' עבדיו של העובד אלהים, עבדו של אברהם אבינו, אליעזר, וישמעאל בנו.

ואני והנער נלכה עד כה, ע' בפרש"י שני פירושים, כי גם הביא מהמדרש מפאת קושי הפירוש. ונראה שיש פה עד רמז כי "עד כה" בגמטריא 99 שזה היה הגיל של אברהם כאשר קיבל את הבשורה ששרה תלדי את יצחק.

שעא. ונתן להם ארצות גוים (תיקון הכללי, תהלים סוף פרק קה). ר"ת גואל. הס"ת של ונתן להם ארצות ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שעב. הש"י הוא בוחן לבבות, בוח"ן ר"ת חזק ואמץ בעבודתך נ נח נחמ נחמן מאומן, המלים הנמצאות בלב הפתק. וכן בוחן לבבות בגמטריא תקו, שזה הגמטריא של נ נח נחמ נחמן מאומן עם האותיות.

שעג. חיי שרה (כד:מח) הנחני בדרך אמת לקחת, הנחני, יש בזה האותיות של נ נח, מוקף י"ה דרכו של התורה הקדושה בשמות משפחות בני ישראל. בדר'אמת'לקחת – ראמתל – אותיות את מלך – בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שעד. חיי שרה (כד:סה) ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההלך בשדה לקראתינו ויאמר העבד הוא אדני ותקח הצעיף ותתכס. והנה ענין ותתכס, הוא ענין תיקון הברית כענין הפסוק כי היא כסות"ה לבדה (כמו שהזכרנו לעיל אות קו), בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן הס"ת של ותקח הצעיף ותתכס, פסח, בגמטריא נחמן. ולכן צעיף, ר"ת צ'דיק יסוד ע'ולם, והפ' בעצמו בגמטריא יסוד, א"נ רמז להזכיר את הצדיק בפה, פה סח, ורמז על השם הקדוש המופיע בפתק, פצפצי"ה, כי צעיף, זה צ, עי, זה פ', יפ, זה צ', פ, הרי צפצפ, והה' של הצעיף, והי', הרי פצפצי"ה. ויש פה רמז על שני העלמות, צעיף ותתכס, הינו עולם הזה ועולם הבא. וכמו שאיתא במפרשים שראתה את יצחק יורד מן השמים, רמז להפתק מן השמים. מעולם הבא לעולם הזה. "אדני ותקח" ע"ה בגמטריא פתק. וכן הס"ת של "ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההלך בשדה לקראתינו", בגמטריא פתק (בגמטריא שפר). ההלך, בחי' פשוט, בשדה, ב' – כפול, ש' – שלוש, כי השין זה תמיד רמז על השלשה קוין, ד"ה, ד' זה מרובע, ד"ה בחי' רביעית ההין, שהוא ענין השיר פשוט כפול משולש מרובע שעושה מהדלת ד"י – ה' כמבואר בלקוטי מוהר"ן תורה מט. וזה לקראתינו, כי זה היה בחי' קול השופר ההלך לקראתינו במתן תורה.

ויאמר העבד הוא אדני, ס"ת הם הראשי תיבות של ר'בי ישראל ד'יוב א'ודסר.

האיש – איש במילואו, אלף יוד שין, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

הלזה ההלך = נ נח: הלזה – עם האותיות, נא – נ' ע"ה. ההלך גמטריא ס – נח עם האותיות.

נ נח נחמ נחמן מאומן

שעה. חיי שרה כד:סז ויביאה יצחק האלה שרה אמו ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה וינחם יצחק אחרי אמו. והנה בלקוטי מוהר"ן כתוב ששרה זה בחי' השיר שיתער לעתיד. ולכן בודאי וינח"ם יצחק (ר"ח אותיות בפתק) אחרי (בחי' אחוריים) אמו (עם האותיות הכולל, נ"א תיבות בפתק). והס"ת של ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה וינחם יצחק, ע"ה בגמטריא פתק.

רבקה, אותיות רה - בק- ר"ה - ראש השנה. בק - אומנה. ונראה שזה הסוד של ראשו של עשו, רבקה גמטריא רז ק'. בחי' רברבי (תרגום אלופי) עשו. בחי' חש, מחשמל, עשו חסר מל ע"ה (בפרקי דר"א פרק כ"ח שעשו מאס בברית מילה) = רבקה. כי רישא דעשו בעטפיה דיצחק (פרדר"א פרק כט), והרי אשתו של אדם נקראת השכובת בחיקו, הרי רישא של עשו בסוד רבקה. ונראה שזה ענין ויתרצו, יתר צ'צ', בקרבה, ב' קרבה/רבקה. וע"ע לקמן אות שפז, ואכמ"ל.

שעו. חיי שרה כה:יז ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה ושלושים שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף אל עמיו. בקיצור ישמעאל חי קלז שנה, שנה זה גמטריא נ נח נחמ נחמן ע"ה, קלז, גמטריא מאומן! (וכן לוי, וכן עמרם בן קהת, ע' משכ"ל אות קפה). כי רבינו כתב בלקוטי מוהר"ן (בכמה מקומות, ע' תורה ז, ח, ט) שישמעאל זה בחי' הצדיק שהשם יתברך שומע לתפילתו א"נ שהצדיק שומע את הנאנח"ות. ולכן כל פעם חוזר וכותב שנה, כי שנה זה גמטריא נ נח נחמ נחמן ע"ה, שחוזר ג' פעמים. ובזה י"ל מה שסבא אמר לא ליתן את הנ נח להערבים. כי יש לנו לקיים את הנ נח שישמעאל זה הצדיק כנ"ל, או ח"ו זה לעומת זה. ויש פה עוד הרבה רמזים, ובפרט בפסוק הבא וישכנו מחוילה (נח"מ) עד שור (ננח עם האותיות) וכו' על פני כל אחיו נפל (בחי' אחוריים), אכמ"ל. ויהי רצון שנזכה לראות את הקיום של ויאסף אל עמיו, שנביא את הציון הקדוש של רבינו נ נח נחמ נחמן מאומן לארץ ישראל בב"א.

שעז. פרשת תולדות (כה:כד) והנה תומם בבטנה, תומם עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שעח. משלי (ה:יט) אילת אהבים בגמטריא אהב נ נח נחמ נחמן מאומן.

שעט: ישעיה (ג:ז) חסדי ה' אזכיר תהלות ה' כעל כל אשר גמלנו ה' ורב טוב לבית ישראל אשר גמלם כרחמיו וכרב חסדיו. הנה עיקר תהלות ה' זה השיר נ נח נחמ נחמן מאומן, ביחד עם "כעל" בגמטריא תור"ה. וזה מש"כ כע"ל כל אשר גמלנו ה' ורב טוב וכו'. כל זה הצדיק, והוא רב טוב לבית ישראל, ומיניק לעם ישראל מתורותיו עד ניגמל ב"ה.

שפ. בפתק חתום נחמן מאומן, ובפתק שמצאו לא מזמן לפני כשלוש שנים, מכתב קצר שרבינו כתב לביתו על גביית איזה חוב, רבינו חתם את שמו מאומאן, וסימן לדבר, הפתק מן השמים חתום, מן, כמו מן מהשמים. והכתוב בארץ חתום מאן (איש).

שפא. נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, ודרשו רז"ל, נפלה לא תוסיף ליפול, קום בתולת ישראל. וי"ל נפלה, לא! תסיף קום בתולת ישראל, תסיף (עם השני כוללים, שכל שני אותיות יש להם כולל, כידוע מאברהם אבולעפיא) בגמטריא אני נ נח נחמ נחמן מאומן!

שפב. בראשית מג:יא ויאמר אלהם ישראל אביהם אם כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים. אפוא זאת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות.

שפג. לך אתן את (בתפלה מדברי הימים לא כתיב את, את' ארץ' ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן) ארץ כנען (ע' לעיל שנו) חבל נחלתכם בהיותם (בתפילה, מדברי הימים, בהיותכם, עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן) מתי מספר (תהלים קה). כ-נע-נח-לתכם. לתכם ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. 'מתי מספר, ע"ה מתימ בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

שפד. משנה במסכת אבות (פרק א) עשה לך רב והסתלק מן הספק. והנה ענין עשה לך רב, זה להיות חסיד של רבינו, ורבינו מפרש בלקוטי מוהר"ן (תורה ג) עשה לך רב, שאתה צריך לבנות את המלכות שלך על ידי נגינה ע"ש. ועל משנה זה האריך רבי נתן בלקוטי הלכות (הלכות ברכת התורה על פי לק"מ תורה לו) שצריכים לצייר את האור

נ נח נחמ נחמן מאומן

לברכה ע"ש. וזה ממש הענין של נח, כי הראשי תיבות - בחינת ראשית האור הנשפע מלמעלה - של נח נחמ נחמן מאומן - נגננ"מ בגמטריא ספק, ולכן צריכים לצייר את האור לברכה, וזה עניין עשה (בחי' ש"ע אורות הפנים) "לך רב" (אותיות לברכה!), הגמטריא של "לך רב" הוא מה שמשלים הגמטריא של הראשי תיבות נגננ"מ להגמטריא של נח נחמ נחמן מאומן (נגננ"מ = 240, לך רב = 252, ביחד, 492, בגמטריא נח נחמ נחמן מאומן ע"ה!) ובלקוטי נח, בפרק "מה פירוש 'אני נח נחמ נחמן מאומן' הארכנו קצת בנקודה העיקרי הזו של נח, שנח נחמן מאומן ע"ה) ובלקוטי נח, בטחון עצמי חזק, ואומץ, ועוד זאת שנח נחמן מאומן ע"ה) דהיינו וירא (ה' -) נח נחמ נחמן מאומן (שהוא ממש) אור כי טוב!

שפה. וירא אלהים את האור כי טוב, "אלהים את ה" בגמטריא נח נחמ נחמן מאומן ע"ה, דהיינו וירא (ה' -) נח נחמ נחמן מאומן (שהוא ממש) אור כי טוב!

שפו. כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר ה"א נתן לך (דברים יב:ט). כ"י-לא-באתם" עם האותיות בגמטריא נח נחמ נחמן מאומן. אלא המנוחה, זה הציון של סבא ישראל בהר המנוחות, ואל הנחלה, זה הציון של רבינו הקדוש נח"ל נובע מקור חכמה. אשר י-ה-ו-ה אלהיך עם התיבות בגמטריא ירושלים - נתן לך בב"א. [גם ר' ישראל קרדונור מרומז, ישראל קרדונור בגמטריא 1107 ע"ה = אשר ה' אלהיך נתן עם האותיות. ונתן, רמז על מוהרנ"ת].

שפז. פרשת תולדות (כז:מד) וישבת עמו ימים אחדים עד אשר תשוב חמת אחיך. ר"ת של ימים אחדים עד אשר תשוב חמת אחיך, יאעאתחא, בגמטריא נח נחמ נחמן מאומן. והס"ת של ימים אחדים עד אשר תשוב חמת, ע"ה, בגמטריא התרפ"ב, השנה שסבא ישראל קיבל את הפתק הקדוש מרבינו.

רבקה יעקב עם השני כוללים בגמטריא נח נחמ נחמן מאומן.

במס' שבת (פט:): יצחק אבינו מסגור על עם ישראל ואומר להש"י פלגא עלי ופלגא עליך, פלגא עשו ע"ה בגמטריא נח נחמ נחמן מאומן. ואולי זה ענין שני השעירים, שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל. שעיר, בגמטריא פתק. וידי עשו שער (כז:כג) כי רישא דעשו הוא השורש של הרע כדלקמן, ומראה לשני הצדדין. יצחק - רח אותיות שבפתק וע' לקמן בענין ר"ח. וכן אליהו בהר הכרמל שפעל בעת מנחה, שהוא בחי' יצחק, בחינת רבינו הקדוש. ואליהו אמר עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים.

ידוע שיש ג' ידים, יד ימין, יד הגדולה, יד שמאל, יד החזקה, כללות שני הידים בהתחברם - יד הרמה. והנה פעמים רמ"ה (כי היא יד אחד כנגד שנים, ויש שני ידים) עם הכולל, בגמטריא נח נחמ נחמן מאומן. וזה מה שיצחק אמר, הקל קול יעקב והידיים ידי עשו. כי "יעקב ידים" בגמטריא רמ"ה עם הכולל, שהרי יש לו הכח של התכללות הידים בידי, בשני ידיו, שביחד ת"צ, וזה עשו, עין שין ויו, עש - בחי' ש"ע נהורי הפנים, בחי' תיקון ואמת, בחי' תתן אמת ליעקב, כמבואר כל זה בלקוטי מוהר"ן (תורה כג, מז, ועוד, ואגב גם ידוע שיעקב איש תם יושב אוהלים, שבהצטרף תם לאהלים, יש תהלים, עם האותיות בגמטריא נח נחמ נחמן מאומן), עין שין ע"ה בגמטריא נח נחמ נחמן מאומן (וע' לעיל אות מד). ויו - ויו מוסיף, וכל המוסיף גורע, שזה ממש הסוד של רישא דעשו, שורש הרע בחיקו של יצחק, שיצחק גמטריא אור ועוד אחד, דהיינו הע' יתירה של עשתי עשר כמבואר כל זה באריכות בספר אדיר במרום דף שמ"ד. וזה התיקון של הפתק, בגמטריא שעיר, שיש לו רח אותיות, כנ"ל. ולא סתם הפתק נתקבל אצל ר' מאיר בעל הנס, כי רבי מאיר היה מצאצאי נירון קיסר שנתגיר (גיטין נו.). וי"ל שזמש"כ לשבת ימים אחדים עד שוב חמת אחיך, בחי' החיכוך להגיון של יחוסו של רבי מאיר, וחמי טבריא. אז, "ושלחתי ולקחתיך משם" (פסוק מה) ולקחתיך עם האותיות בגמטריא פתקא - אשלח את הפתקא, משם, שהוא בנוי על השם של רבינו. למה אשכל גם שניכם יום אחד. ענין אשכל, הוא בחי' אמת כמו שמצינו בסוף מסכת סוטה שכשמת יוסי בן יועזר וכו' בטלו האשכולות, פירוש הרע"ב, איש שהכל בו, כלומר תורתם אמת בלי דופי, ע"כ. שניכם יום אחד, עם השנים, בגמטריא נח נחמ נחמן מאומן. עשו, ע' מיותר כנ"ל בסוד עשתי עשר, ש"ו בגמטריא ערלה ע"ה. רבקה בגמטריא שז. גם רבקה פירושה מקום אסיפת הבהמות.

וע"ע לעיל אות שעה.

שפח. אחרי ה' ילכו כאריה (הושע יא:י) עם התיבות והכולל, בגמטריא אני נח נחמ נחמן מאומן.

נ נח נחמ נחמן מאומן

שפט. נר לרגלי דברך ואור לנתיבתי, האותיות שלפני הסופי תיבות, שהם בחי' יסוד (כמו שמבואר למעלה בטטו"ד ובס"ד ברמזים אות יט) – נלרות ע"ה בגמטריא ה'תרפ"ב, השנה שסבא קיבל את הפתק אצל רבי מאיר, ור' מאיר דייק בשמא.

שצ. בענין גלעד.

פרשת ויצא (לא:מה) ויקח יעקב אבן וירימה מצבה. ויקח יעקב אבן בגמטריא משיח ע"ה. מצבה בגמטריא מאומן, וירימה בגמטריא נחמן קכג – 123, דהיינו נחמן בצורה של השיר פשוט כפול משולש מרובע – מאומן! גם האותיות הפנימיות של "אבן וירימה מצבה" – ב'ירימצב – בגמטריא נ נח נחמ נחמן. ועוד י"ל וירימה בגמטריא אודסר [וכן עיין בס"ת של פסוק מז, ויש בזה הרבה לפרש, כי זה בגמטריא רע"א בסוד התגברות הכ"ז אותיות, שהם בחי' אב"ן שלמה (שמו של אביו של סבא) ואב"ן זה אב ובן, כמפורש בלקוטי מוהר"ן, בסוד בן ותלמיד, מאמר וחצי מאמר, אבןש ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן, למה- מלה וכו' ואכמ"ל].

ויצא לא:מז ויקרא לו לבן יגר שהדוּתא ויעקב קרא לו גלעד, ויעקב קרא עם התיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. גלעד ע"ה בגמטריא נ נח.

יגר שהדוּתא, יגר, זה רב"י ע"ה, שהדתא (חסר ו') בגמטריא נחמן במילוי – נון חית מם נון! גם שהדוּתא רמז על אחד מהעיקרים של רבינו "השדה" וגם רמז למילי דשטוּתא (כי אות ד' וט' מתחלפים בסוד אותיות הלשון), גם על ענין של רבינו לא לפחד, כי יגר, לשון פחד, ושהדוּתא יכולים לפרש לשון חרבן ואבדון (עיין עמוס ה:ט) או כמו לשון שודא בגמרא (כתובות צד) להשליך ממנו, דהיינו להשליך ולאבד את הפחד. כי זה הכלל והעיקר של רבינו נ נח נחמ נחמן מאומן לא לפחד כלל. [והסופי תיבות של כל הפסוק בגמטריא אודסר, ע' מש"כ בזה לעיל פסוק מה].

ויצא לא:מט והמצפה אשר אמר יצף ה' ביני ובינך כי נסתר איש מרעהו. ובתרגום אונקלוס, וסכותא דאמר ייִסך מימרא דה' בינא וכו'. יש בזה רמז על השם הקדוש של הפתק פצפצי"ה. ובעצם המצפה הוא בחינת המצבה, שהוא בגמטריא מאומן כנ"ל. גם "נסתר" בגמטריא נחמן במילוי, נון חית מם נון (ובדקתי ומצאתי גמטריא זו בספר כוכבי אור בהקדמה לחכמה ובינה), שזה ג"כ הגמטריא של סכות במילוי (כנזכר בכוכבי אור שם). ויש גם רמז על ענין רבינו של בינה, כמו שמאריך בכוכבי אור שזה ענין של רבינו, ביני ובינך בינא ובינך. וראוי להתבונן היטב איך שמימרא דה' בין איש לרעהו, מאומן לטבריה! וזה ענין הגל הזה, הגילוי של הפתק, לגלות לך. ויש פה אזהרות חמורות לא לעבור על הגל הזה, ונלע"ד שיש בזה רמזים על השואה ויש עוד הרבה ענינים רצים בלבי ובמוחי בזה והש"י יאיר עינינו לבינו ונשמתינו בתורתו אמן.

שצא. סוף פרשת ויצא (לב:ג) ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים, ופרש"י מחנים שתי מחנות של חוצה לארץ שבאו עמו עד כאן, ושל ארץ ישראל שבאו לקראתו, עכ"ל. והנה ידוע שמחנים בגמטריא נחמן, וזה רמז לשני המחנות של הנחמנים, שצריכים להיות גם באומן, בחוץ לארץ, גם בארץ ישראל. ועמש"כ על זה לעיל בפנים הספר בפרק בענין פועלת הנחמנים. והנה הסופי תיבות של ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה, רברמהמה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה!

שצב. פרשת ויצא (לא:לב) כי רחל גנבתם, גנבתם בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ד' כוללים. והיא גנבה את התרפים, והנה סוף התיבה י"ם מורה על הכמות שלפחות היו שנים, יוצא שזה כמו התרפ"ב, השנה שסבא קיבל את הפתק.

שצג. ריש פרשת וישלח (לב:ד) וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום: וישלח בגמטריא נ נח נחמ נחמן, מלאכים עם האותיות והכולל בגמטריא נחמן, שעיר בגמטריא פתק.

שצד. ריש פרשת וישלח (לב:ט) ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה, הס"ת של ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת, בגמטריא תרפ"ב, השנה שסבא קיבל את הפתק. והכהו, תרגום אונקלוס וימחני, ימ = נ, הרי וננחי. המחנה בגמטריא נ נח.

פסוק יא, קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות.

נ נח נחמ נחמן מאומן

קטנתי מכל החסדים, ר"ת קמה, שזה השם שמשמשין בו כאשר רוצין להמליך מלכים כמבואר בלקוטי מוהר"ן (תורה רלד), והוא ראשי תיבות של המילים הראשונים של הפתק הקדוש, מאד היה קשה.
'ומכל האמת' בגמטריא – ומהנ נח נחמ נחמן מאומן.
'את עבדך' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות והכולל.
'כי במקלי' בגמטריא בקלף – היינו הפתק.
'עברתי' תרפ"ב, השנה שסבא קיבל את הפתק.
'הירדן' כבר ביארנו לעיל (אות י') בס"ד שזה ענין הקשר בין ר"ן – רבינו נחמן, לי"ד – ישראל דב.
'הזה ועתה' בגמטריא ונ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. גם הס"ת של 'במקלי' עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.
'לשני' בגמטריא לרבי נחמן.

שצד. זכריה (בי"ד – הפטרה לפרשת בהעלותך) רני ושמחי בת ציון כי הנני בא ושכנתי בתוכך נאם ה'. הס"ת של רני ושמחי בת ציון כי הנני בא בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. רני – זה ר' נחמן, ושמחי, אביו של רבינו, וגם אותיות משיח. בת ציון – בציון הקדוש.

שצה. נ נח נחמ נחמן מאומן בגמטריא כזו חולקים כבוד לרב.

שצו. וישלח לגז: ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו ואחר נגש יוסף ורחל וישתחוו ותגש עם הכולל בגמטריא נחמן במילוי - נון חית מם נון, ואחר נגש יוסף, סופי תיבות בגמטריא פתק. נגש ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן.

שצז. פרשת וישב (פסוק ח) ויאמרו לו אחיו המלך תמלך עלינו המשל תמשל בנו ויספו עוד שנא אתו על חלמתיו ועל דבריו. תמלך ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. שנא, ר"ת נחמן אבן שמחה. גם אותיות אנ"ש. גם עם האותיות שנ"א בגמטריא נ נח נחמ נחמן. חלמתיו ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ד' כוללים. דבריו, ר"ת ור' ישראל דוב בר.

שצח. בריש פרשת צו, פרשת אש של המערכה, שיש כמה אזהרות שלא תכבה, והוא הענין של האש שלי תוקד עד ביאת המשיח. ואש "המזבח תוקד בו" (ו:ב, ה) בגמטריא פתקא.

שצט. ענין יציאה בתרגום הוא ענין התפקא, ויש שני דוגמאות בפרשת וישב, הוא מוצאת (לח:כה) אי מתפקא, והוצאתני (מ:יד) ותפקנני, וידוע מכבר ש'צאת' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, ורואים ביחד בתרגום יש את הפת"ק.

ת. פרשת וישב (מ:א) ויהי אחר הדברים האלה חטאו משקה מלך מצרים והאפה, ופרש"י ז"ל שתבוא הרווחה לצדיק על ידיהם עכ"ל. והנה שר המשקים, המשקים בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ד' כוללים, ושמו אותו במשמר (ריש פרשת מקץ פסוק י'), גמטריא פתק. ושר האפים, בלי ה"ים" של לשון רבים, בגמטריא הפתקא. שעל ידי שני דברים אלו בא הרווחה לאותו צדיק ר' ישראל דוב אודסר.

פרשת וישב (מ:ט) ויספר שר המשקים 'את חלמו' עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

פרשת וישב (מ:יא) ואת א'ת הכוס' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תא. עמוס (ב:א) הפטרה לפרשת וישב. כה אמר ה' על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעלים. והנה סבא קרא על עצמו את הפסוק מאשפות ירים אביון (שהסופי תיבות תמ"ן ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן), וגם שעיקר שורש של אביון, אבי הוא ר"ת ישראל בער אודסר, בעבור נעלים עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וזה התיקון של השלשה והעל הארבעה לא אשיבנו, כי עם השיר הזה דייקא מושיבים שלשה וארבעה פעמים.

נ נח נחמ נחמן מאומן

עוד בהפטרה (עמוס ג:ו) אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו אם תהיה רעה בעיר וה' לא עשה. והנה בלקוטי מוהר"ן מבואר שהשיר פשוט כפול וכו' הוא כשפ"ר. והנה הס"ת של שופר בעיר ועם לא יחרדו אם תהיה בגמטריא נ נח נחמן מאומן ע"ה.

עוד בהפטרה (עמוס ג:ז) כי לא יעשה א"י דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים, גלה סוד בגמטריא נ נח.

עוד בהפטרה (עמוס ג:ח) אריה שאג מי לא יירא, שאג מי בגמטריא נ נח נחמן מאומן.

תב. שנה במילוי, שין נון הי עם האותיות והתיבות בגמטריא נ נח נחמן מאומן ע"ה. שינה במילוי, שין יוד נון הא בגמטריא נ נח נחמן מאומן ע"ה.

תג. יהושע (ד:כד) למען דעת כל עמי הארץ את יד י' כי חזקה היא למען יראתם את י' אלהיכם כל הימים. ס"ת של היא למען יראתם את בגמטריא נ נח נחמן מאומן.

ובמלכים א:ח:ס למען דעת כל עמי הארץ כי י' הוא האלקים אין עוד.

ס"ת של למען דעת כל עמי ע"ה, בגמטריא נ נח נחמן מאומן. והר"ת של למען דעת כל עמי הארץ כי, בגמטריא נחמן ע"ה.

תד. לאבותינו ע"ה, בגמטריא נ נח נחמן מאומן עם האותיות.

תה. אין אך אחת בגמטריא נ נח נחמן מאומן.

תו. ימים יסדה ועל נהרות יכוננה מי (תהלים כד) סופי תיבות ע"ה בגמטריא נ נח נחמן מאומן.

תז. וימלא 'כבודו את כל' (תהלים עב) עם התיבות בגמטריא נ נח נחמן מאומן.

תח. אמן ואמן, אמן ר"ת אלקי נחמן מאומן. אמן ואמן בגמטריא ב' מקום, רמז על שני מקומות של הציון הקדוש שעד היום הוא באומן ועוד מעט בעזה"י יהיה בירושלים.

תט. אין קדוש כיה-וה. 'אין קדוש כ' בגמטריא נ נח נחמן מאומן. (וע' בספר המדות ערך הצלחה אות ו', שתיכף לתלמידי חכמים ברכה במעשה ידיהם).

תי. ריש פרשת מקץ, פרות יפות, פרות ע"ה בגמטריא התרפ"ב – השנה שסבא קיבל את הפתק. יפות בגמטריא נ נח נחמן מאומן עם התיבות.

ובפסוק כב שם, שבע שבליים עלת בקנה אחד מלאת וטבות, אחד מלאת עם האותיות בגמטריא נ נח נחמן מאומן.

ובפסוק כו שם, שבע פרות הטבת שבע שנים הנה ס"ת בגמטריא פעמיים נ נח נחמן מאומן עם ג' כוללים.

תיא. סבא אמר (י"ס עמ' רב"י) הבעטלר הבעטלר... מדוע היה רבנו הקדוש מכנה עצמו בעטלר? מה זה 'בעטלר' – עניים. מדוע בעטלר? הבעטלר הוא תמיד היה מתחנן להשם יתברך. הוא בעטלר – קבצן. הוא היה תמיד מתפלל ובוכה להשם יתברך: "רבוננו של עולם, תן לי, תן לי, תן לי, תן לי".... עכ"ל (ואגב לשון הזה של תן לי הוא מה שצריכים לומר בשבת, כמבואר בשולחן ערוך או"ח שז"א). תן לי ע"ה בגמטריא נ נח נחמן מאומן!

נ נח נחמ נחמן מאומן

תיב. בחלום של נבוכדנצר כתוב (דניאל ב:א) ותתפעם רוחו (והנה ידוע שאע"פ שני"נ היה ממש טמא, עם כל זה אנו למדים כל האילן הקדוש ממנו, וכמבואר כל זה בספר אדיר במרום עמ' נח), ותתפעם בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן נ נח נחמ נחמן מאומן (דהיינו פעמיים נ נח נחמ נחמן מאומן) עם ד' כוללים. לפי שהיה לו שני פעימות שכחת החלום והעלמת פתרונו, כמבואר ברש"י ריש פרשת מקץ (פסוק י), וכן נגד רוח דלעילא ורוח דלתתא.

תיג. באז ישיר, עם זו קנית, זו קנית עם האותיות והכולל בגמטריא פתק.

תיד. משלי (י:א) משלי שלמה 'בן חכם ישמח אב' עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. ואגב יש פה רמז שאפילו בחדש אב, הבן החכם ישמח. והנה כסלו עם האותיות בגמטריא בן חכם, הרי שעל ידי כסלו (שבו חנוכת בית המקדש) יכולים להביא שמחה לאב (שבו היה חורבן הבית)! יש עוד ענינים ואכמ"ל.

תטו. פרשת ויגש (מד:לד) כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי פן אראה ברע אשר ימצא את אבי. הס"ת של 'אראה ברע אשר ימצא את אבי' ע"ה – התרפ"ב השנה שסבא – אב"י – ישראל בער אודסר – קבל את הפתק. והאותיות שלפני אבי – רימצאאת, אותיות מאיר צא"ת, מאיר על שם ר' מאיר בעל הנס שאצלו היה נס הפתק, שאצלו סבא נפל ברע ומצא את הפתק, וצא"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (ואתיות הנשארות – ברע אש- בן רבקה (שיינדל – ע??) (ו)אייזיק שלמה). גם לכא' המלאך הנזכר בפתק, פצפצי"ה שזה אחד מהשמות של מט"ט הוא בחי' נער. ויש לפרש לשון הפסוק – אעלה אל אבי : אעלה את אבי, וכעין מה שמצינו בריש ספר שמואל (פסוק כז) אל הנער הזה התפללתי. והמלאך הזה (הממונה על תקיעת שופר) דייקא מקושר להראש השנה של רבינו, כי מבואר בלקוטי מוהר"ן תנינא שכדי לעשות ראש השנה צריך להיות בבחינת מקומו של עולם, והרי זה בחי' אתי, וכמו שדרשו חז"ל עה"פ הנה מקום אתי.

והנה על פי הדברים האלו התעוררתי לפירוש חדש על השאלה שהעליתי לעיל (אות נב"ש) איך לפרש מה שהיה קשה לרבינו לרדת ע"ש. די"ל שבאמת סבא היה ראוי שיעלה לראות את רבינו, אבל מאיזה סיבה היה צורך שרבינו יגלגל הדברים שהמסר יהיה בירידה, והיה קשה הדבר הזה מאד לרבינו.

תטז. פרשת ויגש (מה:ב) ויתן את קלו בבכי וישמעו מצרים וישמעו בית פרעה, את קלו בבכי עם האותיות בגמטריא פתק. ויתן עם האותיות בגמטריא יז תמוז. בבכי וישמעו (גמטריא ויתן) עם התיבות בגמטריא מאיר בעל הנס. ביתפ – בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. וזה מצרים ובית פרעה כי הוא מתחיל מן המצר, באות נ, ומתפשט דרך האחוריים בחי' ערף – פרעה.

תיז. עתה הוה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. והרי זה לענין זמן, שנ נח הוא ממש ההוה, ועיין לעיל (רפ"ז) אשר הוריתי איך שנ נח נחמ נחמן מאומן בגמטריא אתה פה, והוא ענין אני ואנחנו, יוצא שנ נח שולט על כל השלושה בחי' של זמן, מקום, ונפש.

תיח. משלי (י:כד) ותאות צדיקים יתן, הסופי תיבות (על שם ששכרם בסוף כמובא בלקוטי מוהר"ן ריש תורה יב) ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

משלי (י:כה) כעבור סופה ואין רשע וצדיק יסוד עולם, הסופי תיבות ע"ה בגמטריא יז תמוז.

תיט. פרשת ויגש (מה:יח) ואתנה לכם את טוב ארץ מצרים. ואתנה לכם בגמטריא אני נ נח נחמ נחמן מאומן. לכם את בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תכ. בקיצור הכוונות של הרמח"ל לתפילת שחרית – לסוף ברכה ראשונה של קריאת שמע – לאל ברוך נעימות יתנו למלך וכו' כז"ל לאל ברוך – היכל נוגה, והוא בנצח. והעשרה שבחים בסוד ה' ספירות, וכדי להשלימם אומרים "מרום וקדוש" (-- אגב, מרום וקדוש בגמטריא שבת), עכ"ל. לאל ברוך בגמטריא נחמן מאומן עם התיבות. "נעימות עם

נ נח נחמ נחמן מאומן

האותיות בגמטריא פתקא. וראוי להתבונן שהר"ת של אל ברוך נעימות יתנו – אבנ"י, גם כן סימן על השיר פשוט כפול (א-ב), שמתחילים עם נ' וחוזרים עד י' אותיות. יתנו עם האותיות בגמטריא יז תמוז.

תכא. האדם עץ השדה, ובספרי קבלה האריכו ביסוד זה, כי עץ בגמטריא צל"ם אלהים כידוע, עץ בגמטריא זה נחמן.

תכב. וחיי עולם נטע בתוכנו, בתוכנו עם האותיות וכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תכג. ורוח נדיבה תסמכני (תהלים נא) תסמכני בגמטריא פתק.

תכד. עגלה ערופה עם הכולל בגמטריא יז תמוז.

תכה. בלקוטי מוהר"ן (יד:ט) מבואר ש"סלתא" זה פרנסה (וע' בכוונות האריז"ל לאשרי שחת"ך בא"ת ב"ש – סא"ל, אחד מהע"ב שמות), סלתא בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תכו. שמעתי מחבר, זכיתי לבבי (תהלים עג) בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תכז. שמות השם (על שם הגמטריא של מילוי האותיות של שם הוי"ה) ס"ג מ"ה (דייקא אלו שנסתלקים בשינה) בגמטריא נ נח.

תכח. בשער רוח הקודש של האריז"ל יש יחוד לעשות לפני חצות לילה לבילי שבת קודש וחלק מהיחוד לכוון לכל כיוון שם קמ"ג (אהי"ה במילוי אלפין – אל"ף ה"א) וגם את השם אהי"ה (בגמטריא יה"ו). והנה קמ"ג ואהי"ה כפול ו' פעמים בגמטריא ותתקפד שהוא בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן פעמיים עם השני כוללים (וע"ש שיכולים להבין את זה שיהיה דייקא פעמיים נ נח, כי מכוונים שם על העשר שמות שבדעת, שהם חמשה וחמשה).

וראוי גם לשים לב שמבואר ביחוד היראה להרמח"ל שכל כיוון מהארבע כיוונים של העולם הם ניצגים בשמות ע"ב ס"ג מ"ה בגמטריא ק"פ. והנה נ נח נחמ בגמטריא ק"פ עם הוי"ה. ונחמן בגמטריא קד"ם עם ד' כוללים, וכן מאומן עם האותיות וכולל בגמטריא קד"ם (ובענין שכל של קדם ע' לקוטי מוהר"ן תורה כא שזוכין להשיג שכל קדם על ידי טהרת השבעה קני מנורה שהם החושים שבהם מרגישים מה שיש בהששה כיוונים ולכן ודאי על ידי קדושת החושים האלו משיגים הקד"ם שבכל הכיוונים), שהוא אחד מיסודות היחוד של האריז"ל הנ"ל שמבוסס על הפסוק מעונה אלהי קדם, שהוא גמטריא של ניקוד הוי"ת שבדעת, וגם גמטריא של זוג שם ע"ב שצריכים לכוון על חמש וחמש בניקוד הנ"ל.

הרי שנ נח נחמ – ששה אותיות כנגד הו"ק – הששה כיוונים, ונחמן מאומן כנגד החסדים והגבורות שבדעת ששולטים על הששה כיוונים. וגם כנגד השני קד"ם המאירים להו"ק, ב"ן בריבוע ושם אדנ"י באחוריים עם י"ח אותיות של הצירופים של יה"ו שבששה הכיוונים. וכל אלו הם ממש שער וכניסה לפנימיות המקום, כי ידוע שהשבטים הם בשער (ע' לקוטי מוהר"ן תורה רפ"ו ובספר אדיר במרום בפירוש יחוד הגון), וי"ב שבטים כל אחד כולל י"ב, הושב כימי קד"ם. ורבינו הוא ראש בני ישראל, כל אלו י"ב שבטי י"ה.

וע"ע לקמן תל"ג שרבינו הוא בחי' האבן שתיה, מקומו של עולם.

תכט. פרשת שמות (פסוק יז ופסוק יח) ותחיין את הילדים, ותחיין עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. גם הס"ת של ותחיין את הילדים ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וגם י"ן-את-הי' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ארבעה כוללים.

פסוק יט: ותאמרן המילדת אל פרעה כי לא כנשים המצרים העברית כי חיות הנה בטרם תבוא אלהן המילדת וילדו. הסופי תיבות של ותאמרן המילדת אל פרעה כי בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ד' כוללים. וכן הס"ת של המילדת אל פרעה כי לא כנשים עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. וכן הס"ת של 'כי לא כנשים המצרים

נ נח נחמ נחמן מאומן

העברית' בדיוק בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן 'חיות הנה בטרם תבוא אלהן' הס"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ה' כוללים. וכן 'בטרם תבוא אלהן המילדת' הס"ת בדיוק בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

ותאמרן צירוף אותיות – ואת מרן – המילדת (כולל שני המילדות א"נ מילדות עם הכולל) בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן! (וזה גם כן הכח של רבינו שבטרם שהמקשה לילד נכנסים עבוריה כבר יש לה ישועה). וזה אל פרעה, בחי' אחוריים – נ נח נחמ נחמן.

ויש פה רמזים חזקים על הפתק. כי נשים מלשון נשתה גבורתם (ירמיה נא – וע' בלקוטי מוהר"ן נ:ד), המצרים, בחי' בין המצרים שמתחלת עם התענית של יז בתמוז, שאז היה נפילתו של סבא ישראל בשנת העברי"ת – התרפ"ב!

בטרם – ר"ת רבי מאיר בעל הנס טבריא – המקום שבו היה נס הפתק.

פסוק כ: וייטב אלהים למילדת וירב העם ויעצמו (מאד) ס"ת עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תל. בישיעה (כח – הפטרה לפרשת שמות) מדבר על המפרסמים של שקר – אנשי לצון משלי העם הזה אשר בירושלים (כח:א) – שכורתים ברית עם המחבלים (כח:ב ובתרגום יב"ע שם), (פסוק ג) 'לכן כה אמר א"י הנני יסד בציון אבן אבן בחן פנת יקרת מוסד מוסד המאמין לא יחיש, ע"ש (ובפסוקים הקודמים שמדברים הרבה על הקו לקו). ותבחן שהס"ת של בציון אבן אבן בחן ארבעה נוני"ם כר"ת של נ נח נחמ נחמן. ובתרגום יב"ע כז"ל בכך כדן אמר י"א הא אנא ממני בציון מלך מלך תקיף גבר ואמתן אתקפניה וכו' ע"ש. אמתן בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. אתקפניה ותקיף מאותיות הפת"ק.

תלא. שמות (ד:ג) ויאמר בא אדני' שלח נא ביד תשלח. והנה בפסוק י' משה רבינו אומר לה"י לא איש דברים אנכי גם מתמול וכו' שרבינו גילה בלקוטי מוהר"ן שזה בחי' ריבוע הדיבור. שתיקונו דוקא על ידי רבינו נ נח נחמ נחמן מאומן. אז זה מה שהשם יתברך מרמז פה, שלח נא ביד – ר"ת נחמן בן שמחה – תשלח! ויש פה עוד רמזים על סבא ישראל ואכ"מ.

פסוק יז - - ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האתת. המטה הזה תקח ע"ה בגמטריא הפתק.

ד:כב בני בכרי, שמעתי משגיא יוסף, בגמטריא נחמן בן פיגא – אז אגב ארחיה קמ"ל שנחמן בן פיגא בגמטריא ברסלב!

פסוק כו - - וירף ממנו אז אמרה חתן דמים למולת. וירף ממנו בגמטריא ברסלב מאומן ע"ה. חתן דמים למולת ס"ת עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. למולת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם האותיות.

ה:כב למה זה שלחתי. שלחתי בגמטריא נחמן (כי ן סופית בגמטריא שבע מאות).

תלב. אומן, אום בלשון הקודש פירושו אומה, אומן, זה האומה של ן' – נחמן. ובזה שפיר קאמרינן שאנחנו עם הפתק! [ושים לב ש'אום' הוא אחד מהע"ב שמות שמכונים בוהיה עם שמוע על 'ויצהר' גמטריא אש"ל].

תלג. בשמואל (א:ב:ח) וכסא כבוד ינחלם כי לה' מצקי ארץ וישת עליהם תבל, וע' בלקוטי מוהר"ן (תורה סא, ובתנינא א') שזה מעלת הצדיק האמיתי שהוא בחי' אבן שתיה ע"ש. יש"ת בגמטריא נחמן במילואו – נון חית מם נון. וע"ע לעיל אות תכ"ח איך שנ נח הפנימיות שכל הכיוונים. נחמן במילואו כנ"ל עם האותיות בגמטריא תש"כ ע"ה, המבואר שם שהוא סוד הכיוונים בצירוף של ו' אותיות וכו' ע"ש (וע' לקמן אות תמ).

וכן ראינו בכמה צדיקים העיקרים שעולים שמותיהם למנין תש"כ, יעקב ישראל עם התיבות והכולל בגמטריא תשכ"ו, ו' כוללים, והוא כמנין אפרים מנשה – תשכ"ו. ישחק רבקה ע"ה – תשכ"ו. תשכ"ו עם עוד כ"ז אותיות של הא"ב הרי זה כמספר אברהם שרה. ועוד יש להעיר ש'הקטורת' בגמטריא תש"כ.

נ נח נחמ נחמן מאומן

תלד. איתא בלקוטי מוהר"ן (תנינא תורה נב, וכן בכמה ספרי קודש) שהצדיקים דומים ליוצרים. ולפי זה י"ל נוסח התפלה "מי דמה לך, מי = נ, דמה = חמ (ע"ה), לך = ן. נחמן!

תלה. סבא ישראל אמר שרבינו אמר, "יש חולים שאין להם רפואה, ואני יכול לרפאות גם מחלות כאלו", וכן סבא גילה שיש בכח הפתק הקדוש ובכח אמירת נ נח. וזה העירוני לפירוש פשוט ונפלא בענין המדה האחרונה של הי"ג מדות ונקה, ובתורה הקדושה כתוב ונקה לא ינקה ופרש"י (שמות לד) לפי פשוטו משמע, שאינו מותר על העון לגמרי, אלא נפרע ממנו מעט מעט. ורבותינו דרשו מנקה הוא לשבים ולא ינקה לשאין שבים, עכ"ל ועוד מצינו חילוקים אחרים במדרש ובמפרשים, בין עוונות שבין אדם לחבירו (מדרש רבה) ובין תשובה מאהבה ויראה (ספורנו). ונראה לעניות דעתי שיכולים לפרש את התורה כלשון רבינו וסבא ישראל הנ"ל, שהש"י מנקה אפילו לכאלו דברים שאי אפשר לנקה – הלא ינקה. ובזה אתי שפי לשון הנביא (ירמיה ל:יא, מו:כח) ונקה לא אנקך, ומובן מתוכן הפסוק שהוא נבואה לטובה, ורש"י פירש שהוא הבטחה שהש"י לא ישמיד אותנו כלה. ולפי מש"פ י"ל ונקה אפילו את האלו שהם בכלל לא אנקך.

תלו. ירדן וחרמונים מהר מצער (תהלים מב:ז), ס"ת עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ובהמשך (פסוק ח) תהום אל תהום קורא וכו', תהום אל – בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה, וכן "אל תהום".

תלז. גודל ענין של תקוה מבואר בדרוש הקיווי של הרמח"ל (נדפס בספר אוצרות רמח"ל), תקוה, בחילוף ה' ל' פ' באותיות א"ת ב"ש, אותיות הפת"ק. וזה מה שסבא אמר "הפתק זה משיח, הוא מזכיר אותנו שיש גואל, שיש משיח!"

תלח. עד מתי? כתוב בתורה, בפרשת בא (יג) כה אמר ה' אלהי העברים עד – מתי מא --- ... מתימא – בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תלט. פרשת בא (יח) ויאמר אלהם לכו עבדו את ה', עבדו את עם האותיות והתיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. י"א לא כן נא הגברים ועבדו את ה' כי אתה אתם מבקשים, 'ועבדו את' עם התיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, וכן 'מבקשים' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

תמ. הפטרה לפרשת בא (ירמיה מט:יט) כלי גולה עשי לך יושבת בת מצרים כי נף לשמה תהיה ונצתה מאין יושב. כי נף בגמטריא זה נחמן. ונצתה עה בגמטריא אני נ נח נחמ נחמן מאומן. אותיות יסוד (הינו אלו שלפני הס"ת) של ונצתה מאין יושב – יש"ת בגמטריא נחמן במילואו. ועם ה', אות יסוד של תהיה, תש"כ, שהם תש"כ אורות של היסוד, עיין לעיל אות תלג וש"נ.

ירמיה (מט:כא) עת פקודתם ע"ה בגמטריא יז תמוז הפתק.

ירמיה (מו:כב) קולה כנחש ילך כי בחיל ילכו ובקדמות באו לה כחטבי מצרים, ס"ת של סוף הפסוק בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תמא. משלי (יג:כה) צדיק אוכל לשבע נפשו, ר"ת בגמטריא זה נחמן ע"ה. ובטן רשעים תחסר, ר"ת רות שנאמר בה (רות ב:ד) ותאכל ותשבע ותתר, ששלטה על זה. ומלת ותתר גופא ר"ת ובטן רשעים תחסר, ועוד ת', בסתמא בסוד ת' עלמין דכיסופין. ובאמת למדין כמה סודות של האכילה מאכילתו של בועז, ואכמ"ל. שוב מצאתי בזוהר חדש רות שמביא ענין אכילתו של רות ביחד עם אכילתו של בועז, ושם גילו שענין ותותר זה בחי' לשייר קצת להסטרטא אחרא, ולפ"ז א"ש הראשי תיבות כנ"ל שהיתרון הוא להבטן של הרשע שלעולם תהיה חסר, וזה הת' דיליה בסוד העי"ן ר"ע. ומה שכתוב תתר חסר גם נראה בזה סודות של האכילה, כי תתר חסר בגמטריא אלף, שהוא חוזר להיות אלף, וידוע שכל הכוונות של האכילה סובבים על הא'.
ס"ת של כל הפסוק – צדיק אוכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

תמב. ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים (שמות יג:ז), הראשי תיבות של פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ הם בגמטריא נחמן, והמלה שלאחרי זה - פלשתים ע"ה, בגמטריא ראש השנה, רמז שעיקר יציאת מצרים זה להגיע לרבינו נחמן בראש השנה.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ועוד 'כי קרוב הוא' סופי תיבות יב"א ראשי תיבות ישראל בער אודסר.
ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, אותיות היסוד (האותיות שלפני הסופי תיבות) עם הכולל, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

פסוק יט: פקד יפקד 'אלהים אתכם והעליתם את עצמתי מזה אתכם' הסופי תיבות ע"ה בגמטריא התקע"א --- השנה שרבינו הקדוש נפטר, רמז גדול שצריכים להעלות את ציון רבינו לארץ!
והראשי תיבות של עצמתי מזה אתכם, במספר 111 שנה אחרי פטירת רבינו – התרפ"ב – השנה שסבא קיבל את הפתק הקדוש מרבינו, שהוא ממש מראה איך שעצמות רבינו איתנו!

פסוק כב: לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם. לא ימיש בגמטריא ברסלב אומן. הענן – הוא הננ"ח - בחילוף ע' לח' באותיות הגרון אהח"ע, יומם ע"ה בגמטריא אומן. הסופי תיבות של 'עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם' בגמטריא נ נח נחמ נחמן (מ)אומן ע"ה. וכן הס"ת של 'ימיש עמוד הענן' בגמטריא נ נח נחמ נחמן.

יד:ב דבר אל בני ישראל וישבו ויחננו לפני פי החירת בין מגדל ובין הים. 'פי החירת בין מגדל' הסופי תיבות ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. והר"ת של 'פי החירת בין מגדל ובין הים' בגמטריא מאומן ע"ה. וכן ב'ין מגדל' בגמטריא מאומן. והס"ת של 'פי החירת בין מגדל ובין הים' בגמטריא פתק. והגמטריא של 'החירת בין' עם התיבות – התרפ"ב – השנה שסבא קיבל את פתק.

יד:ט על פי החירת' לפני' בעל' צפן' ס"ת עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

יד:טו ויאמר 'ה-ו-ה אל משה מה תצעק' אלי דבר אל, הראשי תיבות יאממת, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. והסופי תיבות של כל הנ"ל בגמטריא הפתק.

תמג. יש שואלים שאם רבינו עבר על כל הצדיקים למה לא מזכירים אותו בשמונה עשרה. ואיתא בחלק (סנהדרין ריש דף קז). ז"ל אמר לפניו רבונו של עולם מפני מה אומרים אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ואין אומרים אלקי דוד, אמר אינהו מינסו לי ואת לא מינסית לי, אמר לפניו רבש"ע בחנני ונסני וכו' ע"ש שדוד המלך ביקש להיות מנוסה וכביכול לא עמד בנסיון, ואילו רבינו הקדוש ידוע שבקש מהש"י כמה פעמים לנסיונות ועמד כל פעם בנסיון (ע' חיי מוהר"ן חלק נסיעות לארץ ישראל אות רלב, ובשבחי הר"ן אות טז), וא"כ בודאי היה ראוי להזכירו. אז ב"ה בדקתי את זה, ויצאה לי שדוקא במילים "וזכר חסדי אבות" מזכירים את רבינו, כי 'חסדי אבות' בדיוק בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ולכן ממשיכים, ומביא גואל לבני בניהם, רמז לסבא ישראל, למען שמו, שמו דייקא, גם ל"מעןשמו" בגמטריא אבגית"ץ שהוא ממש הענין של נ נח נחמ נחמן מאומן כמבואר לעיל (אות טז). וגם א"ש כי האריז"ל גילה לכוון במילת באהבה – למען שמו באהבה, שאימא עילאה מסתלקת מז"א כדי ליכנס לנוקבא לבנות אותה, במלך עוזר מושיע ומגן. הרי רמז נפלא שאחר ההתגלות של השם הקדוש של נ נח יש כאילו הפסקה במנהיגים עד שנזכה למלך המשיח בב"א.

תמד. רבינו צוה לכמה מאנשיו ללמוד מסילת ישרים (על כל פנים בראשית ממלכתו). הראשי תיבות והסופי תיבות של מסילת ישרים עם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!

מי שהוא אמר לי שמצוי מאד בלשון רבינו מלשונות של המסילת ישרים, ועוד לא עמדתי על זה. אבל מה שכן יש לראות, שהביטוי 'תיקון הכללי' כן נמצא בריש ספר קיצור הכוונות ז"ל יוצר האדם ומנהיג העולם, הוא ברא כל הבריות ובראשם האדם, ומסר בידו התיקון הכללי של העולם, והבריות גם כן, כמו שכתוב 'וירדו בדגת הים' כידוע. וזה בכח העבודה שמסר בידו, שבה יוכנו המשרתים לקבל השפע מאת המלך. וזה סוד הקרבן, שסודו לשון קריבות, והיינו לקרב כל הענפים אל שרשם, להיות מושגחים מהם. וזה היה נעשה בבהמה וכו' וכו' אבל עתה התפלה היא במקום הקרבן, כמו שכתוב 'ונשלמה פרים שפתינו', ששניהם הולכים לתכלית אחת כפי הזמן. פירוש – כי לא הסדרים והדרכים שהיו משתמשים מהם בזמן הבית לצורך העבודה הם מה שיוכלו להועיל עכשיו בתפלה, כי ההנהגה נתחלפה, וכמה דברים נתקלקלו, כמה חוזק לקחה הס"א בעה"ר, ועל כן צריך להשתמש מדברים אחרים, ההולכים בסדר אחר ממה שהיה בזמן בית המקדש, אלא שכל אחד לפי סדר ההנהגה הזמנית, הולך אל תכלית אחת. ואנשי כנסת הגדולה בחכמתם סידרו התפלה בסדר אמיתי ונכון, שידעו שזה יוכל להועיל לפעולה הזאת, כמו שאבאר בס"ד, עכ"ל.

(וכעין הביטוי שרבינו אמר על עצמו שהוא נהר המטהר מכל הכתמים, עיין שם בכוונות לקבלת שבת, לטבילת המקוה, וז"ל והוא טובל שם ונטהר מכל הפגים עכ"ל.

ועוד יש להעיר שהרמח"ל כתב "מסכת ראש השנה" ארוכה (11 דפים בספר), וגם הכוונות שהוא העריך לראש השנה (34 דפים) הם חלק חשוב (יותר 17%) מהספר (ובחשבון עם המסכת ראש השנה, 22%). הרי שנתן חשיבות גדולה לראש השנה, שלא שמענו כמוהו עד שבא רבינו ואמר שכל הענין שלו הוא רק ראש השנה.

נ נח נחמ נחמן מאומן

תמה. הרמח"ל במכתבו אל ר' עמנואל כלבו (רמח"ל ובני דורו עמ' 60, ירים משה עמ' קמא) כז"ל אמת הדבר כי משנת תפ"ז חנני אלהים לשלוח לי אחד קדוש, מן שמיא נחית, והגד יגיד לי יום יום סודות גדולים, הכל בכתב לסדר הימים כתבתי באר היטב, ואחר רוב תיקונים שנתן לי לעשות אמר שאזכה לשמוע מפי אליהו ז"ל וכו' וכו' ע"ש עכ"ל. הרי שעיקר התחלת הגילויים של הרמח"ל שיש להם חלק גדול בהגאולה, כידוע שרבינו צוה לכמה אנשים ללמוד ספרו, וכידוע שכמה נ נח התקרבו על ידו, הכל התחיל בשנת התפ"ז שהוא בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

תמו. כתוב בעשרת הדברות, ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, שבעצם יש לדרוש, מלאכתך (כמו שמצינו בכוונות למנחה בשבת לכוון על מאתך היא מנוחתם, מאתך שהוא הותר, וכן לע"ד יש לכוון באתה חונן לאדם דעת, חננו מאתך, כתר, חכמה...), מלאכתך, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ואכן מלאכתך בא"ת ב"ש: יתלאל, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תמז. שמונה עשרה של שבת קודש:
שמח נפשנו בישועתך, ר"ת נחמן בן שמחה.
והנחילנו ה' אלקינו באהבה וברצון שבת קדשך, ס"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

בשמונה עשרה של ראש חודש:
מזבח חדש בציון תכין ועולת: תכין ו' להכין את הצדיק (ו), עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

סעודת ראש חודש:
ידוע שרבינו גילה גודל ענין סעודת ראש חודש, וזה דבר יאה לו, כי ענין ראש חודש הוא שהמלכות עולה לנצח, ונצח זה הענין של רבינו.

תמח. הפטרה לפרשת ויקרא (ישעיה מג:ו) הזכירני נשפטה יחד ספר אתה למען תצדק. הראשי תיבות של ספר אתה למען שמך, סאלת, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, והסופי תיבות הקרן (בגמטריא נ נח נחמ נחמן ע"ה), גם 'תצדק' עם האותיות והכולל בגמטריא פתק.

תמט. משלי (כא:טו) שמחה לצדיק עשות משפט ומחתה לפעלי און, הראשי תיבות והסופי תיבות עם התיבות בגמטריא פתק תרפ"ב ע"ה.

תן. במסכת ברכות (דף ה.) איתא ז"ל ואמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בן לקיש מאי דכתיב (שמות כד) ואתנה לך את לוחות <בתורה הקדושה כתוב: לחת> האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם? לוחות, אלו עשרת הדברות. תורה, זה מקרא. והמצוה, זו משנה. אשר כתבתי, אלו נביאים וכתובים. להורותם, זה גמרא. מלמד שכלם נתנו למשה מסיני, ע"כ.

לחת האבן: בגמטריא הנ נח נחמ נחמן מאומן!
תורה, זה מקרא: זה מקרא ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן.
והמצוה זו משנה: משנה, מ-שנה, שנה בגמטריא נ נח נחמ נחמן ע"ה.
אשר כתבתי, אלו נביאים וכתובים: 'וכתובים' עם האותיות, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.
להורותם: בגמטריא התרפ"ב, השנה שסבא קיבל את הפתק.
שכלם נתנו למשה מסיני: נתנו בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם הט"ו אותיות. נתנ – ו' למשה מסיני ע"ה בגמטריא אני נ נח נחמ נחמן מאומן.

תנא. אחותי כלה (שיר השירים ה') עם האותיות והתיבות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תנב. כי אתה י-ה-ו"ה טוב (על המחיה, אכן בנוסח עדות מזרח לא אומרים שם ה'), ואגב כדאי לדעת את זה במקרה שאומרים כי אתה וכו' וזוכרים רק אז להזכיר שבת או ראש חודש, אז מנהגי בכהאי גוונא שבפעם השני אני כבר לא מזכיר שם ה' בכי אתה) עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, שמעתי עכשיו ממכאל נ נח.

נ נח נחמ נחמן מאומן

תנג. אתה ה' לא תכלא רחמיך (תהלים מ"ב, ובפסוקי דזמרה – הודו), לא תכלא עם האותיות והתיבות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תנד. והמתנשא מימות עולם (יוצרות שחרית), מימות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ה' תיבות.

תנה. בענין השם פצפצי"ה שהוא בגמטריא נ נח נחמ נחמן ע"ה. עוד קישור ביניהם, כי נ' זה בחי' מלכות פ"ה, בחי' פ' ונח בגמטריא און, בחי' צ', כי אמונת חכמים תליא באודנין כמבואר בלק"מ, וגם מבואר בכוונות לקידושא רבא של שבת בבוקר, שג' י"ה נמשכים מאזן דא"ק הם צ', כי הם במילוי ההי"ן, הרי שצ' הוא הכח של און דא"ק. (ואכן זה המלאך הממונה על תקיעת שופר שמצוה לשמוע). וי"ל עוד ש'נחמ' זה מרומז בהפ"צ השני, כי פ' באותיות אי"ק בכ"ר זה ח', הר ח"ץ, בגמטריא נחמ.

תנו. כסא י-ה-ו-ה ע"ה בגמטריא נ נח.

תנז. יריוון מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם (תהלים לו:ט) דשן בגמטריא נ נח נחמ נחמן, ונחל זה רבינו הקדוש נחל נובע מקור חכמה, וזה עדנך, בלי יוד, עם האותיות בגמטריא נחמן. והי"ד דרשו חז"ל שכל צדיק וצדיק זוכה לעדן בפני עצמו.

תנח. יודע צדיק נפש בהמתו ורחמי רשעים אכזרי (משלי יב:י) הר"ת יצנ"ב בגמטריא נחמן עם אותיות (וע' בזה"ק פ' ויקהל רא. שזה דרגא של נבון דייקא, שידוע למידת רבינו בבינה). והס"ת עקשו"י עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. בהמה בא"ת ב"ש שצ"צ ועם הכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (ומצינו ש'שיצא' הוא סנפיר כמובא בלק"מ תורה ה' ממסכת בב"א). וע' בזה"ק (פנחס רטו:) ועל דא כתיב מצמיח חציר לבהמה הדא הוא דכתיב יודע צדיק נפש בהמתו ע"כ. מצמיח חציר בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות.

תנט. פרשת חקת (כ"ז – פסוק זה כולה נדרש ביחודים בשער רוח הקודש עמ' עא-ב) נעברה נא בארצך לא נעבור בשדה ובכרם ולא נשתה מי באר דרך המלך נלך לא נטה ימין ושמאל עד אשר נעלה גבלך, ויאמר אליו, ע"כ. פסוק זה יש לה בראשי תיבות את כל הנחם כסדר כך: נא – נ. מדלגים שני התיבות 'בארצך לא' שהראשי תיבות שלהם בגמטריא של הניקוד של נ נח, פתח פתח שוא, עולה ל"ב. נעבור בשדה ובכרם, ר"ת בגמטריא נח. ולא נשתה מי באר, ר"ת בגמטריא נחמ דרך המלך נלך לא נטה ימין, הראשי תיבות בגמטריא נחמן ע"ה. ושמאל עד אשר נעבור גבלך ויאמר אליו – ר"ת בגמטריא מאומן!

תס. שבע ביום הללתיך (תהלים קיט:קסד) ה-ללתיך ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (וע' בשער רוח הקודש יחוד י' שכתב לכוון בהללתיך י"פ מ"ה ומ' אותיות. חמש הם גבורות משולבות בחמש אחרות שהם חסדים).

תסא. בישיעה (סב:א) למען ציון לא אחשה ולמען ירושלים לא אשקוט עד יצא כנגה צדקה וישועתה כלפיד יבער, ע"כ. כלפיד עם האותיות בגמטריא נחמן ע"ה, וזה הענין של האש שלי תוקד עד ביאת המשיח, שזה בעצם על ידי השיר פשוט כפול משולש מרובע, כמו שכתוב ממש כעין הפסוק הנ"ל (ישעיה נח) קרא בגרון אל תחשך כשפר הרם קולך, שרבינו גילה ש'כשפ"ר' הוא רמז להשיר פשוט כפול שלוש רבוע שגילה בפתק (גמטריא שפר).

ישעיה (סב:ב) וראו גוים צדקך וכל מלכים כבודך וקרא לך שם חדש אשר פי ה' יקבנו (ואגב יש לציין שהאריז"ל, בשער הכוונות ח"א, גילה שכל פעם שאוחזין בספר תורה יש לכוון לה"ש חדש" הנזכר פה). "וראו גוים צדקך ו" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. והראשי תיבות של 'וכל מלכים כבודך וקרא לך שם חדש אשר פי' ומכולשחאפ בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, שהוא השם החדש של השיר חדש שרבינו גילה בפתק (גם שם חדש בגמטריא אני נ נח נחמ נחמן מאומן, עם עוד ק' ברכאין הרמוז בשם אדנ"י כידוע). והשם חדש על פי פירוש הפשוט בפסוקים שם, הוא "חפצי בה" שזה ממש הכח של נ נח בשליטת הרצון כמו שכתבנו למעלה בס"ד פרק 260 ע"ש.

וע"ע בשיחות הר"ן (אות צה) ז"ל דע שהשם שנותנין לו לאדם הוא לפי הפעלה שיש לו לאדם לעשות בעולם. ויש אחד שעושה הפעלה שלו בחצי שנים שיש לו וצריך לקרא לו שם אחר דהינו שם חדש. כי השם שנותנין לאדם הוא לאחר מותו לבושין שלו >והדיוק פה הוא מבהיל, שמוהרנ"ת עיקם מאד מישרות הלשון, שהיה לו לכתוב: שנותנין לאדם הוא לבושין שלו לאחר מותו, ועיקם לכתוב בדרך שנותן משמעות שנותנין את השם לאחר המיתה!< כמו שכתוב (ישעיה

נ נח נחמ נחמן מאומן

מב:ח) אני ה' הוא שמי וכבודי וכו', 'כבודי' – זה בחינת לבושין, כי 'רבי יוחנן קרא למאנה מכבדותה (שבת קיג:). ... וזה שכתוב לעתיד לבוא, "וראו כל העמים צדקך וכו' וקורא לך שם חדש." כי האמות יהיו רואים הפעלה שיהיה לישראל ויקראו להם שם חדש. כמו כן יש אחד שעושה הפעלה שלו לפי השם שיש לו בחצי שניו ועושה אחר כך פעולות חדשות וצריך לקרא לו שם חדש ויש בזה סודות גדולים ונוראים מאד מאד (!!!)... ועל כן משה רבנו עליו השלום היה לו כמה שמות וכו' עכ"ל.

והנה ידוע שרבינו אמר בפירוש שהוא השיג כל מה שהוא יכול עלי אדמות, וזה היה רק בכחצי ימיו של בן אדם עלי אדמות, שימי שנותינו שבעים שנה, וחציו שלושים וחמש... וכאן רמז חזק שכמו משה רבינו, רבינו הקדוש היה לו עוד שם, וכמו שצינתי בתוך ה>> שרבינו קיבל בכל תוקף את השם נ נח נחמ נחמן מאומן ללבושין לאחר מותו (וע' פרק 280 – מתי רבינו קיבל את השם נ נח).

תסב. תהלים (צד:כב) ויהי י-ה-ו-ה לי למשגב, עם האותיות והתיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. ואלהי לצור מחסי, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות.

תסג. ובני דן חשים (ויגש מו:כג) עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (והאר"י גילה כוונות שלמות על זה, בסוד ח"י החיים והשכינה).

תסד. בשער רוח הקודש (יחוד יא למהר"י גדליה) על הפסוק (תהלים כב) אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו כז"ל השם הוא מן תיבת אליך ובא"ת ב"ש הוא תכמ"ל ע"ש. תכמ"ל ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

ועוד – אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא עם הכ"ב אותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תסה. בהלל:

מאשפת ירים אביון, הסופי תיבות ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן (וכבר הארכתי בזה לעיל אות תא).

ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן. הס"ת מומ"ת עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

מה לך הים כי תנוס הר"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ד' כוללים.

ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן, הס"ת מומ"ת עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

ברוך הבא בשם ה' ברכנוכם מבית ה', הס"ת מהמת"ה ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

אלי אתה ואודך אלהי ארוממך. אתה ואודך אלהי עם הג' תיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. גם אותיות היסוד, שהם אלו שלפני הסופי תיבות, לתדה"מ עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן – תהלים.

תסו. באז ישיר: צללו כעופרת במים אדירים, הס"ת ותמ"מ עם האותיות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תסז. בשם ע"ב של ישר ישר ישר שמכוונים בפרשת ויאמר: נו"ת מל"ה פא"י נק"ם יר"ל (כנגד המילים: קדשים לאלקים אני ה' אלקיכם) נותמ – בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות. פאינקם"ר – בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

ובשם ע"ב ישר חוזר ישר: 'חה"ו נת"ה הא"א י' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תסח. באשרי (תהלים קמה:יג) מלכותך מלכות כל עלמים, הס"ת ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, גם מלכות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות.

תסט. תהלים (סוף קמ"ד) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך הס"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

תע. תהלים (קמג:י) 'למדני לעשות רצונך כי אתה אלוהי רוחך טובה תנחני' בארץ מישור. הס"ת ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. והראשי תיבות של 'למדני לעשות רצונך כי אתה אלוהי רוחך טובה' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!

נ נח נחמ נחמן מאומן

ובפסוק שלאחריה (תהלים קמג:יא) בצדקתך תוציא מצרה נפשי הר"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. גם ריש הפסוק – למען שמך ה', החמישה אותיות הראשונות ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!

תעא. תהלים (קמז:ב) שבחי ירושלים את ה' הללי אלקיך ציון, או מריש הפסוק עד ציון, או מאת ה' עד הסוף, הס"ת ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תעב. תהלים (קומז) וקבצנו מן הגוים להדות, ס"ת ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תעג. תהלים (מד:כז) קומה עזרתה לנו, אותיות היסוד (אלו שלפני הס"ת) ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תעד. תהלים (יג:י) ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי. בישועתך ע"ה בגמטריא שיח נ נח נחמ נחמן מאומן.

תעה. תהלים (צד:יד) כי לא יטש ה' עמו ונחלתו לא יעזב, "לא יטש י-ה-ו-ה עמו" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה. גם אותיות היסוד (אלו שלפני הס"ת) של "יטש ה' עמו ונחלתו לא יעזב" בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

תעו. תהלים (קמט:ט) הדר הוא לכל חסידיו הללויה עם התיבות והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן.

תעז. הילולא של סבא ישראל בח"י חשון מכון ממש להילולא של רבינו הקדוש בח"י תשרי, כי ח"י תשרי הוא יום ד' של סוכות, וידוע (חיי מוהר"ן קיד) שרבינו כאשר ישב בזלאטיפאליע וקם עליו הקטרוג של השפיילא זיידא, רבינו עסק אז בתיקון חטא ירבעם בן נבט (וזה ענין זל זלאטיפאליע, שהכסף – זלאטי – חשוב כאבנים – פאליע, שזה היה בימי שלמה אחר שהוא כבר התחיל לחטוא, וירבעם הוכיחו, וראוי היה להחזיר את העטרה ליושנה, אלא שהוא חטא יותר). והנה ירבעם בן נבט עשה חג סוכות בחשון (מלכים א:יב:ל) להספיק לעמו שלא ירצו לצאת לירושלים, נמצא שסבא ישראל נפטר ביום ד' של חג הסוכות של ירבעם. וכנראה היה בפטירתו גם כן תיקון של השפיילא זיידא וירבעם בן נבט, וכבר יש אזנים להבין ענין הטעות שכמה טועים אחרי סבא ולא הולכים לאומן, ודוק.

תעה. בפרשת בחוקתי (כו:י) ואכלתם ישן נושן וישן וכו', אכלתם בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, גם בהראשי תיבות וסופי תיבות של ישן נושן וישן, ארבעה נונים שהם הר"ת של נ נח נחמ נחמן, גם יש"ן רמז לרבינו נ'חמן בן ש'מחה (וידוע שרבינו היה לו שם סודי יצחק, וגם ידוע שרבינו אמר פעם (שש"ק א:רלה) אם לא הייתם אצלי הייתי ישן וכו').

בחוקתי (כו:יב) והלכתי ב'תוככם' עם האותיות גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם ר"ת לללו"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם התיבות.

תעט. כלם קדושים עם התיבות בגמטריא אני נ נח נחמ נחמן מאומן.

תפ. בגמרא סנהדרין (לז.) ריש לקיש אמר מהכא כפלח הרמון רקתך, אפילו ריקנין שבך מלאים מצות כרמון [סופי תיבות מת"ן ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן], רבי זירא (רי"ח) אמר מהכא (בראשית כז) וירח את ריח בגדיו, אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו. הנהו בריוני דהוו בשביבותיה דרבי זירא דהוה מקרב להו כי היכי דנהדרו להו בתיובתא והוו קפדי רבנן (!!!!!), כי נח נפשיה דרבי זירא אמרי עד האידנא הוה קטין חריכא שקי דהוה 'בעי עלן רחמי' [ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן], השתא מאן 'בעי עלן רחמי' [ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן]? [הרהור בליביהו] [בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן]!!! ועביד תשובה, ע"כ. גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם.

תפא. אמר רב מתיבתא האי מאן דאיהו זעיר איהו רב, ומאן דאיהו רב איהו זעיר (זהר ח"ג קסח.) ע"כ. זעיר רב עם התיבות – דהיינו שתייהם ביחד, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!

נ נח נחמ נחמן מאומן

תפב. בתפלה שלפני פרשת עקדת יצחק, או"א זכרנו בזכרון טוב מלפניך ופקדנו בפקדת 'ישועה ורחמים משמי שמי קדם וזכר לנו' ר"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

תפג. אזכרה נגינתי בלילה 'עם לבבי אשיחה' ויחפש רוחי (תיקון הכללי – תהלים עז:ז) עם האותיות והתיבות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה.

תפד. פרשת במדבר, כל בכורי בני ישראל היו צריכים להיות נפדים על ידי הלויים, והיו בכורי ישראל יותר ממה שהיו לויים, ואלו היו צריכים ליתן פדיון של חמשת שקלים, ופרש"י ז"ל (מהמדרש רבה, וסנהדרין יז) אמר, כיצד אעשה? בכור שאמר לו, תן חמשה שקלים, יאמר לי, אני מפדויי הלויים. מה עשה? הביא שנים ועשרים אלף פתקין וכתב עליהן "בן לוי" (גמטריא נחמ), ומאתים ושבעים ושלושה פתקין כתב עליהם "ה' שקלים" (כך הגרסא בכל הספרים הישנים, אבל בספרים החדשים פענחו את הה' לחמשה), וכו' עכ"ל. ה' שקלים עם האותיות בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן!

תפה. פרשת במדבר (אי:ח) משפחתם לבי'ת אבת'ם במספ'ר – האותיות יסוד (שלפני הס"ת) ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. וכן (א:כ) במספר שמות' לגלגלתם' כ"ל הס"ת עם כל התיבה האחרונה והכולל בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. עיקר היחוס של משפחות בני ישראל.

תפו. בריש ספר חכמה ובינה מובא שרבו התפאר על עצמו ואמר: אין לי כלל שם (איך האב גאר קיין נאמין ניט), ע"כ. אין לי כלל שם עם הכולל בגמטריא לא נ נח נחמ נחמן מאומן [ביאור הדברים, כי בודאי יש לרבינו שם, והשם הכי חשוב זה הנ נח, ועם כל זה רבינו עלה למעלה כזה שאין לו שם, ולכן זה בגמטריא לא נ נח].

תפז. מזמור לתודה (תהלים ק) עבדו את ה' בשמחה 'באו לפני ברננה' בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן ע"ה!

תפח. ביום ההוא יושר השיר הזה בארץ יהודה – בס"ת גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ד' או ה' כוללים.

דיונים ופרפראות בפתק הקדוש

א.

בפתק כתוב: מיין פייעריל וועט טליען ביז משיח וועט קומעין
פרפראות לחכמה סא:ח:מיין פייעריל וועט טליאן ביז משיח וועט קומעין
ח"י מוהר"ן אות מו: מיין פייערל וועט שוין טלוען
ח"י מוהר"ן אות רכט: מיין פייערל וועט שוין טלואין ביז משיח וועט קומין

ב. אהרן פץ ז"ל שמע מסבא שמש"כ בפתק: מלא וגדיש מקו – בגמטריא – ישראל. לקו – בגמטריא – עכו"ם.

ג. מקו לקו, קו טלפון וקו אינטרנט.

950. עיקר תיקון הכללי זה נ נח נחמ נחמן מאומן

נ נח נחמ נחמן מאומן

ענין שעיקר התיקון כללי זה באמירת נ נח נחמ נחמן מאומן, זה פשוט וברור מתוך התפילה של מוהרנ"ת שיסד על העשרה מזמורים, שכל אמירתן זה כדי לעורר את השיר פשוט כפול משולש ומרובע, ולאחר שסבא אמר בפירוש שנ נחמ נחמן מאומן זה השיר פכמ"מ אז וודאי עיקר התיקון כללי זה דוקא באמירת נ נח נחמ נחמן מאומן, ומי שאומר רק את העשרה מזמורים, יש לו רק את הסגולה שהוא עוד יזכה להגיד נ נח נחמ נחמן מאומן. ומי שמכחיש את זה ח"ו, גם על זה רבינו דיבר בפירוש בלקוטי מוהר"ן שלא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, שבגלל חוסר האמונה - הקוצר רוח - היה להם עבודה קשה בעבודת השם, אבל המאמין באמונה שלמה בהשם יתברך, עבודת השם יהיה ממש בקלות! נ נח נחמ נחמן מאומן!

ועוד יש לציין מש"כ בשיח שרפי קודש (ב-ב:צג) ז"ל אמר רבנו על מזמור ק"ה שבעשרה מזמורים המסגלים לתקון הכללי, "עקר התקון של קפיטל 'הודו' הוא עד הפסוק 'ובנביאי אל תרעו', אולם כשכבר אומרים שיגמרו!" "דער תקון פון הודו איז ביז 'ויבנביאי אל תרעו' נאר אז מ'זאגט שוין זאל קען ענדיגן", עכ"ל. ואם יש נאמנות לדברים אלו, מבואר שיש בתיקון הכללי של העשרה מזמורים כמה דברים שהם מיותרים לענין עצם התיקון הכללי, ואם כן מובן ביותר שיש דרך לקרוא ישר את עצם העשרה מיני נגינה!

א. אי' בלקוטי מוהר"ן תורה כט:ד ז"ל ולתקן כל העברות בפרטיות הם רבים מאד, וכבד על האדם, ואי אפשר לתקן אותם, כי יש דקדוקים ופרטים רבים בכל לאו ולא, בכך צריך לתקן כלליות הגידים שהוא בחי' (דברים ד) ויגד לכם את בריתו, ואז, על ידי תקון הברית שהוא כלליות הגידין, נתתקן ממילא כל הלאוין שעבר, ונמשך להם לבנוניות וכו' ע"ש. והנה לכ"ם א"ת בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, רמז שעיקר תיקון הברית, שהוא תיקון הכללי, זה הגדת נ נח נחמן מאומן – בריתו.

ב. בלקוטי מוהר"ן תורה ל' מדבר שם מענין תיקון הדיבור שהוא על ידי שבח הצדיקים, ומבגדים לבנים היינו מתקון הכללי שהוא תקון הברית שזה עיקר בחינת צדיק כידוע, וזה כסף נבחר לשון צדיק סופי תיבות פרנק, ע"ש והמעין יראה שאין מובן פשוט מהשורה האחרונה בענין פרנק מה הכוונה, ועי' בחי' מוהר"ן הובא בפרפראות לחכמה שרבינו קישר את התורה לצרפת, אבל עדיין לא מובן מה הקשר.

והנה פרנק זה בעצמו רמז על רבינו הקדוש, כי ק' זה ב"ן, כי ב' פעמים נ' = ק. אז פרנק"ק זה ר'בינו ב"ן פייגא. גם האותיות האמצעיות של כסף נבחר לשון צדיק, סבחשודי - והק' האחרון, הם בגמטריא (ע"ה) נ נח נחמן מאומן. גם "לשון צדי" ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. הרי הראית עוד רמז שעיקר תיקון הברית זה ע"י השבח שמשבחין את הש"י וצדיקו רבינו נחמן בן פייגא - בשמו המיוחד והמסוגל - נ נח נחמ נחמן מאומן!

960. סוד כל הדרכים מגיעים לאומן:

בספר המלכות, הובא בס' שבעה עינים סוף ח"ג, מבואר איך שכל הדרכים, דהיינו אופני האותיות, מגיעים רק לאומן. דהנה האותיות הם אלף בית גמל דלת וכו', ואות אחרונה משם האות, דהינו למשל מאות אל"ף אזי האות האחרונה היא פ', היא נקראת אופן האות - היינו ציר האות שעל ידה מתגלגלת האות - והיא סודה הרוחני אשר בנענועה וגלגולה מתגלה אורה הנעלם, ויש אופן לאופן דהיינו אם נקח אות פ' בעצמה שהיא אופן האל"ף, ונבקש את אופנה, הרי נכתבה במילוי, דהיינו פ"ה, עתה נקח את אות ה' שהיא אופן אות הפ', ונבקש גם את אופנה ונכתוב אות ה"א במילוי, הרי נגיע שוב לאות א', ואפן הא' הוא פ', וחוזר חלילה מאל"ף לפ', ומפ' לה', ומה' לא' ומא' לפ' וחוזר חלילה.

וארבע אותיות הם אופני כל האותיות, דהיינו כשנבקש את אופני האותיות נגיע סוף סוף אל אלה האותיות ונחזור חלילה, והם אות א' ואות מ' ואות ו' ואות נ', וסימנך אומן. [א: הק"ף כס"א. ו: בג"ד צ"ח וטל"ת. מ: מ. נ: נש"ר ע"ז] וע' לעיל מה שכתבנו עה"פ גור אריה יהודה מטר"ף בני עלית בסוד 'טרמפ'.

970. דרוש מספר עוד יוסף חי (דרשות) מהבן איש חי

נ נח נחמ נחמן מאומן

(פרשת בלק) ז"ל: לא אוכל לעבור את פי ה' אלקי לעשות קטנה או גדולה. נ"ל בס"ד, דאיתא במסכת ע"ז דף י"ב ת"ר לא ישתה אדם מים בלילה מפני סכנת שברורי, ואי צחי למשתי נימא שברורי ברורי רורי ר"י, ופירש רש"י ז"ל שד הממונה על מכת סגורים שמו שברורי, וכששומע השד המעטת אותיות שמו אחר אות בורח ע"ש, וידוע מכלל הן אתה שומע לאו, דאם יוסיפו באותיות השם פעם אחר פעם, שמרבין אותו אחר אות מתגבר בעל השם. והנה כאן א"ל בלק לכה נא קבה לי את העם הזה, וקבה הוא לשון המעטה, וכמ"ש באה"י קב לשון מארה והמעטה, ע"ד לא קבה אל עכ"ל, וכן הוא בדברי חז"ל שאמרו משנת ראב"י קב ונקי, והיינו קב ר"ל מעט וכנז' בערוך ז"ל, על כן י"ל מ"ש לו קבה לי את העם הזה, רצה ממנו שיזכיר שמם בדרך המעטה והקטנה, כמו שברירי הנז"ל שיזכיר שם שברירי בדרך הקטנה, וכן כאן שיאמר שם ישראל בדרך הקטנה שהוא ישראל רא"ל א"ל ל', ובזה יחלש כוחם לפי דעתו, כי כוחו של אדם באותיות שמו, וז"ש קבה לי את העם הזה, כלומר תעשה הקטנה והמעטה בשמם שבזה אתגבר עליהם, ואז מדבריו מובן ממילא להגביר את מואב ע"י שיזכיר שמם להיפך, שיאמר מ' מ"ו מואב, שבזה יהיה תגבורת למואב, ולכן אחר שא"ל קבה לי את העם הזה, שרמז לו שיזכיר שם ישראל בדרך הקטנה והמעטה כמו ענין הזכרת שברורי הנז"ל, לזה א"ל בלעם דבר זה שאתה מבקש ממני לעשות קטנה, ר"ל הקטנה בשמם כמו שברורי, או גדולה, ר"ל הגדלה בשם מואב כדי להגביר אותם לא אוכל לעשות בלתי רשות ה' אלקי, דגם בדבר זה צריך אני ליטול רשות מה' אלקי, עכ"ל.

980. ספר חזיונות למוהר"ו ז"ל ח"ג אות יד. 'ולפי שהוא המשיח בדור המבול ובדור האחרון לכן נא' זה ינחמנו ממעשינו - בדור המבול. ומעצבון ידינו - בדור האחרון. גם לרמוז לזה יש שני מיני טעמים במלת זה, תרי טעמי' ותלש"א, לרמוז כי נח זה ינחמנו בשני גאולות. גם לזה נכפל שמו נח נח, ע"כ.

990. שיר חדש

שיר פשוט כפול משולש מרובע:

ברעיא מהימנא פרשת פנחס (זוה"ק עמ' ריט): קשר"ק קש"ק קר"ק, איהו דשוי קש"ר, תקיעה שברים תרועה. דאתעבר ביה שקר מן עלמא, דביה אומאה, מלחמה לה' בעמלק. יתער מבעלמא, שיר פשוט, וכפול, ומשולש, ומרובע. דאיהו סליק אתון דיליה, י, י"ה, יה"ו, יה"ה, ע"ב. בהוא זמנא, ובכך צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים ברנה יגילו....

תרגום:

קשר"ק קש"ק קר"ק, שעושים קש"ר שהם תקיעה שברים תרועה. שבו נעבר השקר מן העולם, שבו השבועה, מלחמה לה' בעמלק, ואז יתעורר בעולם שיר פשוט, וכפול, ומשולש, ומרובע, שאותיותיו עולות י, י"ה, יה"ו, יה"ה, ע"ב. בזמן ההוא יקוים, ובכך צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים ברנה יגילו....

תיקוני זוהר תיקון כא (דף נא): ועוד שופ"ר הולך רבי"ע דרגה תרי טעמי", בהוא זמנא דיתמחון חייביא מעלמא, סלקא צלותא בנגינא בארבע מינין, דאינון שיר פשוט ודא י, שיר כפול ודא י"ה, שיר משולש ודא יה"ו, שיר מרובע ודא יה"ה, בשמא דיקו"ה סלקא צלותי דאיהי שכינתא, אורייתא בנגונא, שכינתא בנגונא, ישראל סלקין מגו גלותא בנגונא, הדא הוא דכתיב אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה', ע"כ.

[ע' בספר זה ינחמנו (סוף פרק זה ינחמנו) שכז"ל חסידים ואנשי מעשה היו נוהגים לגרוס את כל ספר 'תיקוני הזוהר' במשך שלש השבועות שבין המצרים (בין י"ז בתמוז לתשעה באב). כיוון שהספר מכיל 147 דפים, כאשר נחלק אותם לאחד ועשרים יום, יוצא לנו 7 דפים ליום בדיוק. לפי חשבון זה יוצא שביום אשר ר' ישראל זצ"ל מצא את הפתק (זה היה ביום השמיני של שלשת השבועות), וכמה מדהימה העובדה, שחלק הקריאה השייך לאותו היום לפי החלוקה הנזכרת, הוא דייקא בפרק תיקון כא (בין דף מ"ט לנ"ו) אשר שם נמצא המקור העיקרי של המושג 'שיר חדש', שיר פשוט כפול משולש מרובע, ע"כ].

תרגום:

ועוד שופר הולך, "רביע דרגה תרי טעמי" (רביע' דרגה' שני טעמי המקרא האלה מבוארים בתיקוני הזוהר) כשיתבטלו החטאים מהעולם, תעלה התפילה בניגון של ארבעה מינים, שזה הוא שיר פשוט שהוא י, שיר כפול שהוא י"ה, שיר משולש שהוא יה"ו, שיר מרובע שהוא יה"ה, בשם של יה"ה, עולה התפילה שהיא השכינה, התורה בניגון (בשירה), השכינה בניגון (בשירה), ישראל יוצאים מן הגלות בניגון (בשירה) כמו שכתוב "אז ישיר משה ובני ישראל א ה חותמא....

נ נח נחמ נחמן מאומן

שימני כחותם דא צלותא, דבה איהו חקיק ורשים ח"י עלמין, בתמני סרי ברכאן דצלותא, ודא איהו רשימו דחותמא בפתקא, דאיהי אורייתא, גליפו דאתון דחותמא דא צדיק ח"י עלמין, חותמא דא עמודא דאמצעיתא, דאיהי קריאת שמע, והנה מלאכי אלקי"ם עולים, בזמנא דאיהו זוקם בשם סלקין עמיה....

נשמה איהי חותמא, רוחא ציורא דאתון דאינון חקוקין בחותמא, נפשא רשימו דאתון בחותמא, דאינו רשימין בצירין דבר נש, כרשימו דחותמא בפתקא, ובהוא רשימא דנפשא אשתמודע פרצופא בגופא דבר נש מאן אתר איהו, ובגין דא אוקמוהו, בהאי חותמא כמה רשימין אית ביה, ארבע, רשימו דאריה תמן, רשימו דשור תמן, רשימו דנשר תמן, רשימו דדמות אדם תמן, ומאן איהו דרשים לון בחותמא, יהו"ה אמת, בהאי ארבע רשימין אינון כל בריין דעלמא....

תרגום:

קם רבי שמעון ואמר, סבא סבא, אמור לך כדוגמת הפירוש שפירשת על הפסוק הזה, שימני כחותם על לברך, לא כתוב אלא כחותם ולא חותם, אמרה השכינה, ריבון העולמים, שימני כחותם, כמו הרשימו הנרשם מהחותם שלך, שאף על פי שהחותם נשאר בידך, הרושם הנרשם ממנו נשאר בפתק, ומהרושם הזה מזדעזעים העולמות העליונים והעולמות התחתונים. כמו מלך בשר ודם כשהוא חותם בפתק בידו הוא חותם, ואע"פ שהחותם עצמו נשאר בידו, יש יראה ופחד מהרשימה עצמה שהשאיר החותם, כאילו זה המלך בעצמו, על אחת כמה וכמה היו יראים אם היה (היו רואים את) החותם עצמו....

שימני כחותם, זה התפלה, שבתוכה חקוק ורשום ח"י עולמות, שמונה עשרה ברכות של התפלה, וזהו הרשימו החתום בפתקא, שהיא התורה, הגלופה של האותיות בחותם זה צדיק ח"י עולמות, והחותם עצמו הוא העמוד האמצעי שהוא קריאת שמע, והנה מלאכי אלקי"ם עולים, בזמן שהוא זוקף עצמו בשם הם עולים איתו....

הנשמה היא (עצם) החותם, הרוח הוא ציור האותיות החקוקות בחותם, הנפש הוא הרשימו של האותיות בחותם, (מה נרשם מן האותיות על הנייר) כמו כן הם רשומים בנפשו של האדם, כמו הרושם של החותמת בנייר (בפתק), והרושם הזה הנרשם בנפש ניכר בפרצופו, בגוף האדם, מאיזה מקום הוא בא, ובסיבה זו הבחינו חכמים, כמה רשימו בהחותם הזה, והם ארבע, הרשימו של האריה, הרשימו של השור, הרשימו של הנשר, ורשימו כדמות אדם, ומי הוא זה שרשם אותם בחותם, יהו"ה אמת, ובארבעה אלה מושרשים כל בריות העולם, ע"כ.

1000. תרגום יונתן בן עוזיאל ריש שיר השירים.

עסרתי שירתא אתאמרו בעלמא הדין ... ושירתא עשיריתא עתידין למימר בני גלותא בעדן דיפקון מגלותא דהיכדין כתיב ומפרש על ידיו דישיעיה נביא דהדכין כתיב שירא הדין יהא לכון לחדוה כליל אתקדשות חגא דפסחא וחדות לבא בעמא דאזלין לאתחזאה קדם ה' תלת זמנין בשתא במיני זמר וקל טבלא למעל לטורא דה' ולמפלח קדם ה' תקיפא דישראל.

1010. יוצר לפרשת החודש

ותעשה בו חדשה, לבראת ארץ חדשה, להנתן דעה חדשה, לכרות ברית חדשה, להבראות בריה חדשה, להתחדש רוח חדשה, להוביל בו שי מנחה חדשה. וחמה ולבנה תתחדש, ואורם שבעתים יחדש, שתים בשנה יתחדש, ויצמצם שכינתו בתוך שער החדש, ויקרא לו שם חדש, כשם העיר מיום המקדש, וינתן לעם לב חדש, לשורר בפייהם **שיר חדש**, שיר מפואר ומחדש, על כל שיר מהלל ומקדש. כי שירי אראלים, אשר שיר ותשבחות מהללים, לפני שיר זה לא חלים. ונצוח אלים, אשר קול המולה צוהלים, לפני שיר זה לא ממללים. ורנן גלגלים, אשר אם הורשו כל גוללים, לפני שיר זה לא כוללים. ואימת כרובים, אשר הם צגים כמו רובים, לפני שיר זה לא מרבים. והדרת אופנים, אשר הם מרבעי פנים, לפני שיר זה לא סופנים. והמוון גדודים, אשר הם הוד אל מגידים, לפני שיר זה לא נאגדים. וסוד עירין, אשר כעין קלל בוערים, לפני שיר זה לא מפארים. ורגש קדישין, אשר לבקרים מתחדשים, לפני שיר זה לק מקדישים. ונהם שנאנים, אשר טעמם לא משנים, לפני שיר זה לא משננים. ופחד שרפים, אשר ברגע כל שורפים, לפני שיר זה לא רופפים. כי כל מחנות משרתים קדושים, משרתיו יהו מקדישים וכו' וכו' ע"כ.

1020. ליקוטי מוהר"ן

נ נח נחמ נחמן מאומן

הקדמה לשיר הנעים שבריש הספר – 'שיר נעים כולל עינים רבים וכו' ומשבח משה רבנו עליו השלום וכו' וינצח בשירו להזכיר נפלאות ערבת נעימת תענוגי העולם הבא ושעשועיו לכל הזוכים אליהם. והשיר שיתער לעתיד וכו' כשופר ירים קולו וכו' הן אלה קצות דרכי השיר הזה. ושמו קדש ושם אביו חתום בראשי החרוזות. כפול ומשלש ומרבע, וכן ר"ת של השיר.

תורה לשמש שם אהל בהם, מט:ה' 'זזה בחי' השיר שיתער לעתיד, והוא שיר פשוט וכו'.

תורה תקעו תוכחה, ח' תנינא: 'ונהר יוצא מעדן', הוא בחי' קול הניגון של השיר שיתער לעתיד כשיחדש את עולמו, שהוא בחי' שיר פשוט, כפול, משולש, מרובע. כשפר ראשי תיבות: פשוט, כפול, שלוש, רבוע, שהוא בחינת השיר שלעתיד, שהוא בחינת הקול המשקה את הגן.

תורה בא אל פרעה סד:ה' 'ודע שעל ידי הניגון של הצדיק שהוא בחי' משה, הוא מעלה את הנשמות מן האפיקורסות הזאת של חלל הפנוי שנפלו לשם... ' (וע' בספר זה ינחמנו, סוף פרק זה ינחמנו הוכחה כי אותו השיר הוא בעצם השיר החדש, ועוד הסברים נוספים ע"ש).

תנינא תורה כד: מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כחו. וכל החולאת הבאין על האדם, כלם באין רק מקלקול השמחה. כי יש עשרה מיני נגינה, שהם בחי' שמחה, כמש"כ (תהלים צב): עלי עשור וכו' כי שמחתי ה' בפעלך וכו'. ואלו יו"ד מיני נגינה באין בתוך עשרה מיני דפיקין, והם מחיין אותן וכו' ולעתיד תתגדל השמחה מאד וכו', ע"כ.

וע' בזה בסיפורי מעשיות, מעשה של השבעה בעטלירס, הבעטליר הששי שלא היה לו ידים, ובאמת וכו' שמרומז שם סוד העשרה מיני נגינה ודופקין וכו', ע"ש.

ויש אומרים שגם בהסיפור של הבהן מלך שנתחלף בבן השפחה מרומז השיר שיתער לעתיד.

1030. ליקוטי הלכות (עשרים ושמונה דרושים מחוברים על בסיס הקדמת השיר חדש):

שיר חדש שיתער לעתיד משם נמשכין כל השירות ותשבחות של עכשיו (או"ח השכמת הבוקר ה:ד).

שיר שלעתיד משם נמשכין כל השירות לעוה"ז שמשוררין ומזמרין על הנסים ע"ש (או"ח נט"י שחרית ב:טז).

שיר שיתער לעתיד הוא שיר של חסד שיתנגן על ע"ב נימין ע"ש, עוד שם בחי' אז ימלא שחוק פיננו בחי' ותשחק ליום אחרון, בחי' לבוש עז בחי' ציצית ע"ש (או"ח ציצית ה:א).

שיר פשוט כפול משולש מרובע עולה ע"ב בחי' השיר שלעתיד שהוא בחי' חוט של חסד ע"ש (ציצית ה:כא).

שיר שיתער לעתיד שיתנגן על ע"ב נימין יהי' שיר של נפלאות ע"ש עוד שם ז"ל ועיקר קדושת מתן תורה שאנו ממשיכין עלינו על ידי קריאת התורה הוא בשביל להמשיך עלינו בירור המדמה וכו', שעל ידי זה נתברר אמונת חידוש העולם שכל העולם תלוי ואינו מתקיים בכל דור ובכל עת כי אם על ידי אמונת חידוש העולם שישראל ממשיכין עליהם על ידי קריאת התורה כנ"ל. ועל ידי זה זוכין לחידוש העולם שלעתיד שאז יתער השיר חדש שהוא שיר פשוט כפול משולש מרובע וכו'. ועל כן צריכין לקרות בתורה בטעמים ובניגון וכו"ל. ועל כן לא הקשו רז"ל על מנין ד' גברי של ראש חדש וכו'. כי בודאי עיקר הקריאה של כל הימים הקדושים ראוי להיות מנין ד', כי עיקר הקריאה כבשביל לעורר השיר חדש הנ"ל שהוא בבחינת ד', כי הוא שיר פשוט כפול משולש מרובע שנמשך מד' אותיות השם שיעקר שלימות השיר הוא כשהוא מרובע... כי עיקר השיר הנ"ל נזכה על ידי בחינת דוד מלך ישראל שהוא בחינת משיח שהוא בחינת השיר הנ"ל, כי עסק כל ימיו בזמירות שירות ותשבחות וכו', כי הוא נעים זמירות ישראל שהוא בבחינת שלימות המרכבה ששלימותה על ידי רבוע דייקא דהיינו ד' רגלי הכסא וכו' כי דוד ברגל רביעי כמו שאמר רז"ל. וכל עיקר קדושת... כי עיקר השיר הנ"ל שהוא בחינת אמונת חידוש העולם של תחלת הבריאה שעל ידי זה נזכה לחידוש העולם שלעתיד עיקרו נזכה על ידי דוד שהוא משיח שיהיה תיקון העולם בימיו, והוא עתיד לבא ולתקן העולם עד שיזכה לשיר הזה בשלימות כאו שאמר רז"ל לי נאה לברך וכו' שזה יהי' כל הקיבול שכר של הצדיקים והשרים וכו' ודוד הוא בבחי' ראש חדש שהוא תיקון המועדות כנ"ל K שאז הוא בחי' חדתות דסיהרא שאז בעת חדתות דסיהרא כל נושאי הכסא מתקנים שיר חדש כשמביאים הארון לבית שמש שהוא שיר ששררו פרות הבשן אז כשנשאו הארון לבית שמש הוא

נ נח נחמ נחמן מאומן

מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה וכו' (שכל זה מבואר ברמזים נפלאים בסוף המעשה של ב' הבנים שנחלפו עש"ה והבן) וזה השיר הוא בעצמו השיר הקדוש והנורא הנ"ל שהוא שיר פשוט כפול ומשולש ומרובע... (או"ח קרה"ת - קדשה דסידרא ו:ה).

שיר פשוט כפול ומשולש מרובע נמשך מד' אותיות הוי' (קרה"ת ו:ה).

שיר שיתער לעתיד עיקר השיר יזכה המלך האמיתי של ישראל שהוא מלך המשיח וכו' וכל הסמוכים אליו שהם רואי פני המלך הם יזכו ביותר לנפלאות נעמת השיר ומהם יקבלו כל ישראל כ"א כפי קירובו לרואי פני המלך (או"ח קרה"ת ו:ז).

וכל זה הוא בחי' שיר פכומ"מ שהוא הנגון הקדוש שזוכין על ידי בחי' קבלת התורה שהוא בחי' נבואה שנמשך על ידי כל התקונים המבארים שם, כי שיר פשוט כפול ומשולש ומרובע הוא בחי' שם הוי"ה ב"ה באחורים שכותבים תחלה הוי"ד, ואחר כך י"ה, ואחר כך יה"ו וכו'. נמצא שחוזרים בכל פעם לאחוריו לתחלת השם. וזהו בחי' מה שחוזרים בכל פעם ומתחילין מחדש (וכן מבאר בהתורה 'ויסב אלקים' בסימן סב חלק א, שהתחלה בכל פעם זה בחי' השם שכותבין באחורים וכו', ע"ש). וכן הוא שלש פעמים, שהוא בחי' שיר פשוט וכו' ע"ש באריכות (או"ח קדשה דסידרא ו:כב-כג).

כשמקדשין מחשבתו עד שנתגלה מלכותו ונתתקנת בחינת ה', על ידי היוד, בחיות קודש, שממשיכין לתוכה, אז נעשה בחינת שיר פשוט כפול ומשולש מרובע, שהם עשרה מיני נגינה, שהם בחינת 'השיר יהיה לכם כליל התקדש חג!' (ישעיה ל), שהוא בחינת ליל פסח שאז נתייסד ההלל ואנו גומרין אותו אז כמה פעמים. כי שיר פשוט כפול וכו' מרמז על כל מה שכתוב שם בעניין הצמצומים וכו'. כי שיר פשוט, זה בחינת הארת אור האין סוף שהוא פשוט בתכלית הפשיטות. ואחר כך כשמצמצמין אותו בשביל לגלות מלכותו כנזכר לעיל, זה בחינת שיר כפול שהוא י"ה (כי ה' בחינת בינה שהוא תחלת הצמצום). ואחר כך כשממשיכין חכמה בלב בשביל בריאת העולמות שהם המידות וכו', זה בחינת שיר משולש שהוא יה"ו (כי הוא"ו היא בחינת המשכת החכמה שבלב, לברוא ולצייר את המידות שהם העולמות, שהם כלל הבריאה שנברא בששת ימי המעשה. כי עיקר הבניין מתחיל מבחינת הוא"ו כידוע, ושם צריכין התגברות להמשיך על עצמו רק בחינת יצירה לטב, שהיא להגביר המחשבות טובות וכו' כנזכר לעיל. כי שם יש אחיזה לבחינת עץ הדעת טוב ורע שנאחז בהבריאה שנברא על ידי בחינת הוא"ו, בששת ימי המעשה שהם בחינת ימי הבניין כידוע. וכשמתגבר כראוי נעשה בחינת שיר משולש. והעיקר כשעובד השם יתברך על ידי זה עד שמגלה מלכותו שהוא בחינת ד, ואז נעשה שיר פשוט כפול ומשולש מרובע, שהם עשרה מיני נגינה, שעל ידי זה נמשך י, בחינות קודש, לתוך הד ונעשית ה וכו' כמו שמבואר שם. ועיקר השיר פשוט כפול וכו', הוא שחוזרין בכל פעם לבחינת היוד. הי השיר פשוט כפול וכו' הוא על ידי: י' י"ה יה"ו יהו"ה כידוע. כי בכל פעם צריכין לחזור לזכור באור האין סוף המאיר בלב, כי אף על פי שבהכרח לצמצום, אבל חלילה להסתיר פנים ממנו, רק בכל פעם צריכין לקשר אור האין סוף בלב. ועל כן אפילו כשמצמצמין האור שהוא בחינת ה' כנזכר לעיל, צריכין לשקר לשם היוד שהוא בחינת אור האין סוף וכן להלן וכו'. ועל ידי זה יוכל להגביר בכל פעם המחשבות טובות על המחשבות רעות על ידי שיזכר תמיד את ה' יתברך בחינת בהתעטף עלי נפשי את ה' זכרתי וכו'. כי כל הצמצום היה רק בשביל זה כדי שנוכל לעבדו במידות וכו' כדי לגלות מלכותו. ועל כן כל הצמצומים הם רק בבחינת הסבי עיניך מנגדי וכו'. והם רק כדי שיקבל עול מלכותו, ואז תלהב ויחשק יותר לה' יתברך בחשק נמרץ יותר. כי המניעה בשביל החשק כמו שמבואר במקום אחר, שזהו בחינת מי עם זאת עולה. כי אחר כך כשמקבל עול מלכותו יתברך בשלמות אז דייקא יכול לקבל התלהבות אור האין סוף בלב בהתלהבות והשתוקקות נפלא בבחינת 'תיקון', באופן שיוכל לקבלו, שזהו עליית ביתא עילאה על ידי עליית ביתא תתאה, כי לא אבוא בעיר עד דבקרברך קדוש. כי מה שהיה בתחלה בבחינת אין סוף אצלו, זה היה מחמת שעדיין לא נתקדש כראוי ולא היה לו כלים לקבל האור על ידי בחינת אתערותא דלתתא. אבל אחר כך כשמצמצם האור והתגבר על המחשבות רעות וכו' עד שקבל מלכותו יתברך שזה בחינת ביתא תתאה, אז נתעלה גם בחינת ביתא עילאה. כי אז יכול לקבל האור כנזכר לעיל כמבואר לעיל מזה. וכן צריך לעלות מדרגא לדרגא בכל פעם וכו' וכמובן לעיל. (או"ח תפלת המנחה ז:נא).

השמחה היא בחינת שיר וניגון, בחינת עשרה מיני נגינה. והיא בבחינת שיר פשוט כפול ומשולש מרובע. כי בתחילה צריך לשמח את עצמו בנקודת האמונה הקדושה 'שלא עשני גוי!' שזה בחינת שיר פשוט, שמשמח את עצמו במה שהוא מאמין בה' יתברך שהוא פשוט בתכלית הפשיטות ואחר כך יוסיף לשמח את עצמו במה שזכה להתקרב לצדיקי אמת, ועל כל פנים לבלי להיות חולק עליהם, וזה בחינת שיר כפול. ואחר כך, צריך להוסיף לשמח את עצמו בהנקודות טובות שמוצא עדיין בעצמו גם כן, כי איך אפשר שלא עשה איזה טוב מימיו, וזה בחינת שיר משולש. ועל ידי זה זוכה ומתגבר לחטוף גם עתה איזה טובולקבל עליו עול מלכות שמים בשמחה, וזה בחינת שיר מרובע. ועל ידי זה נשלם שם הוי"ה ברוך הוא ונשלם השמחה שהיא עשרה מיני נגינה. (או"ח מנחה ז:נב).

השם יתברך ברא הכל השמים והארץ וכל צבאם כמו שהוא מצוייר במשכן בקרסיו וקרשיו וכו' ועל ידי זה זוכין לחידוש העולם של לעתיד שאז יתנהג העולם בחי' נפלאות שלא כדרך הטבע. וזה בחי' (אבות ה) עשרה נסים שהיו בבית המקדש, היינו ששם היה מתנהג רק בדרך נסים ונפלאות שלא כדרך הטבע כלל. ועל ידי זה מתעורר השיר חדש וכו'.

נ נח נחמ נחמן מאומן

זזהו בחי' כל השירים של לויים שהיו בביהמ"ק ובכל יום ויום היו אומרים שיר מיוחד כפי הבריאה של אותו היום שמושך התגלות הבריאה שהוא אמונת חידוש העולם על ידי עבודת הביהמ"ק, וכמו כן אמרו שיר שהוא בחי' השיר של לעתיד הנמשך על ידי זה שמשם כל השירים (או"ח בית כנסת ו:טז).

שיר שיתער לעתיד משם כל השמחות שבעולם כפי ההארה שמקבלין משם (או"ח בה"ר ד:ה).

שיר פשוט כפול משולש מרובע בחי' עשרה מיני נגינה וכו' ע"ש (או"ח פסח ב:א).

שיר שיתער לעתיד כלול מכל העשרה מיני נגינה (או"ח חוה"מ ד:ב).

שיר פשוט כפול משולש מרובע ע"ש (או"ח ר"ה ה"ו בר"פ ז').

שיר שיתער לעתיד משם עיקר השמחה (או"ח סוכה ו:ד).

שיר שיתער לעתיד שיר פשוט כפול משולש מרובע שיתנגן על ע"ב נימין בחי' חסד ע"ש (או"ח סוכה ו:ח).

שיר של עתיד בחי' שיר של נפלאות (יו"ד תולעים ד:ד).

והעיקר התיקון התחיל מאברהם שהתחיל להמשיך דרך התורה בעולם כי זכה לרוח נבואה אמתיית שע"ז התחיל לברר המדמה להמשיך אמונה בעולם, אבל עיקר התיקון היה בימי משה ... ששיבר את הלוחות ... שהוא בחי' הסתלקות המוחין היינו שהמשיך זה הדרך בעולם שבכל פעם מתחיל התיקון מחדש ובכל עת שיהיה איזה פגם וקלקול ח"ו יהיה נמשך שכחה לשכוח ... ועיקר התיקון הוא שבכל שנה צריכין לסלק המוחין שמכבר ולהתחיל מחדש כי גם בכל יום ויום מתחדשין המוחין ... כי נמשך הארה מהשיר חדש שיתער לעתיד בבחינת מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה וכו' (יו"ד ב ספר תורה ד:ה).

שיר שיתער לעתיד אחר התחי' בעת חידוש העולם ממשיכין ע"י תפלה בבחי' דין (יו"ד ע"א א:ז).

שיר שיתער לעתיד בחי' התגלות האמת לאמתו שהוא עיקר קיבול השכר ע"ש (יו"ד שבועות ב:יב).

שיר שיתער לעתיד הוא שיר פשוט כפול משולש ומרובע שהוא עשרה מיני נגינה (יו"ד ערלה ג:ד).

הכלל שצריכין לבקש ולחפש מאד מאד את הצדיק האמת שיש לו בחינת רוח הקודש כדי שיזכה לברר המדמה שעל ידי זה מתבררת האמונה וכו' שכל העולם תלוי בזה וכו'... נגינת זה בחינת הניגון הקדוש והנורא והנעים וכו' שמתעורר על ידי הצדיק האמת שמברר המדמה וכו' עד שזוכין לקול הניגון והשיר שיתער לעתיד וכו' כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל ובזה הניגון יש לכל אחד מישראל איזה חלק בו כי כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שעיקר שעשוע עולם הבא יהיה על ידי קול הניגון והשיר הזה שיתער לעתיד שדוד המלך שהוא בחי' משיח מזכיר מזה הרבה כמו שכתוב שירו לה' שיר חדש וכו' אלקים שיר חדש אשירה לך וכו' וכן הרבה. כי כל ספר תהלים שהוא בחי' עשרה מיני נגינה נמשך מבחינת קול הניגון והשיר הזה שהוא שיר פשוט כפול וכו' (חו"מ שלוחין ה:טז).

שיר ונגון שיתער לעתיד אז תגדל השמחה מאד וכו' ע"ש (חו"מ שותפין ג:ה).

שיר פשוט משולש ומרובע וכו' ע"ש (חו"מ חכירות וקבלנות א:א).

שיר פשוט משולש ומרובע בחי' עשרה מיני נגינה (חו"מ גניבה ד:ו).

שירה דלעתיד הוא בחי' שיר פשוט כפול משולש מרובע שהוא בחי' רבוע הדיבור (חו"מ פריקה וטעינה ד:יח).

שיר חדש שיתער לעתיד בחי' שיר של חסד (אה"ע פ"ו ג:ג, ח, וע"ש 'יתער שיר חדש כי יתעוררו כל העשרה מיני נגינה שעל ידם עיקר השמחה ... כי נקודת כל המצוות ומעשים טובים הוא השמחה').

עקר בחי' עשרה מיני נגינה, שהוא עקר בחינת הברור, שהוא עקר עבודת ישראל, הוא לחבר קול החוזר בקול הישר לדבק עצמנו בקול דברי אלקים חיים... (אע"ה פ"ו א:כג)

נ נח נחמן מאומן

לכנותם שפחות ועבדים). והיינו להראות אשר אין ענינם ח"ו להזיק ולקלקל כמו שנגלו לשטחיות העין, אלא המה משמשים ומשרתים להפנימיות כמו העבד ושפחה המשמשים לאדונים.

ושליטת החיצונית האמורה נקרא בשם גלות ישראל לבין אומות העולם, שמביאים בזה להאומה הישראלית יסורין ובזיונות וחורבנות באופנים וגוונים מרובים. אמנם למען הקיצור נבאר רק המתגלה מתוך מבט הכללי שהוא התכלית הכללי, שהוא בענין העבודה זרה ואמונות תפילות בסוד הכתוב ויתערבו בגויים וילמדו מממעשיהם, שהוא הרעל היותר נורא ומסוכן המשחית נפשות ישראל, להיותם מקרבים את הבליהם לדעת האנושי. כלומר, שאינם דורשים עמקות מרובה להבינם, ובה משרישים את יסודות עבודתם ללבות בני ישראל. ואע"פ שאין איש ישראלי מוכשר לגמרי לקבל את הבליהם, מ"מ גורמים סוף סוף שיקוץ וזוהמה עד לכפירה מגולה עד שהביא לנו כל היסורין והחורבנות, כמו שאנו מוצאים עתה לעינינו אשר חכמי האומות חקרו ודרשו את כל ספרי בני ישראל ועשו בזה מטעמים לחזק אמונתם, דהיינו החכמה שלהם הנק' תיאולוגיא. ושתי רעות עשו, כי מלבד שמתעטפים בטלית שלנו ואומרים שכל החכמה היא הם מהשגת רוח הקודש שלהם, שהמעתיקים הללו קנו אצלם שם גדול על חשבוננו אשר בזה מחזקים ודאי את תורתם מהזויפת וקונים כח להכחיש את תורתנו הק', אלא עוד רעה יותר גדולה הגיע לנו, כי המסתכל בתוך התיאולוג' שלהם מוצא בהם סברות וחכמה בעבודת ה' שנראים לו יותר כנים ואמיתיים מחכמה שלנו. והוא מב' טעמים, הא' הוא משום שהמה חברה גדולה ונמצא ביניהם בלשנים גדולים ומובהקים, היודעים המלאכה היא איך לקרב דברים שיהיו מקובלים על דעת אנשים הדייטים, וענין בלשנות הוא מחכמות חיצוניות, שדאי הוא אשר חברה של שמונת אלפי מיליאן איש יכולים להמציא בלשנים יותר גדולים ומרובים מן חברה שלנו שהוא כמו חמשה עשר מליון איש, וכיון שכן נכשל המסתכל בספריהם וקונה ספק אולי הצדק עמהם ח"ו, או עוד יותר גרוע כמובן. וטעם הב' הוא וזהו העיקר, כי חכמי ישראל מצניעים את חכמת הדת בחדרי חדרים ובכל האפשרות מרבים חכמי כל דור ודור להציע פשט פשוט אל ההמון ודוחין אותו בכל התחבולות מן הרצון אפילו לבא ולמשש בחמת הנסתר.

ווי אי אימא: ועושים זאת מפחד שמא יפלו הדברים והחכמה לעובדי ע"ז כמ"ש רשב"י אם אימא ידעון חייביא איך לפלח לאמריהון, כי על דברים הפעולטים שגנבו מכלינו אנו סובלים בזיון וקצף די מאד, אשר נפלטו אליהם אחר כל השמירות המעולות.

ומזה מובן מה שהיה לנו אם חכמינו היה מגלים חכמת הנסתר לעין כל. ומתוך שאנו מציעים, נמצא אשר האיש הפשוט שלנו כל עוד שאינו כדאי למסור לו רזי תורה, הנה אין לו שום מושג כלל בחכמת הדת, וע"כ מובן מאליו איז התפעלות שאדם כזה קונה בעת שמוצא טעמים וחכמה של מה בהתיאולוגיא שלהם, שכל עיקרה אינו אלא קיבוץ של ידיעות גנובות מהנסתר שלנו בתוספות מטעמים ספרותיים. ואחר שרואה זה אומר ומכחיש את תורתנו המעשית ואח"כ לכפירה לגמרי רחמנא ליצלן. ודבר זה נקרא שפחה כי תירש גבירתה, כי כל כח הגבירה דהיינו שליטת הפנימיות הוא בכח החכמה ודעת שלנו, בסו"ה ונפלינו אנו ועמך מכל העם אשר על פני האדמה. ועתה קדמה השפחה ומתגאה בהמון, כי היא ירשה החכמה הזאת ח"ו. ותדע שכחם זה הוא השלשלת שבו כובלים את רגלי בני ישראל בהגלות תחת שליטתם.

ונתבאר, שכל עיקר כבלי הגלות ותוקפם, הוא מחכמת התורה ורזיה שהספיקו לגנוב ולשים בכליהם אחר כל השמירות המעולות והגניזות שעשינו, שבזה מטעים ההמונים שהמה ירשו את עבודת אלקים ומטילים ספק וגם כפירה בנפשות ישראל כנ"ל.

וכו'

אכן אין לך רעה בלי טובה, וע"כ השליטה הזאת שהאומות השיגו ע"י גניבת סודות התורה גרמה ג"כ דחיפה גדולה להתפתחות הקדושה, אשר לפי השערתי הננו בדור עומדים ממש על סף הגאולה, אם אך נדע איך להתפשט חכמת הנסתר בהמון, כי מלבד טעם הפשוט של חיל בלע ויקיאנו, כי בזה יתגלה לעין כל מה בין בני לבין חמי, וההבדל בין עיקר הגרעין ובין הקליפה העליונה שקלפו ממנה כל חכמי האומות שבעולם, כי בטח ישובו כל מחנות ישראל שפכרו בהתורה ישובו להשי"ת ולעבודתו, הנה יש בזה עוד טעם, כי קבלה בידינו שיש חיוב מוקדם להגאולה אשר כל אומות העולם יודו לתורת ישראל בסו"ה ומלאה הארץ דעה, דוגמת יציאת מצרים שהיה חיוב מוקדם שגם פרעה יודה לאלקים אמת ולמצותיו וירשה להם לצאת, וע"כ כתוב שכל אחד מהאומות יחזיק באיש יהודי ויוליכהו לארץ הקדושה, ואינו מספיק מה שיוכלו לצאת מעצמם. ותבין אמנם מהיכן יבא לאומות העולם דעת ורצון כזאת, תדע שהוא ע"י הפצת החכמה האמיתית שיראו בעליל אלקים אמת ותורת אמת

והפצת החכמה בהמון מכונה שופר, וכו'

נ נח נחמ נחמן מאומן

1080. עמוד הצדיק מתוך ספרו של ר' יצחק ברייטר ז"ל 'חלוקי הנחל'

יסוד השביעי בענין ההתקרבות לצדיק האמת.

נשמת משיח קדמה לעולם, והוא שורש נפשות ישראל, וכל הבריאה כולה בסוד כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, וצדיק יסוד עולם.
עמו נתייעץ הקב"ה בבריאת עולמו כ"ש את מי נועץ ויבינהו וילמדהו באורח משפט (ישעיה מ', הפטרה לפ' ואתחנן).
הוא ערב להקב"ה שיתקן את העולם.
כל העבודות של כל העולם, כל הגלגולים והבירורים והנסינות והתגלות אמונה על ידו כ"ש ביתי נאמן הוא.
אליו נתן הקב"ה הממשלה והמלכות ע"ד צדיק משול ביראת אלוקים.
הוא הבית דין של מעלה.
הוא ההתגלות של יד ה', היינו ההשגחה פרטיית בין ברוחני נין בגשמי הוא מגלה.
הוא ההתגלות של תפלה כ"ש ואני תפלה.
הוא המרכבה לשכינה.
הוא הקדושה.
הוא החיות של כל העולם.
על ידו עולין כל העבודות לשמים.
על ידו כל ההתעוררות לתשובה.

על ידי ההתקרבות האדם להצדיק האמת, היינו על ידי הידיעות הנ"ל, ועל ידי ההליכה בעצותיו הקדושות נמשך על האדם מעין ניצוצי אור הצדיק, כל אחד לפי בחינתו, היינו אף אם האדם רחוק מאד מהקדושה, על ידי שהוא נתקרב אל הצדיק אמת נשפע עליו על כל פנים שידע ויראה איך הוא רחוק מהאמת וצדק, ומדרכי המשפט הנכון, ואיך הוא מונח ממש בהיפוך, כדי שישתוקק להאמת, ויתפלל על זה, בלי שום יאוש ועצבות, כי אם ידע אשר גם אותו קורא השי"ת כי יקר הוא בעיני השם, וכן למעלה למעלה, כל אחד לפי בחינתו, וכפי התקרבותו להצדיק האמת זוכה להמשיך עליו קדושת הצדיק ביותר לילך באורחותיו ולידע כי הכל ביד ה'. ולהתפלל על זה תמיד אמון.
חלקי נשמת הצדיק בכל הנבראים ובפרט בעם ה' וביותר בכל הצדיקים האמתיים.

התחדשות דרך האמת היה חמשה פעמים בעולם ואלה הם: משה רבינו, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יצחק לוריא, רבי ישראל בעל שם טוב, והנחל נובע מקור חכמה וממנו עד משיח לא יהיה חדשות.
בכל מקום שנזכר צדיק בלקוטי מוהר"ן הכל על הצדיקים הנ"ל.
ביותר היה התגלות ענין תפלתה נשמת משיח בדוד המלך.

אין להאדם להשתדל להיעשות זה הצדיק, ואין לו לחשוב כי כל מי שרוצה ליטול את הכתר הזה נוטל, כי זהו ענין של מפורסם של שקר שהובא בלקוטי מוהר"ן, כי אם כל אחד צריך לקבל מזה הצדיק הנתגלה בכמה דורות, שזהו ענין של התנוצצות משיח, וההכנה לגאולה, וכל אחד צריך לידע מזה הצדיק, כי אם לא ידע ממנו בזה הגלגול יצטרך להתגלגל עד שידע, ועל זה אנו ממתנים כל כך על הגאולה ועל התמורה, ועל זה כווננו חז"ל 'עשה לך רב וקנה לך חבר' שיחדיו תקבלו מזה הרב [ה"ע ע' בליקוטי מוהר"ן שפירש המשנה, עשה את עצמך לרב, ע"י נגינה דקדושה ע"ש], וגם כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם היינו שידע ממי נמשכו כל הדברים, ע"ז מקרב הגאולה וגאולת נפשו.

לידע כי חידוש כמו הנחל נובע מקור חכמה עוד לא היה בעולם, כי הוא הכין כלים למשיח צדקינו והמשיח ילחום בהם לתקן העולם אכ"ר.

1090. ש"ק פ' וישב תשס"ה

סיפור ממלך שנתעלם [ואולי מטעם שאין תענוג בתמידיות ועולם כמנהגו היה נוהג על כן נתעלם] והלך בתוך העולם. וכיון שנתעלם הרבה מהעולם נתפקרו והלכו בשרירות לבם הרע וכו' וחלק מהעם החזיקו לנהוג במשפט שהיה ידוע להם ונתרגלו בה. וכסניף מכת זה היו כאלה שג"כ כווננו שעי"ז המלך יחזור. והלעשות כדבר הזה, כי הגם שהיה מצוי ביניהם עובדות שפילות אבל עד כדי כך להעז לגנוב חרב המלך, לא היה מיושב כלל על דעתם. והאיש השתיק אותם

נ נח נחמ נחמן מאומן

ואמר אסביר לכם, אתם יודעים שעכשיו שהמלך איננו ואנשים זרים שולטים ושולחים יד בכל אשר לו, על כן לא טוב שיהיה להם את חרבו. משא"כ אני כל חפצי לראות את המלך והצלחתו בודאי טוב שיהיה לי לשמור את חרבו, וכאשר המלך יחזור אלך לקראתו ואמסור לו חרבו, וזה יהיה כבוד גדול לו. והיו נושאים ונותנים בזה, והיה מוצא חן בעיניהם. בין כך ובין כך קם אחד וענה ואמר שהוא בתחבולות גנב חותם המלך והיה רעש כנ"ל והכל כנ"ל. וכן אח"כ קם אחר והודה על שגבב השעון של המלך הכל כנ"ל. וכן עוד כמה אנשים כנ"ל.

והנה בתוך כך שראו כל אלו החפצים של המלך העלו בכיה גדולה על אבדון של המלך, אך בהשתעשעם בראיית החפצים נתהפך לשמחה גדולה שאמרו בודאי לאחר שכל החפצים האלו בידם בודאי יזכו לראות המלך ולהחזיר את הכל לו. ונעשה שמחה גדולה מאד והיו רוקדים וכו'. והמלך רקד איתם ושמח איתם. ובגלל עוצם השמחה המלך רצה להתגלות להם, והתאפק. כי לא היה הדבר של התגלותו בעתו ובמקומו. על כן קם והכריז שבעזה"י הוא יביא להם העטרה של המלך. ונעשה רעש גדול איך יחשב להצליח בזה, כי בודאי העטרה שמור בכל מיני שמירות וכו'. ענה להם בהיות שידוע לו שם של המלך על כן עי"ז יכול להצליח, שכל אחד מהנמצאים ילכו בעיר המלוכה ויצעקו שם של המלך והוא ג"כ יצעק שם של המלך, ויכנס להארמון ויקח העטרה, כי אין אדם מעיז פני בעל חובו ובזמנם השם של המלך יאבדו עזותם ופקחותם ויתן לו כח להתאמץ לקחת העטרה. וכן עשו והצליחו. וכאשר בא העטרה לידו לבשה, ומיד ראו כולם והכירה שהוא הוא המלך, והיה שמחה גדולה ועצומה מאד.

נ נח נחמ נחמן מאומן

1100. תפלה קצרה

היילגע רחמים, מודה אני לפניך ששמת בלבי להאמין בך, ואף על פי שדור הזה מלא חשך של אפיקורסות וכפירות והפקרות וכמעט אין בו אמונה, וחס ושלום הייתי גם כן יכול ליכשל באיבדון בלי לדעת ממך יתברך, ובאמת נכשלתי הרבה בכמה עבירות וטינוף וזוהמא וליכלכתי את עצמי, גופי נפשי רוחי ונשמתי, ובפרט במחשבות זרות בכל מיני תואבות, עם כל זה ועל כל זה ידעתי ומאמין אני שיקר מאד מאד בלי סוף מה שזכיתי להאמין בך ולבטוח בך וכל נקודה ומעט דמעט מתורתך הקדושה שאני זוכה לקיים ולהאיר, הוא לנחת רוח ולריח ניחוח לפניך לא פחות מעבודת התנאים והקדושים שסבלו ולחמו כנגד הטומאה והחשך הזה רק בכח, ואילו בפועל רגע אחת של הטינוף שאנו משוקעים בו, לא רצו לדעת ממנו, מלבד בחירי צדיקיא ששלחת בשבילנו, ובפרט רבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה רבנו נ נח נחמ נחמן מאומן שמסר גופו נפשו רוחו ונשמתי לקדש שמך הגדול ולהציל נדחי ישראל לתת להם תקומה ואחרית לקבצם שנית אליך. ויהי רצון מלפניך אתה אלוהי קדושי שתערוך לפניך זכרון נ נח נחמ נחמן מאומן להגין עלינו ולהציל ולהקים אותנו אנחנו עמך ישראל זרע אמת קדושים באהבת כל אחד מישראל כמונו, שנזכה לעמוד לפניך נאמנים ושמחים מאד בקיום כל דברי תלמוד תורתך באהבה, למען שמך הגדול ולמען שכינת עוזך ולהרמת ציון משכן כבודך, במהרה בימינו, נשיר ונרקוד נ נח נחמ נחמן מאומן, אמן נצח סלה ועד.

1110. פה אצטט בעזה"י מתוך קונטרס אני נ נח נחמ נחמן מאומן.

סיפור הלידה:

(רבי ישראל היה מתבייש לספר את מעשה הלידה שלו, ורק פעמים מועטות סיפר את המעשה, ולא כשאר הסיפורים, שהוא נהג לחזור עליהם כמה וכמה פעמים ותמיד עם שינוי פרט קטן, אבל סיפור לידתו לא סיפר, רק אולי פעם או פעמיים, כשבקשו אותו בעת רצון לדבר על זה, וכך סיפר, בערך בזה הלשון:)

"הורי היו גרים בטבריא, ולא היו בטבריא אלא כמה משפחות, שהגיעו מתלמידי הבעל שם טוב, וכן הורי היו חסידי קרלין פשוטים ועניים, וכל אנשי טבריא היו צריכים ללכת להתפנות במקום ציבורי קצת מרוחק מהעיר (של הימים ההם, כי אז לא היו שרותים בתוך הבתים) והמקום הזה לא היה, אלא חור גדול לכל הציבור, והיה הסירחון מגיע כמעט עד העיר, כי לא היה אז אפשרות אחרת, וכשאמו של רבי ישראל היתה בחודש התשיעי, הלכה בלית ברירה לשם ונפל העובר והיה נס! שעבר שם איזה איש זקן, והציל את התינוק, ולא ראו עוד את האישה הזו".

עוד קצת דיבורים מוקלטים על ילדותו של רבי ישראל בער.

נ נח נחמ נחמן מאומן

סיפור גמילת החלב:

"החלב של אמא נגמר, אז אני הוצאת את זה... אז היא אמרה לי, אתה כבר גדול. אתה לא מתבייש! מה זא איתך! אז התחלתי לבכות, "אני רוצה את הדעת!" וגם כן אני זוכר שאני הייתי בן כמה שנים, אז הייתי חולה מאד, ואני, היה לי מלחמה עם המלאך המוות, הרגשתי שאני עומד למות, בקטנות פחות מעשר, על כל פנים, הייתי חולה מאד ונעשיתי חלש מאד, כי מי שהיה חולה, צריכים לתת לו איזה דבר, להחיות את נפשו, חלב, היא נתנה לי, חלב עם מים... אז אני (אמרתי).. "תני לי חלב!" אבל לא היה לה, אז אמרתי לה: אתה נותן לי חלב עם מים! אני רוצה רק חלב! על כל פנים, אחר כך אני נעשתי יותר טוב, אז אמרתי לאמא, אני חלש מאד, אני צריך קצת בשר עם מרק. היא נתנה לי שלושה מטבעות, זה כמו היום שלושה גרושים, אני הלכתי למלון 'שפר'. שהאמא של ישראל שפר שמה. היא בישלה טוב, כן. היא נתנה לי שלושה גרוש לקנות מרק עם חתיכת בשר, חתיכת עוף. נו, נו, אני טעמתי את המרק, אני לא טעמתי בבית מרק הרבה זמן מגודל העניות, הרגשתי טעם טוב, כן. אבל ה' יתברך החזיר לי הנשמה בניסים, אני ראיתי כמה פעמים ניסים.. ניסים.. ה' יתברך הראה לי שהוא נותן לי בשביל לחיות. כן. (אז זה ריפא אותך?) כן. אבל היא נתנה לי מעט, אולי שני פעמים או שלושה פעמים. אני הייתי צריך כמה פעמים, שבוע שבועיים, אני חי בנס, היה עניות גדולה והם קיבלו הכל, באהבה בשמחה, האבא והאמא.."

מעשה צדקה וחסד בקטנותו:

(אתה סיפרת שאמא שלכם היתה נותנת לכם לחדר טיפה של שמן על הלחם?)
"כן. כן. עם כמה טיפות. אז אני בקשתי "עוד כמה טיפות" אז היא אמרה לי מה? היא צעקה עלי: 'אני צריכה את השמן בשביל שבת. אל תדבר כלום, זה מספיק! ואחר כך אני הלכתי ונתתי את הלחם עם הטיפות שמן נתתי, לאיש עני. היה בטבריה זוג זקן וזקנה והוא הלך לבקש נדבות. אז אני רציתי לעשות 'צדקה וחסד' לקחתי את הלחם, לא היה לי כסף, לקחתי את הלחם שהאמא נתנה לי והלכתי לאיש הזקן, יהודי הזה ונתתי לו, ושמו היה יוסף נח, ככה היה שמו, כי אני זוכר עד היום השם שללו, יוסף נח, שתי שמות, זה היה אחרי סוכות ואחרי בראשית היה פרשת נח וביום ראשון אני הלכתי ונתתי לו בשמחה את הלחם עם הטיפות שמן זית, אני חשבת שאני עשיתי צדקה גדולה, הוא ואשתו הם יאכלו. כן."

סיפור הלימוד בחדר.

"אני הלכתי לחדר, ולא היה לי מה לאכול, כי נתתי את הלחם, כן. ואז כאב לי הראש מאד, אני הייתי צריך לאכול ואין לי, אז הרבי היה דרכו ביום ראשון, לספר לתלמידים: 'השבוע הולך פרשת נח'. כן, הוא אמר זה כמה פעמים. כדי שידעו שזה השבוע פרשת נח. הוא הסתכל על כל התלמידים, והוא הבחין בי, שאני לא שומע כלל, כאלו אני לא נמצא בבית הספר, אני לא שומע כלל ולא יודע כלל, אז הוא עזב אותי ואחר כך הוא קרא אותי: 'ישראל בער! תגיד איזה פרשה השבוע?' ואני לא ידעתי ולא שמעתי. רק הראש היה כואב לי, רק זה ידעתי, שהראש כואב לי, ולא שמעתי מה שהוא אומר כלל! נו, נו.. הוא היכה אותי באכזריות כזה, 'מה זה? אני אומר כמה פעמים ככה, שהשבוע פרשת נח, איפה היית, אתה לא שומע? מה זה? איפה היית? אני מוציא את הגרון שלי סתם!', הוא היכה אותי, והייתי מתבייש בפני כל התלמידים. הוא רצה שכולם יראו וייראו, הבושה שהיה אי אפשר לתאר, הוא כל כך היכה אותי באכזריות. (בן כמה היית?) קטן. (בן חמש, שש?) כן. בערך, מתחילים ללמוד חומש פרשת נח. אמרתי מהיום אני כבר לא אתן את הלחם, אם אני אתן אני אקבל מכות אני לא אתן ולא אקבל מכות. ואני אדע שפרשת שבוע פרשת נח. אף על פי כן נתתי עוד פעם לעני הזה את הלחם. זה היה אצללי כל היהדות כל מה ששמעתי מענין רוחני, מענין אמונה, מענין התורה, היה אצלי, קבלתי ידיעות חדשות מה שלא הופיע מקודם, לא ידעתי מה' יתברך, מהתורה, אני שומע שיש תורה וה' יתברך, אז היה אצלי שמחה גדולה... אני הייתי הכי גרוע מכל הילדים, הכי גרוע, נולדתי בעניות ואני גם כן הייתי ילד חלש. כן, אני יש לי ניסים שאני חי, שאני יכולתי לחיות."

הרצון להיות איש כשר.

"אני קמתי בהשכמה, והיה לנו מנורה קטנה של מספר '2', הדלקתי את המנורה ואמרתי תהללים ותפילה, התחלתי להתפלל. אז כל השבוע הדלקתי את המנורה על כמה שעות כל יום והיה חסר בסוף השבוע והיה בקבוק של נפט, זה היה בקבוק משבת לשבת, ואני השתמשתי עם זה. והגיע שבת ולא היה נפט. אז הם אמרו, 'אוי, ישראל בער עושה לנו צרות כאלה, הוא מדליק את הנפט ואין לנו לגמור את השבוע'. וגם כן אני נולדתי איש חלש מאד, ניסים איך שאני.... איך שאני נתגדלתי ואני חי. כן אבל ברוך ה'..."

איש פשוט אבל כשר.

"ואני הייתי פשוט מאד והיה לי רצון חזק להיות איש כשר באמת, לעבוד ה' באמת וללמוד ולהתפלל. נו, נו.. בפרט שהתחיל השנים של אחרי הבר מצוה, התחילה המלחמה של התאות נעורים, כן מחשבות. ולא ידעתי מה זה? מי יכול לספר? מי יכול לשער? היה לי מלחמות קשות. היה לי כל פגם כל שהיא מהמחשבה. לא, לא לא... חס ושלום לא פגמתי כמו ה... כל פגם, כל שהיא, ה היה אצלי כמו האיש הכי רשע שבעולם, כן. לא מצאתי מקום לה' יתברך, לתורה, כן..."

נ נח נחמ נחמן מאומן

זזה הביא אותי לה' יתברך, מה שעבר עלי דוקא, ואי התגברתי ולחמתי ואמרת! אני אוהב את ה' יתברך יהיה איך שיהיה, אני רוצה לעבוד ה'. אני התפללתי בבית כנסת בהתלהבות ובאמונה ובאמת, כן. עד שאני הייתי יחידי...."

סיפור הסידור 'כל בו' והתחלת עבודת ה':

"בטבריה היה איש אחד מחסידי 'בייאן' שהוא היה אדם כשר ואהב יראי ה', הוא ראה את התפילה שלי, שהיא משונה מכל הילדים, הוא ראה שאני מתפלל בכוונה ובדבקות ובאמת בתמימות, אז מצאתי חן בעיניו, שמו ר' יעקב קציר, הוא היה קמצן גדול בקושי נתן חתיכת פח לצדקה, אבל לי נתן בכל פעם, כמעט בכל יום נתן לי מטבע גדולה בהסתר, הוא שם לי בתוך הדפים של הסידור, וזה היה מטבע חשובה, ונתן לי בעת שהתפללתי והביא לי את זה בספר, כדי שלא רגישו שהוא נתן לי.

אני הייתי ילד עני והיה לי רצון חזק שיהיה לי סידור, שיהיה בו חצות ותהלים ומעמדות וכל שאר התפילות, והיה סידור כזה, שאי אפשר להשיג רק בירושלים, לא קל לבוא לסדור כזה, צריך לשאול מומחה בשביל לקנות סדור כזה, והיה לי קרוב משפחה מומחה שמבין על סדורים, ואמי שאלה אותו היכן אפשר להשיג סדור שיש בו הכל? אז הוא הראה לה הסדור הזה 'כל בו', אבל סידור כזה עולה הרבה כסף, אני לא היה לי כסף, אז לקחתי את המטבעות האלה, שהאיש הזה נתן לי מתנה בכל פעם, וקיבצתי ולא נתתי לאבא, ונתתי הכסף לאמא שתשמור לי, עד שה' יתברך יסבב סיבות שהיא תיסע לירושלים ואז היא תקנה לי. ה' סיבב שאימי היתה צריכה לנסוע לירושלים ואז היא קיימה את בקשתי וקנתה לי בזה המעות שקבצתי, ספר סידור, שיש בו כל מיני תפילות שבעולם, חצות ותהלים ומעמדות וכל... והכל בו כשמו והרבה תפילות וזה היה אצלי כמו הון רב, זה הסידור, כי בקשתי ממנה, שהיא תקנה לי הסדור הזה, שיש בוהכל, כשהיא חזרה הביתה עם הסידור, הוא היה כל כך יופי, שאני רציתי לאכול כל הדפים, כולם קינאו אותי ואמרו איזה סידור?!.. שאלו אותי איך הגעת לסדור כזה?"

"ששים שנה היה לגמרי בסוד, ושלושה שנים התחלתי לגלות ולפרסם, כי אמרתי שצריכים לפרסם פלאות ה' שהוא יכול לעשות ניסים מלובש בדרך הטבע וזה חתיכת נייר, אבל זה החתיכת נייר זה יכבוש כל העולם כי רבינו ר' נחמן, בו, תלוי כל הגאולה והתיקון של כל עם ישראל ושל כל העולם".

"זה נכתב לכל אחד מישראל, 'מאד היה קשה לי לרדת אליך תלמידי היקר'... זה לכל אחד. כל אמריקה רק תשמע את הניגון נ נח... וזה נתגלה רק עכשיו בהמכתב הזה רבינו הקדוש בחייו חתם נחמן בלי נקודות, נחמן, ועכשיו הוא עם נקודות נ נח נחמן... על כל פנים אני לא צריך להביא עדים כי זה הוא עד על עצמו רק לראות החתימה של רבינו, זה, עם נקודות נ נח נחמן נחמן מאומן זהו החתימה הזו, רבינו הקדוש בחייו הוא חתם את שמו על מכתביו נחמן, פה כתוב נ נח נחמן נחמן עם נקודות, מאומן! העולם כל העולם יודעים ר' נחמן מברסלב כאן כתוב מאומן, בשביל שהוא שוכן באומן"

"זה הניגון שיתנגן לעתיד על ידי משיח צדקינו לתקן העולם וזה השיר הוא מגלה כאן במכתב הזה שהוא זה השיר פשוט כפול משולש מרובע: נ נח נחמן נחמן מאומן..."

1120. מכתב יד של ר' געצל תלמיד ר' אברהם בן ר"נ. (שוב שמעתי שיש פקפוק על אמיתת הדבר שזה כת", וצריך ביור).

שבועות תרל"ב החבריא הקדושה באומן ישבו אחרי המקווה דשער נון לדבר דברי כיבושין דלעתיד לבא, ואמרו: נאמר "וכהניה אלביש ישע וחסידיה רנן ירננו, שם אצמיח קרן לדוד ערכתי נר למשיחי". פירוש, לעתיד לבא "וכהניה" – הכהנים דהיינו האנשים של ה"בעל תפילה" דהיינו רבינו ז"ל – שהם הכהנים, "וחסידיה רנן ירננו" השם יתברך יעשה חסד ויגלה שיר שיתער לעתיד לבא לפני הזמן. "שם" אל תיקרי שם (עם קמץ) אלא שם (עם צירי), דהיינו שם הצדיק משותף בשם ה'. אצמיח גימטרייא שמו של הצדיק (נחמן עם הכולל), ו"קרן" = גימטרייא שמו ז"ל כ: י, י-ה, וכו' עם אותיות והכולל של קרן (נ נח נחמן נחמן = 354).

עוד כז"ל.

יום ששי חצות היום כ' תמוז תרל"ב. ר' אברהם נ"י קם מהמקווה ואחרי התלבשו בבגדי שבת היה בהתלהבות נראה ועצומה ובדביקות עצומה ואמר: "לערך יובל שנים יקום נער יפה תואר וטוב רואי אשר יחדש את העניין של רבינו בדבר חדש אשר עוד לא היה דבר פלא כזה, שזה יעשה מהפך גדול מאד לעניין הגאולה וטובה גדולה לכל העולם כולו!" אמן ב"ב.

1130. מכתב משמואל הורוויץ

בס"ד

ב"ה יום השישי פר' שמות כ"א טבת תשט"ו פעה"ק ירושלים ת"ו:

שלום וברכה וכו"ס אל מע"כ ידידי יקירי כנפשי ולבבי הרה"ח המשתוקק לעבודת ה' באמת להתקרבות לצדיק באמת אשר זאת הוא העיקר מכל העיקרים. השי"ת יזכה לזה שיזכה למה שהאדם יכול לזכות בזה העולם העובר כהרף עין ובזכות הצדיק האמת שמתפלל תפילה בבחינת דין שיש לו את הקול המוכיח שיציא את כל הניצוצות מהפלונת ויחזיר אותם למקום קדושתם אמן.

אחדהש"ט באהבה רבה משלומינו הודות להשי"ת והנה ב"ה אנו עוסקים בהתורות של רבינו ז"ל בעיון כפי שהסברתי לך במכתבים הקודמים ונמצאים כעת בהתורה ח' חלק ב' תקעו תוכחה ונזדמנו הרבה מאנ"ש בישיבתנו הק' שיצטרפו בהתורה הזאת והיו דיבורים ק' בתכלית והיו רגעים אשר הרגשנו ממש שמתבטלת הבחירה לגמרי מאיתנו מרוב החיות וההתלהבות ודביקות בהצדיק האמת אשר הוא ממשיך עלינו אורו ומשפיע עלינו את יראתו הק' כמובא בחיי מוהר"ן בהמעשה עם ר' שמעון ז"ל.

וכך הרגשנו ממש זוהי הגדולה של הצדיק. הצדיק הולך כל פעם אין סוף שמזה אי אפשר בכלל לדבר אפשר לדבר מעניין השכינה זוהי הרי אלוקות שיש בעולם שיש בכלל ישראל שיש בבני האדם. השכינה היא הרי הרי גבוהה מכל המלאכים מכל בני האדם אבל ההשגה הגבוהה ביותר מהשי"ת בעצמו על זה הרי נאמר כי לא יראני אדם וחי ולכן אי אפשר להשיגה כי אם ע"י הצדיק האמת הגדול בתכלית שהוא בעל השדה שיש לו קול המוכיח שהצדיק גוזר וקב"ה מקיים בבחינת השערות שבראש (עיין באידרא מהאלף עולמות שבשערות) שאין אדם השיג זאת כי אם הצדיק האמת.

והנה אתחיל לומר לך אחי חביבי כפי שביקשת ממני שנגיד לך מהדיבורים והחידושים המתחדשים בדעת רבינו ז"ל. והנה מובא בהתורה שעיקר שלימות התפילה בבחינת דין של הבעל כח הנ"ל היה רק סמוך למיתתו של משה וע"כ הצדיק אינו מוכיח את ישראל אלא סמוך למיתה כשפרש"י על הפסוק ויהי בארבעים שנה וכו' דברים – שלא הוכיח משה אלא סמוך למיתתו. כי מיתת הצדיק זהו בחינת תפילה בעצמו בבחינת דין של הבעל כח כי המיתה בעצמה היא בבחינת דין.

והנה עיקר הכנעת עקב עשו שהוא מזונא דגופא הוא הידיים דייקא בבחינת וידו אוחזת בעקב עשו' וידו דייקא

כי באמת עיקר ההכנעה הוא ע"י קדושת הידיים

כי כל הבחינות הנאמרות בהתורה הזאת כולם נמשכים ע"י בחי' הידיים

כי עיקר המשכת מימי הדעת הוא ע"י תפילה של הבעל כח ועיקר בחינת כח הוא בידים כידוע בבחינת 'כח ידהם' (איוב ל) כי עיקר כח של הבעל כח שמתפלל תפילה בבחינת דין עיקר התכלית הוא שיזכה לכל הבחינות כדי שיזכה לגלות חידוש העולם בעולם שידעו ויאמינו כל באי העולם בהאמת לאמיתו וזהו הפעולה של הענין השיר החדש שמתחדש כל רגע ורגע.

והנה השי"ת סיבב בעולמו שהגיעו ר' נפתלי ור' אברהם יעקב ור' אייזק ב"ר נתנאל ור' דוד ב"ר אברהם ועסקנו בהתורה הנ"ל יומם ולילה כמו שהורה לנו ר' אברהם בן רב נחמן שכשיש מניעות בהבנת ענין רבינו ז"ל לא לעזוב את אותו ענין עד שרבינו ז"ל בעצמו יפתח את אוצרו הטוב.

ולכן עמדנו על כמה נקודות כגון

ביאת המשיח

וקול המוכיח

והשיר שיתער לעתיד והנהגת הצדיק וכו' וכו'

נ נח נחמן מאומן

ואכתוב לך מעט מן המעט משום שההשגה שהגענו בו אי אפשר לומר בפה וכ"ש בכתב לכן אומר לך את הקיצור הנדרש.

רבינו ז"ל כותב וכשיהיה חידוש העולם לעתיד אז יתנהג העולם ע"י נפלאות היינו ע"י השגחה שהיא בחינת נפלאות שלא כדרך הטבע וכו' והוא מזכיר העניין של א"י וכח מעשיו הגיד לעמו וכשהקב"ה יחדש את עולמו בחי' א"י ויתקיים הנאמר תמיד עיני ה' אלוקיך בה שזה תלוי רק באמונה ואז יתער שיר חדש בבחינת שירו לו שיר חדש. והשיר הזה יהיה שיר פשוט כפול משולש ריבוע שעולה ע"ב שהוא שיר של חסד שעל ידו יהיה חידוש העולם בבחינת הרם כשופ"ר קולך

נמצא שע"י תפילה זוכין לבחינת קול שאפשר להוכיח כי ע"י תפילה הנ"ל נעשה גרים ונתגלה הכבוד ועי"ז זוכין לאמונה ועי"ז העולם מתחדש וחידוש העולם הוא בחינת א"י ואז יתער השיר של השגחה ונפלאות והשיר הזה הוא בחינת קול יוצא שהשיר הזה הוא כלליות גדול מאוד כמובא בחי' מוהר"ן מעניין הבתים והקשר לשיר חדש. ועניין השיר הוא כי ידוע שרבי אברהם אמר (כוכבי אור חכמה ובינה) שרבינו הוא בסוד בינה

והאר"י הקדוש כותב בשער המצוות פר' תזריע "נודע שהבינה היא הדוחה את החיצונים בסוד התכלת".

דהיינו שהצדיק הגדול במעלה יש לו את הכלים דהיינו השיר החדש כדי לדחות את החיצונים מהקליפה ע"י תפילה בבחינת דין וכו'

וכן בסוף ע"ח בכללי הרח"ו שבינה עומדת בגרון דהיינו שהבינה – רבינו יש לו כח של הקול שהוא קול המוכיח המשקה את הגן וכן כתוב בשער מאמרי רשב"י שבינה מתפשטת עד הוד [ב]לבד

דהיינו שזה בגדר של שבח והודאה דהיינו בחי' השיר

יוצא השיר יש בו כח לחידוש העולם שזה ביאת משיח דרך התלבשות לצדק האמת. כתוב בפרע"ח שער חנוכה פ"ד "כל הגאולות הראשונות היו בסוד ההוד דהיינו שלא היו יכולים ליגאל כי אם ע"י בחי' השיר שיתער לעתיד שיתגלה לפני זמנו כדי לגאול עם ישראל

ולכן כל השירות הם בלשון נקבה וע"י נקבה דאיהי בהוד ואפילו גאולות מצרים היה ע"י בתיה בת פרעה ולפיכך כתיב ונתת מהודך עליו וכן גאולת סיסרא היה ע"י דבורה ואשת יעל וכן גאולת יון ע"פ בת מתתיהו והיה אז בתיקון הוד ופורים היה ע"י אסתר אבל לעתיד לבוא יהיה הגאולה מצד נצח דהיינו שזה ימשך בחינת שיר אבל מצד נצח דהיינו רבינו הקדוש שזה חייב להיות על ידו עניין השיר החדש שיתער לעתיד לבא משום שהגאולה העתידה ב"ב שאז תהיה הישועה זה יהיה ע"י בינה עילאה באמצעות הגבורה.

ובינה נקראת שיר שורקת שזה יהיה נקמה בגוים דהיינו קול השופר המתהלך בגן ויורד לעולם בבחינת המוכיח ונעשה כולו חסד ורחמים בבחינת שיר פשוט כפול שלוש רבוע שזה בחי' שם הויה באחוריים בחינת דין אבל כולו מטרתו לחד ורחמים משום שהשיר הוא משותף בצדיק עד שנכלל עצלו ונהיה לבשר אחד כאיש אל אשתו משום שהשיר הוא רחמים וחסד כי הוא הגאולה העתידה ומצד שני הוא דין בחינת מוכיח שהוא באחוריים

וכן הצדיק יש לו תפילה בחינת דין ומצד שני הוא הכלי לקבלת השיר שכלי זה בינה רוב חסד מדין ולכן הם משפיעים אחד מהשני בתורה ותפילה כאיש ואשה כחכמה ובינה ומכל הכינויים שיש בעולם שם הע"ב הוא הגדול מכולם מצד המשפיע שאורה גדול כ"כ אשר אין שום כלי שלא נשפע ממנו וזה צריך הצדיק הגדול במעלה שיקבל זה השיר שיכול להוריד הנשמות העשוקות בתוך הקליפה שנמצאת למטה מהשאל ולכן זה השם הוא באחוריים כי בהתחלה הוא י שירוד עד למטה בתכלית התחתון אח"כ עולה חזרה וחוזר מהתחלה עם הכוחות הראשונות וחוזר עוד יותר למעלה עם יותר כח י – יה אח"כ יורד וכו' וכו' עד שמתקן את כל הנשמות מימילא כולם נשפעים ואין שום כלי שלא נשפע ומקבל מזה האור ולכן המלכות נקראת משיח כי הצדיק מתהפך ונהיה מלכות משום שעיקר המלכות הוא כשאר הוא מתקן נשמות עם ישראל והטעם שהיא יונקת מן החכמה ששם משח רבות ונקראת קרן מצד הבינה עיין מה שכתב ר' געצל בכתביו בענין התחלת דגאולה. עכשיו ידוע לנו שאדם הראשון הקב"ה נתן בו בינה יתירה כדי לקרא את החיות והבהמות בשמם הראוי להם מה שייך בינה יתירה? אלא הענין הוא מה שהיה צריך להכיר במעשיהם כדי (ל)תן שמם אז רואים שהמושג "שם" הוא דבר גדול מאוד. הרמ"ק כותב בספר האילימה מעין ג עין רואי תמר ו פרק כ"ח שהשם הוא קיבוץ אותיות אשר מגביל ומגדיר המצאות המוגבל פירוש המלכות נקראת שם ואפשר כי עולה במספר קטן שהיא כלולה מהשבע בהיותם כלולות בכללות גדול דהיינו ש' שלש מאות שלוש אבות כנודע ומם ארבעים דהיינו נצח והוד יסוד ומלכות וגם אם ימצא שבינה כוללת לפי דעת המפרשים ירצה ש' שלש אבות ומם סתומה על גביהן שזה בינה ועם כל זה היותר צדק במלכות ושם מלשון שימה אפשר שהיא במלכות שהיא החונה על העולם והיא נקראת שכינה והשכינה אינה יכולה לרדת למטה מעשרה טפחים אבל כשהיא מתדבקת במלכות שבבינה דהיינו תבונה היא יכולה. דהיינו כשהצדיק יורד למטה להביא נשמות העשוקות בתוך הקליפה זה כבר לא רק צדיק אלא זה הצדיק

נ נח נחמ נחמן מאומן

והשכינה מתדבקים ביחד כגוף אחד והצדיק נכלל באין סוף ודווקא ע"י הכלי שהוא השיר שיכול לקבלו ע"י הקול המוכיח אזי מעלה את כל הנשמות העשוקות אבל זה אי אפשר כי אם ע"י השם של הצדיק כפי שראינו משום שהפעולה שהשכינה יכולה לירד למטה מעשרה טפחים ולהתדבק לצדיק זה נעשה רק ע"י השם משום ששם הצדיק משותף בשם השם ואזי יכול לירד וכשנעשה פעולה כזאת שזה חסד ודין אזי הקול המוכיח שהוא השיר פשוט כפול משולש מרובע שנכלל בשם של הצדיק בפעולה כזאת מעלה את כל הנשמות העשוקות אבל אין התמזגות בין הדין לרחמים וזה יכול לגרום שבירת הכלים משום שאין הרבה מזוג משום שהחסד טבעו לעולם להתפשט וטבע הדין להיפך ובלא דין יתפשט החסד והרחמים יותר מדאי ולא יהיה קיום לעולם ועוד לא יודע (יודע) מעלת הרחמים מריבוי שכל דבר שבא בלי טורח ובריבוי אינו חביב כלל ובהתפתות הדין לא יתפשטו הרחמים ויהיה חביב וגם חשוב אבל בתאי שזה יהיה בהתמזגות וזה לא יכול ליקראות התמזגות כי אם ע"י שם הצדיק משום שהשם מורה על מעשיו כנ"ל ויוצא שהשיר חדש כדי שיהיה קול המוכיח המשקה את הגן צריך שיעורר הפעולה מראשית נקודה העליונה עד תכלית דיוטא התחתונה וזה אין אדם בעולם יכול לעשות זאת כי אם הצדיק מוכח שהשיר עצמו הוא שם הצדיק כין פעולה עיוולת יוצאת מהש"ת ח"ו משום שאם שם הצדיק זה לא השיר אז אין התמזגות ויצא שאין מלכות וכשאין מלכות מי שימלוך על העולם מצד תיקון הנשמות אזי אין בינה דהיינו באין צדיק כי הצדיק היגיע רק לתיקון העולם וזה לא יכול להיות כי כל הפעולה הוא רק ע"י הצדיק בעצמו לכן מוכח שהשיר עצמו הוא שם הצדיק מה שיוצא לנו עד עתה הוא ענין סיבת המשפיע וענין סיבת הנפשע דהיא המקבל א"א לשמוע את קול המוכיח א"כ הוא מאמין באמונה שלימה בהצדיק ובכליו דהיינובהשיר בחי' השופר כמובא בהתורה אצלנו שיעקר הכח הוא בידיים כמ"ש (כח ידיהם) וידם זה בחי' אמונה כמ"ש ויהי ידיו אמונה נמצא שיעקר הוא לגלות האמונת חידוש העולם וזה נעשה ע"י בחי' כח מעשיו הגיד לעמו דהיינו הכ"ח אתון דפסוק בראשית שהוא עצם התחלת מעשה בראשית וזה תלוי באמונה כמובא ברש"י אמר ר' יצחק וכו' וזה מה שכל פעם חוזרים להתחלה מחדש שזהו בחי' שיר פשוט כפול משולש מרובע דהיינו אחורים שכל פעם חוזרים לאחור וע"כ הקול המתהליך בגן ומשקהו שזה בחי' אף ידי יסדה הארץ שהעולם מתקים משום שהאדם מתחדש אף ידי ידי דייקא דהיינו אמונה שזה תלוי באמונה מצד הנשפע. ר' יצחק אחי חביבי התעורר נא אחי כנפשי האם עולה על דעתך מה שעולה בראשי היסמרו שערותיך אני מרגיש בשרי חידודין חידודין אני כמה אתה מרגיש בהתנוצצות התורות של רבינו ז"ל כפי שראיתי איך שלמדנו בזמנו אז אבל עכשיו חבל על דאבדין ולא משתכחין אני צריך להמשיך לך את הדיבורים הק' שדיברנו עם אנ"ש עוד ועוד כי תלי תלין של הלכות יש כאל הלכה למעלה כפי שלימד אותנו מוהרנ"ת שכל התורות צריך שיצא מזה הלכה למעשה אך כעת אין פנאי כלל להאריך היגיע עת השבת ק' אשר הוא מטרוניתא דמלכא שהצדיק מתגלה מהדא בעולם והש"ת יאיר עינינו באור תורתו שנזכה לילך הרבה עם התורות של רבינו ז"ל כפי שציווה לנו ולקיים כל הנאמר בה במסירות נפש עד ביטול הבחירה ממש ובכן כל אחד ואחד נאמר זה לזה חזק ונתחזק בהתחדשות שלא כדרך הטבע כלל. ותראה תיכף בכל עיקר שנמצא מאנ"ש הידועים לנו בלבד להראות מכתבי זה ושאר המכתבים המדברים מהתורות כפי שכתבתי לך אשר ביקשת ממני אשר דברי הק' נובעים ממבועי הנחל אשר כל מימות העולם שיעברו לא יעמדו כנגדה ובפרט בתורתו האחרונה שאמר בחייו ועיין בפרפראות אשר היא גבוהה מכל התורות מי יפתח פה! מי יפתח פה! ידידו דורש שלומו הטוב מאחלם כט"ו

שמואל הרוויץ

1140. בענין אחוריים:

נ נח נחמ נחמן מאומן, כתיבת השם באופן זה נקרא אחוריים, ולכן רוב פרשני השיר הקדוש הזה דורשים בענין האחוריים, ואף שאחוריים הוא מדרגה קטנה (ובאמת שירה הוא מסטרא דלוי, צד שמאל, גבורה), הם מפרשים שאדרבה זה מראה איך שרבינו מוריד את עצמו לתקן ולהציל אפילו הדיוטא התחתונה. וכעין זה יעו' בלקוטי מוהר"ן תורה מט, אות ג' ואת ה', ז"ל וזה בחינת השיר שיתער לעתיד, והוא שיר פשוט, כפול, משלש, מרבע, והם עשרה מיני נגונא. זה בחינת הא, שהיא דלת (לשון דלה ועניה דלית לה כלום – אות ג) עם יוד. דל"ת, זה בחינת שיר שפוט, כפול, משלש, מרבע. יוד, זה בחינת עשרה מיני נגונא. וזה על ידי התגלות מלכותו, וכו', ע"ש כדה"ק, ומזה יכולים לפרש שמצד האחוריים היא דלה ומצד העשרה אותיות, עשרה מיני נגינה הכל מתקדשת (וזה א"ש לפי מה שהסביר בעל הסולם שנגינה זה הכח של זכרון דברים בלי הרגשת הצער שהיה צריך כדי לרכוש אותם דברים). על כל פנים לענ"ד הענין של נ נח נחמ נחמן מאומן, שכל הגאולה תלויה בה הוא הרבה והרבה גבוה מענין של אחוריים, ורבינו בעצמו גילה שענין השיר הזו הוא כשפ"ר, ובשופרו של הש"ת כתוב ויהי קול השפר הולך וחזק מאד ופרש"י מנהג הדיוט כל זמן שהוא מאריך לתקוע קולו מחליש וכוהה אבל כאן הולך וחזק מאד ולמה, מתחלה לסבר אזניהם מה שיכולין לשמוע, משה ידבר, כשהיה משה מדבר ומשמיע הדברות לישראל וכו' והקב"ה מסייע לתת בו כח להיות קולו מגביר ונשמע ע"ש. וזה היה נראה ממש בפשטות הענין של נ נח שהולך ומתגבר ואחר שהגיע לנחמן הולך ואור יותר

נ נח נחמ נחמן מאומן

בעזרת השי"ת מאומן. ולזאת פרשתי בס"ד בתוך הקונטרס שהוא ענין של יחוד ההיכלות ויחוד זיווג אצילות עם בי"ע, וכן פרשתי בס"ד שהוא הרוח חיים שממלא הרוח הצפון, ועוד דרכים שחנני ה"י ברוב חסדו. ועכ"פ האופן של הכתיבה הוא נקרא אחוריים. ולכן ראוי להביא קצת פירושים מה הענין של אחוריים. וכאן אביא בעזה"י קטע מ' משה דוד וואלי ז"ל תלמיד חבר של הרמח"ל, ובפרט שבקטע הזו הוא מסביר שכלל האחוריים של השכינה הוא ב'ג'ד, שזה ממש ענין של השיר א'ב'ג'ד', ובפרט לאור הסוד שגילה רבינו בענין הפנטטר – שהתיקון הכללי הוא כבגד הגנה והמשכיל יבין [שוב ראיתי בספר חרדים, הובא בחק לישראל ליום ג' פרשת מקץ, שע"י שירה ששרים להשי"ת עושים לו יתברך כביכול בגד ע"ש].

1150. נתיב מצותיך - קמארנא

1160. מגלה עמוקות

ביאור ספר איוב לרבי משה דוד וואלי

א:א איש היה בארץ עוף איוב שמו והיה האיש ההוא תם וישר וירא אלקים וסר מרע. הנה כבר ידוע שהיסוד הוא היורד בתוך הקליפות כדי להוציא מהן כל הניצוצות על ידי הבירור שנשלם על ידו. ואז הוא סובל כמה צרות רבות ורעות, בגין דאתרא הוא דקא גרים. אבל כשיוצא מתוכו וחוזר למנוחתו, אז להפך הוא נוחל כמה הנאות ותענוגים למשנה ממה שהיה לו בתחלה. והוא סוד הנאמר כאן בספר איוב בסופו: ויוסף ה' את כל אשר לאיוב למשנה, כי איוב הוא רמז אל היסוד, ולכן עולה י"ט כמילוי מ"ה שהוא הגוף, דהא גוף וברית חשבינן חד. וצרותיו של איוב מובנות יפה ברזא דאמרן, וברזא דכתיב: ה' צדיק יבחן, שהרי אי אפשר בלאו הכי, ואין צדיק בלא נסיון, מן הטעם שפירשנו. ולפי שידוע גם כן שכל עצמות של היסוד אינו אלא כדי להזדווג במלכות, כי לכך נתהוו ונוצר למלאות חסרונה דלית לה מגרמא כלום, לפיכך כתיב: איש היה בארץ עוף, הויתו "בארץ עוף" דיקא שהיא המלכות שנקראת כך לפי שנוטלת כל ההשפעות העליונות שנקראים עצות מרחוק, גם נקראת "ארץ עוף" לפי שהמלכות מקבלת מן האחוריים דבינה משם ס"ג, שריבועו ואחוריו עולים כמנין עו"ץ. ודע לפי זה, כי יש ג' בחינות שהם אחוריים זו לזו: בינה לאה ודינה, כי לאה אחוריים של לאה. ועוד תדע כי לאה נקראת גם כן גינה, בסוד: אל גינת אגוז ירדתי, ולכן תראה שבהיות אלו הג', אחוריים זו לזו ממש, גם נרמזו בג' אותיות רצופות בראש תיבה ב'ינה ג'ינה ד'ינה, שבאות זו אחר זו ממש, כשם שאלו הג', אחוריים זו לזו. וכבר אמרו רז"ל: שאשתו של איוב דינה בת יעקב, לרמז אל האחוריים היותר חצונים שמזדווגין לו לאדם בעת צרותיו. ונחזור לעניננו שאמר: והיה האיש ההוא תם וישר, לרמז אל היסוד שמקבל מן הת"ת שהוא "תם". ועולה גם אל הדעת שהוא "הישר", בסוד ישראל לי ראש. וירא אלקים, ביראת הרוממות שהיא בינה שכינתא עילאה דשריית עליה. וסר מרע, שהיה משתדל להתרחק מן הרע בכל כחו כדי להתקרב אל הטוב שהוא היסוד דאיהו דרגא דיליה. גם "וסר מרע" בסוד הבירור של חו"ג מתוך הרע של הקליפה שנשלם על ידו, והם עשר הויו"ת שעולים כמנין ס"ר, כמו שכתב האר"י זצוק"ל בענין" וירא ה' כי סר לראות.

ב. ויולדו לו שבעה בנים ושלוש בנות

נ נחמ נחמן מאומן

1170. באומן התש"ע הייתי יושב עם הגמרא פתוחה לפני [וזו ידוע אצלינו ש"תלמוד" ע"ה בגימטריא תהלים שעם האותיות (או עם מאומן הוא בלי ואו) בגימטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, שע"י לימוד תלמוד אחר חצות לילה זוכין לנגינה כשירה], בבא בתרא חזקת הבתים דף כט., וניגש אלי ארלה סטינפלד נ"ו והיינו מדברים על רבינו הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן, ובתוך כדי השיחה הוא הראה לי שהעמוד הנ"ל מראה חזקת נ נח, כי הגמרא בצורה נ, והרשב"ם בצורת נ', והרש"י ותוס' בצורת ח' (כי בדף הזה כתוב "כאן מת רש"י" והוא ממש בח' רעוה דרעווין). הרי, מלמטה למעלה – מימין לשמאל – חתום בגמרא: נ נח!

1180. בשני עמודים הבאים הבאתי

הקדמה לשו"ת חתם סופר חלק יורה דעה

פתוחי הותם

לח נכמדק זס לזס. אזל חלילס וסלילס עטעמס זיט נחקלס חנרו ח"ו.
 נחזור לענינינו אשר סעי"ת סמכסס אזי מאצרכס אז חקר אזי
 עוטס ובוטר כי יעמיו לענן אשר יזס חס ציטו וחס ציטו
 חסרו וטערו דך' ס' לענן סציז על אצרכס חס אשר דיצר עליו
 לכארוס יט לרקוק נשון סקרה לענן סציז על אצרכס וכו' אשר
 לפי העמדק סקרה ל מענן סציז אס קענדל וס ערו דרך
 ס' וס' זס נכחס ח"ו כעצדס סמחוס ע"ע לקבל פרק, ועס
 עטרו נריכס לעמוד עליו עוד, סוה כי לא נעלז צטוס כציז
 סמחונכט עיחצוק ס' חחלס אס רח"ו לסחליל עליו סכצוס מלד
 כערון עעסיו עס סנעלז נחאע"ס עסחצוק ס' לאער סו כס ס
 א כי מא צרכס סמחונכט זסס לזס? לכן נלע"ז נדח"י אי סיס
 חאע"ס נדרכס סכצוס עיחגלס ח"ו דצר עטעפ אשר יעטס נחאעס
 או צעיר פלוי לא יונעט מעטו סכצוס כזו ענגלס ליטעיס ירמס
 ויחקאל כעפורט צייט ירמס נציז לרוס נחחך גס צמס עטיו
 נונע לאועס סיכרלית כלל — אף חאע"ס נחאעס לא סגיב חל
 עדרגת נצוהס כז, כי לא סיס לו פח"ז לסחצודל מעטצויו נכצוהס
 ולקשר נפטו ציריגת נצוהס כז לפי סעיה עוטרד תמיד נליעוד
 סמלח"דים וסיס דעטו מעורב צין סכריות לסכניקס חחס כנסי
 סכניקס, וחלו סיו תלמידס חאלו צעעלס סכוכס לא סיס ליעודו
 אוחס עניעט סחצודת סמחעטס אף סס נחחילת ליעודס סיו נדרכגס
 פוחתס עד סעיס לרץ לסכניקס לאעו לאעו ונחחילת ליעודס סכיגלס
 לעצוד חס ס' ע"ע לקבל פרק, ועל עסחענוע נפטו תמיד לסחעקס
 עס קלרי דעט כאלו לא נעאל לו פח"ז לסחצודל מעטצויו נכצוהס
 כז, אף ס' סעוד היודע עלטוי לב נפט, ידע חס אצרכס, אשר
 חלז זס ענדי אצרכס, אס גס כי לא סגיב חל עדרגת נצוהס כז
 ע"ע לא יסכן לבקות עטרו דצר, כי ח"ן סקרון נעליעוד נפטו וכל
 יעיעוט סככו חל סכצוס סוה רק ע"י עטוה עעריד עלמו נכצוד
 ולמעני מעליך נפטו חנגד ונחל מעננס מעעל סכצוס אס כן לא
 יסכן עלדיק כזס יסקיר על ידי ענדרוס נחאעסו אוח, חסו חולד
 סקרה אשר עסס ינצוד, סמכסס אזי נחאעסו ס' סוכך עאקסס
 עאצרכסס חס אשר אזי עוטס, חלז ידעמיו כי כל יעיעוט סככו
 לכצוהס סוה לענן אשר יזס חס ציטו וחס ציטו וטערו דך'
 ס' וחס עוד פוחי סערך העוצדים על ענח לקבל פרק לענן סציז
 ס' על אצרכס חס אשר דיצר עליו, כ"כ עטעפיל עלמו סולך מעקוס
 גצוס חל עקוס נמוך ללמוד עס קלרי דעט כאלו וכל זס סוה עוטס
 נכצוד עמי לסצרוס ענדי ויודעי — אי לחאט סכרו מחחי חלז
 עככל יעיעוט סככו לכצוהס אגלס לו כל למון ולא יסקר עטרו דצר:
 וד"ב"ר זס סוה עוקר סככל לסעלס, אס אשר יאער ענדי סענדי
 חעקס נעט"י צס' וספן אזי לסחקרז ח"ו וחיך אעטס זחס
 למענע נליעודי ומטכלות עליעוד נעט"י כדי לסעלילס נפט חצירי?
 סחעקוס אזי דצירי ח"ו: סכצס נדח"י ערצויו ויורט מענדי
 ומחלמידי יורט מעוכלס — סיפאל עס' דצר נעללות לך עליעודס
 נעמדק עס עסחקרת לכצוד עטו — חחס עטס חס אשר לחך
 לפעות ללמוד דעט חס עסס, וס' יעטס חס עטו עטס רכור כרלונך
 וסוה יעטס רלונך כרלונך נעללות נעמדק ירדיעט עליעודי ומעיק
 לך זפן סויעעט לסעיג סענות רצות וכעגצות עוד יורט עכדי יכלס
 עכלך, ועל זס ויכולז גזס אערו ח"ו חעט"י ענעלס נחצוהס פן
 סנציזיס פן סמכמיס לא נעלס, כוונחס כי קוד ס' ליחיו לגלות
 לסס מעלמידי קטורי חורתו כרלונס ומעלס ומטקוסס חליס, חל ס'
 יחזר לבו דצירס גצוסיס ורמיס אף עס עלז יגיב חליטו לפי קולד
 עכליתו — אזי לדחי ודחי לי צכל עס וצכל עקוס עטוקער וענע
 לב', אף חליי יקעל נצירי נחאור חורתו יח עיכיו, ענעט נעללות
 יח"ינו, לסעמיד תלמידס סכצס חכיו, גס נענרז חל ינח ידיו חל
 סעליכו לעח זקנס ככלות כוחיו חל סחצויו, רלוריו לרלות מלכו
 צ"א: —

כן בקרצ סארץ אשר נחאעס חס ס צחיס עמס לרעטס חס ס וכל
 חכ"י ח"ו לי עוט חועלס מליעוד חס ע"ע לדח"י חכסס, מעני
 סלמדון כזס גדולס מלות ח"ת דרציס, וכן מעטו כעווי חס תניעו
 חל סארץ וחקייטו מלוחיס נחאעס סחעלס נעטכס מכל לז ולא יסי'
 סליעוד עוד חועלס עלכסס, ע"ע חחזרו לענות דצירס ססס לסודיעס
 לבניכס, חסו עטור וסוד עתס לבצ"ך — (וחלוי יט לסעתיק
 זס נדצירי ח"ו עס' נדריס עטוליו חיקור קבלת עכר סליעוד
 מעטקוק עלפנינו: אשר חכ"י לדח"י חכסס עס אזי נחנס אף חס
 נחנס — ולפי דצירנו עס אזי נחנס מלד חועלס סידעס, אף חס
 חס חסיו נחכלית סעליעוד נחאעס עיס' סליעוד חלליכס נחנס מלד
 חועלס הידיעס, ע"ע וסודיעטס לבצ"ך — וחיקור קבלת סעכר נלמד
 חזו וכענע עחליו).

יער עיני חזס נעלמו סערך עטרע"ס לפניכס מחאור סע"י: למען
 ירחו אוחי כל סייס אשר סס חיס על סלדחס וחס צחיסס
 ילמדון — סחעורד אוחס על דקוק ככוך נדצירי סע"י אשר עטור
 למען ירחו אוחי כל סייס אשר סס חיס על סלדחס אשר סכוונס
 לפי פשוטו כל ימי סויות סלדס עד יוס סחחרון יוס העוט חכ"י חך
 אשר חסר זס וחס צכיסס ילמדון סכי סול"ל לענן ירחו
 אוחי וחס צכיסס ילמדון כל סייס אשר סס חיס על סלדחס?
 חלז עסקצ"ס יח"ע צח לסודיעטו דצר זס כי גס חסר סעטליס
 סלדס חס נפטו נחכלית סעליעוד נחאעס עיניו מלד עלמו כצר חסמו
 וח"ן להס עוד חפן יחוס לסחיס על סלדחס — חסר כל זחס
 עועל עליו סמחית אס צכו צוטר יערו ולסעלס נעפות חלמידי,
 חס סוה ע"י סקרה, לענן ירחו אוחי כל סייס אשר סס מלד עלמס
 חיס על סלדעס, וגס חסר זס עכצר חסמו יעיס עלד עלמס וח"ן
 לחייסס מלד עלמס חצור ויחוס חל סלדעס, חסר כל זחס חס
 צכיסס ילמדון — כי זס כל סלדס עיטעדל ויחאען נעטעדלות
 רב להעיז דרכי צכו אדס כדי עיטעט ס' נחעטיו, ויחכב כל אדס
 סעלמס נעט חצירי כעליעוד עלמו — ועל זס אשר ר' עקיבז: כלל
 גדול סכורס וסחצות לרעך כעוך, צכורס דייקא. כלל ויחוד גדול
 נליעוד חורס עיחכב עליעוד חצירו כעטעו וסחצות לרעך כעוך.
 וכס יסיס חעוקת סעלס לרלות נעליעוד כל סעולס ויסיס סעליתו
 עכל יעצי סכל עקסיס ועד גדולס ידעו חס ס', כזו עסחפנלל
 מעטרע"ס: מי יתן וסיס כל עס ס' נציזיס. —

ראל חתעס על סחפן עס עטורו ח"ו צמ" צ"צ על סמילות מעטרע"ס
 (עטוס ל"ג) ונפלינו אזי וענך, וסירעו ח"ו סחפנלו ס' עכל
 יערס עקצ"ס עכינו על אר"ס — לא עסכע עינו על עטע רציו
 ע"ס על סקירי ח"ס עלז יגיבו לסעגת רוח סקדע אס יסי רלויס
 לכך, חק מלסכזיר, חלז חס יכירו חס ה' ויחעיני סכורוס אזי וכליס
 לחגיב עמי' לעדרגת סנציזיס כזו עוצדים גר חרודי וכזו ר' עקיבז
 עמע' ונבטליון. — אף סמלת מעטרע"ס ס' ענין חסר חס יקוס
 חחד חסס לבכיר חס ס' ולדצקס צו חל ינחזר סעי"ת צו וצורעו
 חסרו לעפות לו צית נחאען וחוועס נכרדס כזו עעטס לחאע"ס, חלז
 יחאחזו עס צי סערלל סיות עס חחד, וחלז סחפנל ע"ד ער חסר עעטו
 יערלל חס סנגל, לי עטע מעטרע"ס חס יעטס ס' לו עוד חוועס חסר
 וחס סס לא יסחיוו נכעטס ולא יעטו עגל פן יחענע ע"ז אורן על
 יערלל וענסי זכוחו על חאע"ס וס"י חוחס חוועס, סכנחרת, וחלז
 זדעו על חאע"ס, ע"כ סחפנל עטריכיס לסחחצר עס יערלל ולסיות
 עס חחד וכפליטו אזי וענך. — חזל צלי עקק כי כזו עסחפנלל
 מעטרע"ס מי יתן וס' כל עס ס' נציזיס כן סיסס סחפנלו על כלל
 סאטעי סול, כל יעצי נעל יכירו ידעו חס ס' חועלס סארץ
 דיעס כמיס ליס מעקיס.

ראחרי סמחוחיכו כי מדך סחיוז זיט חס חסיו יעזרו נעליעוד
 סכעט, חכ"י יעלז על סחילת ר' נצ"ס (צרכות כ"ח צ')
 עלז חכעל נדצר ססלכס ויענעו צי חצירי ח"ן נחירל רכצ"ס עיטעט
 חצירי נחקלפו ח"ו, ועיעללו חכניס חלזו נחצרכס סכניס חעיני
 סועלס? וגס למס לז חס על כעלון סלכס עלמס וקע על עיטעט
 צו חצירי? חזל סענין עמ"י עס דחחח (צ"צ דך קל"ג צ'): אזי
 ס' נענעס חיעניס, ומי רכצ"ס עס איכקף רב עילט ערצח פן יאער
 רצח נצלו חלו לא סייח כחן ס' דן דין עקק, קרל רצח נכחו:
 אזי ס' נעחו חיעניס, נעט סחלדיקיס לריכיס ליעועס סקצ"ס מעליז
 לסס, אף חס חס ידעו צך כי מעולס לא נכעלל וחל צחס חקלס
 על ידך עטרי עסס זעני סעי"ת קורס עטענע לסורחס וחל נכעלל
 עכ"ל, סרי ערצ עילט כענע נכעל וסקצ"ס חועין לו רצח וס' ענעס
 גדולס לרצח על עוכס לסליל חס רב עילט, ויורט עוב ס' חלו זכרו
 סקצ"ס עיטעוד מעלמו על סחאעט ענלי עילערך לסחונע רצח לסליו
 ולעמיה נחאעסו — חס סיס סמלת רכצ"ס על חכ"י ס' ר
 סל כס ואלערך עליט לסחירי ויענעו צי חצירי על עזכו
 לסלילי. חס ס' חכיו עטעמוד נעלמי על סחאעט וכן כל חצירי

ע"כ סנעסי לסעתיק אעק קליוס מדצירי קודעס חציו
 סעדרציס מעיוז ומלות ח"ת דרציס — ועסס
 חוטקף ידי עניס נעזס"י לסעלות על סקפד חלזס גרגריס
 מדצירי קדעו דציריס סמחח"ציס חס סמלחדי לטעוד
 נליעודי, וספקד סעניע לסעתיקיס חנס עטעוד סורס
 וכעעניס על ציחסס לדזוס דך מלצס וע"ז טעג סורס
 צע"ס, וס' יתן סעוד:

אית"ל צירועלמי עס' עקליס קוף ע"צ כעכס ר' יעקב צר חדי
 ח"ל חכ"י כחכר ליוס ס' חס מעס ענדו כן ליוס מעס חס
 יסועט, וכי כל דינור ודינור עסיס יסועט יעצ ורועס סיס אורט
 קך אורט עסס, חלז יסועט יעצ ורועס וסכל ידעיין עטורו על
 עסס סיו, אף חחס חלחזר יעצ ורועס וסכל ידעיין כי סטורס
 עקל

1190. שמות הצדיקים הקצר – הניתן לאמר כל יום ויום

אדם, הבל, שת, חנוך, מתושלח, נח, שם, עבר, אברהם, יצחק, יעקב – ישראל. (שרה, רבקה, רחל, לאה, בלהה, זלפה). אליעזר (עבד אברהם). [מזרח] יהודה (י-ה-ו"ה), יששכר (י-ה-ה"ו), זבולון (י-ו-ה"ה), [דרום] ראובן (ו-י-ה"ה), שמעון (ו-ה-י"ה), גד (ו-ה-ה"ה), [מערב] אפרים (ה-י-ו"ה), מנשה (ה-י-ה"ו), בנימין (הו"ה), [צפון] דן (הוה"י), אשר (ה-ה-י"ו), נפתלי (ה-ה-ו"י), לוי. קהת, עמרם, (יוכבד), משה (נ"ה), אהרן (מרא דמטרינתא פנים דחו"ב), (מרים), נדב, אביהוא, אלעזר, איתמר, פנחס, נחשון בן עמינדב. יהושע בן נון (יסודאחוריים דחו"ב נוק'), כלב בן יפנה, בצלאל בן אורי בן חור, אהליאב בן אחיסמך.

<זקנים ושופטים (חו"ב דאבא שבז"א)> אלדד ומידד, עתניאל בן קנז, אהוד בן גרא, שמגר בן ענת, (דבורה הנביאה), ברק בן אבינעם, גדעון (בן יואש), תולע בן פואה, יאיר הגלעדי, יפתח, אבצן, אילון הזבולוני, עבדון בן הלל הפרעתוני, שמשון הגיבור, עלי הכהן, שמואל הנביא (נצח) בן אלקנה בן ירחם בן אליהוא בן תחו בן צוף, (חנה הנביאה). <מלכים ושריהם> שאול, יונתן, דוד בן ישי (שפ"ו), בניהו בן יהוידע, שלמה, אסא, יהושפט, יהואש, עוזיהו, יותם, יחזקיהו, יאשיהו, צדקיהו.

<נביאים (מבחי מוחין דאי שבז"א)> אחיה השילוני (אחוריים דנ"ה), אליהו (אחוריים דהוד), אלישע, עדו החוזה, שמעיה הנביא, נתן, גד החוזה, ישעיה, ירמיה, יחזקאל, ברוך בן נוריה, הושע, יואל, עמוס, עובדיה, יונה, מיכה, נחום, חבקוק, צפניה <אנשי כנסת הגדולה (מדעת שבצד אבא שבז"א)> חגי, זכריה, מלאכי, דניאל, חנניה, מישאל, עזריה, נחמיה בן חכליה, מרדכי הצדיק, בלשן, זורבבל, עזרא הסופר. מתתיהו כהן גדול חשמונאי ובניו. שמעון הצדיק.

<זוגות – מדעת דמצד אי שבז"א> אנטיגנוס איש סוכו (מן העלייה), יוסי בן יועזר איש צרידה – יוסי בן יוחנן איש ירושלים. יהושע בן פרחיה – נתאי הארבל. יהודה בן טבאי – שמעון בן שטח. שמעיה – אבטליון. הלל – שמאי. <תנאים – מן היסוד עד דעת, דרך ירידה ודרך עלייה למקובלים. ויש מצד אבא> ר' יונתן בן עוזיאל. ר' יוחנן בן זכאי. שמעון בן הלל הזקן. ר' נחמיה בן הקנה (היכלות דיצירה). ר' אליעזר הגדול (תק"ל), ר' יהושע, ר' יוסי הכהן, ר' שמעון בן נתנאל, ר' אלעזר בן ערך, ר' עקיבא (בן יוסף. אשצ"ה). ר' ישמעאל, ר' מאיר (בעל הנס) ר' יהודה, ר' יוסי, ר' שמעון בר יוחאי. ר' אלעזר ב"ר שמעון. ר' פנחס בן יאיר, רב המנונא סבא, רב ייבא סבא, רב נהוראי סבא, ר' אבא. חוני המעגל, ר' חנינא בן דוסא, אלישע בעל כנפים, ר' נחמיה, ר' אלעזר בן שמוע, ר' יוחנן הסנדלר, שמעון בן עזאי, בן זומא, עקיבא בן מהללאל, מתיא בן חרש, ר' צדוק, ר' יששב הסופר, חוצפית המתרגמן, רבי חנינא בן חכניאי, ר' יהודה בן דמא, ר' יהודה בן בבא, ר' יהודה בן בתירא, ר' יהודה בן תימא, ר' אלעזר בן יעקב, ר' חנניה בן תרדיון, ר' טרפון, ר' יוסי הגלילי (שפ"ו), ר' יוחנן בן ברוקה (ע"ב ב"ן, קד"ם – אחוריים דב"ן חסר הוי"ה עצמה וה'), ר' יוחנן בן נורי (אמת ע"ה), ר' יוחנן הסנדלר. אדמון, סומכוס, ר' גמליאל הזקן, ר' שמעון בנו, ר"ג בנו, ר"ש בנו, רבנו הקדוש ר' יהודה הנשיא. רבי אפס, ר' חנינא בן חמא, ר' חייא

<אמוראים – בחי' יניקה> רב, שמואל, רבי ינאי, בר קפרא, רב תחלפתא, ר' יוחנן, ריש לקיש, ר' יהושע בן לוי, ר' עמרם, אלפס, ר' הושעיא. רב פפא, רב אידי בר אבין, רב כרוספדאי, רבי ירמיה, ר' יחזקאל, ר' אלעזר, ר' אלעזר בן פדת, ר' אדא בר אבהו, אממר, מר זוטרא, ר' זירא, רב משרשיא, רב זביד, ר' יצחק, ר' יעקב, ר' אלעאי, רב ספרא, רב חסדא, רב הונא, רב יהודה, רב נחמן, רב כהנא. רבה בר בר חנה. רבה, רב יוסף, אביי, רבא, רבינא, רב אשי, מר בר רב אשי, ר' אמי, ר' אסי, רב דימי, ר' אבין. ר' תנחומא. <רבנן סבוראי עיבור> רבה יוסי, רב אחאי מבי חתים, רב רהומי, רב שמואל בריה דרב אבהו, רב סימונא, רב עינא <גאונים (בו"א אחרי התיקון, וגם של או"א לפני תיקון ז"א)> ר' אחאי גאון, בה"ג, סמ"ג, רב נטוראי גאון, רב שרירא גאון, ר' סעדיא גאון, רב האי גאון, רבינו גרשום, רבינו חננאל.

<ראשונים (פוסקים – בחי' ז"א אחר שנתקן ע"י וא"א) רי"ף, ר"י מגש, רמב"ם, ראב"ד, רמב"ן, רשב"א, ריטב"א, ר"ן (נסים), נמוקי יוסף, ר' יוסי גיקטיליה, ר' אברהם גלנטי, חייט, ר' נתן בעל הערוך, רי"ץ גאות, ר"ש, ר"י, רבינו תם, רש"י, ר' אלעזר בעל רוקח. תרומות (ר' ברוך בר יצחק), עיטור (ר' יצחק). ר' יהודה החסיד. רבינו יונה. מהר"ם מרוטנברג. אור זרוע (ר' יצחק). אגודה (ר' שמואל בר' צדוק), אבודרהם, רבינו בחיי. מרדכי. ר' עבדיה ברטנורה, מנורת המאור – ר' יצחק אבובב, תרומת הדשן, מהרי"ל, רא"ש (ר' אשר). בעל הטורים (ר' יעקב). ר' ירוחם. <אחרונים> מהרש"א, מהרש"ל, מהר"ל, ר' יוסף קירו, ר' משה איסרלס, לבוש (ר' מרדכי יפה), סמ"ע (ר' יהושע פאלק), ב"ח (רב יואל בר' שמואל), ש"ך (ר' שבתי כהן), ט"ז (ר' דוד הלוי), מגן אברהם, בית שמואל, רמ"ק (ר' משה קורדבירו), ראשית חכמה (ר' אליהו), ר' בצלאל אשכנזי, ר' יצחק לוריא – אריז"ל, ר' חיים וויטל, ר' שמשון אסטראפאלר, של"ה (ר' ישעיה סגל בר' אברהם), רמ"ז, מגלה עמוקות (ר' נתן נטע), ר' משה חיים בן יעקב חי לוצאטו – רמח"ל, ר' עמנואל חי ריקי בן אברהם (משנת חסידים), אלשיך, חכם צבי, אור החיים, חסד לאברהם.

<חסידות> ר' ישראל בעל שם טוב, ר' צבי, (ר' דב בער) מגיד ממזריטש, ר' אברהם מלאך, ר' שלום שכנא, דגל מחנה אפרים, ר' ברוך, תולדות יעקב יוסף, ר' מנחם מנדל וויטפסקר, ר' אברהם קליסקר, נועם אלימלך, ר' פנחס קורצ'ר, ר' נחמן הורדענקר, ר' יחאל מיכל מזלאטשוב, ר' צבי הירש זידיטשוב. דברי חיים. הר"ר שמעלקא מנקלזבורג. חוזה מלובלין. יוד הקודש, אפטר רב (ר' אברהם יהושע העשיל), ר' לוי יצחק בן שרה סשיא. ר' מאיר מפרמישלן. בעל התניא, מטלר רבי, צמח צדק. ר' אהרן קרלינר, ר' שלמה קרלינר. מי השילוח, בית יעקב. ר' צדוק הכהן. ר' ישראל מקאזיניץ. בני יששכר (ר' הירש אלימלך). חתם סופר, ר' עקיבא עיגר. רש"ש – ר' שלום שרעבי, ר' שלום שבזי, בעל הסולם, שלמה קרלבוך. רבינו הקדוש רבי נחמן בן שמחה – נ נח נחמ נחמן מאומן, ר' נתן, ר' שמואל אייזיק, ר' יצחק יהודה מטעפליק, ר' יודל, ר' נחמן מטשהרין, ר' נחמן מטולטשין, ר' אברהם בנו, ר' משה ברסלבר, ר' ישראל קרדונר, ר' ישראל בער אודסר.

נ נח נחמ נחמן מאומן

נ נח נחמ נחמן מאומן

דיבור עם האברים

ב"ה איתא בספר חיי מוהר"ן (אות תמב, מעלת התבודדות ו) לאחד מגדולי מקרביו [ר' שמואל אייזיק] זכרונו לברכה צוה לו בימי נעוריו של המקרב הנ"ל שבשעת התבודדות ידבר הרבה בפרטיות עם כל אברי גופו ויסביר להם שכל תאוות הגוף הבל. כי הא סוף כל אדם למות, והגוף לקברות יובל וכל האברים יבלו ויתרקבו וכו' ועוד דבורים כיוצא באלו. והתנהג כך איזה זמן. ואחר כך ספר עם רבנו ז"ל והתנצל לפניו באשר שהגוף אינו שומע ומרגיש כלל כל דבריו וטענותיו עמו. אמר לו רבנו זכרונו לברכה התחזק בענין זה, ואל תרפה ירך מזה, ותראה אחר כך מה שיהיה מהדבורים הללו.

ושמע לעצתו וקים דבריו עד שזכה אחר כך שכל איבר ואיבר שדבר עמו בפרטיות נמשך אחר דבריו כל כך, עד שיצא ממנו החיות ממש ונשאר בלא כח והרגשה כלל. וזה ראה בחוש באיברים החיצונים כגון אצבעות ידיו ורגליו וכיוצא בזה, עד שאיברים הפנימיים שהחיות תלוי בהם כגון הלב וכיוצא היה צריך לצמצם דבריו מאד בכדי שלא תצא ממנו החיות ממש רחמנא לצלן.

ושמעתי שפעם אחת דבר האיש הנ"ל עם המקרבים אליו מענין איך שעולם הזה אינו כלום ומה הוא התכלית מכל עניני הגוף וכו' כנ"ל ובתוך דבריו נתעלה והתחיל לגוע (ובלשון אשכנז שנשאר חלשות) וביגיעות גדולות עד ששב ונתעורר בו חיותו. ואמר אז שזכה על ידי קדשת רבנו זכרונו לברכה למדרגה כזו אשר בכל עת שמזכיר עצמו היטב מיראת הענש והסוף והתכלית של כל עניני העולם הזה, אזי מרגישין כל איבריו אפלו אצבע הקטן שברגליו ממש כמו ששוכבין כבר בקבר ומרקיבין וכו' עד שצריך התחזקות גדול להחזיק חיותו בקרבו, שלא תצא נפשו ממש רחמנא לצלן:

ושם (אות תמג) ושמעתי בשם רבנו זכרונו לברכה שאמר גם לכמה אנשים אחרים, מחמת שהגוף שלכם עב מאד ועז וחזק וכו' על כן דארפט איהר איהם אסאך אן דולען [צריכים אתם להלעיט אותן] עם דבורים קדושים מענין התכלית וכו' ע"ש כדה"ק.

ואיתא בספר חסידים (סימן קנה, והובא בחק לישראל פרשת דברים ליום הששי בחלק מוסר) ז"ל ומעשה בחסיד אחד שהיה מברך על כל אבר ואבר, ומקרא מסיעו (תהלים פד) לבי ובשרי ירננו אל אל חי. וכתוב (שם לה) כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. והיה מתפלל על כל אברים שנבראו בו שיעבדו למי שבראם לכבודו ושלא לחטא לו בהם לפי שהקדוש ברוך הוא נותן בלב טובים שלא לחטא לו שאין מגלגלין חטא על ידו שנאמר (משלי יב) לא יאנה לצדיק כל און עכ"ל.

ולכן ראיתי בס"ד להכין דיבורים להשי"ת נגד כל האיברים, והמעין יראה שזה רק התחלה ויוסיף כהנה וכהנה כמבוקשו.

רבנו של עולם תהיה עמי לדבר עם כל ראשי אברי, ובפרט למוחי שיהיו קדושים וטהורים כסא לנשמת, גער חית קנה, ותגרש ותסלק ותטהר מוחי מכל חכמות חיצוניות ותאוות והרהורים רעים ומחשבות זרות, ומתי שיהיה צורך, זכני לחדש מוחי באמונה על ידי שאסתפק במיעוט שנה או בלימוד פשטי אורייתא או בעסק משא ומתן באמונה, ושאר הזמן יהיו מוחי מיגעין בדביקות רדיפות השגת אלהותך. וזכני למוחין חורין ככספא בחי' שב לימיני על ידי שתזכני לתשובה מאהבה בחינת זרע אברהם אוהבי. ושיהיו נשמעין ממוחי רעמים ליישר עקמימות לבי, וזכני ליישרות הלב ושמחה בלב וכוונת הלב ולרוח הקודש, (והרעמים) ולטהר הידים והשמים, כדי לזכות לדעת של מחלוקת לשם שמים, ולקבל הדיבורים מן השמים מן הרעמים בדופק שבידי. וזכני לחירות המוחין על ידי שמחה. ולהוציא הדעת שלי מן הכח אל הפועל, וזכני לשכל הפועל, ולאהבה שבדעת. וזכני לדעת שאהיה – השמטה –. זכני לדעת איך שכל מה שקורה בחיי רמוז בתורה של רבינו נ נח נחמ נחמן מאומן. זכני לדעת לעשות לרוח משקל ולהכין מים במדה. זכני לדעת כדי שאהיה נאמן רוח מכסה דבר ולכלכל דברי במשפט ולא אהיה כסיל המוציא כל רוחו. זכני לדעת של הדור דעה, ולדעת של הביטול לאין סוף. זכני לדעת להיות דבוק לך תמיד עשרים וארבע-שבע בלי הפסקה. זכני לדעת – השמטה --. זכני לדעת של מבשרי אחזה אלוה. ולדעת שכל – השמטה –. וזכני שיהיו מוחי קדושים בכח ובקדושת ובחינת הארון הקודש ושני לוחות הברית והמנורה, להיות כלי לתורתך הקדושה ולא להתחיל.

וזכני לשפע אלוקי על ידי טהרת שבעה קני המנורה, עינים, אזנים, חוטם, פה.

ועיני יהיו קדושים וטהורים בכח ובקדושת ובבחינת הבעטליר העוור, שזכר לא כלום – שכל העולם לא עלה בעיני כהרף עין, לא להסתכל בעולם הזה כלל. רק להסתכל על הפנימיות, השכל, הטוב, אור הגנוז, אלהותך, שיש בכל דבר. זכני לעינים געוגעים לזה וללב מתגעגע לזה.

זכני לקיים ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ושמרני מעין הרע ומרע עין ומשכחה ומכסילות של מוצאי דבה הוא כסיל, וממיתת הלב. וזכני לעין טוב, טוב עין, זכרון דקדושה, שמחה, יד המנגן לברר וללקט רוח טוב מהרוח רעה רוח נכאה. ושכל מה שאראה אכוון לשם ב"ן להעלות אותו לשם מ"ה של עולם התיקון ולמעלה בקודש.

נ נחמ נחמן מאומן

וזכני להיות יניק וחכם. וזכני לראות את הנולד. וקדש עיני בכח ובקדושת ובבחינת המנורה הטהורה בסוד מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב. ושאמשיך את הראות ממצח רצון העליון, ומהתפילין, ומבית המקדש, ומשבת קודש, ומהצדיק, ור' אותיות הוי"ה ב"ה. וזכני לבטחון ולקיים ענין לנכח (ג"פ הוי"ה) יביטו עיניך תחזינה מישרים. וזכני לעינים של שבת – לראות פחיתותי. וזכני לעיני ה', שכל מקום שאסתכל בו יהיה קדוש בקדושת אורא דארץ ישראל, על ידי שתזכני להסתכל בצדיקים אמיתים, ולראות את ההתפארות של כלל ישראל בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. ושמרני מלהסתכל חוץ מד' אמות של הלכה, כדי שעיני יהיו מרכבה להשגחה עליונה. וזכני לבחי' עין טוב עין אחד פקיחא דארץ אנפין. ולקיים לא הביט און ביעקב.

ואזני יהיו קדושים בכח ובקדושת ובבחינת הבעטלר החרש, שלא היה שומע חסרונות העולם הזה כלל, והיה לו חיים טובים אמיתים, לא רק מילוי חסרונות, רק על ידי לחם ומים, וזכני לזה, ובסוד לא במסכנות תאכל בה לחם לא תחסר כל בה. וזכני לשמוע תוכחת חז"ל ודברי קדושה. וזכני להיות נאמן רוח מכסה דבר. ואזני יהיו קדושים בכח ובקדושת ובחינת השולחן הטהור. וזכני לאזן ולתקן לגרש ולסלק הג' כיתות עבדים, של ניבול פה, ניאוף, ועוות הדין על ידי שוחד (ושקר). [ותגרש מארץ ישראל במהרה...]. וזכני לבחינת ה' שמעתי שמעך יראתי לזכות ליראה דתליא בודניא, ולשמוע תורה מהצדיק ששמע מהשם יתברך, וזכני להיות בעצמי בכלל עושי דברו לשמוע בקול דברו.

וחוטמי יהיה קדוש בכח ובקדושת ובבחינת המזבח הזהב, לנשום רוח חיים וחי החיים מאור הפנים ומאור המקיפים ומנוקבא דפרדשקא (עסמ"ב קס"א קנ"א קמ"ג) לזכות לבחי' בן פור"ת יוסף. וזכני למדת ארך אפים ולהיות כולי טוב. ולקיים לא תנאף, לא תהנה אף. וקשרני לרוח אפנו משיח ה', ולתפלה, תפילתי אחטם לך. ותמלא אותי ביראת שמים, והריחו ביראת השם. וביגיעה בעבודת ה'. וזכני לריח טוב של טהרה.

ופי תהיה קדוש בכח ובקדושת ובבחינת הבעטלר הכבד פה שלא היה לו דיבורים מעולם הזה כלל, רק היה מלא שירות ותשבחות וההודאות אליך מלא מכל החכמות של העולם של כל הימים. וזכני להודיע אמונתי בפי, לזכות לאמונה, ובכח האמונה ללקוט חסדים של אמת לעשות זמן להמעייץ, לחדש את העולם, ואז יתער שיר חדש של נפלאות, נ נחמ נחמן מאומן. ותהיה (פי) קדוש בכח ובקדושת ובבחינת השלחן, וכפרת, ומזבח האדמה, ושתהיה מלא תורה ותפלה. וזכני לטעום טעם תורה ומצות. וזכני תמיד לאכול ביראת שמים כדי שפי תהיה שיעור קומה שלמה של אדם.

והשיניים (קפ"ד קס"ו) שלי תהיו קדושים בכח ובקדושת ובבחינת הל"ב נתיבות חכמה.

והלחי עליון בבחינת יו"י -א- דאבא עילאה, והלחי התחתון יו"ד -א- דאימא.

ושית עזקאין שבקנה שלי יהיו קדושים בכח ובבחינת שש מעלות לכסא, והוכן בחסד כסא.

ואדני" שפתי תפתח לדבר תמיד בדעת, לכוון ולהלביש הקול שיהיה בבחי' הוי"ה בהדיבור בבחי' אדני".

ופני יאירו בכבוד השם יתברך, ותהיה יראת השם על פני תמיד לבלתי אחטא. וזכני לאור פני מלך חיים, פני יעקב של אמת, ועל ידי אמת זכני לדבקות. ושמרני מלומר שקר אפילו בטעות, כדי שאזכה לטייל בעין שכלי מהיכל להיכל. וזכני לשובע שמחות את פניך. ושיאירו פני בחכמה. וזקני יהיה כלול ביי"ג תיקוני דיקנא, י"ג מדות הרחמים, ובפרט נוצר חסד ונקה.

וצווארי יהיה קדוש בכח ובקדושת ובבחינת הבעטלר עם הצוואר העקום, לא להוציא שום הבל בעולם הזה, ושיהיה לי כח ויכולת לעשות כל הקולות ולשלוח אותם. ולחבר הכרובים פנים בפנים.

וגבי תהיה קדוש בכח ובקדושת ובבחינת הבעטלר ההוקיר – בעל החטוורת, בחינת תכלית מיעוט מחזיק המרובה, בחינת למעלה מן המקום, כדי שאזכה לסבול כל מה שאתה דולה לי בשמחה ובבטחון. וזכני לבוא להאילן שגופו אמת ושרשיו, ענוה, אמונה, יראה.

וידי תהיו קדושים בכח ובקדושת ובבחינת הבעטלר הששי שלא היה לו ידים בשביל עולם הזה, כדי שיהיו עסוקים רק במצוות ובמעשים טובים, וידי ואצבעותי והדופק יהיו כלולים בעשרה מיני נגינה. וזכני להיות בעל צדקה של עשרה מיני צדקות, וזכני להחכמה של העשרה דופקים ושל עשרה מיני נגינה ולהכח לסמוך אותם בידי. וזכני להכח לאסוף רוח בחפני, עשרה מיני רוחות, ולהחזיר העשרה מיני חיצים אפילו אחר הכאתם. וזכני להכח שכל מי שאקבל ממנו אהיה נותן לו, כדי שאזכה לרפאות את הבת מלכה.

וזכני לבחי' יד כותבת ויד חותמת, בחי' תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

נ נח נחמן מאומן

וזכני להיות נקי כפיים ובר לבב. שאזכה להיות בכלל מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו. וטהר ידי מכל עצבות וכבודות כדי שאקבל בדופק את הדיבורים מן השמים מן הרעמים.

ורגלי תהיו קדושים בכח ובקדושת ובבחינת הבעטלר השביעי שלא היה לו רגלים בשביל עולם הזה, כדי שרגלי יקימו אותי רק לדבר מצוה לדבר טוב. וזכני לקיים לטוב ולא לרע, טוב מראה עינים מהלך נפש. ויקיים בי רגלי תְּסִידִיו יִשְׁמֹר, צדק יקראהו לרגלו, צדק לפניו ילך, רגלי עמדה במישור. וזכני לקיים שְׁמֹר רַגְלֶךָ פֶּאֶשֶׁר תֵּלֶךְ. פֶּלֶס מַעְגָּל רַגְלֶךָ. וזכני לאמונה ותפלה בחי' בא חבקוק והעמידן על אחת צדיק באמונתו יחיה. וזכני לעסוק תמיד בהשקאת אילנות דקדושה. וזכני לשמחה של מצוה תמיד, ולעשירות דקדושה קושטא קאי, ואל תבואני רגל גאווה.

ולבי תהיה קדוש בכח ובקדושת ובבחינת דוד המלך, הלב של העולם. ובכח ובקדושת ובבחינת יוסף הצדיק הארון הקודש והכפרת והשלחן, שלא תדפק רק בשבילך. וזכני שתהיה לי לב (י"ו-י"ז) טוב (י"ז). לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי. מל את לבבי לאהבה וליראה את שמך, יחד את לבבי לאהבה וליראה את שמך. הסר ממני לב האבן ותן לי לב בשר. פתח לבי בתורתך ודבק לבי במצותיך.

והראה שלי תהיה קדוש בכח ובקדושת ובבחינת חמשה חומשי תורה. ובכח ובקדושת ובבחינת יעקב אבינו והכרובים הסוככים על הכפורת והארון, לשכך חמימות גופי ולבי, לשמור על לחות גופי, להעלות הלחות למחי בנשימתי, ולנשום רוח החיים וחי החיים את השם אלקי מאור הפנים ואור המקיפים. וזכני לבטחון.

ומעי תעשה כל הביוררים בקדושה ובטהרה, ושיהיה לי עיכול טוב. וזכני לבחינת (משלי כב) כי נעים כי תשמרם בבטןך יכוננו יחדו על שפתיך. ובטני תהיה קדוש בכח ובקדושת ובבחינת חצר המשכן.

וטרפש [חצר] הכבוד שלי תהיה קדוש בכח ובקדושת ובבחינת הפרכת שעמדה על ד' עמודים וד' אדני כסף בחי' הוי"ה אדנ"י משולבים.

והקרביים, "בלדר", "קולן", יהיה להם כח ושליטה על הצואה שבגופי שלא יגרום לי שום מחשבות והרהורים רעים, קישוי, בילבולים, או עייפות. ושיהיה לי נקיות בקלות.

והמרה וכבוד יטהרו מכל מרה שחורה וכעס, והטחול יגרש מגופי כל תורת עצבות על ידי זיעה, ויטהר אותי מכל ליצנות. וזכני לקיים של נעליך מעל רגליך. ושיהיו משעובדים כשפחה תחת גבירתה לאישה יראת ה', בחינת ים של שלמה העומדת על שנים עשר בקר.

ותטהר ותזכך נשמתי מנשמות הערב רב, שיהיה נשמתי זך ונקי טהור להי"ב שבטי י"ה.

וכליותי יהיו בטוחות יועצות אמונה כשני מעיינות נובעות חכמה. ושיהיו קדושים בכח ובקדושת ובבחינת הכיור וכנו.

והמרה ירוקה, שחורה, אדומה, לבנה שלי (ד' חלקי הנפש הבהמיות, ועיקרם בריאה, ובמרה, ובכבוד, ובטחול. ובאותה נפש הבהמיות מתלבש קליפת נוגה בסוד יצר טוב ויצה"ר, ובזה המלבוש דנוגה מתלבש נפש דעשיה) יהיו קדושים בכח ובקדושת ובבחינת התכלת, וארגמן, תולעת שני, ושש של עשר יריעות המשכן (תחתונות – גריע בסליקן). וכן הגידים לבנים מן המוח – כח הנשמה בגוף, והגידים ירוקים שעורקים ודופקים מן הלב – כח הרוח בכל הגוף. והגידים אדומים העורקים מן הכבד – כח הנפש בגוף. כולם תהיו קדושים בכח ובקדושת ובבחינת יריעות המשכן, ושיהיו מקבילות הלולאות תכלת מקושרים בקרסי זהב, והיה המשכן אחד.

והוורידים – שהם הדופק עצמו, תהיו קדושים בכח ובקדושת ובחינת אבא עילאה, בריאים וחזקים בעשרה דופקים שהם עשרה נקודות . . . , ובמחשבה יבורר וידחה מותר פסולת הדם הרע לחוץ, והדם הטוב יהיה נעלם בדופק, ובתוכה חיות ואור הא"ס ב"ה.

בשרי תהיה קדוש בכח ובקדושת ובבחינת אחד עשרה יריעות עזים לאהל על המשכן (סליק בגריע). ארכן שלשים באמה ורחבן ארבע באמה קו המדה של נוקבא (בסוד שם בוכ"ו).

ועורי (יוד*הא, הא*ואו, ואו*הא), תהיה קדוש בכח ובקדושת ובבחינת העורות אילים מאדמים. ושהו' יתגבר על הע"ר. וזכני להפוך מכתנות עור עם ע' לכתנות אור עם א' (אל"ף למ"ד אהי"ה) וזכני לקיים של נעליך, לפשוט גופי המצרע

נ נח נחמ נחמן מאומן

שהוא ממשכא דחויא, ולהתרפאות בבחינת שבה כבשרו, להפך נחש למטה כפוף תחן ד"ן דאדנ"י. וללבוש בגדי שבת הינו גוף קדוש מגן עדן. וזכני להחיות האותיות זכרים, חירות על הלוחות רי"ו דע"ב בחי' ג' אבות.

ובגדי תהיו קדושים בכח ובקדושת ובבחינת העורות תחשים.

ועקבי תהיו קדושים בכח ובקדושת ובבחינת מסך המשכן שעמדה על ה' עמודים ואדניהם נחשת, בחי' ה' אותיות אלקים וק"ך צירופיהם.

וברית קודש תהיה פרוש קדוש וטהור.

עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען קדושתך. למען יחלצון ידיך, הושיעה ימינך וענני. (שמחה =) שאו ידיכם קודש וברכו את ה'. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

מלילות התפילות – קיצור תפילות לקוטי מוהר"ן

תפלה לתורה א' לקוטי מוהר"ן.

רבנו של עולם, היילגע רחמים, זכני להרגיז יצרי הטוב על היצר הרע על ידי שתזכני ללמוד תורה בכח, לכפות שגוען ושטות היצר הרע על ידי שמות ה', להפיל מלכות דסטרא אחרא ולבנות וליתן כח למלכות דקדושה בחינת נ', ללכת בדרכי ה' – להיות שותף במעשה בראשית, להשלים הבריאה – שיאירו הכ"ח אתוון דמעשה בראשית, ואזכה להסתכל ולראות את השכל שבכל דבר, ויאיר לי השכל באור גדול, ויאיר בחינת ח', בחי' חכמה וחיות, להנ', ואזכה להעלות החן וננח של ישראל, ואזכה לדברי פי חכם ח"ן שיעשו חקיקה ורשימה, בחי' ת', בלב השומע, ואזכה לקיים דברי חכמים בנח"ת נשמעים, שיתקבלו כל התפלות והבקשות של ישראל. ויקוים בי אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה', ללכת עם התורות של רבינו בתפילה.

תורה ב' – תפלה תמצית

רבנו של עולם זכני לטהרה, לגלות ולבנות נקודת משיח שבי, להיות בעל חוטם, תפילתי אחטם לך, ותמשיך לי חיות מנוקבא דפרדשקא בן פורת יוסף עלי עין, ולמדני ללחום מלחמת השם ושיהיה עיקר הכלי זיין שלי התפילה. וזכני לקבל התפילה על ידי בחי' יוסף בחי' שמירת הברית בחי' חגור חרבך על ירך, ושאהיה קולע אל השערה ולא יחטא, על ידי בחי' משפט עמודא דאמצעיתא, בחי' יעקב, שאכלכל דברי במשפט, ואזכה לזה על ידי שתזכני להרבות בצדקה ובפרט לפני התפילה, להשפיל ולחסר ממוני ולהרים ולהעשיר עניים, ועל ידי זה זכני שתפילתי תהיה שגורה בפי, ושמרני ממחשבות זרות שהם עננים קלקול המשפט והענינים. וזכני ללמוד הרבה תורה לשמור ולעשות, ולהלביש כל אלו הניצוצי נשמות בתוך הכבוד – התפלה, שהם יאירו להתפלה בבחינת העלאת מין נוקבין, והתפלה תאירה להנשמות לחדשן בבחינת עבור. וזכני להיות תמיד, ובפרט בעת התפלה, מקושר להצדיק האמת בחי' משה משיח, שמיקים את המשכן והשכינה מכל התפילות. ותכמרו רחמיך, ותתהפך מדת הדין לרחמים, ועשה למענך ובחסדך תחיש לגאלנו במהרה בימינו אמן.

תורה ג' – תפלה תמצית

רבש"ע זכני להמשיך נגינה לעולם הזה מהשני ציפורים הקדושים נצח והוד, על ידי שזכני ללמוד גמרא – בלילה, להקים השית עזקאין דקנה, שעל ידי זה אחזיר את שני הכרובים פנים אל פנים, ויתפרדו כל פועלי עון, ומשוך עלי חוט של חסד לשמרני מלימוד שלא לשמה, וכל הנגינה בעולם ימשך רק דרך הצפורים דקדושה, ותבנה ותכונן מלכות דקדושה, וזכני לדון את כל אדם לכף זכות, להיות בונה העולם ולא לחרבה ח"ו.

תורה ד – תפלה תמצית

רבנו של עולם מרוב ענוותנותך שהוא רצונך האין סוף, גלית מלכותך שהוא רצונך, בתמונות אותיות התורה הקדושה, ובעוונותינו הרבים ומדות רעות המשכנו את המלכות בתוך הטומאה, בתוך חמימות היצר, והחרבנו צרוף הטוב של הדבור, ובנינו צרוף רע. עד שגרמנו למה שכתוב עונותיכם הטו אלה (ירמיה ה) תמותת רשע רע (תהלים לד), ותהי עונותם חקוקה על עצמותם. ונתננו את המלכות והממשלה להעובדי כוכבים ומזלות, עובדי אלילים, אלהים אחרים.

והנני רוצה לחזור בתשובה שלמה לפניך, אכן נמשלתי לאחד שהיה מהלך בדרך באישון לילה ואפילה ואני מסובב מכל מיני טומאות ותאוות ומדות רעות ומסוכנות, ואיני יודע באיזה דרך לילך.

אנא ה' אלהי עזרני וזכני לבוא להצדיק האמת, הנקרא גדר על שם שגודר פרצותיהן של ישראל, ולקיים והיו עיניך רואות את מוריך, שעל ידי זה מבוטלין המדות רעות הנמשכים משני היסודות דומם צמח, היינו עצבות ותולדותיה ותאוות רעות, והצדיק יהיה האמא שלי ואניק מחלב תורתו בזריזות, ואשליך ממני כל התאוות רעות, ואהיה אביק באור התורה, ואנצל מן הקוצים ומהפחתים.

וזכני ליתן להצדיק האמת צדקה (בחי' מים) ולקיים (גיטין ו) אם שלמים וכן רבים וכן נגוזו ועבר וענתך לא אענך – שוב אין מראין לו סימני עניות, שאנצל מהעניות של מדות הרעות של שני יסודות חי מדבר, שהן בחי' חיה רעה ולסטים, שהן דברים בטלים וגאווה ותולדותיהן. ויקוים בי (ישעיה נח:ז-ח) 'כי תראה ערם וכסיתו וכו' אז יבקע כשחרח אורך.

וזכני לעשות ווידוי דברים לפני, בחי' קחו עמכם דברים ושובו אל ה', לקיים (במדבר לא) 'כל דבר (מלכות) אשר יבא באש (חמימות היצר) תעבירו באש, הוא התלמיד חכם שמולך בתורתו – הלא כה דברי כאש. ויצאו צרוף העברות

נ נח נחמ נחמן מאומן

שעוברים בתוך עצמותי מעבר לעבר ויתחברו שכרי עצמותי במצוות ויקויים בי (תהלים לד) שומר כל עצמותיו. ויקויים (ישעיה מב) אחריב הרים וגבעות (חורבן ממשלת העכו"ם) והולכתי עורים בדרך לא ידעו. שהצדיק יראה לי הדרך. ויקויים (משלי טז) חמת מלך (מלכי המלכים) מלאכי מות (בשביל המלכות שהשפיל) ואיש חכם יכפרנה, בכח ענוותנותו שעל ידה זכה להחכמה מאין תמצא, והוא עשה עצמו כשיירים והשם יתברך עובר על פשע לשארית. וענויים ירשו ארץ, וארץ מתקוממה לו, ויהי בישרון מלך שהמלכות יעלה לשרשה, זרקא, דאזדריקת לאתר דאתנטילת מתמן, לאין סוף, שהוא רצון שבכל הרצונות. וקויים מש"כ כי מלך כל הארץ אלהים (תהלים מז).

וזכני לבוא כל פעם לספר לפניו כל לבי, והוא ידריך אותי כפי שורש נשמת, לזכות להתלהבות דקדושה, והתפשטות הגשמיות, לבטל הישות, ולהכלל ברצון אין סוף, ולהיות דבוק באור אין סוף, בבחינת רצוא ושוב. וכאשר אחזיר לישותי, ליישוב דעתי, אמשיך מאור אין סוף האחדות הרצון הפשוט דרך המ"ה, הענוה בשלשה בחינות: חכמה גבורה ועשירות, ויהיה נעשה ממה מאה, תלת מאה גרבי משחא לדעתי ושכלי. ואז אדע אחדות האין סוף וטובו, ואדע שאין חילוק בין ה' לאלקים, בין מדת הדין למדת הרחמים, אלא רצון פשוט שהוא כולו טוב וכלו אחד. ויקויים בי (דברים ד) אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים, וה' אחד ושמו אחד. ואדע שכל מארעותי הם לטובתי, שזאת הבחינה היא מעין עולם הבא, והיא הנקראת ידיעה שלמה. וזכני לקיים (תהלים נו) בה' אהלל דבר באלהים אהלל דבר, שאוכל לברך על כל מארעותי הטוב והמטיב.

ועל ידי זה זכני לעורר בתשובה אפילו אלו מהי"ב שבטים שנפלו ויצאו מהקדשה, שגם אלו הרשעים יהיו נעשים כסא לקדשה ועוזרים לעובדי השם.

תורה ה' - תמצית

רבנו של עולם היילגע רחמים כל העולם לא נברא אלא בשבילי, על כן עזרני וזכני לראות ולעייין בכל עת בתיקון העולם, ולמלאות חסרונו, ולהתפלל בעבורם. וזכני לדעת להבחין אם היה כבר גזר דין, ואז תלמדני וזכני להלביש התפלה בתוך שיחת חולין וסיפורי מעשיות כדי שלא יבינו המלאכים העומדים לשמאל ולא יקטרגו כמו שכתוב בגזרת עיריין פתגמין (היינו אחר גזר דין) במאמר קדישין שאלתיך.

והעיקר שתזכני ליראת ה' היא אוצרו, שעל ידי זה פ' ידבר חכמות' קולי בתפלה, גבורי כח עושי דברו, יפגע בעבי מטרא הן הם מוחי, באר מים חיים נוזלים מן לבנון, וישמע קול רעמך בגלגל דמוחא, ורעם גבורתו מי יתבונן, ויפשט העקמימות שבלבי, ויהגות לבי תבונות', שהקול יעורר הכוונה, ויהיה נרשם בלבי (ת-בל), ונתת לעבדך לב שומע, לשמוע בקול דברו. וזכני לישרות הלב, ונתת שמחה בלבי. וזכני לשמחה של מצוה, של המצוה עצמה (בכל המצות, משכלות, ומקבלות, וחקות), שאשמח כל כך בעשית המצוה עד שאמאס כל מין שכר, הן שכר בהאי עלמא הן בשכר לעתיד, שאזכה לבחינת נבואה באספקלריא המאירה, בחי' זה הדבר, בחינת היום לעשותן, בחי' ביומו תתן שכרו, ובוזה תזכני לקיים זכרהו מאחד בשבת שאזכה להרגיש שמחת ותענוג עולם הבא בחינת שבת אפילו בששת ימי המעשה, ולא תבוא עלי השמש לצפות לשכר אחר, ב'א יבוא ב'רנה נ'שא עלומותיו, לנבואה בבחינת כה, אספקלריא שאינה מאירה. וזכני לשלמות השמחה של המצוה, בכל קומתה הן קומת אדם הן קומת עולם הן קומת שנה, שכל אלו הקומות מקבלין חיותן מהמצוה, כי כל מעשהו באמונה, וכל מצותיך אמונה, והשם יתברך הוא אחדות פשוט עם המצות, ושמחתו ותענוגו יתברך שיש בבריאה מלובש במצות. ועל ידי שזכני לשלמות שמחה של מצוה אדע להבחין מהות השמחה בכל השיעור קומה של המצוה ואדע אם הוא קודם גזר דין או לאחר גזר דין, ובאיזה מקום נגזר הדין.

וזכני לפנות המוחין מחכמות חיצוניות וממחשבות זרות, ולקיים גער חית קנה, לעשות בהחמץ מצה ומריבה, לשבור הח' של חמץ, קנה של הס"א סטרא דמותא, שלא תחמיץ חכמתי ונטמתם בם, שלא יתקרב למשכנא דקדשה, ואשמור תוצאות הקול, קנה חכמה קנה בינה דקדושה. ואדע שכל המריכות בין הצדיקים הם רק כדי שיגרשו הסטריין אחרין, ולהוכיחני שגם אני אשוב ליראה טובה כנ"ל. ויקויים אענך בסתר רעם אבחנך על מי מריבה.

וזכני למוחין חוורא ככספא, ולשתף האהבה עם היראה, הגבורות כחסדים – שב לימיני, שמאלא בימינא, בגבורות ישע ימינו, כדי שיתעבד הרעמים, וישב הים – החכמה, לפנות בקר - דאברהם אוהבי, לאיתנו. ויקויים א'-ל (חסד) הכבוד (חכמה) הרעים'.

וזכני שתהיה יראתי קודמת לחכמתי, ושאהבה תחזיר אחרי ותבוא אלי ממילא.

וזכני לשמוע תקיעת שופר בראש השנה מאיש ירא וחרד, בחצצרות וקול שופר (קול דנפק) הריעו לפני המלך ה', ירעם הים ומלואו, תבל (תו-ל"ב) וישבי בה, נהרות ימחאו כף, יחד (מלבישים) הרים (צדיקים) ירננו (תפלה).

תורה ו'

הנותן בים דרך <בק"י בק"י, קס"א ס"ג> כי ימינך <יוד ממ יוד נון> פשוטה <י' סגול וחיריק> לקבל שבים, זכני להיות בקי ברצוא ושוב בדרך התשובה, לקיים עיקר התשובה דם לה' והתחולל לו, לשמוע בזיוני – הן מצד הרצונות המתנגדיות והתאוות רעות של השבעים אומות שבדם שלי, או מאיזה עבירות וחסרונות שלקיתי בהן, הן בזיונות מצד אחינו בני ישראל שהנני מקושר להם בכל אוות נפשי עד שהנני לפני הקב"ה כנקודה אחת בחינת ותחת רגליו כלבנת

נ נח נחמ נחמן מאומן

הספיר, ובכחינת הארץ הדם רגליו סובל מסיבותיו בשמחה, ולא נסוג ממנו יתברך, ונמשיך על עצמינו אור אלהותו משם ס"ג בניקוד חיריק. ותן לנו יישוב טוב בארץ ישראל, ותן לנו להכיר פחיתותינו עד שנשתנה גווני פנינו באור האמת, גאון יעקב, בהלו נרו כעצם הרקיע לטוהר, הוא ו' שבאלף, ולהקים מלך, נפש החכם וצדיק על ישראל, ונזכה להיות כסא לכבוד השם יתברך. וזכינו להשלים שמו יתברך וכסאו בהכרתת זכר עמלק ולא ניתן לו שוב לזנב את הנחשלים בעם או להטיל ספק בחלקינו ביחוד ה', אדרבה תן בלבנו להכיר גודל מעלת ישראל לראות כל אחד ואחד דרך הנקודות טובות שלו לדון אותו לכף זכות. ולבנות בית המקדש היכל ה'.

וזכינו להשתיק את עצמינו היטב לחלל ולנקות חלל השמאלי של הלב עד שנזכה לזכך ולטהר כל החלל פנוי, ונכסוף ונשתוקק ונתגעגע ברצונות חזקים, בהתקשרות כל בני ישראל ובפרט להצדיק יסוד עולם נ נח נחמ נחמן מאומן שמוריד את עצמו להתקשר אלינו, ונקוה לאל עליון אין סוף ב"ה שיאיר לנו מנקודה עליונה – היוד העליון של האלף, ונזכה ליחד השמש והירח, משה ויהושע, ולהאיר לנו משם קס"א בניקוד סגול, כי אסק שמים שם אתה, ואחר כבוד תקחני, כבוד אלהים הסתר דבר – בחינת כתר, וסכות עלי כפיך, להיות אדם היושב על הכסא דמתכסיא, וליתן עליו את הדין. וזכני לקיים וכבדתו מעשות דרכיך בשני הבקיות האלו, לעסוק תמיד בתשובה, למעט בכבוד עצמי ולהרבות לכבוד את השם יתברך בעולם הזה, לזכות את יצרי הרע, להתחרט היטב על כל פשעי ועוונותי וחטאתי עד שדמי יהיה בחי' אהי"ה ברבוע, ואהיה דם לה' ומקבל עול מלכותו ככל השייך בעולם הזה, ברוך שם כבוד מלכותו, ושוב לזכות לדעת ולהבין ולהכיר שעוד לא זיכיתי לבי, והגשמי מאד, ואודה לה' בכל לבב ואתודה לפניו ואעשה תשובה על תשובתי ואזכה לעולם הבא שכולו שבת ותשובה. ואהיה שב ביראת ה', לא מכניס את עצמי לשום חקירות במופלא ממני, רק אזכה להשיג דרכו של הסגול סגולת תפארת ישראל, ולקבל מהצדיק זרע אמת, תלת טפין שהם תלת מוחין לזכות לבחינת יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין. ואחור לא נסוגותי לשום יאוש והתרשלות כי אם להיות רצוא להשם יתברך. וימינו תהיה פשוטה לנו לקבל שבים בכל הדרך של אני לדודי ודודי לי.

תורה ז - תו"ת

רבנו של עולם, היילגע רחמים, הצילני ושמרני מכל נאוף ובפרט מעצות נבערות של רשע שהם נשואין וזהמת הנחש הארוך, זווגא של סטרא אחרא, שמחמם גופה דבר נש בעבירה, ובעיקר זכני לקיים 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם'.

ואלה <מוסיף> תזכני לבחינת יוסף, בן פורת עלי עין בחינת שמירת הברית, ובפרט על ידי מצות ציצית כנפי מצוה שמכסה על עריין, שמלה על שכם שניהם. – ושמרני מהעדר הלחם.

וזכני לזווגא דקדושה לדבק לצדיקים ולקבל מהם עצה, טפת המח שמתחלקת לתלת טפין, תלת מוחין, ובזה זכני להבחינות של יראה בעיניו, ובאזניו ישמע, ולבבו יבין, ושב ורפא לו. – וזכני להתרפאות ולהתחזק על ידי הסתכלות בציצית.

וזכני למעמד הר סיני לקבל תרי"ג עטין דקדושה.

ויקיים בי 'הן אמת חפצת, שהוא העצה דקדושה – כלה זרע אמת, בטוחות בכליות <כלי הולדה> חכמה תודיעני'.

וקיים בי ואנכי נטעתך שורק 'ג' טפין', לשריקת הגאולה – אשרקה להם ואקבצם, להקים את האמונה כראוי וכיאות על ידי התחברות האמת בה לקיים ואלה <מוסיף, שמירת הברית> המשפטים, משפטי ה' אמת, אשר תשים לפניכם, הושוה אישה <אמונה> לאיש <אמת>.

וזכני להקים את האמונה על ידי תפילה, בחינת ויהי ידיו אמונה, ובפרט בארץ ישראל ששם עיקר עליות התפלות כמו שכתוב וזה שער השמים, שעל ידי התפלה משנים הטבע ומראים שהנהגת העולם הוא רק כרעותיה וכמצביה יתברך, ועל ידי זה תכלה פרוטה מן הכיס, ליתן כח לפריטת שפתיה בתפלה של המלאך הכלול מכל הניסים שדמיא לעגלא בחינת ואמונתך סביבותיך, ותכלה כל הכיסוים של הטבע וגלה הנהגתך הנסי, ויתמהו העולם, ותהום אל תהום קורא, ובפרט בארץ ישראל ששותה תחילה – ושתייה מהתהומות. ויקויים 'תבואי תשורי מראש אמונה'. ותתרבה אמונה בעולם, ותביא משיח בן דוד.

וזכני בגאולה עוד עכשו, שכל התורה הקדושה תהיה ערוכה לפני כשולחן ערוך, שאבין בלימודים בכל התורה הקדושה <ולאיות גלי מסכתא>, ולזכור היטב כל דבר של קדושה, ולזכות לשנות פרקי מאה ואחד פעמים להעמיד את השכח של המ"ס על ידי הנס שתגלה באמונה.

ומלאה הארץ דעה את ה', במהרה בימינו אמן.

תורה יב

תהלת <עירוב> לדוד ארוממך אלוהי <חסד> המלך <לב – חיבוק> ואברכה <חכמה> שמך לעולם ועד. זכני ללמוד תורה לשמה בקדושה ובטהרה להיות צדיק תחתון להשכינה הנקראת תורה שבעל פה ולהביא רוח הצדיק העליון

נ נח נחמ נחמן מאומן

היושבת בגנים מקשיב לקולי שחידש ההלכה שאני לומד לתוך התורה ולדבק רוחי עם רוחו שיהיו שפתותיו דובבות בקבר בבחי' נשיקין ולהתישב עם רוח התנא איך לחזור בתשובה לחדש ימי שעברו בחשך. ושמרני מליפול בשגיאת השלא לשמה בלימודם שהוא כחוט השערה שהיה כדי להמשיך משמאלה עשר וכבוד, שאזכה ליות מהצדיקים ילכו במ ולא ח"ו מהרשעים הכושלים במ.

וזכני לגאל ולהעלות את רוח הצדיק שנפל בפיות הלמדנים הרמאים ובפרט כאשר דוברי עלי בגאווה ובוז זכני להבין שאלו הדברים הם צרופים מאותיות שבתורה שבעל פה, ולהבין מאיזה הלכות נעשו הדבורים ולקבל אותם בשמחה ובאהבה להיות מהנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים שמחים ביסורים ועושים מאהבה, שעל ידי האהבה יהיה בחי' חיבוק ימין של חסד אברהם, ועל ידי השמחה אעלה אותם לקו הירק שנשך מבינה ומקיף את כל העולם, לבחי' אני חבצלת השרון לבחינת צור לבכי. ושוב זכני להחכמה לבנות את הצירוף הנכון של האותיות שתהא השכינה שושנת העמקים מבחינת נשיקין בחינת שפתותיו שושנים, בחינת אתדבקות רוחא ברוחא ואז יתעורר זווגא דגופא בגופא, נוטפות מור עובר, הדודאים נתנו רוח מעבר לעבר שהשכינה בין תרין צדיקא יתבא, הצדיק העליון ישפיע בה והצדיק התחתון מעלה לשכינה מיין נוקבין כדי שתתדבק.

תפלה לפני התפלה – תורה נה

ב"ה הנני רוצה להתפלל תפלה בצבור, לראות את עצמי כבינוני, ולהכניע את האפר - הרע שבכללות ובפרטיות זה גופי, שאזכה להתפשטות הגשמיות, ולקשר את עצמי לנר"ן שנתקן שלי, ולצדיקים האמיתיים שזכני עפר. ולתקן הג' קולות, קול כסיל ברוב דברים - עץ ארז - אמונות כזביות ודרכי אמורי - על ידי בחי' שחיטה, שלמות אמונה, אדומה תמימה אשר לא עלה עליה עול, אשא עיני אל ה' ואראה ואשיג צדקתך וישרות לב, שצדקתך כהררי אל אף על פי שמשפטך כבוש בתהום רבה, כי 'ותאחז במשפט ידי' 'ובצל ידי כסיתך' לשמרני מרע עין של הרשעים, שהכל ברשותך אפילו לשנות הטבע ואיך מקפח שכר כל בריה, ובודאי ראוי להתפלל לך, ובוזה חלה זכות אבות, וגם זאת שכינתא תמן, ויקוים כי וירוממך לרשת ארץ (ארץ ישראל, שב לימיני, שכן ארץ ורעה אמונה) בהכרת רשעים תראה, שאזכה לראות בהרשע מה שהרשע רצה לראות כי. וקול ענות - אזור - חלישות וחסרון הלב שאינו מכיל השכל ומחרף ומגדף - על ידי בחי' שרפה, בלבי צפנתי כוונה שלימה, וקול מחרף - ואנכי תולעת - על ידי בחי' אסיפה, לראות את עצמי בהיכל ה'. ונשלמה פרים שפתינו, ושבע ביום אהלך. ויהי נועם אדני' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו.

תפלה לפני התפלה – תורה סה

היילגע רחמים זכני להרגיש נעימות ויוקר וחשיבות של כל אות ואות של התפלה עד כדי כך שיהיה קשה לי להמשיך מאות לאות. ואזי זכני לעשות אחד מכל התפלה, עד שאפילו כאשר אעמוד בסוף התפלה עדיין אעמוד בתחלת התיבה של תחלת התפלה.

תפלה לפני התפלה – תורה צז

זכני להיות צדיק מושל יראת אלהים בתפילתי ולקיים 'לי גלעד >התגלות תענוג< ולי מנשה >לשכוח< ואפרים >להפוך< מעז >התגברות הקדושה< ראשי יהודה >תפלה< מחוקקי >ממשלה< (תהלים ס), שלא אכשל בעת עמדי להתפלל במחשבות של גדלות מחמת יחוס או עמלות ויגיעה בעבודת הבורא, וזכני לשכוח כל זאת ויהיה נדמה לי כאלו היום נבראתי, ואני יחיד בעולם. ובתוך התפלה זכני שכל מחשבה זרה שלא תבוא לי מחמת איזה זדון שעשיתי להפכו לזכות על ידי מחשבות קדושות של התפילה. ועל ידי זה זכני לבוא לענוה ושפלות שממנה נמשכת יראה, וממילא יהיה לתפילתי מלכות וממשלה. ויתגלה להיות לעונג ולרצון עדי וקישוט להש"י. ויחדש עולמו בעשרה מאמרות, ומהיו"ד יהיה נעשה הא - בחי' שפע וחלב - מהדלת, ויהיה נמשך חסד, אמרתי עולם חסד יבנה (תהלים פט), חסד אל כל היום (תהלים נב). אלהים אל"דמי לך - אל תחרש ואל תשקט אל (תהלים פג) ! ואלדד ומידד יתנבאו ותוריקו שפע במחננו.

ספר המדות, תפלה עו. צריך קדם התפלה לדבק את רוחו בבורא, ומחמת הדבקות יצאו הדבורים מעצמן מפי. ב"ה הריני מדביק רוחי בבורא יתברך שמו כדי שמחמת הדבקות יצאו הדבורים מעצמן מפי.

מיכה ו: 1 {הגיד לך אדם מה טוב ומה יהיה דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלקיך:

נ נח נחמ נחמן מאומן

איוב כ: **ו** אם יעלה לשמים שיאו וראשו לעב יגיע: **ו** כגללו לנצח יאבד ראיו יאמר איז: **ח** כחלום יעוף ולא ימצאוהו ויבד כחזיון לילה: **ט** עין שזפתה ולא תוסיף ולא עוד תשורנו מקומו: **י** בניו ירצו דלים וידיהו תשכנה אונו: **יא** עצמותיו מלאו (עלומו) עלומיו ועמו על עפר תשכב: **יב** אם תמתיק בפיו רעה כחידנה תחת לשונו: **יג** יחמל עליה ולא יעזבנה וימנענה בתוך חכו: **יד** לקמו במעיו נהפך מרורת פתנים בקרבו: **טו** חיל בלע ויקאנו מבטנו יורשנו אל: **טז** ראש פתנים יינק מהרגהו לשון אפעה: **יז** אל תרא בפלגות נהרי נחלי דבש ותמאה: **יח** משיב יגע ולא יבלע כחיל תמורתו ולא יעלס: **יט** פי רצץ עזב דלים בית גזל ולא יבנהו: **כ** כי לא ידע שלו כבטנו בהמודו לא ימלט: **כא** אין שריד לאכלו על כן לא יחיל טובו: **כב** במלאות שפקו יצא לו כל יד עמל תבואנו: **כג** יהי למלא בטנו ישלח בו חרון אפו וימטר עלימו בלחמו: **כד** יברח מנשק ברזל תחלפהו קשת נחושה: **כה** שלף ויצא מגנה וברק ממורתו יקלף עליו אמים: **כו** כל חשך טמון לצפניו תאכלהו אש לא נפח רע שריד באהלו: **כז** יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו: **כח** יגל יבול ביתו נגרות ביום אפו: **כט** זה חלק אדם רשע מאלהים ונחלת אמרו מאל:

משלי כז: כד כי לא לעולם חסן ואם נר לדור (דור) נדור:

עקמפתם ישכאל תה יהמה אלתים שאל מעפוך פי אסלי יראה איהם אלתים ללכת בכל דרכי נציהם איתו ולעבדם אתמה אלתים בכל לבבם וכל נפשם יגלו לשטר אתמצות הנהו ואיתקויו אשר אנכי מצו חים לסוב לה:

להסיר הקליפות ע"י ד' יודי"ן משם ע"ב (שער רוח"ק) בשלח טו: **כ** ואמת אשנתו תשטע לקחול יהמה אלתים יב ישר בעיניו תעשה וקאזנת למצותיו ושמתם בלחזיון בלהמסלה אשר שמתה במצותי אשמים עלייך פי אמי יהמה רפאב:

אני רן

חידושים על הספר הקדוש לקוטי מוהר"ן
(תורות א-ו, ט וקיב, י, יג, לח, נה, רעז-רפב, תנינא לב)

תורה א'.

אן רבינו מגלה שעל ידי לימוד תורה בכח זוכים לראות את השכל שבכל דבר, כי מכניעים את המלכות דס"א ונותנים כח למלכות דקדושה שעי"ז היא מקבלת מהחיות והשכל. ודבר זה מובן יפה מאד על פי מה שמוהרנ"ת מאריך להסביר בלקוטי הלכות (חושן משפט אמנין ד: ג וז"ל אם היה הש"י מגלה חכמתו בכל הדברים בשלמות, ואז היו נבראים כל הדברים בתכלית שלמותן, והכל היו יודעין את כל החכמה שיש בכל דבר עכ"ל), שבאמת העולם היה צריך לצעוק על מציאות בורא עולם ויחודו, רק שהשי"ת השאיר את העולם חסר, ובזה שאנו לומדים את התורה אנו גומרים את בריאת העולם כידוע, עד שהעולם מעצמו מכריז על מציאות השי"ת כנ"ל. ובזה א"ש ביותר הבנת דברי רבינו פה, שעל ידי לימוד התורה בכח, כ"ח דייקא, בחינת כ"ח אותיות דמעשה בראשית, בזה זוכים לראות את השכל שבכל דבר, כי משלימים בריאת כל דבר, וממילא כל דבר מראה את שכלו – תכליתו במציאות השם, תודה לא-ל!

וא"ת שבתורה א' משמע שהשכל כבר מאיר בכל תוקף, אפילו קודם הלימוד והשלמת הבריאה. י"ל שבאמת מאיר אור הא"ס ב"ה בכל תוקף, שגם בגלל זה היה השבירת כלים וגם בזה יש אור גדול ונפלא איך היה השבירה, וכל כמה שאנו בונים את המלכות יש כלים לקבל את האור כראוי.

שוב ראיתי שמוהרנ"ת בעצמו מבאר (אות יב ד"ה וזהו בחינת שופרות) ז"ל כי באמת התורה היתה במציאות גם קדם לזה, כי התורה קדמה לעולם, אך אותיות התורה אין להם ציור ופעלה כי אם כפי הנקודות הנעשין על ידי הכסופין וכו' כמבאר היטב בהתורה הנ"ל (תורה לא) ע"ש, עכ"ל. ובזה א"ש לדידן כי עיקר יצר הרע וא הרהורים רעים והם מסתירים אור השכל שבכל דבר ועל ידי לימוד תורה בכח דהיינו בכיסופין ורצונות טובות חזקות שמצטיירין אותיות התורה הקדושה לטובה ומאיר אור השכל.

בן ועל פי דרכינו ב"ה יכולים להבין מה שהיה עם נח, שכתוב בו ונח מצא חן בעיני ה' (סוף פרשת נח), וגם מצינו שהוא הוכיח את דורו, אבל עם כל זה חז"ל האשימו אותו בזה שהוא הציל רק את ביתו ולא את דורו. כי גזירת המבול היה עקב מש"כ אצל הש"י, ויתעצב אל לבו, ואולם החן של נח לא היה מספיק להשיג בחי' דברי חכמים בנחת נשמעים שיהיו נעשים חקיקה בלב העליון (בחי' ל"ב אלהים דמעשה בראשית) ובלב בני דורו שיקבלו דבריו. כי נח עוד לא קיבל את התורה, ואע"פ שהיה לומד את התורה אבל לא היה לו את הכח להשלים את הבריאה עם התורה כנ"ל, ולכן החן שהוא השיג היה רק לעינים – בחינת חכמה, אבל לא ללב, ודו"ק.

והנה אחד מהחברים הקשה עלי שהרי גם יעקב אבינו היה קודם מתן תורה, ולהדיא רבינו כותב כאן בתורה א' שיעקב זכה לחן. ועניתי לו שאכן רבינו כותב על יעקב שהוא זכה לחן, אבל לא כתב שהחן של יעקב היה עדיף מהחן של נח, שהיה לו הכח לעשות את התיו והחקיקה בלב. ואפילו אם תמצא לומר שהחן של יעקב היה לו את הכח של דברי חכמים בנחת נשמעים, נראה שיעקב עדיף כיון שהתורה בפירושו, וכן בכל הספרים – וכן רבינו בתורה שאנו עוסקים בו, מכנים את יעקב על שם התורה, איש תם יושב אוהלים, תתן אמת ליעקב וכהנה רבים, ועל כן רואים שאע"פ שיעקב היה לפני מתן תורה, אם כל זה היה לו כחו של התורה.

ושוב שאל שהלוא אצל משה לכאור' לא עזר לו את החן, והיה צריך את המסירות נפש של 'ואם אין מחני נא'. ועניתי לו בס"ד אולי י"ל שאצל משה שאני, כי היה אחר גזר דין, מה שאין כן אצל נח שהשם יתברך היה ממש מחכה לאיזה סיבה לרחם (כמו למשל רואים שתחילת המבול התחיל עם גשם שהיה מוכן להתהפך להיות גשמי ברכה, ועוד כמה סימנים על זה. מה שאין כן אצל משה, אפילו אחר שמשוה רבינו זכה להציל את עם ישראל עם כל זה נפקד עוונם). וגם אולי י"ל שהמסירות נפש של משה רבינו - מחני נא מספרך, זה גופא היה טענתו, שבכח התורה יתקבל תפילתו, ודו"ק.].

ויעו' בספר אדיר במרום (עמוד קעג) ז"ל ועוד נוסף ענין אחר והוא: "תיקונא שלים". ואפרש לך עתה סודו. הנה כתיב מעות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות (קהלת א: טו). והענין כי לס"א יש שני שרשים, א' מסוד השבירה, וב' מסוד מיעוט הירח. ופירוש הענין, הנה כיון שנשברו הכלים אז נעשה הבירור לצורך התיקון, ומכל הספירות נדחה מה שנדחה שלא נראה לעמוד בקדושה, ויצא הס"א. אך זה אינו נותן לה אלא המציאות שלה לבד, ואם כן לא היה צריך להיות לה תוספת ושינוי, אלא היא בריאה א' מסודרת בסדרה לעמוד שם בחק הבריאה. אך יען רצה המאציל ב"ה לצורך הבחירה שיהיה בה שינוי ושליטה, נעשה ענין מיעוט הירח. כי בהעשות הנוקבא שהיתה ראויה להיות פב"פ עם ז"א, בסוד: שני המאורות הגדולים (בראשית א: טז), נולד קטרוג של הס"א שנתעוררה. והוא כי באמת לא נתקנה המלכות היטב, להיותה בסוד שם ב"ן שהוא השבירה והוא לא נשלם תיקונו, ומכח זה לא היתה יכולה להיות שוה עם

נ נח נחמ נחמן מאומן

ז"א, שהוא סוד: אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד (חולין ס:), ואז נתמעטה. ובמיעוט זה ניתן כח לס"א להתפשט יותר ממציאותה הראשון. וסוד הענין, אמלאה החרבה (יחזקאל כו:ב). והענין, כי הנה אז לא נתמלאה הס"א מן חורבן המל', כי ה'ט' ספירות שהם תוספת במלכות כמבואר במקום אחר, נטלו ממנה, אבל נכנסו בתוך ז"א. אך אז קבלה הכנה, שכאשר יחטאו בני אדם, אז יהיה כך שתתמלא החרבה מחורבנה. והבן היטב סדר הענינים, איך הכין המאציל ב"ה שורש לכל חקות ההנהגה.

והנה על מציאות הס"א מסוד השבירה נאמר: מעות לא יוכל לתקן. ולמציאות התפשטות הס"א מכח מיעוט הירח נאמר: וחסרון לא יוכל להמנות, שהוא ממש גריעו דסיהרא. וסוד הענין הוא: לכו ומעטי את עצמך (חולין ס:), שאין האורות מאירין בכל כחם שיש בהם, אלא נעלם כחם, ואינם מאירים אלא בחלק קטן שבהם. וזהו תמיד ענין כל הפגמים, שכשהס"א אוחזת ומקטרגת, מתעלם האור, בסוד: הסתר אסתיר פני (דברים לא:יח), וזהו למטה. והנה כשאין הס"א יכולה להסתיר האורות האלה, אז נקראים האורות שלים. והסוד: ויבוא יעקב שלם (בראשית לג:יח). כי הלא הנה לא הגיעהו החסרון מה שהשתדלה הס"א לעשות בו. והנה למעלה ב"א אין החסרון מגיע, אלא אדרבה שם עומד הכל בסוד השלמות של המאורות. עד שכשהוא מתעורר, אדרבא הוא משלים החסרון שלמטה, כיון שבו לא הגיע החסרון. וסוד הענין הוא, והיה אור הלבנה כאור החמה (ישעיה ל:כו), שהוא לעתיד לבוא כשיתעורר א"א, כי לא יהיה עוד חסרון, כי החסרון נמשך מלמטה, אבל מלמעלה איננו כך. לכן כשיתעורר הא"א, משלים גם החסרון מלמטה, עכ"ל.

והנה רואים כמה ענינים שוים פה למש"כ רבינו בענין השלמת האור שהוא בחי' יעקב, בחי' השכל, ובחי' אמלאה החרבה. והרמח"ל מפרש שהתיקון בזה הוא על ידי השערות של א"א. ואם נאמר שזה אותו תיקון שרבינו מדבר בו, אז יוצא שלימוד בכח מעורר ומעיר את השערות של א"א.

ויש להביא עוד, שהגמרא (ב"ב עג.) גילה שהמקל שצריכים להכות את הצוציתא דנורא – היצר הרע, חקוק עליה "אהיה אשר אהיה יה ה' צבאות אמן אמן סלה", וענין השם הזה של "אהיה אשר אהיה" יעו' ביחוד היראה של הרמח"ל (כעת נדפס בסוף הספר קיצור הכוונות של הרמח"ל) יעו' שם באות ו ואות ז' של היחוד ז"ל אז תכוון וכו' ואח"כ תש"ך, שבהם יורדים ח"י החיים מא"ס ב"ה על ידי שני אורות מעתיק יומין. ותכוין באלה השני אורות שהם סוד היראה: אהיה אהיה, ובוטשים זה בזה ונעשים ד' בטישות שהם ד' אותיות אדנ"י. ז. אז תכוין אהיה אשר אהיה אדני, ותכוין שבח"ס נכללים כל אלה הדברים וכו' עכ"ל. הרי שהשם "אהיה אשר אהיה" נכלל בחכמה סתימא דא"א. ויעו' שם בביאור היחוד ד"ה אח"כ יורדים הדברים לנוק'.

מבואר בתורה א', שיעקב בחי' החיות והשכל, ועי"ז זוכים לח"ן ולנח"ת, ועי"ז תפילותיו יתקבלו. ומבואר שיש על מה להתפלל יותר מחיות ושכל [ובאמת החן בעצם למעלה משלמות השכל, כי חן הוא דבר נתוסף], ולכאור' זה ענין של אמונה ורצון, כי החיות והשכל זה בחי' חכמה, ולמעלה יש כתר, שהוא רצון ואמונה.

וע' מש"כ בענין קישור תורה א' לתורה ב', שאפילו המבוקש לא סוף דבר.

תורה א-ב

לקשר תורה א לתורה ב', שבתורה א' רבינו גילה שעל ידי נח"ת מקבלים המבוקש, ובתורה ב' רבינו ממשיך לגלות שלא כל פעם זוכים להמבוקש, כי יוסף זכה לתפלה והוא נקרא בן פורת, שזה אור מנוקבא דפרדשקא כמבואר בהגה שם, והנה פורת זה לשון אפריון שהוא לשון חן, כמו שפרש"י, ומבואר בתורה ב' שאפילו תפילה כזו לא תמיד רואים שהיא נשמעת, רק שהצדיק עושה אתו מה שהוא עושה בהקמת כל אברי המשכן.

לקוטי מוהר"ן תורה ב

בהגה. פרדשקא, בגמטריא תרפ"ה, ע"ה פור"ת, ופורת ע"ה בגמטריא ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קס"א קנ"א קמ"ג, שהם בגמטריא תרפ"ז, בגמטריא התרפ"ב – השנה שסבא קבל את הפתק! (ובזה א"ש מה שסבא אמר שהפתק מזכיר לנו את משיח, כי זה ממש הענין של רוחו של משיח).

בס"ד נ נח נחמ נחמן מאומן

לקוטי מוהר"ן תורה ג'

נ נח נחמ נחמן מאומן

בתורה א' רבינו כותב שצריכים לסתור את מלכות דס"א ולבנות את מלכות דקדושה, וזה ע"י לימוד תורה בכח (וע' מש"כ בקישור המשך תורה ב לתורה א). ופה בתורה ג' רבינו מסביר איך לבנות המלכות, וגם איך להישמר ממלכות דס"א, וזה על ידי נגינה, וזוכים להנגינה ע"י לימוד ש"ס בלילה. שזה בונה שית עיזקאין דקנה. ונראה שזה ענין של לימוד תורה בכח, כ"ח אתוון דמעשה בראשית, הכ"ח אותיות הראשונות של התורה הקדושה, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, ואיתא בתקוני זוהר, בראשית, זה ברא-שית.... וגם בראשית, אותיות שיר תאב...

בס"ד נ נח נחמ נחמן מאומן

לקוטי מוהר"ן תורה ג'

רמז יפה לדברי רבינו פה בתורה ג' נמצא בראשי תיבות של הפסוק בתהלים סו: ד כל הארץ ישתחוו לך ויזמרו לך יזמרו שמך סלה, הר"ת כיו (- נוטריקון כהם יוקשים, כצפורים האחוזות בפח כהם יוקשים בני אדם) לילה ש"ס. היינו שהתיקון של הזמירות והצפורים זה לימוד ש"ס בלילה.

בס"ד

לקוטי מוהר"ן

תורה ג'

מבואר בתורה ג' שע"י לימוד ש"ס בלילה יכולים לשמוע למנגן לא כשר. והנה רבים סומכים על התורה הזו להגיד שכל אחד, אם ילמוד ש"ס בלילה הוא יכול לשמוע לשירי הגוים וכדומה. והנה מלבד שני פקוקים גדולים בזה, א' מי יגיד שהוא לומד באמת כראוי... ב' רבינו אומר שיכולים לשמוע למנגן לא כשר, אבל לפחות שהמילים והענין של השיר כשר, אבל אם זה שיר של טומאה, לעולם לא יעזור תיקון הזה. ועוד זה חשוב, שלכאורה רבינו אומר שעל ידי הלימוד של הש"ס בונים את הששה עזקאין וכו', ולכאור' מבואר ומוכן שזה עוזר רק מכאן ולהבא, שעכשיו כאשר יבוא המנגן לשיר יהיה תקומה להקול שלו, אכן שירים שכבר נקלטו, זה לא יעזור עליהם עכשיו לימוד הש"ס בלילה.

ב"ה

לקוטי מוהר"ן תורה ג'

אן יש שני קושיות חזקות על תורה זו נמצאים בביאור הלכותים. א' איך תיקון השית עזקאין של הקנה של הלומד גמרא מועיל לו לשמוע נגינה ממי שהוא אחר? ב' בסוף התורה כ' שבנין המלכות הוא על ידיהקמת הנגינה שהיה מאחורי הקדושה ואילו הפשטות היה מפורש למעלה, שעשה לך רב על ידי קנה לך חבר, על ידי שהמלכות יונקת מנצח והוד.

בן ולולא דמסתפינא נלע"ד דהנה מבואר בעץ חיים (היכל ז' שער ח' פרק ב') שהשני ציפורים של הקליפה שורשם מהאחורים של בינה וז"א, א"נ בינה, ומלכות, ע"ש שני דרכים.

והנה מבואר בלקוטי מוהר"ן פה שעל ידי לימוד ש"ס מייקם השית עיזקאין דקנה, ומייקם את הכרובים פנים אל פנים בחי' וקנה לך חבר. ולכאורה היה נראה שעל ידי זה גופא יתפרדו כל פועלי עון – דאלו הציפורים ששורשם בהאחוריים.

והנה בעת הזאת שהכרובים פנים אל פנים ונתפרדו ציפורים דקליפה, אלו שהיו יונקים מהציפורים של הקליפה, אם אינם ממש קליפה ורע גמור, אז ימשיכו לינוק מהציפורים הטהורים. אכן הם באמת רחוקים מאד מהציפורים הטהורים רק שיונקים מהשתלשלות הציפורים מעילה לעלול, דרגה אחר דרגה, אבל על כל פנים הם יהיו יונקים עכשיו רק מסטרא דקדושה, ונכללין בבנין מלכות דקדושה.

נ נחמ נחמן מאומן

ג] ומבואר לפי זה שעל ידי לימוד הגמרא שמתקנין את הקנה ומחברים הכרובים יכולים לשמוע הנגינה אפילו מאחרים. וגם מבואר שיש שני בחי' של בנין המלכות, אחד פשוטה שהמלכות יונקת מנצח והוד, והשני על ידי שמחברים הכרובים ומפרידים הצפורים דקליפה ממילא מוסיפים לבנין של המלכות דקדושה את כל אלו שמתחילה הצליחו רק לינוק מהצפורים דקליפה ועכשיו ניתוספו ונתחברו להמלכות דקדושה.

ולפי זה יש להבין הסגולה של לימוד בלילה. הנה רבינו גילה שענין זה של לימוד בלילה הוא ענין לימוד ש"ס, כי הגמרא היא בחי' לילה, ולפי זה קשה פירוש מימרא של הגמרא המובאת פה, כי בתחילה הגמרא כותבת שתלמודא קאמר ליה, דהינו שעל ידי לימוד הגמרא זוכין לציפור דעה, והדר אתא פושקנצא ובלעה, דהינו שיש עדיין הסכנה של לימוד שלא לשמה, וקשה דהרי לפי פירוש רבינו שלימוד הגמרא הוא גופא לימוד בלילה אז מה תקנתא אית ליה לתקנתיה דלא קא עבד מעיקרא?

ולפי מה שכתבנו י"ל דבתחילה הלימוד הרי בכלל אינה שייכת לטהרה, ובונים ומקיימים את הקנה, וגורמים על ידי זה לחבר את הכרובים, ועל ידי זה ניתקים מהצפורים דקליפה. ואז יש שייכות ללימוד דקדושה, ואז יש את הסכנה שאף על פי כן הלימוד יהיה שלא לשמה. ואכן כאן הלומד הוא עוד רחוק מאד משורש הקדושה למוחין של המלכות כמשנת"ל, כי רק עתה זכה רק לנתק מהס"א ועוד במצב ירוד. אכן על ידי שילמוד בחשך הזה את הש"ס, כי זה בחי' לימוד הגמרא – לימוד בלילה, אז ימשיך עליו חוט של חסד שיגן מאותן המחשבות של שלא לשמה.

ד] ובאמת כן נראה יוצא מדברי רבינו בתורה ריד שגילה שבפרט בלימוד גמרא – תלמוד, בגמטריא "לילית" אם אין הלמוד כראוי אזי הבעל דבר מקבל יותר כח מהלימוד ח"ו. וענין של לילית מבואר עוד בתורה רכו שהיא ענין של יללה של הערב רב (שמהם סתימת התורה כמבואר במ"א), הרי שמי שלומד גמרא מיד הוא נמשך אחר הנגינה ממנגנים שאין כשרים, והוא צריך להתחזק בלמוד בכל אופן, רק שתהיה כראוי, אבל לא הגיע בכלל לכוון ללשמה ושלא תהיה שלא לשמה, רק שתהיה כראוי לבנות את המלכות שלו דקדושה, בחי' עשה לך רב וכמו שאבאר בעזה"י (וי"ל דלכן נקרא תלמוד בבלי, כי בבלי בגמטריא דם, לשון דממה, כי צריכים ללמוד באופן להשתיק את היללה. ואגב, בכל הוא שנער, ושנער בגמטריא תר"כ, הם תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן).

ה] דהנה לכאורה יש פה עוד קצת סתירה, דמצד אחד רבינו מזהיר פה בתורה ג' להשמר מלימוד שלא לשמה, למוד למען להיות נקרא רבי, ועל צד שני רבינו מפרש להדיא שצריכים ללמוד לקיים את עשה לך רב, לבנות את המלכות שלך? ! אלא שלפי מה שכתבנו מבואר דיש שני שלבים, דזה שצריכים לנתק מהצפורים דקליפה על ידי לימוד הש"ס לבנות השית עזקאין דקנה ולחבר הכרובים שעל ידי זה מתחברים וניתוספים ובונים את המלכות, זה צריכים לעשות את עצמך רב, אכן כיון שנתחבר למלכות דקדושה שוב מוזהרים לכוון לבנות המלכות שלך, ודוק היטב בזה החילוק כי עמוק הוא (וע' במסכת פסחים סח: מעיקרא כי עביד איניש אדעתא דנפשיה קא עביד), ואולי אזכה להרחיב עליו מילים לפתחו ולפרשו בעזה"י.

ו] ובזה א"ש עוד דבר בתורה ג' שהיה ג"כ נראה לכאורה סתירה מיניה וביה, כי רבינו גילה שהשמירה וההגנה על לימוד שלא לשמה זה מהחוט של חסד, והנה החוט של חסד זה גופא בחי' של הנגינה דקדושה כמבואר בלקוטי מוהר"ן תנינא תורה ח', אז קשה מיניה וביה איך יזכה להנגינה דקדושה להגין עליו מהלימוד שלא לשמה, כל זמן שהוא עדיין לא זכה להלימוד לשמה שצריכים כדי לבנות את הקנה לחבר את הכרובים?

ולפי מש"כ אתי שפיר ב"ה, כי בתחילה לומדים את הש"ס בתוך היללה ממש, ואז העיקר רק ללמוד כראוי, עד שזוכים לנתק מהיללה ולבנות את הקנה, שכל זה בחי' עשה לך רב, לבנות את המלכות, ורק אז יש את הענין של לשמה ולא לשמה, שסגולת הלימוד היא רק כאשר הלימוד הוא לשמה - ומדויק בלשון התורה שכאשר הלימוד אינו לשמה "אינו בחשיבות כל כך", הרי שאין בזה כל עוצם הסכנה וההפסד המבואר בתורה ריד על הלומד גמרא שלא כראוי, כי כאן הוא כבר הקים את הקנה מעל היללה של לילית, רק כדי שהלימוד יהיה בחשיבות צריך להיות לשמה. ובזה יש את הסגולה, שכיון שהוא לומד את הגמרא, בחי' חושך, ממשיכין לו חוט של חסד, כי כאן הוא באמת כבר ממשיך מנצח והוד, אז כבר נמשך לו מהנגינה הזו, אז כל מה שהוא לומד הוא ממשיך לו את החוט של הנגינה, וזה בעצמו שומר עליו שילמוד לשמה.

ז] ומה שעדיין צע"ק בתורה ג' שבתחילת התורה משמע שהתיקון שהאדם בעצמו יכול לשמוע ניגון מכל אדם, ואילו בסוף התורה כותב שמתקן את הנגינה עצמה, ואם כן הרי שוב כל אדם יכול לשמוע אותה. וכן הוא לפי מה שפירשנו, הרי שע"י שמחזיר את הכרובים פנים אל פנים מתקן ממש שמנגנים ימשיכו מסטרא דקדושה, ואם כן שוב כל אדם יכול לשמוע. ונראה לענ"ד שכן הוא הדברים, אכן כל אדם ביחס להבחינה שלו, בנקודה שבה הוא נמצא, יש לו תיקון השכינה ויחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, וכל הנגינה שבא לאזניו ולנקודה שלו, שייך בתיקון שלו, וכאשר יתקן

נ נח נחמ נחמן מאומן

לחבר את הכרובים אזי יועיל על כל אלו הדברים לכל בני אדם, אבל במה שאינו שייך לו, לא יועיל. וע"ע בסיפורי מעשיות, מעשה מהשבעה קבצנים, יום רביעי מהקבצן עם הצואר העקום, שהיה יכול להביא את הציפורים ביחד (אבל לכאורה לא בדרך של בניית הקנה ע"ש), ועל ידי זה יתבטל כל הלילות. וע"ע לקוטי מוהר"ן תנינא תורה נז שע"י שהצדיק גדול אמיתי מגלה תורה, אז אפילו הקטנים במעלה, ואפילו בלעם מקבלים הארה להגיד איזה תורה ע"ש.

ח וראוי ונכון לציין פה סימן גמרא (א)! בספר חיי מוהר"ן ז"ל והיה חפץ בכל פעם שיספרו לפניו חדשות מעסקי העולם, כי היה יכול להעלות ולעשות עבודה נוראה ונעלמת מאד בכל הספורים שבעולם. פעם אחת שמעתי מפיו הקדוש שכל הדבורים שבאים לפניו נעשה מהם ענינים אחרים לגמרי, ואפילו מי שמספר לפניו וכו' מאחר שבאים לפניו נעשה מהם ענינים אחרים לגמרי וכו'. ואף על פי כן אמר שטוב יותר שאפילו לפניו לא יספרו וכו' כלל, רק כשנודמן שספר אחד לפניו נעשה אצלו בזה ענין אחר לגמרי, ע"ש ונראה שזה לא היה בכח בחי' תורה ג' אלא אולי תורה יב: ד או לג: ג. ובחי' מוהר"ן שם ציינו למש"כ בספר כוכבי אור (חלק אמת ואמונה אות יג) שציין לזה מש"כ בחיי מוהר"ן אות שיז מה שרבינו גילה כי מכל האילנות והעשבים ומכל דברים שבעולם, מכלם הולכים שלוחים מאחד לחברו ומחברו לחברו עד שמתגלגל ומגיע הדבר לאזן הצדיק האמתי וכו' ע"ש וכו' עליו שמוכן מספרי אמת שזה בחי' השירה שאומרים, והצדיק מעלה את כולם ע"ש.

ט ועוד ראוי לציין מה דאיתא בסדר גן עדן (הנדפס בסוף צוואת ר' אליעזר הגדול) שחצר הפנימי של גן עדן יש שבע מעלות הצדיקים, המעלה הששית היא מעלת תנוקות של בית רבן שלא חטאו (ה"ע ומאד ראיתי השגחה בזה למפרע, כי בלמדי את התורה הזו נפל הלולא של ר' יהודה נשיאה שהעריץ מאד ענין הזה של הבל תשבר) וכו' ובכל יום ויום מטטרו"ן שר הפנים יורד דרך העמוד ולומד להם תורה וכו' ובחצות הלילה עולים למתיבתא עילאה והקדוש ברוך הוא לומד להם תורה ומשתעשע בה. כנגדם למעלה אותם הנקראים כרובים ועליהם נאמר (ישעיה כח: ט) את מי יורה דעה ואת מי יבין שמוע גמולי מחלב עתיקי משדים, וראש המעלה הזאת למטה הוא יהושע נער משרת משה המעלה השביעית היא מעלת אותם הנקראים חסידים, והיא מלת פנימית על הכל. כנגדם למעלה הוא מעלת החיות הנקראים חיות הקודש. ואברהם יצחק ויעקב ממונים עליה, ואדם הראשון שם על פתח ההיכל הזה, עכ"ל ע"ש.

י ובה"ה דברי חז"ל הנ"ל פותחים את הלב מאד בסוגיא דינן, כי רואים איך שהשית עזקאין של הקנה שמקימים את הכרובים להחזירם פנים בפנים הם ממש נגד הששה מעלות בגן עדן, ועליהם ממונה יהושע בן נון, הוא זה שעמד בנסיון של לשון הרע. והמעלה השביעי כנגד מה שלמעלה מהשית עזקאין (זהר רע"מ פנחס רלה ע"א) ושביעאה סליק לפומא דאיהו כורסייא, וזה מעלה של הצדיק האמת וחסידי.

יא עוד ראוי לציין דברי הרי"ג במאמר ספר החשמל וז"ל כמראה הבזק כו', הוצרך לומר כמראה הבזק שהוא סוד חיה ידועה למטה מאותן החיות, והיא למעלה מהאופנים ידועים, ושולטת על אותן אופנים, ומוגשת ברקיע עומדת על ב' העמודים ונק' ב' כרובים מלבד הכרובים העליונים, וכל זה על הרקיע, ואין זה הרקיע שעל ראשי החיות. וזאת החיה הנקרא בזק [וכו'] היא המקבלת והיא הממונה על כל עוסקים בתורה בלילה, והיא הפותחת השערים לכל הבאים להתפלל בלילה, עד שבא סנדלפו"ן רב ושליט על הממונים במאמר קונו, ומקבל כל התפלות וקושר אותם קשרים לקונו. ואל יעלה בדעתם שיש מלאך אמצעי בין ישראל לאביהם שבשמים, אלא שהמלאך הגדול ששמו סנדלפו"ן הוא הממונה על ב' המפתחות של ב' שמות שהם ידו"ד אדנ"י שהם יאהדונה"י, והוא הפותח שערי צדק,

לקוטי מוהר"ן תורה ד

ב"ה יש לשים לב למה שרבינו גילה פה (ד: ט) שענוה הוא רצון הא"ס ב"ה, כי באמת ידענו שענוה הוא הכתר, שהוא הרצון, אכן לפי קט' ידי לא ראיתי את זה בפירוש על רצון הא"ס ב"ה שהוא מדת הענוה, והוא פלאי ופתח ושער גדול. ובזה מובן, ויכולים להתבונן טובא על עיקר בריאת העולם, שחז"ל גילו כי הש"י ברא את העולם כי אין מלך בלא עם, ולהראות המדות הקדושות של רחמים וכו'. כי זה מטבע הענוה, כמו שכתב הרמח"ל בספר לשון למודים (עמוד יב) ז"ל העניו כי הוא ימאס ביקר הגאווה אל שלימותו, מטעם היות בו חסרון אחר, אך אם היו נקי מכל חסרון לא היה מואס בו, הלא תראה כי אלהינו יתברך יאמר עליו גאות לבש, כי לו נאווה הגאווה, ולא רעה היא כאשר היא בנו, יען אין בו כל חסרון, ולא תמצא ענוה תמנעהו מן היקר שכר גדולתו, עכ"ל. הרי בהיות מדת הענוה הא"ס מבחין שיש מקום להשלים, להראות להזולת כביכול את שלימות הא"ס ב"ה, הטמין את עצמו בענוה ונתן מקום לאפשר להזולת כביכול להשיג יחוד הא"ס ב"ה. ועי"ז דייקא כתוב ה' מלך גאות לבש. וראוי להתבונן מאד בזה, ובנוסף למה שרבינו גילה שעל האדם לשבת ולהרגיש איך שהש"י מסתכל עליו, עד שפניו יתאדמו (שיח שרפי קודש א: תשל שר' שלמה וועקסלער ז"ל ספר שרבנו אמר למוהר"ן בלשון שאלה – האם אתה פעם מסמיק עד למאד מלפני הש"י ע"ש, וע' שיחון הר"ן קסח שכך היה אצל רבינו). כי הש"י ממש הטמין את עצמו במדת ענוותנותו ליתן מקום להאדם להיות ממלא כל החלל, והש"י ממש מאחוריו בא"ס, וכל אחד כפום מה דמשער ליביה יבין גודל נוראות הענין הזה ב"ה. והנה הסתכלות הש"י באדם,

נ נח נחמ נחמן מאומן

בחי' אור ישר, והאור חוזר זה כפי מדת היראה, כמבואר בהקדמה לספרינו לקוטי נ נח. והכל כפי התקרבות האדם להתורה הקדושה שהיא מאירת עינים, וכמבואר בתורה יג בלקוטי מוהר"ן.

ונראה לעניות דעתי, ובאמת איך אדע, אבל תורה היא וכך מאיר לי, שמשא רבינו על ידי תכלית ענוותנותו, שביטל את עצמו לא"ס ב"ה השוה עצמו לרקע של המציאות העולם הנ", ועל ידי זה המציאות העולם דהיינו מלכות הא"ס ב"ה נחשב כלתו – כלת משה.

ויעקב מלבר ומשה מלגו. כי אברהם אבינו ע"ה ויצחק אבינו בסוד נ"ר – נפש רוח, נר מצוה, שהם בנו התגלות הש"י ברקע מציאות ענוותנותו יתברך, במה שהוא יתברך נתן מקום להזולת כביכול וכמו שנתבאר לעיל [ונראה שזה הענין נמצא גם כן בסוף יחוד הי"ג חיוורת, שז"א מסתכל בא"א, והויו"ת שבעיניו מקבלים הניקוד של חסד בסגול, כי א"א זה תכלית הענוה שנותן המקום לכל הנהגה, וברקע זו בונים בחסד כנ"ל]. ויעקב ע"ה בחי' תורה אור, שלמות הנ"ר בהג' יחודים כידוע (אהי"ה הויו"ה אלקים הויו"ה אדנ"י הויו"ה), וזה בחי' בקיעת האור (יעקב אותיות בקיע) א"ס בתוך הענוה. שזה בחי' החושים שבוקעים את הגוף. [וזה סוד ובני דן חושים, חשים אותיות משיח, שעיקר תיקונו הוא אותיות ד"ן של אדנ"י שזה תיקון משכא דחויא, והר"ת בגמטריא ח"י בחי' ט' עולים וט' יורדים ובסוד יום שכולו שבת ומנוחה לח"י עולמים, והס"ת בגמטריא מאה, בסוד המאה ברכות, שזה תכלית הבריאה ביחוד הרישא והסיפא]. וזה סוד המנרה שגובה ח"י טפחים, מ-נ"ר-ה, שאור מ"ה שורה על הנ"ר.

ואילו לפי בחי' משה רבינו ע"ה אפילו הגוף – בחי' רמ"ח אברים, בחי' מחקק (ע' לקמ"ת עב) שמשא רבינו ברמ"ח איברים מיחד עם הא"ס ב"ה בסוד כלת משה. וזה תכלית יחוד הרישא וסיפא. וז"ס א"ת ב"ש, וז"ס יו"י שצריכים לעשות לכבד את ה"י, והרי"ו ליראה אותו, ומאה ברכות, כמובן לי ואכמ"ל.

ומענין לענין יכולים להעמיק בזה בפירוש ברכת קריאת שמע אהבה רבה – אבינו אב הרחמן, שלכאו' אב' מיותר, וי"ל שאב השני פירושו הממציא, כמו אבי כל יושב וכדומה, שהש"י לא רק שהוא אבינו הרחמן, הוא יתברך המציא את העולם כולו עבור הרחמנות כידוע. ועיקר העולם הוא ברמ"ח איברים. ועל כן בודאי יש רחמנות גדולה עלינו, ובפרט לענין עבודת השם שנכיר את אמיתת מציאותו, להבין ולהשכיל. וזה מה שאנו אומרים 'ורחמיך ה' אלקינו וחסדיך הרבים אל יעזבונו נצח', רחמיך זה רחמיך' (כמו שמובא בכוננות למנחה שבת קודש, מאתך היא מנוחתם, מאתך, כי המנוחה נמשכת מא"א שהוא הכתר – לשון הרמח"ל) דהיינו ברקע של הענוה של הש"י כל העולם חסד יבנה לגלות רחמנותו, וזה גם כן וחסדיך' הרבים, ועל כן כמה וכמה עליו לרחם עלינו, ואל יעזבונו נצח, כי מדברים ממש על נצחיות פה בהאין סוף, וכן י"ל שאל יעזבונו, שהאל – האין סוף – יעזוב אותנו, דהיינו יאמיץ אותנו מלשון ואפס עצור ועזוב (דברים לב). וגם וחסדיך הרבים, רמז על רבינו הרבי"ם שהוא החסד הגדול (כמש"כ בלק"מ שהצדיק הוא ורב חסד).

לקוטי מוהר"ן תורה ד ותורה כד.

בתהלים כז (לדוד ה' אורי) - אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבת יבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. והנה הרבה דרשנים דרשו על הלבקר הזו, למה ביקש רק ביקור ולא להיות בקביעות. ואכן המעיין שם ברש"י ובמפרשים יראה שפירוש ולבקר זה דרישה, או מלשון בוקר, שכל בוקר יהיה בהיכל ה'. אכן מאחר שראיתי שעם כל זה עומדים לפרשו מלשון ביקור בעלמא, יש לומר על פי מה שרבינו גילה בלקוטי מוהר"ן תורה ד' שמשא רבינו בודאי גם בחייו היה לו התפשטות הגשמיות והיה מדבק את עצמו באור אין סוף, אבל ההתפשטות היה בבחינת (יחזקאל א): "והחיות רצוא ושוב". כי הקדוש ברוך הוא רוצה בעבודתנו, כמו שכתוב: 'ואבית תהלה מגושי עפר, מקרוצי חמר', ובשביל זה צריך שלא ישאר כן, אלא עד עת שיבוא הקדוש ברוך הוא בעצמו ויטל נשמתו, עכ"ל ע"ש. ובה א"ש מה שדוד המלך ע"ה ביקש מהש"י שהוא רוצה תמיד רק לבקר בהיכלו, כי ענין ההיכל הוא ממש דביקות לאין סוף כמו שרבינו גילה בלקוטי מוהר"ן תורה כד (שרבינו אמר כאשר פתאום באיזה שבת כמה מהחסידיים ביקרו אותו, ורבינו אמר להם זה התורה בכל כך התלהבות ואיום שאף אחד תפס והבין מילה, רק אח"כ רבינו הראה להם התורה - וזה ג"כ צריכים לבקש - לבקר-שחר- לשון בהירות והבנה ודו"ק).

לקוטי מוהר"ן תורה ה'

בתורה א' רבינו גילה איך לעשות מקום בלב השומע שעי"ז הוא יקבל הבקשות שלך. ובתורה ב' רבינו גילה (שלכאו' עם כל זה) לא תמיד הבקשות נראות נשמעות, רק שהצדיק באמת הקימם. והנה כאן בתורה ה' רבינו גם כן מפרש איך לעשות תו – חריצה בלב, כדי שהדברים יהיו נשמעים. והנה בתורה א' רבינו גילה הדרך שהוא על ידי לימוד תורה בכח, ואז זוכים לבחי' דברי חכמים בנחת נשמעים, נח"ת דייק, ח"ן ת. והנה כאן בתורה ה' רבינו מגלה איך שצריכים לצעוק בתפילה ועי"ז זוכים לעשות החריצה בלב, ואף שלפום ריהטא זה ממש נראה אחרת לגמרי מבחי' "דברי חכמים בנחת נשמעים" – באמת גם כאן רבינו גילה שכדי לבנות את הרעמים שיעשו את התיקון בלב, צריכים חכמה אמיתית ולגער מהמוח כל החכמה חיצונית, וזה ממש בחי' לימוד תורה בכ"ח שעליה דיבר בתורה א'. כי עיקר ההבדל בין חכמה חיצונית לחכמת התורה היא בבחי' זו של הכ"ח אתון דמעשה בראשית, כי זה פשוט וידוע שחכמה חיצונית זה רק חקירות לשער ולמודד הבריאה המורגש להחוששים, ואילו לימוד חכמת התורה – שהוא חכמה אמיתית של חי העולם, הוא ממש בונה ובורא את העולם כידוע מהרבה מקומות בחז"ל ובפרט בדברי רבינו.

והנה לפי דברי רבינו כאן בתורה ה', קודם צריכים לראות שהמוחין יהיו נקיים מחכמה חיצונית, ואח"כ עי"ז יפגע קולך בגלגל המוח, ומזה יצאו רעמים, ורעמים זה בחי' דיבורי התורה במתן תורה (כמבואר באות ג), וכן כל ענין הזה של הקנה חכמה וקנה בינה נגד הקנה של חמץ, הוא בחי' בנין מלכות דקדושה, ע' מש"כ בס"ד בפירוש קישר תורה ג' לתורה א'. וגם ענין הגבורות והחסדים המבואר כאן בתורה ה', הוא נראה כעין התיקון המבואר בתורה יב להעלות אותיות התורה מהלמדן ע"ש אות ד'. שזה ג"כ כעין המבואר בתורה ד' בענין העברת האותיות מהצירופים של מלכות דס"א למלכות דקדושה.

ולכאו' היוצא מדברינו, שמה דקי"ל דברי חכמים בנחת נשמעים, באמת צריכים תורה בכח, ותפילה בצעקה. והנחת, זה רק בהמוחין. אי נמי, שאחר כל העבודה הזו של תורה בכח ותפילה בצעקה, אז דיבור בנחת יתקבל. עוד י"ל שזה מה שמבואר בתורה ה' שצדיקים מלבישים את התפילות בספורי מעשיות זה בחי' דברים חכמים בנחת נשמעים. ועדיין צ"ת בעזה"י.

ע' בתורה כא שלידת והתגלות המוחין זה על ידי צעקות אבל להכניס המוחין המקיפים לפנים זה בחי' אמירה בחשאי שזהו בחי' שמן שהוא בחשאי כמש"כ בזהר (שמיני לט) יין לארמא קלא ושמן בחשאי. ושמן הוא בחי' שבעת הנרות שהיו משמן עכ"ל באות יא שם.

והנה גם קבלת התפילה לקבל המבוקש, העיקר הוא הדעת שמקבל, כי בלי דעת מה קיבל בכלל? וזה הדעת מקבל דוקא בנחת, ודו"ק.

והנה בתורה כא בסוף כז"ל ועקר הזמן לזה הוא חדש אלול וזה ליבושה ו'תשחק ל'יום א'חרון ר"ת אלול, וזה בחי' שבעת ימי אבלות ר"ל וכו', כדי שיעלה נשמתו לאור הפנים הנ"ל וכו' ע"ש עכ"ל. והנה קשה דבתורה ו' רבינו כתב שכוונת אלול הוא לשתוק בחי' דום לה' ובתורה כא כותב שצריכים לצעוק להוליד המוחין. אלא נראה שהתיקון של האבלות והיבוש זה לא החלק של הצעקה לגלות ולהוליד המוחין [ואולי עצם המיתה והאבלות הוא בחי' צעקה, וגם עצם הבושות של הו' של הא' של תורה ו' בחי' קולות של צעקה בחי' יין לארמא קלא, ודו"ק] אלא ענין של הכנסת המקיפים לפנים להשגת אור הפנים, כי כן מדוייק היטב בדברי רבינו בתורה כא, שבתחילה הסביר את הענין של אבלות ויבוש להשיג אור הפנים, ורק אחר כך באות ז' כז"ל ולפעמים יש שהמוחין והשפע אלקי הוא בהעלם ע"ש. הרי שעד כאן לפני אות ז' בענין האבלות לא מיירי בהצעקות לגלות המוחין, רק בענין הבחי' של שמן המנורה, בחי' אמירה בחשאי, שזה ג"כ ענין של אבלות כמש"כ וידם אהרן. ולפי זה כאשר רבינו כותב שעקר הזמן לזה הוא באלול בחי' לבושה ותשחק ליום אחרון וזה בחי' שבעת ימי אבלות, מבואר הדבר שהכוונה על הבחי' של השגת אור הפנים לא על הצעקות, אלא די"ל כנ"ל בסוגריים שעצם המיתה ובחי' "שמע בזיונו" אלו הם בחי' הצעקות, ודו"ק. וכן לכאו' מבואר ומפורש בתורה כא: ז' שכי' שלידת וגילוי המוחין, שזה על ידי צעקות הוא בחי' תכלם שבעת ימים, אך צריך קצת תלמוד כי רבינו כותב ז"ל והגלוי זה בחי' לידה, ואז אחר הלידה דם נעכר ונעשה חלב וזה בחי' תכלם, כי הכלמה – אזל סמקא ואתי חוורא (ב"מ נח:), היינו דם נעכר ונעשה חלב וכו' ע"ש. ועכ"פ מבואר שתורה ו' ממש מתחלת בענין הזה של אזל סמקא, והשלב הראשון של הצעקות מקדימו בתורה כא.

וכן יש להביא קצת ראיה ממה שרבינו גילה בספר המדות, ערך קשוי לילד (אות ד) ז"ל גם תלחש לה באזנה אותיות של שם ס"ג, עכ"ל. ומשמע מזה שהשם ס"ג שייך לעצם הלידה. [ולפ"ז א"ש גם לשון הפסוק וישמחו כי ישתקו (תהלים קז), כי השגת המקיפים זה בחי' נעשה ונשמע שזה בחי' שמחה כמבואר בתורה כב, וזה דייקא בבחי' אמירה בחשאי בחינת שתיקה].

נ נח נחמן מאומן

לקוטי מוהר"ן תורה ה'

ה:ה ד"ה נמצא כשיש איזה צער ודין בעולם וכו' יכול בודאי לידע לפי ענין השמחה אם הוא קודם גזר דין אם הוא לאחר גזר דין גם יכול לידע על איזהו חלק מהקומה נגזר הדין, כי יודע לפי קומת המצוות: אם אין יכול לעשות בשמחה ראשי המצוות, היינו מצוות התלוים בראש וכו'.

ענין דומה מצינו בשער רוח הקודש (עמ' יט) ז"ל אמר לי מורי ז"ל כי כל מי שאין לו השגה וכו' והנה כאשר עושה מצוה אחת במעשה יצייר ארבעה אותיות הוי"ה... וכפי האותיות שלא יוכל לצייר כן בהם יכיר וידע היכן חטא ופגם, כפי מה שהיא האות ההיא ע"ש כדה"ק. [ושם מחלק המצוות למעשה, מחשבה, דיבור, ואילו רבינו חילק המצוות פה כפי אברים שבגוף].

לכאורה מבואר שרבינו מדבר על מי שכן יכול לצייר את כל האותיות בשעת המצוה, ולכן אינו תולה החסרון בעצמו, רק שחסרון השמחה מראה על מצב של הגזר דין.

לקוטי מוהר"ן תורה ו'

ע' מש"כ בפרק 90, והמראה מקומות שהבאתי שם.

בענין ענין ההמתן, נראה לעניות דעתי שלכן היוד תחתונה של האלף אינו מכוון ישר עם היוד העליונה, כי זה לא הולך ישר, כי אם בהמתנה באמצע. ובזה יש להבין אולי הטעות של הנוצרים שאוחזים את עצמן עם השתי וערב, ודוק.

בס"ד נ נח נחמן מאומן

לקוטי מוהר"ן תורה ו'

אן מבואר בתורה ו' הדרך להיות האדם היושב על הכסא (ע' סוף אות ו'), להיות שופט ודן כל באי עולם. וזה הדרגה מבואר בריש לקוטי מוהר"ן תנינא, שהיא דרגת מי שיכול לעשות ראש השנה לדון את הזולת, כי אי אפשר לדון את חבריו עד שיגיע למקומו, אז רק השי"ת שהוא מקומו של עולם יכול לדון (וברוך השם מצאתי בפירוש מהרמח"ל בפירוש הפיוטים שנדפסו בסוף קיצור הכוונות וז"ל והכסא מתפשט בהם להניגם – ואינו משתנה, והנה למעלה יש תמיד סוד "הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו". וע"ש שכתב כמה דברים הנוגעים לתורה ו', למשל, שבחי' הדום רגליו זה בחי' מלכות, כסא זה בחי' תפארת), וגם הצדיק הוא בחי' וישת עליהם תבל, ולכן גם הצדיק יכול לעשות ראש השנה.

והנה ידוע שענין ראש השנה הוא של רבינו, שהש"י נתן לו במתנה, וידוע שרבינו גילה על עצמו שהוא בחי' בינה, ור' אברהם בן הר"ן האריך להביא רמזים על זה. ותורה ו' מפרש צורת אלף, וידוע שאלף בינה, זה חכמה ובינה. וכן מבואר בתורה ו' (בסוף מיד אחר סיום כ"י רבינו) שמדבר על בחי' למעלה מהבינה, כי מדבר מחכמה וביטול לאין סוף, וז"ל ואצנו – כי משה היה צריך אז למסר הכל ליהושע, ואין שלטון ביום המות, כי בשעת הסתלקות הצדיק אין לו שליטה וכח להאיר ליהושע, על כן דיק: ואצנו – אני בעצמי, כי חזרה הממשלה להקדוש ברוך הוא, עכ"ל. וזה ממש הבחי' שרבינו גילה בתורה ד' ע"ש באות ט, שמפרש איך שרבינו ביטל כל ישותו, ובפרט בעת מיתתו התבטל לגמרי, וזה ולא ידע איש, אפילו משה לא ידע ע"ש. וזה הדרך שהאדם זוכה להעביר העוונות החקוקים בעצמותיו ע"י ווידוי להתלמיד חכם, בחי' ואיש חכם יכפרנו, בחי' נושא עון לשארית, להצדיק שהוא בחי' אין, ואז הצדיק מדריכו לדרך ה' עד ביטול להא"ס ב"ה. וזה בחי' המבואר כאן בתורה ו', שהו' שבאלף הוא בחי' הבושה והווידוי שהתלמיד – נקודה תחתונה – עושה בפני הרבי – נקודה עליונה, בחי' כסא ואין. ועי"ז זוכה להיות בקי בדרכי ה', והוא דרך הא"ס ב"ה.

ומבואר שתכלית הזה להיות אדם היושב על הכסא זה ע"י הרבי ותלמיד צורת א', הרבי בחי' משה ובחי' חמה.

נ נח נחמ נחמן מאומן

בן עזר בענין מה שרבינו הכניס בסוף התורה את הענין של אין שלטון ביום המיתה ולכן השם יתברך אמר ואצוננו, שזה לא דרך של רבינו להכניס דברים שלא הקדים בבנין התורה מראש. וגם קצת קשה כי הרי משה רבינו כבר סמך את יהושע.

ואולי רבינו אגב ארחה רמז לזה להיסוד הגדול שהוא גילה בתורה סו 'שצריך להשתדל תמיד להקביל פני רבו תמיד כי פן ואולי עכשו הוא עת של בחי' הסתלקות', אכן קשה קצת לפרש כן כי דשם כז"ל 'ואף על פי כן הכל יהיה בכחו של רבו' ואילו בתורה ו' כז"ל 'כי חזרה הממשלה להקב"ה' ו"ל.

ג] וע' בלקוטי מוהרן תנינא תורה פב שרבינו גם מפרש ומורה דרך בכוננות אלול על העליות והירידות, ושם כתב שענין הסגול למעלה הוא כי יש סכנה בהתקרבות ביותר אל האור אלהות, שהאור לא יכהה עיניו ויזיק לו וכז"ל אבל יש בחינת סגול כמו שכתוב וסגול כד איהי בין תרין דרועין דמלכא שזהו בחי' (שמות לג) ושכתי כפי עליך, כי בלא זה היה עצם אור הכבוד מזיק למשה, כמו שכתוב (שם) כי לא יראני האדם וחי, וראית את אחורי וכו' וזה שבקש דוד, ואחר כבוד תקחני (תהלים עג) תקרבני בהתקרבות של שבקש ממך הראני נא את כבודך, והראית לו את אחורי כבודך וכו' ע"ש. הרי מבואר שביום מיתת משה, הוא זכה לבחי' ראית ה' בפנים, שזה לא בחי' הסגול של כוננות אלול. ועל כן רבינו הוצרך לפרט את זה.

ד] בענין שעת הסתלקות הצדיק אין לו שליטה, ובילקוט הנח של פאר הליקוטים הביא ממבוי הנחל (אייר-סיון תשלט) לפרש איך רבינו פתאום הכניס ענין זה שלא כדרכו. ולא תירץ הבעיה כל כך, רק הציע ש-ו'אין שלטון ביום ה'מות ר"ת בושא, דהיינו שזה היה בחי' תשובה ועליה של משה רבינו.

אכן ע' בבואר הלקוטים תורה כא אות כח שכ' בפירוש שבדרגא של משה רבינו – במקיפים של עתיקא קדישא אין שום צער ובושה לגמרי חס ושלום.

וע"ע בתורה חותם בתוך חותם (כב:י) שצריכים לעלות בדרגות של נעשה ונשמע עד שמשיגים תורה ה' ותפילת ה' ממש. ומבואר שם שהתפילה והנשמע זה בחי' בושא. והפשטות בזה דלא כהביאור הלקוטים, כי מבואר דאף כאשר תפלתו הוא בדרגת תורה ה' וצריך לעלות עוד שתורתו יהיה תורת ה' ותפלתו תפילת ה', עוד יהיה לו בושא בזה. ואף שזה מוכח לגמרי שגם בדרגא זו יהיה בושא וגם יתכן שמקיפים דעתיקא עוד יותר גבוהים מתפילת ה' – עיין שם מה שהערנו שלכאור' תורת ה' ותפילת ה' קאי רק עד עולם האצילות, וכל העולמות למעלה הם בחי' אין סוף לענין זה. ועוד יתכן שאבדת השלטון אינו צער ובושה כלל רק בחי' בושא, אבל המשמעות של ר' אברהם בן הר"ן שצריך להיות שם כולו טוב לגמרי.

והנלע"ד בזה בעזה"י שמבואר להדיא כאן בתורה ו' שהיו"ד עליונה של האלף הוא בחי' עתיק יומין, שמי שמשיגו הוא בחי' אדם היושב על הכסא והרי הוא מכוסה בנשמות ישראל (כמבואר בתורה יג) שהם רק בבחינת תלמיד בנקודה – יו"ד – תחתונה של האלף. והנה זה הצדיק שזכה לזה גם כן יש לו עבודת ה' להיות בקי ברצוא ושוב, ויש לו עוד לעלות לא"ס בעבודת כי אסק שמים שם אתה ועוד הרבה למעלה עד א"ס ואין תכלית, ואין עליה בלי ירידה, וכיון שהגיע לרום המעלה של אדם העליון הוא צריך שוב להיות בקי בנפק, והגם שבעצמו בודאי הוא נקי וחף מכל פשע בלי ספק כלל, אכן – **ובזה יתיישב ויקשר אחד ממש תורה ו' ותורה פב** ששניהם ביאור על עבודת ה' בכוננות של אלול, כי הצדיק שלם, אכן כל הנשמות כלולים בו, והוא מחייבם כמבואר באופן נפלא בספר נתיב מצוותיך של קאמרנא, וכמובן על פי היסוד הידוע מהבעל שם טוב שכל הנגעים אדם רואה בחוץ הם ממנו, אז כל עוד שיש איזה בזיונות של עבירות וחסרון אמונה ופגם הברית בעולם סימן גם להצדיק, אז זה הצדיק שהגיע לרום המעלה של אדם העליון צריך שוב עבודת ה' של תורה פב לקשר את עצמו דייקא להגרועים שבישראל ובה הוא מתחיל שוב לקיים תורה ו' שעיקר התשובה לשמוע בזיונו ולשתוק, שהוא מקיים את זה עכשיו בהתקשרות להפושעי ישראל וסובל בזיונם כאילו בנפשי ממש קאעביד ליה, עד שממש מזכך את כל החלל פנוי לגמרי להיות טהור בבחי' דם לה' והתחלל לו (שרבינו מפרש את הפסוק הזה לידום על הבזיונות ועל ידי זה מטהר חלל שמאלי של הלב, ועל כן הצדיק שכולל כל נשמות ישראל, ולבו כבר מחלל כמו שדוד המלך העיד על עצמו, עם כל זה עדיין היו קיימים פושעי ישראל בחלל העולם, והם עוד נחשבים לבחי' חלל שמאלי של לב הצדיק, כי כל החלל פנוי בפקודת הצדיק, ועל כן הצדיק צריך לחפש אותם ולהתקשר עליהם כנ"ל) ויקויים הענין המבואר בתורה כב ז"ל כי לעלות מדרגא לדרגא צריך ירידה תחלה, שהיא המכשול. וזה (ירמיה ג): ביום ההוא יבקש עון ישראל ואיננו, כי לעתיד יהיה כלו תשובה, ועל ידי התשובה וזוונות נעשין זכיות (עיין יומא פ"ו:), ויהיה נעשה מעברות ישראל תורה, ועל כן יבקשו אז העונות, כי יבקשו ויחפשו אז אחר עונות ישראל, איך לוקחין עוד איזה עון כדי לעשות ממנו תורה. [ויעו' עוד בתורה יב שהלמדן דובר רעות על הצדיק, והצדיק צריך להיות מהנעלבים וכו' שומעים חרפתם ואינם משיבים, והצדיק מצרף את האותיות לתורה ע"ש].

וכאשר כל עם ישראל יהיו צדיקים גמורים בודאי יתעלו כל העולמות להיות כלולים למעלה בא"ס וכמבואר מהעליות האלו בספר דעת תבונות מאלף השביעי ושמיני וע"ש שכותב שבכלל אי אפשר לנו להבין מצב העולם שיהיה אז. כי ידוע לנו שכל המדות נמצאים בא"ס ב"ה וצמצם באורו יתברך לגלותם, אז כל מהות הכושה נבחנת רק בהיות הצמצום שולט, אבל לאחר שכל העולמות שבחלל עולים להיות כלולים בא"ס ב"ה שוב אי אפשר להבחין מהותה.

נ נח נחמ נחמן מאומן

והרי באמת בחי' עתיק הוא בחי' א"ס ואין שייך להבחין שם בושה, רק שכל עוד שהנשמות נשארים בעולם שיש לו סוף אז גם לעתיק יש להתקשר להם (ועתיק זה ענין העתקת הנעשה בעולם המצומצם לעולם הא"ס) ועל ידי זה יהיה הבחנה במדות השייכים לו כנ"ל.

והנה בתורה תנינא פב הגם שרבינו כאילו מורה לכל אחד מישראל לנהוג כמו משה רבינו לעסוק בהתקשרות להפושעי ישראל. לכאורה יש בזה גם הוראה מכיוון השני להבין שהוא בעצמו מלא בזיונות ובודאי הצדיק מקשר את עצמו אליו! - בחינת האומרים לו המתן (וכן לשון רבינו בתנינא ז: שהצדיק שזכה לבחי' כתר צריך להיות אחיד בשמיא וארעא ע"ש) - אז צריך להתחזק את עצמו עם הצדיק וככל המבואר בתורה ו' אות ה' - "ואז נעשה יחוד בין חמה ללבנה, שהשמש מאיר ללבנה, ונעשה יחוד בין משה ויהושע וכו'" ובאות ז ע"ש מה שפירשנו בס"ד. וכן יעו' בגמרא מסכת ברכות (ו:): מאי כי זה כל האדם א"ר אלעזר אמר הקב"ה כל העולם כלו לא נברא אלא בשביל זה, רבי אבא בר כהנא אמר שקול זה כנגד כל העולם כלו, רבי שמעון בן עזאי אומר ואמרי לה רבי שמעון בן זומא אומר כל העולם כולו לא נברא אלא לצות לזה, ע"כ, הרי שכיון שזוכה להיות אדם בקיום תורה ו' כמבואר, אז דייקא הוא מקושר לכל העולם ככל הדעות המובאות שם.

ומכלל דברינו פה יוצא בעזה"י שבעצם הנקודה - יו"ד - תחתונה של האלף שהוא התלמיד, צריך להיות כולל בו כל כנסת ישראל בכלל. וכמבואר וידוע מהאריז"ל שכל מעשינו בתורה ובמצוות צריך להיות בהתקשרות ובכללות בשם כל ישראל. ויש רמז לזה בפסוק (תהלים קמז:ו) מעורר ענוים י-ה-ו-ה, כי כל תורה ו' מיוסד על מדת ענוה. שהר"ת עמי, והס"ת הדם, והאותיות שלפני האחרונות, שהם בחי' יסוד צדיק, רמזים על היו"ד עליונה. ונראה עוד בענין הר"ת מעי, שזה מובן על פי השלוש בחי' מוח לב כבד, שהיו"ד עליונה בחי' מח, והו' אמצעי בחי' לב, וכל זה מפורש, אז יש לחדש שהיוד תחתונה בחי' כבד ומעים, ושכן מסתבר כי בכבד שוכן הדמים.

בס"ד נ נח נחמ נחמן מאומן

לקוטי מוהר"ן תורה ו'.

א] רבינו כותב שהתחלת התשובה, ועקר התשובה, כשישמע בזיונו ידם וישתק, כי לית כבוד בלא כ"ף, והכ"ף הוא כתר, בחינת אהיה, בחינת תשובה. ורבינו מסביר עוד שכתר הוא לשון המתנה. ומביא מהגמרא משל לאחד שבא לקנות אפרסמון, אומרים לו, המתן וכו' (וזה לשון רבינו, אכן בגמרא הגירסא אומר, דהיינו שבעל האפרסמון אומר שיעזור להקונה למדוד את המקח).

אכן מבואר שאחר שעושים תשובה זו צריכים לעשות תשובה על התשובה הראשונה, ורבי נתן מסביר (בסוף התורה סוד"ה והפרוש) שזה התשובה הראשונה רמוזה בהיוד התחתונה שבאלף, והתשובה על התשובה רמוזה ביו"ד עליונה (-וזה שרבינו כותב באות ה' שע"י הדם לה' נעשה אלף וכו') והנקדה העליונה הוא כסא דמתכסיא בחי' תשובה, - פירש מוהר"ן דהיינו תשובה על התשובה הראשונה. ולפי זה אינו כל כך מדויק שהאלף נעשה על ידי הדם לה', כי יש עוד עבודה של התשובה השניה, ולקמן איישוב זה שפיר בעזה"י. ויש לשים לב גם ללשון רבינו באות ד' ז"ל וכשיש לו אלו השני בקיאות הנ"ל, אזי הוא הולך בדרכי התשובה וזוכה לכבוד ה', כמו שכתוב: וכברתו מעשות דרכיך, הינו שזוכה לכתר, כי לית כבוד בלא כף, ואז ימין ה' פשוטה לקבל תשובתו, ע"ש. ומשמע קצת כפירושו ששני הבקיאות האלו הם שני תשובות, כי בתשובה ראשונה זוכים רק לכבוד מלכים, ופה רבינו כתב שזוכה לכבוד ה', ודו"ק. והיו"ד העליונה היא באמת בחי' כתר. וצריכים לומר שעכ"פ גם בהתחלת התשובה יש הארה מהכתר. ובאמת דם לה', דום פירושו המתן, כמפורש ברש"י ובמצודות בספר יהושע עה"פ שמש בגבעון דום (י:יב). ולכאור' זה בסוד כתר מלכות, שכל האור הנשפע מהכתר הוא רק כפי המלכות, וגם מהתחלת המלכות כבר רואים הארה של הכתר כנ"ל [ובענין ההמתן, כתבו הפירושים מה שכתבו, לא לפרוץ את המדה, שאין נראין לענ"ד שום רמז על זה פה (אף שעצם הדבר נכון ומובא במ"א). ולפי הגמרא אפשר שזה ענין של והשיב לא נאמר אלא ושב, שהשי"ת יוצא עמנו מהגלות. ונראה שיש בזה הענין להמתין עד שיראה שגם הרעה שעשה היה רצון ה"י שיהיה ככה כמש"כ לקמן אות ז. וע"ע מש"כ באות ו']. ועוד, דהלוא ענין הדמימה הוא מסיבת ענוה, בהכרה על חסרונותיו (וע' לקמן נידון בזה), שהוא הכתר, וזה מפורש בהגהה באות ו'. ועוד, כי הדם הוא הנפש, והנפש הוא הרצון (ע' תורה לא ובעוד כמה מקומות), והדם שבחלל השמאלי בחינת התנגדות הרצון (ע' תורה תנינא פב שמקושר לתורה ו'), ורצון הוא בחי' הכתר כידוע. נמצא שכל התיקון תשובה המבואר כאן לקיים דם לה' והתחולל לו, הוא להשקט ולבטל את הזיונות של הרצונות נגדיות, והוא תיקון בכתר.

ב] ונראה עוד שיש השוואה לתורה ו' בתורה יא, ששם רבינו אומר שעל ידי תתאה ויחוד עלאה זוכים לדיבורים המאירים, ולזה צריכים כבוד, ולית כבוד בלי ו'. ובלי ו' זה כבוד פה. ונראה שבתורה ו' רבינו כותב שלית כבוד בלי כ"ף, דהיינו כפיפות היצר לדום ולקבל הזיון, וזה להיות דום לגמרי, אבל אפילו כאשר יש הכ"ף, אז עדיין יכול להיות

נ נחמ נחמן מאומן

בבחינת כבוד פה, אם לא זוכים להו'. ומבואר בתורה יא שם כענין תורה ו' – ז"ל באות ב', אך לדבור שיאיר לו אי אפשר לזכות כי אם על ידי כבוד, הינו שיראה שיהיה כבוד השם יתברך בשלמות, שיהיה כבודו לאין נגד כבוד הש"י, הינו על ידי ענוה וקטנות וכו' ע"ש, וזה ממש הענין של תורה ו' (ובתורה יא שם מביא על זה הענין של דיבור המאיר את הפסוק לא ימוש ספר התורה הזה מפ"ך והוא מדיבור הש"י ליהושע אחרי מות משה רבינו). וגם זאת שבתורה ו' רבינו מלמד ומדריך איך להיות אדם היושב על הכסא, וזה ידוע שגדר אדם הוא מדבר, וזה המבואר בתורה יא איך לזכות לדיבור. וגם תורה ו' ידוע שהוא על תיקון הברית, בסוד דרך, אכן בכל התורה מבואר על קבלת בזיון ולהיות בקי ברצוא ובשוב ולא מבואר כל כך איך זה קשור לתיקון הברית, אכן זה המבואר בתורה יא, שכדי לזכות להדיבור צריכים את הו', שהוא תיקון הברית, וזה גם כן הענין בתורה ו' בענין הו' של האלף, שהוא קבלת הבזיונות (כמש"כ שם באות ה'), ועיקר הבזיון והתרפה הוא בפגם הברית, וכן במפורש על הו' הזה של הא' שהוא בחי' דרך כוכב יעקב, ושהוא בחי' אהל בחי' היריעה שמשפיע לארון הברית (תורה נ:ב), הרי מפורש שעיקר ענין של תיקון הברית בתורה ו', היא הו' של הא'.

והרי מבואר שאחר שיזכה לכבוד, עם כ' ועם ו', אז יהיה לו דיבורים שיאירו לו דרך ה'.

ג] ולפי משנ"ת אולי י"ל דהא דרבינו כותב בפירוש הפסוק (תהלים נ) אלה עשית והחרשתי דמית היות אהיה כמוך, כי האדם על ידי שמחריש נעשה בחינת אהי"ה כנ"ל, אבל הקב"ה מה שמחריש לאדם אין זה בשביל אהי"ה ח"ו, כי זה אין שייך אצל הקב"ה, אין זה אלא כדי שיקבלו ענשם בעולם הבא וכו' ע"ש (אות ג), זה רק מצד התשובה הראשונה, אבל מפאת התשובה על התשובה, שעל ידי זה זוכים להיות אדם היושב על הכסא, שרבינו כותב בפירוש (סוף אות ו) שזה פירוש אמר רבי אלעזר עתידין ישראל לתן עליהם את הדין, כי ישראל נקראים אדם וכו' וישראל יתנו דין לכל באי עולם, הינו הם ישפטו בעצמן כל הדינים, עכ"ל, הרי מבואר שישראל ג"כ יזכו לזה להיות הדיינים, וזה ע"י התשובה על התשובה, שע"י זוכים להיו"ד עליונה שבאלף, ונשלם האלף והאד"ם. אלא שנראה מבואר שהתשובה על התשובה אינה ענין של שתיקה וחרושה, ורבינו בפירוש מתאר את תשובה על תשובה: "וידוי" דהינו דיבורים. אף שעיקר התשובה הוא הדמימה, זאת אומרת שעיקר התשובה הוא התשובה הראשונה שכן ענינה, אבל התשובה על התשובה הוא מבואר באות ה' שם ז"ל וכסא העליון, הינו נקדה העליונה נחלקת לשלש טפין, כי תשובה צריך להיות בשלש תנאים כמו שכתוב (ישעיה ו) פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין ושב, ואלו השלש בחינות הם נקדת סגו"ל, וסגול דא חמה, הינו פני משה כפני חמה, ע"כ. ואלו השלשה מבוארים קצת יותר בתורה ז' שמקבלים אותם מהצדיק (כמו שמבואר כאן שמקבלים אותם מנקודה העליונה בחי' משה), בחי' עצות של זרע אמת ע"ש. ולכן רבינו לא ביאר כל כך הענין של אלו השלשה דברים, א' כי הוא מדבר בעיקר התשובה, וגם שאלו השלושה צריכים לקבל ממש מהצדיק, בחי' עצות של זרע אמת, ואי אפשר לכתוב אותם סתם בכלליות, אלא כל אחד צריך לזכות לקבל אישי מהצדיק (ולאחר שכבר התחיל את עיקר התשובה).

ו]וע"ע בתורה פב, שרבינו מפרש את הענין של שומעים חרפתם ואינם משיבים (ואגב, עליהם הכתוב אומר ואהביו כצאת השמש בגבורתו, שרבינו מפרש שם שהוא ענין שלהבת י"ה, שזה יכול להיות הבושה, א"נ לענינינו יכולים לפרש שזה לכאור' ענין של פני משה, יוד עליונה) שזה בחי' חש-מל, חש לשון שתיקה, ומל לשון מילה – חתיכת הערלה, ובתורה יט רבינו מפרש שצריכים חשמל, חיות אש ממללות, שח"ש זה בחי' חוה, דיבור, חיות אש, שהדיבור של לשון הקודש ממללות, חותכים ומפילים המ"ל – ע' לשונות העכור"ם. והנה ח"ש בגמטריא חק"ר דבר – חרק – השתיקה של היוד התחתונה. ועוד רמז לזה בפסוק (תהלים צא) כי הוא יצילך מפח יקוש, שהר"ת בגמטריא פה, והס"ת הם ח"ש, א"ך בחי' אהי"ה. ואכמ"ל.]

ואגב יש לפרש בזה מה שאנו אומרים בתפילה, ומי דומה לך, ולשונות הכתוב כמש"כ (ישעיה מ:יח) ואל מי תדמיון אל וכדומה. שהם מרזמים על ענין זה של דום לה', עד כדי כך שתגיע לדרגה זו כביכול של הש"י, להיות בבחי' אדם היושב על הכסא. וכל אחד בזה כפום מה דמשער ליביה עד כמה לך דומיה תהלה אמרו לה' מה נורא מעשיך.

ונראה שזה ענין הקול דממה דקה (מלכים א:יט:יב) שבו שומעים את ה"י, דהיינו לשמוע המ"ה בד"ם (וכמבואר בתורה נו שהדיבור מן השמים הוא בדופק שיבידים), וזה דממ"ה, שם מ"ה, עם הא' של וא"ו ברבוע, שמקבל מאימא עלאה. וזה מי כמכה בעל גבורות ומי דומה לך, כמכה עם האותיות בגמטריא דממה.

והנראה לעניות דעתי, שיש לסדר תורה זו ככה, >בתחלה האדם הוא בחי' הדום רגליו של השי"ת, דהיינו שסובל מסיבותיו, וצריך להאמין שהכל בהשגחה ולקבל בהשגחה מענוה, ואז עולה להיות בחי' כסא להשגחה עם נפש הצדיק, שהש"י מלביש ההנהגה דרכו, ואז עולה להיות בבחינת אדם היושב הכסא שהוא ממש עמו במלאכתו < שדם הוא פעמיים כ"ב אותיות, שהם הרצונות סתומות ורתחין בדם. ודם גם מלשון אדמימות, ודינין שצריכים להמתין בשורשן, כדלקמן (ויש לכוון עוד שי"א פעמים דם עם ד' כוללים בגמטריא פחת, שענינו עצלות ועצבות כמבואר בתורה ד' (וכן הוא הגמטריא של הפסוק (ישעיה מג:כח) ואחלל שרי קדש ואתנה לחרם יעקב וישראל לגידופים), והרי זה הכבודות בדפק.

נ נחמ נחמן מאומן

וי"א פעמים דם עם הי"א כוללים בגמטריא המתן, שזה התיקון המבואר פה בתורה ו' (כי ענין י"א זה להכניע הקליפות שנאחזים רק בו"ה, והי"א יריעות המשכן (שבבחינתם הדם זורמת כמבואר ברמ"ד וואלי פרשת תרומה) וכן י"א סמני הקטרת, כמש"כ הרמח"ל לכוונת הקדיש, שלכן אותיות יתגדל ויתקדש הם י"א, כדי שיסתלקו משם י"א ניצוצות שבהם, ויעלו למעלה במקום הקדושה עכ"ל), וצריכים להפוך את הפח"ת לפת"ח, וזה גם בסוד הג' אבות, ג' תפ"חין קדישין בחקל, ופת"ח וג' בגמטריא נ נח נחמן מאומן). והד' של דם, מורה על נטיה למטה – היינו צורת הד' שיש לו שני קירות שסוגרים מלמעלה, ועל ידי הדמימה (בחי' המתן, חיכוך ותקוה לישועת השם), בחי' דום, כאילו מיפן את הד' לנטות למעלה בכיוון החולם ו' >בחי' תפארת. וכן עין בשער רוח הקודש יחוד ד' – עמ' עז, שכז"ל אהי"ה כלו בנקוד חולם עולה אין בגמטריא, ולכן שם אהיה סודו הוא בכתר הנקרא אין<. וזה בכח אהי"ה ברבוע (דפ"ק, שהוא ע"ב בריבוע, שהוא חיות מאבא עילאה, עם הד"ם של אהי"ה ברבוע, שהוא מאימא עילאה, עולים דר"ך עם האותיות והכולל), וזה בחי' הכסא, שהוא ה'הסתר דבר' של כבוד אלקים, הם (לשון שתיקה) ת"ר >מלשון לתור את הארץ, שהדם מבקש תאוות, גם ת"ר בגמטריא ש"ך ופ"ר דינים< שמשגי שלום בעצמי, ואח"כ צריך >להתפלל על השכינה ולהשיג שלום כללי< להשלים את הא' על הדם, לעלות לדרגת אדם היושב על הכסא, ויש לו להתודות על התשובה הראשונה, וידוי זה לשון של מודה, שהוא בעצם אותיות ד"ם הפוכים – מ"ד. ומ"ד זה הוא הידוע למיין דוכרין, שמקבל הטיפות זרע מהצדיק נקודה עליונה. ועל כן פעמיים דם בגמטריא לובן, ככל הנ"ל.

דן הנה לעיל כתבנו שלכאור' תשובה על התשובה אינה ענין של שתיקה, וצריך עיון בזה כי מהכתוב בסוגריים באות ו' משמע שאכן הג' ענינים של התשובה הנ"ל הם פעולים בשביל הדמימה. וז"ל רבינו שם: וזה פרוש משמניהו – מלשון שמנת עבית (כלומר מחמת שאוחזין עצמן בבחינת (דברים לב) שמנת עבית), הינו בשביל זה שומעין חרפתן ואינם משיבים, כי זה עושיין בשביל תשובה על עוונותם, כמו שכתוב (שם) וישמן ישורון (בחינת השמן לב וכו', ואזניו, וכו'), פן יראה וכו', שהתשובה צריך להיות בשלשה תנאים אלו), עכ"ל.

אכן באמת יש לכאור' סתירה על דברים הנ"ל מסוף התורה, ששם מבואר שענין מה ששותקים לחבירו כשמבזין אותו הוא ענין של לדון לכף זכות, שע"ז בונים כתר מפוארת להשי"ת ע"ש באריכות. ולכאורה הוא ממש טעם אחר לגמרי, ונפקא מינה כאשר הבזיון הוא מגוי או מעצם הכרת עוונות האדם בעצמו, כאשר המפרשים כתבו על התורה הזו שזה עיקר הבזיונות שצריכים לקבל בשתיקה, והרי ממה נפשך, אם בזה הוא דן את עצמו לכף זכות איך הוא יתחיל לעשות תשובה בכלל (אכן זה לא פשוט, כי אדרבה האדם צריך לדון גם את עצמו לכף זכות, ואכמ"ל ויבואר מתוך דברינו בהמשך ב"ה)?

הן נראה לענ"ד בס"ד, שבתשובה הראשונה, מה ששותקין זה בגלל שאוחזין עצמן כמחויבים וכו', וע"י שתיקה זו, תשובה ראשונה זוכין לכבוד עולם הזה (כמש"כ אות ג'), וזה בעצמו בחי' השלמת הא' – וסתימת לשון רבינו באות ה' שעל ידי הדמימה עושיין את האלף מדויק, אבל כל זה רק בזעיר אנפין, בבחי' הנקודה התחתונה, בחי' שלום בעצמי ושלום בית [וזה הענין של זביחת היצר, כי המזבח מביא שלום כידוע ואכמ"ל] ושצריכים לסבול הרבה בושות לנקות את עצמו מהבגדים הצואים שמונעים ומפסיקים מהקדושה של ארץ ישראל, כמבואר היטב כל זה בתורה יד. ורק אז זוכים לתפלה ע"ש כל דה"ק, כי ממש קשורים כאחד לפה. וממילא מובן גם כן שעדיין חוקרים אחר כבודו, כי רק השיג בחינת שלום בעצמותיו וביתו. ואז מתפללים על השכינה ולזכות לשלום הכללי [וממילא לא יחקרו אחר כבודו], כמבואר בתורה נז: ח בסוד אין בין חמץ למצה אלא משהו, שמפרש שם מי זה בא מאדום חמוץ בגדים, אדום זה בחי' כבד (הנ"ל) וחמץ זה בחי' הכנעתו בחי' תענית וכו' – זה בחי' תשובה ראשונה שהדם יוצא מהפנים, שמשתיק חרפות הרצונות רעות הרוותחים בדם, בחי' תיקון הכבד, בחי' תענית הנ"ל. ואז יכולים לזכות שעל ידי ענג אכילת שבת נשלם הדבור לשלום. ואין דומה שלום של התענית שאין לו פה, לשלום של שבת שיש לו פה, ובבחי' מדבר. וע"ש שהחילוק ביניהם הוא משה"ו נוטריקון והיה מעשה הצדקה שלום, א"ש ממש לתורה ו', כי משהו זה – משה – ו', משה זה נקודה עליונה, ו'. כי הנקודה תחתונה היא הדמימה בחי' התיקון של חמץ בתענית, וכדי לזכות לשלום של שבת, בחי' תשובה על תשובה, בחי' יום שכולו שבת של עולם הבא, צריכים פה, וזה צריכים עוד את הו' וי' עליונה – משה, להשלים את האלף.

ואחר שמגיעים לעשות תשובה על התשובה, זה בחי' כבוד עולם הבא, ממש בחי' הנקודה העליונה של הא', ובזה זכה להשלים את הא' בפעם שניה, בבחי' עלאה, שבזה כבר מגיעים להיות אדם היושב על הכסא ודן ועושה משפט כנ"ל, אז עיקר הנסיון הוא לדון את המבזים לכף זכות, ויש בזה חכמה של השלשה דברים הנ"ל שצריכים לזכות לקבל מהצדיק כנ"ל.

ולפי זה י"ל ענין השלושה מצות שנצטוונו בכניסה לארץ ישראל, דיי"ל שהכניסה לארץ גופא בחי' תשובה הראשונה, כי ארץ לשון רצון וכתר, וכל העולה לגדולה בודקין אותה, וארץ ישראל בחי' של ארץ החיים, וכו'. ואז יש את הג' מצוות, תחילה למנות מלך – כי זה התשובה השניה שייך כבר לצדיק בחי' מלך שכבר השיג הכתר והכבוד של עולם הזה. גם מלך בחי' לב (כמובא בסוף תורה יב). והמלך צריך להמשיך רוח חיים (בחי' ו') לתוך ממלכתו על ידי שמוכיח

נ נח נחמ נחמן מאומן

את כל ממלכתו (כמבואר בתורה נו) שזה ממש הענין של הבושה בבחינת הוא. וכן מבואר בתורה לח:ו שמשנה רבינו היה מאיר לעם ישראל את היראה והבושה והוא בחי' בהלו נרו עלי ראשי, וזה ענין האהל בתורה ו'. ואם תאמר הלוא מבואר בתורה ו' שהצדיק הוא בחי' היוד עליונה של האלף, ואיך תאמר שמניית המלך, שהוא בחי' הצדיק, הוא בחינת הואו שבאלף? - ובאמת כן מצינו בכמה מקומות בלקוטי מוהר"ן שהצדיק נקרא שמים ('שמים הוא בחינת הצדיק על שם אש ומים' - תורה קיד), ושמים הינו רקיע כמו שכ' בתוה"ק ויקרא אלהים לרקיע שמים, והוא הו' שבאלף, ואיך מפורש כאן שבחי' משה הוא היוד עליונה? ונראה לעניות דעתי שהתירוץ לזה מפורש בתורה יג:ה שכתב ז"ל וכסא שבבחי' נפש הוא נפש החכם שנתכסה וכו', והאדם היושב על הכסא הוא דעתו של החכם, ע"ש, הרי מבואר להדיא כמו שמבואר בתורה ו', שהדעת של הצדיק הוא הבחינה של היוד עליונה של האלף שהוא בחי' היושב על הכסא, יוצא שהוא בחי' הכסא הוא בחינת נפש החכם, ונמצא שזה בחינת מלך - נפש החכם. ואז יש מצות הכרתת עמלק, בחי' ויחלוש יהושע את עמלק לפי חרב, בחי' לחישה שאז נזכה להשתיקו לגמרי, בחי' דמימה. וזה גם כן בחי' וידוי כמו שמצינו (שמואל א: טו: יג) ששאל התודה (כמו היודי על מצות ביכורים שהוא חיוב לטובה, ואף שלשון רבינו בתורה ו' ברור מללו שהיודי הוא על חסרונו שלעבר, ודוק, וגם תעמיק עם מה שמבואר אצלינו לקמן אות ז) 'הקימתי דבר ה', הרי שמתודה על התשובה הראשונה. ואז יש מצות בנין בית המקדש שהוא על ידי בנין כל הנקודות טובות. כי עמלק לחם ושלט דוקא על הנחשלים בעם. וזה העבודה כאן בפרט בתשובה השניה כמבואר אצלינו לעיל בענין קשר תורה תנינא פב לכאן.

ה.ב] ולפי מה שפרשנו בס"ד י"ל כמין חומר מאמר חז"ל במסכת אבות (ב:ד) בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך, כי כבר פירשנו לעיל שתיקון של דם לה' הוא בדם, שהוא בחי' נפש ורצון. אז ככל אשר האדם מבטל את רצונו כהוראת רבינו כאן, ואז יזכה להיות צדיק כזה שאין בעצמו, בדמו, שום בזיון לקיים עיקר התשובה לידום לה', אלא בהתחבר לאנשים פחותים ממנו כמו שפירשנו, נמצא שמה שמעיקרא הוא בטל רצונו זה היה ממש כדי שישגיג את העבודה הזאת שיביא לבטל רצון אחרים, הדם והבזיונות שלהם, מפני רצונו, בס"ד.

ו] ולפי זה אתי שפיר בענין המתן, שהוא גמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם ד' כוללים. וכן "מודד אפרסמון" שהוא המשל שרבינו הביא מהגמרא יומא, בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן. כי כל הענין לתקן את הדם שהוא ריבוע אהי"ה, אז מתקנים על ידי דמימה, אבל דמימה זו היא רק בבחי' התשובה הראשונה, אבל מצד תשובה על התשובה, יש דיבור דייקא, בחי' וידוי על זביחת היצר הרע שעשה בתשובה הראשונה, וזוה התשובה על התשובה צריכים לדון את המבזים לכף זכות, שזה הדרך לעשות נגינה, ובונים את המשכן (נקודה עליונה של הא') כמבואר במ"א. (וכן בענין תיקון החלל פנוי שצריכים דייקא לשתוק שם, זה רק מצד אדם פשוט, אבל מצד הצדיק בחי' משה, הוא דוקא יש לו שיר וניגון שמתקן שם, כמבואר בתורה סד). ולכן דייקא לזה שהתחיל לעשות תשובה אומרים לו המתן, דהיינו שיזכה לא סתם לשתוק, אלא להשיר פשוט כפול משולש מרובע (שהוא באמת יתן ריח טוב...).

וע' בערכין (יא). שרב מתנה אומר ששירה היא בשמחה וטוב לבב, מה שאפילו לימוד תורה אינה אלא בשמחה (וע' תוספות שם שהקשו שמצינו שתורה ג"כ נקרא טוב, וע"ש מה שתירצו). וזה רב מתנה דייקא, מתנה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן עם הד' כוללים. ואולי זה מקור המילה של מתנה, כי נקרא על תכלית כל המתנות - נ נח נחמ נחמן מאומן.

ז] והנה י"ל שבתשובה לתשובה חוזרים להכרה שאפילו הרע שעשה בתחילה, שעליה הוא קיבל את תיקון הבזיונות של תהליך התשובה הראשונה, עכשיו בתשובה שניה חוזר להכרה שגם מה שעשה היה רצון השי"ת שיהיה נעשה כך, ובטוב ובצדק נעשה הכל בהשגחה אלהי. ואפילו אם נאמר שהתשובה על התשובה הוא עוד לא זה, אלא סתם חרטה על חוסר השגתו וקט עבודתו. י"ל שזה הענין שרבינו סתם באות ה' ואז נעשה יחוד בין חמה ללבנה שהשמש מאיר ללבנה ונעשה יחוד בין משה ויהושע' ולא פירש בכלל איך זה קשור לתהליך התשובה [וע' לעיל מה שפרשנו בענין התחברות תורה תנינא פב לכאן, שצריכים לכוון שגם הצדיק מקשר את עצמו אליך, בחינת אומרים לו המתן כדי להתבשם איתו, וזוה הצדיק בעצמו מקיים עיקר התשובה של דם לה', שלפי זה א"ש שעל ידי שמצליחים בתשובה מתיחדים ממש עם הצדיק. ועוד יש להזכיר הסיפור של שנים קדמוניות ממלך ענו, דהיינו שכל כמה שהאדם מכיר ומודה על חסרונו, בזה הוא מביא שהש"י יגלה את עצמו אליו. ועוד ענין חשוב כלול פה והוא ענין הקיווי של דם לה', שלא סתם שותקין אלא מקווים לה', ובעצם כל צמצום ממילא הוא בקיווי לה', וישועת ה' בקו הא"ס מלשון קיווי, יעו' כל זה מבואר היטב בדרוש הקיווי של הרמח"ל המודפס בספר אוצרות רמח"ל]. ואולי י"ל כנ"ל שהאדם תמיד צריך לעשות תשובה על תשובה כפשוטו, אכן כל פעם שיזכה להתשובה העליונה, וישלים צורת האלף, יהיה נעשה היחוד הזה, שהיחוד הזה יאיר לו האמת הנ"ל.

וע' באות ד' לשון רבינו ז"ל וצריך להיות לו שני בקיאות, הינו בקי ברצוא, בקי בשוב, כמו שכתוב (זוהר ויקהל ריג: האזינו רצב). זכאה מאן דעיל ונפק, וזה בחי' (תהלים קלט) אם אסק שמים שם אתה, בחי' עיל, בחי' בקי ברצוא, ואציעה שאול הנך - בחי' ונפק, בחי' בשוב וזה אני לדודי ודודי לי. אני לדודי - זה בחי' עיל, ודודי לי - זה בחי' ונפק [וזה סוד כונת אלול], וזה עקר כבודו, עכ"ל ע"ש. והנה אף שרבינו משה הלשונות של רצוה ושוב, לעיל ונפק,

נ נח נחמן מאומן

ומשוה את זה לאני לדודי, שבאמת קצת קשה להבין איך הבחי' של שוב, הבחי' של נפק, שכולו סג אחורה, איך זה בחי' דודי לי, ומוהרנ"ת פירש שהוא עבודה לעמוד בנסיון ולהכיר שאף בהירידה הכי גדולה שנפלת השם יתברך אצלך, אבל הלשון קצת קשה, שמשמע כפשוטו שדודי לי במפורש, וי"ל שיש בזה רמז למה שכתבנו, שלאחר שזוכים להעיל והרצוא, יכולים לזכות לגרום להיחוד שיאיר לך איך שדודי לי, וכל זמן שהיית בשאול, הנך, הש"י היה אתך, וזה השני לשונות הנ"ל רמוזים על בחי' זאת, וכן מרומז במה שמקדים את הרצוא לשוב בדרכי התשובה, שלכאורה האדם מתחיל במצב של השוב. אלא שיש ענין של השוב והנפק שהוא עוד למעלה מהרצוא, וכמו שרבינו העיד על עצמו שאצלו הרצוא בנקל והעבודה הוא בשוב. [ואגב, בענין עיל ונפק ע' בלקוטי הלכות ריש יורה דעה (הלכות שחיטה א: ג) ז"ל נינו שמי שרוצה לעשות תשובה אי אפשר לו להתקרב פתאם אל הקדשה, עד שיעבר וילך בכל המקומות שהיה תחלה ויצטרף ויתלבן שם, כדי שיעלה משם כל הניצוצות שנפלו על ידו, וזהו בחינת עיל ונפק וכו' עכ"ל. ונלע"ד שמוהרנ"ת לא בא למעט פשטות הענין של עיל ונפק בכללותה, רק הוסיף שהוא גם כן, בפרטיות, סובב על תהליך התשובה של הבעל תשובה שיצטרך לחזור על כל המקומות וכו'].

אכן חייבים להעיר שמוהרנ"ת חידש הרבה בתורה זו, כי לולא דבריו הקדושים, היינו מפרשים שהשני בקיאות הם ממש בזה שעוסק בתשובה, והבקיאות של שוב הוא הבר"שה (אותיות דין כאותיות דין), דהיינו אפילו כאשר האדם עוסק בתשובה ומכיר ומתבייש מעוונותיו איך שהוא ירד לשאול תחתית, עם כל זה יתחזק להבין שגם זה היה רצונו יתברך. והבקיאות השני הוא לעלות מעלה מעלה שע"ז שוב יבוא לבושה. אכן מוהרנ"ת מפרש שהשוב הוא על זה שס"ג לאחוריו שלא בתשובה, עליו להתחזק בכורא יתברך. וצריכים לומר שמקום הניח לו רבינו לפרש כן.

ויש להעיר עוד שבכמה מקומות (למשל עיין תורה נו) רבינו גילה איך שדוקא במקומות הנמוכות מקבלים חיות מתורה יותר גבוה, ואילו לפי הדרך שמוהרנ"ת חקק פה בהסכמת רבינו – שאיני רואה סותר ההבנה הפשוטה, רק מוסיף הרבה ברוחב ובאורך – יוצא שהאיש שס"ג מאחורי הקדושה, ממשיך ומקבל חיות משם השם שכביכול יותר נמוכה.

ח] ובענין ההמתן ע"ע בלקוטי מוהר"ן תנינא תורה פב, שגם גן הציע פירוש ודרך בכוונות אלול, ובענין הס"ג גילה שם שזה ענין להתחבר אפילו להפחות שבפחותים בעם ישראל כי על כרחך יש בו אלהות. ולפ"ז נראה כעין מה שפרשנו למעלה, שההמתן הוא ענין לחכות עד שמשיגים את האלקות באותו מצב.

ט] ויש רמז לזה התורה בכלליות בא' עצמו, שאל"ף בגמטריא מאה ואחד עשרה – אאא, רמז להבחינה המשולשת שצריכים תמיד לעשות תשובה על תשובה (ולא מספיק לרמז בשמים, כי צריכים לרמז שלעולם יש עוד תשובה) בשלושה בחי' של האלף.

י] ענין הכף, לית כבוד בלי כף, שהוא הכתר, בחי' כי ימינך פשוטה (סוף אות ד), כי הכף הוא היד.

בענין הדמימה, שכתוב באות ו' שעל שם השתיקה נקראים חכמים כי סיג לחכמה שתיקה. יש לציין לנוסח התפלה בשמונה עשרה, ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה... אתה קדוש... אתה חונן לאדם דעת. דאיתא במסכת שבת (לא). על הפסוק (ישעיה לג: ו) והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמת ודעת וגו' אמונה זו סדר זרעים וכו' חוסן זה סדר נשים ישועות זה סדר נזיקין חכמת זה סדר קדשים ודעת זה סדר טהרות, ע"ש. והרי לפנינו, על ידי מי דומה לך, שהוא בחי' הדמימה של סייג לחכמה כנ"ל (לעיל בדברינו סוף אות א' וסוף אות ג'), שהוא בחי' שפיכת דמיו כמבואר באות א', שזה בחי' ומי דומה לך מלך (בחי' הו' שבאלף) ממית ומחיה (בחינת ישמע בזיונו וכו') -ויש להעיר עוד שדומה שמו של הממונה על בית הקברות והוא בחי' הדום רגליו כמבואר בריש שער רוח"ק תיקון יב. ויש להעיר עוד שזה ממש הענין המבואר בלקוטי מוהר"ן תנינא תורה עב ד"ה ועל ידי זה נעשה תשובה כי עקר התשובה היא על ידי הבושה ועל ידי זה המנהיג בחינת משה וכו' דהינו בחי' תשובה הוא בחינת שבת ובחינת חיים נצחיים של עולם הבא כנ"ל ועקר החיים הוא להשפלות של כל אחד, כי השפלות של כל אחד הוא יהיה נחיה, ויקום בתחיה כנ"ל וכו' וקם בתחיה השפלות של משה רבנו שיש בכל אחד מישראל בכל איבר ואיבר וכו' ע"ש כל דה"ק שכל הבחינות האלו הם נזכרים באותו סדר בשני התורות, ואכמ"ל, ועל ידי זה 'ומצמיח ישועה' בחי' הג' טיפי זרע שהם השלושה תנאים של התשובה בחי' סגול של היוד עליונה (סוף אות ה') שהם בחי' זרע של הצדיק כמבואר בתורה זו. (וי"ל שפה נכלל סדר מועד, כי אדם מועד לעולם, אי נמי כי את ללדת ועת למות, וגם שכל הברכה תלוי בתקופת השנה) ומצמיח, בחי' סדר זרעים, ישועה זה סדר נזיקין כנ"ל, ואח"כ מברכים אתה קדוש, בחינת סדר קדשים, ואח"כ אתה חונן לאדם דעת בחי' סדר טהרות. וסדר נזיקין שדלגנו, מרומז בכללות הברכה שנקראת גבורת גשמים, בחי' חוסן שהוא סדר נזיקין.

תורה ו' ע' מש"כ במסכת בבא בתרא דף פב.

נ נח נחמ נחמן מאומן

תורה ו'.

מצאנו מהאריז"ל עודיחוד להפסוק אם אסק שמים, והוא בשער רוח הקודש (יחוד ד' עמ' קד) על הפסוק תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם (שהם המדות י-יג של הי"ג מדות רחמים שבספר מיכה). אם אסק בחי' אהי"ה במילוי יודי"ן ומ"א אותיות של הפשוט ומילוי דמילוי, ועם עוד עשר אותיות של קס"א בגמטריא רב"י שהוא גמטריא ליעקב, 'מאימא אל ז"א שהוא שמים והוא יעקב' וזה דומה להמבואר בתורה ו' שהשם קס"א נקודה עליונה, ויעקב הוא בחי' הרקיע שמים בחי' הו' שבאלף. גם אמת הוא בחי' אור הפנים, ומבואר שם שאמת הוא בחי' שם אהי"ה, וע"ש שדוקא צריכים להוריד ממש.

ועע"ש שתתן אמת, תתן זה בחי' פעמיים שם כה"ת שבו משה הרג את המצרי, והרי זה בחי' הנקודה תחתונה שהוא בחי' מחיית עמלק (ובתורה ו' – 'הנותן' בים).

ועע"ש אשר נשבעת לאבותינו ר"ת בגמטריא כסא.

ונראה עוד שהחסד לאברהם שהוא בחי' הוי"ה כמבואר שם זה בחי' יו"י של האלף, גם בחי' הטיפין שיורדין מהצדיק הכלולים בהי' עליונה בחי' חסדים. וע"ש ליעקב חסד לאברהם שהר"ת בגמטריא חיים. וזה ג"כ ענין תורה ו' כמבואר אצלנו שזה ענין עיקר התחיה של הענוה.

ועוד שם מימי קדם בגמטריא קס"א עם עשר האותיות. אכן לפי דרכנו, שדרך בגמטריא ס"ג קס"א, ולכן אחד עשר אותיות, הרי מימי קדם. אכן זה רק הדרך, ומימי קדם זה סוף הדרך שמשם כבר לא נסוג אחור והוא בע"ב.

לקוטי מוהר"ן תורה ו' – מרומז הרבה בפסוק ריש חומש ויקרא.

ויקרא (א:ה) ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד.

עיקר תורה ו' הולך על זביחת היצר, שהוא בחי' קרבן, וכאן מרומז עוד על שני הדמים (כמו שדרשו חז"ל הובא ברש"י שלכאורה כתוב דם מיותר), דם אחד של דמימה, בחי' והקריבו בני אהרן, מלשון קרב ומלחמה ובחי' יז נצחם שהוא ענין של הדמים שעוד לא עבדו את השם יתברך (תורה עה), להפוך להארץ הדם רגלי בשתיקה של דום לה', שהוא ענין קיווי וצפיה לישועת השם בחי' המתן שהוא גם לשון מתנה של מתנת דמים, וזה בחי' וזרקו, בחי' השליך על ה' יהבך. וזה בני אהרן, מלשון זריחה, מהלבנת הפנים או מהכבוד הנישגת. סביב, זה בחי' הענוה המבואר. אשר פתח אהל מועד, גם כן מפורש להדיא בתורה.

לקוטי מוהר"ן תורה ז'

ב"ה בקיצור נמרץ על ידי אמונה שזה רק על ידי אמת שזה רק על ידי הצדיק זוכים לגאולה ולכל התורה ע"ש וזה ממש הסדר של תשרי שמתחילים עם ראש השנה בחינת אמונה תשורי מראש אמנה ואז יש יום כיפור בחינת אמת כי היא בחינת החותם והחותם הוא אמת. ואז מצטרפים עלינו הצדיקים האושפזין בסוכה וזוכים לגאולה ואז זוכים לכל התורה בשמחת תורה. והחכם עיניו בראשו ורואה ומבין שהכל על ידי הצדיק אז הוא כבר יודע להיות באומן ראש השנה.

מראה מקום: תהומות – ע' באדיר במרום (עמ' קלה) שתהומות הם יסודות הנוקבא המעלים מ"ן.

ז:ה ז"ל מה שאין כן אם מאמין שיש מחדש הכל ברצונו בכל יום תמיד, והוא מחיה ומקים הכל תמיד, והוא למעלה מהזמן, אין כאן שכחה, עכ"ל. ולפ"ז יש להבין מה שהאריז"ל גילה (שער רוח יחוד י"ח למהר"י גדליה, עמ' קא) שעקר שהכחה היא באה בעבור הכעס ובעבור שמוש בשמותיו יתברך, ע"כ. כי המשמש שמות השי"ת ממשיך הכח של חידוש העולם, ועל כן באשר האיש אינו ראוי ועומד על רמה זו, ישאר קרח משני צדדין, כי מצד אחד הוא המשיך עליו להיות חדש, ומאידך גיסא לא זכה להתקשרות הדרושה כדי לידע דעת עליון.

ובזה מובן ביותר מה דאיתא בספר המידות (אות יב) שמי שאין לו זכרון יקדש את עצמו בקדשה גדולה, ע"כ כי צריכים לזכות למה שמבואר פה. וכן מש"כ שם (אות יג) שעל ידי שפלות תזכה לזכרון ע"כ. כי על ידי שפלות יכולים להביטול שצריכים כדי לקבל תמיד מחדש.

ויש להזכיר גם את ענין הקבצן העור שזכר לא כלום כי כל העולם לא עלה בעיניו כהרף עין, הרי מזה שהזוכה לתכלית הזכרון עד אין סוף, אין לו שום הסתכלות בעולם הזה, שזה עיקר הקדושה כידוע.

נ נח נחמ נחמן מאומן

לקוטי מוהר"ן תורה ח'

בענין רוח הצדיק בהי"ג מדות של רחמים עיין מש"כ ברמזים אות קלז.

לקוטי מוהר"ן – תורה ט – תהומות יכסיומו

הערות.

אות א. רבינו התחיל את התורה בענין להכניס כל כחו באותיות התפלה. ולכאור' בהמשך התורה עד גמירא שוב לא הזכיר ענין זה, שלא כדרכו בקודש. ויתכן שמה שרבינו כותב בהמשך התורה שעיקר התפלה הוא בארץ ישראל הוא שייך לענין זה של תפלה בכח, כי ארץ ישראל הוא על ידי כח מעשיו כמבואר כמה פעמים בדברי רבינו. אז תפלה בכח הוא בחי' תפילה בארץ ישראל.

וכן נראה מתורה סב, ששם רבינו גם כן דיבר על יציאה מגלות מצרים, וגילה שהוא ענין גלות הדיבור ושדרך היציאה הוא בהתחדשות ע"ש אות ה, ועל ידי זה מוציאים כל הניצוצות הקדושה ומשלימים האמונה, ועל ידי זה יש ידיעה בלב שם שהש"י שומע תפילה ואז בודאי מתפללים בהתלהבות ובכוונה, ע"ש. וזה ממש כמו בתורה ט, שצריכים להתפלל בארץ ישראל.

ואגב אורחא קמ"ל שהתחדשות הכח לא מדובר בכח גשמי, כי אדרבא בתורה סב ההתחדשות הוא על ידי תענית, אלא התחדשות כח מעשיו.

לקוטי מוהר"ן תורה ט

ט:ג כשאדם בא להתפלל אזי באים מחשבות זרות וקלפות ומסבכים אותו וכו' והדיבור האמת מאיר לו וזוכה למצוא הפתח. וצ"ב שמסתימת הלשון משמע שאינו מדבר על השערים של השבטים, אבל בסוף הקטע כותב ז"ל כי מתחלה לא היה יכול לדבר מחמת החשך הסוכב אותו. ועל ידי שיוצא מתוך החשך ומתפלל היטב, על ידי זה הוא מתקן תחתים שנים ושלישים, הינו עולם השפל ועולם הגלגלים ועולם השכל עכ"ל, ומשמע שמדבר על השכ"ם – ש'פל כ'וכב מ'לאך שיעקב אבינו זכה על ידי תפילתו, שיעקב אבינו היה כלול כל השנים עשר שבטים והיה יודע כל מטה ומטה בשרשו

ולכאור' מבואר שיש ב' מדרגות, א' לצאת ממי המבול החושך הסוכב, וזה על ידי האמת. ואז עדיין צריך להתפלל היטב, בכל כחו – דרך השער השבט שלו, שזה ענין קריעת ים סוף.

ובזה מובן ההשמטה בסוף אות ג' מכתב יד החברים שאי אפשר להתפלל רק כשלומד תורה, ורבינו לא כתב על זה אע"פ שמבואר לקמן בהתורה שכן הוא – שהו רחוקים ח' פרסאות. כי עיקר הענין של התורה הוא האמת שרבינו היה כותב עליה, שעל ידי האמת רואים הפתחים לצאת מהחשך.

ובזה מובן הסדר של רבה בר בר חנה שקשרו את עצמם להצדיק הדור, והוא אמר להם שהם רחוקים ח' פרסאות, דהיינו ה' חומשים וג' תפילות. והם למדו, והוא אמר להם שהם רחוקים רק הג' תפילות. שקודם צריכים האמת, לראות את הפתח לצאת מן החשך, ואז צריכים להתפלל היטב

ובזה מובן מה הסימן שהצדיק היה צריך ליתן להם שהם עדיין לא הגיעו למדרגה של שפכי כמים, כי מאחר שכבר היו מתפללים באמת והיו יוצאים מהחשך, היה מקום לטעות שכבר היו מכוונים בשער של השבט שלהם.

לקוטי מוהר"ן תורה ט

ט:ד ז"ל והראה לנו סימן על זה שעדיין לא הגענו למדרגה זאת שנתפלל כל כך בכוונה עד שנשפך לבנו לפניו כמים, והא ראייה אפכית וכו', עכ"ל. והנה איזה ראייה צריכים לדעת עם הגיעו לבחינת שפכי כמים לבך, לא ידעו אם היו בוכים ממש או לא בוכים? אלא לכאור' מבואר שאע"פ שהיו ממש בוכים הרבה בתפלה עם כל זה הראה להם שזה היה עדיין עבודה שטחי ולא ממש בכוונה להיות בגדר של שפכי כמים לבך.

נ נחמ נחמן מאומן

והנה מצינו שרבינו גילה (לקוטי מוהר"ן תורה נא) שהבכיה מוציא את המרה שחורה מעכירת הדם של האדם שנתהוה על ידי שקר, שאי אפשר לדבר שקר עד שיתעכר הדם ע"ש כי אי אפשר לדבר אמת כי אם כשמזכך מקדם את הדמים. הרי שמי שמתחיל להשתדל דיבורי אמת על כרחך יבכה הרבה, וכל הבכיה הזו הוא רק להוציא את השקר והעצבות שהוא תפוס בו בדם שלו, ועוד לא הגיע ממש לדיבורים אמיתיים באמת. ועל זה שאלו ההוכחה לדעת אם הדמעות והבכיה היה רק לאכשורי את הדם לטהר מהשקר, או כבר הגיעו לדיבורים אמיתיים, והבכיה היא כבר אמיתי מצד עצמה. וממש אתי שפיר לשון הכתוב שפכי כמים לבך נוכח פני ה', כי זה ממש הענין המבואר בתורה נא שדובר שקרים לא יכון לפניו יתברך, הרי שבחי' שפכי כמים לבך, הוא בחי' של בכיה של אמת אחר שהדם כבר נזכך מעכירת השקר. וצריך תלמוד בכלל איזה מין בכיה זה, כי בתורה נא שם רבינו גילה שלאחר שהאדם מנוקה מהשקר שבדם, אז שוב לא יבכה, ולכן לעתיד לבוא יתבטל הדמעות כמו שכתוב ומחה ה"א דמעה מעל כל פנים. ואולי י"ל שכל זמן שיש שקר בעולם אפילו הצדיק אמיתי, שאין לו שום שקר, יכול לבכות, ובכיתו תהיה בחי' שפכי כמים לבך, אבל כיון שיתבטל השקר לגמרי מהעולם, שבכהאי גוונא דיבר רבינו בתורה נא, אז בכלל לא יהיה שייך בכיה בשום אופן, וצ"ע. א"נ בכיית הלב הוא בכיה אחרת לגמרי, וצ"ע.

והוא טיעא הוכיח להם – והא ראיא אפכית כמו שכתוב (תהלים פט) אף תשיב צור חרבו ולא הקמותו במלחמה, כי כל התפלות הם בחי' חרב וכו' ע"כ. ונראה שהראה להם בחי' קליפת נגה בחי' להט החרב המתהפכת. וכענין המבואר בתורה נא שם, שהעינים כהות ומטעין את האדם.

לקוטי מוהר"ן תורה קיב, תורה ט - לעשות תשובה באמת - פתחי תשובה

ב"ה אור ליום ד' פרשת בלק תשע"ג ברשב"י

פרשת בלק כד: ב וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלהים, ובכא בתרא (ס). איתא ז"ל מה ראה ראה שאין פתחי אהליהם מכוונין זה לזה אמר ראויין הללו שתשרה עליהם שכינה, וע' בפרש"י ז"ל ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין, ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה שלא יציץ לתוך אהל חבירו, ותהי עליו רוח אלהים, עלה בלבו שלא יקללם, ע"כ. וע' בבעל שם טוב עה"ת שפירש פתחיהם לשון דיבוריהם דהיינו שאין כוונתם בפלפולם להתנגד ולקנטר זה כנגד זה רק כוונתם להודות על האמת. ובלקוטי הלכות פירש פתחיהם האמת שלהם, שלא שופטים את הזולת בהאמת שלו, כי האמת הפשוט של רב בני אדם אינו ברור וזך עדין כל כך עד שיהיה מאיר בעצמו רק שהוא בבחינת חלון ופתח שדרך שם נכנס האור ע"ש.

והנה מוהר"ן נזהר בזה לפרש ישר על פי המבואר בלקוטי מוהר"ן תורה קיב שפירושו של פתח הוא פתח חרטה ותשובה, כי אם נפרש על פי תורה קיב יצא שבלעם ניבא על עם ישראל שבכללות זכו כל אחד להאמת של אבן ולא רק של חלון, ולולא דמסתפינא, כיון שאנו מדברים על דור דעה, שרבינו בלקוטי מוהר"ן כותב עליהם שבודאי זכו להשגות בביטול אין סוף על ידי משה רבינו, וכן מבואר בספרים הקדושים על עוצם מעלתם בדעה את ה', ראוי לנו לפרש אפילו כזה, שזכו לבחי' אבן, ומה שמוהר"ן לא רצה לפרש כן, זה כי רצה להוציא משפטי אמת הנהגות למעשה להורות לעמינו היום, אז פירש בדרך השייך לנו. ולכן אפשרו בעזה"י דהנה בסוף תורה קיב מוהר"ן מביא ששאל את רבינו איך האמת מאיר כל הפתחים בהטומאה לצאת מהם, הלוא לא יוצאים דרך שנפל בתחתית הה' אלא למעלה בין הגג להרגל ורבינו אמר לו שיפה שאל ותיירץ כלאחר יד שיוצא דרך הנפילה של חבירו, שלעומתו יהיה עליה. והנה מה שרבינו תירץ כלאחר יד, נלע"ד שבאמת רבינו ביאר למוהר"ן ענין של החלון, כי רבי נתן אף ששאל יפה לענין כלליות התשובה, הוא לא הבין מעיקרא מה שרבינו אמר בענין חלון, כי חשב שמה שהאדם זוכה לחלון לקבל אור האמת מהזולת, האור הזה יאיר ממש בנקודה שלו, ורבינו ענה לו שהענין של חלון הוא שמקבל את האור והאמת של חבירו, שזה הנפילה שהחבר כבר בירר ועלה ממנו, עכשיו יאיר לו. מה שאין כן ענין של האבן, בחי' אבנתא דלבא, פנימיות האמת, זה מאיר ממש בנקודת האיש בעצמו. ומי שזוכה לאבן הבוחן הזה, הרי הוא כבר יצא דרך הפתח העליון של ה' בין הגג להרגל. וזה דבר מוכרח להבין בתורה קיב, מיניה וביה, כי האמת לאמיתו אינו רק אלא אחד, ובפרט כאשר מדברים על אמת כזה, שהוא אור ה' ממש, שרבי נתן כותב שם בתורה קיב ז"ל והמשכיל המבין יש לו להתפלל כל ימיו שיזכה פעם חד כל ימי חייו לדבר דבור אחד של אמת לפני ה' כראוי עכ"ל, אז מי שזוכה לאמת כזה, איזה פתחים הוא צריך לחפש לצאת מהטומאה, אי אפשר בכלל שהוא נתפס בשום טומאה כלל ח"ו, כי מי יתן טהר מטמא לא אחד כמבואר בתורה נא, וממש מאיר לו ה' בעצמו, אז בודאי הכוונה במה שכתב רבינו שיאיר לו הדרכים לצאת מהטומאה, העיקר קאי על החלון, ואילו לענין האבן הלשון מהדוייק הוא, שהדרך שבו הוא סולל להגיע לאמת הזה מאיר לו הדרך – לא הדרכים – אלא הדרך של הפתח העליון של הה' כנ"ל. כי הדרכים שמאירים על ידי האמת, זה דרך החלונות, וגם מן הסתם בדרך להאמת של האבן יעבור ויעזר דרך חלונות.

וזה מה שניבא בלעם, שראה שאין פתחיהם זה כנגד זה, דהיינו שזכו לאור של האבן, ולא צריכים לחלונות, וכמו שכ' רש"י ז"ל שלא יציץ לתוך אהל – פירוש אור כמבואר בלקוטי מוהר"ן תורה ו – חבירו, אז א"כ שזכו לאמת של האבן, בודאי אין ראוי לקללם, וראוי שהשכינה תשרה בם.

נ נח נחמן מאומן

וכיון דאתין לידן תורה קיב כדאי לציין שמדה השביעי בי"ג מדות, ואמת, בי"ג מדות של רחמים של מיכה (שהם במקומם באריך, והי"ג שבתורה הקדושה הם כאשר נתלבשים בז"א) היא "ישוב ירחמנו", ונלע"ד בזה רמז, שואמת הוא חלון בז"א, ועצם האמת הוא ממש תשובה ברחמים באור ה' (וי"ל שאבן בחי' פנים, כי ב' מתחלף בפ'). ונראה עוד לפי זה דידוע מה שדרשו חז"ל והשיב לא נאמר אלא ושב, שהש"י בעצמו כביכול חוזר איתנו בתשובה. והנה לפי מה שרבינו ענה לרבי נתן נמצא שבאופן של תשובה של חלון האדם כאלו חוזר בתשובה עם חבירו, שזה מעין תשובה שלמה של בחי' אבן, שאז כאילו חוזר עם הש"י, ודוק.

בס"ד

לקוטי מוהר"ן תורה י'.

רבינו מגלה שהצדיקים הקימו את התפילה, ממושג רחוק לדבר שביד כל אדם, אפילו להעכו"ם שהם בחי' גאווה וגדלות (עיין תורה יא). ועכשיו עלינו להיות שמחים עם זה, לרקוד, ועי"ז אנו מעוררים עוד יותר את רוח של הצדיק, לעשות יחוד קב"ה ושכינתיה וממתיקים את הדינים. ולאידך גיסא, המפרסמים של שקר בחי' אבימלך, אוחזים כאילו הם מקימים את התפילה, והגאווה שלהם מביא חרון אף ודינים לעולם.

והנה בתורה שם מבואר שהסתרי תורה, הם בחי' אסתר בחי' אשה, ושזה עוד יותר חשוב מבחי' הידים, בחי' תורת הנגלה, בחי' מרדכי. וזה ידוע מרבינו שתפלה, זה בחי' סתרי תורה, וידוע שתפלה זה בחי' מלכות בחי' אשה, וידוע מרבינו שתפלה זה יותר חשוב מתורה.

הרי שלפי רבינו האשה עוד יותר חשוב מהאיש. אבל יש תנאי גדול על זה, שהאשה תהיה בסתר, בחי' אסתר, בחי' מה ירך בסתר. ואז, ורק אז, היא ממש בחי' כתר.

ועוד הערה בתורה, שרבינו כותב שעל ידי הגברת רוחו של הצדיק מבטל חרון אף. ועם כל זה רבינו אומר שרק על ידי הרקודים, היחוד קב"ה ושכינתיה הדינים נמתקים. הרי שהמתקת הידינים זה עוד יותר מביטול חרון אף, ולהמתיק את הדינים צריכים יחוד קב"ה וש"י (שזה ע"י הרקודים עם הידים והרגלים). ונראה כי הדינים הם באמת שורשן בקדושה, והמתקת הדינים זה בשרשן, ועל כן צריכים כח התורה בסתר ובגלוי, שדייקא בהתקשרותם נמצאים המתקה לשורש הדין, (והבן, כי זה ממש כמו שממתיקים הנגלות ע"י הסתרי תורה כנלע"ד). משא"כ החרון אף, צריכים רק להעביר על ידי ביטול העבודה זרה והגאווה, ע"י רוח של הצדיק.

לקוטי מוהר"ן תורה יא. ע' בפנים בלקוטי נ נח נחמן מאומן.

תורה יא לבוא לתבונות התורה צריכים שלמות כבוד ה' בדיבור של מלכות פה, ואין כבוד בלי ואו, שע"ז יש אור בחי' טל אורות, בחי' יוד הא ואו, ע"ש. והנה ידוע מה ששנינו במס' אבות שכן ארבעים לבינה. דהיינו לאחר שזוכים לט"ל אורות, יכולים להגיע לבן מ' - לתבונות התורה.

ב"ה

לקוטי מוהר"ן תורה יב – תהלה לדוד (עם האותיות בגמטריא נ נח נחמן מאומן ע"ה)

יב: ג כז"ל שהתנא היה צדיק גמור וורתו זכה מבלי פסלת ומה שנראה בה משמעות ערמימיות וכו' בשביל זה נפל התנא בשעת אמירת תורתו לאיזה שגיאה דקה כחוט השערה לבחינת שמאלה ע"ש.

וצ"ע דאם באמת נפל לאיזה שגיאה איך תאמר שתורתו זכה מבלי פסולת? ונראה לע"ד שמדוייק בלשון רבינו בכמה מקומות כאן וביניהם בסוף אות א' ז"ל ויבך – שצפה ברוח הקודש שלו שהוציא מפיו והכניס בתוך התורה שבעל פה עכ"ל (וכן מבואר לקמן על 'ויבאהו אל ביתו') שיש שני דברים, עצם התורה שבעל פה – רחל – ורוח הקודש של הצדיק שהוא מכניס בה. נמצא שיש בהתורה של התנא שני דברים, עצם התורה שבעל פה – רחל. ורוח הקודש של הצדיק שהוא מכניס בה. נמצא שיש בהתורה של התנא שני דברים, מקבלים את התורה גופא וגם רוחו. ועל זה רבינו מעיד שמבחינת התורה שהתנא מוסר לנו לעולם זה תמימה זכה מבלי

נ נח נחמ נחמן מאומן

פסולת כלל ח"ו, שהוא מוסר לנו ממש עצם גופא של התורה. ורק מצד רוחו השורה בהתורה יהיה בזה איזה ממשמעות ערמימיות כמבואר.

יב: ד כז"ל והצדיק שנופל לתוך פה הלמדן, שהלמדן דובר עליו עתק, והוא מבין שאלו הדברים שהלמדן דובר עליו, הם צרופים מאותיות שבתורה שבעל פה, ומבין מאיזה הלכות נעשו הדבורים אלו, ומקבל אותם בשמחה ובאהבה וכו' ע"ש. וצ"ע שמשמע שהצדיק מיד מבין הצירוף הנכון של האותיות, ואילו בביאור הענין רבינו מפרש שזה בא בשלבים, תחילה יש את החיבוק שהצדיק מקבל את החירופין באהבה, ורק אחר כך ז"ל כשהצדיק משכיל בחכמתו ויודע מאיזה צרופין של תורה שבעל פה נעשה אלו הצרופין שהלמדן דובר עליו, והצדיק לומד אלו הצרופין ועושה מה צרוף הלכה שהיה מקודם שנתקלקל, כשיש לו זאת החכמה אזי על ידי החכמה הזאת השכינה היא וכו' מבחינת נשיקין וכו' ע"ש.

ואולי י"ל שבתחילה הצדיק כבר מבין בכלליות מאיזה הלכות נעשו, ורק אחר כך עומד על ההלכות עצמן ולומד אותם. אי נמי יש לדחות שאפילו בתחילה הצדיק מבין עצם ההלכה שנעשו מהם, אבל עוד צריך לו לחזור לצרף אותם בצירוף נכון של אותו ההלכה (ומה שרבינו כותב 'כשהצדיק משכיל בחכמתו ויודע מאיזה צרופין וכו'' זה באמת היה מכבר, ורבינו חוזר על זה כי זה חלק מהפעולה הנדרשת לחזור לצרף את האותיות לצירוף הנכון כנ"ל).

יב: ד – סוף התורה – רבינו מפרש איך כל התורה שגילתה מרומו בפסוק בפסוק תהלה לדוד ארוממך אלהי המלך, ויש לציין שלכאורה זה ממש הענין המבואר על פסוק זה בכוונות האריז"ל על אשרי שלאחר שמונה עשרה שגילה שהכוונה לברך המ"ן בחינת רוח, וז"ל הרמח"ל ויכוין להוריד הג' בחינות דרוח דנר"ן שלו אל ג' קליפות דבי"ע, ולברך בכח הג' ב"ן (שהם רמוזים בס"ת ארוממך' אלהי המלך', ור"ת ארוממך א'להי. והב' הוא מלת אלהי ור"ת א'להי ה'מלך. והג' הוא מלת בכ"ל) הניצוצות הנמצאות שם לצורך הזווג. ויכוין להעלותם כנ"ל בבא"ר דנוק', ולהוריד מ"ד מן הזכר בחינת רוח, ויזדווגו בכחינה זו, עכ"ל. וזה ממש הענין המבואר בתורה יב, שצריכים להעלות את בחי' הרוח שנפל לפיו של הלמדן ולהעלותו לזיווג, ועל ידי זה הצדיק עליון משפיע וככל המבואר.

ב"ה

לק"מ תורה יג בהתחלה, חדוה – זה ששמח בחלקו. וזה בחינת קטרת, שמקשר חמום הלב עם הרוח, וזה (משלי כז) קטרת ישמח לב וכו'.

חלש – עם הי"א סממנים = שמחה
שמחה, ה*ו = ל, חשמל

בס"ד

לקוטי מוהר"ן תורה יג

תורה זו – להמשיך השגחה שלמה אי אפשר אלא עד שישבר תאות ממון וכו'.

ענין שבירת תאות ממון הוא ענין חג הפסח, כמבואר בתורה א' בלק"מ תנינא.

זמנא חדא הוי אזלינן בארחה ודלינן גלא עד דחזינן בי מרבעתא דכוכבא זוטא, דהוי כמבזר ארבעין גריא בזרא דחרדלא – ופרש רבינו ז"ל הינו שגרמנו זווגא עלאה, מרבעתא זה זה בחינת זווג, כמו שכתוב, ארחי ורבעי. שכינתא נקראת בשעת זווג כוכבא זוטא, כמובא בזהר (בלק קצא.), אתעבידת נקדה זעירא מגו רחימתא, כדין אתחברא בבעלה ע"ש. והוה כמבזר ארבעין גריוא בזרא דחרדלא – כמובא בזהר _ פינחס דף רמט:), האי חיה, כד אתעברא, אתתמת ולא יכילת לאולדא, עד דאתיא נחש ונשך בעריתא, כדין אתפתחת ונפק מנה דמא, והיא שתית לדמא. וזה בחינת בזרא דחרדלא, הינו בחינת טפת דם כחרדל דנפק מנה מחמת הנשיכה בבית הזרע וכו' ע"ש.

תורה יד, ע' מש"כ במסכת ברכות דף ה.

נ נח נחמ נחמן מאומן

תורה יד – להמשיך שלום

יד: ח מבואר שעל ידי יראה זוכים לשלום בית. ויש לציין שכן הוא מפורש במסכת יבמות (סב:) אמר רבי יהושע בן לוי כל היודע באשתו שהיא יראת שמים ואינו פוקדה נקרא חוטא שנאמר (איוב ה) וידעת כי שלום אהלך וכו', ופרש"י ז"ל כי שלום אהלך, שלמה ביראת שמים, ע"כ.

בתורה זו רבינו מביא שלעתיד תכלה רגל מן השוק ויתבטל המשא ומתן וכל העסקים כי ישתוו דעת המוכר ודעת הקונה.

ומאד מעניין לראות מה שהיה ברוסיה אחר כך, שהתחילו את הקומוניזם, שכל ענינו שכל הרכוש הוא של כולם, וכל הרוח של אותה תקופה שכולם היו מדברים על רעיונות כאלו מראה שאז היה הארה גדולה. ובאותה תקופה סבא קיבל את הפתק הקדוש. אבל לא אכשיר דורא.

יד: יב אבל לעתיד לבוא שיהיה השלום המפלא בעולם כמו שכתוב וגר זאב עם כלב ונמר עם גדי, אזי יתבטל המשא ומתן כמו שכתוב (זכריה יד: כא) ולא יהיה כנעני עוד כנ"ל, עכ"ל. צע"ק עיין שם כל הפסוק: ולא יהיה כנעני עוד בבית ה' צב"אות וכו', הרי מבואר שרק בבית המקדש יתבטל המשא ומתן וכמבואר במפרשים שם.

לקוטי מוהר"ן תורה יז

ועל כן אפלו אחר אכילת איש הכשר, בהכרח שיהיה לו בלבול הדעת קצת אחר האכילה, ע"כ. ועם כל זה מצינו בספר המדות (אכילה ב: ז) ז"ל אכילת הצדיקים גדולה יותר מהקרבות ומזווגן, ע"כ. ונראה שעל כן אחר האכילה מרבים בהודאה להשם יתברך. כי מבואר בלקוטי מוהר"ן תורה כה שכל פעם שעולים לאיזה קדושה נתעוררין הקלפות שבמדרגה ומסבבין אותו, והכנעתן על ידי שמזכירין גדלות הבורא. אז הכא נמי בעבודת בירור האכילה שמבלבלין את המוח התיקון לזה הוא להרבות בהודאה להש"י.

לקוטי מוהר"ן תורה יח.

בסוף אות א'. כז"ל שהתכלית הוא קרוב למחשבה ביותר מהתחלת המעשה, ע"כ. ובריש אות ב' כז"ל ודע שהתכלית של הבריאה הוא שעשוע עולם הבא ואי אפשר לקרב זאת התכלית למחשבות בני אדם וכו' עכ"ל. וזה דבר נפלא להתבונן איך שמצד אחד זאת התכלית היה צריך להיות הכי קרוב למחשבה ומכל מקום הוא מן הנמנה – ואי אפשר להיות קרוב.

יד: כז"ל נמצא זה שאין לו אמונה בשלמות מחמת דרכי האמורי, כשבא לקח לעצמו המלכות והנהגה, והוא אין ראוי לה, אזי האמונה שסביב הנהגה, המחזיק בהנהגה שלא יגע בה זר, הוא מפיל לאיש זה לשנאת חכמים, כדי שלא יתקיים בידו המלכות והמנהיגות וכו' עכ"ל.

ונראה שזה הענין מה שקורה להרבה נח, כי נח הוא מלכות כמו שסבא אמר – אני נ נח, ומי שמתחיל ליכנס לנח פותח את האישיות והמלכות שלו ואין גבול לעצור התפשטות המלכות שלו, על כן האמונה מפילו לשנאת חכמים, אכן מכיון שמלכותו בנוי על נח – יסוד הקדושה והאמונה, לכן האמונה מפילו לשנאת המפורסמים של שקר. [ואולי יש להטעים את הדבר על פי הסיפור ממלך וקיסר שהבת קיסר חיכה עד שהבן מלך עלה לראש התורן ואז שרף מוחו עם הזכוכית, והפילו לתוך המים, וכל זה על מחמת שהבן מלך הפשיט את בגדיו, אבל מי שלבוש, היינו בחי' כסותה, בחי' נ נח נחמ נחמן מאומן, לא תבוא לו מפלה כזו].

נ נח נחמ נחמן מאומן

וע"ע מש"כ רבינו הקדוש בתורה קצא ז"ל ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם – היינו לחרף ולבזות העולם, כי אינם משתמשים עם זה השכל החדש רק לבזות ולחרף העולם על ידי שהם יודעים מזה והעולם הם ריקים וחסרים מזה עכ"ל. ולכאור' לזו המכה נשלכים כמה מחבירינו, שהש"י יעזור לנו רק לתקן ולהאיר מכאן ולהבא.

לקוטי מוהר"ן תורה יט

ע' מש"כ בסיפורי מעשיות, סיפור יג, יום ב' מהקבצן החרש, שהיראה תליא באזנים, ועל היראה יזכה להחיים טובים של הקבצן החרש ע"ש.

וע"ע פרק 126 איך נ נח נחמ נחמן מאומן הוא השלמות של לשון הקודש.

בתורה יט רבינו מגלה שכל חמימות היצר בענין תיקון הברית צריך להעלותו לשורשו בדיבורים קדושים להשי"ת, והדיבורים הם בחי' אשה. ובזה א"ש מה שידוע מהגר"א שתמיד מעריך את עבירת נאוף לבחינת עבירה שבין אדם לעצמו (מלבד מה שפגע בהאשה שזה ודאי בין אדם לחבירו).

לקוטי מוהר"ן תורה כ.

תורה כ' בלקוטי מוהר"ן מיוחד בזה שהוא פירוש על חלום שרבינו סיפר (ואף שרבינו אמר שבכל התורות שלו יהיה פירוש על אותו חלום, אבל למעשה בעיקרון הוא תורה כ'), והוא התורה של הדרך לארץ ישראל. וי"ל כי באמת מצינו שהדרך לארץ ישראל הוא בחי' רוח הקודש של חלום, יעו' ביחוד היראה להרמח"ל (עמ' קמו) ד"ה וגם יש בכאן סוד החלום שהוא חיבור ע"ב וב"ן, זווג א"א בנוק' וכו' וזה היה מה שהיה מחכים את ישראל במדבר, אע"פ שהיו חוטאים, ונשארו אעפ"י כ דור דעה, והוא סוד המדבר שהיו הולכים שם לעבור הס"א במקומה וכו'. ואחר כך חוזר ז"א ומזדווג עמה, מה שהיה רק בסוד התלבשות בדמיון וכו' חזר להיות מראה ממש בסוד הנבואה וכו' מפני כחו של משה ע"ש כדה"ק. הרי שדרך לארץ ישראל מתחיל עם בחי' של חלום ואז צריכים לממש את החלום בז"א – שהוא בחי' התורה, והכל בכחו של משה, ולכן רבינו בתורה כ' שהוא דרך לארץ ישראל, ממש מימש את התהליך של גילוי תורה זו, שהתחיל עם חלום, ואז מימש אותו בתורה כ'.

תורה כב חותם בתוך חותם

אות ט: ולבוא לעזות דקדשה הנ"ל הוא על ידי שמחה, ע"כ. מצינו בסיפורי מעשיות, מעשה ג' מהחיגר, שהשדין היו ג"כ מתחזקים בשמחה כדי שיהיה להם עזות לגשת לעקר את האילן.

אות י: אך בחינת הנשמע שבתחלת האצילות היא תורה ה' באמת כי אין גבוה משם רק תורת ה' ממש ע"ש. וק"ק ממה שרבינו גילה למוהרנ"ת (שיחות הר"ן רכה) שיש עולמות גבוה מעל גבוה בלי שיעור מלמעלה מעולם האצילות. וי"ל שרבינו סתם מכנה לאצילות לעולם הכי קרוב לאין סוף, אבל דוחק. אכן י"ל שלמעלה מעולם אצילות, אפילו שיש עולמות שאינם ממש אין סוף, עם כל זה הם בבחי' אין סוף, וכן מובא בספרים, וק"ל.

אות יא: בענין שאין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם, ולעתיד יבקש עוון ישראל ואיננו, כי מהזדונות נעשין זכיות, ואיננו כי יהיו כל העוונות נכללין בהאין סוף ע"ש. ולפ"ז יש לפרש את הפסוק שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול (תהלים קיט:קסה), שמגיעין להאין על ידי המכשול, וזוכיין לבחינת תורתך (המבואר שם שזה העליה לעשות מהנשמע נעשה – תורת ה' תורתך), ועל ידי זה זוכיין לקבל ממוכיחי הדור (כי על ידי שזוכים לעלות בנעשה ונשמע זוכים לשמחה שע"י זוכים לעזות דקדושה שע"י יכולים להתקרב להנ"ל) שעושים שלום בעולם (כמבואר בריש התורה).

נ נח נחמן מאומן

אות יא: מבואר שלעתיד ההשגה יהיה דוקא על ידי החטאים, שיתהפכו לזכויות. ולעתיד יבוקש עון ישראל, יחפשו את החטאים. וי"ל שזה השורש ליסוד שקיימא לן בהלכה שראות האנשים תמיד נמשכת אחר החסרונות (ולכן בעל מום אינו עולה לדוכן לברכת כהנים).

ורבינו גילה בהשיחות והתורות שלאחר הסיפורי מעשיות שעל ידי הכרת חסרון כל דבר ניכר מהותו (וכן הוא יסוד ועיקר בכל ספרי בעל הסולם). ומובן ג"כ ע"פ הנ"ל כי מה שחסר ויושלם בסוף בבחי' נהפך לזכויות. וע"כ יהיה אז במעלה יתירה, וע"כ יהיה עיקר המהות (כידוע ומוסבר היטב בספרי בעל הסולם שהדבר נקרא על פי מעלתה, כי מי שיש לו מאתים אינו נקרא על שם מאה).
וכן מצינו בסיפורי מעשיות מהז' קבצנים שמומיהם היה מעליותם.

תורה כד. כמה השוואות ליחוד היראה של הרמח"ל, בדרך אפשר (מלמעלה למטה).

תורה כד:	יחוד היראה:
אמונה עליונה	מ"ה – משה מאיר הידיעות
פנימיות ברכאין	חי החיים מאיר בנ"ר
אמונה	בתים של הידיעות
שכל	נ"ר אברהם יצחק
ברכת ידים	יראה
שמחה	
תמורות	

תורה כז, ע' מש"כ סוף מס' קינים.

תורה ל: ח אמנם לכאורה איך אפשר לו הוכיח את כל אחד ואחד, הלא כל התפלות באין אצלו ביחד – של הכשרים ושל אותם שאינם כשרים – ואיך יודע איזה תפלה באה מזה או מזה, כדי להוכיח אותו. אך יודע זאת על ידי העזות והתורה של כל אחד ואחד, אם תפלתו היתה כהגן אם לאו, ע"כ.

בספר אמרי קדוש, עמוד התפילה כז"ל: אמר רבי אורי מסטרעליסק זי"ע: שבכל יום ויום קודם התפלה הוא מעיין על נפשות האנשים אשר הם יושבים אצלו, כל אשר עבר עליהם בכל יום ויום או בלילה בבחינת נר"נ של כל אחד ואחד בכל עולם ועולם שכל אחד שורש נשמתו הוא שם, והעביר חטאתו מהם.. ואח"כ בעת התפלה הוא מעיין גם כן על נפשות האנשים אשר יושבים אצלו, על הבל התפלה של כל אחד ואחד איך הוא נובע מליבו לפיו, ואם הוא רואה באיזה תיבה שאינו נובע מליבו לפיו ועי"ז יצאה התיבה מפיו באיזה סירכא, הוא מעיין באיזה און נעשה הסירכא ומפריד אותה ומדיח את נפשם כמו שמדיחים קרביים ובני מעיים.

“אמר: הטעם שהוא מאריך בעזרת אבותינו עד גאל ישראל, מפני שאז הוא מעיין על כל נפשות המפללים עמו ביחד בכמה גלגולים היה, והקלקולים של כל אחד ואחד איך הוא, ואיך שיתן התיקון לכל אחד ואחד כמו שצריך לו.

“אמר: אני אוהב שיעמדו האנשים לפני בתפלה ולא מאחורי, כמאמר חז"ל (ברכות כז:): אסור להתפלל אחורי רבו, כי אם עומדים לפני אז אפשר לי ליקח אותם איתי ולהעלותם, אבל בבחינת אחוריים בקושי הוא ליקח את האדם ולהעלותו, ע"כ.

ולכאורה מבואר הדבר שמעלה זו שהיה עושה ר' אורי היה רק עם אלו שהיו איתו ממש באותו חדר, ועדיף שיהיו עומדים לפניו ממש. ואילו רבינו מדבר על כל המתפללים שבכל העולם כולו, שכל תפילותם באים להצדיק, ואיך יבחן.

תורה לא – אית לן בירא

אות ד יש כוכבים שהם מגדלים מיני עשבים באיזהו מקומות שהם מאירים ויש שהם מחיבים שיהא דרך בני אדם במקומות שהם מאירים וכו' ע"ש.

ע' יחזקאל לב: ח כל מאורי אור בשמים אקדירם עליך תיב"ע כל שבילי אורחותיך דמתקנין ונטירן בוין וכו' עכ"ל.

לא: ד שמירת הברית לפקוד האשה קודם יציאה לדרך, צ"ב ממה שהגמרא מביאה על דוד המלך שמשביעו רעבו, וי"ל שהא דודד שאני שעשה עסק גדול בזה ופקד כל נשיו, אבל פקידה בעלמא משמרת את הברית.

נ נח נחמ נחמן מאומן

לקוטי מוהר"ן תורה לו

לו: א וזהו כלל שכל נפש מישראל קדם שיש לה התגלות בתורה ובעבודה אזי מנסין ומצרפים את הנפש בגלות של שבעים לשון, הינו בתאוותיהן, ע"ש. וי"ל שזה בחי' הופיע מהר פארן שקודם שהש"י נתן לבנ"י את התורה הוא הציע אותה לאומות העולם.

לק"מ תורה לז:

הנצנים נראו בארץ - אלין אבות העולם וכו' דא קלא דינוקא דרביא דלעי באוריתא, כמו שכתוב תורי זהב וכתוב ועשית שנים כרבים זהב וכו'.
ע' במגלה עמוקות פ' תרומה שני כרובים גמטריא אברהם יצחק ויעקב.

לקוטי מוהר"ן תורה לח

תורה לח: ג, ה, בסוד התפילין שצריכים להעלות את הדיבור לה' גבורות של שביד שמאל ע"ש. ע' במסכת ברכות ריש דף ו: וכולהו (כל הפרשיות של תפילין של הש"י) כתיבי באדרעיה (זרוע של הש"י), באדרעיה שהוא מקומו של סיחון מלך האמורי פירשו על התורה מקום מלכות או שם המלכות. וגם סיחון לשון סיחה. וזה ענין סערה על זרועו של הקב"ה, כי כולהו כתיבי באדרעיה, שמקשר הדיבור לשרשו. (גם אדרעיה זה תחילת קדושת א"י שמתחלת בעבר הירדן, וקדושת אוריא דא"י קשור לקדושת התפילין כמובן ממה שרבינו השיב לאותו גדול ששאלו אותו על עבודתו בארץ ישראל, ורבינו אמר לו כיון שאינכם יודעים סוד כונות תפילין אינכם יודעים סוד ארבע רוחות של ארץ ישראל, שבחי הר"ן אות לא).

לח: ד ותקון הדבור הוא על ידי התורה שלומדין בצר לאדם בעניות ובדחקות שהוא בחי' לילה שאז שלטנותא דקץ כל בשר וכו'. ובסוף התורה כז"ל צריך לתקן הדבור הנקרא רגל. ואיך תתקן הדבור, עשות חפצין ביום קדשי. כי זהמת הנחש גרם ל"ט קללות ל"ט מלאכות, וצריך כל אדם להמשיך קדשת שבת לקדש ימי החול וכו' ולפי הקדשה וכו' כן נדחה זהמת הנחש וכו', ע"ש.
ולכאורה הם אותם בחי' דהיינו מה שלמודין בצר הוא ענין לקדש החל בקדשת שבת קודש.

תורה לט, ע' מש"כ במעילה דף טז. ושם דף טז:

תורה מ, ע' מש"כ במעילה דף יז.

תורה מא, ע' מש"כ במעילה דף יח.

תורה מב, ע' מש"כ במעילה דף יט.

תורה מד-מה, ע' מש"כ במעילה דף כ.

תורה מט, ע' מש"כ במעילה דף כא. ומש"כ במסכת קינים פרק או"ב.

תורה נ, ע' מש"כ בסוף מס' קינים.

תורה נא, ע' מש"כ ריש מסכת תמיד.

נ נח נחמ נחמן מאומן

תורה נא אמר רבי עקיבא ותורה מז ואכלתם אכול ושבוע.

כי אמת הוא אחד ע"ש. וי"ל בזה מה דתנא במשנה סוף מסכת סוטה (ט:ה) משמת יוסי בן יועזר וכו' בטלו האשכולות. פי' הרע"ב איש שהכל בו. כלומר תורתם אמת מבלי דופי עכ"ל. וצ"ב מה הקשר בין שהכל בו – לאמת. אכן יעו' בתורה מז שמצינו שהולכים ביחד, כי אמת הוא מדת תפארת שיש בו כל הגוונים, וכן הוא אור הפנים שיש בו כל הגוונים. ולפי זה אתי שפיר שעל ידי האמת בלי דופי זכה לבחי' שהכל בו.

תורה נב, ע' מש"כ במס' תמיד דף כז.

לקוטי מוהר"ן תורה נד

נד: ד פעם אחת נפתחה מערה מתחתי, מערה הינו בחי' דבקות בחי' כמער איש וליות, מתחתי, הינו בחי' אמת וכו' ע"ש. וצ"ב דשני ענינים אלו, דבקות ואמת אינם נזכרים בתורה זו. ונראה שדבקות זה בחינת אהבה של וקמץ הכהן. ואמת זה הפך המדמה.

ב"ה

לק"מ תורה נה.

ע' מש"כ ריש מסכת נדה דף ו.

קטני הקומה שאין לבם מכיל שכלם, אולי זה בחינת מה שמצינו בעץ חיים (שער נ' שער קיצור אבי"ע פרק ג, ובארבע מאות שקל כסף עמ' רסב ג) שעל ידי חטא אדם ירד הדעת למטה בין תרין כתפין, וזה נקרא שהדעת ירד בהתרחבות וגורמת שהגבורות מתפשטות תחלה ע"ש. כי עיקר קומת האדם הוא הדעת, ואם הדעת ירד כנ"ל, הרי זה מקטני הקומה.

בסוף, "וזה בחי' כלליות מלאך סנד"ל במלאך מט"ט שר הפנים כלליות עשיה ביצירה, על ידי שכופלין הפסוק כל הנשמה וכו' ובפרט שצריך להלל ולהודות לה' שהציל אותו מעין הרע הזאת וכו' ע"ש, ובמפרשים בענין השם כה"ת. ונראה שזה ענין מה שהשם הזה יוצא מהפסוק "תצא כצאת העבדים"

לקוטי מוהר"ן תורה נו

ע' מש"כ במסכת נדה דף ז.

יש אחד שבאתגליא אין לו שום ממשלה ובאתכסיא על הכל. ומבואר הדבר (וכן להדיא בחיי מוהר"ן אות כד) שרבינו כוון על עצמו. וע' חיי מוהר"ן (אות כד) שרבינו אמר שבאתגליא יש לו ממשלה על כל פנים על חסידיו, אז לכאו' צריכים לומר שמה שרבינו כותב שיש אחד שבאתגליא אין לו שום ממשלה, לאו דוקא שבאתגליא אין לו שום ממשלה כלל, אלא ממשלה קטנה.

תורה נו:ה

"כי מרדכי מוציא ממנו כל העשירות בבחינת חיל בלע ויקאנו, ועושה מזה תורה, שנקראת אשת חיל" בלע ויקאנו בגמטריא מרדכי ע"ה.

תורה נז, ע' מש"כ דף ח:

נ נח נחמ נחמן מאומן

תורה נט, ע' מש"כ במסכת נדה דף ט.

תורה ס', ע' מש"כ במסכת נדה דף י.

תורה ס'.

מזמן היה קשה לי על המבואר שכל הצדיקים שהתורה עברה על ידם היו עשירים, ולא מצינו זה אצל הרשב"י האריז"ל והבעש"ט מוהר"ן, ואפילו משיח נחשב כעני. והשנה – תשע"ד – באומן, שמעתי אחד דורש (ז.) והמשמעות שזה היה אחד מה'תורות' שלו, והוא טען שכל אלו שהיו מוסרים את הנסתר שבתורה גם עשרם היה בהעלם ובבחי' בכח, והזכיר את הסיפור המובא במדרש רבה פרשת פקודי: מעשה בתלמיד אחד של רבי שמעון בן יוחאי שיצא חוצה לארץ ובא עשיר והיו התלמידים רואין אותו ומקנאין בו והיו מבקשים הן לצאת לחוצה לארץ וידע ר"ש והוציאן לבקעה אחת של פגי מדון ונתפלל ואמר בקעה בקעה מלאי דינרי זהב התחילה מושכת דינרי זהב לפניו.

ס: ב כי צריך אריכות ימים כדי לקבל בתוכו את העשירות. וי"ל בזה מש"כ בלקוטי מוהר"ן (רד) ובשיחות הר"ן (קלז) סיפור שאחד אע"פ שעבר עבירה מכל מקום היה לו פרנסה על ידי שקבע עתים לתורה, כי ואין עבירה מכבה תורה ר"ת מעות ע"ש. כי מבואר בתורה נו שעל ידי לימוד התורה קוראין חי החיים ע"ש וממילא מובן שיש להלומד חיים וזוכה על ידי זה לקבל מעות. אבל עשירות, מבואר כאן בתורה ס', לזה צריכים בחי' זקנה בחי' שמרתיב ומאריך ימיו כל פעם יותר ויותר.

תורה סא: ח כי חבוק אמר נבואה זו על רבי עקיבא וחבריו שמתו על ידי שלא היה בהם אהבה כמו שאמרו רבותינו ז"ל (יבמות סב:) ע"כ. לכאורה טעות וצ"ל תלמידי רבי עקיבא.

תורה סב

סב: ב וזה (תהלים קיט) אודך בישר לבב בלמדי משפטי צדקך – לבב דיקא, בשני יצירין. אימתי כד למדי משפטי צדקך, הינו על ידי לימוד הפוסקים, עכ"ל. והנה ראיתי באיזה ספר קדמון שרוד המלך אמר את זה כאשר נגלה לו שם המפורש. ומצינו בכמה מקומות שהלכה משמעה ג"כ בחי' רזין, יעו' למשל בתורה יא: ז, רזין הוא בחי' הלכה.

תורה סא

בסוף: ועל ידי פגם אמונת חכמים שהוא בחי' הולך רכיל ע"ש, וצריך ביאור. וי"ל דבתחילת התורה הביא אמונת חכמים זה לא תסור ימין או שמואל. כי צריכים להאמין ולתפוס חזק בצדיק האמת, וממילא כל מה שמסתכלים בצדדין ומרגלין – רכילות – זה סתירה מן אמונת חכמים. ויש לציין עוד למש"כ רבינו בתורה כא: ב ז"ל ויהיה לואמונת חכמים התלוי באדנין בבחינת (משלי כב) שמע דברי חכמים וכו' והן מעוררין את המח שיהיה בבחינת קדם בבחינת פנים וכו' וזה בחינת (משלי ט) הוכח לחכם ויאבהבך, זה בחינת מח הנאמר אצל אדנין, בבחינת שמע דברי חכמים עכ"ל. הרי גם שם יוצא שרכילות תהיה פגם באמונת חכמים. ומענין לענין יש לציין למה שרבינו גילה בתורה יז שכאשר יש אהבה בין אנשים, אז האויר נח ודברי הצדיק האמת הולכים למרחוק עד שאפילו העכו"ם מוצאים בספריהם הפך אמונתם. הרי גם לפי זה יוצא שדבר רכילות יהיו סתירה לאמונת חכמים.

ויש להעמיק בזה בענין הבעטליר החרש מהשבעה קבצנים בסיפורי מעשיות משנים קדמוניות, שהוא לא שמע כלל כל הקולות של החסרונות של עולם הזה – שבכלל זה רכילות, והיה לו חיים טובים אמיתיים על ידי הלחם והמים שלו.

נ נח נחמן מאומן

סד: ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה – כי על ידי שאחז במדרגה זו בבחי' שתיקה כמו שאמר שאין טוב משתיקה, על כן היה מגדל ימיו ומדותיו שם בחלל הפנוי, כי אסור לכנס שם כי אם מי שהוא בבחי' שתיקה ע"ש. יש לעיין בזה, דשתיקה הוא בחלל הפנוי והדיבורים שהם מדות וימים הם דוקא בנין עולמות על ידי דיבור דייקא ולא שתיקה. ומשמע מזה שכדי להיות מבוני העולמות צריכים קודם, הדרגה הזו של שתיקה, ועל ידי זה יכול ליכנס ולדבר ולבנות העולמות. וכן לכאו' מבואר בתורה מט באריכות. כי מה שמבואר שם שצריכים לצמצם האור אין סוף שבלב, זה בעצם תיקון החלל בשתיקה.

תורה סו, עמש"כ מעליה דף טו.

תורה סח, ע' מש"כ במסכת נדה דף נח:
תורה סט, ע' מש"כ במסכת נדה דף נח:

תורה סט

ודע שעל ידי זה שגזול את חבירו הוא בא להרהורים וכו' לאשת חבירו ע"ש. ובזה מובן הגזירות של פעם (עייין ריש כתובות ובעוד כ"מ) תבעל להגמון תחילה, מחמת שאלו ההגמונים היו חומסים את העם הגיעו גם לתאב בכל הנשים (חוץ ממה שאנו מדברים על רשעים של אומות העולם שלהוטים בעריות, אבל גם זה היה בעוכריהם).

בסוף: על כן אליהו ממנה על זה לענשו, כי הוא בעל שער שממנה על זה על בחי' שערות... אליהו כופתו והקב"ה רוצעו... כופתו בחי' מוחין... רוצעו זה בחי' מותר מוחין ע"ש. צ"ב שמתחיל וכותב שאליהו ממנה על המותר מוחין, ובסוף כותב על המוחין עצמן. ואולי בעל השערות זה דייקא המוחין שורש וממציא השערות וכמו איש האלקים ואיש נעמי לשון בעלים. ואולי יש לפרש עוד שבקליפות עצמן רק הש"י בעצמו מתקן בחי' אני ולא מלאך.

תורה ע, ע' מש"כ במסכת נדה דף נט:

תורה עו

ודע, שהסתכלות עושה כלי, דהינו גבול וזמן. כי מקדם ראותו הדבר, הוא בלא גבול. וכשרואה הדבר, נעשה לו גבול, עכ"ל. והנה דבר זה למדו חכמי האומות לאחרונה בקוונטם פיזיקס, חכם בשם הייזנברג, כנראה היה או היה צריך להיות חסיד רבינו הקדוש נ נח נחמן מאומן.

The Heisenberg Uncertainty Principle says that something exists in all possible states until it is observed.

תורה עח, ע' מש"כ במסכת ברכות דף ג.

תורה קח. נפילת אמונה נחשבת להרהורי ע"ז שהש"י מצרפה למעשה. ויש להתבונן על זה שחסרון ודבר שלילי יהיה נחשב למעשה.

תורה קט – ע' בהשמטות של הלקוטי מוהר"ן מכתב יד רבינו לתורה זו, נאנח – נ נח ! והארכנו בספר בס"ד פרק 100.

נ נחמ נחמן מאומן

תורה קט: יש הבל נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה וכו' – יעו' פירושו בשער הגלגולים (הקדמה כ) ז"ל עוד דע, כי כל הנשמות ע"י חטאו של אדה"ר נתערבו טוב ברע, ולכן לפעמים יהיה שקצת טוב שבנפש הצדיק נתערב ברשע וקצת רע של הרשע נתערב בצדיק. ובזה תבין מש"ה אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים וכו' (פה מצויין שער מאמרי רז"ל בסופו, לקוטי מהרח"ו ז"ל דף פה להלן הקדמה כז). כי כמה צדיקים יש שהם עוברים איזה עבירה פרטית, ונכשלים במה שלא יכשל רשע אחד. וכן להפך כמה רשעים גמורים עושים קצת מצות פרטיות בתכלית עשייתם ונזהרים בהם כל ימיהם. גם תבין בזה ענין צדיק גמור, ורשע גמור, ובינוני. כי הכל תלוי כפי חלקי הצוצות הטוב שבו, וכפי מספר חלקי נצוצי הרע שבו וכו' ע"ש.

תורה קט

כז"ל שהאנחה שמאנח האדם על עוונותיו אל על מעוט השגתו הוא יותר טוב מכמה סגופים ותעניות, כי בתענית אינו משבר ר הגוף לבד, אבל באנחה משבר כל הגוף וגם מחליף את הנפש והחיות שלו מרע לטוב, ע"כ. וע' בהקדמה להשתפכות הנפש שכז"ל וְשִׁמְעֵתִי שְׁאֵמֶר בְּסוֹף יָמַי, אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַ מִקֶּדֶם בְּיָמַי נְעוּרַי כְּמוֹ שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ עֲתָה מֵהַ שְׂיִכּוּלִין לְנִכּוֹת עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת לֹא הָיִיתִי מְאֻבָּד וּמְפֹסֵד אֶת גּוּפִי הַיָּקָר כֹּל כֶּף בְּתַעֲנִיּוֹתַי וְסִגּוּפִים, עכ"ל.

והנה עיין בלקוטי מוהר"ן תנינא תורה לג שכז"ל אבל מי שאין גופו קדוש כל כך, בפרט גר, שאף על פי שנשמתו גבוהה מאד, אף על פי כן גופו נוצר מטפה טמאה, ואיך אפשר לשנות זאת. נמצא שזה האיש שאין גופו קדוש כל כך, בפרט גר, אי אפשר לו לשמח עם גופו כשמסתכל על התכלית, עכ"ל. ובזה שכז"ל ואיך אפשר לשנות זאת, משמע שבאמת אי אפשר לשנות את הגוף. אכן באמת חילוק מצינו לכאורה שדוקא על ידי סיגופים קשים יכולים לתקן את הגוף.

יעו' בספר כוכבי אור, פרק אנשי מוהר"ן אות מג ז"ל מעשה מאברהם פייעס שהיה מקרב לרבנו ז"ל והוא היה מקדם איש מכער והיה רגיל לומר על עצמו [בגיהנם ישאו את עוונתי על נס]. והיה לו בן בגוים וכו' וכו' ושם בנו היה חיים פייעס ועשה עמו שדוך עם בת ישראל נכד הבעל שם טוב.... והיה לרבנו ז"ל רחמנות על החתן ובקש מהבעל שם טוב ז"ל שיניח אותו אבל לא יהיה לו בנים, ממילא לא יהיה להם התקשרות ויהיה גט וכן היה.... ובעת שחיים פייס (החתן) היה בארץ ישראל כי נסע לארץ ישראל ספר לאנשי שלומנו שרבנו ז"ל נתן לו צעטל [פתק] של עבודות וסגופים ואמר לו שאם יקים זאת יתהפך גופו ליהודי כשר ממש, אך היה קשה לקים ולא קים ע"כ. והרי קשה למה חיים הנ"ל לא היה יכול לתקן על ידי התבודדות ואנחות שהם יותר חזקים כנ"ל. ואולי י"ל שגם היה מועיל להתבודדות והאנחות, אבל כגון דא רבינו ידע בטוח שלא היה סיכוי שחיים הנ"ל יקיים. ועוד צ"ע על סיפור של חיים פייס מלשון רבינו בתורה לג תנינא הנ"ל, שמשמע שאי אפשר לשנות את הגוף, ובזה לכא' צריכים לומר, שאף שהוא רחוק מאד עם כל זה לא מן הנמנע הוא. ועוד יש לחלק בין גוי לפגום.

וע"ע בהקדמה לתיקון הכלל שנכתב על ידי ר' שמואל הורביץ שכז"ל וגם ידוע השיחה בעל פה שציון רבינו ז"ל כמו תיקון להמשטח ואומר העשרה וכו', ואפילו ח"ו מי שנולד שלא בקדושה שיתהפך גופו וכו' עכ"ל. ומאד תמוה הוא כי על פי מסורה זו בקלות היה חיים פייס יכול להתתקן, כי הוא חי הרבה שנים לאחר פטירת רבינו. ואף על פי שבעת המחלקת מהרב מסאוורן הוא רצה גם כן לחלק, לא משמע שהיה חולק על רבינו בעצמו. ואולי סתם לא אסתייעא מילתא, או אולי באמת השתטח, וגם אפשר שכיון שרבינו נתן לו תיקון שוב היה חייב לקיימו דוקא.

תורה קיב - "שתתפלל דבורי אמת, שיעלה למקומם לשער שבט שלו" זה שני שלבים, כמו שפירשנו בתורה ט. כי זה לא מספיק שיהיו דברי אמת כי עוד צריכים לזכות שיעלה לשער הנכון.

תורה קכט – ארץ אוכלת יושביה – ז"ל היינו כשדבוק להצדיק ומאמין בו, שהוא בחי' ארץ, נאכל להצדיק ונתהפך למהות הצדיק ממש, עכ"ל.

ע' בזה בקיצור הכוונות של הרמח"ל בענין כונת האכילה שכז"ל אך חמורו של ר' פנחס בן יאיר לא נתברר על ידי האכילה, רק נתקן מעצמו על ידי המשך זמן, גם נתקן על ידי רפב"י שלא על ידי האכילה ועלה לאותה המדריגה, עכ"ל. ויש הרבה חיזוק בזה, כי אם החמור יכול לקבל תיקון כזה, רק בהיותה אצל הצדיק, מי שזוכה להיות קצת אצל רבינו הקדוש על אחת כמה וכמה יכול לקבל תיקון נצחי, ב"ה.

וע"ע בזה בלקוטי הלכות חושן משפט, הלכות שאלה, בענין בעליו עמו, שכתב שם שהאדם תמיד מעלה כל ממונו למ"ן על דרך מה שרבינו גילה בלקוטי מוהר"ן תורה יג, שהצדיק מעלה הנפשות, כי גם ממון זה בחי' נפש, ועי"ז מברר את הממון והרכוש שלו ע"ש.

נ נח נחמ נחמן מאומן

תורה קנו – מבואר שבשעת השנה אין תנועת המחשבה, וקשה דבחי מוהר"ן (אות מד) רבינו גילה שלעולם יש תנועת המחשבה אפילו בשעת שנה. וצריך לאמר שבשעת שנה הוה תנועה בעלמא.

לקוטי מוהר"ן תורה קס – הדפק דופק --- כל התורה הזו מורה על נ נח נחמ נחמן מאומן, כמפורש בספר לקוטי נ נח.

תורה קעא - - ע' מש"כ למעלה תורה יח:

תורה רכו (ותורה רלז).

יש לפרש בזה את הפסוק ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם אשר וכו'. שהראשי תיבות רן לאה. שתיקון הנגינה של יללה של הרשעים על ידי בחי' ראה מאירה, כי הם יונקים מעיני לאה רכות, בחי' יהי מארת חסר. והרי זה מרומז בפסוק היטב, שעל ראה יש תיקון להר"ן שנמשך מלאה.

והנה הפסוק מגדת שצריכים להביא הראיה לשמיעה – אשר תשמעו. וזה מבואר בתורה רפב, שהצדיק כולל כל הנקודות טובות של כל בני ישראל, שצריכים לראות הטוב שבכל אחד, ואותו צדיק בונה את המשכן שמשם לומדים התינוקות של בית רבן בחי' ויקרא אל משה באלף זעירא. מקול ה' שיוצא מהמשכן.

וי"ל שזה התיקון של עיני לאה רכות, שחסר א' – בחי' ארכות (בחי' ארך אנפין, דבכיה מב' עינים, וארך אנפין לו רק עין אחד לטובה) [גם ארכות לשון רפואה]. בחי' לביתך נאווה קודש ה' לאורך ימים, בחי' בית המקדש, כמבואר בלקוטי מוהר"ן תנינא.

וזה ג"כ מרומז בר"ת בפסוק הנ"ל בהמשך, ב'רכה וקללה א'ת – ר"ת בו א'.

וזה מה שמצינו כאשר זמרי קרב את כזבי ואמר למשה רבינו בת יתרו מי התירה לך, שהיו בוכין וקורין את שמע. בוכין זה בחינת עיני לאה רכות, שהיתה בוכה שלא תפול לעשו, כי אף על פי שהיה לה הכח לתקנו, אבל לא היה לעשו הכח של הקל קול יעקב, ולא היה יכול להתקראות להמשכן לשמוע את קול ה'. מה שאין כן משה וצפורה בזווגה היו זוכים לשמוע את הקול. וזה מש"כ בוכין וקורין את שמע דייקא. כי בכיה זו של געגועים מברר את הבת זוג, כי הבכיה מעלה משני עינים להגיע לארך אנפין שממש אחד עם נוקבי'.

תורה רד – ואין עבירה מכבה תורה, שע"י ידי קביעות עתים לתורה יש פרנסה, עמש"כ לעיל בתורה ס ב.

תורה ריט

"וכל זה היה בשביל לגלות מלכותו ויראתו כמש"כ... כי הש"י מקטין את עצמו בשביל לגלות מלכותו" ולפי זה, כשאין הקב"ה מלביש גאותו ומקטינו אין יראה. ועיין בזה בלקמ"ת תורה ז, וז"ל שם (ז:ט) כי הבן, שהוא בבחינת ההשגה של מה, בחי' מה חמית וכו', וא"כ לא יהיה לו יראה כלל מאחר שאינו רואה כלל כבודו יתברך, ועל כן צריך שיהיה הבן כלול מבחי' תלמיד להראות לבחי' בן ג"כ קצת מההשגה של בחי' התלמיד דהיינו בחי' מלא כל הארץ כבודו, כדי שיהיה לו יראה. "עכ"ל.

תורה רלז

ואז היו משיחים לפניו מענין רחש המגיע לו. ענה ואמר: בודאי מגיע לי רחש, ש'רים ר'דפוני ח'נם: ע"כ. שמעתי מחבר נ נח, שרח"ש ראשי תיבות: ראש השנה, חנוכה, שבועות, השלושה פעמים שהחסידים היו באים לרבינו (וע' בחי' מוהר"ן נסיעתו לארץ ישראל רסג ז"ל פעם אחת ביום הושענא רבא אמר בפני העולם ומה אעשה ששני רוצחים

נ נחמ נחמן מאומן

עומדים עלי ואומרים אף על פי כן שאני מנהיג (שקורין גיטר יוד) והראה בידו על רבי יודל ורבי שמואל אייזיק בעת שאמר שני רוצחים, הינו שעליהם היה נתכון מחמת שהם היו כרוכים אחריו מאד. ומי יזכה להבין פרוש דברים אלו כי האנשים הנ"ל היו יקרים בעיניו מאד מגדולי מקרביו, עכ"ל).

והחבר הוסיף לציין, מה שנדפס בהרבה סידורים בפייטום הקטורת לכוון בהסופי תיבות של "ממלח טהור קדש" להשם רח"ש והוא שם קדוש המסוגל לשמירה, והרי הר"ת הם בגמטריא נחמן עם הכולל, וענין המלים הם גם כן שייכים להצדיק שהוא ברית מלח.

תורה רמג – ע' מש"כ בימי התלאות.

תורה רנא.

שצדקה נמשכת לאמת. כי צדקה הוא בחי' אמת, כי אמת הוא אחד וכו' והשינוי הוא רק אצל המקבלים וכו' וזה בחי' שמש וכו'.

מבואר שאמת אינו סתם מציאות הדברים בבחי' נוקבא, אלא שהאמת פועל אמיתתו ומחסך את הכל ומעמיד הכל לאחד.

גם על פי המבואר כאן יכולים לפרש את הפסוק (ישעיה כט: כב) יעקב אשר פדה את אברהם, כי אברהם זה בחי' צדקה, והצדקה נמשכת עצמה להאמת בחי' יעקב.

ובזה מובן הזוהר שרבינו מביא כמה פעמים שהיינו צדק היינו אמונה אלא כד אתחבר באמת נתהוה אמונה. כי נלע"ד שצדק גם יש לו משמעות למשפט, והמשמעות הכללי הוא להיות טוב, שהכל יצדק ויצטדק, ובשביל זה גם משמעו משפט וגם בכלל להיות טוב, וטוב מקורו ממקור הטוב הא"ס ב"ה. אכן כיון שזה טובה כללי עדיין אינה מכוון, ולכן כד נתחבר באמת שהוא הכח של אחד, אז מגיע לאמונה באחד.

וזה מש"כ באברהם אבינו (בראשית טו: ו) והאמן בה' ויחשבה לו צדקה, שהצדקה נמשכת אחר האמת והאמונה. והנראה בזה שאף שצדקה ואמת דומים בזה ששניהם מקור אחד של השפעה כמש"כ רבינו, אבל אמת הוא דבר פנימי שתמיד מנצחת, אע"פ שאנשים יכולים לטעות מחמת האמת, אבל האמת עצמו מנצחת, כי האמת הוא דבר פנימי וקיים לעד, והטעות של אנשים זה בגלל איזה שקר שהיה להם, משא"כ הצדקה יכול להיות לגמרי מעוקם, משני הצדדים, גם יכולים ליתן בשקר ורמאות וגם מצד המקבל הצדקה יכול להיות קלקול. ולכן הצדקה, שהיא לא סתם צדק, אלא צדקה, הצדקה נמשכת אחר האמת.

ב"ה

שבועות יום טוב שני באומן תשע"ג

תורה רע"ז ורע"ח רבינו גילה בשמיני עצרת תקס"ח אותו יום ויתכן באותו מעמד שהוא גילה תורה רפ"ב (חיי מוהר"ן נט).

תורה רע"ז מתחלת שיש רשע שחותר להזיק ולזה צריכים לדון אותו לכף זכות, ונפשי כעפר לכל תהיה, ועל ידי זה גחלים אתה חותה על ראשו (וכעין מה שמצינו בתורה ו' דשמיטו משמניהו ובסוף התורה שם, ובתורה קלו). ואחר כך רבינו ממשיך שיש שצדיקים חותרים לנגדו – אבל זה לעשות לו טובה, ובזה מה שצריכים לעשות, לזכור ולהחזיק שזה לטובתו (וקצת צ"ב אולי למה לא תהיה בזה העיכוב והפעולה של השלכת עפר על הצדיק שחותר, כמו המשל שהמשיל בענין הרשע החותר. ואולי י"ל שהצדיק שחותר הוא ג"כ בחי' עפר, אז לא יפריע ולא יעכב אותו עוד עפר, ואדרבה וכו') ולא לחשוב ולחשוך אחרת ח"ו. והנה כאשר רבינו הכניס את ענין של הצדיק – המחלוקת של צדיקים, אז רבינו גילה את הענין של צדיק כתמר יפרח שיש תמר בקדושה ותמר דס"א בחי' תמורה.

ויוצא שפיר לפי המשל של המחותרת כי בגמ' לומדים על הבא במחותרת שאם זרחה עליו השמש – דהיינו אם ברור שהוא בשלום אתך, ותמר בגמטריא שמש, דהיינו שברור שהצדיק חותר לקראתך להיטב לך – וכמו התנאים כמו שהביא רבינו ז"ל. דאילו תמר של הס"א אי אפשר שהוא חותר אליך, כי אם זה לטובתך חלק מהרמאות שלו, לא היה חותר, היה עושה להדיא, כי זה תכלית כל כוונתו בהטובות שהוא עושה – כדי שיטעו בו. ואי אפשר בכלל שהוא חותר להזיק, כי הלא הוא רוצה להראות צדקתו, ואם רואים שהוא חותר [להזיק] הרי כבר ברור שהוא רשע (ואף שיש מקום

נ נחמ נחמן מאומן

לומר שחתיירה פירושו שהוא עושה בצנעא שלא יבינו, אכן אין זה ממשמעות התורה ע"ש שרבינו מדבר על שונא, וגם כיון שנתפס שוב אין מקום לחלק, להגיד שהוא מהתמורות). אלא שעצם מציאותו הוא מציאות של מחלוקת כמו שכתב רבינו כאן, דהיינו להטיל ח"ו ספק בדבר שכאילו יש שתי רשויות, ולכן תמר בגמטריא שתי פעמים ש"ך (סוף רע"ז), וכמו שאפרש עוד בס"ד.

והנה יש פה בתורה רע"ז פליאה שרבינו כותב שכדי לתקן את הס"א, אין הדין נמתק אלא בשרשו ועל כן על ידי מחלוקת של צדיקים שהיא מחלוקת שבקדשה ועל ידי זה נמתקין הדינים בשרשו ועל כן על ידי מחלוקת של צדיקים שהיא מחלוקת שבקדשה על ידי זה נמתקין הדינים בשרשן. דהנה זה ידוע כלל גדול ויסוד בהנהגות שמסר לנו רבינו ז"ל בגודל הענין של לימוד פוסקים, ומבואר בתורה ס"ב שמחלוקת היצר הרע נתהוו מהשתלשלות המחלוקת שבקדשה של התנאים ואמוראים בגמרא, ועל כן צריכים ללמוד פוסקים שזה התיקון של המחלוקת דקדושה ע"ש, ואילו כאן רבינו אומר שאדרבה שהתיקון אינו בהפוסקים אלא בהמחלוקת שבקדשה בעצמה.

והנלע"ד בזה, דהנה תיקון זה ללמוד פוסקים שהוא מביא שלום ר"ת ודע מה שתשיב לאפיקורוס, מבואר שם (תורה סב) דיש שני מיני קושיות, יש מהחלל פנוי ושם אין שום תיקון רק לשתוק ולהאמין, ויש קושיות שנתהוו מהשבירה, ועל קושיות כאלו צריכים לדעת לעשות שלום.

והנה המחלוקת שבגמרא כולם נתהוו מחמת השבירה, מחמת שכחת התורה, דאילו במתן תורה משה רבינו מסר לנו את ההלכות ורק מחמת שכחת התורה, מהשבירה, נולדו קושיות ומחלוקות. ומהם נשתלשל בדם שלנו את היצר הרע. וכדי לעשות שלום בעצמינו צריכים לתקן את השרש, המחלוקת שנתהוו בקדושה, ועל כן התיקון הוא בלימוד הפוסקים.

אכן מאז שהשם יתברך רצה ובחר לברוא את העולם וצמצם כביכול את אלהותו לעשות את חלל הפנוי, זה ממש שורש של הס"א, שורש כל ענין של מחלוקת, בחי' יום שני, וכמבואר בתורה נב בענין טהרה. וחלל הפנוי הזה הוא בנקודת מרכז הא"ס ב"ה כמבואר בכמה מקומות. ומבואר בתורה כד שנקודת המרכז זה בעיצומו של היכלות התמורות. [וע"ע בספר אדיר במרום עמ' שצו שבנקודת המרכז יש ענין ההפך הכל שהוא 'לכאורה' - כאילו, כמראה שיש רע, וכל סדר הבריאה זה להראות לוציא מזה הלכאורה ולהוכיח שאין אלא ה' אחד ושמו אחד ע"ש] דבחלל הפנוי באמת אי אפשר לעמוד על אמיתת דברים.

ונראה מהשבירה נולד היצר הרע נגד היצר טוב, אבל הס"א שורשו עוד למעלה מהחלל הפנוי, וזה הענין הלטיל פגם באמונה הקדושה בכלל. שלא יודעים בכלל במה להאמין ואיך להאמין אם יכול להיות תמורתו.

והנה על זה – הס"א גופא, המחלוקת, דיבר רבינו פה בתורה רעז, כמדוייק לשונו פה (וגם בתורה ס"ב מדוייק לאידך גיסא שמדבר בהיצר הרע גרידא), ומה שבתורה סב, ביחס להקושיות מהחלל פנוי רבינו סתם וכתב בקיצור שצריכים לשתוק, כאן ובתורה סד רבינו האריך להסביר העבודה הזאת של שתיקה. כי מבואר שם בתורה סד שהצדיקים, במה שחולקים זה על זה לשם שמים, עושים את החלל הפנוי (שם אות ד) ששם צריכים לשתוק, וזה מה שרבינו גילה פה בתורה רעז, שהתיקון הוא המחלוקת שבקדשה. וכמבואר עוד בתורה נו שבאלו הדבורים שמקבלין מן השמים אין להבין ולהשיג, והמחלוקת לשם שמים – אלו ואלו דברי אלהים חיים. וכן מבואר שם שהצדיקים מקבלים את מעמדם לשם שמים ע"י החלל שבידים ע"ש – כי שם גם כן מדבר על התמורות, כי מדבר על הסתר שבהסתר שנעשה ונתהפך לדעת גדולה של מחלוקת לשם שמים. ובחי' הסתר מבואר שם שהוא כאשר עבר ושנה ונעשה לו כהיתר רק שעדיין הוא בידיעה שנעשה האיסור לו כהיתר, אבל כאשר גם זה הידיעה נסתר ממנו, הוא נמצא בהסתר שבהסתר, אז ממילא זה ממש היכל התמורות שלא יודע בכלל מה אסור ומה מותר. וכן כאן בתורה רע"ז רבינו המשיך לבאר ענין של חילול שבת שהוא בחי' חלל.

וכמו שרבינו כאן מביא שכל הרפואות הם על ידי שלום, ומדבר על זה המחלוקת שבקדושה שבאמת אינו אלא לטובה, והוא השלום הכי גבוה כמבואר בתורה נו ששם ג"כ מבאר שעל ידי השלום יש רפואה, ומבואר שם עוד שלכן מצה, שהוא בחי' מחלוקת לשם שמים וגם בחי' ענג וכו', נקרא לחם עוני כי הוא תיקון על עניות הדעת, כי היא הדעת הכי גדולה. ואף שלכאורה היה צריך להיות נקרא לחם עשירה, אלא שכיון שכאן הוא תיקון התמורות, תיקון נקודת המרכז, תיקון החלל פנוי, על כן דוקא קוראים המצה על שם תמורתו.

ובזה א"ש ג"כ ענין הצדיק כתמר יפרח שרבינו לא ביאר בכלל ענין התמר של הקדושה, רק תמורתו שיש תמר של הס"א, וזה מובן היטב שתמר הוא ענין של תמורה, אבל מה ענינו בקדושה (שוב שמתי לב שבתורה תמר שהיתה צדקניה המירה להראות את עצמה כזונה ! ודו"ק). ורבינו כותב פה ז"ל ועל כן על ידי מחלוקת של צדיקים וכו' ע"י נמתקים הדינים בשרשן כנ"ל ועל ידי זה צדיק כתמר יפרח כי נמתק ונתבטל התמר דס"א עכ"ל ולא כ' שום דבר חיובי

נ נחמ נחמן מאומן

ליתן טעם על השם תמר דקדושה אלא שהיא שוללת התמר דס"א. וזה ממש הענין שפירשנו לעיל בלחם עוני, שבתיקון התמורות עיקר השם יהיה דייקא על שם שלילת התמורה. ולכן את המן אכלו מ' שנה רק על ידי שעוגות שהוציאו ממצרים טעמו טעם מן, כי זה ממש תכלית תיקון התמורות. [והאמת הוא שבתורה רס"ט רבינו כתב טעם על קדושת התמר, שהוא לב אחד לאבינו שבשמים ע"ש, ונראה שזה באמת עולה בד אחד עם מש"כ שזה ההיפוך של התמורות – וכמו שאכתוב לקמן בעזה"י].

הרי מבואר שיש שני בחי' שלום, יש שלום של דע מה שתשיב שהוא שלום מהשבירה ונעשה על ידי לימוד פוסקים, ויש שלום יותר גדולה של מחלקת לשם שמים שעל ידי זה יש רפואה. וכן מצינו שני מדרגות של שלום בתורה יד, שיש שלום בעצמי וזה על ידי יראה (שזה בחי' לימוד הפוסקים כמבואר בתורה אחרונה של לקוטי מוהר"ן חלק א' שהקמת שערי גן עדן זה על ידי לימוד פוסקים ובחי' ארץ יראה) ועל ידי זה באים לתפילה, להתפלל על השכינה, ועל ידי זה זוכים לשלום הכללי. שעל ידי זה נתבטל משא ומתן שנאמר בו והכנעני אז בארץ, כי על ידי השלום לא יהיה כנעני עוד. וזה ממש המבואר בהמשך תורה רעז אחר שמפרש הענין של תמר ממשך לפרש ענין הרפואה וארץ ישראל שלפעמים היא נקראת כנעני ולפעמים בחי' ארץ, בחי' שלום מהמחלוקת.

ובזה מפורש ההמשך בתורה רעז בענין עקר כבוד שבת הוא באכילה שמתקן החילול והחלל. כי באמת תיקון הזה של היכל התמורות – של חלל הפנוי, אינו נעשה אלא בסוף העבודה, דאילו בתחילת העבודה צריך רק לשתוק כמו שרבינו סתם בתורה סב. כי צריכים תחילה לבנות את השלום בעצמותי הנ"ל תורה יד, לבנות את המצות בתוך החלל כמבואר באריכות בתורה מט, ורק בהשלמת תיקון המדות אז יש היא העולה – בחי' התפלה, מי עם זאת עולה, שמתקנים את הבינה, עצם החלל הפנוי, וזה ממש עסק הצדיקים במחלקותם לשם שמים שמקיימים בזה את החלל הפנוי כמבואר בתורה סד. ומבואר שם (אות ו) שזה ממש בחי' עונג שבת ובחי' אורייתא דעתיקא סתימאה. ועל כן גם כאן בתורה רעז רבינו המשיך להסביר ענין עקר כבוד שבת, וכן תיקון הרגלין בשבת שבעצם תכלית תיקון הרגלין זה בריקודים כמבואר במ"א (עיי' תורה י' ובעוד מקומות). והם הן הריקודים המבוארים בתורה מט ע"ש.

ובזה א"ש מה שרבינו סיים תורה רעז' שתמר בגמטריא פעמיים ש"ך. כי ש"ך דינים היה מרמז על הדינים מצד השבירה, ואילו פעמיים מבואר הענין שמרמז על שרש הס"א מהחלל הפנוי. וכן ג"כ מרמז מיניה וביה שהכל יהיה מתוקן כי הפעם השנייה כבר מגלה ומתקן על הראשונה (וע' בס' אדיר במרום דף רמג ששמש בגמטריא שך פעמים כנגד הב' בתי לב. ל"ב אלהים ול"ב הויות פנימיות ע"ש).

ובתורה רעז שרבינו אמר באותו מעמד כנ"ל, רבינו גילה שעל החליף של עשו נרמז הכלים של בית המקדש. וזה ממש ענין של היכלי התמורות לשון חילוף, ובחי' עשו שהיה מטעה את יצחק, ועד כדי כך שאפילו על החליף והתמורה שלו היה נראה כלי בית המקדש.

ורבינו מסיים תורה רעז בענין הצדיק שאינו מקנא שום צדיק לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, רק אותו לבדו יתברך. כי עולם הזה ועולם הבא הם בחי' ביתא תתאה וביתא עלאה המבוארים בתורה מט דהיינו תיקון השבירה ותיקון החלל, ולהצדיק אין שום תמורה, כי מי שהוא בדרגא כזו של אורייתא דעתיקא סתימאה שמעלה מי עם זאת בודאי שרוי ביחודא עלאה ואין לו לקנא אלא בהש"י לבדו.

וזה הענין של תמר דקדושה, כי מבואר בתורה רסט שתמר בחי' לב אחד לאבינו שבשמים, לב אחד זה רק כאשר מי עולה עם זאת, וזה ממש ההיפוך והתיקון של תמר דס"א כמשנ"ל.

ובזה מובן מעשיו של הצדיק כתמר להשליך צדקות בהצנע. דהנה מבואר בשו"ע יו"ד רמט:ו-ט שמעלה עליונה של צדקה זה להלואות, כי לעתיד לא יהיה כנעני אז צריכים רק להחזיק מעמד עד אז. והנה מעלה שניה זה שהנותן לא יודע למי נותן והמקבל לא יודע ממי קיבל. ולכאורה מבואר שם (בסעיף ז בענין לא ליתן בקופה סתם שאתה לא יודע שיתחלק כראוי) שעל כל פנים יש איזה השגחה שהצדקה יגיע לעניים הגונים.

והנה זאת הצדקה היא מעולה בשביל מצב שאנו שרוים בו שהיא מצב השבירה, שאנו בהסתר פנים, רק שאפילו בתוך ההסתר פנים השם יתברך משגיח עלינו בדרך הטבע שלא נהיו נעזבים ח"ו, ועל כן מי שהולך בדרכיו יתברך גם כן ישפיע צדקה בלי לפקח כל כך לאיפה, וגם המקבל לא ידע מאיפה קיבל כמו שאנו לא רואים ברור איך שזה השי"ת שמזין לנו.

והדרגה השלישי שהנותן יודע אבל לא המקבל. והנה באמת זה היה צריך להיות יותר חשובה מזה שהנותן לא יודע. כי כאשר השם יתברך מנהיג בהשגחה אלויה בודאי זה הנהגה הרבה יותר גדולה מההשגחה שבתוך לבוש הטבע. אלא כיון שאנחנו באמת שרוים בהסתר פנים אין לנו את האפשרות לקיים כראוי את והלכת בדרכיו אם נדע למי אנו נותנים. אמנם

נ נח נחמן מאומן

נלע"ד שבזה הצדיקים הגדולים שפיר יכולים לקיים והלכת בדרכיו בכהאי גוונא, כי הם באמת חיים במציאות כזה של וקנא את קנאתי, שהם רק מתיחסים להש"י בעצמו, ועל כן להצדיקים הגדולים, יותר טוב שהם ישגו למי הם נותנים את הצדקה. אכן כל זה שפיר להם, כי הם חיים במציאות כזה שהוא בחי' עולם הבא, ביתא עלאה, אכן בעיני המקבל שהוא שרוי בביתא תתאה ובהסתר פנים בודאי ידמה ההטבה כמה כמה פעמים כאילו היא לרעתו ח"ו כמו כמה יסורים וכדומה שהש"י נותן לטובתינו. ועל זה התפלל דוד המלך שבקמים עלי מרעים וכו' כמבואר היטב בתחלת תורה רעז.

והנה באותו מעמד רבינו אמר ההתחלה של תורה רפ"ב שמתחלת שאפילו על רשעים גמורים צריכים לחפש נקודות טובות ולדון אותם לכף זכות. והנה כבר הרבה מקשים מכמה מקומות שלכאורה רבינו אמר שצריכים לפרסם את הרשעים (ספר המדות בושא כח) מי שמלמד זכות על רשע גם הוא נקרא רשע.

וי"ל שלימוד זכות זה רק על סתם רשעים אבל תמר דס"א מצוה לפרסם, כי התיקון של התמר דס"א אינו אלא על ידי מחלקת של צדיקים כנ"ל. ואכן דוקא פה מחלוקת, כי אם הוא צדיק הרי זה מחלקת בין הצדיקים לשם שמים, ואם הוא רשע מצוה לפסם רשע כזה (דסתם רשע מעשיו מפרסמים אותו, רק זה שמראה את עצמו כצדיק צריכים לפרסם).

*ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו, נאמרה בתקס"ח, ועוד מעט ו'אין ר'שע, ר"ת ר"ו, ועוד ר"ו שנים – תשע"ד. מ'עט וא' עם ד' אותיות וכו' ויש עוד רמזים פה ודי לחכימא. ורבינו מדבר על אייר, אויבי ישובו יבושו רגע, וכבר באייר התמר דס"א וכו'.

לקוטי מוהר"ן תנינא – תורה ז'

אות ז': צ"ע על הדרי מעלה ודרי מטה, שהצדיק צריך להראות להדרי מעלה מדריגת מה חמית ולדרי מטה שמלא כל הארץ כבודו, שלכאור' זאת אומרת שהדרי מעלה הם רק בדרגת תלמוד שיודעים מלא כל הארץ כבודו והצדיק צריך להעלותם. והדרי מטה אינם אפילו במדריגת תלמיד, והצדיק צריך להביאם למדרגת תלמיד, שידעו שמלא כל הארץ כבודו. ויתכן שאפילו הבן שמשיג מדרגת מה, זה רק על ידי שהצדיק מראה לו.

עוד צ"ע לשון התורה בסוף, "כי צריך שיהיה נכלל בבחינת מה כדי שיהיה לו יראה כנ"ל" – והלוא לעיל (סוף אות ט) כ' שהתלמיד צריך להיות נכלל בבחינת מה כדי שלא יתבטל במציאות.

רבי אליעזר – בחינת בן [ולא בחי' הצדיק לכאורה, דלעיל כתוב ש"משה רבינו שהוא בחינת חכם הדור שהוא מאיר בבן ותלמיד כנ"ל על כן היה לו בן שהיה שמו אליעזר וכו'". ואגב, גם לשון זה צ"ב מש"כ ש"משה רבינו בחי' חכם הדור, שמשמע שענין זה שייך לחכם הדור, ובריש התורה כ' שרק משה רבינו יש לו הרחמנות, ומשמע לא אפילו חכמי הדורות, וא"ת שמירי בענין שיהיה לו בן ותלמיד, זה דבר ששייך לכל אחד] הביא את רבי יהושע לבחינת השגה של מה. וצ"ב דהלוא זה היה צריך להיות על ידי חכם הדור?

ע' תורה נד שההמון עם מדביקים עצמם לעולם הבא בשנה, והחכם משיעור משנתו, ולכאורה מבואר מתורה ז' תנינא, שאותו חכם הוא רק בבחינת תלמיד. ובזה יש עיגול שלם, שהצדיק בבחינת בן חוזר להיות כמו ההמון עם, בזה שמדביק את עצמו להש"י דרך שנה.

תורה ח. ע' מש"כ במס' תמיד דף כח.

לקוטי מוהר"ן תנינא תורה י

כי בשמחה תצאו (ישעיה נה:יב) שעל ידי שמחה נעשין בן חורין ויוצאין מן הגלות. ע' בזוהר הקדוש (במדבר עמ' קיח. הובא בחק לישראל פ' במדבר יום ב') אמר רבי יהודה והא כתיב כי בשמחה תצאו ודא היא כנסת ישראל כיון דאמר תצאו מן גלותא הוא ואקרי שמחה (פי' שלכאורה מבואר שהשכינה הנקראת שמחה היתה בגלות ורק אחר כך תצא). אמר ליה (רבי אלעזר) ודאי הכי הוא, דכל זמנא דאיהי בגלותא ושכיבת לעפרא לא אקרי שמחה עד דקב"ה ייתי לגבה ויוקים לה מעפרא ויימא התנערי מעפר וגומר קומי אורי וגומר ויתחברון כחדא (ויוקים לה מעפרא), כדין חדוותא אקרי חדוותא דכלא וכדין בשמחה תצאו ודאי (מבואר במפרשים שהכוונה שהשכינה נקראת שמחה רק מאז שהיא קרובה לצאת, כשר תפארת/קב"ה כבר מתקשר בה. ואגב ע' ריש תורה יג שחדוה היינו בחי' שמח בחלקו, שיש בזה קצת משמעות שעדיין בגלות קצת אלא שמחה בחלקו). ודו"ק בזה (ואיך תהיה האדם שמח, אם השמחה בא רק אחר

נ נח נחמ נחמן מאומן

הישועה). ונלע"ד מזה שרבינו מגלה שהאדם יכול ליכנס להיות מרכבה לקב"ה לשמח את השכינה, א"נ מרכבה להשכינה לקבל ולהתקשר לקב"ה ובה תהיה שמחה, ואכמ"ל. וידוע שאין שמחה אלא בסוד הזיווג (לשון הרמח"ל בקיצור הכוונות לתפלת מנחה לשבת בטעם למה לא אומרים ישמחו במלכותך כי ז"א עולה בדיקנא ואילו נוק' נשאר למטה באבא).

לקוטי מוהר"ן תנינא תורה יז
בענין כי בשמחה תצאו ע' מש"כ לעיל לקמ"ת י.

לקוטי מוהר"ן תנינא תורה יח

סכנה גדולה להיות מפרסם וכו' אבל בהנהגת העולם ובחדושי דאורייתא שמחדשין, יכולים לעבר ממש גנב ונאף ורצח בכל פעם, בכל רגע רחמנא לצלן, עכ"ל. יש להביא סמוכים לזה מפרשת עלגה ערופה, סוף פרשת שופטים (דברים כא: ז), שזקני העיר סומכים ידיהם על העגלה ואומרים ידינו לא שפכו, ופרשו חז"ל וכי סלקא דעתך שהזקנים רצחו אותו, אלא שלא פטרוהו בלי וכו' ע"ש, וזה מה שפשעו בזה ממש נחשב שרצחו אותו, והם אחראים וחייבים על מיתתו.

בס"ד

לקוטי מוהר"ן תנינא תורה לב.

מבואר בתורה שהצדיקים הם 'גם כן' קנאים גדולים, והם כותבים את הקנאות שלהם - והכתב של הצדיק הולכת וצועקת בכל העולם ובכל העולמות - אז הרי הם ממש קנאים גדולים בעולם, רק שהצדיקים מסתכלים על העולם ועל התורות שלהם, והם מבינים שהקנאות עוד יגרום ח"ו לקלקל את השלום, אז הם שורפים את התורות והקנאות היתירה שלהם !!! ובזה הש"י שורף את הלחץ של הקליפות והכפירות מעם ישראל.

ענין שרפת ואבדת הקדושה כדי להחליש את כח הרע, וכז"ל כי ירבעם בן נבט שעשה שני עגלי זהב ואמר: אלה אלהיך ישראל (מלכים א: יב) והטעה כל ישראל אחריהם - היעלה על הדעת שהטעה עם רב בשטות כזה לעבד עגלים. אך בודאי היה בזה חכמות גדולות מאד מאד של אפיקורסות, ואם היה חס ושלום ח"ו רחמנא לצלן נמצא עתה דף אחד וכו' ע"כ.

ע' בספר קנאת ה' צבאות להרמח"ל ח"ב פ' ירבעם היה מיועד למשיח בן יוסף, 'כי ירבעם הלביש את הקדושה בס"א בעבודתו, וזה גרם אח"כ שהעגל היה אומר "אנכי ה' אלהיך" ע"י גחזי כמ"ש רז"ל. ובעבור זה הוכרח ר"ע וחבריו למות על קדוש השם ע"ש כל דבריו הנפלאים, שלולא היסורין שמקבל משה רבינו היה כחות הטומאה של ארמילוס הרשע מקבלים כחות לעשות פלאות ממש. והנה מבואר שמה שירבעם הטעה את עם ישראל זה לא היה רק בחכמות של פיליסופיא וכדומה, אלא על ידי נפלאות ממש. אךן בסתמא דרש הרבה חכמות של דופי להסביר פעולת הפלאות.

לקוטי מוהר"ן תנינא תורה לג

כז"ל אבל מי שאין גופו קדוש כל כך, בפרט גר, שאף על פי שנשמתו גבוה מאד, אף על פי כן גופו נוצר מטפה טמאה, ואיך אפשר לשנות זאת. נמצא שזה האיש שאין גופו קדוש כל כך, בפרט גר, אי אפשר לו לשמח עם גופו כשמסתכל על התכלית, עכ"ל. ע' משכ"ל תורה קט.

לקוטי מוהר"ן תנינא תורה נט

יש זריז ונשכר זריז ונפסד (פסחים נ:) וכו' ועל כן מי שהוא צדיק מנעוריו והולך בדרך הישר מימיו, מדרגא לדרגא, כמו שכתוב באברהם (בראשית כד) ואברהם זקן בא בימים - שאברהם בא לדרגא שלו על ידי הימים, כמובא בזהר (חיי שרה דף קכט.) כי בן שלש שנים הכיר את בוראו (נדרים לב), והיה הולך תמיד מדרגא לדרגא. ומי שהוא בבחינה זו,

נ נחמ נחמן מאומן

הוא מפסיד על ידי הזריזות, כי כשהוא זריז גדול, ורץ בזריזות ממצוה למצוה, אזי הוא מפסיד על ידי זה את בחינת הקדשה וכו' ע"ש.
והנה ק"ק כי בכל מקום אברהם אבינו הוא הדוגמא שממנו לומדים זריזות. ועכ"פ אינו סתירה לדברי רבינו כי יש לומר שאברהם אבינו היה זריז רק בזמן ובמקום הראוי, וכלשון רש"י במסכת פסחים (ד.) 'ומכל מקום בלילה לא הקדים'.

לקוטי מוהר"ן תנינא תורה עב

אבל זה המנהיג צריך שיהיה פרוש גדול בקדשה גדולה, ואז דוקא הוא יכול להיות מנהיג ישראל וכו' ועל כן משה רבנו שהיה קדוש ופרוש גדול מאד על פי הדבור כמו שכתוב (דברים ה) ואתה פה עמד עמדי וכו' (וע' ברמזים אות רפז הענין של 'אתה פה' בגמטריא נ נחמ נחמן מאומן) ע"ש.
ובזה יש לפרש הגמרא במסכת פסחים (כב: ובעוד מקומות) כדתניא שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתים שבתורה כיון שהגיע {דברים ו-יג} לאת ה' אלהיך תירא פירש אמרו לו תלמידיו רבי כל אתים שדרשת מה תהא עליהן אמר להם כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך אני מקבל שכר על הפרישה עד שבא ר"ע ודרש את ה' אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים ע"כ. י"ל שהא דפירש, ודאי הוא הבין שאת לרבות תלמידי חכמים, אלא שהא גופא הבין למעשה שהוא הוא התלמיד חכם אז טרם שיפרש וידרוש הא מילתא, פירש, וכמו שכ' רבינו כנ"ל שצריך שיהיה פרוש גדול. עד שבא רבי עקיבא דכבר קיים בגויה את הפרישות כידוע שפירש עשרים וארבעה שנים מאשתו וכו', ודרש להדיא את לרבות תלמידי חכמים.

לקוטי מוהר"ן תנינא --- תורה פ. סודות התורה = ד' אמות של הלכה.

1230

חיי מוהר"ן

ספורים חדשים – פה

רבינו סיפר מעשה איך שאורח מעולם העליון נתן לבעל הבית לבוש נשמה מגן עדן. ויש להשוות את זה למה שהובא בחיי מוהר"ן אות תן, שאחד מאנ"ש היה הולך עם מחשבה של עולם הבא. ויש גם לעיין בזה, כי ידוע מהספרים הקדושים בענין הארבע שנכנסו לפרדס, שצריכים לצאת בשלום, וכאן האיש הזה קיבל את הלבוש שכאלו תמיד היה בגן עדן, ולכאו' צריכים לחלק ולאמר שלהכנס ממש בנפש ורוח צריכים לצאת, אבל הנשמה, שבין כך ובין כך שייך למעלה כמבואר בספרים (כי הרוח עולה ויורד, והנפש קבוע למטה), שייך להיות תמיד לבוש בלבוש של גן עדן.

רסז (כז): שמעתי בשמו שאמר, שהשיג יחידה בתכלית מדרגה עליונה. כי זה ידוע, שנפש דנשמה גבוה יותר מיחידה דרוח, וכן כיוצא בזה בכלם; והוא השיג יחידה בתכלית מדרגה העליונה. ע"כ. ע' בזה בספר קנאת ה"צ להרמח"ל ח"ב פרק עתיד הקב"ה להעמיד להם דוד אחר שלכאורה יוצא שרבינו השיג להיות המעטר להמשיח (וכמו שהאבות ודוד המלך בעצמם הם יהיו מעטרים למשיח ע"ש. ודו"ק בסיפורי מעשיות, למשל לענין הקבצן החרש שמגלה את הגנני ואכמ"ל), ובזה יש להבין מה שסבא אמר (ישראל סבא פרק רק בטחון) שמשיח יהיה תמיד של רבינו. וכן ע"ש בספר קה"צ בפרק הקלקול על ידי חטא אדה"ר והתיקון ע"י התורה ובית המקדש, שכתוב שם שאותו חלק של היחידה שיהיה מעטר להמשיח, פרח ונמלט בחטא אדם הראשון, שזה ידוע לנו על נשמת רבינו הקדוש.

[והנה בענין שורש נשמת רבינו הקדוש עיין בשער הגלגולים הקדמה ז' שבו מבואר השורש של נשמות בחי' ינוקא, ובחינות נשמות חדשות, ואיזה נשמות יכולים בחייהם להשיג תכלית נשמה לנשמה דאצילות, כי יש שנמנע מהם לגמרי, ויש שיכולים רק בקושי על ידי הפקדת נשמתם והחלפה בעת השינה, ויש שמקבלים הרוח רק בגיל י"ג והנשמה מבין כ', שבודאי רבינו השיגה בעוד בקטנותו, ואכמ"ל. אכן צ"ע ממה שרבינו גילה בשיחות הר"ן (קסה) שכל אחד יכול לבוא למדרגתו להיות כמוהו ממש, שלכאורה לפי דברי האריז"ל הנ"ל ממש אי אפשר שסתם בן אדם – ורובא דרובא דבני אדם – ישיג מעלות הנר"נ, ובפרט כפי מה שרבינו גילה שהוא השיג יחידה שביחידה, שזה בעצמו צע"ג מדברי האר"י, וכל שכן פלא מופלא מאד להגיד שכל בן אדם יכול להשיגה. ולכאו' מוכרחין לומר שהכמוני ממש, זה רק לענין דברים מסויימים בשיעור קומתו ז"ל, ולכאו' לא תהיה רק בעיבור נשמת רבינו בעצמו, כמבואר בשער הגלגולים כי כן הדרך שכל דור יש כמו משה ואהרן וכו', כי נתעברין בתוך הצדיקים, אכן גם מבואר שם בריש הספר שהחלק שמתעבר זה רק דרגות שהצדיק כבר עבר עליהם. ובכל הענין הזה יכולים לפלפל הרבה ואכמ"ל].

נ נח נחמן מאומן

עבודת השם

תמו: 'חזרתי ושאלתי אותו הלא יש גלגולים, ואולי יצטרך לו להתגלגל עוד פעם אחת בזה העולם, ואם כן מה פעל במה שנפטר עכשו מצרות עולם הזה. השיב, אם ירצה יוכל להתעקש ולטען שם שאינו רוצה בשום אופן להתגלגל וילך עוד הפעם בזה העולם. שאלתי אותו וכי יועיל זה מה שלא ירצה להתגלגל. השיב, בודאי יועיל אם יתעקש ויטען עשו עמי וכו' עכ"ל.

והנה הדבר תמוה, שהגם שהמת יוכל להתעקש ולטען, אבל מנא ידיע ליה להמת שיכול להתעקש, כי הלוא רואים פה איך שרבי נתן כותב "ולקחתי זאת בדעתי היטב וקשרתי אותו במחי לזכר זאת היטב היטב אולי אזכה לזכר זאת בעלמא דאתי לטען כך..." הרי שלא פשוט בכלל שהמת יזכה ידע לטעון כך, אז מה התשובה של רבינו. אם לא שנדחוק שרבינו היה נותן את העצה הזו להמת.

אכן יותר נראה שרבינו רק תירץ כן ליתן את העצה לרבי נתן, דבאמת הקושיא מעיקרא כבר מתורץ בכתבי אר"י בשער הגלגולים (הקדמה ד) ז"ל ויש בזה מקום שאלה, כי כפי הנראה לכאורה, שיותר טובה הוא ליכנס לגיהנם (צע"ק כי מהרח"ו כותב כמה פעמים -ומהם בהקדמה ט- שתלמיד חכם אינו יכול ללכת לגיהנם וע"כ חייב להתגלגל) למרק תכף כל עונותיו, ולא לחזור בכמה גלגולים. והנלע"ד חיים לתרץ, כי הקב"ה צופה ומביט, כי הרשע הזה אם יחזור בגלגול יוסיף על חטאיו פשעים, וירבה בעבירות על הזכויות, ולכן בראותיו שכבר השלים אותם המצות המועטות המוכרחות לו כפי שרש נפשו, מסלקו מן העולם ומורידו לגיהנם, ומתמרקין עונותיו, ונשארים זכויותיו שלימים, כי חפץ חסד הוא. אמנם הצדיק שעונותיו מועטים מזכויותיו, הם מתמרקים על ידי כל היסורין שסובל בגלגולים, ונשארים לו זכויותיו המרובים הנוספים לו בכל גלגול עד אין קץ, וגם שכרו נפלא ע"ד מ"ש רז"ל (מכות כג): רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות, עכ"ל. הרי מבואר שצדיק אין לו מה לדאוג בחזרה לעולם, שהוא קרוב לשכר. ואילו הרשע בין כך ובין כך השי"ת נותן לו כעצת רבינו שמורידו מיד לגיהנם. אכן רבינו נתן את העצה אפילו לצדיק כמו רבי נתן, כי ידוע שרבינו מובטח מהשי"ת שכל אנשיו מקבלים תיקונם מושלם בעולם הזה, ועל כן אין כדאי להם לירד שוב בגלגול, ודו"ק.

וע' בשער הגלגולים (הקדמה ח) שכז"ל הנשמות יתגלגלו לכמה סבות: הראשונה הוא לפי שעבר על איזו עבירה מעבירות שבתורה, ובא לתקן. הב' הוא, לתקן איזו מצוה שחסר ממנו. השלישית היא, שבא לצורך אחרים להדריכם ולתקנם. והנה הראשונה היא קרוב לחטא, כיון שבתחלה חטא. והב' הוא רחוק מלחטא. והשלישית ודאי שלא יחטא, ע"כ. ובהקדמה יא (סוד"ה ודע כי האדם) כתב שמי שמתגלגל מפני חוסר מצוה שהיה יכול לקיימם אפשר שיחטא ויבואו על ידו עבירות רבות, ע"כ. וע"ש שיכולים להשלים מצוה על ידי עיבור. ואכמ"ל.

שבחי הר"ן

אות י': כז"ל והיה רגיל לומר כל התחנות שאחר מעמדות (יג*) הנדפסים אחר כל יום ויום והוא היה רגיל לומר כל התחנות כלם של כל הימים בפעם אחד, ע"כ. הנה המעיין בתפילות האלו יראה שכל תפילה מאד קשורה ותלויה באותו יום, ותמוה מאד איך יכולים להתפללה ביום אחר, שלכאור' אין בזה שום תמימות ואדרבה וכו' [הגם שיש את הסיפור עם הבעש"ט שפגש איש יהודי שהיה קורא כל יום את כל הסיפור וכו', והסיפור נדפס מחדש באריכות בספר אוצר נחמני אות עז, עם כל זה פשוט וברור שזה אך ורק בגלל שאותו יהודי לא ידע להבחין והיה עושה כל מה שהיה יכול]. ולכן נראה לעניות דעתי שמוכרח לומר שרבינו היה אומר את התפילות כמו שאנו אומרים בשבת קודש השיר שהלויים היו אומרים בבית המקדש, ביום הראשון היו אומרים וכו', וכך יכולים להגיד כל התפילות של כל הימים.

שיחות הר"ן

כד. מעלת הזוכה לתן מעות לצדיקי אמת וכו' למשל בן שנתרחק מאביו וכו' והלכו ונסעו זה לזה וכו' והבין האב בגדל הגעגועים שלו שאם יניח עצמו להיות נמשך אחר הגעגועים לא יהיה לו כח לסבל הגעגועים של אלו השתי פרסאות וכן הבין וכו' וישבו עצמן להשליך לגמרי כל הגעגועים מדעתם. בתוך כך בא אחד עם עגלה וחטף את הבן והביאו לאביו במהירות גדול וכו' ע"ש.

ובזה י"ל הזמר ידיד נפש, "נפשי חולת אהבתך, אנא א-ל נא רפא נא לה" שממנ"פ אם יש ענין להיות חולת אהבה, למה מבקשים להתרפאות ממנה? ועל פי הנ"ל מבואר שהחולאת היא הגעגועים ויש השגת אורות הצחצחות שמבטלים המסך ונתקרב הצדיק להש"י.

נ נח נחמן מאומן

ל.... ועתה הוא יודע ואומר שהכל שגוען וחלילה לבלות זמן היקר על זה. ובאמת אי אפשר בשום אופן שיהיה הגוף נקי לגמרי ולא ישר בתוכו כלום וכו' וכו', ע"ש. ומכל מקום, אעפ"כ מצינו בסיפור הלחם שיש אפשרות ויש ענין לנקות לגמרי, כי לא נתנה התורה אלא לאוכלי המן וכו'.

קסה: כל אחד ואחד ... כמוני ממש. ע' מש"כ בחיי מוהר"ן אות רסז.

ספר המדות

בהקדמה: גם פקד עלינו בפרוש שכל השיך לשנים או לשלשה דברים, שנרשם אותו שנים או שלש פעמים אצל כל מדה ומדה וכו' ע"ש. והנה יש להתבונן על גאונות וחיודוש דבר זה, כי עכשיו בימינו כבר כולם עושים את זה, אבל באותו זמן זה לא היה נשמע לעשות דבר כזה בכלל. למשל אם תבדוק בסידורים הישנים היו חושכים מאד בהדפסה עד כדי כך שכמה מהמזמורי תהלים שמופיעים בכמה מקומות בסדר היום, הדפיסו רק פעם אחד ובשאר המקומות הם סומכים שהקורא יחפשנו שם, והיום כל העולם כבר מורגלים מאד שהסידור יציע כל התפלה במילואו. וכן כמה דוגמאות כאלו. ורבינו כבר מאז ראה מראש שלא צריכים לחוס על הנייר ועל הלועגים, וכדאי להדפיס מה שצריך כל פעם ופעם במקומו. ובאמת היום התורה של רבינו הולך וגודל בכל העולם שמתחילים להבין איך שרבינו ממש ראה מראש בדיוק איך החיים שלנו מתנהגת. וזו דוגמא מצויינת בריש ספר המדות.

בהקדמה: ז"ל והנה המדות הם שכנים אלו לאלו, על כן יכולה מדה אחת לעזור למדה אחרת שהיא שכנה אצלה, כדגמת שאמרו רבותינו ז"ל: איבר מחזיק איבר, דהינו: כשאוכל זה האיבר מהבהמה יתחזק איבר האדם, כן אצל המדות יוכל לסייע חלק מדה זו שהיא בחינת איבר המשה לאיבר מדה השכנה אצלה וכו' ע"כ. והנה המשל תמוה מאד, כי הלוא איבר בהמה שמחזיק את איבר האדם, הוא אותו האיבר, רק שזה איבר בהמה וזה איבר אדם, ולכן גילו חז"ל שעם כל זה כיון שזה אותו איבר, הרי איבר מחזיק איבר. אך בענין שלנו איך מדה אחת יעזור ויתחזק מדה אחרת על דרך זה, רק מחמת שהיא שכנה? ונלע"ד שמוכרח לומר שהכוונה פה למדה השוכנת אצלה, אינה למדה אחרת, רק שבתוך אותו מידה יש כמה עינינים, וכמו שכתוב למעלה, שכשחסר לאדם איזה חסרון בהמדה נראה לו כאלו חסר כל המדה, ועל זה המשיל המשל מאיבר מחזיק איבר, שיכולים להתחזק במדה אחת מענין לענין, כי הגם שהוא ענין אחר, אבל גם הוא כח של אותה מדה, ומחזיק את המדה, וממילא יעזור גם על ענין אחר באותה המדה.

הצלחה ב: א מי שהוא שמח תמיד, על ידי זה הוא מצליח ע"כ. יש לראות רמז לזה מפרשת ויגש (מז: כז) וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גשן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד. גשן בגמטריא שמחה.

זכרון יג – מי שאין לו זכרון יקדש את עצמו בקדשה גדולה, על ידי שפלות תזכה לזכרון – עמש"כ בלקוטי מוהר"ן ז:ה.

חתון ו. מי שקשה לו למצא זווה ירגיל את עצמו לקרות בקרבנות הנשיאים ע"כ. ונלע"ד לבאר כי הנשיאים לא נדבו להקמת המשכן כי אמרו שהם ישלימו כלמה שחסר, ובני ישראל תרמו בעין יפה יותר ממה שהיה נצרך, ולכן הנשיאים בקשו לישר עוותם והקדימו לנדב עגלות וקרבנות, כמבואר ברש"י. והנה הקמת המשכן היא בחינת זווה כמש"כ בשיר השירים (ספ"ג) ביום חתונתו וביום שמחת לבו, שיום שמחת לבו הוא הקמת בית המקדש. נמצא שמה שהנשיאים אמרו לנדב להקמת המשכן הוא בחי' קישוי למצוא זווה, והתיקון לזה היה בהקרבת קרבניהם. ולכן מי שקשה לו למצוא זווה טוב לו להרגיל לקרוב בקרבנות הנשיאים. וע"ע בלקוטי מוהר"ן תורה ט' שהזיווג תלוי ב"ב שערי תפלה של השבטים, ולפ"ז שפיר יש לומר פרשת הנשיאים לזכות לזווה.

נ נח נחמ נחמן מאומן

סיפורי מעשיות משנים קדמוניות

מעניין לראות שכמעט כל הסיפורים משנים קדמוניות מדברים על אנשים שמחפשים או מראים את עצמם לאחרים, וקצת מאלו קצת רחוקים מהעניין והבאתי אותם רק לשלמות העניין. א. מאבדת בת מלך - המקום לא טוב נראית טוב. ב. ממלך וקיסר - בת הקיסר ונערויה מתלבשים ומתחפשים כגברים. ג. מחיגר - השד נעשה ענון. ד. ממלך שגזר שמד - היהודים שנשארו באותו מדינה אנוסים, בצנעא היו נוהגים דת יהודית ובפרהסיא לא היו רשאים לנהג כמו יהודים. ה. בן מלך שהיה מאבנים טובות - אבל מבחוץ היה מכוסה בעור. מעשה ו. ממלך ענו - המלך היה מטמין עצמו. ז. מזכוב ועכביש - בעניני שחוק היו מדמים ומחכים כל האמות (גם העכביש עשתה בערמה כאילו היא חוזרת, גם היפת תואר החן שלה היה על ידי הדומיט). ח. מרב ובן יחיד - השטן נדמה כסוחר. ט. מחכם ותם - התם ואשתו היו לובשים אותה פעליץ (וגם כל ענין של התם שדימה כל דבר למה שרצה, הרי שנתלבש רצונו והתחפש באותו דבר). י. מבערגר ועני - הגנב הראה את עצמו כסוחר, וגם הבת של העני התחפש כמו זכר (וגם כולם לא הכירו זה את זה). יא. מבן מלך ובן שפחה - כל הסיפור בנוי על זה שהתחלפו, וגם העבירות שלהם נדמו כבהמות. יב. מבעל תפלה - שהיה משנה ומחליף עצמו אצל כל אחד ואחד בשנוי אחר. יג. מהשבעה בעטלירס - כולם מראים את עצמן כחסרונים כאשר האמת הוא להיפוך.

ועוד מעניין איך שני סיפורים - 15% - (וגם אולי טיפה מהסיפור של החכם והתם כנ"ל) מדברים על נשים שהתחפשו לגברים, וזה ממש ענין מוכר בימינו בעוה"ר!

מעשה ג' מחיגר

ב"ה אולי יש בזה מהבעטליר הז' של מעשה של השבעה קבצנים.
והחיגר שלנו קיבל עשירות, וכן המשרת במעשה הראשון של אבידת בת המלך שקיבל עשירות כדי להוציא הבת מלכה.
ובמעשה החיגר נעשו הגזלנים לצדיקים משוגעים שמאד מובן בימינו.
[ולא מבואר מה היה להגזלן שנשאר עם הראש!]
ובסוף החיגר הלך וראה מפלתן של השדין שענין השדין ענין עובי דמיון הגשמי שג"כ מאד מובן בימינו.

מעשה ג' מחיגר

החיגר פזר אבק של צדיקים ומשוגעים בדרך של הגנבים ועל ידי זה התחיו להתחרט ולעשות תשובה ואז הרגו זה את זה. ומעולם לא הבנתי למה השגעון הביאו להם להרוג זה את זה, שזה ממש רשעות לא רק שגעון, כי מחמת שגעון היו צריכים להשתולל ולעשות דברי שגעון אבל לא רציחה, ואפילו אם תמצא לאמר שהאבק שהוא פיזר לא היה סתם של שגעון, אלא שגעון של רשעות, למה תתגבר על הצדקות, וצ"ע.

מעשה ד' ממלך שגזר שמד - - מעשה נסים

"ואותו הדמות אדם לא היה מסוגל להנ"ל רק (באופן ובתנאי) שיהיה המלך משפיל גאים ומגביה שפלים" -- לכאו' היה לו להשפיל את עצמו.
צ"ב בהמעשה למה המלך לא לקח עצה מאותו דמות אדם.
יש להעיר בהמעשה שהאנוס סיפר למלך כי עשה חשבון שהלוא הוא חס על עשרו ואם לא יהיה מלך וכו' ובסוף על ידו נהרג המלך ורעו!

מעשה ט מחכם ותם - תפקיד של הבעל שם טוב להציג את השם יתברך ותפקיד החכם להציג את העם

במעשה מהחכם והתם רואים איך שהתם עלה מעלה מעלה עד שהוא היה מינסטר על כל המינסטרס, ועם כל זה לא נכנס כלל לתוך התחום של הבעל שם טוב, ודוק בזה. ויש בזה לימוד גדול על ענין של הצדיק, שהצדיק הוא בכלל לא כאחד מהעם, אלא שיש לו תפקיד מאת ה'.
ויעוין למשל בספר יחזקאל (כב:ל) ואבקש מהם איש גִּדְרָ וְגִדְרָ וְעִמְדָּה בְּפָרְץ לְפָנַי בְּעַד הָאֲרֶץ לְבִלְתִּי שְׁחָתָהּ וְלֹא מְצָאתִי: והנה אף שהיה יחזקאל בעצמו ועוד נביאי אמת השם יתברך אומר שלא נמצא איש גדר גדר.
ונראה מכאן שיש שני תפקידי הנהגות בעבודת השם, כי יש צדיקים שהם בחינת נביאים שעבודתם הוא כעומד ממש בצדו של השם יתברך, ואינם נחשבים בתוך כל ההמולה של העם, ולכן השם יתברך לא חישוב את יחזקאל וחביריו כי הם היו לגמרי בטלים אליו יתברך וכל מעשיהם הם כמעשי השם יתברך. ויש צדיקים שאינם בבחינת נביאים, והם עומדים מצד העם. וקשה לי להאריך להסביר והמשכיל יבין לאשורו בעוה"ר.

נ נחמ נחמן מאומן

מעשה י' מבערגיר ועני - לב טוב עולה על הכל

ב"ה במעשה מהבערגיר והעני, להעני נולד בת - ומפורש בהמעשה 'בשכר שעמדה בנסיון עם היעדניראל וגם עמו' והבת היה יפת תואר וכו' וכו' והבערגיר 'בשכר שעשה דבר כזה וגם עמד בנסיון עמה נפקד ונולד לו באותה שנה בן זכר'. וצ"ע שסתם וכו' בן זכר ככאילו בלי שום מעלות, וא"כ יש לעיין א' למה לא זכה לבן מופלג כבת העני. ב' איך היה הבן הבן זוג של הבת הנפלא של העני.

אכן רואים בהסיפור מטוב לבו של הבן, ולב טוב עולה על כולם.

ב"ה מעשה י' מבערגיר ועני - יקרות העצים

ב"ה בד"ה והוא הבחור הנ"ל וכו' והיו שורפים שם עצים שהיו יקרים מן זהב בישוב ע"ש. וצע"ק דלהלן והבחור הנ"ל היה דרכו לילך בכל יום ועשה לו סימן בשלשה אילנות כי היה שם אלפי אלפים אילנות ע"ש. ואם היו כל כך עצים ע"כ לא היו כל כך יקרים. ואולי הכוונה שאותם עצים אילו היו בישוב היו יקרים מאד, אבל אם כן העיקר חסר, שלמה תהיו אותם עצים כל כך יקרים בישוב, ומה בא לאמר בזה.

מעשה י' - מסוחר - בערגיר - ועני

ב"ה - סוף הסיפור -

צ"ב במה שהלכו למדינה כדי שיתחתן עם היפת תואר, דהלוא ידעו שהיא אינה שם שנגנבה על ידי האנס הסריס.

מעשה יא מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו

ב"ה מעולם היה קשה לי שהאיש שהיה מבין דבר מתוך דבר לא היה יכול ליכנס להעיר, ומכר הענין בעד הכלי, והבן מלך ע"י הבינה שקיבל ממנו כנסם והצליח. אז למה הא' לא היה יכול?

וצריכים לדחוק שכל זה הבין הא' שלא עליו ליכנס אלא ללמד למי שהוא אחר וליקח ממנו הכלי.

ספורי מעשיות משנים קדמוניות - ספור יב מבעל תפלה - המליץ והדברן - קטנות מתבטלת לגדלות

והלכו ובאו למדינה אחת וכו' שהתכלית הוא הדבור וקבלו עליהם דברן בעל לשון למלך. אחר כך מצאו איש אחד, שהיה בעל לשון ומליצה ודברן מפלג מאד מאד, וקבלו אותו למלך כי המלך מחל לו את המלוכה, מאחר שהוא בעל לשון כזה ע"כ. והדברים נפלאים כי זה הדברן שהיה המלך שלהם בתחלה היה "איש צרפתי משגע שהיה הולך ומדבר לעצמו" ולמה יהיה מבטל את עצמו?! ורואים מזה שעל כל פנים הקטנות מתבטלת לגדלות, ודוק.

סיפורי מעשיות - ספור יב - מבעל תפלה - יד שהיה מפת העולם, והחכם העתיקו לעצמו

עיין ביוצרות לפרשת שקלים, בקטע האחרון לשחרית, ז"ל נמצאת כל מדת יצירת עולמו כמלא פסת יד היא רשומו, וכקמיע ביד גבור בזרוע חותמו, עכ"ל. ומחזיק מאד את הדעה אצל כמה מהחברים שהפתק הקדוש יש לו את הכח הזה, ולכן סבא המליץ לעשות מהפתק קמיעות, שבו חותמו של רבינו נ נחמ נחמן מאומן!

ספורי מעשיות - ספור יב - מבעל תפילה - כתר המלך

והלכו יותר ובאו למדינה אחת וכו' אחר כך מצאו שהיה יושב בשדה זקן אחד וכתר על ראשו ע"כ. צ"ב שהלוא הבעל תפלה והגבור ספרו איך שמצאו את הכתר של המלך.

ספורי מעשיות סיפור י"ב מבעל תפילה - דרך החרב ודרך המלך

"וכוונת הממנה היה שכשיבואו לשם יוכלו לשוב ולצאת על ידי זה מטעותם כנ"ל כי על ידי אותו הדרך שיש להחרב הזאת, על ידי זה יכולים להוציא מתאות ממון כנ"ל.... והודיע הממנה הדבר הזה להגבור, באשר שהוא הולך עמם לבקש מקום החרב, וכוונתו, אולי יזכה בדרך הלכו למצא את המלך ואנשיו"

נ נח נחמ נחמן מאומן

ממש פלא שלכאו' סותר א"ע תוך כדי דיבור, והיעב"א!

ספורי מעשיות - מעשה יג מהשבעה קבצנים - שמחה בכיה וגעגעים

יש לעיין בתיוור התחלת כל יום של השבעה ימי משתה של הזוג איך שהמשיכו עליהם את הקבצנים הקדושים, ותראה פלא, כי יום ראשון שני ושלישי כתוב שהיו בוכים, ביום רביעי כתוב שהיו מתגעגעים וכו', ויתכן שהוכו' משלים על הבכיה אף על פי שתמיד נזכר הבכיה קודם הגעגועים, דאל"כ עדיף היה לכתוב בפירוש רק את המלה מאד, אבל אין הכרח. ושוב ביום החמישי והששי לא נזכר בכיה רק געגועים, ולא זו בלבד אלא שבחמישי ובהששי כתוב "היו גם כן שמחים" שהלשון הזה אפילו קצת קשה מה זה גם כן, דלא מצינו שבימים הקודמים שמחה רק לאחר הופעת הקבצן הנדרש. וצ"ע בכל זה.

והנה אחר יום הרביעי נתקן היללות, אז אולי שוב לא ראוי להזכיר בכיה.

ביום הראשון:

"והתחילו לזכר החסדים שעשה עמהם השם יתברך בהיותם ביער. והיו בוכים והיו מתגעגעים מאד"

ביום השני של שבעת ימי המשתה, חזרו וזכרו הזוג הזה את הבעטליר השני, הינו החרש שהחיה אותם ונתן להם לחם והיו בוכים ומתגעגעים"

ביום השלישי ... והיו בוכים ומתגעגעים.

ביום הרביעי:

"כשגמרו השמחה של אותו היום, ולנו אחרי כן, בבקר חזרו הזוג כנ"ל והיו מתגעגעים וכו' אחרי הבעטליר שהיה צוארו עקם"

ביום החמישי גם כן היו שמחים וזכרו הזוג את הבעטליר שהיה לו חטוטרות. והיו מתגעגעים מאד, איך לוקחים בכאן את אותו הבעטליר ההוקיר, כי אם היה הוא בכאן היתה השמחה גדולה מאד.

ביום הששי היו גם כן שמחים. והיו מתגעגעים.

מעשה יג - מז' קבצנים

- בעטליר העור - שכל העולם כולו לא היה עולה בעיניו כהרף עין

ב"ה הקבצן העור, שלא היה מסתכל בעולם הזה כלל, כי כל העולם הזה לא היה עולה בעיניו כהרף עין, ולכן כל מה שהיה יותר זקן היה יותר יניק. ויש להתבונן על זה, איך זה תלוי בזה. ונלע"ד שענין הזקן העור, שהיה מסתכל רק בטוב שבכל דבר, באלהות (ע' תורה א' בלקוטי מוהר"ן), וזה הענין המבואר בספרי קבלה להלעות את השם ב"ן ששולט אחר השבירה, להעלותה למ"ה של עולם התיקון ולע"ל להעלותה לס"ג. וב"ן ומ"ה ביחד גמטריא זמן כמובא. ובזה שמתנהג ככה הוא מתחדש תמיד למעלה מהזמן של חיזו דהאי עלמא.

עוד בענין הבעטליר העור. שעל העובד השם לשים על לבו שיש תהליך גדול לפניו עד שיגיע לזכרון של קדושה ולהתחדשות של ממש. והנה מי שיזכה מבטו מחיזו דהאי עלמא עד כדי כך שיתחדש ויהיה אפילו צעיר כמו תינוק, ובודאי יהיה חידוש וקצת פלא במבטו, אבל בסתמא עוד לא יהיה לו ממש השגות של רוחניות. ובסתמא ידמה שלא פעל כל כך בעבודתו. עד שיזכה להגיע לזכור קודם הלידה, ואז יזכה לזכור כל התורה שלמד מהמלאך בבטן אמו. ודבר זה מוזכר בספרי ברסלב איך שהאדם יכול להיות בסף ובפתח ממש של הקדושה אז דייקא ויעבור עליו בלבולים עצומים להוציא אותו מדעתו וכאלו הוא לגמרי בחשך, כי הוא צריך לעבור על הלידה למפרע.

סיפורי מעשיות יג -- ז' קבצנים - הבעטליר האלם

ב"ה מתוך השבעה צדיקים המופיעים כקבצנים וענינים עיקר החושים וכחות של האדם, לא היה קבצן שענינו תהיה חוש הריח. אלא שמצינו בהקבצן האלם - הכבד פה - שהיה מקבץ כל החסדים של אמת אשר מהם התהוות הזמן - וז"ל וכשצריך (הלב) לנוח קצת (מההשתוקקות להמעין) שיהיה לו אריכת הרוח קצת (שקורין "אפ סאפי") אזי בא צפור גדול ופורש כנפיו עליו ומגן עליו מן החמה, ואז יש לו ניחא קצת, עכ"ל. והנה כח הדיבור שהבעטליר מוכיח מהסיפור של הלב והמעין הוא רק שעל ידי שהוא נותן הזמן יש הדיבורים בסוף היום, וא"כ לכאו' י"ל שגם נכלל בכחו אריכת אפים.

סיפורי מעשיות יג -- ז' קבצנים - הבעטליר החרש

ע' בלקוטי מוהר"ן תורה יט, שיראה תליא באודנין, בחי' סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא (פסוק שאומרים לפני ברכת המזון). וזה בחי' הכ"ב אותיות (חט"ה, עשאה כאוצר) שמי שזוכה לשלמות לשון הקודש ניזון רק מניצוצי האותיות, וידוע מעוד מקומות (לקוטי מוהר"ן תורה יד) שיראה הוא בחי' שלמות, ולפי זה מובן קצת הענין של הקבצן החרש שהיה לו שלמות מכל החסרונות, שזה דייקא תלוי באודנין, והיה ניזון רק מניצוצי האותיות של הלחם שלו. (ועוד, שויבן את האשה, בינה הוא בחי' האזנים כידוע).

נ נח נחמ נחמן מאומן

סיפורי מעשיות משנים קדמוניות, מעשה יג, יום ד' הקבצן עם הצואר העקום - השלכת קולות

ב"ה יש בגמרא כמה פעמים (ובכללן שבועות יח): "שקל קלא פתק ביה" דהיינו שלקח אבן או פיסת רגבים וזרק בו - בזה שאמר או שעשה מה שהוא חסר (וראיתי בספר לקוטי לוי יצחק של חב"ד שהאריך לפרש הביטוי על פי קבלה). והנה יש בזה ממש רמז על הפתק הקדוש, כי סבא אמר (ורשום בשיחות) שבפתק חתום הקול של רבינו, וזה הלשון של שקל, כי הוא מלשונות של שירה, משקל השיר (וכמובא בלקוטי מוהר"ן תורה סג). וזה ממש שקל קלא - השיר שהוא קול של רבינו - נ נח נחמן מאומן - שחתום בפתק.

והנה זה שפתק כאן פירושו זרק, יש בזה משום תיקון השני ציפורים בסיפורי מעשיות משנים של קדמוניות סיפור של השבעה קבצנים, הקבצן עם הצואר העקום, ע"ש שמחמת שהצפורים נפרדו ולא מצאו זה את זה גרמו שכל הסביבות היו מיללים, שזה ממש פגם השירה, והתיקון שצריכים להחזיר את הציפורים ביחד ע' לקוטי מוהר"ן תורה ג, וזה הקבצן עם הצואר העקום היה עושה על ידי השלכת קולותיהן זה לזה.

והנה ענין הצואר לכא' הוא ממש ענין של בית המקדש כמו שמצינו בכמה מקומות בשיר השירים (פרק ד' - כמגדל דוד צוארך, פרק ז' - צוארך כמגדל השן), והשני צפורים בחי' הכרובים שבאמת לא לקחו מקום כמבואר בגמרא בבא בתרא, שלא היו מעולם הזה, ממש בחי' הבל של קדושה - רוח הקודש מבין שני הכרובים. (וידוע שפתק כתוב ג"פ עבודה כנגד העבודה בג' בתי מקדש, והשלישי - ובחזיון עבודה תבניהו - בבנין הבית השלישי בב"א). ואולי משום זה אנשים תמיד טועים לומר שמישהו זרק את הפתק לסבא, אף שבאמת סבא קיבל אותו בתוך ספר, כי באמת הפתק הוא בחי' זריקת הקול של רבינו בשיר נ נח נחמן מאומן.

קול התוף עם הפה - ספורי מעשיות - מעשה יג - יום רביעי - הקבצן עם הצואר העקום

ב"ה יום רביעי - הקבצן עם הצואר העקום

"פעם אחת ישבו החכמים של אותו המדינה. והיה כל אחד מתפאר בנגינה שלו: זה היה מתפאר שהוא יודע לנגן על כלי שיר פלוני, וזה התפאר שידוע לנגן על כלי שיר פלוני, וזה התפאר בכלי שיר פלוני. וזה היה מתפאר שידוע לנגן על כל כלי שיר, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלוני, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלוני. וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר. וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו תף ממש, (שקורין פויק) כאלו מכין בתף. וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כאלו מורין בקני שרפה (שקורין אורמאטיס)"
מאד מעניין ללמוד מזה שיש יותר חכמה וכשרון לעשות קול של התוף עם הפה, יותר מלעשות הקולות של כל הכלי שיר!

סיפורי מעשיות - מעשה יג - יום חמישי - הקבצן החמישי עם החטוטרת

יש לשים לב שהקבצן העור, היה עור לגמרי, וכן החרש, והאלם, וכן הקבצן היה בלי ידים, והקבצן בלי רגלים, ואילו קבצן עם הצואר עקום על כל פנים היה לו צואר רק שהיה עקום, וכן הקבצן עם החטוטרת היה לו על כל פנים גב, ואכן אין נראה לדייק כן, אבל מה שכן יש לדייק הוא שאפילו הקבצן עם הצואר העקום לא היה מוציא שום הבל בעולם הזה, הרי כל הקבצנים בענין שלהם גברו ועלו לגמרי מעל עולם הזה, חוץ מבעל החטוטרת שזכה לתכלית מיעוט המחזיק את המרובה, אבל לא ממש למעלה מן המקום. וצ"ת ביותר, כי באמת מצינו בדברי רבינו בכמה מקומות (לק"מ סא, לקמ"א), הענין שצדיקים עולים לדרגה של מקומו של עולם. ויעו' בלקוטי הלכות שמסביר איך שבחי' למעלה מן המקום הוא גבוה מבחי' למעלה מן הזמן (וע' בזה בלקמ"א סא).

סיפורי מעשיות - מעשה יג - הקבצן הששי בלי ידים

'כי אחד היה מתפאר שיש לו כח וגבורה בידיו שכשהוא מורה חץ הוא יכול לחזר ולמשכה אליו וכו' אם כן אין אתה יכול לרפאות את הבת מלכה מאחר שאין אתה יכול לחזר ולמשך כי אם מין חץ אחד וכו', ע"כ.
וצ"ב שלכאו' יש חילוק גדול בין כח להחזיר חץ שהאדם בעצמו ירה, מהחזרת חץ שמי שהוא אחר ירה. ולכאו' מבואר שבענין תקון השכינה כל אחד עולם כללי ובעלים כללי שלה, ודו"ק כי אכמ"ל (ומענין לענין ע"ע בלקוטי מוהר"ן תורה ח' שהצדיק יורד להמדה רעה, ואכמ"ל).

השתפכות הנפש

בהקדמה: וְשִׁמְעֵתִי שְׁאֵמֶר בְּסוֹף יָמָיו, אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַ מִקֵּדֶם בְּיָמַי נְעוּרַי כְּמוֹ שְׁאֵנִי יוֹדֵעַ עֵתָהּ מֵהַ שְׂכֹלִינִי לְזִכּוֹת עַל-יְדֵי הַתְּבוּדָה לֹא הָיִיתִי מְאֻבָּד וּמִפְסִיד אֶת גּוּפִי הַיָּקָר כֹּל כֵּךְ בַּתְּעִנִּיתִים וְסִגּוּפִים, עכ"ל.
עמ"ש בלקוטי מוהר"ן תורה ט.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ימי התלאות

בהוספות אות ז"ל פ"א שאל מוהרנ"ת ז"ל מה רואין אצל הרב מסווראן מגדולתו והשיבו לו שהתעוררות אצל קידוש מליל שבת שהוא בהתלהבות וכו' והתנועות שלו אז וכו' ענה מוהרנ"ת זל ואמר שזה לא אמת, שאם היה באמת לא היה תמיד זה ההתעוררות במקום א' ובזמן א' רק אצל קידוש ולא יותר, כי איך תמיד רק שם מתעורר ולא במקום אחר (הלא האדם הוא הולך ואינו במדרגה האחת ופעם הוא בהתעוררות במקום זה ופעם במקום זה אבל לא כנ"ל וכו'), עכ"ל.

ותמוה קצת, כי הלוא יכול להיות שסווראן קיבל על עצמו דוקא אז להתאמץ ולכוון באיזה כוונות מסוימות, וכמו למשל מקובל (ובפרט מהר"ר שמלקא מניקלסבורג להתאמץ ולבכות באהבה רבה שלפני קריאת שמע), ואולי י"ל שהנה האדם המקבל על עצמו להתאמץ באיזה ענין זה הקבלה הוא רק ההתחלה, כי בודאי האיש הזה רוצה בקבלתו לזכות ליותר ויותר, רק שמקבל על עצמו שלכל הפחות באיזה ענין הוא יתאמץ, ועל כן בודאי יקרה הרבה פעמים שהאיש באמת יזכה להתלהב יותר, ועל כן הבחין מוהרנ"ת כנ"ל.

ועם כל זה קשה, כי ידוע שצדיקים גדולים היו מסתירים עבודתן, וכמבואר בלקוטי מוהר"ן תורה רמג ז"ל דע שיש צדיק גדול מאד שאין העולם יכול לסבל קדשתו על כן הוא מתעלם מאד ואין רואים ממנו שום קדשה ופרישות יתרה וכו', ע"כ. והנה צדיק כזה בודאי יכול לבחור מה ומתי הוא רוצה לגלות שום עבודה, ובידו לגלות כל פעם בדיוק מה שהוא רוצה, כי עבודתו הוא בהסתרת מעשיו ולמעלה בקודש, וקל להבין. וצריך לומר שמוהרנ"ת ידע בבירור שהסווראן לא היה צדיק כזה גבוה.

נ נח בדף

מסכת מעילה (מדף טו-כא), קינים, תמיד, נדה (מדף ז – י. נח, נט), ברכות (ג-ה), ב"ב דף פב

סבא ישראל אמר שבלקוטי הלכות רואים איך שרבי נתן למד את הגמרא. אז זה חשוב מאד לנו להשתדל ללמוד את הגמרא ככל מה שאנו יכולים בדרך הלקוטי הלכות. והנה עצם לימוד הגמרא ידוע מהאריז"ל שבדורות אחרונים מן הסתם זה לא מוטל עלינו, כי מן הסתם עשינו את כל הלימוד הזה בגלגולים הקודמים, וגם ידוע מה שהרמב"ם פסק ובסס את הספר יד החזקה על היסוד שהתלמוד זה רק בשביל גאונים, ומי בעל גאוה ויוהרא לקרא את עצמו גאון. וכן ידוע שכל המלמד בתו תלמוד כאילו מלמדה תפלות, ופירש הרמב"ם שהלימוד הזה נותן להן ערמימיות לעשות דברים לא טובים, ומובן שהיום בעוה"ר הרבה והרבה אנשים הם בכלל ובבחינה זו, לא מביעא אלו שמגלחים זקנם שהזוהר והספרים הקדושים אומרים שהם בבחינת אשה, אפילו אלו אם הזקן, רואים שהלימוד שלהם זה רק להיות למדנים וכדומה, והלואי שלא היו יודעים כלום והיו תמימים ופשוטים ומאמינים ומתפללים להשי"ת ומקיימים את המצות, ומי בקש מהם ליכנס להיות "בייזנר למדנים" שהבעל שם טוב כל עצמו לחם להציל עם ישראל ממחלה זו. והרמח"ל באגרת (פח, פט) כותב בשם האריז"ל דברים ברורים חוצבים להבות אש נגד רוב הרבנים שבזמנו שיעקר לימודם היה בתלמוד ועזבו לדרוש את ה'. והרמח"ל כותב מהאריז"ל שאפילו על צדיק גדול לכל היותר לא ילמוד יותר משעתיים גמרא, ומי שאינו חריף לא ילמוד את הגמרא כל עיקר. ורבינו הקדוש נ נחמ נחמן מאומן גילה בלקוטי מוהר"ן (תורה כח) שיש תלמידי חכמים שדין יהודאין שיש להם פירושים נפלאים, אבל "נאמר עליהם (ישעיה ז) המעט מכם הלאות אנשים כי תלאו גם אלקים, כי מיגיעים אנשים שבאים לשמע דרושם ותורתם, ואנשים חושבים שיבואו לאיזהו תועלת על ידם, הינו שיבואו לדעת את ה' איך לעבד, והם האנשים אין משיגים שום תועלת, כי תורתם של אלו התלמידי חכמים אין לה כח להדריך את האדם בדרך הטוב, כי מבישא לא הוי טבא, ולא עוד, כי תלאו גם אלקים – כאלו לואה הקב"ה מלעזר לעובדים אותו. נמצא שעל ידי זה אלו בני אדם נופלים בכפירות גדולות, וחושבים ח"ו לא יראה ולא יבין אלקים במעשה בני אדם וכו'" עכ"ל רבינו. וזה ממש רע בעוה"ר שקורה היום, שהקהילה נמשכת אחר לימוד הדף יומי, שעל פי רוב לא רואים בלימודם שום זכר מעצות איך להתקרב להשם, רק בדרך סגולה של הלומד שלא לשמה יבוא ללשמה. וידוע שרבינו לימד וצוה אותנו להבין מכל מה שנעשה ונשמע איתנו מה השי"ת אומר לנו, וידוע שרבינו צוה אותנו לחיות עם התורות שלו, לראות ולהבין כל מה שקורה לנו, בין בעסקים בין בלימוד בין בתפילה ובכל, על פי איזה תורה מתורותיו הקדושים. שכל תורה מרבינו בא מאתר קדישא גבוה מאד שורש התורה הקדושה, שמשם יוצאים גזע ומשתלשל כל התורה. ובלקוטי הלכות ובעוד ספרים קדושים מהחסידיים הקודמים כבר הראו אות להראות איך שכל תורה מרבינו הוא כלל ויסוד להבין כל מקום וסוגיא בתורה הקדושה. ולכן תקוטי בזאת הקונטרס, ובעוה"י בעתיד, להאיר ולפתוח פתח איך למצוא את השם יתברך ועטין דאורייתא מתוך הגמרא שנלמדת כל יום דף יומי, בזכות רבינו הקדוש נ נחמ נחמן מאומן.

ועל זה באתי על החתום, תמיד ב – שמחה נ נח, בן לא"א ר' משה וחוה ברכה הכמן שליט"א הגרים בטורנטו קנדה. וכבר ב"ה זכיתי לכתוב ולהרכיב תורה בספרים הקדושים, דברים חדים על פי מרובה והג"ע, ודברים חדים על שבועות העדות, וספר החמשה, פתחו לי על הרמח"ל, לקוטי נ נח, ועוד ספרים.

שנת ה'אש שלי' ת'וקד ע'ד ב'יאת.....

מסכת מעילה

מסכת מעילה דף טו, המשניות והגמרא מלמדין על צירוף דברים לאיסורא. ע"פ לקוטי מוהר"ן תורה לח בעוה"י ע"ש כל התורה. והנה כלל גדול יש בפרק זה בורר (מסכת סנהדרין דף כו) שקשר רשעים אינו מן המנין, וכן ידוע מהזוהר הקדוש וכתבי האריז"ל שעד דלא הוה מתקלא, דהיינו קודם שהספירות הוקמו בתיקון ג' קוין, והיו בסדר של דינין כל אחד נקודה לעצמו, וזה גרמה להשבירה, ולכן היה ניתן לחשוב שלאיסור לא יהיה צירוף. אכן האיסורים כן מצטרפים, ואדרבה עיקר הענין של צירוף זה רק מבחינת דברים מוגבלים, שכל מיני דברים בעלי גבול וקץ יכולים להתחבר ולהצטרף, והם בונים דברים של גבול. אבל בני אדם ודברי מצוה והספירות הם מבחינת בלי גבול ושיעור, והצטרפותם הוא בחינת התאחדות ויחוד ממש.

והנה אמת, רבינו גילה (לקוטי מוהר"ן תורה סו) שאינו אלא אחד, כי יכולים להגיד הרבה שקרים על דבר מה שהדבר אינו, אבל מה שהדבר הוא באמת, זה יתכן רק דבר אחד. אכן רבינו בתורה לח כותב בפירושו שיש כמה אמת כמו שאיתא בפרק חלק (סנהדרין דף צז) אמת נעשה עדרים. ונראה שעצם הלשון הזה של עדרים כבר מרמז שהאמת הזה הוא בחינת שלילות, שבזה שפיר יכולים כמה אמת, שיכולים להגיד על דבר שהוא לא זה ולא זה ולא. וזה דוקא הדרך שהשי"י ברא והקים את העולם להראות יחודו מתוך כל מיני אפשרויות, שעל כל דבר ומדרגה אנו מבחינים שעוד זה לא הגיע בכלל לאמיתת מציאות השם יתברך, כמבואר באריכות בספר דעת תבונות להרמח"ל. וגם מרומז בהמשך דברי רבינו בתורה לח שם (סוף אות ג) ז"ל וכשמתקנו אין לו בלבול. וזה בחינות (פסחים ג) עקם הכתוב תשע אותיות שלא להוציא דבר מגנה מפיו. זה רמז, כשרוח סערה שולט, אזי אין ביכלת לדבר בדרך ישר, כי הרוח מבלבל אותו, וצריך לעקם את הדרך, עכ"ל, והנה זה גופא שהתורה עקם תשע אותיות, זה לכתוב בלשון שלילי אשר לא טהורה, וא"ש כנ"ל,

נ נח נחמ נחמן מאומן

שכאשר האמת נשלחה ארץ, והאמת נעדרת, אז צריכים לבחור וללקט את האמת, כל דבר אמת בפני עצמו, מהשלילות, וכל מה שרוכשים את האמת מהשלילות זוכים להקים ולבנות יושר דברי אמת, בחינת אחד. והנה כל האיסורים הם בחינת קץ כל בשר, המבואר בתורה לח הנ"ל, כי כל דבר איסור מוגבל ועושה קץ, וממנה מתגברת הרוח סערה. ושורש הדבר באמת בזרוע של הקב"ה, בה' גבורות קדושות, שבזה הדרך השי"ת בנה את העולם, בחילוק מוצאות הפה, שכל אחד יש לו מקום מיוחד בפה ובמהות, רק שעל ידי השתלשלות העולמות יצאו לרע. ועל ידי שלומדים את התורה הקדושה בתוך הדחק והגבולות האלו, משוללים את השקר והר"ע והקץ, ובונים את האמת. וכאשר האדם עובר את הצמצומים בלימוד התורה, שהוא לוקח את המסר ולומד לעצמו מה השי"ת מראה לו בדיני האיסור והגבול ומרויח לעצמו תורת השם, אז מגיע לאור הבוקר, וזוכה להשיר וליתן תודה להשי"ת דיבורי אמת. ובזה מצינו סדר למשניות במעילה דף טו, שתחילה יש משנה שמלמדת על צירוף בענין מעילה, ואין מעילה אלא שינוי (רש"י סוף פרשת ויקרא), דהיינו שיש בו שינוי מן האמת במקום גבוה, בקדשי המזבח ובקדשי בדק הבית. ואז יש המשנה חמשה דברים בעולה מצטרפין - וששה דברים בתודה. חמשה דברים בעולה, זה לעומת החמשה גבורות שעולים בזרוע דקב"ה על ידי זאת תורת העולה, בחי' ששה סדרי משנה, שהוא בירור בששה בחינות, אסור ומותר, טהר וטמא, כשר ופסול כידוע, וכאשר מגיע אור הבוקר אז יוצאים הדיבור בשיר והלל בחי' תודה. ואז המשנה מלמדת על תרומות וכדומה, שהם בחי' צדקה ונדיבות, שזה התחלת דיבורו עם השי"ת בחיממות הלב. ואז המשנה מלמדת על פיגול שהוא ממש תלוי במחשבה ורצון, שעי"ז זוכת ליתרון הכרה בהשי"ת. ובסוף המשנה מלמדת על נבילות ושקצים שהם ממש סטרא דמותא, שזה בחי' סוף דבר, טוב מאד, דא מלאך המות, שע"כ אינו אלא מהשתלשלות מגבורות עלאין. שכאשר האדם נופל לאיזה נפילה, בחינת נבילה (כי הב' ופ' מתחלפים) אז ע"י הבושה הוא יכול לבוא לדעת חדשה וברורה בהשי"ת ובתורותו כהאי תנא ארז שנפל, בחי' (סוף פרשת מצורע. ויקרא טו:לא) והזרתם - לשון זוהר

בחי' חידוד השכל קרן אור הפנים - את בני ישראל מטמאתם ולא ימתו בטמאתם וכו'.

בס"ד

מסכת מעילה, דף טז., יש מחלוקת בנוגע לשלושה מאכלים אסורים, אבר מן החי, בהמה טמאה, נבלה של בהמה טהורה. ונראה לפרש בעזה"י על פי המבואר בלקוטי מוהר"ן תורה לט, כשאדם מרגיש איזה רעבון, שמתגבר עליו תאות אכילה, ידע שיש לו שונאים וכו' ורעב הזה, הינו בחינת המחלקת בחינת חרפה הוא בחינת ערלה כמש"כ כי חרפה היא לנו, והערלה הם שלש קלפות המסכבים הברית שלום וכו', ע"ש. הרי שהגמרא עוסקת בדוגמת כל אחד מהשלושה קליפות ערלה, של חרפת רעב. שהאדם צריך לדעת לבחון בסימני הרעבון שבאת לידו, כדי לבחון איזה מין שונאים קמים עליו, ואם בכלל קמים עליו, כי אם לא מצטרפים אז לא בא בכלל רעב וחרפה. והנה אף שקרוב יותר לומר שלענין טומאה מצטרפין נבלות בהמות טהורות וטמאות, גם בזה יש מחלוקת, כי אפילו אם נמלט ושומר מחרפת רעב, עדיין לא הגיע לבחינת עושה שלום במרומיו, כי טומאה היא בחי' מחלוקת, בחי' מי יתן טהור מטמא לא אחד. והרי עדיין לא נתגלה ברית שלום. והנה ימים באים נאם ה' והשלחתי רעב בארץ, לא רעב ללחם ולא צמא למים, כי אם לשמוע דברי ה' (עמוס ח), דהיינו שיפסוק רוח הקודש ונבואה וישוטטו לבקש דבר ה' ולא ימצאו. רעבון הזה אינו בהמיות, אכן עדיין הוא בכלל טומאה, שילכו בגלות, בחי' טומאת ארץ העמים. ויהיה חסר להם גילוי הצדיק, בחי' ברית שלום (ועיין לקוטי מוהר"ן תורה עו, שעד שבאים להצדיק יש חסרון של צמאון אפילו לעובדי ה'). הרי שאף שרבינו מתחיל את התורה שצריכים לשדד את הבהמיות - ונתתי עש"ב בשדך לבהמתך, שידוד הבהמיות זה מספיק רק להנצל מהשונאים, בבחי' הג' קליפות הקשים, מספיק לגלות ברית שלום, אבל אז מובן מאליו צריכים לדבוק בצדיק שנתגלה, בחי' ברית שלום, כדי שיתגלה השלום במרומיו ויתגלה ונתרבה שבע גדול בעולם כמו שכתוב גבי יוסף תן זרע ונחיה. שצריכים דייקא את יוסף, ולכן רבינו התחיל את התורה הזאת, מהמילה "ונתתי", בחי' תן זרע, בחי' הצדיק, כי לא מספיק רק לשדד את הבהמיות, צריכים להתקשר להצדיק.

בס"ד

מסכת מעילה דף טז: רבי יוחנן סובר ששיעור איסור אכילת שרצים, שרץ חי בכזית, ושרץ מת כטומאתו בכעדשה. נראה לפרש ע"פ לקוטי מוהר"ן תורה לט, בפירוש השני, שצריכים לנהוג בקדושה בשעת תשמיש כאילו כפאו שד. וידוע שאכילה הוא בחי' תשמיש (כמו שכתוב אצל יוסף ופוטיופיר כי אם הלחם אשר הוא אוכל), וגם שרץ זה ממש ענין של פרו ורבו, כמו שכתוב ובני ישראל פרו ושרצו. ולכן צריכים לנהוג איסור בכעדשה, עדשה, זה אותיות ע' שד - לראות כאילו כפאו שד. ולזהר בשרץ חי בכזית, דהיינו שיהיה הזיווג בליל שבת, שאז יש שביעה, כמבואר במקום אחר

נ נחמ נחמן מאומן

בלק"מ ששביעה הוא על ידי ראייה, בחי' נר שבת, בחי' כזית. אי נמי, להיזהר בשרץ חי בכזית, שעכ"פ אפילו אם אינו יכול לנהוג בקדושה יתירה כמאן דכפאו שד, עכ"פ יזהר שלא ישמש לאור הנר, דהיינו שלא ילך לגמרי אחר שרירות לבו ח"ו.

בס"ד

ט' אייר, התשע"ב.

מסכת מעילה דף יז.

שאל רבי מתיא בן חרש את רבי שמעון בן יוחאי בעיר רומי מנין לדם שרצים שהוא טמא א"ל דאמר קרא (ויקרא יא: כט) וזה לכם הטמא, אמרו לו תלמידיו, חכים ליה בן יוחאי, אמר להם תלמוד ערוך בפיו של רבי אלעזר בר רבי יוסי שפעם אחת גזרה המלכות גזרה שלא ישמרו וכו' ילך ר' שמעון בן יוחאי וכו' ואחריו מי ילך ר"א בר ר' יוסי וכו' אמר להם רבי יוסי ואילו היה אבא חלפתא קיים יכולין אתם וכו' אמר להו רבי יוסי אנא אזלין דלמא עניש ליה ר' שמעון וכו' אפילו הכי ענשיה, כשהיו מהלכין בדרך נשאלה שאלה זו בפניהם, מנין לדם השרץ שהוא טמא, עקם פיו ר' אלעזר בר רבי יוסי ואמר, וזה לכם הטמא, אמר ליה ר' שמעון מעקימת שפתיך אתה ניכר שתלמיד חכם אתה, אל יחזור הבן אצל אביו, יצא לקראתו בן תמליון רצונכם אבוא עמכם בכה ר' שמעון ואמר מה שפחה של בית אבא נזדמן לה מלאך שלש פעמים ואני לא פעם אחת וכו' ע"ש.

כמה הערות בסיפור בעזה"י.

זה ששאל על דם שרצים דוקא ברומי, כי נראה שזה ממש בחי' רומי, שמצינו שרומי נקרא מגדיאל (סוף פרשת וישלח – בראשית לו: מג, וע"ש ברש"י וברמב"ן ובמדרש. והנה אם נאמר שעכשיו מלך מגדיאל, שע"פ המדרש הוא לוטינוס, צריכים לומר שהוא מלך חדש שהוקם לאחר שרשב"י היה במערה, כמבואר במפרש פה, שהגמרא אומרת שבחרו ברשב"י מפני שהוא מלומד בניסים, והמפרש כתב שנעשו לו במערה), ומגדיאל, זה מלשון מגד, שפרש"י (דברים לג: יג) שהוא לשון מעדנים ומתיקות (ולפ"ז י"ל מה שכתוב בשמואל א: טז: לב שאגג הלך מעדנות, רמז לרומי), והמתיקות הוא בחי' מיץ (בחי' דבש, כי כל מתיקת פרי קרוי דבש, שהוא בחי' מיץ הפירות, כמו שמצינו בשבעת המינים). אז נכון לכנות את רומי, לדם השרץ.

התלמידים של ר' מתיא בן חרש התפעלו מתשובת רבי שמעון, ולפי המפרש במקום רש"י, ר' מתיא בן חרש ענה להם שרבי שמעון למד לתרץ כן מר' אלעזר בר"י, וקשה כמה דברים, א' למה התפעלו כל כך, ב' שמהסוגיא משמע שלא מבעי ר' אלעזר בר"י אפילו ר' יוסי אביו התנהגו ביראת כבוד מר' שמעון, אז לא מסתברא שר' שמעון היה לומד מראב"י. עוד קשה מה שכתוב, עקום פיו ראב"י, ופירש המפרש שאמר בלחש, ותוס' פירשו שהוא אמר מהר, וצ"ב א"כ למה כתוב בלשון עקימת שפתיים. וגם פה רבי שמעון התפעל על זה וצ"ב, וגם מה שאומר לראב"י, מעקימת שפתיך – דייקא – אתה ניכר שתלמיד חכם אתה. ולא אמר לו ממה שענית, אלא מהעקימת שפתיים דייקא. ועוד צ"ב לפי המפרש שעקימת שפתיים זה שדיבר בלחש, מה אהניא ליה, האם דיבר מספיק בקול שהשואל שמע או לאו.

ולולא דמסתפינא היה נלע"ד ע"פ המבואר בריש מס' פסחים (ג.): לעולם אל יוציא אדם בר מגונה מפיו שהרי עקם הכתוב שמונה אותיות וכו' הנהו תרי תלמידי דהוו יתבי קמיה דהלל וכו' חד אמר מפני מה בוצרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה וחד אמר מפני מה בוצרין בטהרה ומוסקין בטומאה אמר מובטח אני בזה שמורה הוראה בישראל (וע"ש בראשונים מחלקת, אם הוא קאי על זה שלא הוציא דבר מגונה, או על זה שדיבר בקצרה) הנהו תלתא כהני חד אמר להו הגיעני כפול וחד אמר הגיעני כזית וחד אמר הגיעני כונב הלטאה בדקו אחריו ומצאו בו שמץ פסול וכו'.

ולפ"ז היה נראה שזה ענין עקימת השפתיים של ראב"י, דהנה המפרש פירש שמאחר שכתוב "אלה הטמאים לכם" (ויקרא טז: לא), הרי "וזה לכם הטמא" (שם פסוק כט) מיותר לדרשה (ותוס' חולק ואכמ"ל), והנה באמת כתוב בתורה קודם, וזה לכם הטמא, אז עיקר היתורא הוא "ואלה הטמאים לכם", רק שהוא יותר ארוך שני אותיות – ובלשון רבים – ומקדים את הטומאה, ואולי קודם שרשב"י היה יכול לענות להשואל, "ואלה הטמאים לכם" – ראב"י קפץ ואמר "וזה לכם הטמא" – לפי תוס', ולפי המפרש, שעקימת שפתיים פה שדיבר בלחש, היה נראה, לולא דמסתפינא, שראב"י באמת תיקן לרשב"י, כאילו מורה לו שעדיף לענות, וזה לכם הטמא, כי כדאי לענות בלשון קצרה, אף שמעקם קצת מעיקר המילים. ולכן מובן למה רשב"י אמר שניכר מעקימת שפתיים דייקא שהוא תלמיד חכם, כי כך היה ידוע כבר מהלל ור' יוחנן בן זכאי כמובא במס' פסחים. ומובן ההתפעלות של תלמידי ר' מתיא בן חרש, ומובן שרשב"י למד לענות כן מראב"י. (וקצת מובן בזה מה שרשב"י סיים, אל יחזור הבן אצל אביו, כי מלשון התלמיד יכולים לראות היחוס שלו, כנ"ל ממס' פסחים, ופה דוקא יש הקפידה על היחוס, שר' יוסי אביו מזכיר את אבא חלפתא אבי אביו, ואכמ"ל).

נ נח נחמ נחמן מאומן

מה שרשב"י בכה ואמר שלא הגיע לו אפילו כשפחה דבית אבא, ובמפרשים איתא שהרי פה ההצלה היה על ידי התעסקות של הרומנים, ולהם לא היו ראויים למלאכים (אף שאצל שרה היו מלאכים להגן עליה, אולי בשביל שרה אמינו בעצמה, זה משהו אחר, א"נ שגם המלאכים דאז היו יותר ראויים, וכמו שמצינו ההשי"ת בא לאבימלך בחלום לילה). אכן א"כ הדרא קושיא לדוכתא, על מה קא בכי רשב"י. וי"ל שזה קשור גם להדרשה של וזה לכם הטמא, ואיתא במדרש שהשי"ת הראה למשה רבינו את השרצים ממש, והרי א"כ מצינו שאפילו בשרצים ממש השי"ת יכול להראות אותות בלי שדים. ונראה יותר שרשב"י רצה לפעול על ידי סיפורי מעשיות של האבות הקדושים, ואיתא בלקוטי מוהר"ן תורה רלד, שאי אפשר לספר מעשיות של צדיקים כי אם מי שיכול להדמות עצמו להשם יתברך להבדיל בין אור וחשך, ולזכות לזה הוא על ידי השגחה וכו' ע"ש. ומצינו בלקוטי מוהר"ן תורה רנ, שעל ידי בכיה ממשיכים ההשגחה, ע"ש. ולכן בכה רבי שמעון.

ונראה לפרש עוד על פי המבואר בלקוטי מוהר"ן תורה מ' שכל הנסיעות של אדם הוא בשביל קלקול האמונה, הינו בחי' עבודת אלילים וזה שכתוב בעבודת אלילים צא תאמר לו. צא, זה בחינת נסיעה טלטול. גם על ידי טלטול מתקן את הטלטול שגורם כביכול למעלה כמו שכתוב (ישעיה כח, יומא ט): והמסכה צרה כהתכנס, ע"ש. והנה בתורה זו לכאור' רבינו כותב תרתי לסתרי, כי בתחילה פירש שהטלטול והנסיעה הוא פגם אמונה ואח"כ כתב שהנסיעה הוא תיקון להפגם של פגם אמונה.

אלא פשוט שאם האדם נוסע באמונה, דהיינו בדבר ה' לעשות כמצותו יתברך, הרי בזה מתקן פגם אמונה, וכמו שכל נסיעות בני ישראל במדבר, על פי ה' חנו ועל פי ה' נסעו. וכל מעשיהם באמונה. אבל אם הוא נוסע בשביל שיש לו חסרון אמונה שהשם יתברך יכול להביא לו לצרכו באותו מקום אז נסיעתו חסרון באמונה.

ולכן כאן שרבי שמעון היה נוסע למצות ה' להציל את עם ישראל כדי שהיו יכולים לשמור את התורה, ולכן נסיעתו היה תיקון על פגם אמונה, ופגם אמונה זה בחינת והמסכה צרה כהתכנס, ופרש"י במס' יומא בחי' אדם שלוקח אשה שנית שהיא צרה על הראשונה, ולכן הזכיר רבי שמעון את הגר צרת שרה אמנו, ובכה על חסרון האמונה בעולם דהא גרמא להם שהישועה בא רק על ידי שד. ורבי שמעון אמר שאם כל זה הוא יתקן את הפגם אמונה, וזה מה שרבי שמעון אמר להשד צא, לקיים מה שנאמר בעבודת אלילים צא תאמר לו.

והנה בהמשך התורה בלקוטי מוהר"ן שם מפרש שעל ידי עבודת אלילים אין שלום וזה גורם גלות כי אין איש עוזר לחבירו וגם גלות בא על ידי בטול תורה, כמו שכתוב גלה עמי מבלי דעת. וזה מה שרבי שמעון, לאחר שהוא ראה שראב"י היה תלמיד חכם אמר אל יחזור הבן אצל אביו, ותמוה, שמשמע שבגלל שהוא תלמיד חכם הא גרמא לו שלא יחזור, ודוחקין לפרש שכוונת רשב"י היה שאע"פ שהוא תלמיד חכם אל יחזור. ונראה לפרש כי ר' יוסי אביו של ר"א מעיקרא סירב ליתן את בנו ללכת, וזה בחי' שאין איש עוזר לחבירו, אכן רבי שמעון דן אותו לכף זכות, שרצה למנוע מבנו גלות, שחושש שהנסיעה הוא בחינת גלות, אבל לאחר שראה שר"א היה תלמיד חכם, ואז א"כ לא תהיה הנסיעה בבחי' גלות, כי גלות הוא בחי' גלה עמי בלי דעת, והרי ר"א תלמיד חכם ונוסע באמונה לדבר מצוה, ע"כ הקפיד ואמר לא יחזור הבן אצל אביו, אלא ומביא גואל לבני בניהם, ויהיה חליפו לאבי אביו.

בס"ד

מסכת מעילה יח. פרק הנהנה מן ההקדש.

י' אייר, התשע"ב.

משנה בריש פרקין, הנהנה מן ההקדש שוה פרוטה אע"פ שלא פגם מעל, דברי רבי עקיבא. וחכמים אומרים, כל דבר שיש בו פגם לא מעל עד שיפגום ושאינו בו פגם כיון שנהנה מעל, ובגמרא מפרש שסתימת לשונם באמת קאי על מצב מיוחד, על לבוש שיש בו שמירה עליה (או מצד שהיא לבוש אמצעי או מצד יקרתה שומרים עליה). ובזה פליגי ר"ע וחכמים. ונפרש בעזה"י ע"פ תורה מא בלקוטי מוהר"ן.

והנה עיקר הענין של מעילה מצאנו אפילו בחפצי חול, דאיתא בפרק כיצד מברכין (מסכת ברכות ריש פרק ו', לה.). קדש הלולים לה' מלמד שטעונונים ברכה לפנייהם ולאחוריהם, מכאן אמר ר"ע אסור לאדם שיטעום כלום קודם שיברך וכו' ת"ר אסור לו לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה וכל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה מעל, מאי תקנתיה, ילך אצל חכם, ילך אצל חכם מאי עביד ליה הא עביד ליה אסורא, אלא אמר רבא ילך אצל חכם מעיקרא וילמדנו ברכות כדי שלא יבא לידי מעילה. אמר רב יהודה אמר שמואל כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו נהנה מקדשי שמים שנא' לה' הארץ ומלואה. ר' לוי רמי, כתיב לה' הארץ ומלואה וכתוב השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, לא קשיא כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה, וכו', ע"כ. והנה בהבדל בין מה שרבא אמר שהנהנה בלא ברכה מעל, ובין מה שרב יהודה אמר שמואל אמר שהוא נהנה מקדשי שמים, ולכאור' היינו הך, י"ל שמעילה יכול להיות סתם פגם, ועל זה הוסיף רב יהודה אמר שמואל יש באמת קדושה בדבר קודם הברכה.

נ נחמ נחמן מאומן

הרי מבואר שהברכה אינו סתם מתיר הדבר, אלא שיש בהברכה מדין פדיון. וזה מבואר בלקוטי מוהר"ן תורה מא. דהנה על כל דברי העולם הזה שורה דינים, והם בחי' ברכים. וכדי להמתיקן, ממשיכים משרש הגבורות בחי' יין המשמח, כמו שכתוב (בראשית כז) ויבא לו יין וישת – שרש של הברכה, ע"ש, ורבינו ממשך שזה גם כן פדיון נפש וכו' ע"ש, הרי שברכות הם בחי' פדיון (ואף שמזה נראה שהפדיון הוא מהדינים לא מקדשי שמים, כי היכי דמהניא לפדות מדינים מהניא לפדות מקדשי שמים כנ"ל ואכמ"ל). וא"ש מה שר"ע לומד חיוב ברכות מקודש הלולים, שהלולים גם כן מורה על ניסוך היין כמבואר בסוגיא שם, כי זה מה שמבואר בתורה מא שם, שהברכות והפדיון הם בחי' ניסוך היין, בחי' ימלא גרונו של תלמידי חכמים.

והנה רבינו ממשך ומסביר ז"ל ואלו המ"ב הם ש"ע נהורין המאירין, ועם ח' חורתא גימטריא בשלום. שם בפרק יד: גימטריא חשמל – מלבוש, שזה החשמל שומר בגדים עליונים מ'עש' של קליפה, כמו שכתוב (ישעיה נא) כבגד יאכלם עש. וזה (יומא עא) הרוצה לנסך יין על גבי המזבח ימלא גרונו של תלמידי חכמים. וכו' כי תלמידי חכמים נקראים עצות וכו' ע"ש. וזה מה שאיתא בגמרא מאי תקנתיה ילך אצל חכם, והגמ' תמיה והלוא הוא כבר עבר האיסור, ומיישבת שיקח עצה בתחילה מהחכם, כי מעצת החכם יבוא הפדיון כמבואר בתורה שם, ולכן באמת סתמו דבריהם לכתוב שהתקנה שילך אצל החכם, כי החכם יכול בעצמו לעשות בחינת התקנה הזו על ידי שממלאים גרונו.

הרי למדנו שאפילו חפצי חול צריכים פדיון על ידי ברכה, אכן ברכת הנהנין זה רק באכילה וכדומה שיש הנאת כילוי, וכמו בריח, שהאדם לוקח את הנאה לעצמו, אבל בהנאות של כבוד או חמימות מהבגדים אינו צריך לברך להתיר ליה. כי הרי כל העולם וגם האדם בעצמו הוא של השי"ת, וככל שהחפץ עדיין קיים, הרי כמו שהאדם קיים וברשותיה דמריה, כן החפץ כמוהו, רק כאשר הוא בא ליקח את הדבר לעצמו ממש בהנאת כילוי, רק אז הוא צריך ברכה בבחי' פדיון. אבל בחפצי הקדש, זה שייך לעולם המחשבה, ואז צריכים להכיר בכוונת הדברים, וכל עוד שהאדם משמש עם החפץ של הקדש בעולם המחשבה ניכר שהוא מועיל ונהנה מחפצי הקדש. ומעילה זו שינוי מהאמת, כי בינה מגנת על הלבושים – החפצים של הקדש – והגנתה זה בחינת חשמל בחי' אמת, כי שמ"ל זה בחי' ש"ע אור הפנים שהם תיקון ז' של הדיקנא בחי' אמת, כמבואר בתורה לה בלק"מ ע"ש שהאמת הזה שומרת על האמונה, בחי' כבוד, בחי' לבושים.

אלא שבחשמל יש מעל הש"ע נהורין עוד ח' והם בחי' ח' חורתא. ונראה שמזה נולד השני מאמרים הנ"ל ממסכת ברכות, שרבי אמר שכל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה מעל, זה מבחי' שינוי מהאמת, מבחי' הש"ע נהורין. ורב יהודה אמר שמואל אומר שנהנה מן קדשי שמים, מבחי' הח' חורתא.

והרי בחפצי הקדש יש נפקא מינה אם הדבר יכול להיפגם, אז לא רואים שינוי מהאמת עד שיפגם, אבל אם אין הדבר יכול להיפגם, אז בעצם תשמישו בהנאה שמקבל כבר נבחן השינוי מהאמת. ונראה שבזה פליגי ר"ע וחכמים, איך להתיחס לבגד שיש עליה שמירה מאלוה, ואינה צריכה להגנה של הש"ע נהורין. החכמים אומרים שזה לא משנה, אם נפגם הדבר אז מעל לגמרי. אבל ר"ע אומר שכיון שלא צריכים את הש"ע נהורין, אז קובעים מבחינת הח' חורתא, ומבחינת הח' חורתא כיון שנהנה הרי מעל, כי ההבדל להבחין בין צורת דבר שיכול להיפגם וצורת דבר שאינה יכולה, זה רק מבחי' האמת של הש"ע נהורין, אבל מצד הח' חורתא, יש כבר הבחנת הנאה מקדשי שמים בכל מצב, אלא שכל עוד שהחפץ בעיקר בשמירת הש"ע נהורין אז לא מעל עדיין עד שפוגם בצורת הדבר מבחינתם, אבל היכא שהדבר אינה צריכה השמירה של הש"ע נהורין (ששומרים בעיקר על הבגד העליון כמש"כ רבינו ז"ל), אז כיון שנהנה הרי פגם לגמרי בהח' חורתא.

והנה הגמרא ממשכת, ת"ר נפש (ויקרא ה) אחד היחיד ואחד הנשיא ואחד המשיח, כי תמעל מעל, אין מעל אלא שנוי וכו', ע"ש. הנשיא (עם ד' אותיות כוללים של השורש) בגמטריא ש"ע, והמשיח, זה בחי' מרובה בגדים, בחי' ח' חורתא.

והעיקר נ נחמ נחמן מאומן !

בס"ד

יב אייר, התשע"ב.

מעילה יט.

נ נח נחמ נחמן מאומן

מן הקדש לקדש כגון לקח קיני זבים וקיני זבות וקיני יולדות ושקל שקלו והביא חטאתו ואשמו מן ההקדש כיון שהוציא מעל דברי ר' שמעון, רבי יהודה אומר עד שיזרוק הדם.

על פי תורה מב בלקוטי מוהר"ן, שעל ידי נגינה נמתקין הדינים, כמו שכתוב בזהר הקדוש (פנחס רטו) הקשת היא השכינה, ותלת גונין דקשת הם האבות, והם לבושין דשכינתא, וכשהיא מתלבשת בלבושין דנהירין, אזי וראיתה לזכר ברית עולם וכו' ע"ש.

רבינו כותב על תפילה, ובודאי יכולים לפרש כן על הקרבנות, שהתפילות הם במקומן, שעל הקרבנות הלוויים היו שרים, וזה היה ממציא את הגוונים. ועיין בתורה כה ז"ל וההתגלות גדלות הבורא הוא על ידי צדקה שנותנין לעני הגון, כי עקר הגדלה והפאר הוא התגלות הגוונים, וכסף וזהב הן הן הגוונים, כי גוונים עלאין בהם, וגוונים עלאין המלבושין בכסף וזהב אין מאירין אלא כשבאים לאיש הישראלי, כי שם מקומם, ונכללים זה בזה, ומתנהרין אלו הגוונים בבחינת (ישעיה מט) ישראל אשר בכך אתפאר וכו', ע"כ. וכך קיני זבים וזבות ויולדות, שהם צפרים שהם ממש בחינת נגינה כידוע, והם בחי' זכר נקבה וילדים – בחי' אברהם יצחק ויעקב, ולכן המוציא מהקדש בעד קינין מעל.

והנה רבינו ממשיך בתורה מב ז"ל גם על ידי אמונת חכמים, שמאמין שכל דבריהם ומעשיהם אינו פשוט ויש בהם רזין, על ידי כן מלביש את הקשת בלבושין דנהירין וכו' ע"כ. וזה בחי' מה שגם השוקל שקלו גם כן מועיל בהקדש, כי השוקל זה בחי' קיום המתקלא, בחי' שלמות לשון הקודש שיש להצדיקים שעל ידיה כל דבריהם ומעשיהם ממש רזין עלאין, וכיון שבא זה להלביש את השכינה בגוונים עלאין עם הקדש, הרי מעל.

ורבינו ממשיך ז"ל גם מי שעושה לבוש נאה לצדיק על ידי זה נמתק הדינים, ע"כ. וזה בחי' הבאת החטאת, כי עיקר תיקון הבגדים מבואר בתורה כט, בכל עת יהיו בגדיך לבנים, לתקן דם נדה, בחי' ובחטא יחמתני אמי, ובחי' חטא חטאה ירושלים על כן לנדה היתה. ועל כן המביא מהקדש לקרבן חטאת הרי מעל.

ורבינו ממשיך ז"ל גם זה בחינות תקיעות, כי תקיעה שברים תרועה הם האבות אברהם יצחק יעקב וכו', ע"ש. וזה בחי' אשם, כי אש"ם זה בחי' שלש אמות (ספר יצירה רפ"ב) שהם בחי' אברהם יצחק ויעקב, ולכן המוציא מהקדש לאשם, מועיל.

ובזה י"ל מחלקת ר"ש ורבי יהודה, שר"ש סובר שכיון שיצאה וכבר קנה הקרבן, הרי הגוונים שורין שם, כמו שהגוונים מאירים על כסף ישראל אע"פ שהישראל בעצמו צריך לעורר את הגוונים ע"י נתינת צדקה, כמבואר בתורה כה, שמ"מ סתם כסף ישראל יש להם בחי' גוונים עלאין. אבל רבי יהודה סובר שכיון שמתחילה היה הקדש ועכשיו הוא הקדש ע"כ אין שינוי בגוונים עד שנראה ממש השינוי שבכל אחד כנ"ל.

הערה: אמר ליה רב כהנא לרב זביד ודהבא לאו בר איפגומי הוא והא דהבא דכלתיה דנון להיכא אזל, ופירש המפרש נון אדם עשיר היה ונתן זהב הרבה ותכשיטין לכלתו וכו', ע"ש. ונראה שסתם להזכיר נון, כי זה רמז גם על נון אביו של יהושע בן נון, וכלתו של נון הרי היא רחב הזונה, שחזרה בתשובה שלימה עד שזכתה שממנה יצאה שלשלת של כהנים. וצ"ע מה היה לכל הזהב שהיא קבלה מהארבעים שנה שזינתה אם לקחו אותה קדש לה'. ואולי על זה רמז רב כהנא (שהיה ניצוץ מפנחס שנחבא על ידי רחב) שבודאי רחב הטמין את הכסף לירקוב.

נ נח נחמ נחמן מאומן

בס"ד

מוצ"ש יג-יד אייר.

מעילה כ.

במשנה, נתנה לחברו הוא מעל וחברו לא מעל בנאה בתוך ביתו הרי זה לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה, ובגמרא איתא שאע"פ שאין מעילה במחובר לקרקע, הנאה הנראת לעינים אסרה תורה. ע"פ תורה מד-ה בלקוטי מוהר"ן שקשה להתפלל במקום חדש, אפילו אם הוא מקום שהתפלל בו צדיק, ולזה מועיל מחיאת כפים שמביא אורא דארץ ישראל. ומשמע שכיון שהוא ממשיך אורא דארץ ישראל כבר נוח לו, ואף שמצינו שבארץ ישראל גופא יש שינוי במזג אור, ואולי משום שהוא גופא מביא את האור לכן נייחא ליה. ומבואר בתורה שם, שאורא דארץ ישראל בחי' תמיד עיני ה' אלהיך בו. ונראה שהקדש זה בחי' ארץ ישראל, כי אפילו הקדיש דבר בחוץ לארץ צריך להעלותו לארץ ישראל. ולכן כל עוד שלא שינה רשות של ההקדש לא מעל ביה, אפילו בנאה בתוך ביתו לא שינה מקומו, אבל כיון דמטא ליה הנאה הנראה בעינים הרי כבר קיימא כנאוה דיליה ומעל.

נ נח נחמ נחמן מאומן

נ נח נחמ נחמן מאומן

בס"ד

יד אייר, התשע"ב

מעילה כא.

במשנה, נתן לו שתי פרוטות ואמר לו לך והבא לי אתרוג והלך והביא לו באחת אתרוג ובאחת רימון שניהם מעלו רבי יהודה ואמר בעה"ב לא מעל שהוא אומר לו אתרוג גדול הייתי מבקש והבאת לי קטן ורע. ע"פ תורה מט בלקוטי מוהר"ן שמבואר שהצדיק מעלה את השכינה בחי' מאור הקטן לבינה בחי' מאור הגדול, בבחי' מי זאת עולה, מי עם זאת עולה. ומבואר שם שהשכינה בחי' לב, וזה בחי' אתרוג כידוע. וענין הפרוטה מבואר בסוף התורה שם, ומפורש בתורה ט' שהוא בחי' דפריטא שפתיה, בחי' קול התור, קול של הניסים, ומבואר שם שזה לעומת זה עשה אלקים, אז שתי הפרוטות זה גם הקול שלעומת זה. והשליח הוא הצדיק, שהוא השליח ציבור. כי האדם יש לו שני קולות בקירבו, כמבואר בתורה מט שם, יצירה לטב ויצירה לביש. וצריכים להעלות להשתיק את הקול של היצר הרע, ואז יכולים להעלות את ביתא תתאה עם ביתא עלאה. וכיון שהצדיק הביא את האתרוג, וגם את הרימון, רימון זה בחי' מירו"ן, בחי' מי רון – רבי נחמן, נ נח נחמ נחמן מאומן, שהוא בחי' ד' נעשית ה', בחי' השיר שיתער לעתיד כמבואר שם בתורה מט. אז שניהם מעלו, דהינו שניהם עלו. ורבי יהודה אומר שכל זמן שלא השיג את האתרוג רק בחד פרוטה, הרי היא נשאת בבחי' מאור הקטן דאית בה עדיין רע, אז בעל הבית של הביתא תתאה עדיין לא על. אבל כיון שעכ"פ הבעה"ב הגיע והביא את עבודתו להצדיק, בבחי' מה שהכלה מביא טלית להחתן, אז עכ"פ הצדיק שפיר קא על. (ששמו של ר' יהודה כבר מרמז על שהשיג את בחי' רביעית ההין, כי י"ה"ו, ד-ה, אז הוא כבר דורש יותר)

מסכת קינים

נ נח נחמ נחמן מאומן

בס"ד

טו אייר, התשע"ב

ריש מס' קינים. חטאת העוף נעשית למטן וכו' עולת העוף למעלן, ע"ש. והנה כל המס' עוסקת בקינים, וקיני חובה, שהם בעיקר קיני זבים וקיני זבות וקיני יולדות ושאר הקיני חובה, הם באים שני ציפורים אחד לחטאת ואחד לעולה. ונראה ע"פ תורה מט בלקוטי מוהר"ן, שעיי"ז יש תיקון של ביתא תתאה – בחי' חטאת העוף, ותיקון של ביתא עלאה, בחי' עולת העוף. וזה דייקא בקינים, שהעוף זה בחי' הצדיק, כי הצדיק הוא הרץ אורח בין מלכות לבינה להקים את המלכות בסוד מי עם זאת עולה, כמבואר בתורה מט, ומי זה בחי' חטאת, בחי' מי חטאת, עם זאת עולה, בחי' עולה. ועיקר הקינים כנ"ל הם באים לתקן היסוד, בחי' צדיק, כי זבים וזבות ויולדות כולם בענין תיקון היסוד (וגם המצורע, זה בענין יסוד, ברית הלשון, וגם נזיר, בחי' יסוד, בחי' יוסף, נזיר אחיו). ולכן דייקא אלו מביאים קינים, ומקבלים בזה תיקון היסוד. וכן ענין ציפורים, זה בחי' שיר, ובחי' למעלה ולמטן, זה בחי' השיר שעולה ויורדת, כמבואר במקום אחר בלק"מ, שזה ענין עלית המלכות לבינה כמבואר בתורה מט.

נ נח נחמ נחמן מאומן

בס"ד

טו אייר, התשע"ב

מסכת קינים סוף פרק ב (משנה ה – כג): אין מביאין תורין כנגד בני יונה ולא בני יונה כנגד תורין, כיצד האשה שהביאה חטאתה תורה ועולתה בן יונה, תכפול ותביא עולתה תור. עולתה תור וחטאתה בן יונה, תכפול ותביא עולתה בן יונה. בן עזאי אומר הולכין אחר הראשון. האשה שהביאה חטאתה ומתה יבואו יורשין עולתה, עולתה ומתה לא יבואו יורשין חטאתה, ע"כ.

נ נחמ נחמן מאומן

נראה לפרש על פי תורה מט בלקוטי מוהר"ן (ועיינן מה שפירשנו עד"ז על המשנה בריש המסכת) שרבינו מפרש מה שאמרו חז"ל לא אבוא בעיר עד דבקרובך קדוש, נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים שלמעלה עד שיבנה ירושלים שלמטה, ורבינו גילה שזה בחי' תיקון ביתא עלאה וביתא תתאה, בינה ומלכות, שרק על ידי שמתקנים את המלכות אז היא העולה עם בינה, בסוד מי עם זאת עולה. ויש בזה רמז בשם של המסכת שלנו, קינים, כי גם צפור מצא קן לה, בחי' בית, וקינים זה רמז על שני בתים, ביתא עלאה וביתא תתא. וכבר פירשנו שזה בחי' השני עופות שהם חטאת ועולה, שהחטאת דמה נזה במזבח למטה, בבחינת ביתא תתאה, והעולה למעלה, ע"ש. ולכן מובן דין משנתנו שהעופות צריכים להיות אותו המין. כי בני יונה הם דוקא קטנים ותורין דוקא גדולים, ופה צריך שיהיה התיקון של מי עם זאת עולה שיש השוואה בבחינת שני המאורות הגדולים (אז אם מביאים בני יונה, אז זה התיקון על הקטנות, שיעלו עכשיו לגדלות. ואם מביאים תורין הר"ז לעלותן בגדלות), כמבואר בתורה שם.

ומובן שלכתחילה צריכים להביא את החטאת קודם, כי משם התיקון מתחיל, כי אין הקב"ה נכנס וכו', ומ"מ בדיעבד לא מעכב הסדר, כי סוף סוף שניהם עולים ביחד. ומובן שיטת התנא קמא שלא משנה איזה קרבן הביאה קודם, המין שהביאה לחטאת היא הקובעת, כי משם מתחיל התיקון כנ"ל.

אמנם בן עזאי סובר, שאע"פ שהקב"ה אינו נכנס לירושלים של מעלה עד שבקרובך קדוש, מ"מ התיקון באמת מתחיל עם בינה שעושה את הצמצום, ואז יש את העבודה של טהרת החלל פנוי ובנין המלכות דקדושה במדות, עד שזוכין להעלותה בשיר. ולכן כיון שסופו של דבר בינה ומלכות עולים כהדדי, וכל התיקון באמת התחיל עם בינה, לכן אפילו אם הקדימה להביא את העולה, אז זה קובעת.

ויש לראות שני הדרכים האלו רמוזים בדברי רבינו שכתב שם מט: ז בזה"ל, ובשביל זה נקרא ניסן אביב, אל"ף עם בי"ת, יו"ד עם בי"ת. וזה יחודא עלאה ויחודא תתאה, עכ"ל [ויש להעיר שהגמטריא של ניסן אביב זה כמו שם ע"ב בריבוע, כזה: יו"ד, יו"ד ה"י, יו"ד ה"י וי"ו, יו"ד ה"י וי"ו ה"י, והכולל, שזה המבואר בתורה מט שהעלית המלכות הוא בשיר פכש"ר כמבואר שם אות ו]. והנה רבינו סתם ולא פירש שניסן גופא רמז לשני היחודים, כי ני-סן, ני, נון זה מלכות כידוע, והי' רבינו פירש כאן (אות ז) שהיא הקדושה שצריך להמשיך להמלכות כדי להעלותה. וס-ן, ס' זה הצמצום שעושה חלל באמצע, והן' זה אימא עלאה. הרי שקודם יש רמז על תיקון המלכות, אז רמז על כח בינה. ובמילת אביב הסדר הפוך, שקודם יש רמז על יחודא עלאה, א, בחי' העולה, בחי' כבש אלוף (עי' תורה כח, וגם בביאר הליקוטים הולכים עם זה) בחי' סתרי תורה (ע' אות ו' כאן בסוד כסא הכבוד, שזה בחי' כבשי דרבנן), והי' בביאר הליקוטים מפרש שזה רמז על המאור הקטן, או יכולים, ונראה יותר לפרש שזה מה שצריכים להמשיך הקדושה להמלכות, הב', כי רבינו כותב, י' עם בי"ת לא שהיוד היא ב'. וזה גם כן מה שרבינו כותב אלף עם בי"ת, כי באמת לא ראוי זה כראוי זה. כי האלף הוא מבחי' כתר, והיא טמונה בביתא עלאה (ובלאה). וזה נלע"ד קצת רמז על רבינו, שידוע, ור' אברהם בן הר"ן הרחיב על זה בכ"מ, שרבינו מבחי' בינה, אכן עוד ידוע שרבינו גילה שהוא נ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה, ומקור חכמה הוא כתר. וגם ידוע מה שרבינו גילה (חיי מוהר"ן, נסיעתו לארץ ישראל שנג) שהבעש"ט אמר תורה מבינה, והמגיד מחכמה, כי יש בינה שהיא למעלה מחכמה וכו' אבל אני אומר תורה ממקום שהוא למעלה מאלו המקומות וכו' ע"ש. ונראה שזה י"ל הענין של השני ראשית, כי קשה איך יתכן שני ראשית, ועוד ק' דראשית הוא מבחי' חכמה, כמו שכתוב ראשית חכמה. ואכמ"ל.

נ נחמ נחמן מאומן

בס"ד

יז אייר, התשע"ב, לב לעומר.

סוף מס' קינים. נְתַנְתֶּם לַפְּהֵן וְאִין יְדוּעַ מַה נְתַנְהּ, הֶלֶף הֶפְהֵן וְעָשָׂה וְאִין יְדוּעַ מַה עָשָׂה, צְרִיכָה לְהֵבִיא עוֹד אַרְבַּע פְּרִידִים לְנִדְרָה, וּשְׁתִּים לְחֻבְתָּהּ, וְחֻטָּאת אֶחָת. בֶּן עֲזַאי אָמַר, שְׁתֵּי חֻטָּאוֹת. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, זֶה הוּא שְׁאֲמַרו, כְּשֶׁהוּא חַי קוֹלוֹ אֶחָד, וְכִשְׁהוּא מֵת קוֹלוֹ שְׁבַעַה. בְּיַצֵּד קוֹלוֹ שְׁבַעַה, שְׁתֵּי קַנְיִין, שְׁתֵּי חֻצּוֹצְרוֹת. שְׁתֵּי שׁוֹקֵינוּ, שְׁנֵי תְּלִילִין. עוֹרוֹ לְתוֹף, מַעְיֹו לְנִבְלִים, בְּנֵי מַעְיֹו {יח} לְכַנּוֹרוֹת. וַיֵּשׂ אֲמָרִים, אִף צִמְרוֹ לְתַכְלֶת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן עֲקִישָׁא אָמַר, זְקַנֵּי עִם הָאָרֶץ, כָּל זְמַן שְׁמַזְקִינִין, דְּעָתָן מְטַרְפֵּת עֲלֵיהֶן, שְׁנַאָמַר (איוב יב), מִסִּיר שְׁפָה לְנַאָמְנִים וְטַעַם זְקַנִּים יִקָּח. אֲבָל זְקַנֵּי תוֹרָה אֵינָן פֶּן, אֶלָּא כָּל זְמַן שְׁמַזְקִינִין, דְּעָתָן מְתִישְׁבֶּת עֲלֵיהֶן, שְׁנַאָמַר (שם), בִּישִׁישִׁים חֲכָמָה וְאֶרְף יָמִים תְּבוּנָה: ע"כ.

ונפרש בעזה"י על פי תורה כז ותורה נ' בלקוטי מוהר"ן. כי מבואר בתורה בתורה כז: ז"ל ולפי ההזדככות חכמתו בשלש עשרה מדות אלו הנ"ל, כן הזדככות קול רנתו. בבחינת: זקן - זה קנה חכמה (קדושין ל"ב:), 'הקנה מוציא קול' (ברכות ס"א ועין זהו פנחס רל"ב רל"ד רל"ה:). וזה (שיר השירים ב): "הראיני את מראיך", זה בחינת הדרת פנים, בחינת זקן כנ"ל. 'השמיעני את קולך' - כי הקול לפי החכמה של דרושי התורה, לפי השכל של שלש עשרה מדות שהוא דורש בהם את התורה. וזהו (עמוס ה): "דרשוני וחיו", כי "החכמה תחיה את בעליה" (קהלת ז): ע"כ. ולפ"ז מבואר

נ נחמ נחמן מאומן

נ נח נחמ נחמן מאומן

הענין וקשר סדר המשנה. כי עיקר הקול הוא רק מחיים, בחי' דרשוני וחיו. והנה יש שש עיזקאין בקנה שמהם תוצאות הקול כמבואר בתורה ג' בלקוטי מוהר"ן, וכתוב תוסף רוחם יגועון, וזה בחי' זקן עם הארץ, עם הארץ זה בחי' מי שחי את הגוף (כי שמים וארץ זה נשמה וגוף כמבואר בסנהדרין ומובא בתורה יד), והגוף זה בחי' חשך ומיתה כמבואר בתורה לו. זקן – ז' קנה, בחי' שבעה עיזקאין, בחי' מש"כ במשנה הנ"ל, וכשהוא מת קולו שבעה, שכל המוסיף גורע, וזה בחי' טירוף הדעת ומיתה. ומה שהיה קול אחד, מבחי' זקן הדרת פנים, נתפרד, בבחי' אל תהיו כסוס כפרד אין הבין (תורה נ) שמחסרון הבנה וזקן והדרת פנים נתפרד הקול יותר אפילו מהששה עיזקאין, לשבעה. שזה בחי' צעקת הכלבים ה"ב ה"ב, שבה מפגם הברית, מים מרירין, שלא זוכין למים מתוקין, שהוא מיתוק השכל, שזוכין על ידי תיקון הברית, שזוכין לבחי' כל עצמותי תאמרנה, כמבואר בתורה נ', ולכן המשנה מביאה מהפסוק וטעם זקנים יקח, הטעם דייקא. [ונופלים להקול של הע' לשונות, בחי' ז', ולכן קולן דוקא בכלי שיר, כי זה מראה על תיקונם, דרך שיר בחי' בשמעו את רנתם]. ויש אומרים אף צמרו לתכלת, בחי' ושער ראשיה כעמר נקיה, כי מחשיבים אפילו הח' חוורתא.

אבל זקני תורה, בחי' דרשוני וחיו, בחי' הזדככות הקול שהוא ע"י הזקן דייקא, שהוא דרישת התורה. כל זמן שמזקינין דעתן מתישבת עליהן שנאמר בישישים חכמה וארך ימים תבונה. תבונה זה בחי' מים מתוקין, בחי' תיקון הקול, ותיקון של הפירוד של אל תהיו כסוס כפרד אין הבין. וזה מה שנאמר בישישים חכמה, כי י"ש זה גמטריא פעמים קנה. וכתוב יש פעמים, ישיש, הרי ארבעה, וכתוב לשון רבים בישישים, פעמיים ארבעה, הר"ז שמונה, וזה התיקון להשמונה תוצאות של קול המת, אכן בישישים גופא, פירושו (ריטב"א) בן ששים, בחי' תיקון הששה עיזקאין, שבאמת יש רק ששה.

מסכת תמיד

נ נח נחמ נחמן מאומן

בס"ד

י"ט אייר, התשע"ב, ל"ד לעומר.

מסכת תמיד, המשניות פה עוסקים בענין שמירת בית המקדש. ונראה לפרש על פי תורה נא בלקוטי מוהר"ן שדובר שקרים לא יכון בעיני ה', שמזה למדין שהאמת הוא השומר על השי"ת, וכמו שכתוב בפירוש בתהלים, השומר אמת לעולם, שהאמת הוא השומר. והנה מבואר בגמרא שהלויים היו שומרים בכ"א משמרות למטה, והכהנים ג' משמרות למעלה. ונראה, כי כתוב שהשי"ת השליך את האמת ארצה, ומבואר בתורה נא ז"ל והטהרה הוא בחינת שמאל, בחי' לוי, בחינת וטהרת את בני לוי, ולוי בחינת שמאל כידוע, ועל כן עקר אחיזת הטאמה הוא מבחינת שמאלא וכו', ע"כ. הרי שהלויים עומדים לשמור למטה. וזה כ"א משמרות, כי א"ך חלק כמובא בגמרא פסחים, ופרש"י שאך, הוא ח"ן בחילוף האותיות, כי זה מה שמבואר בתורה נא, שיש את היחוד של השם, ויש את הטהרה, ששם העולם והטומאה הוא כבר בכח, ויש ממש את הטומאה, אז הטומאה הוא בחי' חצי. ולכן הגמרא לומדת משמרות הלויים מהמילה "בעבודתך" שהוא בגמטריא "חצות" כידוע מדרשי הפתק הקדוש, שזה עיקר עבודת איש יהודי לקום בחצות, כי עיקר השמירה על האמת. (ולכן בפתק המלה בעבודתך מופיע ממש בחצי הפתק, יש חמש שורות למעלה ממנו, וחמש שורות למטה ממנו. גם המלה עבודה מופיע ג' פעמים בפתק, שדורשי הפתק אמרו שזה רמז על הג' בתי מקדש, ולכן בפעם השלישי כתוב ובחיוזק עבודה תיבנהו, מלשון בנין, שבמהרה יבנה אמן). ולכן מיד קודם החתימה של נ נח נחמ נחמן מאומן, כתוב בעבודתך, כי זה רמז על השמירה, שהוא האמת כנ"ל, והחותם הוא בחי' אמת, כידוע מחותמו של השי"ת. וחותרם, זה אותיות תחום, כי שם השמירה, כי החותרם הוא אמת השומר כנ"ל. אבל גם במקום טהרה, עוד לא הגיע ליחוד השם, כמבואר שם, ויחוד השם הוא בג' נקודות, קב"ה וישראל ואורייתא, אז למעלה יש ג' משמרות כהונה.

והנה הגמרא ממישיכה לדבר על אבני בית המקדש, שזה המבואר בתורה נט, שאבני בחי' אב ובן כחדא (ועיין שם במשנה שהזקנים היו שם, בחי' אב, והגמרא מביא והבית בהבנותו, בחי' בן), ולכן הכהנים היו שומרים פה, כי הם השומרים דרך היחוד כנ"ל.

והשמירה על בית המקדש, כי בית המקדש הוא לא רק אתר בית שכינתיה, הוא גם בחי' עינים, כמבואר במ"א בלק"מ, ולכן השומרים בחי' אמת שומרים עליה. וגם בתורה נא רבינו מביא את הפסוק לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי, הרי מפורש שרבינו ממש קאי על בית המקדש.

אייר התשע"ב.

מסכת תמיד דף כז מבואר בגמרא שבעיקרון השמירה של הכהנים היה נעשה על ידי הרובים, נערים שלפני בר מצוה, והפרחי כהונה, הבחורים כבר היו עושים עבודה ממש. גם מבואר בגמרא שהמקומות של השמירה היו חוץ לעזרה כדי שיוכלו לשבת, דקי"ל שרק מלך מבית דוד יכול לשבת בעזרה (וע' מש"כ בזה בס"ד בפרק 330: ח). עוד איתא בגמרא דעה על אחד מהמקומות של המשמרות, פרבר, ששם היו שני שומרים, כיון שהמקום היה כלפי בר, דהיינו רחוק. ועוד ענינים שאביא עם פירושן לקמן בה"י.

ונראה לפרש על פי תורה נב בלקוטי מוהר"ן, הנעור בלילה והולך בדרך יחידי ומפנה לבו לבטלה, בזה מתחייב מציאות כל הבריאה, כי בודאי הש"י לא היה מחוייב להקים את המציאות, אך לאחר שהש"י ברא את נשמות ישראל, אז כביכול כל המציאות הוא מחוייב על ידו. ולכן כל מה שישאל עושין יותר את רצון הש"י ונכללין בשרשן, הם מתחייבים ביותר את המציאות, וכדי שישאל יבטלו את עצמן ממש לאחדות הש"י, זה רק על ידי התבודדות, ע"ש.

והנה אברהם אבינו היה אחד, והתבטל להש"י כמו שאמר, ואנכי עפר ואפר, שזה לכא' תכלית ההתבודדות, ומ"מ נשאר ממנו איזה דבר, כי יצא ממנו ישמעאל, וכן מיצחק אבינו נשאר ממנו איזה דבר כי יצא ממנו עשו, ורק יעקב השיג השלמות של חיוב המציאות. ולכן מצינו שרק יעקב קבע שמקום המקדש יראה גדולת השי"ת אפילו להעכו"ם, ע' בלקוטי מוהר"ן ריש תורה י', שאברהם אבינו קרא למקום המקדש הר, ויצחק קרא לו שדה, ורק יעקב קראו לו בית, דהיינו מקום יישוב, שאפילו העכו"ם יכולים להשיג דרכו גדולת הש"י (ומבואר שם שגם אברהם אבינו היה לו בחי' של הש"ב, הר שדה בית, אבל שלמות ענין הזה, שבית המקדש יקרא בית תפלה לכל העמים זה רק על ידי יעקב. ומצינו גבי לידת יצחק יעקב והשבטי י"ה, ותה"ר, שהוא ס"ת של בית' שדה' הר'). כי כל העולם ומלואו, הכל לא נברא אלא בשביל ישראל דייקא, ולכן על ידו, יתגלה רצון הבריאה לכל העולם.

והנה יעקב אבינו כאשר הגיע למקום המקדש, ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, שעשה את האבנים שומרים (ועי' במדרש רבה, שרבי יהודה אומר שלקח י"ב אבנים, ור' נחמיה אומר, שלש, ורבנן, שנים. ואולי י"ל שלפי הרבנן דר"י כל אחד מהי"ב אבנים היו שנים, הרי כ"ד, כמשמרות של הבית המקדש, ורבי נחמיה אומר ג', כמנין משמרות כהונה), והאבנים נתאחדו תחת ראשו, וע' גם בתורה נא שגם שם מפרש ש'אבני' פירוש הביטול לאחדות הש"י.

והנה מבואר בתורה נב שצריכים ללכת למקום שאין הולכים שם בני אדם, כי במקום שהולכים שם בני אדם ביום, הרודפים אחר העולם הזה, אף על פי שכעת אינם הולכים שם, הוא מבלבל וכו'. ונראה לפי זה, שאכן במקומות כאלו שבני אדם הולכים ויש השפעה מהם באויר, אז במקומות כאלו צריכים דייקא להיות עם חברים שיהיה השפעה טובה, וזה בחי' השומרים על הר הבית, כי השמירה של הכ"א משמרות של הלויים לא היה אלא חוץ לעזרה, וזה בבחי' הר ושדה, ולכן היו שומרים מהשפעת הבלבולים של בני אדם בהבלי עולם הזה. ולזה במקום השמירה של הפרבר, שהיה רחוק, יש דעה שהיה צוות, שני שומרים.

וכיון שעבודת השם, להגיע לרצונו יתברך, הוא רק על ידי התבודדות, לא היה השמירה חשובה, והיו נותנים אותה להרובים (נערים), ואילו פרחי כהונה, הבחורים שכבר הגיעו לבר מצוה לא היו עוסקים בשמירה, אלא בעבודה ממש (אלא דאכתי צ"ע, דלכא' זה רק לענין הכהנים, אבל נראה שהלויים שהיו שומרים, זה היה בחי' עבודתם, שזה רק מגיל ל', וצ"ע), עבודה בבית המקדש, בבחי' ביטול לאחדות השי"ת.

ולכן, אירע קרי לאחד מהן יוצא הולך לו וכו', כי קרי זה בחי' מקרה, היפוך של חיוב המציאות, שבית המקדש הוא מקום שנקבע דוקא ע"י יעקב אבינו שהוא מחייב את המציאות, כי הוא השלים רצון הש"י. וגם כל הכהנים, אפילו אלו שלא ראו קרי, היו טובלים לפני העבודה, כי הטבילה זה כדי להכלל בשורש, בחיוב המציאות. וזה גם כן מה שהמשנה והגמרא מלמדין על מצב בית הכסא, כי זה גם כן עבודת הביטול לגרש ולסלק הפסולת והמדות רעות.

וזה מה שאיתא בהברייתא איש הר הבית היה מחזר על כל משמר ומשמר ואבוקות דולקות לפניו וכל משמר שאינו עומד ואומר לו איש הר הבית שלום עליך ניכר שהוא ישן חובטו במקלו וכו', ע"ש (סוף כז:--ח). כי מבואר בתורה ד' על מאמר חז"ל (סוטה כא) משל לאחד שהיה מהלך בדרך באישון לילה ואפלה וכו' נזדמנה לו אבוקה של אור ניצל מן הקוצים ומן הפחתים, שאבוקה של אור זה הצדיק, ובתורה י: ד הנ"ל מבואר שהצדיק יש לו הבחי' להעלות מבחי' הר ושדה לבחינת בית. ולכן דייקא איש הר הבית היה מחזר, שמעלה מהר לבית, והוא היה מחזר על כל משמר, כי המשמרות היו בבחי' המהלך באישון לילה ואפלה, דהיינו במקום שיש השפעות לא טובות, ולכן צריכים דייקא את הצדיק להעלותם מבחי' הר לבחי' בית.

נ נח נחמ נחמן מאומן

בס"ד

נ נח נחמ נחמן מאומן

כו אייר, התשע"ב, ל"ו לעומר.

מסכת תמיד דף כח. אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן כל המוכיח את חבירו לשם שמים זוכה לחלקו של הקד"ה שנאמר (משלי כח: כג) מוכיח אדם אחרי חן ימצא, ולא עוד אלא שמושכין עליו חוט של חסד שנאמר (מוכיח אדם אחרי) חן ימצא ממחליק לשון, ע"כ.

מבואר בלקוטי מוהר"ן תנינא תורה ח' ע"ש באריכות.

והנה פסוק זה במשלי מרמז הרבה על המבואר שם, כי הענין של פשוט כפול משולש וכו' מכונה לפעמים אחוריים, וזה מש"כ אחרי חן, וחן דייקא, כי אלו האותיות באחוריים הם נ נח ! וגם ס"ת של הפסוק (גם כן בחי' אחר – סוף) נחמן קיא, כי זה המבואר בתורה שם, שכדי לזכות לקול המוכיח, שהוא השיר פשוט כפול וכו', צריך תפלה בדין, והתפלה בדין עומדת בבית הבליעה של הס"א, ואזי הוא מכרח לתן הקאות ע"ש. ור' נחמן הוא זה השיר. על מרומז היטב בס"ת כנ"ל.

וזמש"כ אחרי חן ימצא ממחליק לשון, כי להגיד נחמן באחורים נשמע כמגמגם, היפוך המחליק בלשונו, ועל זה מעיד הפסוק ששפיר טובא להשיג החן באחוריים מלהגיד סתם בחילוק לשון !

וענין של אחרי, שהוא ג"כ אותיות ריח, בחי' סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא, המבואר בריש התורה שם – קול המשקה את הגן שבו גדלים כל הריחות והיראות, ע"ש.

מסכת נדה

בס"ד

ו' סיון, יום א' של שבועות, התשע"ב.

שייך לכל מס' נדה :

איתא בספר אבניה ברזל (והובא בשיח שרפי קודש א-תקס) רבי מאיר זכרון-לברכה ספר, אשר אברך ספר לפני רבנו זכרון-לברכה, שפטים מסכת נדה, ושאל אותו רבנו זכרון-לברכה : אם-כן אמרו לי : מפני מה, כשיש לאדם עין הרע הוא מגהק בפיו ? דהיינו : "געגעצין", ובסמוך אמר התורה סימן נ"ה ב"לקוטי מוהר"ן", ושם מרמז הענין הנ"ל, ושני לזה גם ענין הגיהוק שבטמאת הנדה. (אבני"ה ברזל, שם סעיף ס"ז).

מס' נדה דף ו. הגמרא עוסקת במה שהנדה מטמאה במעת לעת, והגמרא כותבת שדין זה לית ליה דררא דטומאה, ואין ענינה אלא לטמאה תרומה או קדש. ונראה לפרש על פי תורה נה בלקוטי מוהר"ן שיש בחי' ותאחז במשפט ידי, שהיא ענין רוממות השגחת השם יתברך שדין הרשע יוצא זכאי, ועי"ז יש צל שהצדיקים ניצולים מרע עין של הרשעים והם יכולים לראות טוב את צדקת השם, ועי"ז הם יכולים להתפלל ולזכות לבחי' ארץ ישראל, בחי' חלה.

והנה טומאת הנדה, היא ממש זה לעומת זה, כי נדה היא בחי' ומתבל ינדהו, בחי' גירושין, והיא בחי' קלקול היד, כי י"ד, יו"ד דל"ת גמטריא נדת, כמבואר כל זה בתורה כב. הרי מבואר שנדה היא גירושין מארץ ישראל וקלקול היד. וכל עצמה של טומאת נדה זה נרש ונולד מחטא הראשון של עץ הדעת, שכל עיקרא היתה על ידי עין הרע של הנחש. ולכן

נ נח נחמ נחמן מאומן

בטומאת נדה גזרו חז"ל טומאת מעת לעת, שדין זה לית ליה דררא דטומאה, והיא ממש ענין של דרך רשעים צלחה, שכאילו הטומאה יש לה כח.

ובזה מבואר שהטומאת מעת לעת מטמא תרומה או קדש, בחי' ארץ ישראל, בחי' פני ה' בעושי רע, שעוד לא זוכים לראות במפלתם של רשעים, כי מבואר בתורה נה שם, שארץ ישראל היא בחי' חלה, והתורה מכנה לחלה תרומה, אכן חלה אינה בדיוק תרומה, אז יש נדון בגמרא שטומאת מעת לעת לא יטמא רק קודש ממש. ואז הגמרא ממשכת לדון ממש בדיני חלה.

ולפי דרכינו י"ל שהאשה שעברה ג' עונות ולא ראה כבר לא מטמאה מעת לעת, זה בחי' תיקון התגלות הג' אבות, שעל ידם זוכים לארץ ישראל.

בס"ד

ז' סיון, יום ב' של שבועות, התשע"ב.

מסכת נדה דף ז.:

במשנה רבי אליעזר אומר ארבע נשים דיינן שעתן בתולה מעוברת מניקה וזקינה אמר רבי יהושע אני לא שמעת אלא בתולה וכו' רבי אליעזר אומר כל אשה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה וכו'. ובגמרא תניא אמר לו רבי אליעזר לרבי יהושע, אתה לא שמעת אני שמעתי, אתה לא שמעת אלא אחת ואני שמעתי הרבה, אין אומרים למי שלא ראה את החדש יבא ויעיד אלא למי שראהו, כל ימיו של רבי אליעזר היו עושין כרבי יהושע לאחר פטירתו של רבי אליעזר החזיר רבי יהושע את הדבר ליושנו כרבי אליעזר, בחייו מאי טעמא לא, משום דרבי אליעזר שמותי הוא וסבר אי עבדינן כוותיה בחדא עבדינן כוותיה באחרנייתא ומשום כבודו דר"א לא מצינן מחינן בהו וכו'.

הנה ענין מחלוקת של רבי אליעזר מבואר היטב בלקוטי מוהר"ן תנינא תורה ב' ע"ש. ולענין מה דאיתא כאן במשנה ובגמרא נראה לפרש על פי תורה נו בלקוטי מוהר"ן – וביום הביכורים בהקריבכם מנחה חדשה. דהנה צ"ב מה שרבי אליעזר אמר לר' יהושע אתה לא שמעת, שמשמע שר"א טען שר' יהושע לא שמע כלום, ואח"כ חזר לומר, אתה לא שמעת אלא אחת, שבאמת ר' יהושע כן שמע. הרי שלכאור' סותר מה שאמר בתחילה, ואם ר"א חזר על עצמו לפרש דיבוריה, למה ליה כל הכפל לשון היה לו לומר בפירוש מתחילה.

ולפי תורה נו י"ל שבאמת הצדיקים לוקחים את דברי ההלכה מן השמים (ומזה נולד מחלוקת לשם שמים ע"ש), וכן ר' יהושע לא אמר רק בתולה, אז ר' אליעזר אמר לו שהרי הוא לא שמע וקיבל את ההלכה. והרי אפילו מחלוקת לשם שמים אין כאן, כי מה ששמע וקבל אין סותר מה שלא שמע. ואז הוסיף ר' אליעזר, אתה שמעת אחד ואני שמעתי הרבה, ובזה הוא רמז שהוא בעצמו בחי' משה רבינו, שהלכה כמותו אפילו במחלוקת ש'מאי ה'לל לשם שמים, כי כלל ישראל רק שמעו דיבר אחד מהשם יתברך ומשה רבינו שמע כל הדברות ועוד.

ועל פי דרכינו יש לפרש שהארבע נשים הם בחי' המלכות שהיא בחי' ד' כידוע, ואלו הארבע שאין מטמאים מעת לעת, זה מבחי' מלכות דקדושה (כי מעוברת ומניקה ע"כ מצד הקדושה כי אל אחר אסתרס, וזקינה בחי' אריכות הימים, ובתולה בחי' עוד לא היתה לאיש). ואשה שעברו עליה ג' עונות זה תיקון של הג' נשים שמבואר בתורה נו, ג' פירושים על נשים בענין הרחקה מהשם יתברך, ע"ש.

וזה מה שאמר ר"א אין אומרים למי שלא ראה את החדש יבוא ויעיד, בחי' מנחה חדשה, שזה בחי' התגלות תורה חדשה מתוך ההסתרה, זה בחי' יבוא ויעיד בחי' מה העדות, בחי' התורה כמבואר בתורה שם אותה ג'.

ובזה מובן טענת ר' יהושע שלא רצה לנהוג את הלכות כר"א כי שמותי הוא, ופרש"י שהוא מוחרם, והקשו המפרשים, מה בכך, אכן לפי דרכינו מובן שההלכה נתקבל מהשמים, בחי' הידים והרוח הדופק שהיא היפוך זוהמאת הנחש, בחי' קללה וחרם, אז כיון שר"א היה בחרם ר' יהושע לא הסכים לקבוע הלכה כמותו.

אכן בסוף חייו של ר"א קבעו את הלכה כמותו, בחי' את והב בסופה, שבסוף נעשין אוהבין זה לזה, כי מחלוקת לשם שמים סופה להתקיים, כמבואר שם אות ח'.

וזה מה שאיתא בגמרא כאן, ר"ש ורבי יוסי אומרים נראין דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע ודברי ר"ע מדברי כולן אבל הלכה כר' אליעזר, שזה ענין קרבות הנשמות המבואר בסוף התורה בענין צדיק וטוב לו וכו' רשע וטוב לו וכו'. כי ר"ש ור' יוסי היו קרובים בזה להצדיק ורע לו, שאין הלכה כמותו.

ודוקא באלו הלכות הגמרא אומרת, קמ"ל שאין למדין הלכה מפי תלמוד.

ח' סיון, התשע"ב.

מסכת נדה דף ח: איזו היא בתולה כל שלא ראתה כו' תנא ג' בתולות הן בתולת אדם בתולת קרקע בתולת שקמה וכו'. נראה לפרש על פי לקוטי מוהר"ן תורה נז – שאלו תלמידיו את רבי יוסי בן קסמא אימתי בן דוד בא וכו'. אמר להן לכשיפל השער הזה ויבנה, ויפל ויבנה, ויפל, ואין מספיקין לבנותו, עד שבן דוד בא (סנהדרין צח). שמבואר שג' פעמים שער ארם, שהוא מלכות דסטרא אחרא קם, וצריכים להפילו, וזה בחי' הג' בתולות, דהיינו שלא הוקם שערי ארם.

בתולת אדם, זה בחי' אמונה, ולכן נפקא מינה לכהן גדול, שזה בחי' אתה כהן לעולם הנאמר באברהם אבינו ראש למאמינים, ונפקא מינה לכתובה מאתים, בחי' אנכי נפשי כתבית, בחי' אמונה.

בתולת קרקע, זה בחי' אור האבות, שלהם נבטח ירושת הארץ, וזה נפקא מינה לנחל איתן, בחי' האבות הנקראים איתני הארץ, ובפרט בחי' יעקב בחי' נחל, נחלה בלי מצרים. וזה נפקא מינה למקח ולממכר, כי האבות זה בחי' ידים, שעל ידם משא ומתן.

בתולת שקמה, זה בחי' שבת ושלום. בחי' (שופטים ה:ז) חדלו פרזון בישראל חדלו עד שקמתי, חדלו זה בחי' שבת ופרזון זה בחי' צדקה, שהיו נמנעים עד שקמתי. וכן שקמה, הש' מתחלף בא"ת ב"ש לב' והרי בק"מ המבואר בתורה שם (נז:ג – ר"ת בשמן קדשי משחתי, וסופי תיבות של שמות האבות אברהם יצחק יעקב). ולכן נפקא מינה למקצצה בשביעית, בחי' שבת. ונפקא מינה למקח ולממכר, בחי' צדקה שהוא תכלית המו"מ.

והנה לא נמנה בתולת הדמים ביניהם, כי זה בחי' הדיבור של שבת, כי גם הידים מקבלים ומוסרים דבר ה', עד שזוכין ממש לבחי' דבר דבר דיבור של שבת. כי יש כמה דמים שהאשה רואה ועדיין היא בבחי' בתולת הדמים, כי יש דיבורים של הבריאה, שהם דבר ה', אבל הם דבר ה' של ששת ימי המעשה, בחי' דם של נישואין ולידה. וזה מה שאיתא בגמ' שבתולת הדמים יש לה שם לווי, בחי' אותיות וי שלום, חסרון שלום, גם בחי' לווי, זה בחי' שלום, בחי' חיבור כמבואר במ"א בלקוטי מוהר"ן. וזה בחי' אדברה נא שלום.

ולכן בתולת הדמים נקרא שאין בהם מעשה. כי הדיבור של שבת זה בחי' משה"ו והיה מעשה הצדקה שלום.

וזה בחי' בתולת הדמים מידי דהדר לברייתו, בחי' ששת ימים של הבריאה.

וזה כשם שהשאר יפה לעיסה, בחי' חמץ, בחי' צום, בחי' שלום בלי פה. כך דמים יפין לאשה, בחי' שלום שיש לו פה. ותניא משום ר"מ כל אשה שדמיה מרובין בניה מרובין, בחי' וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך, בחי' שלום, אל תקרי בניך אלא בוניך, בחי' קריאה של שבת.

אלא כי קתני מידי דקפיץ עליה זבינא, כי בתולת הדמים הוא להיפוך מהג' בתולות הנ"ל, שהם למעלייתא, ואילו הדיבור בשבת הוא המעלייתא לא בחי' בתולת הדמים. וזה מידי דקפיץ, מידי זה הידים בחי' האבות שעל ידם זוכין לשבת כמבואר בתורה הנ"ל. וזה דקפיץ, כי קץ זה בחי' שבת, כמבואר בתורה הנ"ל בחי' ותנוח ותעמד לגורלך לקץ הימין. ונוסף להקץ יש הפ' – ק'פיץ, בחי' הדיבור של שבת. כי הג' בתולות הם מדרגות להגיע לדיבור של שבת, משא"כ בתולת הדמים היא מניעת וחסרון הדיבור.

והנה רבינו נותן עצה להגיע לכל זה על ידי בחי' יעקב הינו על ידי נדר. ולכן הגמרא מסיימת, ת"ר איזוהי בתולת קרקע, כי עיקר הבטחת הארץ היה ליעקב אבינו, כל שמעלה רשושין ואין עפרה תיחוח – בחי' אבן, שזה בחי' נדר כמבואר שם סוף אות ג. נמצא בה חרס בידוע שנעבדה, צונמא, הרי זו בתולת קרקע. צונמא זה אבן, וגם הצ' מתחלף בש', באותיות המתחלפות של השיניים (בחי' אבן, בחי' שיני הסלע) זסשר"ץ, והרי הוא לשון של שמן, בחי' נדר כנ"ל.

נ נחמ נחמן מאומן

בס"ד

נ נחמ נחמן מאומן

ט' סיון התשע"ב.

מסכת נדה דף ט. מבואר הדין שמניקה אינה מטמאה מעת לעת כל כ"ד חודש. ונחלקו ר"מ ורבנן במניקה שמת בנה תוך כ"ד חודש או שממשכת להניק אחר כ"ד חודש. ונראה לפרש על פי תורה נט (גמטריא נדה) בלקוטי מוהר"ן שהמקרב בני אדם לעבודת השם יתברך זה טוב מבנים ומבנות, אבל הוא צריך לשמור את עצמו שלא יתאחזו בו הקלפות. וזה על ידי שהוא שופט את עצמו, שמזה נולד התלהבות ששורף את הקליפות. והוא מכלכל דבריו במשפט להנפשות המתקרבות. ומבואר שהנפשות המתקרבות הם מוסיפין כבוד ה', ונפשו של המקרבן בתוך כל הנפשות, ושורש הנפשות זה עשירות, שהיא חומה, אבל יש סכנה מהשורש גופא שיפיל אותו לכעס ומהחומה יעשה חמה, ויאבד נפשו ח"ו. ועל כן הוא צריך את המשפט בב' בחינות, א' לכלכל דבריו במשפט שלא יתגבר הרע בהתלמידים, ולבער את הרע שבהם, ועי"ז הוא מוסיף ומגדל שמו ונפשו.

ובזה יש להבין שאשה היולדת, שזה בחי' עושה נפשות חדשות לעבודת השם, הכ"ד חדשים שהיא מנקת זה בחי' הכ"ד בתי משפט. ור' מאיר סובר שהעיקר אינו הזמן של הכ"ד חדשים, אלא שהיא מנקת, כי דם נעקר ונעשה חלב, וכל זמן שהיא מנקת, מתקיים מי יתן טהור מטמא לא אחד (שאגב יש פירוש לזה בלקוטי מוהר"ן תורה נא ע"ש). כי ר"מ סובר שעיקר השמירה של המשפט הוא בבחי' יכלכל דבריו במשפט, וכל זמן שמניקים כראוי אזי נשמר מהטומאה. והחלב שעמו נפשו מלמדת ומקרבת הנפשות, שורשו ממש מאותו מקום שבו שורש הרע, ולכן זה ממש בחי' מי יתן טהור מטמא.

ורבנן סברי שעיקר שמירת המשפט זה ההתלהבות לבער את הרע, וזה בעיקרון בהתחלת הלידה וההתקרבות שמקרבין הפשות (וכמבואר בתורה כ', שהצדיק קודם שאומר את התורה משתמש עם זכויותיו לבער את הרע שבהם), ולכן בשעת הלידה יש התגלות של המשפט הזה, ומזה מתפרק אבריה עד כדי כך שכל הכ"ד חדשים הם בבחי' בתי המשפט, ונשמרים מטומאה.

בס"ד

נ נחמ נחמן מאומן

י' סיון התשע"ב.

מסכת נדה דף י'. אלא ר"א היא (שכיון שלא ראתה ג' פעמים נהיית מסולקת דמים) ובוסתות סבר לה כרבי, ע"כ. הענין שהפסקה של ג' פעמים סימן על סילוק דמים, יש לפרש על פי תורה ס' בלקוטי מוהר"ן, שמבואר שם שצריכים שיתפשט היראה על כל חלקי העשירות ע"ש. והנה העשירות היא בחי' שורש הנפשות (כמבואר בכ"מ, ובכללן בתורה נט), שהם בחי' דם, כי הדם הוא הנפש. וכיון שיש ג' בחינות של עשירות, על כן כיון שעבר ג' עונות ולא ראתה הרי זה סימן על סילוק הדמים. ובחזקת הוסת סבירא ליה כרבי, כי הכי מסתברא, כי הג' עשירות הם כנגד הג' יראות, יראת שמים של הרבי, יראת הרבי של התלמיד, ומורא אב של הבן, והנה עיקר דם נדה היא סימן על הכשר ויכולת לידה, ועל כן בשנים מהנ"ל על כרחך יש סימן על לידה, כי בשנים יכלל הבן, ואם לאו אז זה כולל הרבי והתלמיד, שביחד זה גם כן בחי' אב ובן.

בדף י': מעוברת והיא מניקה וכו' דימי עיבורה עולין לה לימי מניקותה וימי מניקותה עולין לה לימי עיבורה וכו' היכי משכחת לה איבעית אימא בלידה יבשתא ואיבעית אימא דם נדה לחוד ודם לידה לחוד ואיבעית אימא תני חדא, ע"כ. נראה לפרש על פי תורה ס' בלק"מ הנ"ל. דמבואר שם שיש ג' עשירות, וכבר הסברנו לעיל שהם כנגד הג' דמים של וסת האשה. והנה עוד מבואר בתורה ס' שם, שבלידה יש התגלות היראה, כי על ידי הלידה יוצאין דמים וגבורות שהן בחינת יראה.

והנה לכאור' הג' מיני עשירות שצריכים לפשט היראה עליהן, הן בעצמן כנגד הג' מיני יראה. העשירות של קרקע, זה בחי' יראת הבן, בחי' לנו הוא ולבנינו. עשירות של משא ומתן, זה בחי' תלמיד, שעל ידי התלמידים יש משא ומתן בהלכות. עשירות של "בידו" שלומדים מהשקלים, זה בחי' יראת שמים, כמו דאיתא, שיראת שמים מילתא זוטרתא

נ נח נחמן מאומן

לגבי משה, ופרשו שם כי נקרא מלתא זוטרתא כי בידו לקיימו. וגם השקלים לכפר, זה בחי' החכם כמוכא בכ"מ מרבינו הפסוק ואיש חכם יכפרנו.,

הרי מבואר שיראת הבן זה בחי' העשירות של אשה קרקע עולם, וזה בחי' ארץ יראה, וזה בחי' לידה יבשתא. ואיבעית אימא שדם לידה לחוד ודם נדה לחוד – יש לפרש דס"ל שכל הדמים של העשירות הם כולם נכנסים לתוך הוולד, (ויתכן שבוולד גופא יש הדמים והגבורות שמראים היראה, אבל לא נראה לי כן), והדמים והגבורות של הלידה זה התגלות של יראה מהש"י, נתוסף להג' בחינות יראה שכבר השיגו. ואיבעית אימא תני חדא, ס"ל דע"כ התגלות היראה על ידי הלידה היא מאותו היראה שהשיגו.

וכיון דמטי לידן תורה ס', נראה לפרש בזה עוד דרך להבין נ נח נחמן מאומן. ע' היטב בתורה ס' באריכות, ובפרט באות ט שמפרש בפירוש התהליך להעיר בני האדם בבחי' שופר, שידוע שזה בחי' השיר פשוט כפול משולש מרובע (ר"ת כשפ"ר), וזה ענין להתיר פה אלמים (ר"ת אלף, שזה בחי' ראש השנה ורבינו), שזה ע"י בחי' יראה, שהיא בחי' עשאה כאוצר שצר למעלה ומתרחב למטה – שזה ממש ענין של נ נח שהולך ומתרחב. והדיבור בחי' זיווג דנשיקין שע"ז מקבלים הבוטחים בה', דהיינו הכלי הולדה, כח, שע"ז יש זיווג דגופין, והרי הבוטחים, זה בחי' אומן. הרי מבואר שנ נח נחמן מאומן, שהוא חינוך הדיבור ביראת השם, הוא בחי' זיווג דנשיקין, ומאומן, בחי' הכליות הבטוחות, זה בחי' זיווג דגופין.

נ נח נחמן מאומן

בס"ד

כח תמוז, נדה דף נח:

במשנה, ותולה בכל דבר שהיא יכולה לתלות וכו' הרגה מאכולת הרי זו תולה בה עד כמה תולה רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר עד כגריס של פול ואע"פ שלא הרגה, ובגמרא איתא ז"ל הרגה מאכולת, הרגה אין לא הרגה לא מתני' מני רשב"ג היא דתניא הרגה תולה לא הרגה אינה תולה דברי רשב"ג וחכ"א בין כך ובין כך תולה, אמר רשב"ג לדברי אין קץ ולדברי חברי אין סוף, לדברי אין קץ שאין לך אשה שטהורה לבעלה שאין לך כל מטה ומטה שאין בה כמה טיפי דם מאכולת, לדברי חברי אין סוף, שאין לך אשה שאינה טהורה לבעלה שאין לך כל סדין וסדין שאין בו כמה טיפי דם, אבל נראין דברי ר' חנינא בן אנטיגנוס מדברי ומדבריהם שהיה אומר עד כמה היא תולה עד כגריס של פול ולדבריו אנו מודים, ולרבנן דאמרי תולה עד כמה אמר ר"נ בר יצחק תולה בפשפש ועד כתורמוס, ע"כ.

ונראה לפרש, ובכלל דברינו נפרש ג"כ לשון של רשב"ג שאמר שלדברי חברי אין לך אשה שאינה טהורה לבעלה שאין לך כל סדין וסדין שאין בו כמה טיפי דם, שלכאו' מביא ראייה לסתור, דזה מה שאין לך כל סדין וסדין שאין בו כמה טיפי דם זה סיבה שהאשה תהיה טמאה, רק שהחכמים אומרים שתולין במאכולת, אז איך רשב"ג אומר שאין לך סדין וכו' כאילו שזה הענין הוא טעם למה תולין לטהר. ונפרש בעזה"י על פי דברי רבינו הקדוש בלקוטי מוהר"ן תורה סט (שהוא כולל התורות שלפניה כנזכר שם).

והנה בתורה סט רבינו מפרש כל הענין של הגזול את חבירו ממון גזול ממנו את בניו (כדאיתא בבא קמא), והוא מסביר שהאשה היא שורש של הממון של האדם והילדים הם באים ונגדלים על הממון של האשה ע"ש. ורבינו גם כן גילה שם שלא רק על ידי גזילה ממש, אלא אפילו על ידי חינוך האדם יכול לגזול את בניו ואשתו של חבירו. ונראה לענ"ד שרבינו גם כן מפרש שהאדם בעצמו יכול לגנוב מעצמו הילדים, וזה על ידי שנושא אשה בשביל ממונה, ועל ידי זה הו' ליה בנים שאינם מהוגנים (קדושין ע). וזה פירוש מה שרבינו כותב שם בד"ה וזה שאמרו רז"ל הנושא אשה לשם ממון וכו' ע"ש, ולכאו' לא מבואר בכלל מה הכוונה בזה מה שאמרו, כי מקודם היה מדבר על גזילה וחמדת ממון חבירו, ואיך שצריכים לתקן את זה על ידי צדקה וכו', ומה קשר להמשך הזה שמדבר מענין נושא אשה שאינה הוגנת לו וענין של שונאים הבאים לאדם מחמת עכירת מוחו וכו'. אלא נראה כנ"ל שרבינו מגלה שזה שהאדם נושא אשה בשביל ממון, הרי הוא גם נתקע ופוגם בעצמו, ומזיק ילדיו. ואז רבינו ממשיך להסביר עוד איך שעל ידי חמדת ממון מביא לאדם שונאים.

והנה עוד מבואר בתורה שם, שיש דרך שהאדם ניצל מרעת הגזילה, ששומר את הנפשות התלויות בממונו, כי כאשר האדם רואה שבאים לגזול ממנו הוא מכווץ את עצמו, בדרך שלא נשאר בהממון אור של הנפשות, ונמצא שהגזולן לוקח רק בחי' עפרות זהב. וראה שזה ענין הסוגיא שלנו של תולין בכתמים. דהנה ענין דם נדה התחיל כאשר הנחש חמד את חוה, ומזה יש דם נדה וזכה. והנה אדם וחיה תקנו את עצמם ועשו להם חגורות, בגדים. כי בחטא עץ הדעת היה ענין של כעס, כמו שהנחש העיר, אף כי אמר אלהים וכו', בחי' אף וחמה. וזה בא על ידי החמדה שנופלים לכסילות שהוא שע"ז יש כעס ושונאים כמבואר בתורה שם ובעוד מקומות. והבגדים הם תיקון על הבגידה, והם בחי' חכמה, כי הבגדים הם בחי' כבוד כמוכא כ"פ בדברי רבינו, וזה בחי' כבוד חכמים ינחלו, בחי' חכמה. על כן כאשר נראית כתם על

נ נח נחמן מאומן

הבגד תולין להקל. כי כיון שהבגדים הם תיקון על החמדה, הרי זה בחי' מה שהאדם מכוון את עצמו לשמור את עצמו והנפשות התלויים בממונו מהגזלן. אז צריכים לשער אם הצליח להציל את הנפשות או לאו.

אז יש תולין בהרגה מאכולת, וזה ענין המבואר בתורה שם (סוף סח) כשהממון יורד לאדם הוא בבחינת טרף נתן ליראיו והוא מהפכו לכעס ונעשה מזה טורף נפשו באפו ע"ש. מאכולת זה בחי' הטרף שבא לאדם, אז אם כובשים את הטרף, נמצאת שאין פגם של כעס וכסילות שמביאים לבנים שאינם מהוגנים שזה פגם של דם נדה, ואין פגם בהבגדים בחי' הכיוון שהאדם עושה לשמור את עצמו והתלויין בו מהגזלה והחמדה, אז תולין לטהר. רשב"ג אומר שתולין רק בהרגה, אבל אם לא הרגה, ולא כבשה את המאכולת, אז לא תולין, כי זה סימן שטרף הפך לטורף, ויש קלקול ופגם של כעס וכסילות, ואין מה לתלות שניצל מדם נדה. והרי לדבריו בלא הרגה אין קץ, בחי' אין חומה, רק חמה וכעס (כמבואר בתורה סח שם), ואין לך מטה ומטה, בחי' הפרנסה (כמבואר במ"א בלק"מ שקשין מזונותיו של אדם זה בחי' זיווג ע"ש) שאין בו דם מאכולת, דהיינו איזה חסרון של בעצבון תאכלנה, והרי אין קץ כנ"ל, ואין לך אשה טהורה.

ורשב"ג אומר שנראין דברי ר' חנינא בן אנטיגנוס, דעד כגריס של פול תולין, גריס זה גמטריא רג"ע, בחי' כי רגע באפו, דכעס בשיעור כזה ראוי הוא, כי כן מדתו של השי"ת, ופול זה גמטריא למודי ה', כי זה סוף התיקון של החמדה, שצריכים להחזיר את הבנים, בחי' למודי השם. (וע"ע בריש פ"ו דנגעים שמבואר שיעור הגריס הקילקי ד' עדשות שכל עדשה ט' שערות, ואכמ"ל).

וחכמים אומרים שאפילו לא הרגה את וכבשה את המאכולת תולין, שאין לך סדין וסדין שאין בו כמה טיפי דם, סדין זה בחי' מעשה ידיה של האשת חיל כמו שכתוב סדין עשתה ותמכור וחגור נתנה לכנעני, ועל כן על כרחך הדם הזה אינה אלא של כיבוש המאכולת ולא של עצבונה. והרי היא בחינת אני חומה ושדי כמגדלות אז הייתי בעיניו כמוצאת חן. אני חומה, זה בחי' שמירת העשירות והדעת מהכעס, ושדי כמגדלות זה בחי' הבנים בחי' למודי השם, כי שדי זה זרע האיש שיורה כמבואר ברש"י על התורה, ומגדלות הם הבנים, בחי' (תהלים קמד) אשר בנינו כנטיעים מגודלים בנעוריהם, אז הייתי בעיניו כמוצאת חן, בחי' זיווג ההגונה ושמירה מהחמדה. והחכמים אומרים שתולין עד כתורמוס, כי התורמוס זה בחי' זרע שאין תקוה שיצאו לטובה שיהיו למודי ה', כי הס' נחלף עם ד' בהאותיות המוחלפות של, אל בס גן דס, אז התורמוס זה בחי' התרמוד שאין מקבלים גרים מהם, כמבואר בסוף תורה נט בלקוטי מוהר"ן. והרי כשיעור תורמוס בודאי אי אפשר לתלות לטהר.

והנה במשנה תני מעשה באשה אחת שבאת לפני ר"ע אמרה לו וכו' וטהרה ר"ע ראה תלמידיו מסתכלין זה בזה אמר להם מה הדבר קשה בעיניכם שלא אמרו חכמים הדבר להחמיר אלא להקל שנאמר ואשה כי תהיה זבה דם יהיה זובה בבשרה דם ולא כתם, ע"כ. התלמידים של רבי עקיבא תמהו והסתכלו זה בזה, אז הוא נחה דעתם, כי באמת הם הם התיקון, כי הם הלמודי השם.

נ נח נחמן מאומן

בס"ד

דף יומי כט תמוז התשע"ב, מסכת נדה דף נט: ריש פ"ט האשה שהיא עושה

במשנה: האשה שהיא עושה צרכיה וראתה דם, רבי מאיר אומר אם עומדת טמאה ואם יושבת טהורה, ר' יוסי אומר בין כך ובין כך טהורה.

ונראה לפרש על פי תורה ע' בלקוטי מוהר"ן שמבואר שם הענין של כח של הארץ שמושך את כל הברואים אליה, כי כי ככה ברא השי"ת את העולם שהארץ תהיה המרכז, ולכן כולם נמשכים אליה, וזורעים בה והיא מוציא יבולה וכו'. והצדיק מקבל את עצמו מדה זו של האדמה, שזה מדת ענוה, מדת הסבל, שכולם דשים עליו והוא מוציא להם צרכיהם. ולכן הצדיק מקבל את הכח הזה של משיכה, כי הוא יסוד העולם ממש. ובאמת כל זה מראה על ענוותנותו של השי"ת, שהוא באמת סובל את הכל, ולא רואים אותו בכלל, והוא זן ומפרנס כל הבריאה. והצדיק בונה את המשכן, והוא כלים לכבוד השם יתברך שיתגלה בעולם ובכל אחד. כי לולא בנין המשכן, השי"ת מסתיר את עצמו במדת ענוותנותו, והמשכן הוא דרך שהשי"ת מראה כבודו. ויש להבין את זה על פי הסיפורי מעשיות סיפור ממלך הענו, ונפרש קצת בעזה"י.

דבזה מבואר היטב שני ההמשכות שרבינו מפרש בתורה שם (ע), שמצד העניויות בחי' ארץ יש כח המשכה, כי כך השי"ת ברא את העולם שזה הארץ היא המרכז והכל נמשכים אחריה, וממילא מדת הארץ והסבל הם המרכז שממשיכים הכל

נ נח נחמן מאומן

אליהם. ומבחי' זו, בחי' טובב כל עלמין הש"י מסתיר את עצמו, ורואים גדולתו אבל בעילום שמו, שרואים את כל הבריאה, אבל לא שזה דוקא מעשה הש"י, כי הוא יתברך בענוותנותו מסתיר את עצמו וכל פעולותיו שלא פועל אל על ידי אחרים, ולא מראה את עצמו. ועם כל זה הכל נמשכים אחרי העניויות הזה, שסובל את כולם. ויש כח המשכה, בחי' ממלא כל עלמין, שממשיך אלהותו לתוך העולם. שהצדיק יסוד עולם בונה את המשכן, הכלים להכיל כביכול אלהותו יתברך, וע"י כח המשכה הזו הצדיק נותן לכל אחד הכבוד הראוי לו, דהיינו כבוד ה' הראוי לשרות על כל אחד ואחד. וזה ע"י שמשבחים ומגלים גדולת השם יתברך, שעד כאן גדולת הש"י היה נסתר בענוותנותו, וממילא לא רואים גם את העניויות, כי העניויות בלתי נראית רק על ידי הגדולה. אבל על ידי שמגלים את הגדולה, ממילא רואים את העניויות שפעל כל זאת הגדולה. ורק הצדיק יסוד עולם יכול לגלות גדולת השם, כי אין כלים לגלות גדולתו יתברך אלא העניויות. וע"י שהצדיק יש לו בחי' ונפשי כעפר הוא יכול לגלות גדולת השם יתברך, דהיינו לבנות משכון לכבוד ה' וכמשנ"ל. ולכן הגם שמצד העניויות של הצדיק כל העולם כולם כבר נמשכים אחריו, בזה שהצדיק מקים את המשכן, הוא קורא את ראשי העם, בחי' קריאה כמו שמצינו להבדיל אצל בלעם (ריש פרשת בלק פסוק כ) אם לקרא לך באו, ופרש"י ז"ל אם הקריאה שלך וסבור אתה ליטול עליה שכר, ע"כ, וכן כאן הצדיק קורא לראשי העם ליתן להם הגדולה, שישרה עליהם כבוד ה'. בחי' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

והנה גם האשה יש לה שני בחינות האלו, כי האשה בחי' הארץ, כמו שארז"ל שאשה קרקע עולם, רק שבאשה זה מרצונה ומבחירתה להיות בבחי' זו, וגם מבחירתה היא נהנית מבחינתה לקבל כל הנאות מאלו שהיא סובלת, אבל לולא האשה מקדשת את עצמה כראוי, אז היא מסוגלת לרוח הקודש גבוה, וכמו שמצינו בשרה אמינו שנקראת על שם השררה שלה ועל שם הרוח הקודש שבה, והש"ת מצוה את אברהם אבינו לשמוע ולציית להרוח הקודש של שרה.

והאשה יש לה גם את הבחינה של הקמת המשכן, וזה מה שמצינו (שבת קיח:) שר' יוסי אמר מימי לא קריתי לאשתי אשתי וכו' אלא לאשתי ביתי.

והנה הצדיק שהגיע למדרגה זו שהוא בבחינת משה רבינו שמקים את המשכן, הרי עיקר הבחירה שאנו יודעים כבר בטל אצלו (רק שיש לו בחירה בדעת כמבואר במ"א בלק"מ), ורבינו מכנה את זה (תורה כא) בחי' צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, שזה בחי' ישיבה, שאין תנועה מרצון לרצון ע"ש (וע"ש איך שזוכין לרוה"ק ע"י טהרת השבעה נקבי הראש). ועל ידי ישיבה זו הצדיקים מגלים כבוד ה' בעולם, בבחינת מרבה ישיבה מרבה חכמה, בסוד התכלת ואכמ"ל. ויכולים להבין את זה גם כן, כי הצדיק הזה הגיע לבחי' מקומו של עולם, שיכול לעשות ראש השנה (כמבואר בלקמ"ת תורה א), שזה בחי' כתר, שבראש השנה מכתירים את הש"י, וכמבואר בעוד מקומות בענין כבוד מקומו. וזה בחי' העטרה והכתר.

והנה גם הצדיק ידיו מלוכלכות בדם, כמו שמצינו בדוד המלך (ברכות דף ד), וכן רבינו אמר על עצמו (ומובא בלקוטי הלכות או"ח ג, תחומין ועירובי תחומין ד: - טז) על שהיה מוציא אנשים ממקומות נמוכות מאד וכו'. אבל כמובן הדם הזה לא מהצדיק, רק שהצדיק באמת רחוק מאד מהדמים והטומאה, רק שנכנס לתקן, משא"כ האשה קרובה מאד להטומאה וכמו שכתוב רגליה יורדות מות, כידוע, ולכן מצויה אצלה דם נדה.

והאשה, שהיא בבחי' קרקע עולם, יש בחי' מצא ומוצא, שיש אשה שהיא בבחי' והארץ לעולם עומדת, שרחוקה מהישיבה, בחי' יישוב, בחי' בית, בחי' האשת חיל עטרת בעלה. וכדי שהאשה תזכי להיות עטרת בעלה צריכה לעבור הרבה בירורים, כמבואר בלקמ"ת תורה טז, שמבואר שם שהדיבור בחי' חוה ראשי תיבות המעטרכי חסד ורחמים, וזה רק על ידי הרבה בירורים ע"ש. וכאשר היא בבחי' עומדת ועושה צרכיה בודאי מתלכלכת את עצמה בעבודת הבירורים. וזה בחי' לא תעמוד על דם רעך (קדושים – ויקרא יט), שעל ידי העמידה הזאת אינה נשמרת מדם נדה. ויש בפסוק הזה רמז לדברינו, כי בפסוק כתוב לא תלך רכיל בעמך לא תעמוד וכו' (וידוע מתורה כט שזה מדבר על פגם הדמים ע"ש), בעמך – בע', זה תורה ע' מי = נך, ר"ת נפשי כעפר לכל.

וזה מה שתי במשנה, האשה שהיא עושה צרכיה וראתה דם, אז תלוי באיזה רצונות האשה נמצאת, אם היא בחי' עומדת או יושבת כנ"ל, כי אם היא בבחי' עומדת שעדיין היא תפוסה ברצונות גשמיות אז הדם שהיא רואה מטמאה, וי"ל דם, שזה בחי' דמימה, היפוך חו"ה. אבל ר' יוסי אומר שבין כך ובין כך, דהיינו בתוך העבודה של הבירורים קודם שיוצאת נקי מרצונות עצמה, עדיין בתהליך הזיכוך והבירור, אז תולין שהדם הוא מהזיכוך והבירור ולא דם טומאה, וי"ל שהדמימה בחי' סייג לחכמה, בחי' כתר. ובזה א"ש ר' יוסי לשיטתיה שאמר שמימי לא קריתי לאשתי אשתי אלא ביתי, שאפילו כאשר אשתו היתה בבחי' עומדת ר' יוסי התיחס אליה בבחי' ביתי, בבחי' יושבת.

ובסוף המשנה איש ואשה שעשו צרכיהם לתוך הספל שרבי שמעון אומר שחזקת הדם מהאשה, כי עיקר הסב"ל זה מהאשה, שהיא ממש בבחי' קרקע עולם שסובלת את הכל.

נ נח נחמן מאומן

מסכת ברכות

נ נח נחמן מאומן

בס"ד

שבת קודש, טז אב, התשע"ב.
דף יומי ברכות דף ג.

אמר רב אושעיא אמר רבי אחא הכי קאמר דוד מעולם לא עבר עלי חצות לילה בשינה. רבי זירא אמר עד חצות לילה היה מתנמנם כסוס מכאן ואילך היה מתגבר כארי וכו'. ודוד מי הוה ידע פלגא דליליא אימת השתא משה רבינו לא הוה ידע וכו' ודוד הוה ידע דוד סימנא הוה ליה דאמר רב אחא בר ביזנא א"ר שמעון חסידא כנור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד וכיון שהגיע חצות לילה בא רוח צפונית ונושבת בו ומנגן מאליו מיד היה עומד ועוסק בתורה עד שעלה עמוד השחר וכו'.

צ"ב מה תירץ הגמרא דוד סימנא הוה ליה, למה לא הוה ליה למשה אותו סימן (דהלוא מבואר ברש"י ותוס' שם דהא דמשה אמר כחצות ולא בחצות כמו שאמר לו הש"י, כי לא רצה לומר להם דבר שלא היה יכול להראות ולהוכיח, ולפי זה אם היה לו סימן שפיר הוה יכול להוכיח). והנה לפי המבואר בלק"מ ובלקוטי הלכות שהשיר והניגון הנעשה על הכנור נבנה מהנקודות טובות, יש לומר שנקודות טובות שייך רק ליהודים ולא לגוים, ולכן לא היה למשה שום הוכחה בשביל המצריים.

והנה בלקוטי הלכות מפרש שמה שדוד המלך היה לו סימן זה היה מצד מעליותא דוד המלך על משה רבינו, ע"ש הטעמים וההסבר. אכן מפשטות תמיהת הגמרא איך ידע דוד מה שמשה רבינו לא ידע נראה יותר שלא היה לדוד שום מעליותא מעל משה רבינו.

ונראה לפרש בעזה"י וקצת על פי תורה עת בלק"מ שעד שפרצוף מלכות הוא בשלמות לא נוכל להכיר את השי"ת רק דרך התלבשותו במלכות, אבל לאחר שכל אחד יתקן בחי' משיח שלו, אז נוכל להכיר את השי"ת למעלה מכל העולמות, ע"ש. וידוע מכתבי האר"י שבימי דוד המלך ע"ה עדיין לא נתקנה מלכות כראוי, ודוד או בן דוד הוא המשיח, ועד שיבוא יש את העבודה לבנות את המלכות. וכל זמן הזה נוכל להכיר את השי"ת רק דרך התלבשות במלכות, וזה ענין של סימנא. ואילו משה רבינו, פני משה כפני חמה, והש"י דבר עם משה רבינו רק ביום (כמו שרש"י מביא בריש פרשת החדש הזה – שמות יב). ואע"פ שכלל יש לנו מרבינו שכל מה שהצדיק גדול ביותר בודאי יודע טוב ומכיר מצבם של הרשעים, עם כל זה לידע בבירור בדיוק תכלית מה שהם סובלים זה ידע רק אינש בנפשיה, וכמו שמצינו בגמרא שהשכר של עבודת השם בדחקות אפילו צדיקים גדולים לא ישיגו ענינה, וע"ע בלקוטי הלכות מכירה א: יט. על כן משה רבינו לא היה יכול לעמוד בדיוק על נקודת חצות. ואפילו המשכן שמשה היה מקים, ומבואר בלק"מ שהמשכן נבנה מהנקודות טובות, עם כל זה משה רבינו היה מקים אותו רק ביום. אבל דוד המלך ממש ירד לעמקי הדינים, וידיו מלוכלים בדם, לברר דם נדה וגם להרוג אויבי השם, והיה סביבו אנשים ריקים וכו', שפיר חפש ומצא סימנים לבנות מלכות השם, שאנו ממשיכים לבנות עד שנזכה לביאת משיח צדקנו בב"א.

נ נח נחמן מאומן

בס"ד

יום א' י"ז אב התשע"ב.

דף יומי מס' ברכות דף ד.

תנא לא מפיבשת שמו אלא איש בשת שמו ולמה נקרא שמו מפיבשת שהיה מבייש פני דוד בהלכה לפיכך זכה דוד ויצא ממנו כלאב וא"ר יוחנן לא כלאב שמו אלא דניאל שמו ולמה נקרא שמו כלאב שהיה מכלים פני מפיבשת בהלכה ועליו אמר שלמה בחכמתו בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני ואומר חכם בני ושמח לבי ואשיבה חורפי דבר, ע"כ.

והנה שמעתי מאביגדור מילר ז"ל שהעיר והאיר את הענין הזה יפה מאד, כי הדברים תמוהים שמצינו בדוד המלך, ויהי דוד לכל דרכיו משכיל (שמואל א:יח:יד) דגלי מסכתא (עירובין נג). וגרים לצדיק לאנהרא לשכינתא, דבג"כ וה' עמו, שהלכה כמותו בכל מקום (סנה' צג), מה היה ענין של מפיבשת לבייש את המלך דוד. ופירש הנ"ל שמפיבשת הכיר וחשש לסכנה עצומה, דהרי דוד המלך ע"ה היה עוסק בעיקר בהתבודדות ובשירות ותשבחות להשי"ת, ודוד המלך היה ממש הגיבור של העולם שאין דוגמתו, ועיני כל בני העולם היו מביטים עליו, ולכן ראה מפיבשת סכנה גדולה שכולם

נ נח נחמן מאומן

ימשיכו בדרך של דוד המלך, וימעטו הכסאות בבית המדרש. ולכן כל פעם שדוד המלך היה טוען משהו בבית המדרש, מפיבושת היה מבייש אותו להראות שאי אפשר לבן אדם לעסוק כל הזמן בהתבודדות ושירות ותשבחות וליכנס לבית המדרש ולכוון להאמת. אכן האמת שכל הטענות של מפיבושת היו פלפולים של הבל (ע' מש"כ 520:ח), ודוד המלך היה גלי מסכתא והלכה כמותו בכל מקום כנ"ל, וזכה לזה דוקא על ידי ההתבודדות והשירות ותשבחות להשם יתברך.

נ נח נחמן מאומן

בס"ד

יום ב', עוד אבי ח"י, התשע"ב.

דף יומי, ברכות דף ה.

אמר רבי זירא ואיתימא רבי חנינא בר פפא בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם אדם מוכר חפץ לחבירו מוכר עצב ולוקח שמח אבל הקב"ה אינו כן נתן להם תורה לישראל ושמח שנא' כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזובו.

י"ל להעמיק להבין את זה על פי המבואר בלקוטי מוהר"ן תורה יד:יב. ובהקדם הידיעה שהתורה הקדושה היא נקראת שלום, כמו שכתוב ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום. וגם יעזור לדעת שבקבלת התורה נכנסו בני ישראל בכרית והיו כגרים המתגיירים. והיה בזה כבוד ה' גדול ונוראה מאד. וזה לשון רבינו,

וזה בחינת מצות נר חנכה, שמצותה להדליק סמוך לפתח הבית (שבת כ"א: ובש"ע סי' תרע"ב). כי הדלקת הנר הוא בחינת הארת הכבוד, בחינת "והארץ האירה מכבודו", כנ"ל, ועל כן מצותה להדליק סמוך לפתח הבית - דא פתחא עלאה, בחינת יראה (עיי' ז"ח פ' תשא ובהקדמת הזוהר ז: י"א), הינו להחזיר הכבוד לשרשו, דהינו ליראה כנ"ל. ואימתי עולה הכבוד? כשמחזירין בני אדם בתשובה ועושין בעלי תשובה וגרים, שזה עקר כבודו כנ"ל. וזהו שזמן הדלקת נר חנכה, שהוא הארת הכבוד, הוא 'משעת יציאת הכוכבים, עד שתכלה רגל מן השוק' (שבת כא: ובשלחן ערוך סימן תרע"ב). 'יציאת הכוכבים' - בחינת (דניאל יב): 'מצדיקי הרבים ככוכבים', דהינו שהם מצדיקי הרבים, ועושין בעלי תשובה וגרים, שעל ידי זה מאיר הכבוד וחוזר לשרשו שהוא היראה כנ"ל, ועל ידי זה זוכין לשלום, ונתבטל המחלקת כנ"ל. וזהו: 'עד שתכלה רגל מן השוק' (השוק הוא מקומות החיצונים); 'רגל' - זה בחינת 'נרגן מפריד אלוף' הנ"ל, דהינו בעלי לשון הרע ומחלקת, ההולכים ומרגלים ומדברים רכילות ולשון הרע ועושין מריבה ומחלקת בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, בחינת (תהלים ט"ו): 'לא רגל על לשונו'. וזהו שצריכין להאיר ולהדליק נר חנכה סמוך לפתח, דהינו להאיר הכבוד ולהחזירו לשרש היראה כנ"ל, עד שיזכה לשלום ויבטל ויכלה הנרגן מפריד אלוף. וזהו: 'עד שתכלה רגל מן השוק' - שיתבטל בעלי לשון הרע ורכילות אשר רגל על לשונם, ויתרבה השלום בעולם. ועל ידי השלום זוכין לתפלה, ועל ידי זה זוכין לשלום הכללי, שלום בכל העולמות. ואזי כשזוכין לשלום הכללי, אזי יתבטל כל המשא ומתן מן העולם, כי כל המשא ומתן שבעולם הוא מהעדר השלום, כי אי אפשר שיהיה רצון המוכר והקונה שוה, כי זה רוצה למכר וזה רוצה לקנות; ואם היה רצונם שוה - לא היה אפשר שיהיה נעשה שום משא ומתן. נמצא, שכל המשא ומתן והסחורות הוא רק על ידי בחינת מחלקת, שאין שלום בין הרצונות. וזה בחינת (בראשית י"ג): 'ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט, והכנעני אז בארץ'; 'כנעני' - זה בחינת סוחר, כמו שפרש רש"י על פסוק (הושע י"ב): 'כנעני בידו' וכו', הינו על ידי בחינת ריב ומחלקת, בחינת 'ויהי ריב' וכו', על ידי זה: 'והכנעני אז בארץ', על ידי זה יש סוחרים ומשא ומתן בעולם; אבל, לעתיד לבוא, שיהיה השלום המפלא בעולם, כמו שכתוב: 'וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי', אזי יתבטל המשא ומתן, כמו שכתוב (זכריה י"ד): 'ולא יהיה כנעני עוד' כנ"ל. וזהו גם כן בחינת 'עד שתכלה רגל מן השוק', הינו שמצוה להדליק נר חנכה עד שתכלה רגל מן השוק, הינו בחינת שלום, שנעשה על ידי החזרת הכבוד כנ"ל, עד שיתבטל כל המשא ומתן כנ"ל. וזהו: 'עד שתכלה רגל מן השוק' - שלא ישאר שום רגל בשוק, כי יתבטל כל המשא ומתן על ידי השלום כנ"ל:

כבא בתרא

משנה ריש מסכת. דף ב. (ונמצא בחק לישראל, פרשת כי תשא, יום רביעי).

השתפין שרצו לעשות מחצה בחצר, בונין את הכתל באמצע. מקום שנהגו לבנות גויל, גזית, כפיסין, לבנים, בונים, הכל כמנהג המדינה. בגויל, זה נותן שלשה טפחים, וזה נותן שלשה טפחים. בגזית, זה נותן טפחים ומחצה, וזה נותן טפחים

נ נחמ נחמן מאומן

ומחצה. בכפיסין, זה נותן טפחים, וזה נותן טפחים. בלבנים, זה נותן טפח ומחצה וזה נותן טפח ומחצה. לפיכך אם נפל הכתל המקום והאבנים של שניהם, ע"כ.

השתפין, זה בחי' השם יתברך והצדיק, ששמו משותף בשם השם כמובא בדברי רבינו (תורה סז, ובאמת כל הלומד תורה לשמה נעשה שותף להש"י בבריאת העולם, ולאמר לציון עמי אתה א"ת עמי אלא עמי, וכן בקידוש ליל שבת, ועוד), ולקמן (בבא בתרא דף עה:) א"ר שמואל בר נחמני אמר ר' יוחנן ג' נקראו על שמו של הקב"ה ואלו הן צדיקים ומשיח וירושלים. והנה שלמה המלך היה צדיק והיה גם כן משיח השם, משוח למלך. ולכן א"ש ששמו מרומז פה בראשי תיבות של המשנה, ה'שתפין ש'רצו ל'עשות מ'חצה. והנה בסופי תיבות, שרצו ל'עשות מ'חצה בחצר' – תורה. והענין, כי מצינו במסכת יבמות (דף כא.) ז"ל רב יהודה אמר מהכה (קהלת יב) אזן וחקר תקן משלים הרבה, ואמר עולא אמר רבי אלעזר קודם שבא שלמה היתה תורה דומה לכפיפה שאין לה אזנים עד שבא שלמה ועשה לה אזנים, הרי שהתורה הקדושה ממש נשלמה על ידי שלמה המלך בענין זה, ובודאי זה שייך לבבא בתרא, השער האחרון, שמתחיל בשער הראשון, בבא קמא, עם המזיקים להבדל מהם, ושוב ברכישת הנכסים ושמירתן, ומסיים בעריכת הנכסים, כמובא בלקוטי מוהר"ן (תורה ז) מהמכילתא, ז"ל יכול יהיו התלמידים לומדים ואינם מבינים, תלמוד לומר אשר תשים לפניכם, ערכם לפניכם כשלחן ערוך, ע"כ. ובכלל העריכה זה הגדרים והסייגים שעשה. ובעיקר, נטילת ידים, עירובין, ושניות. הרי שמשנתנו מרמז לנו על מי שרוצה ללכת בדרך של שלמה המלך להיות שתף להש"י בעשיית גדרים, שרוצה לעשות מחצה בחצר, חצר זה בחינת הבטן (כן מפורש בחידוש ר' משה דוד וואלי לפרשת תרומה), ששם נעשים הבריורים, שדוחים את הג' קליפות קשות לגמרי, ובקליפת נגה שם יש מקום לעשות גדרים לקדש במה שמותר. (חצר, ח"צ בא"ת ב"ש – ס"ה, סהר. וכן אם תקח מחצה מ"חצר" נשאר ב"קצה", בהתחלת גבול הקדושה, כמובא שקצ"ה זה ג' פעמים אדנ"י).

בנין את הכתל באמצע, הכתל, שינה המשנה מלומר סתם מחיצה, אלא כותל, שהוא תל שהכל פונים בה, בגוונים של שם השם – כ"ו, כמבואר בתורה כה. שהוא הענין לצאת מהדמיונות שזה עיקר הס"א כידוע. באמצע, זה בחי' השמחה כמבואר בלקוטי מוהר"ן (תורה כד) שאי אפשר להשיג אור אין סוף שהוא אמצע דעלמא רק על ידי שמחה, שהעיקר בעשיית גדרים שלא תגרום ח"ו לעצבות ומרה שחורה, וזה מעיקר חכמת שלמה, כמבואר בלקוטי מוהר"ן (ל:ד) שחכמה שלמה תלוי על יציאה מהעצבות והחשך של תאוות ממון, שעל ידי זה זוכים לאור הפנים של חכמה.

מקום שנהגו לבנות וכו' הכל כמנהג המדינה, התחיל במקום שנהגו וסיים במנהג המדינה, ונראה שמקום שנהגו, זה ענין של עבודת השם יתברך שהוא יתברך מקומו של העולם, ומנהג המדינה זה מרמז על המחשבות זרות, והכל כמנהג המדינה, דהיינו איפה שרואים שמתגברים המחשבות זרות, ידוע ששם המקום צריכים למסור את הנפש בעבודת השם, כמבואר בלקוטי מוהר"ן (תורה כו).

וענין הששם טפחים לכותל לכאו' הוא ענין שלמות תקון הברית כמבואר בלקוטי מוהר"ן בסוד כוונת המילה (תורה סג) שלצדיק יש ששה כנפים המכוונים טפחים ע"ש. וזה נותן שלשה וזה נותן שלושה, כי כך הוא הקדושה, תחלתו השתדלות וסופו מתנה (מסילת ישרים פרק כו), שהאדם מקדש את עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה (מדרש רבה פרשת נשא י') הנאמר על הנזיר (שעשה גדר להזיר, וגם התורה עשו לו גדרים כדלקמן).

והארבע דרגות בענין האבנים (ועיקר אבנים זה אותיות התפלה בחי' אש"ת, אבנים שלמות תבנה, אדנ"י שפתי תפתח), נראה שזה הארבע מדרגות במדת הנקיות, שהוא השמירה על המצוה בתכלית השלמות, ודוקא בענין המדה הזו המסילת ישרים (פרק יא) מסביר איך שהתורה הקדושה בעצמה עשה גדרה וסייג להנזיר של יכשל בענבים, ועל כן שפיר יש לומר שעיקר הענין של גדרים בכלל, שייך למדת הנקיות. ובמדת הנקיות (פרק י) הרמח"ל מביא מחז"ל (מדרש רבה, וזהר) מענין הד' מלכים, דוד אסא יהושפט וחזקיה, מאן דשאל דא לא שאל דא, שדוד שהיה נזהר לגמרי היה שואל מהש"י ארדוף אויבי ואשיגם וכו' (והרמח"ל מביא את הפסוק של ארחה בנקיון כפי, שהוא ממש ענין של נטילת ידים), ואסף לא היה שומר כל כך ועל כן פחד קצת וביקש רק לרדוף, ויהושפט ביקש שרק ישיר, וחזקיה בקש שלא יעשה כלום רק ישכב, והשם יתברך שלך מלאכים שרדף האויב והרגם.

אם נפל הכתל המקום והאבנים של שניהם, י"ל שזה הענין המבואר בתורה כה, שכל פעם שעולים למדרגה חדשה הקליפות והדמיונות מתגברים מחדש, בין לזה העליון, ובין לזה שלמטה ממנו שהרים את העליון בהכנסו הוא התחתון למקומו של העליון, שוב מתעוררים מחדש אותן הקליפות והדמיונות השייכים לאותה המדרגה, אע"פ שהראשון כבר הכניע אותם, חוזרים ונעורים. אז אם נפל הכותל, דהיינו התיקון להדמיונות כמבואר שם, וזה על ידי שחזרו ונעורו על ידי שמי שהוא חדש עלה לאותה המדרגה, אז שניהם, יש להם לשוב לתקן את הכותל.

דף פב הקונה שלשה אילנות קונה הקרקע מלוא האורה וסלו חוצה, ונראה לפרש ע"פ תורה ו' בלקוטי מוהר"ן, דהנה הקונה והמוכר העומדים על נכסיהם זה בחי' נקודה תחתונה של ה' בחי' חיריק. כי מבואר בכ"מ בדברי רבינו שהממון הוא בחי' הרגלים שמקים ומעמיד את האדם. וגם מצינו שחפצים הגנובים צועקים כמו שכתוב (חבקוק) אבן מקיר תצעק, ומבואר גם בזה"ק ובגמ' מהפסוק הזה שקירות הבית מעידים על מעשה בני אדם, הרי שאם הכל בכשרות הכל בחזקת דמימה.

נ נח נחמן מאומן

כאשר הקונה והמוכר באים לעשות את הקנין, זה בחי' הו' שבתוך הא', ששניהם נכנסים להסכם, ובוה יש בושה, כל אחד נכוח מחופת חבירו, כי יש משפט איך למי שייך החפץ הזה. וזה מה שמצינו שקנין, מכירה, הוא לשון כרה, וכמו שרש"י מפרש בפ' ויחי על הפס' אשר כריתי לי (נ:ה), שהוא מלשון כי יכרה איש בור, וכן פירושו מכירה כמו שאמר רבי עקיבא כשהלכתי לכרכי הים היו קורין למכירה כירה. הרי שהמכירה הוא בחי' כרה, בחי' חפירה, שהוא לשון של בושה. וזה בחי' הו' כמבואר בתורה שם.

לאחר שאדם זכה לקנות את האילנות והקרקע, הרי הוא בחי' אדם היושב על הכסא. כי הג' אילנות הם בחי' השלשה בחי' של תשובה, פן יראה וכו', שהם בקוצו של היוד עליונה של האלף. ולזה קניין בגימטריא ר"י, שהוא עשר פעמים אהי"ה. בחי' השיעור קומה של תשובה, בחי' תיקון. כי תחילת התשובה מתחיל עם אהי"ה להיות זמין למהוי, וגם מסתיים עם אהי"ה, כי אין כבוד בלי כ' בחי' אהי"ה. וע"ץ עם הכולל בגימטריא שם קס"א (אהי"ה במילוי יודין, אלף ה"י.), ש"ע"י ג' עצים, נבנה הסגול של קס"א שבנקודה עליונה, וגם הקרקע, בחי' הרצון, שסביב האילנות, בחי' כתר – שסובב, נקנה. ולכן להלכה כדי שגם הקרקע תהיה קנויה צריכים העצים להיות בצורת חצובה – דהיינו בצורת סגול. ואף שלמ"ד אחד בגמ' מספיק שיהיו בשורה, להלכה זה אינו מספיק כי לית בזה משקל התשובה, כי נקודה אחת, זה בחי' דין, וכן שורה של נקודות, זה גם כן בחי' דין, בחי' עולם הנקודים שעי"ז היה השבירה כידוע, ואז היה תיקון המתקלא, שיש משקל, חסד גבורה ורחמים, כידוע, שזה עיקר התיקון. ולכן נקודה אחת, הוא חיריק, שהכל חוק"רין את הכבוד, אבן בוחן, והשלושה נקודות בצורת סגול, מלשון סגולה שזה למעלה מכל הטעמים, כמבואר במקום אחר בדברי רבינו, ואי אפשר לחקור אותו. וזה בחי' ארץ ישראל שהוא מתנת חנם, שאינה תלויה בזכותינו, כמבואר במ"א בדברי רבינו, והוא לעם סגולה. ועל כן כשאדם קונה ג' אילנות בצורת סגול, עובר בחי' כל תהליך התשובה להיות זמין ולמהוי ליה מקום בעולם ולהיות אדם היושב על הכסא.

ולכן להלכה, כדי שיקנה גם הקרקע עם האילנות, צריך שהמרחק בין האילנות תהיה מד' אמות עד ט"ז אמות, כי הד' בחי' נקודה תחתונה של האלף, בחי' מלכות, דין, ודמימה, ובחי' עצם האדם מד' יסודות, כמו שרבינו מפרש בתורה לז מהזוהר עה"פ ושם האיש אשר עשיתי עמו, ש"ע"י תענית זוכין להיות אדם, שמתקן את הד' יסודות, הרי שצריכים לפחות ד' אמות, ועד ט"ז אמות, כי ג"פ י"ה (דהיינו עד ט"ז) שיש בין השלושה אילנות עולים למספר אד"ם.

ואז גם יתחייב בביכו"רים....

ונראה לדרוש עוד בס"ד בענין הט"ז אמות מרחק שבין כל אילן ושורה, כי הלב בשורש ל"ב אלקים דמעשה בראשית כמובא בלקוטי מוהר"ן, והלב יש בו שני חללים, הרי שכל חלל שייך ט"ז (וזה גם כן רמוז בהאלף, שהוא באלכסון מתחלק לב' ווי"ן כמבואר בכוונות לאכילה, שמעיקרי הכוונה לכוון על הל"ב נתיבות חכמה הרמוזים באות א', והרי י"ו למעלה וי"ו למטה). והנה הרמח"ל גילה שאלו הל"ב אלקים הם בחיצוניות, ובפנימיות יש ח' שמות הוי"ה – כל אחת בת ארבע אותיות, הרי ל"ב. וזה השיטה שלכל שורה יש ח' אמות. כי העץ ממש נבנה מהלב – ה' פעמים לב, בגימטריא עץ, ובגימטריא צלם, עצה עמוקה בלב איש. וה' אמות הם מקומו של האדם ד' אמות של הלכה – ד' אותיות הוי"ה ב"ה.

בעידן ריתחא

איתא במסכת ברכות (דף סג.) דרש בר קפרא איזוהי פרשה שכל גופי תורה תלוין בה {משלי ג-ו} בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך אמר רבא אפילו לדבר עבירה. ופרש"י ז"ל בכל דרכיך, אפילו לעבור עבירה, עכ"ל. והנה בפשוט רבא מדבר על עבירה לשמה, אבל לכאורה יש בדבריו גם כן להורות שיש לדעת איך לעבור עבירה בכלל (וגם זו שעבירה שנעשה מחמת אונס שהיה אי אפשר לכיף את ייצריה, לכאורה זה גופא עבירה לשמה, ויש לדון בזה, ונפקא מינה לכא' בענין אם יצטרך לעשות תשובה, ואכמ"ל).

ומצינו במסכת קידושין (מ.) אמר רבי אלעאי הזקן אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורים ויתכסה שחורים ויעשה כמו שלבו חפץ ואל יחלל שם שמים בפרהסיא איני והתניא כל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם מה היא רבה אומר זה המסתכל בקשת רב יוסף אומר זה העובר עבירה בסתר לא קשיא הא דמצי כייף ליצריה והא דלא מצי כייף ליצריה, ע"ש. ובפשוטות, וכן לפי פרש"י רבי אלעאי אומר שיש לפעמים מצבים תקיפות היצר הרע דאי אפשר להנצחו, ואז יש הלכה שבכגון דא על כל פנים צריך להקפיד לעשות את העבירה בצנעא ובצורה של ילבש שחורים. וכן למשל הריטב"א כותב בפירושו שכך מוכח. אלא שהר"ח ועוד קצת ראשונים דוחקים את המשמעות ומפרשים שעל ידי שיעשה כל זה בסוף ימלט מלעשות את העבירה. ובמאירי כתב שלא יכול לעשות עבירה ממש אלא מעשה מכוער.

ובפשוטות היה נראה שדעת רבינו ברור מללו בלקוטי מוהר"ן (תנינא קי) ז"ל שמעתי שאיש אחד שאל אותו: כיצד הוא הבחירה השיב לו בפשיטות שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה – עושה, ואם אינו רוצה – אינו עושה. ורשמתי זאת, כי הוא דבר נצרך מאד, כי כמה בני אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על כן נדמה הם שאין להם בחירה ח"ו, ואינם יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה, והבן הדברים מאד, עכ"ל. ולפי זה מוכרח לפרש את הגמרא שאדם שרואה שהוא נוטה לעשות רע, יש לו עצה להתגבר ולבחור בטוב, אע"פ שבאמת אפילו בלי העצה הזו האדם היה בידו לעמוד בנסיון, או שזה הבחירה שלו לקחת את עצת הגמרא שעל ידו ימלט נפשו מעשות רע (וזה קשה לפרש ככה, כי מה יהיה אם אדם שאי אפשר לו לקיים את העצה, יצא לפי זה שאין לו את הבחירה, ויש לדחות ואכמ"ל). אכן באמת אפילו להמפרשים שיתכן שהאדם לא יכול לכופף את ייצריה חייבים לומר שיש להאדם בחירה, ובחירה זה כמו שגילה רבינו ז"ל, אז על כרחך צריכים לומר שאפילו שיש בחירה כנ"ל יתכן שלא יהיה ביכולתו לכיף את יצרו, וזה לא יהיה נקודת הבחירה שלו אם לעשות את המעשה או לו, אלא נקודת הבחירה שלו יהיה איך להתמודד עם המעשה, וככל מה שאנו מבארים פה בעזה"י. וכן ע' בחיי מוהר"ן (קצ"ז) שעיקר הבחירה זה רק במה שלא מצוה בפירוש ע"ש, ולפי זה מה שהאדם יודע בפירושו עליו לעשות, ואם הוא מוכרח מיוצרו לעשות משהו, יתכן שזה לא בכלל עיקר הבחירה כנ"ל. וע' בשער הגלגולים (הקדמה לח עמ' קכז ד"ה גם א"ל) שכתוב שם על ר' חיים ויטאל שנכשל בחטא ובהכרח שהיה מוציא קרי לבטלה מחמת שנקשר על ידי כישוף ט' חדשים. ומשמע שזה היה לגמרי בעל כרחו בלי שום בחירה. וע"ש (עמוד קסא טור ב) שכז"ל וא"ל מורי ז"ל כי גם אני להיות שנשמתי בתכלית הגדולה והקדושה, הניחני הקב"ה ביד היצה"ר שלי, שאלולי גודל נשמתי היה היצה"ר שלי יכול לאבדני ח"ו מן העולם, לכן אין עונותי שקולים א' מני אלף, כמו לאנשים אחרים, כי נסתלקה מהם בחירתם, לסבת חולשת נפשם. אמנם אני שעומד עתה בתחלת נקיון, אין עונותי נחשבים לכלום בפני עונות אחרים, כי זו היא הפעם הא' שיצאתי מן הקליפות ובאתי לעולם וכו' עכ"ל. [וע"ע ביחזקאל (ב:כה-ו) וגם אני נתתי להם חקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם, ואטמא אותם במתנותם בהעביר כל פטר רחם למען אשמו למען אשר ידעו אשר אני ה'. ופרש"י ז"ל חקים לא טובים, מסרתים ביד יצרם להכשילם במתנותם, מתנות שחקקתי להם לקדש כל בכור לי, מסרתים ביד יצרם להעבירם למולך, עכ"ל. וע"ע בדברי אליהו הנביא (מלכים א:יח:לז) ואתה הסבת את לבם אחרנית. ובשמואל (א:ב:כה) ולא ישמעו לקול אביהם כי חפץ ה' להמיתם. וכן האריכו המפרשים במה שהשם יתברך קיים לכבד את לב פרעה. ואכמ"ל].

ועל כל פנים בודאי יש שיטות חשובות בראשונים שפירשו בפשוטות כנ"ל, שיתכן לפעמים מצב שהיצר יתקף בתקיפות כזה שאי אפשר לעמוד נגדו רחמנא ליצלן, ובכהאי גוונא יש הלכות איך לעבור את העבירה. [ואפילו שהיה מוכרח בעל כרחו יצטרך אחר כך לעשות תשובה (ואין הכרח ממש"כ הריטב"א ונמקוטי יוסף במועד קטן דף יז שההוא צורבא מרבנן שעשה כר' וענין התשובה נבאר בעזה"י)]. וכל שכן מי שיבוא לעשות עבירה ממש, בלי שום התירא, ראוי מאד לעיין בהלכות אלו.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ולכן בעזה"י הנני רוצה לעיין בהלכות האלו של הרגע אחרונה, מה יכולים לעשות ומה צריכים לעשות. ובעזה"י יבואר הלכות עשיית עבירה, שהוא איך לעשות את העבירה, והלכות רתיחת הדמים, והוא עצות הלכה למעשה למי שממש עומד להכנע להתגברות היצר הרע ר"ל שעל ידם אולי עוד יצלה להמלט בעזה"י.

הלכות עשיית עבירה

א. אסור לעשות שום עבירה בין במעשה בין בדיבור ובין במחשבה, וכל העובר עבירה, אפילו בחדרי חדרים מחלל את השם ח"ו וגם ענוש יענש. אלא שיש לפעמים שחייבים לעשות עבירה וכגון להציל נפש בישראל שאז העבירה הותרה לגמרי וכמבואר במקומו. ולפי פשטות הגמרא (קדושין מ.) וכדעת כמה ראשונים, לפעמים בלית ברירה האדם לא יכול לעמוד נגד יצרו הרע ובעל כרחו יוכרח לעשות עבירה, ובודאי לא הותרה העבירה בשורשו, ולפי דעה אחד (נמוקי יוסף מועד קטן יז. וע' בריטב"א שם שכתב "מתנחם" ואכמ"ל) חטא ועונש על העבירה עדיין יש רק שאינו עובר על חילול השם ולכן בתנאים שיבארו לקמן ב"ה יוכל לעשות מה שמוכרח.

ב. האומר אחטא ואשוב אחטא אין מספיקין בידו לעשות תשובה (יומא ח:ט). ופרש בגמרא (יומא פז.) שזה דייקא ככפל הלשון, שעבר ושנה בעבירה, דאז נעשה לו כהיתר, אבל בפעם אחת שפיר מספיקין בידו [וצ"ע עם הפעם שניה צריך להיות באותו עבירה, או אפילו שום עבירה בעלמא כבר מראה שנעשה לו כהיתר באופן שהוא מקבל לעשות אח"כ תשובה]. וכן אפילו במה שאין מספיקין בידו לעשות תשובה בודאי עדיין יש יכולת לעשות תשובה, וחייב לעשות תשובה, ואין לו ברירה רק לעשות תשובה, אלא שיהיה הרבה יותר קשה. ואין החוטא מחמת אונס יצרו שדעתו בודאי לעשות תשובה לאחר שישתחרר מתוקפיה של היצר, בכלל הלכה זו של האומר אחטא ואשוב, שהכוונה בהאומר אחטא ואשוב שהשתא מרצון דנפשיה יהנה מהעבירה בלי דאגה כי לאחר זמן הוא יעשה תיקון על זה, ואילו האנוס מיצרו אינו רוצה כלל לעשות את העבירה עכשיו ונוסף לזה הוא גם מצפה לעשות כבר תשובה על אונס מעשיו. ובכהאי גוונא כל מה שהאנוס יחשוב לעשות תשובה יעזור לו ויקל מהעבירה ככל המבואר פה.

ג. קודם שבאים לעשות את העבירה, מדינא של הגמרא עליו ללבוש בגדים שחורים ולהתעטף בבגדים שחורים, ויש בזה כמה טעמים שבהם נפקא מינה להלכה.

טעם א' כי בלבישת השחורים יכנע לבבו הערל, וימנע מלעשות את העבירה. והנה לפי טעם זה, היום שקיימא לן שעיקר רוח השטות לעבור דבר ה' היא על ידי עצבות (ובאמת זה היה המציאות גם מאז, אלא ששם הצינו המפרשים מדובר של ידי רוב הוללות בא לחמוד איזה עבירה), ובלבישת השחורים עלול רק לירד יותר לעצבות, לכאן צריכים קודם כל להשתדל להתחזק מאד בשמחה, להשתדל לשיר ולרקוד, אמנם אם נפל כל כך שהוא כבר לא מוכן לנסות לשמח את עצמו, אז בודאי עליו לקיים דינו של הגמרא, כי אפילו אם העצבות גופא גרם ליה ליפול ברע, הגמרא אומרת שאם יעשה מעשה אבלות של לבישת השחורים יתכן שיכנע לבבו.

טעם ב' שלא יכירו אותו, ועל ידי זה חושך מהחילול השם (כנראה שעל ידי זה שאין בעלים ידועים על העבירה יש הרבה פחות חילול השם, וצ"ע).

טעם ג' כדי שיהיה נראה בזוי ואחרים שיראו אותו לא ירצו ללמוד לעשות כמוהו.

טעם ד' להנות הכי פחות מהעבירה. ודבר זה מבואר בכמה מקומות בספרי ברסלב.

עיינ בשיח שרפי קודש (ב:לח, ד:תרכו, וע"ש ו:שכג) אָמַר רַבִּנוּ: "אוֹמְרִים הָעוֹלָם בְּדָרְךָ הַלְצָה: אֶחָד, שְׂאוּכַל חֲזִיר לְכַל הַפְּחוֹת, שְׂיִזְל שׁוֹמֵן הַחֲזִיר עַל זְקָנוּ... וְאֲנִי אוֹמֵר, שְׂלְכַל הַפְּחוֹת לֹא יִזְל עַל הַזְּקָן... "דִּי וְעֵלְט זָאָגְט אַז אֵינְעֵר עָסְט שׁוֹיִן חֲזִיר זָאל אִים תְּאָטְשׁ רִינְעֵן אוֹיף דִּי בְּאָרְד... און אִיךְ זָאָג, זָאל תְּאָטְשׁ נִישׁט רִינְעֵן אוֹיף דִּי בְּאָרְד... "כְּאוֹמֵר, שְׂהָעוֹלָם אוֹמְרִים שְׂנָה הָאָדָם שְׂעוֹשֶׂה רַע, אַל יִהְיֶה צְבוּעַ וְיִסְתִּיר מְעִשָׂיו, אֶלָּא טוֹב שְׂיִגְלֶה וְיִרְאוּ הַכֹּל אֶת נְכֻלוֹתוֹ, וְאֲנִי אוֹמֵר שְׂלְכַל הַפְּחוֹת יִתְבַּיֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו הַמְגֻנִים, וְלֹא יִגְלֶה מְעִשָׂיו בְּרַבִּים. וְיִשׁ אוֹמְרִים, שְׂפְנוֹנַת הַדְּבָרִים הוּא, שְׂכָל מֶה שְׂמוֹנֵעַ הָאָדָם עֲצָמוּ מְלַעֲשׂוֹת רַע בְּעַת חֲטָאוֹ אֶפְלוּ מְעַט זֶה גַם הוּא טוֹב. וְזֶהוּ שְׂאָמַר שְׂלְכַל הַפְּחוֹת לֹא יִזְל מְשׁוּמְנוּ עַל זְקָנוּ.

באבי הנחל א:ח (וכן בשיח שרפי קודש א:תקיה) רבנו אמר שלושה דברים פעלתי אצל השם יתברך: (ב) איין עֲבֵרָה וְעַתְּ אֵיךְ קָרַעַנְקֵעֵן, עָס וְעַתְּ אֵיךְ שׁוֹיִן גֵּיט בְּאִקוּמֵעֵן. אֶפְלוּ אֵיזֵר וְעַתְּ טָאָהֵן וְעַתְּ דָּאָס זַיִן אָהֵן הָעֵנַט און אָהֵן פִּיס (עֲבֵרָה תְּעֵלָה לְכֶם בְּיַסְוִרִים, לֹא תִגְרַם לְכֶם שׁוֹב נַחַת רוּחַ. אֶפְלוּ תַעֲשׂוּ עֲבֵרָה, תְּהֵא בְּלִי יָדִים וּבְלִי רַגְלִים).

ולפי הטעם הזה, וכן לפי הטעם הראשון, אפילו אם ח"ו עבר את עבירה, לא ימהר לעברו שנית מחמת המרירות יתירה שהתנהג בה. ובאמת לפי כל הטעמים יש בזה משום מניעה לעבור שנית, כי על ידי שהוא טרח אפילו בעשיית העברה של לפרוק עול לגמרי, ימצא בעצמו נקודה טובה שעליה הוא יכול לבנות תקוה להוושע לגמרי בעזה"י.

וע"ע בספר תולדות יעקב יוסף פרשת כי תצא שפירש בענין עבירה לשמה שאי אפשר אלא בתנאי שאינו מתהניא מהעבירה רק אדרבה מתבייש מהעבירה שהיא רעה אצלו ע"ש, ונראה שאפילו מי שאינו בא אלא מכח אונס יצרו, כל מה שהוא ממעט בהנאה ומתבייש ממנה, הרי זה מקרב מעשיו להיות בחי' עבירה לשמה, כי עכ"פ גם אונס היצר זה בא מהשם יתברך, אלא שעליו מוטל להתגבר, אז כל מה שהוא כופה יצרו כנ"ל, הרי מקרב מעשיו לקיים רצון השם יתברך על צד היותר טוב, ככל מה שהוא מצליח.

נ נח נחמ נחמן מאומן

ותדע שאפילו צדיקים גדולים שקבלו מן השמים לעשות עבירה לשמה, עשו כן במסירת נפש, כי אפילו מצוה, לאחר חטא אדם הראשון, כמעט אי אפשר לעשות לגמרי במאה אחוז לשם שמים (ויפה פירש השירת דוד שלכן פינחס זכה לברית שלום של אליהו הנביא, כי הוא כוון במאה אחוז, שזה בחי' קודם החטא הראשון שנקנסה מיתה), וכל שכן אי אפשר לעשות עבירה נקי לשם שמים, והצדיקים האלו ידעו את זה, ואם כל זה מסרו נפשם לעשות את העבירה שהיתה נדרשת מהן. ולפי זה עבירה לשמה גם כן על פי רוב אינו לגמרי נקי לשם שמים, ועל כן שפיר יש מקום ללמוד ממנו לזה שבא מחמת אונס יצרו להשתדל כנ"ל, לקרב מעשיו לשם שמים.

ד. הבא לעשות עבירה ח"ו עליו למעט באיסורא, לפגום כל כמה פחות שיכול (בכמות ובאיכות, וזה סוגיא ארוכה של הקל קל תחילה, וכן ע' בשו"ע או"ח סכה:יד, והגם שתנינן באבות ריש פ"ב שצריכים להזהר מקלה כבחמורה שאין אנו יודעים מתן שכון של מצות, ומטולטלין אינו שבילי דאורייתא (ילק"ש), ויעו"ש שעל כל פנים על הלא תעשה ידוע דרגות החומרה רק לא ידוע בביטול עשה ולא ידוע מתן השכר אפילו של הל"ת, ע' דרכים בזה בראשונים שאכמ"ל, כי באמת האדם צריך לברוח משום עברה כמפורש שם באבות (ד:ב), ועבירה גוררת עבירה, וכך הוא דרכו של יצר הרע היום אומר לך עשה כך ולמחר אומר לך עבוד ע"ז (שבת קה:), זהר חדש נח). על כל פנים מי שודאי הולך לעבור ח"ו ודאי עליו להשתדל לפגם בהכי קל. ונראה לע"ד עצה טובה, שאפילו בדברים שאין מי שיחייב מה יותר גרוע, למשל מי שהחליט שהוא חייב לראות איזה סרט, עליו לעשות לעצמו גדרים למשל שלא יראה סתם סרט של ליצנות גמור, רק יראה איזה סרט שיהיה לו איזה נקודה טובה ממנה, וחוצ' ממה שהוא ירויח מיד על ידי זה, גם יעזור לו להתחיל להכיר ולמאס בהבליהן עד שיזכה לפרוש לגמרי). למשל המהרהר בזנות ר"ל, עליו לכל הפחות להרהור על זנות שהיה מותר לו, להמין שהוא נשוי לאשה כשרה שאינה נדה, שפחה, גויה, או זונה ח"ו. ולא יהרהר בכלל ח"ו על משכב זכר ומשכב בהמה ר"ל. וכן לענין עשיית עבירה בדיבור ומעשה ח"ו, אפילו שנפל למקום שנפל צריך להקפיד להסתפק בעבירה הכי קל, וזה חוצ' מהענין למעט בהנאותיו כמבואר לעיל אות ג'.

ודבר זה מצינו מקור מפורש בגמרא (סוטה מח סע"א) אמר רב יוסף זמרי גברי ועני נשי פריצותא זמרי נשי ועני גברי כאש בנעורת למאי נפקא מינה לבטולי הא מקמי הא ופרש"י ז"ל **כאש בנעורת**. לפי שהעונה מטה אזנו לשמוע את המזמר לענות אחריו ונמצאו האנשים נותנים לבם לקול הנשים וקול באשה ערוה כדכתיב השמיעני את קולך (שיר ב) ומבעיר את יצרו כאש בנעורת אבל זמרי גברי ועניין. נשי קצת פריצות יש דקול באשה ערוה אבל אינו מבעיר יצרו כל כך שאין המזמרים מטים אזנם לקול העונים: **לבטולי האי מקמי האי**. אם אין שומעין לנו לבטל את שניהם נקדים לבטל את זה שהוא כאש בנעורת: עכ"ל.

ובענין עשיית עבירה קלה להציל חבר מעשיית עבירה חמורה, סוגיא עמוקה היא (ע' עירובין דף לב, ובגיטין לח, שבת ד).

ה. עוד מדינא של הגמרא, הבא לעשות עבירה ר"ל עליו ללכת למקום שלא מכירים אותו. והעיקר בטעם הדבר הוא לחשוך מחילול השם, וא"כ אם יכול לעשות באופן שלא יראה אותו שום אדם בכלל, אפילו שזה יהיה בסמוך למקומו, לא צריך ללכת הלאה. אמנם יש בזה גם כן מהטעמים הנ"ל שבטלטול מקומו יכנע לבו וכנ"ל, ולפי הטעמים האלו הרי אפילו יכול לעשות בסמוך לו בלי אשר יראה שום חי, אם כל זה עליו לטלטל את עצמו ללכת למקום אחר שאין מכירים אותו. ובמצב שבמקום רחוק יתכן שיראו אותו בני אדם ואילו יעשה בסמוך לו יוכל לשמור שלא יראה אותו שום בן אדם, נראה שהעדיפות והעיקר הוא שלא יראה אותו שום חי.

ותדע שבפשטות מה שהעבירה שהגמרא מדברת עליה זה זנות עם אשה (ויש הרבה לדון בזה ואכמ"ל), שעל כרחך יראהו מיישהו, ועל כן על כרחך צריך ללכת למקום אחר, אבל עבירה שבינו ובין המקום ב"ה, לא מחייבת הליכה למקום שאין מכירים אותו, אלא העיקר שלא יראו אותו כנ"ל.

ו. מצינו בחז"ל שאדם שעובר עבירה ר"ל נסתלקים ממנו כל מיני חלקים של נשמתו הקדושה והטהורה וכל מיני אורות ומדרגות שהשיג על ידי מעשיו הטובים, וכן כל כמה שהוא השיג ועלה במדרגה כן יפגום יותר ח"ו. ועל כן ראוי מאד לפני עשיית העבירה להכריז שהוא מוסר כל נשמתו ומדרגותיו ושכרו והכל הוא מוסר לרבינו הקדוש נ נח נחמ נחמן מאומן, ועל ידי זה ימעט במה שהוא פוגם למעלה, וגם כל מה שהשיג יהיה שמור אצל רבינו, ויתכן שרבינו יחזיר לו את המדרגות (כפי שמבואר זה הענין בכתבי האריז"ל בכוונות לברכת על הצדיקים בשמונה עשרה עיין שם).

ז. אחר עשיית עבירה ר"ל, יש גם כן עבודה שלמה בעבודת השם. ע' בחיי מוהר"ן (אות תנג) ז"ל (י) אמר, כמו שאתם רואים אותי רצוני לומר שבדואי אתם מחזיקים אותי לצדיק גמור, אף על פי כן אם הייתי עובר חס ושלום עברה גדולה ביותר, אף על פי כן לא הייתה העברה משלכת אותי כלל רק הייתי אחר העברה איש כשר כמו קדם, רק אחר כך הייתי עושה תשובה "האט וויא איר זעהט מיך איך זאל חס ושלום עובר זיין דיא גרעסטע עברה, וואלט דאס מיך גאר ניט אראפ גיווארפן, איך וואלט נאך דעם גיווען אזוי איין ערליכער יוד וויא פרייר, דער נאך וואלט איך תשובה גיטאן": שלמ

ובספר אוצר נחמני (אות רב) הביא מרבי שלמה יהודה אפרים הופמן הי"ד שרבינו אוהב "א פרייליכער בעל עברה" (בעל עברה שמחה) והסביר על פי דברי מוהרנ"ת (הלכות בכור בהמה טהורה ו:כט) שהבעל דבר אינו מתכוון כל כך לעברה, כמו לעצבות והמרה שחורה שאחריה, שאז הוא מכשילו ביותר ומפיל אותו לגמרי כדי שלא יעשה תשובה על העברה מחמת

נ נחמ נחמן מאומן

יאוש, ועל כן צריך להתחזק בשמחה אפלו אחר העברה כדי שיוכל לעשות תשובה שלמה מתוך ישוב הדעת. להיות שמח על זה שהוא יכול לשוב בתשובה שלמה לפניו יתברך אף על פי שעבר מה שעבר רחמנא לצלן. ע"כ.

וצריכים לדעת ולהאמין שהשי"ת ידיעתו אינו לוקח ממנו הבחירה, והוא יודע מראש את העבירות שנעשה, וכך היה רצונו, ודבר זה האריכו בו המפרשים.

1270

הרגע האחרון

כאשר התאוות מתגברים על האדם לגמרי, ואין לו שום עצה איך להמלט, ונראה לו שהוא לגמרי אחרי יאוש, כי אין שום סיכוי שינצל מעוצם שצף קצף היצר הרע, אז הנה כמה עצות מה לעשות בעזה"י.

א. צריכים לדעת שהאדם מקושר ומחובר או לקדושה או לטומאה, והקישור הזה הוא המכונה ברית. כי ברית זה מה שמיחד בין שני פלגים. וזה ענין שאין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, כי דעת, על כרחך הוא קודש, כי דעת אמיתי הוא רק מהשם יתברך ומאמיתת מציאותו בבריאה, ועל כן כל זמן שיש להאדם אפילו טיפה של דעת לא יחטא. ולקמן בעזה"י ניתן עצות על זה איך לתפוס בדעת לא לאבדו אפילו בשעת רתיחת היצר. וכאן נדבר על עצה הכי יעוצה, והיא ברית הלשון, להיות מקושר להשם יתברך בדיבור. כי 'העקר הוא הדבור. שעל ידי הדבור יכולין לכבש הכל ולנצח כל המלחמות' (שיחות הר"ן רלב). וברית הלשון מכון נגד ברית המעור, ומי ששומר את זה יהיה שמור מזה (ועל כן קי"ל בספר המדות ערך נבול פה, מי שמדבר נבול פה בידוע שלבו חושב מחשבות און, וחמור האומר בפיו מן העושה מעשה). ועיקר כלי זיין של משיח הוא תפילתו, ומשיח נקרא על שם משיח עם קונו (והשיחה שאדם משיח בינו לבין קונו, השיחה הזאת נעשית אחר כך גאלה וישועה לבניו – ספר המדות התבודדות ח"ב א).

והנה האדם פלגא גופא תמיד מחפש זיווג, ואם זוכה הוא ישתלם בדיבורי קדושים שהם בחינת אשתו ממש, כמבואר בלקוטי מוהר"ן (תורה יט) ע"ש באריכות, ויוציא כל חמימות היצר בדיבורים קדושים להשם יתברך, וז"ל מי שיש לו שלמות לשון הקדש, מקרר את חמימותו בלשון הקדש בבחינת (תהלים לט) חם לבי בקרבי וכו', דברתי בלשוני. שמקרר חמימותו בדבור של לשון הקדש וכו' ע"כ. ולשון הקודש כולל כל דיבורים שמדברים אל הש"י, וכל מה שמדברים ביותר נקיות וטהרה והתקשרות מועיל טפי, עד שיזכה להפיל תבערת התאוות של השבעים לשונות כמבואר בתורה שם ע"ש. וע"ע בתורה עה שכז"ל וצריכין לדבר בתורה ותפלה עד שיהיה הגוף בטל ואפס, וזהו בחינת (בראשית ב') והיו לבשר אחד – שיהא הגוף אחד עם הדבור (שהוא בחי' חוה, כמש"כ (תהלים יט) ולילה ללילה יחיה, כמבואר במקום אחר (תורה יט:ג, ובתנינא פב) שהיא בחינת הצלע הנ"ל, בחינת, ויבן את הצלע, שעל זה נאמר: והיו לבשר אחד) דהינו שיתבטל הגוף גמרי כאין וכאפס על ידי דבורי תורה ותפלה ולבוא לזה, לבטל הגוף לגמרי, הוא על ידי יראה, כמו שאמרו רז"ל (ב"ב י): גוף קשה, פחד שוברו ע"כ.

והנה בודאי זה עבודה של כל החיים לדבר כל כך דיבורי תפלה עד שיתבטל הגוף לגמרי, אבל כל פעם מתבטל יותר ויותר, וכן יכול להוציא את החמימות של היצר למטרת זיווג של קדושה בדיבורי קודש כנ"ל.

ועוד זאת כתוב בלקוטי מוהר"ן עה - ומאין יוצאות נפשות ישראל, מעולם הדבור. וזהו (שיר השירים ה): "נפשי יצאה בדברו", הינו שנפשות ישראל יוצאות מעולם הדבור. והדבור הוא בחינת מלכות, כמו שאמר אליהו: 'מלכות פה'. ובחינת שכינה גם כן, כי שוכנת אתם תמיד בלי הפסק רגע, כמו שכתוב (ויקרא ט"ז): "השוכן אתם בתוך טמאותם" (עייין יומא נו ומ"ר נשא פז) והוא בחינת (תהלים קיג): "אם הבנים". הינו, כמו שהאם הולכת תמיד עם בניה, ואינה שוכחת אותם. כן הדבור, שהוא בחינת שכינה, הולכת עם האדם תמיד. וזהו (ירמיה ל"א): "כי מדי דברי בו זכור אזכרנו", הינו כמו שאמרנו, שהדבור זוכרת אותו תמיד, והולכת עמו אפלו במקום הטנפת, ע"כ.

עוד כתב שם ז"ל גם מבאר מתורה זאת, שהדבור הולך עם האדם אפלו למקומות המטנפים, כמו האם ההולכת עם הולד לכל מקום שהוא הולך, ועל כן נקרא הדבור "אם הבנים". וזהו: "כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד", הינו שאפלו אם האדם מנח, חס ושלום, במקום שהוא, אפלו בשפל המדרגה מאד, אפלו במקומות המטנפים, אף על פי כן על ידי הדבור יכול להזכיר את עצמו בהשם יתברך. דהינו, שאפלו אם הוא במקום שהוא, אם יתחזק גם שם לדבר על כל פנים דבורים קדושים של תורה ותפלה והתבודדות, יכול להזכיר את עצמו בהשם יתברך, אפלו שם במקומות הנמוכים, שהם בחינות מקומות המטנפים, אפלו אם נפל למקום שנפל, כי הדבור אינו מניח אותו לשכח את השם יתברך. בבחינות: "כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד", שכל זמן שיש בו הדבור של השם יתברך, שהוא הדבור דקדשה, זה הדבור אינו מניח אותו להיות

נ נח נחמ נחמן מאומן

נשכח מהשם יתברך, כי הדבור זוכר ומזכיר אותו להתחזק בהשם יתברך במקום שהוא. והבן הדבר היטב, מגדל כח הדבור. והוא עצה נפלאה ונוראה למי שחפץ באמת, לבל יאבד עולמו לגמרי, חס ושלום, עכ"ל.

והנה בכלל הדיבורים קדושים שמאד חשוב לדברם בשעת רתיחת היצר כנ"ל, בודאי יש להרבות בתחנונים וצעקות להש"י להינצל, אכן גם יש להתחזק בדיבורי אמונה, שעיקר האמונה נקנית דייקא על ידי הדיבור (שיחות הר"ן קמב), וע"י האמונה יזכה לדעת וינצל. ועוד יש ענין למאס בפה מלא את התאוה שלפניו ולגנותו ולבזותו (ע' חיי מוהר"ן תקצא), וזה חשוב לעשות בכל פעם, ובפרט בשעת הנסיון. וידוע שהבעלי תאוה, בפרט בשעה שממלאים תאוותן, הם מרבים לשבח ולעשות כל מיני קולות של הנאה, שזה מוסיף להם תאוה והנאה, ועל כן בודאי יש כח להיפוך, להרבות בדיבורים וקולים של מיאוס וגנאי על התאוה ובעזה"י יועיל מאד שבאמת יהיה מאוס לו. ומי שיש לו שום שכל בודאי יראה וילמוד מזה שלעולם בשום פנים ואופן יצא שום שבח על איזה תאוה כי זה יהיה לעוכרו ח"ו.

ב. בשיחות הר"ן (אות רעט): פעם אחת אמר (רבי נחמן) לי (רבי נתן) בזו הלשון: אין אז עס איז שוין גאר שלעכט. איז מין זיך גאר מבטל (וכשכבר רע מאד אזי מתבטלים לגמרי). ושאלתי אותו: איך מבטלין עצמו? והשיב מע פאר מאכט דאס מויל און דיא אויגין איז בטול (סוגרין הפה והעיניים והרי זה בטול). מזה מובן עצה, שכשהבעל דבר מתגבר מאד מאד על האדם ומבלבל דעתו מאד בכמה מיני הרהורים רעים ובלבולים הרבה שקשה לו מאד לנצחם, אזי יבטל האדם עצמו לגמרי. כי כל האדם יכול לבטל עצמו לגמרי לפעמים. דהינו לסתם פיו ועיניו ולסלק דעתו לגמרי כאלו אין לו שום דעת ומחשבה כלל. רק יבטל עצמו להשם יתברך לגמרי (תס):

ובספר זמרת הארץ הסביר שענין זה מבואר בלקוטי מוהר"ן תורה סד וז"ל היינו כנ"ל כשגוברין עליו מבוכות ובלבולים כאלו שאי אפשר לו להתגבר עליהם ולנצחם בשום אופן. ידע כי אולי הבלבולים האלו (הם) נמשכים מבחי' חלל הפנוי כפי בחינתו. ע"כ אין חכמה ואין עצה וכו' כ"א לבטל עצמו לגמרי אליו ית' בביטול גמור כנ"ל, עכ"ל. וע"ש שממשיך להסביר לפי התורה ס"ד שם, שמבואר שיקדים הרפואה קודם למכה, שתמיד ידבר דברי אמונה, ואפילו כאשר האדם ח"ו מונח בחלל הפנוי בשאל תחתית יש שם השיר של אמונה של הצדיק, ע"ש. ועל כן מבואר הדבר שעצה נכונה לשיר נ נח נחמ נחמן מאומן.

והנה הספר הנ"ל מפרש שהתגברות התאוה והבלבולים הם מחלל הפנוי ולכן רבינו נתן את העצה היעוצה לבחינת חלל הפנוי, שהוא השתיקה או השיר של הצדיק. אכן עוד נראה שתוקף התגברות התאוה והבלבולים יכולה להיות מקורה ממקום אחר כמו מאהבה נפולה, או מארך אנפין דקליפה, ולכאורה לפי סברת הספר הנ"ל עצת רבינו כאן לא יועיל בכהאי גוונא רק כאשר הסיבה הוא מחמת החלל הפנוי.

אכן יש לציין להמבואר בלקוטי מוהר"ן תורה ו' שהיצר הרע בתוקף בדם שבחלל השמאלי שבלב, וסובלים ממנו בושות וחרפות, והתיקון להפוך את הדם לדם – לשון שתיקה ולשון המתנה בחי' דום לה' והתחולל לו. הרי שאיך שיהיה היצר הרע התיקון להכניע אותו בשורשו על ידי דום לה', וכדאי לכוון על כל התורה שם שמבאר את התהליך להגיע להכרה לדון את הכל לכף זכות ע"ש (אות ד') וכשרוצה אדם לילך בדרכי התשובה צריך להיות בקי בהלכה, וצריך להיות לו שני בקיאות, הינו בקי ברצוא בקי בשוב וכו'. ולכל הפחות לכוון את השם אהי"ה באחוריים בגמטריא ד"ם, והוא הפתחות הא' בהוא"ו של שם מ"ה – אד"ם, כי לית אדם בלא אלף, ונעשה אדם לשבת על הכסא, ע"ש.

ג. מבואר בלקוטי מוהר"ן תורה לד אות ז ז"ל וכשהלב, הינו בחינת ואו, בחינת לוחות, הוא משקע באהבות רעות. הינו חרפות ובזיונות, הנקרא ערלת לב (דברים ו). אזי הוא בבחינת שברי לוחות. וחרפה הוא בחינת ערלה, כמו שכתוב (בראשית ל"ד): "לא נוכל לתת את אחותנו לאיש אשר לו ערלה כי חרפה הוא לנו". והוא בחינת אהבה נפולה ושבורה, כי ידוע שהיצר הרע והקלפות נהנים מן שבירת כלים. ומובא ב"עץ חיים" (בהיכל הנקדים שער שבירת הכלים פרק ג'): כי שבירת כלי החסד נפלו אל בינה דבריאה, הינו בינה לבא (פתח אליהו). והאור החסד נשאר ביסוד דאצילות, שהוא בחינת (משלי י'): "צדיק יסוד עולם". נמצא שאהבות רעות באים משבירת כלי החסד, וזה שתרגם אנקלוס: "כי חרפה היא לנו", 'ארי חסודא היא לנא'. כי החרפה, הינו ערלת לב, הינו אהבות רעות, נעשה משבירת כלי החסד. כי זה נראה בחוש, ש"על כל פשעים תכסה אהבה" (משלי י). אפלו אם אחד פושע נגד חברו, אזי אינו מחרפהו, כי האהבה מכסה על כל פשעים. וכשמתקלקל ברית האהבה ביניהם, הינו בחינת שבירת כלי החסד, אזי מחרפהו, כי החרפה הוא משבירת כלי החסד כנ"ל. וכשהלב הוא משקע בחרפה, הינו בערלת לב, בחינת שברי לוחות, הינו "חרפה שברה לבי". וכשמקשר הלב, הינו בחינת ואו כנ"ל, להיוד, הינו נקדה, שהוא בחינת צדיק. ששם האור האהבה הקדושה שורה, כי אור החסד נשאר ביסוד דאצילות. אזי נתבטל האהבות רעות, הינו החרפות, הינו ערלת לב. כי הצדיק שהוא נקדה, ששם שורה האהבה הקדושה, יאיר להואו שהוא בחינת לב. ונתבטל החרפה, הינו ערלת לב. כי על כל פשעים תכסה אהבה, כי שם שורה אהבה הקדושה, עכ"ל.

ד. והנה זה מה שרבינו כ' דרך להעלות את האהבה נפולה, מצינו דומה לזה עצה מהבעל שם טוב לעסוק ביחודים (ואין הספרים מצויין אצלי כעת ובעזה"י עוד אזכה להביא לשונם הקודש פה), ומסופר מהסבא של רבינו, ר' נחמן מהורדנאק

נ נח נחמ נחמן מאומן

שסיפר על עצמו שפעם התגבר מאד עליו היצר הרע, והוא הלך לטבול בנהר שהיה קר מאד מאד, ולא עזר, עד שלקח לעצמו לקיים העצה הזו להעלות וליחד בעליונים.

ויש להזכיר פה גם כן מהאריז"ל (שער הכוונות ח"ב ענין ראש השנה) ז"ל וזה היחוד הנזכר, הנה כאשר מתגרה היצר הרע באדם, ושולטין עליו סמאל ונחש הנקראים מצולות ים, כי מצולות הם אותיות: צ"ל, מו"ת, דכורא ונוקבא כנז' בספר הזהר. וצריך תמיד לכיין בזה השם שנכתוב, ובפרט בעת שהאדם עוסק בתורה אל יליז מעיניו שם הזה, ועל ידי כן לא ישלטו עליו מצולות ים הנזכר, ולא יתגרה בו היצר הרע (-) הערה – מבואר להדיא שהלימוד בעצמו אינו בית מנוס מהיצר הרע, שאפילו אם האדם יברח ויתאמץ בלימוד יכול ח"ו להתגבר עליו היצר הרע, ואדרבה, עיקר היצר הרע מתחיל כאשר האדם מתחיל ללמוד).

'וזה ענין השם הנזכר, דע כי שורש כל הדינים והגבורות הם ב' שמות: אלהי"ם, אדנ"י כי גם הגבורות הם ב' בחינות, זכרים ונקבות. והזכרים הם חמשה אותיות מנצפ"ך והם שם אלהי"ם. והנקבות, הם שכ"ה דינים, שהם בגמטריא נע"רה. והם שם אדנ"י כמבואר אצלנו וע"ש היטב.

'והנה אלו השרשים של מצולות הדינין ואלו הם סוד התיקון הט' של י"ג תיקוני דיקנא, הנרמז במלת לאלפים כמבואר בכוונת ויעבור, וי"ג מדות של רחמים. ושם ביארנו, כי הם ענין אותם השערות דלא תליין, והם עומדים באמצע, בין התיקון הח' אל תיקון הי"ג, הנקראים מזלא עילאה ותתאה... והם נקראים מצולות ים העליונים, בסוד הי"ג מדות שהזכיר מיכה המורשתי באמרו מי א"ל כמוך כו', ותשליך במצולות ים כו'.

'והנה ב' שמות אלו, של שם אלהי"ם ואדנ"י, הם (עם הט' אותיות והכולל) בגמטריא קס"א, ומקורם ושרשם הוא שם אהי"ה במיווי ההין שעולה בגמטריא קנ"א ועם י' אותיות הם קס"א. כמנין ב' שמות הנזכרים. גם מלת לאלפים הוא בגמטריא קסא, גם נקרא זה התיקון הט' לאלפים על שם ג' שמות הנזכרים המתחילין באות אלף, והם: אהי"ה, אלהים, אדנ"י. וזהו מלת לאלפים.

'וענין מה שצריך לכיין הוא, להמשיך מן המזל העליון, תיקון הח' הנקרא נוצר חסד, שהוא שם הוי"ה במילוי יודין, שהוא בגמטריא חסד, כמנין ע"ב. וממנו תמשיך ותשפיע הארה אל התיקון הט', הנקרא לאלפים, שהוא שם אהי"ה במילוי ההין, אשר הוא בגמטריא קנ"א, ועם י' אותיות הוא קס"א כמנין לאלפים. ואז תכוין להמתיק עם זה את ב' שמות, אלהי"ם אדנ"י, הנקראים מצולות ים כנזכר. והם ג"כ בגמטריא לאלפים. ועל ידי כן, ותשליך במצולות ים כל חטאתם, שהוא התיקון הט' גם כן, של מי אל כמוך כנ"ל.

'ואז אותם החטאות שחטא האדם ועשה אותם מעשה ממש, כנודע משז"ל כל העובר עבירה א' קנה לו קטיגור א', כי ממש נבראים מלאכים רעים וקטיגורים על ידי אותם החטאות כנודע. ואלו הקטיגורים הנקראים חטאתם, יורדים ונשלכים במצולות ים דסמאל ונחש, ואינם עולים משם, לפי שכבר נמתק שרשם, שהם ב' שמות אלהי"ם ואדנ"י, ואינם משפיעים בהם.

'ונודע, כי מוכרח הוא, שבאותם הקטיגורים יתערבו עמהם נצוצות הקדושה, בסוד טוב ברע, בכח החטא שחוטא האדם. ולכן בהגיעך אל תיקון הי"ג, שהוא ונקא, אשר הוא שם של אהי"ה במילוי יודין כנ"ל, בסוד י"ג מדות של ויעבור, וגם הוא עולה קס"א, אז תכוין להעלות אותם הניצוצות של קדושה, ולבררם ולנקותם משם, ולהוציאם על ידי שם זה של אהי"ה דיודין. וזהו מלת ונקנה לשון ניקוי.

'ותמיד יהיו בין עיניך סדר השמות האלו, ובפרט בעת שתעסוק בתורה, תכוונם תמיד במחשבתך, אם תראה שהיצר הרע מתגרה בך. ובפרט אם האדם עושה תיקון שכבת זרע לבטלה, שהוא תיקון טיפות ניצוצות הקדושה שנשפעו ונתערבו בקליפות, כי אז החיצונים מתגרים באדם מאד.

'עוד יחוד ב' על הנ"ל, וז"ל, תיקון אחר כתבנו למי שמתגרה בו היצר הרע, ובפרט בעת שעוסק בתורה, שיכוין בנוצר חסד לאלפים, לשם אדנ"י ואלהי"ם ששניהם מתחילים באלף, וזהו לאלפים גם יכוין ששניהם עולים בחשבון לאלפים. ודע, כי מי שהוא משורש קין, צריך שיכוין שם אלהים הנזכר, במילוי אלפין, שהוא בגמטריא אר"ץ, כזה: אלף למד הא יוד מם. וסוד הענין הוא, לפי שקין הביא מנחה זרע פשתן, שמכחיש את הארץ, כמבואר אצלנו במקומו, וגרם שהמלכות הנקראת ארץ תחזור להיות יבשה, ולכן נתקלל נע ונד תהיה בארץ. והנה המלכות בהיותה נקראת ארץ, יש בה שם אלהי"ם דמילוי אלפין, העולה בגמטריא ארץ. ולכן תכוין תמיד כל היום בשם הזה, שעולה ארץ. ותכוין לתקן פגם קין, שהחזירה יבשה על ידי הפשתן, ואתה מתקנה על ידי השם הנזכר ונעשית ארץ. ודע, כי כל החיצונים נדבקין בקליפת רע, שנדבק בקין, וכולם רוצים וחושקים לאחוזו ולינק מן אות אלף שבמילוי ההא של אלהי"ם דמילוי אלפין הנזכר, ואינם יכולין להשיגה. עכ"ל.

ה. והנה עוד בדרך של היהודים יש לכלול עוד שני נקודות חשובות, שיהיה בעצה הזו לפחות ג' כוחות. ב' ידוע שאין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות (סוטה ג:), ורבינו העיד (שבחי הר"ן טז) שעל ידי שיש 'איזה שכל בעלמא' יכולים להיות שמור לגמרי מהחטא, ומבואר בלקוטי מוהר"ן (קט"ז) שעל ידי שמקבלים דעת ניצול מלבוא לידי עברה. ג' רבינו גילה בתורה ו' שאפילו מי שהוא סג אחור לגמרי, יכול לחיות את עצמו בקדושה ודביקות להשם יתברך על ידי השם ס"ג (יו"ד ה"י וא"ו ה"י) ומבואר שם איך שהס"ג מנוקד כולו בחיריק. והנה הגמטריא של חיריק אחד הוא עשר, כפול בעשר

נ נח נחמ נחמן מאומן

אותיות שם ס"ג, וגם את השם ס"ג, הרי קס"ג, והוא הגמטריא של השם אהו"ה במילוי יודי"ן (אל"ף ה"י וי"ו ה"י), והנה על השם הזה הרמח"ל בקיצור הכוונות כותב שיש לכוונו בפסוק ראשון של שמע ישראל, 'שהוא כללות המוחין בסוד הדעת'.

הרי שיצא לנו עצה מרבינו למי שנפל ונסוג אחר לגמרי לכוון שם ס"ג בניקוד כולו חיריק (ובודאי יואיל יותר כפי בקיאתו בתורה ו', ובפרט שכל התורה ו' תיקון על רתיחת הדמים וכמו שהארכנו בחידושנו ע"ש) ולדבק עצמו חזק על ידי זה להשם יתברך, ולכוון עוד בזה שמקבל דעת אמיתי מכה שם הקדוש של השם יתברך, אהו"ה דיודין. וכן יש על דרך זה עוד עצה מרבינו להנצל מהתגברות התאוה, והיינו להתפלל שחרית מנחה או מעריב, כי מבואר בלקוטי מוהר"ן (תנינא ח) הג' תפילות נמשכין מהג' מוחין והם ג' מחצות פרוסות נגד התאוות.

ו. כל פעם שמתגברים על בן אדם מחשבות רעות להפליא, יש לבדוק עם צריך לנקביו, כי יתכן מאד שהצואה בגופו גרמא לו. וע' בזה בהצטיל קטן מהנועם אלימלך אות טו ז"ל ויקבל אז (בשעת אכילה) במחשבתו שתיכף ומיד כשירגיש שיצטרך לנקביו לא ישהה את הפסולת בקרבו לטמא ח"ו את מוחו ולשקץ את נפשו להשהות את הצואה והשתן בקרבו אפילו רגע א', ע"כ. ולפעמים, ובפרט לכמה בני אדם, הצואה יכול להיות עצור בגופו ולא יצא בקלות, ועל זה חז"ל לא בושו מלתת כמה עצות איך להתחכם להוציאה, ומהם גם כן מובאים בהלכות שבת, ואכמ"ל. ולפעמים לא רק צואה ממש אלא אפילו רוח מלמטה יכול לטמא את האדם ח"ו, ובסתמא אצל צדיקים גדולים הם כבר נזהרים מהקליפות של האוכל מתחילת העיכול או אולי אפילו מלפני זה, אבל לכל מי שנכנס בעבודת השם בודאי ראוי הוא לדעת להשמר על כל פנים מצואה ממש ורוחה.

ומצאתי בס"ד רמז לזה ממעשה של יוסף הצדיק שכתוב (וישב לט:יב) ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה, כי ענין יציאה לחוץ מצאנו בפרשת כי תצא (דברים כג:יג-יד) ויד תהיה לך מחוץ למחנה ויצאת שמה חוץ, ויתד תהיה לך על אנך והיה בשבתך חוץ וחפרת בה ושבת וכסית את צאתך, ואקצר ורק אזכיר שכסית ע"ה בגמטריא נ נח נחמ נחמן מאומן, והוא בפירוש ענין של תיקון הברית כמובא על הפסוק כי היא כסותה (רמזים אות טז), הרי רמז בתורה שבבריחה מהעבירה יש לעסוק בנקיות. ובספר חמשה פירשתי קצת בדרך אחר, שמצינו (ברכות נו:): שלושה דברים הם מעין עולם הבא, שבת שמיש ותשמיש וקס"ד שתמיש הוא תשמיש המטה, אכן הא מכחש כחיש, אלא תשמיש נקבים. הרי שיש עצה להחליף את הנאת התמיש שמכחיש, ולעסוק בתענוג מעין עולם הבא של נקיות.

וזה נקודה חשובה מאד להתחשב ולהקפיד עליו, ועל כן הארכתי פה קצת. וידוע שרבינו גילה שאפילו בהסיפורים של העולם העתיקים יש בהם סודות גדולות, רק שלא נאמרו כסדרן ולא נאמרו על נכון, ולכן נראה לעניות דעתי שהסיפור המפרסם של הבת מלכה ועדשה (The Princess and the Pea) שהיא היתה אכסניא באיזה מקום ולא היתה יכולה לישון, לא היה נוח לה, אז שמו עד עשר מזרונות ולא עזר, ובסוף גילו שהיה עדשה קטנה תחתן, והנמשל הוא שצדיק יכול להיות מבלבל על ידי צואה קטן מאד.

ועל כן החסידים היו עוסקים הרבה בנקיות, אכן רבינו נ נח נחמ נחמן מאומן אמר שכל העסק זה טעות גדול (שיחות הר"ן ל, חיי מוהר"ן תצח), רק כאשר צריכים הולכים, אבל צריכים להדגיש שגם לרבינו, כאשר צריכים אז זה חשוב מאד.

ז. וע"ע בצעטיל קטן באות ה' ז"ל כשיתחלי להתעורר בו מדה רעה ח"ו ממדות רעות שהוא רגיל בהם כגון עקשנות ובושת של גאווה ועצלנות ובטלה המביאה לידי שיעמום וכיוצא בהם יאמר תיכף ומיד בזה הלשון ובכל כחו, הכנעני החתי האמורי הפריזי החיוי והיבוסי והגרשי וינצל, ע"כ. ובאות ו' ז"ל כשיבא לו ח"ו מחשבה רעה מניאוף יאמר כמה פעמים ונשמרת מכל דבר רע ויהרהר אז בדרשות חז"ל שדרשו עליו שלא יהרהר אדם ביום ויבא לידי קרי בלילה ולא יניח ח"ו לשהות המחשבה רעה במוחו שלא לטמאות שכל העליון ח"ו, ע"כ.

ח. ספר המדות (ערך נאוף ח"ב אותה ה') זל על ידי טובות שעושה עם בני אדם נתבטל תאות נאוף וכן להיפך, ע"כ.

ט. כמה ידיעות חשובות ועצות מספר חסידים (סימן קעב-קעג, ונמצא בחק לישראל פרשת עקב יום ו', ובפרשת ראה) ז"ל שלשה יצרים רעים הם הלוחצים את האדם על דברי האשה, שנאמר (הושע ז:ד) כלם מנאפים כמו תנור בערה מאפה וגו' (ז:ו) כי קרבו כתנור לבם בארבעם כל הלילה ישן אופיהם בקר הוא בוער כאש להבה כלם יחמו כתנור. שלשה תנורים בפרשה – שלשה יצרים על האשה. יצר לראות ולראות, יצר הרהור של תאוה וחמוד של חמום. ויצר לב בוער ולא יכבה, שהלב חושב כל שעה אחר האשה ומשתגע אחריה עד שיהא אצלה. וזהו קשה מכלם. יש שנעשה על ידי כשפים, ואפלו לא ראה אותה מעולם. ומה שאמרו חכמים אין יצר הרע שולט אלא במה שעיניו רואות, זה יצר מוד של חמום התאוה, אבל יצר שהלב בוער אחר אשה בלא ראייה, ענין זה כאדם המשתגע וכאשה מעברת שמתאוה לאכל שום דבר ויומם וליה היא מהרהרת אחר אותו דבר ושוכחת שאר דברים בעבור זה. כך זה הדבר, כל היום בתוך לבו, ואפלו ישמע דברים ממנה לבו שמח, ואם יראה עבד או שפחה מאותו בית ישמח. והדבר על ידי כשוף, ויש בלא כשוף.

נ נח נחמן מאומן

(קעג) כלל גדול ותקנה לשלשה יצרים. להיות בעיר אחרת רחוק משם שאין שירות מצויות לבוא משם. ותקנה לראיה, אל יהא מצוי אצל נשים, וירחיק הליכתו מהן, ויעצר רוחו מלראותן כשהן אצלו, כי העקר מניח מפני הבשת להתקרב אליהן ולדבר מאותן דברים. אבל ראיה שאחרים עושים ורגילים בנשים, מזה יעצר רוחו. וכל עברה ועברה שתבוא לידו, יחשב אם היו גוזרים עליו גזרה, היה נהרג על קדוש השם, ויאמר זה הדבר קשה יותר שלא אוכל לעמד בו, כל שכן זה הקל שלא אחטא. ועל הרהור אשה בעת שהוא בא להרהר על אשה בתפלה יתקע גודלי אצבעות רגליו בארץ ויתלה גופו עליהן ולא יסמך ידיו לכתל, וזה הדבר מבטל ממנו כל מיני הרהורים. ואם ישב ואינו יכול לעמד מפני בני אדם, ינעץ גודליו בחזק בארץ. ועל יצר שלישי – אהבת לבו ואהב אשה ביותר ואינו חושש באשה אחרת ולא באהבת בנים ובנות בעבור אהבת האשה הזאת, תקנתו לצאת מן המדינה ההיא. ואם עברה בא לידו יתפלל עליה בכל לבו שלא ישל בה, שהרי על יסורי שעה אדם מתפלל עליהן, על יסורי עולם – שלהן אין סוף ואין חקר, כל שכן שיבכה ויתפלל מאד עליהם. ואם עמד בדבר וכו' ע"ש. שלשה מיני יצר הרע הם, השנים בין בזקן בין בבחור והשלישי נוהג רק בבחור. אלו הם: אדם מתאוה לראות, ואף אם יחפץ לעצם עיניו מראות לא יוכל ויראה בעל כרחו. והשני, האדם בווער כתנור אש אחריה ולא יוכל להסירה מדעתו. אלו נוהגים בין בבחור בין בזקן. והשלישי נוהג רק בבחור שמתאוה שתתקשה אמתו מנין לנו שכך הוא, שכן מציינו בנאוף שלשה תנורים, ויצר הרע דומה לאש, שנאמר כל הלילה ישן אופיהם בקר הוא בווער כאש להבה. שלשה תנורים, שנאמר (הושע ז) כלם מנאפים כמו תנור כי קרבו כתנור לבם. ונאמר כלם יחמו כתנור. ש' שהיא עקר תבת האש, ש"ן בגמטריא יצר. ש' יש לה ג' פצולים, וג' פעמים מונה אש בפסוק (שיר השירים ח) רשפיה רשפי אש שלהבתי. יצר הרע דומה לחכוך, אם יחכך בשרו יעלה שחין, ואם יעצר ויסבל לא יעלה.

עוד חומר השייך להנ"ל בעזה"י.

ח"י מוהר"ן (כ). אבל גם קדם שזכה לזה שיתבטל ויהיה נמאס אצלו לגמרי התאוה הזאת, גם קדם לזה גם אז היו לו כמה וכמה נסיונות גדולות ונוראות מאד בתאוה זו, אשר אי אפשר לבאר בפרט. כי בימי נעוריו ממש, בעת רתיחת הדמים היה לו כמה וכמה נסיונות גדולות של תאוה זו עד אין מספר אשר היה בידו למלאת תאוותו והיה בסכנה גדולה מאד מאד. אך היה גבור חזק והתגבר על יצרו וכפה תאוותו כמה וכמה פעמים. ואף על פי כן לא היה מתרחק עצמו פעם שנית לברח מהנסיון, רק אדרבא היה חפץ בנסיונות והיה מתפלל להשם יתברך שיזמין לו נסיונות. כי היה חזק בדעתו שבדאי לא ימרד כנגד השם יתברך. כי איך אפשר שיעשה עברה, חס ושלום, ויעבר על רצון השם יתברך אם לא שיהיה נעשה משוגע, חס ושלום, בעת הזאת. אבל מאחר שיהיה לו איזה שכל בעלמא בעת הנסיון בודאי יוכל לעמד, לפי גדל חזק לבו שהיה חזק בה' מאד (כא). ואף על פי כן, בעת שבא עליו הנסיון היה בסכנה גדולה מאד והיה צועק להשם יתברך מאד, עד שזכה להתגבר על יצרו ולהנצל. ואף על פי כן לא התרחק עצמו מהנסיון פעם אחרת אף על פי שבשעת הנסיון היה קשה עליו מאד כנ"ל. וכן היה כמה וכמה פעמים הרבה מאד עד אין שעור. והשם יתברך היה בעזרו וזכה להתגבר על יצרו ולשבר תבערת המדורה של תאוה הכללית הזאת.

שיחות הר"ן קמב

שיך למה שאמר רבנו זכרוננו לברכה על פסוק (תהלים פט ב): "אודיע אמונתך בפי" שעקר האמונה תולה בפה של האדם וכו' ב"לקוטי תנינא" : מ"ד : ראה זה מצאתי מכתב יד החברים בבאור יותר קצת וזו לשונו: כשנפול לאדם ספקות באמונת הבורא יתברך שמו יאמר בפה מלא: אני מאמין באמונה שלמה שהוא יחיד ראשון ואחרון. כי ידוע שיצר הרע נמשך מגבורות הנפולין ויש גבורות דקדושה שבהם ממתיקים הגבורות דקלפה והדבור הוא בחינת גבורות דקדושה כמו שכתוב (תהלים קמה יא): "וגבורתך ידברו". נמצא כשיאמר אני מאמין כנ"ל הוא גבורות דקדושה ובזה הוא ממתיק את הספקות שהוא בחינת גבורה דקלפה. וזהו שאמרו בגמרא (ברכות ה.) : לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע', דהינו שבגבורות דקדושה ממתיק גבורות דקלפה. וזהו שאמרו בגמרא (רפג): שמי שרוצה שלא יהיה רגזן - יהיה דבורו בנחת, נמצא שהדבור בנחת הוא אינו כל כך רגז. והשתיקה משתק הרגז. אבל הדבור בפה מלא הוא בחינת רגז שהוא בחינת גבורה כנזכר לעיל:

לקוטי מוהר"ן תורה עב – יצר הרע מעכירת הדמים ויצר הרע בבחירה

שיחות הר"ן רעט: – וכשכבר רע מאד אזי מבטלים לגמרי [זמרת הארץ דו]

לצייר א,ב, לחשוב על משהו.

לכתוב לזכרון כמו ר' ישמעאל וכדי לעשות וידוי ותשובה

שיחות הר"ן רעג, להחות עצמו עם איזה ניגון

נ נח נחמ נחמן מאומן

שיחות הר"ן שב – דער עיקר איז מבטן שאול שועתי

ליתן הנשמה והזכויות לרבינו

דרגות באיסור ובמחשבה

גר"א - - אי אפשר להפסיק באמצע עבירה רק על ידי אחרים

לקוטי מוהר"ן רמב – דע שיש בחי' ארך אנפין בקלפה ומי שפגע באשה מבחי' זו קשה לו להנצל מהרהור, ואף אם יעצים עיניו ..
ודע שצדקה הוא סגלה גדולה

לקוטי הלכות ברכת הריח ד:ב – לפעמים האדם עושה עבירה ועל ידי זה נופל כל כך למרירות שמביא אותו לעשות תשובה

דברי אמת מאירים הדרך לצאת

ב"ה 1280

מי אמר למי – אוצרות הפתק

הפתק !!! חחחחחחחח

והפתק....

כולם הודו והמליכו ואמרו שהכל בזכות הפתק !

כמו שנתברכו אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל, אבל הכל ? ! - הכל בזכות הפתק !

הוא אמר לו: יפה, יפה מאד [זער זער שין, very very nice /good/beautiful], הוא אמר לו... נ נח נחמ נחמן
מאומן !!!

הוא אמר לו: בסדר, בסדר, בסדר גמור ! מאה אחוז... אבל מה עם הפתק ? ! (זאת אומרת, הכל טוב ויפה... אבל...).

הוא אמר לו... הוא רצה לומר לו...

בעצם, בעצם, בעצם הכל בזכות הפתק.

תפסת מרובה לא תפסת, תפסת נ נח אז איר איז גאונגכפט.

צריכים ללמוד מהפתק, להיות גבור כמו הפתק. הפתק לא אוכלת לא יושנת, כל היום כובשת בשביל רבינו. הפתק
צועקת בכל העולם, בכל העולמות, נ נח נחמ נחמן מאומן ! הפתק **בווערת** !!!

ועכשיו... הפתק צוחקת !!! חחחחחחחח.

אי אפשר להשתיק את הפתק, אין הגנה נגד הפתק, אין כיפת ברזל נגד הפתק. אין עצה ואין תבונה נגד הפתק. אין
פתרון. לא יעזור שום דבר. אין מה לעשות. שירימו ידיים.... ואם מרימים ידיים כבר, שירקדו נ נח.

היוצא לפי דבריך. מה שהבנתי מתוך (בין) כותלי דבריך... שבעצם כולם צריכים להיות נ נח.

אור כזה ! חידוש כזה ! באאאאאאאא ! איפה רואים דבר כזה ? ! אין בכל העולם....

נ נח נחמ נחמן מאומן

אני רוצה לדעת, איך יכול להיות דבר כזה? סך הכל הפתק (אני ראיתי את הפתק) זה חתיכת נייר קטן. אז בסדר, יש פתק ויש בעל הפתק, אז מה??? אז כולם צריכים להשתגע (להתבטל)?!! כולם צריכים להיות נחמנים!!! איך הרבנים נותנים להפתק להרוס את כל השקר שלהם? כל הרבנים היו צריכים ל... באמת כך היה, ש. רצה ... אז באו והגידו לו איך אתה בא... הלוא הגדול שלכם, ר' משה פיינשטיין נתן הסכמה על הפתק, אז חקרו וברדקו ומצאו שאמת נכון הדבר, ר' משה פיינשטיין נתן הסכמה. הסכמה של ר' משה פיינשטיין זה נצחתי ואנצח.

חסר ניירות בעולם!!!

זה עולה על כל הפלאות של רבינו, חתיכת נייר קטן כובש את כל העולם!!!

אנחנו עם של הפתק! ראוי לנו להיות שמחים וטוב לב! למי רבינו כתב את הפתק, אם לא בשבילנו, היהודים? זה יתקן גם את הגוים, אבל בשבילנו הוא כתב, אנחנו עם הפתק!

נו. דברת עם הפתק? מה הפתק אומר??? ואס זאגט דא פתק?! צריכים לטכס, לקחת עצה מהפתק.

פתאום זה הגיע, הופיע הפתק! לא שאל שאלות, לא בקש רשות, מאף אחד לא בקש רשות. פתאום זה הגיע הפתק, הופיע הפתק! לא שאל שאלות, לא בקש רשות, מאף אחד לא בקש רשות! פתאום הגיע הופיע הפתק, אמר הנני! הנה באתי, מאד היה קשה לי לרדת אליך, אבל באתי להגיד לך כי נהינתי מאד מעבדותיך...

שהפתק תהיה בריא. – אדרבה ...

על ידי פתק עליון שהוא חסדים גדולים ורחמים גמורים ופשוטים שאין בו תרעובת דין כלל.

זכות הפתק יגן עלינו ויגן בעדינו. זכות נ נח נחמ נחמן מאומן.

איפה הפתק?!

ויהי אחר הדברים האלה והפתק כבש את כל העולם. ויהיה שלום ונ נח בכל הארץ, ובכל הגוים נתגדל ונתרומם של השם יתברך. וליהודים היתה ...

ויבא.... הפתק!

ויהי בימי הפתק, הוא הפתק הקדוש המולך בהודו לה' בכל טוב, מאה וארבעים ושמונה מזמירה.

פעם הוא היה שמח מאד כי הוא היה שיכור מאד, עכשיו הוא מאד מאד שמח, כי הוא מאד מאד נ נח.

פתק שהוא גבוה למעלה מעשרים אמה, אם כוון לכו יצא.

הקצין...

הפתק הוא חדש לגמרי, הפתק לא היה, אם זה היה כבר, אז לא היה חדש, הפתק לא היה, הוא חדש, חדש לגמרי. כל היום הפתק הוא חדש, לא כאילו הוא בא לפני תשעים שנה.

הפתק – יכולה היא לרחם עליך.

דרכי להודות להשם יתברך תמיד שנתן לנו את הפתק. ועלינו להודות ולהלל לשבח לפאר לרומם לעלה ולקלס...

הפתק איתנו!!!!!!

נ נח נחמ נחמן מאומן

הגדת הפתק:

אם לא היה הפתק, ח"ו, חלילה, לא עלינו, הס להזכיר.... היינו אנו ובנינו ובני בנינו משעובדים היינו למפורסמים של שקר!

לפיכך אפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו יודעים את הפתק, מצוה עלינו לשיר נ נח נחמ נחמן מאומן. וכל המרבה לשיר ולרקוד נ נח נחמ נחמן מאומן הרי זה משבח.

מעשה בכמה נ נח שהיו שרים ורוקדים נ נח כל אותו הלילה, עד שבאו בחורי ישיבה ואמר, רבותינו! הגיע זמן של נ נח !!!

סיפורים כאלו אין בכל העולם. מעשיות כאלה אין בכל העולם, רק אצל הנחמנים, הברסלבים יש מעשיות כאלו...

ב"ה אנחנו לא מתנגדים על הפתק... קשה להעלות על הדעת, ח"ו היינו יכולים להיות....

מה חשבת שזה סטנדרד רגיל אורדינר עוד דבר?

עוד לא טעמנו את הפתק, עוד לא ינקנו את החלב של הפתק, עוד נשתה מהיין של הפתק... אז נהיה שמח....

נו... גם אני רוצה להיות נ נח!

אדר א נ נח, אדר א גלח (ח"ו)!

לולא רבינו רחת עלינו, לולא נ נח היית בפה!

נפשינו כצפור נמלטה מפח יוקשים, נשבר הפח – ואנחנו נ נח!

אל תתיאש, רבינו יש!

אל תדאג, רבינו נ נח על הגג!

יכולים להיות שמח, עם רבינו נ נח!

דער רבי אליין איז גיווען נ נח נחמ נחמן מאומן.

לפני מאה שנה לא היה נ נח, היית צועק, בועט, בוכה, מרעיש את כל העולם, לא היה עוזר, לא היה נ נח! היית משלם מליון דולר, מליארד דולר, כל הכסף שבעולם, לא, אין, לא היה נ נח!!! ועכשיו ב"ה יש נ נח!!! וזה חנם!

צריכים להסביר להמורות, להמחנכים, זה לא כל כך יפה מה שצועקים עלינו, זה לא בדיוק נותן לנו שכל, אבל כל פעם שאנו זוכים להגיד את השם הקדוש – נ נח נחמ נחמן מאומן – כבר יותר חכמים! מקבלים שכל מרבינו!!! אין חנות שמוכר שכל, שכל זה דבר יקר, בסתמא הייתי מהראשונים לקנות, אבל אין, אין חנות שמוכר שכל, אין איפה להשיג שכל. אבל כל פעם שאנו אומרים נ נח נחמ נחמן מאומן, מקבלים שכל! שוה!!!

אמעל איז גיצילט איז גינגין א נ נח, איז איר איז גשטופט א נ נח, איז אוס גינגין דער נ נח, קומץ צו יענע נ נח, א בזונדר נ נח – להבדיל....

להתפלל הרבה, להעתר בתפלות לזכות להרבה הרבה ננח, יכולים לזכות להרבה, צמידים של נ נח, חולצה של נ נח, כיפה של נ נח....

הצמיד של נ נח, זה שיא הטכנולוג'קא, שיטה מיוחדת, מכניס את הנ נח טיפ לזרם....

נ נח נחמ נחמן מאומן

השורה התחתונה – נ נח נחמ נחמן מאומן.

מוכן ומזומן, בכל עת ובכל זמן: נ נח נחמ נחמן מאומן.

בשבתך בביתך, הפתק יאיר לך. נ נח יקח אותך, כי רבי נחמן אוהב אותך !!!

נק נק, מי זה? נ נח. כן שמענו אבל מי זה נ נח?

איזהו עשיר? השמח בפתק. איזהו עשיר? הכובש את אומן. ואמירת נ נח נחמ נחמן מאומן כנגד כולם, דברי רבי נחמן. והלכה כרבי נחמן (שמעתי).

יא יא, איך האב גיזאן דפתק... איז א גער ריכטיגע זאך. גאר ליכטיג !!!

הבוחר בתורה... ובנביאי האמת והפתק. (על פי יוסף בן אסתר).

הפתק צוחקת מתוך גרונו !!! (י.ל.ו.)

הנותן ליעף נ נח!

הדף יומי שלנו הוא הפתק!

והבור רק אין בו נ נח, אבל נחשים מפורסמים של שקר יש בו. כמו ששנינו לא עם הארץ נ נח, ולא בור ברסלבר.

בבא קמא – השער הראשון:

הפתק אינו שן ואין רגל, אינו בור, ואינו קרן... הפתק אשששששששש !!!

בבא מצעיא – השער האמצעי:

אלו מצעיאיות שלו, הפתק, ואלו חייבים להכריז: נ נח נחמ נחמן מאומן.

בבא בתרא – השער האחרון:

הפתק זה ה- final solution !!!

השותפין שרצו לעשות נ נח בחצר... מקום שנהגו.

גיטין:

המביא פתק מר' מאיר שעל הים. היכול לומר בפני נכתב ובפני נחתם?!

אשרי מי שבא לכאן עם הפתק בידו.

חסל סידור הפתק כהלכתו, ככל הננח שחתום בו. כאשר זכינו לשיר אותו. כן נזכה לרקוד בו. לשנה הבא ציון רבינו הקדוש בירושלים!

1290. זמירות ושירי נ נח שחנ"ני השם יתברך

זמירות הבקר: כל בקר (קנ"א קנ"א) מאיר מחדש (קס"א קנ"א), רבינו נחמן שולח ד"ש (בסוד מים אחרונים יעו' שם, ובפרט בשחרית שאברהם אבינו לא נתן מים אחרונים ולכן השטן הביא עליו העקדה. ד"ש בגמטריא נחמן בן פייגא). דער היילגע פתק זורחת בכל העולמות/נשמות. נ נח נחמ נחמן מאומן.

שירו שירו נ נח	יבואו ויגידו נ נח	ישיבה באי
אני אוהב נ נח	נ נח – שבועות באומן	ר' נחמן ור' נתן
שמח תשמח עם נ נח.	קול מבשר מבשר ואומר נ נח	רבינו רבינו רבינו פה, פה פה פה פה

טוב להודות לה' ולזמר נ נח, להגיד בבקר נ נח ובערב נ נח, כל היום נ נח

אילו פיננו מלא שירה כים ננננ"מ שיר חדש אשירה לך בנבל עשור אזמרה לך

איך זכינו לנ נח? זכינו לנ נח! אבל...

שירו בשמחה, שירו נ נח, ננננ"מ

פעם אחת ראיתי אין ערלאכר נ נח

אור צדיקים ישמח, אמרו צדיק כי טוב ננננ"מ

אני הייתי הכי גרוע הכי שפל בעולם, ועכשיו אני נ נח

נ נחמ נחמן מאומן

כמה אני אוהב נ נח, גם אני אוהב נ נח

רבי נחמן עולה על הכל בהילולא שלו, נננ"מ הגיע רבינו נחמן רבינו הקדוש כותב עלי, על ישראל בער, האש שלי תוקד עד ביאת המשיח אדון השמחה והחמלה אשר לפניך אין עצבות כלל לעולם נננ"מ

כאן בארץ כאן בחו"ל צריכים להיות נ נח

נ נח קניית מה חסרת ואם לא קניית נ נח מה קניית, ומלאה הארץ דעה את ה' – נננ"מ

אני לא יכול בלי רבי נחמן, סליחה אני צריך נ נח, הרבה נ נח

אין גדולים אין קטנים, כולנו חברים חסידים של רבינו נננ"מ, יש חולי נפש קוראים לו הרב תרפאהו תחלימהו באור של רבינו

פעם אחת היה אחד קראו לו סבא, עכשיו יש רק עליך זה אתה, כל אחד ואחד עליו להיות נ נח

רבינו זה האבא, רבינו זה האמא, רבינו זה נננ"מ. תניקינו תצמיחנו תגדלנו באור של רבינו, תצמיחנו פאות באור של רבינו

שיר חדש מתחדש בעולם, תקנו רבינו נחמן מאומן נננ"מ, יאיר לב בבקר בבקר, כאשר תשיר אותה תציל מזולל יוקר, ירים הדעת והמוחין בשמחה בשעת הכושר.

בימינו ראינו את הקולות שמענו אותות ניסים ונפלאות, מעשה ידיו מגיד השמים, כאשר הפתק הקדוש ירד מן השמים, מאד היה קשה לרדת אלינו לגלות ולפרסם שם של רבינו (להודיע ולפרסם שם של רבינו ולהעלותינו לקיימינו ולחיייתינו).

ברסלב נתהפך ללב בשר, את הלב פתח תהיה נ נח, את העינים פקח תהיה נ נח, בטוב וברע תשמח תהיה נ נח, נננ"מ

מתי יהיה האות הזה, שכל יהודי יהיה רבילה, שכל יהודי יהיה רבאלא, Irabel yeah! – חזק ואמץ בנקודת משיח שלו.

עובדים חנם ואוכלים חנם נננ"מ

רודפים אחר רבינו נחמן, נננ"מ, רוצים רק ר"נ, בורחים מן הכבוד כסף ותאוות רעות ועולים לעולמות של צהצחות.

הגיע הזמן שיתגלה בעולם נננ"מ, שידעו כלם מבורא עולם וצדיקו רבינו נחמן

הושיענו בזכות רבינו, אצעק נ נח בך אדבק, יש לי אותך רק ה' מלך

אחת שתיים שלוש ארבע, הרם כשופר קולך, והגד לעמי – שיש להם רבי, ומה לפשעם, יש נננ"מ

כל עוד שהאור דולק יכולים לתקן. תקפוץ תפרח/תשמח תהיה נ נח, נננ"מ

בא נעלה את ציון רבינו הקדוש לירושלים. בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס נ נח

כח נ נח. לפעמים אנו צריכים קצת כח, לפנינו אנו חייבים הרבה כח, הלאוי שיהיה לנו כל הכח, בשביל זה אנו שרים ורוקדים נ נח.

קום קום תצעק נ נח. למה נישן יש ר"נ בעולם, למה נישן יש רבי נחמן בעולם, למה נישן יש נננ"מ.

הפעם תן לי טעם. נננ"מ מעבר לנפש מקום זמן וגבול זמן

הגדלת רוממת נצחת בגדול, רוצים אותך דבוקים בך אתה עולה על הכל -

מפרסמים שמך, חיים למודיך, שמחים וחוגגים אין חיים טובים בלעדך. נ נח זה הדרך, ראוי לכן של מלך, לעלות למה שמגיע לו באמת.

משוטטים בדמיונות שמיות אכזריות, מגוששים באפלה תמהון תרדמה, מציאתינו נכזבה נתעה נבוכה, תקותינו נסתרה נעלמה רחוקה... נ נח בוקע – דלתות נעולות פותח שערם סגורות, מציאתו אחדותו יחודו תפארתו, חזרת לנו הכח להשיגו.

היום הוא כלי מדה בידיו, להאריך ולקצר תלוי בבחירתו, הבל היופי מקצר את הימים, יראת שמים מאריך אפיים. כל פעם שפותחים ונותנים

צדקה, עוצם רצון העליון מתגלה, שהכל ברעותיה וכמצביה מתנהגה, וכדי בזיון וקצף להפילוסופים וחכמי הטבע. זקנים של קדושה, כל רגע זה

השגה, באור אין סוף, עולים למעלה, לחיות את הענוה, בתכלית הידיעה, שלנצח לא יודע ולא ידע ולא אתידע. באור אין סוף, נ נח נחמ, נחמו

מאומן עשירות דקדושה, לעורר מן השנה פתא סעדא דבלא.

תם תם תם, תהם באמת היה חכם, הוא עסק כל היום בתפילה - כי זה כל האדם. גם אתה - תשמח במה שיש לך, תן תודה תמיד לה' אלוהיך. תמים תהיה עם ה' אלוהיך, תשתחרר מהחכמות כי הם בעוכריך, תמים תהיה בשמחה כל הזמן. נ נח נחמ נחמן מאומן.

הייתי רוצה לעשות כרצון לבי, הייתי עושה מחפחד קהילתי. ננח שיחרר אותי, ננח לימד אותי על עצמי, נננ"מ הוא הרבי בשבילך ובשבילי.

איזה שמחה איזה ברכה שזכינו לשיר ככה. רבינו בתוכנו, רבינו בקרבנו, נננ"מ היא כל תקותינו.

האדם הבעל הגן, זה נננ"מ. אור ה' עליו זרח, פניו קר, זה נננ"מ. אי אי אי נננ"מ.

אומן אומן ראש השנה, פה ממחרים את הגאול, מכתירים בורא עולם על הבריאה, כולם פה - איפה אתה?! איפה אתה נמצא, באיזה מקומות נפלת, לא

משנה מעכשיו תדע, נ נח נחמ, נחמן מאומן איתך. יכול להיות שפשעת, שנית פניך לרעות, סביבותי די חשוכות, נ נח יהפוך את הכל לאורות.

לבי לבי התעורר, האור זורחת בקרבי, השקיפה חוצה ופנימה, תאיר ותגביר את השמחה. אור לבי - אהובי, אל תתרחקי, לא עכשיו לא לעולם, תהיה קרוב תאיר חזק, לעולם לנצח.

אבא אבא פתח לבי בתורתך. את הניגון בקרבי תעלה אותי בלבי למעלה עם רוחי (ממקומי).

באיזה מקום אני נמצא, באיזה חלק מהנברא. תוציאנו מאפלה לאורה. נננ"מ אשירה ואשמרה. תאיר עלינו אור אין סוף, ננח את הכושה יאסוף. בשמחה וקדושה נגילה חדות ה' היא מעוזה.

ירושלים, עיר הקודש תבנה, י-ם עיר הקודש נעלה. ושם נעלה ונראה. בית המקדש תבנה. בקול תודה בשיר נעלה – נננ"מ או יא.

מי גבור יסור הנגה להרים ידיו למלחמה, להבחין ולהאמין בסבא בעל הפתק הקדושה. מלחמת השחרור היא בתוקף, לרקוד ננח ולקופץ.

דופק בלב, רוצה להתמודד. מחפש אמת, מה שנקרא עובד. יגעת מצאת, נ נח השגת, ברסלב אהבת, הכל עף מעתה לבגדול הצלחת.

רוץ רוץ רוץ מהר לנ נח. אי אפשר להשיג נ נח רק ברצוא ושוב, נננ"מ לצאת מן החוב.

סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמר כי זה כל האדם. פתוח תפתח תתן צדקה, נ נח תצעק יהיה לך ברכה.

נ נח צדק, רבי נחמן בדקלובטח, להיות חפשי, לגמרי נקי. אהבים שמחים ורוקדים, לומדים קדושים טהורים.

מה יש לנו חוץ מרבינו, נננ"מ הוא כל תקותינו. בחושך הלכנו וגוששנו, בחוזק גדול הסתכנו. חיינו הוא – ואורך ימינו, כשמש יאיר וכירח בהיר. עצות טובות הוא הנחיל לנו, בכל מצב ישמחו אותנו.

רק להזכיר שמו – הוא דבר גדול. לעורר רחמים בזכותו נ נח עולה על הכל. רבינו – זכותו יגן עלינו. ועל כל ישראל עמינו.

הולכים לבטח ננח לנצח, הולכים לבטח נ נח בשטח. עולים ויורדים נופלים וקמים, משוטטים מסתובבים קופצים רוקדים שרים מפיצים נחמנים.

תניד נ נח, תשיר נ נח, תמיד תשמח. תניד נ נח, תשיר נ נח, כשמש תורה. עם ישראל קדושים, עם ישראל מחכים, עם ישראל נחמנים!

ברסלב ברוך אש, הבעיר אותו בלבי, בברסלב בוער אש, הלהיב אותו בקרבי. רבי נחמן התחיל את הענין, הוא אמר נצחתי

ואנצח מזמן. חדוש כמוהו לא היה מעולם, זה רבינו נ נח נחמ נחמן מאומן. היום יש לנו לשמוח ולסמוך על כוחו. להפיץ את

הספרים הקדושים לגלות את אורו. מה אומר לכם אין דבר גדול מזה, עם נ נח אין שום דאגה ופחד לא הזדעזע

תן לי שיר חדש רבי נחמן נח מתוק מדבש, יש לי בחירה אני לו קוף או בהמה

השם יתברך רחם עלינו ונתן לנו את רבינו, רחם עלינו ונתן לנו את רבינו.

עולם חדש עולם של נ נח, מלא אורה ושמחה ליהודים הופיע, שישו ושמוח בשיר של רבינו – תהיו שמחים עם הנחמנים

אתה רוצה לרקוד, אתה רוצה להיות שמח, נ נח יקים את רוחך, נ נח ירים אותך למעלה.

נ נחמ נחמן מאומן

נ נח נחמ נחמן מאומן

בידך אפקיד רוחי פדית אותי, נ נח לקח אותי, נ נח בנה אותי, ננננ"מ זה בשבילי
ננננ"מ מתקן את העולם, ננננ"מ מתגבר בעולם, ננננ"מ משמח את כולם, ננננ"מ זה אדוננו רבי נחמן
יצאין מעבודת לחרות, נ נח תכלית יהדות, שרים בשמחה כל הזמן, נ נח נחמן מאומן. רוקדים וחיים את התורה, דרכו של רבינו היא מאירה. רוקדים וחיים את התורה, אשרינו שקבלנו את הפתק הקדוש.
עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה. נח הוא הדרך להיות תמיד בשמחה, נ נח הוא הדרך לישועה ולגאולה.
אמונת חידוש יש מאין, אמונת חידוש יש מיש. כבוד ה' עולה מעלה מעלה, הנבואה מברר ומנקה את המדמה, נ נח נחמן מאומן תשורי מראש
אמונה.

אי אפשר לנשום בלי הפתק, אי אפשר לנשום בלי רבי נחמן. אז אני צריך להיות תמיד עם הפתק אז אני צריך להיות תמיד עם רבי נחמן.

דויפט אויף מין כח פון נ נח. לרקוד ברחובות ובשווקים מחמת שמחה של הנחמנים.

מים עמוקים דברי פי איש נחל נובע מקור חכמה.

חיים ושבע – נ נח נחמן, נחמן מאומן – כל הזמן. יהא שלמא רבא חינא וחסדא נ נח נחמן, נחמן מאומן.

כל היום נ נח כל היום נ נח: בא נצא לשיר בא נצא לרקוד: בא נצא ביחד לשמוח בלי פחד.

בניסן נגאלו אבותינו ממצרים, בניסן עתידין להיגאל. מתחיל עם נון כפופה ומסיים עם נון פשוטה כמו שחתום

בפתק הקדושה. מתחיל בגנות ומסיים בשבח, זה רבינו הקדוש – רבינו נ נח.

תיקון הכללי זה בשבילי, תיקון העולם הוא יביא, חידוש העולם באמונה ושמחה, שיר חדש תקוה גאולה. רבי נחמן הבטיח שיאוש אין קיים,

להתחיל מחדש לא להיות זקן, לשיר ולרקוד כל הזמן, ננננ"מ. אתה יכול, להגיע אל הכל, אתה מעתה לא תרד למטה, אם נפלת קום עלה

למעלה, תגביה כנשר תעלה ראש ההרה.

טובה הארץ מאד מאד, ישראל בר המרגל ומפתה אל תכלית האמת.

קרבתו לעבודתך, שמחנו בישועתך, טהר לבנו ביראתך. יחד לבבנו באור של רבנו, את לבנו תפתח באור של נ נח.

גבור בהפצה, הולך למלחמה, עוד פתק עוד ספר, את כל הדינים מיפר. גבורה היא בלב, תן את הכסף ואני ערב, תראה מה ישועה, עוד תראה

גאולה: תחיה בשביל התכלית, רבינו הוא ראשית ואחרית, מה יש לעשות בעולם, לעדן עלאה נח הוא סולם. למלאות את העולם בספרי רבינו,

בפינו ולבלבנינו זה קרוב אלינו, כל בית וכל רכב, אחי תיכנס לקצב: הקמיע מעולם לא היה, סגולה בטוחה, לעם הרעיה. שמח בחלקו, מה טובו

ומה נעים גורלו, אשרי תמימי דרך, כבר הכין הכל וטרח: נח זה שיר של שמחה, נח מבטיח שיש תקוה, ננננ"מ, סמוך עליו הוא נאמן.

יהדות, זה לא תחרות, שמחה זה רק עם אמונה, אהבה, איך שהשם יתברך אוהב אותך, ואנו שרים נ נח נחמן מאומן. עבודה, זה תורה

תפילה ושירה, בחירה, בדינו לעשות טוב או רע, גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה, ואנו שרים נ נח נחמן מאומן: לחיות בטוב ה',

להתעדן בנחל שמן, לרוות ולרענן, שירו נ נח נחמן מאומן, אמן: בחרת בנו, רצית בנו, רוממתנו וקדשתנו. וקרבתנו מלכנו לעבודתך, ושמך

הגדול והקדוש עליו קראת.

ברחתי חפשתי את נ נח מצאתי רק זאת היא נחמתי. לא מצאתי את עצמי את ה' דרשתי, את נפשי בכפי שמתי מהו רצונך בשבילי ננננ"מ הוא

הרבי בשבילך ובשבילי.

מחפש את האור, הכל נראה שחור, כמו מושלח לבור, בלי רבינו גמור. אור אור רבינו הוא נמצא, אור אור מלא שמחה ואהבה, אור אור אור

ננננ"מ ננננ"מ מ' את כל העולם. כשמש בהיר בצהרים, נ נח מאיר בשמים, אור צדיקים ישמח, צדיק כתמר יפרח, אור טהור, בבבל וכינור.

בפתק כתוב שמישיח יבוא יהיה כל העולם שמח, כולם יהיו תמים ("ו"ס ת'). עם נגונים ורוקדים כולם יהיו נחמנים, שרים ושמחים ורוקדים וקופצים

דשנים ורעננים. נח ישירו קיימו וקבלו ליהודים יש רבינו.

חסיד חסיד אל תהי שוטה, תלמוד את התורה ותעשה ממנה תפילה, תברח אל היער ובפרט בחצות לילה, תקדש את זמנך ואת מקומך

בהפצה. רואים שכולם נמשכים אחר רבינו, וזה רק יתגבר יותר ויותר עד ביאת משיח צדקינו. כל העולם כולו גשר צר מאד, ורבינו לא נותן לנו

לפחד הוא מגן ומעוז. רבינו קורא לנו, נ נח הוא חיינו, עוד נשיר ונשמח, תמיד נ נח.

אתה יכול לעשות ולפעול, אתה לא פחות היום מאתמול, אתה יכול לשנות ולבנות, ועליך מוטל את הרשעים להמנות. תעמוד בדעתך, תצביע

להכריע, את רעיונות תבחר ותנשא, והשאר ימשיכו מהרע להמלט. נ נח המפלגה, נ נח זה הרשימה, כולם רוצים רק את נ נח, את כל

הכסאות בכנסת יקח. ברסלב, לב העם, ברסלב, מהכנרת להים, ברסלב להיות שלו ושמח, אז כולנו בחרים ומצביעים נ נח.

מילים: נ נח זה לא פוליטיקא, נ נח זה להיות תמיד בשמחה. נ נח זה לא פוליטיקא, נ נח זה רק לעם סגולה. נ נח להיות שבע ושמח, נ

נח לשבת שלו ובטח. תבחר בנ נח, תצביע נ נח, אין גדולים אין קטנים - כולנו נ נח!

אני הבאתי לכם מתנה מארץ ישראל. מה המתנה – מחלוקת!

סמוך לגאולה תפילה, בדברי נפשי יצאה, איה מקום קדושת, עליתי וצעקתי במחשבה. יום יום נשמתי מאירה בי מעידה, הזמן הזה לא היה ולא יהיה עוד תפסת.

רבינו הזהיר רבינו האיר, כל רגע מחדש חווה בהיר: נורא איום, נשגב עליו, מרגש עד דמעות, בהירות חזיון, נ נח נחמן, נחמן מאומן. מזעזע משעשע צחצחות

האומן. לקוטי מוהר"ן, סיפורי מעשיות, לקוטי עצות, לקוטי תפילות, ספר המדות, לקוטי הלכות, שיחות הר"ן ח"י מוהר"ן, התבודדות. בוקר בוקר השמש זורחת

מחדש, פקודת המלך שהחשך משתכח, קרני אור גילה ושמחה מחופפת, פורצת בלבי כאש בגחלת. זה אור חדש שעדיין לא היה, מי שמע כזאת ומי כזאת

ראה, רבינו הקדוש טיפה מן הים גילה, וזה רק ההתחלה של הסיפור היפה.

בשביל מה אתה עובד, למה אתה לא נח, למה לא תהיה נ נח. זה לא רק שלא תפסיד, גם תרויח ותשמח, עוד מעט תהיה נ נח: קרוב יום - יום

יבוא, השמש עליך יזרח, אתה שש ושמח נ נח. שר ורוקד וגם מפייך, גם להגר והאזרח, אשריך טוב לך נ נח. ננננ"מ.

זה הארץ שלנו, זה ירושה מאבותינו, זה המדינה שלנו. בית המקדש שלנו, ירושלים שלנו, ארץ ישראל שלנו, הכל שלנו.

בכל הארץ רואים תקוה, ארץ קדושה מוציא יבולה, אחדות אמונה אזה ברכה, לעם סגולה חסידי רבינו נחמן בן שמחה. קום התהלך בארץ, בד'

אמות של הלכה, תשיג מוחין דגדלות של קדושה, תתחבר לרבינו נח שבזה זכה, להיות כולו טוב אפילו למי שעשה לו רע. ארץ ישראל ארץ

חמדה, אלפיים שנה חיכינו לה, לא משנה מה אחרים חושבים עליה, בוא נשמוח שזכינו להיות לחיות בתוכה.

כי זה כל האדם להמתיק את הזעם, להפוך חרון אף לאויר קל זך ועף. הצדיק בחי' משה עומד בין שמד לרצון, הוא הגשר והקשר בחי' אין עפר

ואפר. מי אני מה אני מה תפקידי והיכן אמצא עצמי, אביט אל אל אזכה לשכל פועל אבנה את הצלם בדמות הנעלם. נ נח נ נח נ נח נ נח

אך רק זך וצח נ נח נחמן נחמן מאומן, אמת מאן ישר טוב ורחמן.

שמע ישראל יא' אחד. יש שיר, שיר א-ל, שהשם יתברך אוהב מאד. יש שיר, שיר הגואל שמחדש העולם באמונה במלכותו.

שלום, שלום, שלום, כולם רוצים שלום! מדברים על שלום. על ידי הצר והעצבות בא מרימה בעולם, ועל ידי השמחה בא שלום בעולם. ננננ"מ

יביא שמחה לעולם, ננננ"מ יביא שלום בעולם.

עוללים ויונקים ילדים וזקנים שמחים ורוקדים! וחווגים כאשר רבינו מכירים. את השם יתברך מודים ומשבחים הוללים ומפארים נ נח מפרסמים.

צדיק יסוד עולם, ננננ"מ.

נ נח נחמן נחמן מאומן. רבינו הקדוש דעתו רחבה מן הים, נצחון הוא שלו מאז תמיד ומעולם, היום מתחילים להבין איך רבינו מדבר אלינו בטעם,

רבי נחמן הוא הראש לא רק גם - ונהרו אחריו כל העם. תן נ נח בזרם - תוריד נ נח כגשם, בשטף קצף אור פורחת - צחצחות בהירות זורחת.

בלי סוף, איפה מקבלים את הכלים להאין סוף. בלי סוף, עומסים עלי מכים בשפלות כפלים אני תוף: בלי סוף, עד אין סוף, בלי סוף, לא בשביל

קוף, בלי סוף, יש תקוה יש הוף. בלי סוף, אור רשום מקלדת כתוף: ננננ"מ בשפלות כתוף: ננננ"מ כמות צרות צורות, עוברים וסובלים ומקבלים

כלים עמוקות, בטלים ומבוטלים חתוכים ונשברים זה האות, עוד מעט הגעת עלית למרום בטוחות.

נ נח נחמ נחמן מאומן

נ נח נחמ נחמן מאומן

תורת ה' בלבי, אי אפשר לכבות אהבתי, בטוב וברע שויתי, תמיד השם יתברך נגדתי. זאת אשיב אל לבי, על כן אוחיל אמרה נפשי, זכור אזכור ה' חלקי, מעוזי, פדה אותי בידו אפקיד רוחי. נ נח זה שירי, אהללה נפשי, ארומם ואגדל בו, צורי משגבי. נ נח זה שירי, אהללה נפשי, נ נח נחמן נחמן מאומן, איש האלקים פלאי.

יום יום מאיר מחשיך חשב וכבש, עוד תטעום את הרבשי. עושה לכבות שזור עבות נשמות, צועק ביערות, מחזיק את העצמות: זה דודי זה רועי, זה כל חפצי ותשוקתי, נ נח מוביל אותי, איפה שהייתי מעולם לא צפיתי, ופתאום אני בנפשי ידעתי.

ואז יתער שיר חדש שהוא שיר של נפלאות, ועל ידי שיר הזה יגדל כל הריחות והיראות לדעת בארץ דרכך, בכל גוים ישועתך, קיינו לך, ביקשנו אותך, קח אותנו למעלה, תלמדנו מפיך תורה, תאיר בלבנו אהבתך: דעת דעת דעת, מענה אפיים אחת, זה רבינו נ נח במוחינו זורחת, מוחין שמחים שכל עף, רוחינו עולה מרומים פורחת. בקר בקר אקוה. בקר בקר אעלה. אעלה באור של רבינו, נ נח יגיל וישמח בלבינו.

אם לא נחזיק את השקרנים, לא ניתן כח להבריונים, אם נחזיק עצמינו ביחד, להקים את האמת בלי פחד. העם יבחר ברבינו, העם יכיר את נחלתינו, ננננ"מ, יציבעו נ נח, ישבו בשלוה בטח.

מי לה' אלי, מתפלל בכל עצמותי, הוא בסוד הבריאה נכלל, נ נח השיר של שכל הכולל. יודע לעלות, יודע לרדת, יודע שבשמחה הגאולה מתקרבתלממהרה: חסידים של הפתק כמראה הבזק, מפיצים שם נ נח, כי זה כל העסק.

לובן העליון גרתי, תרי"ג מצות שמרתי, לאומן נסעתי, רבינו נ נח כתר על ראשי. איך רקדתי, איך שמחתי, עוד השמחה בלבי! אורות צחצחות, מוחין מאירות, רבינו נחמן נחמן בהגלות.

מתחילים בקטן, מרגישים סוף עולם, הכל סגור ונסתם, האור נעלם. נ נח זה תקוה, נ נח זה הבטחה, ננננ"מ סמוך עליו הוא נאמן.

בזכות הפתק בזכות הפתק בזכות הפתק -- פתק הגאולה \ פתק סגולה. בזכות הפתק, תגלה סגולה לעם סגולה. בזכות הפתק, חדש אהבתך עם ישראל עמך. בזכות הפתק, קדשינו ברכינו יחד שמך עלינו. בזכות הפתק, תאיר אור רבינו בליבינו ונשמתינו.

כל העם בידו מהבהב ונחת, לא רוצים את הפחד ולא את הלחץ. מצפים באמונה הכל משיגים, באינו מלכנו בטוחים, רבינו נכר סידר הענינים. אחדות פורחת, נ נח זורחת, כי יש ענין שחלל בשמחה, לטובה ולשמחה מפורפת. או תבואו ותבחינו, גם אתם ברבינו, חזים חולנו, תיכנס אנתו ובכנסת אנתו. מצוה גדולה להיות בשמחה, להיות בשמחה עם נ נח תמיד. אז אני שם עם החברים לכה, זה מרים אותי למעלה. ואני מזמין בכבוד ובהערכה, כל החברים ביחד לנסות פנימה. איזה אלופים מאירים באור של רבינו, יש להם מסר והדרכה לעמינו, יאירו לנו ונשמחו בהצלחתנו, ארץ ישראל עולה ועולה לנצח זה ארצינו. יש לרבנו מפלגה, יש לכולנו תקוה. תחשוב קצת על לדינו, אוצרות חמדות בבת עינינו. לא צריכים לחשוב הרבה, לעולם לא נפסד אחד מהרבי, מאתים שנה הוא מאיר את, הארץ, מתי נשמע ונזכה להתיר. בואו תבחרו ברבנו, נ נח נחמן נחמן מאומן עלינו, הוא ישיפע לנו בטוחות, עצות נכונות וישועות. לפעמים מתחילים מחדש, לפעמים קופצים כטפס. ואם גיבור וגם צדיק הנך, תבנה בין כטוב לבך. תתחבר ותצטרף כל נקודה טובה, תקים מגדל הפורח למעלה, אור השם עליך, יזרח, ברכה חן ואושר – נ נח.

מי אמר מתי, מי אמר נח, צפני חכינו אבל נבלנו לפת. מפורסמים של שקר, טרדות המון דה חשב, רחוק יעשה אותך גבר, ורק אנא משיח ידו יכר. קפץ קפץ חרדק חק, אחדות נמקדת כמראה הבק, רחוק הציק בעוקים שלך, חשיך מחפצת בדיח משפחך.

ומלאה מלאה מלאה הארץ דעה את ה'. כמים לים מכסים כולם קופצים ורוקדים. כמים לים מכסים כולם שמחים נחמנים.

אנו רוצים גאולה, אנו רוצים ישועה, תן לנו נח במהרה. כי הם חייו ואורך ימינו, תן חלקנו עם רבינו, כי הם חייו ואורך ימינו, נ נח נחמן נחמן מאומן הוא כל תקותינו. אורך ימים בימינו, עושר וכבוד בשמואלה, נ נח נחמן, נחמן מאומן.

יש רק פתק אחד, פתק הגאולה. אמונה. יש רק פתק אחד, פתק של ישועה\תקוה. נ נח נחמן נחמן מאומן, הוא הרבי של כוולולם, כולנו חברים בוחרים באמונה, רוצים רק חיים של נחת ושמחה.

כה תאמרו ליוסף אנה יש נא פגע אחיך וחסאתם כי רעה גמולך. אל תיראו כי התחת אלהים אני. ואתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטבה למען עשה כיום הזה לחיית עם רב היום יש חסידות חדש, כל אחד יקד נבקש, עונים את הדיים משמחה, יש צפחה כי הכל לטוב. רחוק חסידים יש לם על מי לסמוך, נ נח נחמן נחמן מאומן הוא כל תקותינו. רחוק חסידים שנים חזרה, נ נח נחמן נחמן מאומן הוא הרבי. חברים פועל של הפתק, משורר חסיד קולן ומראה הבק.

זה יורד גדול מאתה ואני, זה מאיר חזק בעומק ליבי, זה אור חדש נעימות נצח, זה שיר חדש של רבינו נ נח. מי לא יודע מחסידות ברסלב, החזירו לעבודת השם את הלהב, חברים ורוקדים ושרים בשמחה תמיד, האש של רבינו תוקד לעולם כלפיד. שיר חדש אשירה לך, נבבל עשור אומרה לך, שיר חדש הוא זה בעצמו רבינו נ נח, הוא עף ופורח מאיר מעורר זורח. הנה זה ארצינו, פה קבענו את ביתנו, נחלות של דם ודמעות, שפכנו נטענו למרבות. גולה אחת גולה גלגול, לקח ומסיר חיים למדנו, אף חממותי עמד לנו, עד שובנו על אדמתנו. מי מראש צפה זאת, השגיח לגדלנו כאריות, לטוב כחיות בערות, בלילות של התבודדות. שכל אחד יהיה מלך, עם בית ושדה עלי ארץ, לבלות את ימיו בטוב טעם, בהודות והלל לבורא עולם. נ נח נחמן נחמן מאומן, הוא הרבי של סולם, עכשיו הגיע הזמן, שיכירו אותו גם כל העולם. אז באו תצביעו נ נח בראש, פה צדיק פה צדיק זה האות, ונשמח כולנו הפעם לנצח, ונראה את הנחמנים בכנסת. הגשם יורד ושוטף, המים ברכה אין ספק, נחל נובע מקור חכמה, רבינו נחמן בן שמחה. מכול של דעת מקיפת, סכנה גדולה מסתובבת, צריכים כלים קדושים קדושים שטורים, בהירות השכל צחצחות המוחין. שרים נ נח, אוחזים בצדיק הן\את הכל לטוב הפך, נחמן מאומן, משהו את העולם\הגיע הזמן, פץ פץ, בחורים בלי גמגום, משה רבינו היה כבד פה, ועכשיו הגאולה בן נח צפון. איפה הייתי, אני לא יודעתי, כל כך נפלאות ירדתי, אלה צעקתך, נ נח מצאתי, אחור לא נסתי, רבינו על ראש שמחתי. כל יום מחדש אני אומר נ נח, קופץ ורוקד כי היצר לוכד, ואין ברירה ואין סיכוי, בלי רבינו אנתו לקוי. אז אוחזים בשמחה ובכלי האמונה, מעולם מראש תשורי אומנה, הפתק צועקת הפתק בווערת, האש של רבינו מוקדת מפוארת.

אפילו קטן, תגיד גדול, משהו לענין - נ נח נחמן נחמן מאומן. הפתק דורשתי, הפתק משמחתי, הפתק צועקת, הפתק מצחקת.

אנא בכח - נ נח, תתיר צורה - נחמן, קבל רנת - נחמן, שגבנו טהרנו - מאומן. שועתנו קבל ושמע צעקתינו - נ נח נחמן נחמן מאומן.

טטי טטי, נתת לנו את רבי נחמן, את הפתק הקדוש - מאומן. כל תפילתינו ותקוותינו - שתשים חלקנו עם רבינו, הרחמן.

חברים טובים בציון של רבינו, שרים נ נח עם שמחה בלבנו, כל העולם יתקאו בחבא שלנו, עוד מגו כולם ידיו איתנו. שרים ושמחים קופצים ורוקדים, רבינו נחמן אנתו בטוחים, הוא האיר לו פרח תשובה, לקדבנו לשם יתברך מעלה מעלה.

ספור מעשית משנים קדמוניות, מולדים באים מוחין חושית, לעור מן השנה והחזרתה, נ נח נחמן - נ נח נחמן - נחמן מאומן. משח יבא - כל חנן אצלו יום אחד, הוא יפך לכל אש ואיש מה שערב עלי, ישנא - חתוף ויכל חתוף ואישני - ונעלמה\אזלנו מיהה כחולנו זמנו! שלש הפך ארצו, כל הרעות ששאלנו, תן רם מאירים מפי. נקודה ונקודה טובה קיצי, עליות וירידות משיד בנית, וחציק שובן את חשבתה בלבי\מקוב. נ נח נחמן נחמן מאומן. מלך מלכי העולמים הקדוש ברוך הוא, הוא נתן לו את רבינו, באש חושש נסוק מחדלים לאת האשול, ואנו שרים נ נח נחמן נחמן מאומן - להביא אותה במהרה. האשול בפתחו\בפתק - תשיר ותשנה - בפיך ובלבך לעשותה נ נח!!!

אני רחל הנעלה מאין מערים חזוב פך ואמה, ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול בתורה, נ נח נחמן נחמן מאומן מיוחד אנתו עם בוא עולם, הציק אנתו כל אחד בידו כולו אש אחד לב אחד עם אידו לבינו שבגמגום. לך לאומן לרבינו, הוא ישר וטהר לפשטנו, אל תתעבב ואל תחמדה, כי לעזר איה אמתה, יש לו אב אבות אנתו, הוא הנחשן שיעמד בעיני, תשוב את החמדת והאמה, תיכנס לשמחה תעלה לך. באומן שוהה ראש בית, חתקשר ותעלה עלמתי, נ נח נחמן נחמן מאומן, חשיך חרדק כל חנן.

כולנו חברים בציון של רבינו שרים נ נח עם שמחה בלבנו, כל העולם יתקאו בחבא שלנו, עוד מגו כולם ידיו איתנו. שרים ושמחים קופצים ורוקדים, רבינו נחמן אנתו בטוחים, הוא האיר לו פרח תשובה, לקדבנו לשם יתברך מעלה מעלה.

ראש השנה של רבינו - ראש חודש ניסן, כולנו בציון חבל על הזמן, יש איררה טהורה עולים מעלה מעלה, פותחים שערים לדתות השמימה, זה רבי נחמן נחמן מאומן הוא הראש הרבי של כולם. לשיר ולרקוד שמח, לקפץ ולעוף פורה, לצעוק חזק צורה - לעלות להיות נ נח נצח. כך היא דרכה של תורה פת במלח, ועל הארץ תישון בטח, אם תעשה כן אשריך וטוב לך - לעלות להיות נ נח נצח. לא תחן האם על האפרכת, כי תקרה שלח תשלח, את האם והבנים קח לך - לעלות להיות נ נח נצח. - - חיים טובים חיים אמיתיים חיים ברסלבים.

השם יתברך אחד יחיד ומויחד, הוא לבדו אחד בלבד, אל תפחד אל תפחד אל תפחד. אתה מרגיש אבוד ומנותק, אל תתאפק. רבינו צעק רבינו צעק. ואז צחק. נ נח נחמן נחמן מאומן.

אמונה נצורה בלב שמורה, בווערת טוערת אש הפצה, למד דעת (רבינו נחמן) לעם שבורה, להקיימה בן נח לשם ולתפארה.

איך איך רבי רבך בלב שמוח הוא הרבי, נ נח נחמן נחמן מאומן הוא הרבי של כולם, נ נח נחמן נחמן מאומן הוא הרבי של כל העולם.

רבינו נ נח נחמן נחמן מאומן הוא הרבי של כולם\יכבשו את כל העולם. יש לו פתק, יש לו חתימה, שיר פשוט כפול משולש מרובה, כשופר יתער ויתקע, נ נח זה שיר הגאולה.

רבינו רבינו רבינו נחמן הוא הרבי של כולם\ קשור אותי אותך כל הזמן. אני צריך נחמן - נ נח נחמן נחמן מאומן.

עתידיים צדיקים להיות מחיצתן לפנים ממלאכי השרת (כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל).

אנו ורוקדים אנו שמחים אנו כל כך שבעים, טוב לבב בחום להב אנתו ברסלב. אנו בונים דורות לשימים בדעה מלאים, ראית אותנו שמחתם עמנו הכל פתוח תעלו. לב זהב, אהוב ונאהב, נ נח זה כוכב. הוא חי לפני מאתיים שנה, וראה לך נשמה ושרשה, הוא נתן לנו דרך צלולה, לנצח עולם הזה - לחיות עולם הבא. בפתק הקדוש הוא נתן אות, ניסי ניסי פלאי פלאות, רבי נחמן מברסלב הוא השדכן, נ נח נחמן נחמן מאומן.

בכל העולם כולו - יצא הוד קולו, בכל תבל הארץ אפילו ביושבי פלשת, השיר מתפשט את החשך מגרש, זה השיר הגאולה, נ נח נחמן - נחמן מאומן. שיר של שמחה, תקוה ואמונה, ברכה והצלחה, הנה בא ובאה. מעם זאת עולה, תשובה שלמה, (אור האורות) הוא קורא ומעלה אותך, רבנו נחמן בן שמחה.

געגעגעגעגעגעגעגעגעגע, לפתק, נ נח. הפתק היא חיינו, מאיר בנשמתינו, כל תקוותינו, ירושתנו.

איך בין א נ נח אזוי, איך בין א נ נח תכה אזוי, יעדא אינר ווילסט בין א נ נח, זול זין אזוי

איך דא רבי האט גיזינגין, איך דא רבי האט גיקלפין, איך דא רבי, דא היילגע רבי, און דא רבי האט גיטנסין. ננננ"מ.

דיפדא אויף איך כח פון נח. לרקוד ברחובות ובשווקים מחמת שמחה של הנחמנים.

טיף אין דא נאכט - א היילגע שפראך - דא נאמן פון היילגע רבי. טנסין אין זינגן, פריילכן בראינגן, נ נח איז ליכטג געבן. דביקות א סך מיסן\גינגיסן, ליכשפט גקלינגין, ננננ"מ.

דו גיסט אין דא גסט עבור דו טרכסט נ נח. א גנסא טג א גנסא נכט נ נח.

נ נח נחמן מאומן

שטנדיק מיר זגין נ נח, שטנדיק עלא זגין נ נח, עלא זגין נננ"מ, נ נח איז דנאמין פרם הילגען רבין רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן
 דוס איז אונזיר העקר, אינזער התקון, אינזער הרפואה, אינזער הגאולה. יא, אמונה איז א-פאך א-פאך, אמונה איז נננ"מ
 איז א יד גוון נ נח איז א יד גוון הפציק איז א יד גוון ננח. איז א יד, א הילגע יד, איז א יד, א פריכה יד, איז א יד מתרומם זין, איז א יד ש הילגע יד, א הילגע נח, נננ"מ
 כמה שמחנו כאשר שמענו מרבינו, איזה אור הבריקה בנפשינו, עוד לא התחלנו זה עוד חדש בשבילנו, כל העולם ימשכו ויצטרפו איתנו. כל
 נשמה כל אות כל תפלה הוא לנצח, לא יתמו ולא ימחו כאשר מגיעים לנ נח
 מבטן שאול שועתי שמעת קולי (יונה ב:ג). קולי שמעת על תעלם אזנך (איכה ג:נו)

Where's the heilege heilege Rebbe? Where's the heilege Rebbe Not?!! Nanach
 A lot of people are becoming Nanach. Please make me Nanach. NNNNM
 I am a fisherman I hook the fish on the line. The fish they bite the hhok, maybe just as a joke, but they are
 mine. I am a fisherman of Rabbi Nachman. NNNNM
 Avrohom was one. You gotta be Nanach
 I need to be in the light, to make things right. Rabbi Nachman will take you there, he'll open your heart –
 .remove your fear. NNNNM for those who dare

עוד שירי ברסלב ושירים שרגילים לשיר

אילו יהודי היה יודע
 היו היה צדיק נסתר קראו לו בטלר העור
 ברוך שלא עשני גוי
 נקודה טובה – היה לו לב טוב - ומנהגו היה שהיה תמיד בשמחה
 אם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים לתקן
 אלקים שיר חדש
 עורה כבודי
 והיה ביום ההוא יתקע בשופר
 למנצח בנגינות מזמור שיר
 יראו את ה' קדושי – ברכת המזון
 וראה בנים
 וגנתי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי
 עזו והדר לבושה ותצחק ליום אחרון
 ממשה ועד רבינו לא היה כמו רבינו, רבינו נחמן מאומן
 רבי נחמן מברסלב כך אמר אסור להתיאש, ואם הגיע זמן קשה רק לשמח יש.

שלמה קרלבוך

אין כאלקיני	הנה ימים באים	טוב להודות- מה אשיב	לכה דודי....	מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך	אלך
ה' אקרא	אשא עיני	גם כי אלך בגיא צלמות	אם אשכחך...	הרחמן הוא יזכנו ה' עוז חסדי ה' הרחמן הוא יקים	
הודו לה'	ההרים רקדו	אבן מאסו אתהלך לפני ה'	מלפני אדון	מי כהשם פתחו לי לך אזבח כי לשמך טוב	
וכבוד	קדשנו במצותיך	ישמחו במלכותך	ועינינו תראנה	קחו עמכם משרתיו שואלים הוא אלקינו אל	פאר
אדון	ימלוך....	גוט שבת	וזוכר וטוב בעיניך	ותשלים משאלות ובאו האובדים ואני תפילתי	
רבון	יהי שלום	ויצמח פרקניה	אשת חיל	כי אתה הוא	י"ה
בשופר	מנוחה ושמחה	הטוב כי	ובנה אותה	ותחזנה	תקע
	ראה נא בעינינו	לדור ודור	שומרים הפקד עירך	שובה ה'	תשועתם היית
	ופדויי השם ישוכון	ובכל זאת	עוצו עצה	שמחם בבנין שלם	שפכי כמים לבך רוה
	רחם בחסדך	אורך ימים	עוד ישמע	עוד אבינו חי	נפשינו חתה לה' מרנא
	מה טובו Lord get me high	לולא תורתך	לשנה הבא	למען אחי	לעולם לא כי
מציון	כי מלאכיו	ליהודים היתה	כי בא מועד	הנה א"ל ישועתי	השמיני
	מקדש מלך	ה' מלך	לא תבושי		ישיש עליך

יהודה כץ: שיר לפסח: בחצי הלל ניתן האות, ידענו שעכשיו חצות, הגיע השעה לצאת, הגיע רגע האמת, מבט אחד אל המזווה, הנה כולנו בתזווה, יוצאים מבין המצרים, בחצי הלילה.

עמוד האש לפנינו, עשן מאחורינו, מעבדות יצאנו, חחרות מצאנו, לילה זה, לנו הפסח, לילה זה, לנו לנצח, כך נזכור, כל דור ודור.

נסענו מסוכות, הגענו אל פי החרות, בין מגדול ובין הים, מבוכה בכל העם, נפלנו לתלוונה, אבדנו את האמונה, נכנסו בין המצרים, בחצי הלילה.

הושיט משה את ידו, הרוח התקדמה איתו, הגיעו מים עד צוואר, ראיתי את המעבר, קרע לנו את מי הים, נפלו צרינו בתוכם, הוי יצאנו בשירה, בחצי הלילה.

נ נח נחמ נחמן מאומן

איציק אשל: ויש לפעמים רגעים קצת קשים זה תלוי רק בכך אם תשכיל בחיים ורק אז תדע: רק בשמך אני אקרא אל תעזוב אותי חזקני נא הושיע נא. גם כשקשה לי וכואב, אני קורא לך אבא אוהב, הושיעה נא.

יאיר גדסי: ניגון הלב

אדם הולך בגן ורוח אלקים מרחפת, הזן את העולם אוהב את כולם, אם ישן הער נרדם, אם קשה הקל לי גם בדרך. אדם בודד בגן ורוח אור עליו עוטפת י... העולם שומר את כולם, אם ישן הער נרדם, אם קשה הקל לי גם בדרך. אדם הוא רק אדם עם כח נעלם, אם אין אתה עוזרו אין לו כח לעמוד ביצרו. אדם הוא רק אדם כמו סולם, הטה ומעלה, אם אין אתה עוזרו, אזי מושל בו יצרו.

שמעת את הולך מרחוק אבל אתה לא היית, יכול להיות שברוח הקודש ובכל זאת לא היית אתה. והיה נדמה לי ששיר ממנגן, חפשתי ולא מצאתי, מאיפה הקול הזה והמשכתי. שמעתי שירים חדשים שלך אבל אתה לא שמעת, רוח הקודש ורוח השיר כי הנר כוכבו יאיר.

לך אמר לבי בקשו פני, את פניך ה' אבקש, כי אבי ואמי עזבוני, ואתה ה' תאספני. אל תסתר פניך ממני, אל תט באף עבדך עזרתי היית, אל תטפני אל תטשני אל תעזבני אלקי ישעי.

לא מזמן פגשת – תועה במבטו אולי אני אושיע, אל תלך אומר לי, תן לי יד, אני לבד לא אוכל להגיע. אמונה בת מלך שר בלעדיך לא הייתי מגיע, רמוזה בתוך הגוף, זועקת, אל תלך. לא מזמן מצאתי אח לחיים, אוהב במבטו, אותי איתו לוקח. בא משה תן לי יד אתה ואני נוכל להגיע.

מסתובב – בדרך, מסתובב ושר, שכל היה והגם בערך בשירת מלאך – שיר השירים אני שומע, ומזמורים ורעננים, ויום ששי אני אתך שמח בשירי שבת. אחלה.. (אך לא) אח נ נח מונח בשלום ואהבה. אלוה חיים משברי הים במקור – ובסופות מדבר מה תבקש אהבת נפשי אליך אלוקים אלוקים שלי. אנגן איתך בשיר שמח, ארקד לך מהנגינה, בשיר והוד ורחמי החסד נשימה להבינה. אהלך אתך בצעדי הרוח, אאטוף נפשי בתור פתוח, בניגון הלב רוקד שמח ושלום ואהבה.

לך אלי תשוקתי, כך חשקי ואהבתי, לך ליבי וכליותי, לך רוחי ונשמתי - - - השיבני ואשובה ותפילותי תשובתי. השיבני ואשובה, תפילתי עד תשובתי. לך אצעק, בק אדבק עדי שובי אדמתי, לך אני בעודי חי, ואף כי אחרי מותי.

איש שיחי – חיי מהללי מדי יום, להטריף את לחם חוקי שיר אני אלך אלוקי. סמכתי את ידי, ברכתי את בני, הס—תי לחי רצון.

נשמת כל חי תברך את שמך י"א ורוח כל בשר תרומם, לשמח לבבות נאנחים מלב אחים אוהבים, לשמח לבבות נאנחים ולב אבות ובנים.

שיר למעלות אשא עיני אל ההרים.

יצחק פיוקס

הללו אל בקדשו

עת ללדת

שבתי... לא לחכמים לחם

אם אין אני לי מי לי

א-ל אדון על כל המעשים

המביט לארץ ותרעד, יגע בהרים ויעשנו.

מעין עולם הבא יום שבת

יהי שלום בחיליך שלוה בארמנותיך

בעת ההיא אביא אתכם, ובעת קבצי אתכם, כי אתן אתכם לשם ולתהלה בכל הארץ.

יתמו חטאים מן הארץ, ורשעים עוד אינם.

נכון לבי אלקים אשירה.

מלך

שירין ורחשין:

י"ה רבון

דמעה קטנה מבקשת את דרכה, לאן את הולכת, היא לא עונה. מי ייל אותך הפעם, מי. מי אם לא אני. התגלגלי התגלגלי. שערי דמעותיך אל תנעלי. שאי קולך ושאלתי. העוד ינגן חלילי. עוד מעט ואתעורר. אל נא תכבו את הנר. יש לי היום תקווה חדשה סתם לחייך בלי בושה. איך שפעם רציתי לנחם. לצאת מן העיר כל כך צפוף. אל תוך עננים גבוהים לצלול. ולרגע לשכוח הכל.

הר קשה- ברזל מחתכו/ ברזל קשה אש מפעפעו/ אש קשה מים מכבים/ מים קשים עבים סובלים/ עבים קשים רוח מפזרתן/ רוח קשה גוף סובלה/ גוף קשה פחד שוברו/ פחד קשה יין מפיגו/ יין קשה שינה מפקחתו.

ירעם הים ומלוואו. יעלוץ השדה וכל אשר בו. אז ירננו כל עצי יער....

חוכא: בלילה בא האדם היער, ונתן להם לאכול ולשתות ולנו שם לפנות בוקר שמעו קול החוכא הגדולה מאד עד שכל האילנות היו רועשים ומזדעזעים והסיתו לשאול את האדם היער מה זאת. ושאלו: מה קול החוכא הגדולה הזאת סמוך לבוקר. השיב לו: זהו חוכא שהיום שוחק מן

נ נח נחמ נחמן מאומן

הלילה. שהלילה שואלת את היום. מדוע כשאתה בא אין לי שם? ואזי היום שוחק ועושה חוכא גדולה. ואח"כ נעשה יום..... ונפלא בעיניו שזהו עניין פלא. שהיום שוחק מן הלילה....

לכבוד עלתא קדישא, סתימאה דכולא, שיר פשוט כפול, משולש, מרובע, עשרה מיני נגינה ד' פשט רמז דרש סוד, י' עתיקא סתימאה, רווח אות, רווח אות, רווח בין אות לאות. ברכה אשרי שיר ניצוח משכיל תפילה, י' עשרה מיני נגינה, הודו ניגון מזמור, הללוי"ה...
 רם ונישא גדול ונורא, משפיל גאים עדי ארץ ומגביה שפלים עדי מרום מוציא אסירים ופודה ענוים ועוזר דלים ועונה לעמו ישראל בעת שועם אליו.
 להרים – ניגון.

רבון כל העולמים אדום כל הנשמות אדון השלום מלך אביר מלך ברוך מלך גדול דובר שלום מלך הדור מלך ותיק מלך זך חי העולמים, טוב ומטיב יחיד ומיוחד מלך כביר לובש רחמים, מלך מלכי המלכים מלך נשגב סומך נופלים, מלך עושה מעשה בראשית פודה ומציל צח ואדום, מלך קדוש רם ונישא שומע תפילה, מלך תמים דרכו.
 עד מתי עורך שבשי ותפארתך ביד צר. אודם, פיטדה, ברקת. נופך, ספיר ויהלום. לשם, שבו, ואחלמה תרשיש, שהם, וישפה.
 כציפור נודדת מן קינה כן איש נודד ממקומו.

שיבי קלר

אנחנו רוצים לשמוע את קולך ולראות את אורך – למענך אלקינו תביא גאולה למענך אלקינו תביא ישועה ותחדש פני אדמה

תכלת דומה לים, ים דומה לרקיע, ורקיע הוא דומה לכסא הכבוד, וכסא הכבוד דומה לאבן הספיר
 אין עוד מלבדו, שהכל נהיה בדברו, שהכל ברא לכבודו.

אנחנו בני אברהם יצחק ויעקב. אנחנו שרים אליך מתפללים שתביא כבר את הגאולה.

שירתי ה' לנגדי תמיד, נ נח נחמ נחמן מאומן – כל הזמן

לא נירא ולא נפחד כי ה' אלקינו ה' אחד – כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו זאת הבחינה היא מעין עולם הבא היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמעיני

עדי רן

הסר ממני גאוה	פרו ורבו	אבא נהייתי דוס
הסר ממני תאוה	נה נה נה נה נה נה	זה לא אומר שאתה צריך לכעוס
תן פשיטות ויושר	פרו ורבו	אמא נהייתי דוס
תן תמימות וענוה	אור אין סוף	זה לא אומר שאת צריכה לכעוס
כי רק אז אני	לכל אדם יש נפש אלוקית	אמנם נולדתי לדור
אוכל לדור איתך	ונפש בהמית	שרוב פניו צבועות שחור
כי רק אז אני	וכל עניין הבחירה	אבל גיליתי ת'אמת
אוכל לשמוח בעולמך	הוא מי מן השניים יוכרע	וכל השאר הוא סתם טפל
	וממש בכל דקה	נה נה נה נה נה
	המלחמה בעיצומה	
איזה כיף להיות יהודי	בכל עת של ניצחון	אבא נהייתי דוס
	נמשך חוט של חסד עליון	זה לא אומר שאתה צריך לכעוס
קם בבוקר מקבל פני החמה	אור אין סוף	אמא נהייתי דוס
מודה לקדוש ברוך הוא שהחזיר לי את הנשמה	אור אין סוף	זה לא אומר שאת צריכה לכעוס
רץ למקווה מרביץ טבילה	אור צחצחות	
שם ציצית, תפילין מוכן לטוס בתפילה.	אור אין סוף	מחר תודיעו לכולם
איזה כיף להיות יהודי, איזה כיף להיות יהודי...		שייש קדוש ברוך הוא בעולם
	לכל אדם יש יצר טוב	מי שלא ירצה להתעדכן
ואבא שלי גדול וחזק	ויצר רע	רחמנא ליצלן מסכן מסכן
מה שאני מבקש הוא נותן לי צ'יק צ'ק	כי זה מול זה ברא אותם	נה נה נה נה נה
עדיף להיות בן מלך לא בן של עבדים	והכל בשביל הבחירה	
בפרט הבן של מלך מלכי המלכים	אף אדם לא נהנה	סבתא נהייתי דוס
	אלא מעמל כפיו	תוציאי ת'שיניים מהכוס
איזה כיף להיות יהודי, איזה כיף להיות יהודי...	ולכן המאבק	סבא נהייתי דוס
ולפעמים אני נופל עמוק עמוק	כי רצה להיטיב עם ברואיו	ועוד מעט תשברו פה כוס
ממש קטנות מוחין אני ממש בשוק		נה נה נה נה נה נה
אחרי שאני צועק גוויילד אוי ואבוי!	אור אין סוף	פרו ורבו
אני פתאום נזכר "ברוך שלא עשני גוי"	אור אין סוף	נה נה נה נה נה נה
	אור צחצחות	פרו ורבו
ועכשיו אני בחתונה קופץ רוקד מפזז ממש	אור אין סוף	נה נה נה נה נה נה

נ נח נחמ נחמן מאומן

פנאנה
שלוש שעות רוקד אני לא מרגיש
אתה רוצה חריימה או גפילטע פיש?
איזה כיף להיות יהודי, איזה כיף להיות יהודי...
אין יאוש

כמו דוד המלך ששר לו בשדות ולא היה אכפת
לו מגוליית
או מדובים ואריות.
אבל כל העולם הוא שלי כי בראת אותו בשבילי
בכל מקום שבו אני הולך שם אתה נמצא ומולך
בכל מקום שבו אני הולך שם אתה נמצא ומולך

אתמול ירד הרבה גשם, כנראה עוד שהשר
מוצף,
אני חושב שאסע מסביב.
המורה הכי טוב בעולם מלמד אותי כל רגע
הליכות,
בזמן האחרון אני שמח גם כשאני עצוב.
אל תכה בסלע...

בעורף האויב פצוע וזב דם
באלף הקרבות האחרונים נחלתי כישלון חרוץ
זוחל בין השוחות כבר מזמן שכחתי בשביל מה
באתי לכאן זכור בזכרון עמום.
אין לי את הלוקוסוס להיכנע לא יניחו לי גם שם
יש שומרים בכל מקום פטרולים די צפופים
עכשיו
צריך מנוף 10 טון כדי להזיז אותי מכאן
שומע את הקול שאומר לי... ניינייניינייניינייניי
אין ייאוש בעולם כלל
ניינייניינייניינייניינייניינייניינייניינייניינייניי
ניינייניינייניינייניינייניינייניינייניינייניינייניי
כל יום מתחיל תמלחמה ומפסיד מהר מאוד
נושא עיניי מצפה לישועה
זוכר בזכרון עמום יש לי משימה
יש סיבה למה אני פה על פני האדמה
שומע את הקול שאומר לי אין ייאוש בעולם כלל אל תכה בסלע

אין לנו על מי לסמוך
אין לנו על מי לסמוך
אין לנו על מי לסמוך
אין לנו על מי לסמוך
רק על אבינו שבשמיים

ריבוננו של עולם ריבוננו של עולם איי איי איי
ריבוננו של עולם ריבוננו של עולם איי איי איי
ריבוננו של עולם ריבוננו של עולם איי איי איי
ריבוננו של עולם ריבוננו של עולם איי איי איי

אוי אוי אוי רחם רחם רחם הצל הצל הושיעה
אוי אוי אוי רחם רחם רחם הצל הצל הושיעה
אוי אוי אוי רחם רחם רחם הצל הצל הושיעה
אוי אוי אוי רחם רחם רחם הצל הצל הושיעה!

קניתי מגפיים בשלושה זוזים וכבש,
עכשיו אוכל ללכת בעשב הרטוב ובשלוליות.
יש מקומות מחוץ ליישוב לא רחוק מכאן,
ששם אוכל לטעום מהתכלית.
בחורף כל מקום מזכיר לי את אומן,
בעיקר איפה שיש עצים ומים,
ארץ ישראל מקום טוב מאד בשבילי.

אל תכה בסלע, דבר אליו
אל תכה בסלע, דבר אליו
אל תדחוק את השעה.
אל תכה בסלע, גגן אליו
אל תכה בסלע, גגן אליו
ותראה חידוש מופלא.

קורא את הצדיק שכותב לי אין ייאוש בעולם
כלל
שומע את הניגון מתנגן לי אין ייאוש בעולם
כלל, אין ייאוש בעולם כלל
אין ייאוש בעולם כלל!! אין ייאוש בעולם כלל
עכשיו אני מנסה לקום יש לי דרך יש לי שליחות

קניתי מגפיים בשלושה זוזים וכבש,
עכשיו אוכל ללכת בעשב הרטוב ובשלוליות.
יש מקומות מחוץ ליישוב לא רחוק מכאן,
ששם אוכל לטעום מהתכלית.
בחורף כל מקום מזכיר לי את אומן,
בעיקר איפה שיש עצים ומים,
ארץ ישראל מקום טוב מאד בשבילי.

אל תסתכלי אחורה
היה נחמד פה לפעמים
היו לנו מספר התרגשויות
כמה רגעים של חסד
וגם כמה התנוצצויות
אבל הרע פה מתחפש לטוב
והטוב כל כך חיוור
אז תצילי מה שתצילי
אנחנו צריכים למהר
אל תסתכלי אחורה
כי הכל עכשיו בווער
אין לנו דרך אחרת
ואי אפשר להשאר
גם אני בוכה עכשיו
יש לי פה עוד כמה חברים
כמה אהבות
וכמה דמיונות של נעורים
עוד מעט יבוא עגן
וגשם של גופרית וקיסטור
אחר כך תהיה עלטה כבדה
ואחר כך יפציע האור
אל תסתכלי אחורה
כי הכל עכשיו בווער
אין לנו דרך אחרת
ואי אפשר להישאר

קראתי כל מיני ספרים שדיברו מעניין האהבה
לכל הברואים
עסקו בתודעה, במדיטציה וכיוצא בזה
דיברו מעניין ביטול הטבעי והשתקת הדמיונות
דיברו מפשיטות ותמימות
יש בהם טעם והרבה מן האמת...
אני זכיתי לדעת שיש בורא לכל, יש כתובת
מדוייקת.
הציפורים עכשיו בהמולה גדולה, התרחשות
מרגשת אצלם.
היו פעם צדיקים ומקובלים שלמדו שיחת דקלים
ושיחת עופות,
שלמה המלך ידע אפילו את הדיבור של הדומם.

אין לי שום דבר
אין לי שום דבר בעולם הזה אין לי כסף אין לי
מניות
אין לי עניינים וחשבונות אין לי עסקים וחנויות
אין לי הסכונות או אוניות
אבל כל העולם הוא שלי כי בראת אותו בשבילי
בכל מקום שבו אני הולך שם אתה נמצא ומולך
בכל מקום שבו אני הולך שם אתה נמצא ומולך
מתי אוכל לשיר רק בשבילך, לנגן למענך

אל תכה בסלע, דבר אליו
אל תכה בסלע, דבר אליו
אל תדחוק את השעה.
אל תכה בסלע, דבר אליו
אל תכה בסלע, דבר אליו
ותראה חידוש מופלא.
כמה טוב לא להיות חשוב בעיני עצמך, כמה טוב
להיות מה.
היה הכי טוב, עכשיו הכי טוב, יהיה הכי טוב
באמת.

אני אוהב את הקדוש ברוך הוא

נ נח נחמ נחמן מאומן

נ נח נחמ נחמן מאומן

אני אוהב אני אוהב אני אוהב
אני אוהב אני אוהב אני אוהב
כל היום כל היום כל היום
אני אוהב אני אוהב אני אוהב

כי הוא נתן לנו מילה
כי הוא נתן לנו תפילה
והוא נתן לנו בחירה
והוא נתן לנו בכורה
כי הוא נתן לנו מורא
כי הוא נתן לנו תורה

אני אוהב אני אוהב
אני אוהב אני אוהב
ת'קוידש בורכו!!

אשרינו שזכינו

ריבוננו של עולם הריני בא לפניך
להלל ולשבח גדולת רחמנותיך
איך שלחת לנו רועה נאמן
שיאסוף אותנו, הכבשים התועות וייקח אותנו
אליך.

אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו
נחל נובע מקור חכמה
אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו
נחל נובע מקור שמחה

ריבוננו של עולם הריני בא לפניך
להלל ולשבח גדולת רוממותך
איך שלחת לנו רופא נאמן
שירפא אותנו ויחבוש פצעינו ויישא אותנו אליך.

אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו
נחל נובע מקור חכמה,
אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו
נחל נובע, מקור שמחה
אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו
נחל נובע, מקור חכמה
אשרינו, אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו
נחל נובע מקור שמחה!

ריבוננו של עולם הריני בא לפניך
להלל ולשבח שפע חסדיך
איך נתת לנו צדיק יסוד עולם
שיישר ליבנו ויחזיר שכלינו
ויידבק אותנו בך!

אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו
נחל נובע, מקור חכמה
אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו
נחל נובע, מקור שמחה!
אשרינו, אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו
נחל נובע, מקור חכמה
אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו
נחל נובע מקור שמחה

אשרינו

אשרינו אשרינו אשרינו שיש לנו רבי כזה
אשרינו אשרינו אשרינו שיש לנו רבי כזה
אשרינו אשרינו אשרינו שיש לנו רבי כזה
אשרינו אשרינו אשרינו שיש לנו רבי כזה!
קוראים לו נ נח נחמ קוראים לו נחמן מאומן
קוראים לו נ נח נחמ קוראים לו נחמן מאומן.
אשרינו אשרינו אשרינו שיש לנו רבי כזה
אשרינו אשרינו אשרינו שיש לנו רבי כזה
אשרינו אשרינו אשרינו שיש לנו רבי כזה
אשרינו אשרינו אשרינו שיש לנו רבי כזה
קוראים לו נ נח נחמ קוראים לו נחמן מאומן
קוראים לו נ נח נחמ קוראים לו נחמן מאומן

עבדו את השם בשמחה עבדו את השם בשמחה
עבדו את השם בשמחה עבדו את השם בשמחה
נ נח נחמ נחמן מאומן נ נח נחמ נחמן מאומן
נ נח נחמ נחמן מאומן נ נח נחמ נחמן מאומן
אם יהודי... אם יהודי היה יודע כמה הקדוש ברוך

הוא אוהב אותו
התורה כמה שווה כמה שווה פרק תהילים כמה
שווה הנחת תפילין
אם יהודי היה יודע מה זאת מה זאת השמחה
אם יהודי היה יודע מה זאת השמחה
אם יהודי היה יודע מה זאת חתונה
אם יהודי היה יודע מה זאת חתונה
היה שמח שמח ורוקד שמח ורוקד 120 שנה!!
אם יהודי היה יודע מה זאת התפילה
אם יהודי היה יודע מה זאת התפילה
אם יהודי היה יודע מה זאת התורה
אם יהודי היה יודע מה זאת התורה
היה שמח שמח ורוקד שמח ורוקד 120 שנה!!
היה שמח שמח ורוקד שמח ורוקד 120 שנה...

אתה קדוש

בדרכים רבות הלכנו
לחפש קורטוב אמת
לא הססתי מלנגוס בו
במעדן החטא
לא מצאנו את עצמנו
אין עוד טעם לכחש
התרבות הזאת לא לנו
כי בלבנו אש

ואני הקטן
השפל שבין כולם
עומד פה נרעד ונדהם
ואני הקטן
האחרון שבעם
עומד פה נרגש ונפעם

כי אתה קדוש
ושמך קדוש
קדושים כל יום
יהללוך סלה

בכלה נפסד החומר
נחש החוש עוד משקר
כשעוצמים את העיניים
סוף האמת להתבאר

וקשה לתפוס בשכל
גם הדמיון פה מאכזב
אבל יש שליט לעסק
ואותנו הוא אוהב

ואני הקטן...

בית המקדש

כן יבנה בית המקדש שיבנה בית המקדש
כל עמך ישראל ירננו ויגידו בך
שיבנה בית המקדש, שיבנה בית המקדש
כל עמך ישראל ירננו ויגידו בך
ותחזינה עינינו בשוכך לציון
זה לא חלום, זו מציאות לא דמיון,
בשוכך לציון זה לא חלום זו מציאות לא דמיון.

שיבנה בית המקדש, שיבנה בית המקדש
כל עמך ישראל ירננו ויגידו בך
שיבנה בית המקדש, שיבנה בית המקדש
כל עמך ישראל ירננו ויגידו בך

ותחזינה עינינו בשוכך לציון...

גלגל של הצלה

חשבת זה הסוף כבר נפרדת מכולם
בעצם השלמת העסק פה תם
בפעם המיליון אבד הזיכרון
כל כך הרבה פעמים עמדת
הים מלפנים המצרים מאחור
הכל נראה כל כך שחור

ערפל כבד על התקווה האור נראה כל כך רחוק
ואדרבה הסימנים מראים שאתה הולך לפול יותר
עמוק

נסה להיזכר איך תמיד זה מגיע
חיבוק החמלה
איך תמיד נזרק לך
גלגל של הצלה

לא להתייאש לא להתרגש
הרי זכית כבר לראות את האש
לא להתייאש לא להתרגש
הרי היית כבר בתוך כבשן האש

מתי נלמד לבטוח רק בו פשוט להישען עליו
לא בדיעבד אלא לכתחילה אפשר להתחיל
מעכשיו

אין אהבה ללא כאב
אתה אף פעם לא מאכזב
יש מהלך של הסתרה וזה ידוע
בשביל הגעגוע

המח מופגז בשורה של עניינים הלב נחמץ
מרגשות עוינים

נ נח נחמ נחמן מאומן

לא לאפשר למקטרג להסתיר את האור	פשוט נ כפול נח משולש נחמ מרובע נחמן מאומן	כי מה אני בכלל יש הקב"ה יש רק הקב"ה בעצם יש רק הקב"ה
רציתי להבטיח לך דבר אחד חשוב אף פעם לא להיות עצוב	טריילילילי טרייליליליה זהו שיר הגאולה	
הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל כדת משה וישראל כדת משה וישראל..	יקח כמה שיקח ייקח כמה שייקח, הרי בסוף נגיע נגיע בסוף, נגיע לחוף ייקח כמה שייקח, הרי בסוף נגיע	בן אדם צריך לעבור בעולם הזה כמה בלבולים כמה מכשולים כמה גלגולים עד שהוא תופס ש...
להבטיח לך דבר אחד חשוב כדת משה וישראל..	הגשם ירד על הכיכר זה סוף ניסן, תחילת אייר וזה כבר מאוחר, וקצת מוזר.	דין וחסד חום וקור יבש ורטוב חושך ואור דומם צומח חי מדבר הכל זה רק...
כדת משה וישראל..	ייקח כמה שייקח, הרי בסוף נגיע נגיע לחוף ייקח כמה שייקח הרי בסוף נגיע.	להתנסות בתאוות של שבעים אומות לשגות בדמיונות ואמונות כזביות לחקור ולמצוא לשאול ולדרוש כדי להבין בסוף ש...
התבודדות	היום נולדת ברוך הבא תשכח מה שלמדת, אתה מתחיל מהתחלה הכל מסביב חדש לגמרי הכל נברא איתך ובשבילך אתה הרך הנולד אתה טהור כמו תינוק אל תפחד אתה לא תשכח ת'הוק	יש הקב"ה יש רק הקב"ה בעצם יש רק הקב"ה
שעה אחת ביום אני צריך להתבודד ולשלוח תחינתי בפניך ולבקשך להתקרב אליך להגיד כל רצונותיי ולהביע משאלותי בפניך כי ממך הרפואה, כי ממך האהבה, כי ממך הישועה ואתה טוב ומייטיב לכל נכון השם לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת.	תיקח לך ניגון ותנגן אותו תיקח לך ריקוד ותרקד אותו ללא דאגה. מה יש לכם לדאוג? הרי אני הולך לפניכם מה יש לכם לדאוג? הרי אני הולך לפניכם...	יש הקב"ה יש רק הקב"ה בעצם יש רק הקב"ה
שעה אחת ביום אני צריך להתבודד ולשלוח תחינתי בפניך ולבקשך להתקרב אליך לספר כל הרפתקאותי וכל מה שעובר עליי בפניך כי ממך הרפואה, כי ממך האהבה, כי ממך הישועה ואתה טוב ומייטיב לכל נכון השם לכל קוראיו לכל מי שיקראהו באמת.	ייקח כמה שייקח, הרי בסוף נגיע נגיע בסוף ייקח כמה שייקח! הגשם ירד על הכיכר זה סוף ניסן, תחילת אייר...	ויש אחד שתפס שכל העניין הוא אחדות אחת פשוטה קראו לו אברם והוא בא מאור כשדים והוא שמע את הקול שאומר לו "לך לך" ובזכותו רק בזכותו אני שר עכשיו מה שאני שר עכשיו
שמרו בני ישראל	יש הקוידש בורכו	בן אדם צריך לעבור בעולם הזה כמה בלבולים כמה מכשולים כמה גלגולים עד שהוא תופס ש...
ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם. ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם.	בן אדם צריך לעבור בעולם הזה כמה בלבולים כמה מכשולים כמה גלגולים עד שהוא תופס ש...	יש הקב"ה יש רק הקב"ה בעצם יש רק הקב"ה
כי ששת ימים עשה השם את השמיים ואת הארץ וביום השביעי, וביום השביעי שבת וינפש וביום השביעי, וביום השביעי שבת וינפש.	בן אדם צריך לעבור בעולם הזה על גשר צר מאוד והאמת חדה כחוט השערה	כי לא יטוש כי לא יטוש, כי לא יטוש השם, כי לא יטוש השם עמו. כי לא יטוש השם עמו, ונחלתו לא יעזוב. כי לא יטוש, כי לא יטוש השם, כי לא יטוש השם
טריילילי	והעיקר זה ש... לא יפחד כלל צריך לשמוח ולא לשכוח	
שיר פשוט כפול משולש מרובע שיר פשוט כפול משולש מרובע		

נ נח נחמ נחמן מאומן

שירים של הזמיר

צעקנו ימין צעקנו שמאל איך לא ידענו שהשם כל יכול, נבקש כולנו יחד אז ננצח בגדול, כי יהודי הוא בן של מלך, הוא בן של מלך מלכי המלכים. את תורתנו נתן רק לנו, לנו לנצח נצחיים.

פזמון.

שיר ה' (מחרוזת)

שם הרחק בטבריה גר צדיק נסתר, שמו סבא ישראל אותו השם בחר, והוא עבד בלי נח את בורא עולם בזכות רבי נחמן צדיק יסוד עולם.

פזמון: נ נח נחמ נחמן מאומן.

ובידו הפתק של הגאולה שזכה לו סבא בזכות הנפילה, והוא שכב בלי כח חמשה ימים, רק נשא תפילה לחי העולמים.

פזמון.

שיר ו'

קום והתחזק בארץ בתורה ובמצות, לא חשוב ימין או שמאל אתה פה בזכות אבות, אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת השם, תורת השם תמימה משיבת נפש.

פזמון: זאת אכן אותה הארץ זו היא ארץ האבות שנשבע לנו אבינו הוא אדון העולמות, זאת אכן אותה הארץ שנתן לנו האל, מה בסך הכל רצינו שתשלח את הגואל.

תודה לך אדון עולם על ארץ חמדה שהנחלת לאבותינו רק מאהבה, ישתבח שמך לעד של האל המיוחד, תשלח לנו את המשיח כדי שלא נהיה לבד.

פזמון.

שיר ז'

רבי נחמן נמצא באומן כך רצה האל הרחמן, הוא הבטיח שמי שיבוא אליו הוא יתקן לו את הנשמה, אז נסענו בראש השנה כל החברה מהשכונה, ומאז שחזרתי הביתה לכאן אני שר על רבינו נחמן.

פזמון: רבי נחמן רבי נחמן אין כמוך בעולם, רבי נחמן רבי נחמן אוהבים אותך כולם. רבי נחמן רבי נחמן אין כמוך בעולם, רבי נחמן רבי נחמן צדיק יסוד עולם.

הוא עבד את השם בשמחה, לא היה לו רגע מנוחה, הוא הבטיח שמי שיבוא אליו הוא יתקן לו את הנשמה, אז בזכות נשמתו הגבוהה, וזה לא בזכות אבותיו, הוא קבל מהשם יתברך מתנה שנחגוג אצלו ראש השנה.

פזמון:

הוא עבד את השם בשמחה, לא היה לו רגע מנוחה.... אז בזכות רבי נחמן אני ואתם נתקן גם את כל העולם.

פזמון.

שיר ח'

א

פזמון: אור אור אור אור אבא תן רק אור רק אור. אור אור אור אור אבא תן לחזור אל האור.

צלילי כינור על החומות היה פורט דוד המלך, ומלבו היה מוציא לא רק מילים גם מנגינה, אנחנו פה לבד אבא מתי יבוא משיח, אנחנו כאן כולנו יחד רוצים לחזור, ובקרוב זה לא רחוק אתה תשלח את המשיח, שמחה כזאת עוד לא זכו לראות בכל העולמות, אנחנו לא נפסיק לדרוש אבא רוצים את המשיח כי רק אתה תמיד מקיים את ההבטחות.

אנו נזכה ליום הזה בזכות רבינו שהבטיח, בזכות כל המפיצים ושל כל המפיצות, האש של סבא עוד תוקד עד שתשלח את המשיח, כי כך הבטיח לנו רבינו הקדוש.

מי שיזכה ליום הזה הוא יקרא אדם מצליח, שמחה כזאת עוד לא זכו לראות בכל העולמות, אנחנו לא נפסיק לדרוש אבא רוצים את המשיח, ביום הזה אתה עושה סוף לצרות.

פזמון.

שיר ב'

יש אל אחד שהעולם שלו שיועד ורק הוא מבין, יש אל אחד ואין עוד מלבדו אם תקרא לו הוא תמיד זמין, זה המלך הגדול הגבור והנורא אם תקרא לו באמת יוציא אותך מכל צרה,

פזמון: ואתה הנשמה הטהורה שבי היחידה שמחיה אותי, ואתך אני כל העולם, ואתך אני כל היקום בלעדיך אני לא קיים, בלעדיך אני/אנחנו בעצם כלום.

יש אל אחד שהעולם שלו שנמצא אצלי בתוך הלב, יש אל אחד ואין עוד מלבדו שיועד ומרגיש את הכאב, זה המלך הגדול....

שיר ג'

המזמור שאשיר לאבינו שבשמים מעורר בי המון, מחשבות על קדושה רוצה להודות להלל ולשבח שנתן לי עצה לחזור בתשובה.

פזמון: אבא של כל אחד אבא של כל אחד, אותך אני אוהב, לך אשרי לעד. אבא של כל אחד אבא של כל אחד אותך אני אוהב, האל המיוחד.

הודו לעושה שמים וארץ זמרו למלך מלכי המלכים, כי לך ולשמך נאה להודות רופא כל בשר ומפליא לעשות.

פזמון.

שיר ד'

מצוה גדולה להיות שמח, ואהבת חנם תנעים את הלב, כי סך הכל אתה אורח, אחי אותך אני אוהב, לי לא חשוב אם אתה ברסלב גם לא חשוב לי אם תהיה במפד"ל, אנחנו כאן כולנו יחד, ולשנא נאמר חדל.

פזמון: שלום שלום, יבוא משיח ויגשים את החלום, שלום שלום נבקש רק מאבינו במרום, אוי אבא אבא רק אליך התחננתי, תפילתי לך נשאתי, קרב את בא הגואל.

נ נח נחמ נחמן מאומן

שמחה בלב שירים וריקודים, רק אצל רבינו נחמן אין לי בלבולים, בא אחי דלג על כל המכשולים, בא תתחיל לראות ניסי ניסים.

פזמון.

העיקר אצלו אחי זה רק ראש השנה, את היום הזה קבל רבינו מתנה, מתנה כל כך יפה ונפלאה, זה הפסד למי שלא ראה.

פזמון.

שיר ב

אמר רבי נחמן הראש השנה שלי באומן עולה על הכל: אני נוסע לרבינו בראש השנה, את היום הזה קבל רבינו מתנה, בא אתנו לרבינו בראש השנה, בא אחי תזרוק הכל נסע לאומנה.

פזמון: הכל סגור הכל מוכן, אני נוסע לאומן, אני רק נוסע אליך, הכל סגור הכל מוכן, אחי אל תעשה ענין, אצל רבינו העבר מאחריך.

יש ענין שנתהפך פה הכל לטובה, כי אצל רבינו נחמן יש רק אהבה, אם זכית והיות בראש השנה, רק נשאר לך לשמוח בכל השנה.

פזמון.

שיר ג'
שבחי ירושלים

שיר ד'

עם ישראל בדרך אל האושר, זה הסוף לכל היסורים, עת לחייך לדעת גם לשמוח לכבודם של כל הצדיקים,

פזמון: זה הזמן לשמוח את הצרות לשכוח גם אם זה קשה אבא יחד את הכל עוד נשנה.

היום הזה קרוב, אני לכם מבטיח, יום הגאולה של העולם, כולנו כאן נראה, את מלך המשיח, באישור של מלך העולם,

פזמון:

היום הזה יבוא, אבא לנו מבטיח, יום הישועה של העולם, כולנו כאן רוצים את מלך המשיח, שישכין שלום פה בעולם.

פזמון.

תמיד ידעתי שאתה נחמן, אבל טעיתי עם השנים, רדפתי אחרי הזמן, תמיד חפשתי שינוים.

פזמון: אתה אבא שלי לעד, אחד יחיד ומיוחד, ובמרום אתה אחד, ישתבח שמך לעד, אתה אבא שלי לעד, לא תעזוב אותי לבד, ובמרום אתה אחד ישתבח שמך לעד.

איך לא הבנתי שיש לנו ענין, אתך המלך האל הנאמן, עלי רחמת כל הזמן, שלחת לי את רבי נחמן.

פזמון.

שיר ה'

שיר הגאולה של מלך המשיח זה נ נח נחמ נחמן מאומן. נננ"מ.

הייתי נער בשכונה קטנה, חפשתי צדיק שיש לו הבנה, תמיד שאלתי את כל החברים, אם יש להם צדיק מתאים. אחרי הרבה שנים של

יש לנו צדיק הצדיק הוא נחמן ושמו רבינו נחמן זה נחמן מאומן, נ נח נחמ נחמן מאומן.

יש לו גם תלמיד התלמיד לא עצלן ושמו רבינו נתן זה נתן הקטן, נ נח נחמ נחמן מאומן.

יש לנו סבא זה סבא ישראל ומי שיבוא אליו יזכה לראות גואל, נ נח נחמ נחמן מאומן.

יש לנו פתקא הפתקא היא גדולה ובה גילה רבינו את סוד הגאולה, נ נח נחמ נחמן מאומן.

שיר ט'

אצל רבינו הקדוש שמחה והמולה, שם כל הברסלבים כולם הקימו מקהלה, רבינו הקדוש גילה את סוד הגאולה, מהגלות הזאת יוצאים רק בשמחה... שמחה שמחה... תמיד להיות רק בשמחה, וכל מי ששמע אמר אח איזו מקהלה.

אצל רבינו הקדוש הוא ראש בני ישראל, כל מי שבא אליו הוא מקרב את הגואל, תיקון כללי, תיקון חצות וגם התבודדות, אצל רבינו הקדוש אין כלל עצבות, רק שמחה, שמחה...

רבינו נחמן הקדוש גילה לסבא ישראל, שרק האש שלו תוקד עד שיבוא גואל, סבא ישראל הקדוש הוא סוד הגאולה כי כך הבטיח לו רבינו בפתקא. שמחה...

שיר י'

יוצא ליער בכל יום או לשדה פתוח, לשיר למלך הגדול חוזר עם מצב רוח, כולם יודעים איזה גדול הוא מלך הכבוד, ורק אליו אנו מוסרים את הכבוד.

כולם היום יודעים זה טוב מאד לשיר לרקוד עם מלך הכבוד, כולם היום יודעים זה טוב מאד לשיר לשמוח ולרקוד עם מלך הכבוד. [שלעבוד רק בשמחה את מלך הכבוד]

היום אני אוהב אותך יותר מכל הזמנים, אבא יקר תדע לך אנחנו כבר לא קטנים, אז בזכות זאת האהבה רחם על ישראל, ובקרוב תשלח לנו את הגואל.

פזמון – כולם...

ובקרוב זה לא רחוק אתה לנו מבטיח, שבזכות כל הצדיקים תשלח את המשיח, בזכות נשים צדקניות אנחנו נגאל, ובזכותן כולנו כאן נראה גואל.

פזמון.

רבינו נחמן הקדוש בפתקא הוא מבטיח, שרק האש שלו תוקד עד שיבוא משיח, משיח בקרוב יבוא לכל עם ישראל, אתו נשמח וגם נרקוד לכבוד האל.

דיסק ב'

שיר א

כרטיס לאומן לא עולה מיליון דולר, אחי תזרוק הכל אפילו את התואר, אם רק תזכה לבוא אליו אני מבטיח, שבקרוב נראה את מלך המשיח.

בראש השנה נסענו כל החסידים, אל רבינו הקדוש הוא קודש קדשים, שם קונים שמחה בלב ואמונה, שם עושים תיקון לנשמה. יש לנו

נ נח נחמ נחמן מאומן

המתנה, מרבי נחמן קבלתי הזמנה, בראש השנה עם כל החסידים, שרים ורקדים וגם שמחים.	שיר ט.
פזמון: או או או או אוהב את רבי נחמן, או או או או נוסע לאומן. או או או או אוהב את רבי נחמן, או או או או זה נחמן מאומן [חבל על כל הזמן], יש לו שיר השיר של המשיח, יש לו שיר השיר הכי חדש. תנו כבוד למלך המשיח, תנו כבוד למלך העולם.	דיסק ג' שיר א.
אני נוסע כל ראש השנה, מרבי נחמן קבלתי מתנה, אצלו זכיתי לכל התיקונים, כי הוא בחיר הצדיקים.	קרנבל באומן קרנבל, מי שלא יבוא חבל, מי שלא יבוא חבל.
פזמון.	אמר הנחל הגועש אסור לנו להתיאש, אמר שרק לשמוח יש, כי העצבות לנו מוקש, אחי תהיה רק בשמחה כי כאן הכל בהשגחה, בא תקרב הגאולה בהילולא הכי גדולה.
שיר הגאולה של מלך המשיח זה נ נח נחמ נחמן מאומן.	פזמון: יש כאן על מי להישען, רבינו הוא חומת מגן, יש לו כתפים רחבות אצלו ניסים ונפלאות, אם רק נזכה אצלו להיות נראה ניסים ונפלאות, אחי תזרוק את החכמות תתחיל לראות תהשגחות.
שיר ו' השיר הזה בדיסק א' – יש אל אחד.	פזמון: יש כאן על מי להישען, רבינו הוא חומת מגן, יש לו כתפים רחבות אצלו ניסים ונפלאות, אם רק נזכה אצלו להיות נראה ניסים ונפלאות, אחי תזרוק את החכמות תתחיל לראות תהשגחות.
שיר ז' זה גם כן על דיסק א'.	פזמון: יש אל אחד הוא יושב במרום, אותנו שומר ומציל כל היום, לנו צוה בתורה הקדושה, ואהבת לרעך כמוך. אבא גדול היושב במרומים, תבטי משמים על כל הבנים, בני ישראל שבחרת לך, זה עם שלנצח יאהב רק אותך.
שיר ח' שתי אצבעות ממרון, שם שוכן רבי שמעון, כל היום שירים תפילות תהלים ותשבחות, לא עוסקים בכלכלה, ומקריבים ת'גאולה.	פזמון: ותן בעולם עוד כזאת אהבה, כמו אז בתנ"ך כמו אדם וחווה. אני רוצה שתדע זה מכאן עד הסוף, בטוב וברע אני אמשיך לאהוב, אמריא לשמים אחצה את הים, אלך אחריו עד סוף העולם.
רק אצלך בר יוחאי, מזכיר אני את פשעיי, מתחנן ומתוודה ולאל אני מודה, שעשה עמי טובה, גאל אותי באהבה.	פזמון: אבא שלי הוא הכי בעולם, ורק הוא יכול להציל את כולם. אותנו החזיר אליו בתשובה, תשובה אמיתית מתוך אהבה.
פזמון: רק אליך אלהי, נושא אני את תפילותי, מבקש שתרחם על כל עמך ישראל, מצפה ומיחל לבואו של הגואל.	פזמון: רבי נחמן צדיק הדור, מבט עיניו כטל טהור, אורו לבן והוא כולו תפלה אשר הלב צמא לה. נ נח נחמ נחמן מאומן. נננ"מ.
פזמון: החברים שלי חזרו בתשובה, פרשו כנפים ועפו, ואני נשארתי פה לבד בשכונה, מקוה מאד שהכל יהיה בסדר. שלושה מהם נסעו לצפת הקדושה, ועוד אחד לירושלים, תמיד אומרים לי שחבל על הזמן, שהתורה הפכה לסם חיים.	פזמון: חדש נולד הוא בכל יום, מצית האש בכל מקום, יורד שאול ומעלה כל נשמה שאין תקוה לה, נ נח נחמ נחמן מאומן. נננ"מ.
פזמון: אין גורל הכל בידי שמים, גם תורה וגם גמרא [גם בהימנון תקוה בת שנות אלפיים, תתעורר], ואם נקרא קריאת שמע פעמיים, אז נזכה.	פזמון: יורד שאול ומעלה כל נשמה שאין תקוה לה, נננ"מ נננ"מ.
כל השבוע התנחלתי בצפת, ובשבת בירושלים, אחרי קדושה כזאת קשה לי לחזור, אומר תודה כי הכל היה טוב.	פזמון: ומי שרק יבוא אליו, הוא יכפר על מעשיו, יגיד תיקון ישא תפילה, תפילה אשר האל צמא לה, נננ"מ נננ"מ.
פזמון: אני יודע שהמלה הטבע גמטריא זה אלקים, אבל עכשיו כשבא רגע אז מחניק קצת בגרון, מחניק קצת בגרון.	פזמון: אחים שלי חטפו מכות, הכל בגלל הוועד, מהרוסים הרשעים הכניסו בהם פחד, הם חטפו אצלם מכות עם אקדחים ועם אלות. ברוך השם הכל עבר כי יש סוף לכל דבר.
פזמון.... גם טל וגם מטר, ואם נקרא קריאת שמע ... ואם נצעק אל אבא בשמים אז נזכה.	פזמון: הוועד אני שואל, הוועד אתם עונים. הוועד האם זה פיר, הוועד הם לא עונים.
שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד.	פזמון: פצועי הנחל הקדושים לא מחפשים שום תואר, אותם רצו הרשעים לשלוח לבית סוהר, למה זה צריך לקרות עם שוטרים ועם אלות, הרי אנחנו הבנים של מלך מלכי המלכים.

נ נח נחמ נחמן מאומן

יש לי צדיק יסוד עולם, הוא מתפלל על כל העם. צמוד הוא לבורא
עולם, נשמת משיח. ויש את סבא ישראל, שבזכותו יבוא גואל, האש
שלו תוקד עד המשיח.

פזמון.

הפצועים זה שמחה, הפצועים זה ברכה. להם יש לב של זהב,
לומדים את התורה וגם את הגמרא, רוצים להתקרב אל הרב (רבינו
נחמן).

שיר 26

יהיה מה שיהיה, אני עוד אשנה אני אגשים את חלומי, נושא בשורה
טובה של חום ואהבה, שמחה בלב ויום של אמונה.

אני אוהב את הפצועים שמרגישים בטוח, אצל רבינו הקדוש הפצע
עוד פתוח, עד שלא יבוא גואל לפצועים של ישראל, הם ימשיכו להכות
את הפצועים עם האלות.

פזמון.

פזמון: אני עם רבי נחמן לצידי, עוד ננצח, לא בגלל הכח רק בגלל
הרוח הנושבת בליבי. רק בגלל הרוח, בתוכי בליבי בנשמת, רק בגלל
הרוח בתוכי במוחי בנשמת.

שיר

את שיש לי להגיד, אני עוד אצעק, אפילו בירח ישמעו. מי שיגיד נ נח,
אותו לא אשכח, יבוא היום אוכיח צדקתי.

פזמון:

עוד יבוא משיח, אבא כך הבטיח, משיח הוא של כולם. הוא יבוא אלינו
ויגאל אותנו, רק הוא יציל את העולם, בא נשא עינים אל השמים
ונתאחד פה כולם. בא אחי ביחד ובלי כל פחד, נצעק אל בורא העולם.

שיר 27

פזמון:

אבא אבא תרחם על ישראל, אבא אבא רק תשלח את הגואל, שיבוא
לשיר לישראל נננ"מ.

פזמון: בורא עולם אין מעליך, רחם על בניך אתה הגדול מכולם. בורא
עולם אין מעליך רחם על בניך אתה הגדול מכולם.

אבא תן לי כח להפעיל את המח, ולעזור לכולם, כל הזמן לשמוח את
הצרות לשכוח ולזמר לכולם, לא להתנוכח, לא להתנצח, רק לאהוב
את כולם. רק להיות שמח כי אני אורח פורח בזה העולם.

פזמון:

לפעמים קורה לי שאני הולך ושר, רק אתה יודע כמה אני מאושר,
אבא תזכני לאהוב אותך מאד, אבא תלמדני רק אותך פה לעבוד. אני
יודע אתה שומע את כל מה שאליך אני שר, אליך מתפלל, ביום וגם
בליל, אבא תרחם על ישראל.

פזמון:

שיר 24

רק אתה יודע, שאני לא רק זמר, בעבר הייתי הספר מכפר הדר, רק
אתה יודע שאני הוא הזמיר, רק אתה יודע איך אני אוהב לשיר, אני
אוהב לשיר, למלך האדיר, אבא תגלה כבר את הזמיר, אתה תפיץ
תשיר, תשיר של הזמיר, רק אתה אבא אותי מכיר.

פזמון.

כבר יבשו עינינו מדמעות, קשה לנו אבא עוד לחכות. אבא תרחם על
ישראל, ושלח לנו משיח הגואל.

פזמון: את הגשם תן רק בעתו, ובאביב פזר לנו פרחים, ותן שהמשיח
כבר יבוא יותר מזה אנחנו לא צריכים.

די שבענו כבר מהצרות, נמאס לנו אבא ממלחמות, אבא תעשה לנו
שלום תשלח משיח עוד היום.

פזמון.

שיר 28 – שיר אהבה . שיר 29 טרנס.

דיסק 4

כשיבוא המלך הגואל בגאולה של כל עם ישראל. אז העם הזה יהיה
אחד, אנחנו כאן נחיה תמיד לעד.

פזמון.

שיר א'

יש צדיק מפורסם בכל העולם מחלוקות רבות היו עליו, מתנגדים כה
רבים לו היו מתנכלים, את השביל שסלל לא היו מבינים. בשמים
נחשב הוא כאש התמיד, הוא פועל ישועות בשביל כל יהודי, מתנה
הוא קיבל את ראש השנה, האש שלו עד ביאת המשיח תוקד.

שיר 25

פזמון: אני נהר המטהר מכל הכתמים, אני איש פלא גדול, וגם
נשמת, חידוש כמוני לא היה ולא יהיה עד ביאת הגואל, עד ביאת
הגואל.

אנא ממך בורא עולם, רק תרחם פה על כולם, ותציל את העולם
בזכות רבינו, ובקרב תשלח גואל לכל עמך בית ישראל בזכות רבינו
הקדוש תשלח משיח.

פזמון: בורא עולם תרחם על כולם, תשלח משיח שיגאל את העם,
בזכות רבינו נחמן ובזכות רבי נתן שלח...

ובקרב יבוא פתאום זו מציאות זה לא חלום, יביא איתו את השלום,
זה המשיח. כולם רוצים את הגואל, רק הוא יציל את ישראל מהגלות
של ישמעאל.

פזמון.

פזמון:

שיר ב'

נ נח נחמ נחמן מאומן

יש לנו צדיק רחמן זה נחמן מאומן, הוא הבטיח לנו לתקן את העולם, כבר שנים שהוא מוציא אותי מכל צרה, התיקון שלו זה בול פגיעה במטרה.

שיר ה' – מחרוזת

לא גר בדירת פאר, עם השם אני מיליונר, אין לי ווילה ולא מכונית, העיקר להתקרב לתכלית, רק תשמח אחי היקר כי הכסף זה לא העיקר, אם יש שקל או שנים, פרנסה זה רק משמים.

פזמון: והוא אוהב אותי, והוא תיקן אותי, והוא הרב. וכך התחיל העסק המתוק, התבודדות גורמת לי לצחוקלבכות.

פזמון: עובד את בורא עולם, לא משרת שום אדם, רק רוצה לשר שירים למלך מלכי המלכים הקדוש.

במקום שבו הוא גר, הוא התבודד שעות, כל הזמן היה בפרדסים ביערות, ועכשיו הוא כבר מוכר לכל עם ישראל, והאש תוקד עד שיבוא גואל.

להסתובב בחוצות העיר, להפיץ לכולם את השיר, את השיר של הגואל, שגילה סבא ישראל, זה השיר של השגחה הוא נותן לנו את השמחה, זה השיר שעושה טוב לאבא בזכות הנפילה של סבא.

פזמון:

הוא גילה כל פעם להתחיל מהתחלה, הנסיעה אליו היא מקרבת תהגאולה.

פזמון:

פזמון:..... הוא מתקן את העולם עם הגואל.

שיר ב' של המחרוזת.

רבינו הקדוש צדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, אמר בתורתו לקוטי מוהר"ן שיש מצוה גדולה להיות רק בשמחה.

שיר ג'

פזמון: רבי רבי רבי נחמן נחמן מאומן, רבי רבי רבי נחמן צדיק יסוד עולם – פעמיים.

32

רבינו הוא חידוש בכל העולמות בזכות נשמתו ולא בזכות אבות אמר לתלמידיו שאסור להתייחס ואם בא הזמן אז רק לשמוח יש.

פזמון: בלבלו אותו לקחו אותו לאומן, בלבלו אותו בא' בניסן, בלבלו אותו אצל רבי נחמן, בלבלו אותו בלבלו.

כמה רבנים כבר אמרו לו, שאומן זה לא בשבילו, כמה פעמים כבר רמזו לו שלא יסע לו לבדו, הוא לא רואה כלום ממטר, ולא הקשיב לרבנים, עכשיו אצלו הכל בסדר, הוא כבר לא על הפנים.

פזמון:

היה לו לב טוב, ועין טובה, ומחשבה טובה, להיות רק בשמחה. אז עם עצה כזאת קשה להתבלבל נהיה רק בשמחה ואז יבוא גואל.

פזמון:

פזמון.

היום הוא מכיר את רבינו, עליו הוא לא מוכן לוותר, בראש השנה הוא איתנו, כי אין לו שום מקום אחר.

פזמון.

שיר ג' של המחרוזת.

אל הנחל הנובע אל רבינו הקדוש כל ראש השנה נוסע לנקות את הראש, הצדיק הזה ראש בית, הוא הרב הוא החומה, הוא הנחל נובע הוא מקור חכמה.

שיר ד'

פזמון: אל רבינו אל רבינו בוא אתי אחי הטוב. אל הנחל הנובע אל הדבש הכי מתוק.

יהודים מכל קצוות תבל, מגיעים לאומנה, יום קדוש לעמו ישראל, קיבוץ ראש השנה.

רק תבוא איתי לאומן אל רבינו הקדוש רק תגידו תיקון הכללי תנקה את הראש. מי שרק זכה לגעת באחת האצבעות, של הנחל הנובע מקבל אורות.

פזמון: בא ונרקוד כאן בקצב, נשמח ללא עצב, נראה לכולם אהבה, לו רק יכולתם לדעת שמחה משגעת כולם אוהבים רק אותו.

כן כן כן בציון של רבי נחמן מקרבים את הגאולה, כן כן כן בציון של רבי נחמן מתקנים את הנשמה.

פזמון.

מאילת מצפת ומצרפת, מגיעים החסידים, יש להם שמחה גדולה בלב תיקון לנשמה.

שיר 35

אני נשבע באמונה, שבטוב וברע, אהיה שלך ורק שלך כי בשבילך ליבי נברא

פזמון: